

Dokument nr. 15:10.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 99.

Innlevert 11. desember 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 18. desember 1998 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«For å få beregnet tollsats på industrielt bearbeide jordbruksvarer må importører levere inn datablad fra produsent som viser råvareinnholdet/ resepten på varen. EØS-avtalen slår fast at det ikke legges hindringer i veien for parallellimport. Vareoppskriften er allerede registrert av hovedimportør hos Statens Kornforretning. Vil statsråden vurdere en endring av kravene slik at det ved parallellimport kan beregnes tollavgift basert på oppskrift innsendt av hovedimportør?»

Begrunnelse:

For mange merkevareprodusenter er markedsegregering en måte å kunne ta ut ulik pris i ulike markeder for samme vare. Dette er en klassisk form for markedsrett som etableringen av det indre marked bl.a. hadde som hensikt å motvirke slik at forbrukere i størst mulig grad innen det indre marked skulle få fordelene av et lavere prisnivå. I praksis oppnås markedsegregering ved at produsenter kontrollerer hvem som får importere varer i de enkelte land. Produsenter som ønsker å oppnå slik markedsegregering er selvfølgelig ikke interessert i å legge grunnlag for parallellimport fra land hvor samme vare selges til lavere priser.

Gjennom EØS-avtalen har Norge sluttet seg til det indre markedets hovedregler bl.a. at det ikke skal legges hindringer i veien for parallellimport. Slik RÅK-regimets avgiftberegningssystem med krav til dokumentasjon fra hver enkelt importør om vareinnholdet fungerer, medfører det i praksis at parallellimport forhindres. En produsent som ønsker å benytte seg av markedsegregering har ingen interesse av å oppgi oppskriften eller detaljert vareinnhold i en vare til firma som driver parallellimport. Uten slik oppskrift blir avgiften langt dyrere, eller importør blir ilagt sterkt fordyrende kostnader til laboratorieundersøkelser. F.eks. for å importere et parti sjokolade.

Siden Statens Kornforretning allerede har fått oppgitt oppskrift fra hovedimportør for deres beregnede tollavgift på samme produkt synes det unødvendig å kreve at alle importører skal sende inn samme oppskrift. For Statens Kornforretning burde det være mulig å oppgi tollsats på en gitt vare uten å oppgi oppskriften eller bryte forretningshemmeligheter. Mitt spørsmål er derfor uttrykk for et ønske om statsråden vil vurdere å endre regelverket slik at norske forbrukere i praksis kan få dra nytte av de regler som EØS-avtalen faktisk har etablert for å gi lavere priser og at ikke et byråkratisk regelverk bidrar til å motvirke denne viktige siden av EØS-regelverket.

Svar:

Stortingsrepresentant Erna Solberg spør om statsråden vil vurdere en endring av kravene til dokumentasjon av råvareinnholdet ved import av industrielt bearbeidede jordbruksvarer, slik at det ved parallellimport kan beregnes tollavgift basert på oppskrift innsendt av hovedimportør.

EØS-avtalen omfatter i utgangspunktet ikke landbruksvarer. Protokoll 3 til EØS-avtalen, som omfatter industrielt bearbeidede landbruksvarer, er ikke ferdig forhandlet og har derfor foreløpig ikke trådt i kraft.

Dette betyr at industrielt bearbejdede landbruksvarer i dag reguleres av protokoll 2 til frihandelsavtalen fra 1973, som sist ble revidert i 1996.

Dette betyr imidlertid ikke at en ønsker å legge tekniske handelshindre i veien for handel med disse produktene. Dagens regelverk er ikke utformet med tanke på å virke handelshindrende eller konkurransevridende. Det er utformet på bakgrunn av et behov for fornuftige og kontrollerbare måter å administrere ordningen med råvareavhengig toll på. Dette er også viktig for å sikre konkurranselikheter for norsk industri.

Slik systemet er i dag forutsettes det at importøren avgir en råvaredeklarasjon til Statens kornforretning, hvor ferdigvarens råvaresammensetning framgår. Råvaredeklarasjonen er en erklæring undertegnet av importøren som er ansvarlig for at opplysningene er korrekte. Deretter beregnes en tollsats. Det er ulike beregningssats for de ulike råvarene, og tollsatsen beregnes i intervaller. Små variasjoner i råvareinnhold/sammensetning kan derfor gi relativt store utslag i tollsats for ferdigvaren dersom en beveger seg fra ett intervall til et annet. Det er importør som er ansvarlig for at riktig toll blir betalt.

Det er visse derfor tollmessige og ansvarsmessige problemer med å endre kravet til dokumentasjon av råvareinnhold slik spørsmålsstilleren foreslår. Det kan være avvik i råvaresammensetning/innhold i varer produsert for forskjellige markeder selv om disse har samme navn eller varemerke. Som beskrevet ovenfor kan dette medføre endringer i tollbelastning dersom en kun beregner tollavgifter utfra oppskrifter innsendt av hovedimportør.

Det kan også nevnes at Statens kornforretning har taushetsplikt i forhold til den informasjon som er avgitt av den enkelte aktør til behandling av sin egen sak. En endring dette prinsippet vil måtte utredes nærmere.

Jeg vil imidlertid se nærmere på saken, og vurdere hva som vil kreves og hvilke konsekvenser det vil få dersom praksis på dette området skal endres.

Spørsmål nr. 100.

Innlevert 11. desember 1998 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 18. desember 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Det vises til artikkelen "Vil hindre skolenedleggelser" i Kommunal Rapport av 11.12.98. Det framgår her at statsrådene Haarstad og Lilletun nå vil jobbe for å hindre skolenedleggelser ved å bruke deler av en ekstraordinær skjønnspott på 50 mill. kr. I tråd med Stortingets ønske om at skjønn skal være skjønn finner jeg grunn til å spørre: Hvilke kommuner er det som skal få tilskudd fra denne potten, er dette kommuner som har svak økonomi og hvilke skoler er det som skal reddes?»

Svar:

Det er i budsjettet for 1999 avsatt en ramme på 50 mill kroner i skjønnstilskudd som skal brukes som et middel til å styrke skolesektoren i kommuner som har små skoler som følge av et desentralisert bosetningsmønster. Fylkesmannen må, i samråd med utdanningsdirektøren i fylket, utøve skjønn ved tildeling av tilskudd. I denne skjønnsutøvelsen skal også kommunenes økonomiske situasjon vurderes. Det skal legges stor vekt på konsekvensene for de elevene som rammes av en eventuell skolenedleggelse, det er bl a viktig å unngå svært lang skoleskys. Både regional statsforvaltning og landets kommuner vil om kort tid gjennom rundskriv bli orientert nærmere om framgangsmåte for fordeling av midlene.

Ved vurdering av hvilke kommuner som skal få skjønn til små skoler, kan Fylkesmannen også ta i betraktning kommuner som taper mye på bortfall av selskapsskatten, men som ikke tidligere har fått kompensasjon for dette gjennom skjønnstilskuddet.

Jeg viser for øvrig til mitt svar i Stortingets spørretime 16. desember 1998 om samme sak, avgitt på vegne av meg av Kirke, utdannings- og forskningsministeren.

Spørsmål nr. 101.

Innlevert 11. desember 1998 av stortingsrepresentant Einar Olav Skogholt.

Besvart 18. desember 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Det vises til korrespondanse mellom Ringsaker kommune og KRD vedrørende inntektssystemet for 1999 og bruk av kriteriedata for psykisk utviklingshemmede. Ringsaker kommune mener at den taper omlag 3,6 mill. kr. i tilskudd fordi kommunen først er trukket gjennom nedtrappingen i overgangs-ordningen i inntektssystemet og deretter trukket gjennom kriteriebruken i kostnadsnøkkelen. Dette har KRD langt på vei bekreftet i brev av 27.11.98.

Hvordan vil KRD og Regjeringen rette opp denne feilen?»

Svar:

Beregningene av kriteriet for psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet er basert på opplysninger om antall psykisk utviklingshemmede pr. 1.1.1998 som Kommunal- og regionaldepartementet mottar fra Sosial- og helsedepartementet.

SHD trekker i sitt datagrunnlag fra antall psykisk utviklingshemmede i kommunene som omfattes av vertskommuneordningen. Dette antallet ble sist oppdatert pr. 1.1.1996. I en overgangsperiode frem til det nye systemet for registrering og kontroll med antall utviklingshemmede gjøres gjeldende fra 2000 har Sosial- og helsedepartementet ikke ansett det som hensiktsmessig å iverksette en særskilt rapportering om antall gjenværende tilflyttede personer for de 33 vertskommunene.

Ut fra Ringsaker kommunes opplysninger om at antall psykisk utviklingshemmede 16 år eller eldre som var omfattet i vertskommuneordningen sank fra 76 pr. 1.1.1996 til 68 pr. 1.1.1998, taper kommunen isolert sett i overkant av 3,6 mill. kroner på at antallet fra 1.1.1996 legges til grunn i inntektssystemet.

Dette må sees i sammenheng med vertskommunetilskuddet, som er et øremerket tilskudd over SHD sitt budsjett. Heller ikke dette tilskuddet har siden 1996 vært justert for reduksjonen i antall psykisk utviklingshemmede som omfattes av ordningen. For Ringsaker kommune ville en nedtrapping av antall psykisk utviklingshemmede som omfattes av vertskommunetilskuddet isolert sett medført en reduksjon i vertskommunetilskuddet med i overkant av 8 mill. kroner.

Når man ser inntektssystemet og vertskommunetilskuddet i sammenheng er det dermed for Ringsaker kommune gunstig at antall psykisk utviklingshemmede i 1996 legges til grunn i beregningene i en overgangsperiode. Om en endrer registreringspraksis via inntektssystemet bør en også vurdere å endre praksis i vertskommunetilskuddet.

Når det gjelder overgangsordningen følges de vanlige prinsippene for innlemming av øremerkede tilskudd i inntektssystemet.

Spørsmål nr. 102.

Innlevert 14. desember 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 18. desember 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I Stortingets spørretime 18.11 uttalte næringsministeren klart at det ikke er lovhjemmel for å bruke plan- og bygningsloven på noen måte til å begrense antall bensinstasjoner. Bergen Kommune mener selv at § 25 nr.1 i plan- og bygningsloven gir hjemmel til å regulere all grunn som skal nyttes som byggeområde for

oppføring av en bensinstasjon. Videre utledes det av dette at kommunen kan sette et generelt tak på antall bensinstasjoner. Er miljøvernministeren enig med Bergen Kommune eller med Næringsministeren?»

Begrunnelse:

§ 25 i plan- og bygningsloven lister en rekke reguleringsformål. Lovens utgangspunkt er at det i reguleringsplanen skal avsettes areal til en rekke formål i den nødvendig utstrekning. 1. under denne paragrafen byggeområder og lister en rekke generelle formål og angir herberger, bevertningssteder, garasjeanlegg og bensinstasjoner spesielt. Etter mitt skjønn er paragrafens hensikt slik det fremgår av loven å spesifisere hvilke kategorier en gitt reguleringsplan skal eksplisitt regulere.

Denne gir ikke noen overordnet hjemmel til å legge ned tak på det totale antallet bensinstasjoner i like liten grad som den hjemler et tak på hotell/herberger, bevertningssted, garasjeanlegg etc.

I spørretimen 18.11 oppfattet jeg at næringsministeren og næringsdepartementet var av den juridiske vurdering at plan- og bygningsloven ikke hjemler generelle retningslinjer for planarbeidet som medfører en regulering av antallet bensinstasjoner eller andre næringsvirksomheter. Næringsministeren sa bl.a. "Kommuner kan bare sette tak på antall bedrifter /salgsenheter innenfor en bransje når dette er hjemlet i lov. Dette gjelder bare unntaksvis, som bl.a. alkoholloven".

Bergen Kommune har en annen oppfatning av hva §2 5 nr.1 faktisk hjemler. Å få en avklaring på hvor langt plan- og bygningsloven faktisk kan brukes til å regulere etableringer i ulike bransjer er viktig, ikke minst ut fra behovet for klarhet i lovregler og sikre at enkelt borgere som innbygger eller næringsdrivende ikke blir utsatt for vilkårlig behandling av offentlige myndigheter. Skulle Bergen Kommunes forståelse av loven bli stående antar jeg at dette vil føre til en ny debatt om å endre lovverket for å styrke viktige rettigheter for enkeltindivider i forholdet til lovverket.

Som politisk ansvarlig for forvaltningen av plan- og bygningsloven ber jeg derfor miljøvernministeren klargjøre om hun er enig med næringsministerens vurdering av plan- og bygningsloven .

Svar:

På bakgrunn av uttalelsene fra Næringsministeren i Stortingets spørretime 18. november d.å., og på bakgrunn av henvisningen til at Bergen kommune arbeider med å begrense antall bensinstasjoner, ser jeg et klart behov for en oppklaring av hvor langt plan- og bygningsloven faktisk kan brukes til å regulere etablering av bensinstasjoner.

Plan- og bygningsloven gir visse muligheter til å styre etablering av bensinstasjoner. Av lovens § 78 nr. 2 framgår det at plassering av bl.a. bensin- og servicestasjoner skal godkjennes av kommunen. Ved avgjørelse av om godkjenning skal gis, skal det tas hensyn til bl.a. om anlegget vil virke skjæmmende eller være sjenerende for trafikken eller beboerne i strøket.

Gjennom arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven, dvs. gjennom kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, vil kommunen også kunne bestemme om slik anlegg skal tillates, og i tilfelle hvor de skal plasseres. Bensin- og servicestasjoner kan bare plasseres der areal er disponert til slikt formål i planen. Det vil ikke være tillatt å plassere slike anlegg i strid med planformålet. Med andre ord vil kommunen gjennom reguleringsplan i detalj kunne styre arealdisponeringen, herunder i byggeområder kunne begrense antallet bensinstasjoner innenfor området.

Det vil imidlertid ikke av plan- og bygningslovens § 25 kunne utledes at det innenfor en kommune kan settes et generelt tak på antallet bensinstasjoner. Det er likevel ikke noe i veien for at en kommune kan utarbeide retningslinjer for hvordan man vil vurdere søknader om bensinstasjoner, men slike retningslinjer vil bare være veiledende og ikke bindende for arealdisponeringen.

Gjennom telefonkontakt med plansjefen i Bergen kommune, har vi fått nærmere opplysninger om hva som skjer i kommunen når det gjelder bensinstasjoner. Vi har fått opplyst at kommunen i forbindelse med rulleringen av kommuneplanen arbeider med en strategi for å vurdere etableringen av bensinstasjoner. Det er snakk om utforming av kriterier/retningslinjer, til hjelp ved den nærmere lokalisering og saksbehandling av slike anlegg. Etter det opplyste er det ikke foreslått å fastsette et tak på antall bensinstasjoner i kommunen.

Spørsmål nr. 103.

Innlevert 14. desember 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 21. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Avdelingen for økonomiske-administrativ utdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag har søkt om å sette i gang en forsøksordning for å omorganisere studietilbudene til Bachelor- og masterstudier. Begrunnelsen for søknaden er bl.a at det er ønskelig å styrke Trondheim som finanssentrum.

Hvor langt er departementet kommet i behandlingen av denne søknaden og hvordan stiller statsråden seg til en slik forsøksordning?»

Svar:

I brev av 20. november 1998 til alle statlige høyskoler skriver departementet at man er innstilt på å sette i gang en prøveordning med mastergrader ved de statlige høyskolene fra høsten 1999 for noen utvalgte institusjoner. Det er en forutsetning at institusjonene som vil sette i gang prøveordning, har nødvendig faglig kompetanse og et godt utredet opplegg for å tilby et masterstudium. Frist for innsendelse av søknader med presentasjon av opplegg og ramme for prøveordningen var 16. desember i år. Samtlige søknader vil bli vurdert og sett i sammenheng.

I mandatet til Mjøs-utvalget som skal utrede norsk høgre utdanning etter år 2000, inngår blant annet å se på i hvilken grad den eksisterende gradsstrukturen fremmer og gir rom for studieløp som gir yrkeskvalifikasjoner, eller om det er behov for å endre krav til fagsammensetning, de ulike gradenes normerte studietid eller om det er behov for nye grader.

Jeg ser positivt på at det iverksettes forsøk med mastergrader innenfor høyskolesektoren slik at det kan skapes et nasjonalt erfaringsgrunnlag for framtidige beslutninger på dette feltet.

Spørsmål nr. 104.

Innlevert 15. desember 1998 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen.

Besvart 21. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Deres svar av 25.11.98 er etter min forståelse ikke en behandling av søknaden på nytt, slik brevet av 11.02.98 bebuder. Så langt jeg kan forstå ble søknaden med tilleggsopplysninger ikke behandlet som en klagesak, men departementet valgte å se på denne som en ny søknad. Svaret følger ikke dette opp og jeg må derfor be om at søknaden nå endelig blir behandlet slik statsråden svarte i sitt brev til undertegnede den 03.11.98. Vil statsråden nå sørge for at dette blir gjort?»

Begrunnelse:

Jeg viser til mitt spørsmål av 28.10.98 og Deres svar av 03.11.98. Av svaret går det frem at Treiders søknad om tilskudd til profesjonsutdanning i datanettverksadministrasjon nå var til sluttbehandling i departementet.

I brev av 25.11.98 svarer Deres departement til Otto Treiders Handelsskole: "Vi viser til brev av 20.11.98 pkt. 2 og sender til orientering kopi av vedtak i brev av 24.07.96 om avslag på søknad i brev av 28.12.95 om blant annet ett-årig utdanning i nettverksadministrasjon." I brev til ovennevnte fra departementet av

11.02.98 heter det: "På denne bakgrunn betrakter departementet brevet av 06.02.98 som ny søknad om godkjenning av ett-årig Data Nettverksadministrasjon i Skien og vil behandle søknaden ut fra dette."

Svar:

Jeg kan bekrefte at jeg betrakter brevet fra Otto Treiders Handelsskole AS av 06.02.98 som en ny, selvstendig søknad om godkjenning av ettårig sekretærutdanning og ettårig reiselivsutdanning i Oslo for perioden 1999-2001 og ettårig utdanning i datanettverksadministrasjon i Skien. Departementets saksbehandling er lagt opp i samsvar med det.

Spørsmål nr. 105.

Innlevert 15. desember 1998 av stortingsrepresentant Sverre J. Hoddevik.

Besvart 18. desember 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«I juni sendte kommunaldepartementet et høringsnotat om et eventuelt behov for å legge hjemmearbeid inn under arbeidsmiljølovens regler. Ifølge dette notatet skulle denne høringen danne grunnlag for utarbeidelse av en forskrift og ikke lovendringer. Har departementet konkludert med at det er et behov for slike forskrifter og vil Regjeringen eventuelt legge spørsmålet frem for Stortinget før forskriftsområdet utvides til hjemmearbeid?»

Svar:

Kommunal- og regionaldepartementet er i gang med en utredning av i hvilken grad det er behov for å la arbeidsmiljøloven komme til anvendelse for hjemmearbeid, dvs arbeid som utføres av arbeidstaker i eget hjem.

Departementet sendte i juni i år et notat om de sentrale problemstillingene i tilknytning til en arbeidsrettslig regulering av hjemmearbeid til partene i arbeidslivet og berørte departementer. Merknadene fra denne runden gjennomgås nå internt i departementet. På bakgrunn av denne gjennomgangen vil departementet i samarbeid med partene i arbeidslivet vurdere behovet for en eventuell forskriftsregulering av hjemmearbeid.

Dersom konklusjonen blir at det er behov for slike forskrifter, vil utkast til forskrifter bli sendt på ordinær høring. Stortinget vil normalt ikke bli orientert om en forskriftshøring. Jeg har imidlertid merket meg Deres interesse for saken, og dersom det er ønskelig vil jeg kunne orientere Kommunalkomiteen ved en passende anledning.

Spørsmål nr. 106.

Innlevert 16. desember 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 22. desember 1998 av olje- og energiminister Marit Arnstad.

Spørsmål:

«Det pågår fusjoner og skifte i eierforholdene blant en del oljeselskaper. Vi nevner BP/AMOCO og Statoil/Saga som eksempler, men det er grunn til å anta at med den lave oljeprisen vil flere komme. Har

Statsråden vurdert tiltak overfor selskap og ansatte i forbindelse med endring i eierforholdene og fusjonene, og har vi et system i forhold til overførsel av konsesjonsbetingelsene som ivaretar våre nasjonale interesser?»

Svar:

Det siste året har oljeprisen vært lav sammenlignet med tidligere, og den fremtidige utviklingen for oljeprisen synes usikker. En vedvarende lav oljepris vil få store virkninger for Norge - både for næringen og statsfinansene.

Blant annet som følge av de lave oljeprisene har vi den siste tiden sett eksempler på fusjoner, allianser og omstruktureringer på eiersiden blant oljeselskapene. Flere av de selskapene som i dag er rettighetshavere på norsk kontinentalsokkel har vært nevnt i slike sammenhenger.

Gjennom petroleumsloven har vi et effektivt system for å sikre at rettighetshaverne på norsk kontinentalsokkel tilfredsstiller de krav til teknisk kompetanse og finansiell styrke som kreves for å være operatør- eller deltakerselskap i utvinningstillatelser.

I de senere år har hovedutfordringen vært et for høyt aktivitetsnivå. Myndighetene innførte derfor i vår en forskyvning av investeringsprosjekter for å bidra til å avdempe etterspørselen i norsk økonomi og investeringene i næringen.

Vedvarende lave oljepriser kan føre til et redusert aktivitetsnivå i næringen og samtidig skape et press mot å gjennomføre effektiviseringstiltak i oljeselskapene. Dette stiller oss overfor nye utfordringer, blant annet av hensyn til sysselsettingen i næringen.

Det viktigste nå synes å være å unngå et for brått fall i aktivitetsnivå de nærmeste årene. Myndighetene vil søke å legge til rette for dette gjennom den generelle politikktutforming. Direkte tiltak fra myndighetenes side i forhold til det enkelte oljeselskap gjennom konsesjonsverk eller på annen måte fremstår i denne sammenheng ikke som egnede virkemidler.

Når det gjelder de fusjoner som hittil er signalisert innenfor petroleumsindustrien, vil disse finne sted mellom store utenlandske aktører. Fra norsk side skal en formelt samtykke i slike fusjoner i medhold av petroleumsloven. Eventuelle vilkår som stilles ved slike samtykker kan kun være av petroleumsjuridisk eller petroleumsfaglig karakter.

Spørsmål nr. 107.

Innlevert 16. desember 1998 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 21. desember 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Jeg er kjent med at statsråden tok et initiativ til å få utredet en konsekvensanalyse (Grøner-rapporten) for de ulike alternativene for E6 gjennom Steinkjer. Analysen foreligger og den inneholder anbefalinger som ikke er med i reguleringsplanforslaget som nå er lagt ut på høring.

Har samferdselsministeren tenkt å ta et initiativ slik at Grøner-rapportens anbefalinger blir med som et reelt alternativ for E6 gjennom Steinkjer?»

Svar:

Jeg har fått konsekvensanalysen til gjennomsyn, og har merket meg synspunktene i rapporten. Jeg vil ikke ta noe videre initiativ i denne saken, og henviser til den lokale planprosessen som pågår i Steinkjer kommune, der dette nye materialet nå er tilgjengelig informasjon.

Spørsmål nr. 108.

Innlevert 17. desember 1998 av stortingsrepresentant Inge Lønning.

Besvart 21. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Når og på hvilken måte vil statsråden legge frem for Stortinget spørsmålet om øremerking av stipendiatstillinger til disposisjon for private høyskoler?»

Begrunnelse:

Under debatten 10. desember om Budsjett-innst. S. nr. 12 fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, svarte statsråden på forespørsel at han ville forelegge for Stortinget de prinsipielle sider ved en evt. ny praksis med tildeling av stipendiatstillinger til private høyskoler. Statsråden henviste til St.prp. nr. 65 (1997-98) som grunnlag for at departementet allerede har fordelt 10 stipendiatstillinger til private høyskoler. Han antydte at han ville forstå dette som en prøveordning for kommende budsjettår i påvente av Stortingets vurdering. Dagen etter budsjettdebatten er det imidlertid i Vårt Land utlyst 5 stipendiatstillinger ved Det teologiske menighetsfakultet for en periode av 4 år (1.8.1999-31.7.2003).

Stortingets behandling av St.prp. nr. 65 (1997-98), som skjedde samtidig med Revidert nasjonalbudsjett for 1998, gav ikke grunnlag for noen prinsipiell vurdering av grunnlaget for en evt. ny praksis når det gjelder tildeling av stipendiatstillinger til private høyskoler. Departementet bør derfor, på bakgrunn av stortingsdebatten 10. desember, ikke gå videre med sine planer om å knesette en slik praksis før Stortinget har fått anledning til å drøfte saken.

Svar:

Jeg viser videre til at jeg har redegjort for saken i brev til Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen 16. desember 1998.

Jeg gjengir brevet i det følgende:

"Eg viser til debatten i Stortinget 10. desember 1998 der m a tildeling av stipendiatstillinger til private høyskoler var eit tema.

I St prp nr 65 (1997-98) er det uttalt følgjande:

"Ved behandlingen av Innst S nr 260 (1996-97) om regulering av opptaket til universitetene, ble det fattet følgende vedtak:

"Stortinget ber regjeringen i løpet av høsten 1997 fremme forslag om tillegg til lov om private høyskoler hvor det framgår at adgang til bruk av betegnelsene universitet og vitenskapelig høyskole reguleres som for statlige institusjoner under lov om universiteter og høyskoler."

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med sak om dette. Inntil en lovendring kan iverksettes og kriterier for bruk av betegnelsen vitenskapelig høyskole er fastsatt, enten i lov eller forskrift, er det ønskelig at private høyskoler med rett til å tildele doktorgrad kan tildeles doktorgradsstipendier finansiert under kap 0281.

Rekrutteringsstipendprogrammet finansierer totalt 482 stipend, 46 av disse ble opprettet i 1998. Stipendene tildeles universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler. Private høyskoler er i dag ikke inkludert i stipendprogrammet. Av de 482 stipendene er 417 tildelt universiteter og vitenskapelige høyskoler og 65 er direkte tildelt statlige høyskoler.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil med det første foreta en samlet gjennomgang av fordelingen av disse stillingene, og en omfordeling både mellom institusjoner og fagområder kan være aktuelt."

Kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen tok dette til orientering, jf Innst S nr 252 (1997-98).

I St prp nr 1 (1998-99) for Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet blir det m a uttalt følgjande:

"Med virkning fra 1. januar 1999 vil det bli tildelt midler for opprettelse av ti stipendiatstillinger til private høyskoler med godkjenning for å tildele doktorgrad og 25 nye stipendiatstillinger til de statlige høyskolene. Søknadene fra institusjonene er til behandling i departementet."

Private høyskoler blei i brev 17. november 1998 tildelt stipendiatstillingane. Stipend er tildelt for ein periode på tre år frå 1. januar 1999. Dei ti stipendiatstillingane er fordelte med fem til Handelshøyskolen BI og fem til Det teologiske menighetsfakultet.

Spørsmålet om stipendiatstillingar til private høyskolar har vore lagt fram for Stortinget tidlegare, jf ovanfor. På bakgrunn av Stortinget si interesse for denne saka tar eg likevel sikte på å leggje fram saka til vurdering i stortingsmeldinga om forskning våren 1999. Inntil stortingsmeldinga om forskning har vore handsama av Stortinget, legg eg til grunn at stipend som blei tildelte i brev 17. november 1998 blir ført vidare som ei forsøksordning for dei tre åra stipendiatstillingane er tildelte."

Spørsmål nr. 109.

Innlevert 17. desember 1998 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl.

Besvart 23. desember 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Under budsjettdebatten 14. desember, reiste jeg et spørsmål som ikke er besvart, og som sendes Helseministeren for skriftlig besvarelse som avtalt. I forbindelse med nedleggingen av Reitgjerdet ble det vedtatt å bygge sterkavdelinger i hvert fylke. Har uenighet i fagmiljøene medført at det er opprettet for få plasser, og hvis det er nok plasser, er de utnyttet, og blir ferdigbehandlede utskrevet?»

Svar:

I 1995 konkluderte en arbeidsgruppe nedsatt av Helsetilsynet at det var en samlet underdekning ved de fylkeskommunale og regionale sikkerhetsavdelinger på ca. 180 plasser. En gjennomgang med samtlige fylkeskommuner våren 1996, hvor både fylkesleger, overleger ved sikkerhetsavdelingene og Helsetilsynet deltok ble det imidlertid dokumentert at problemstillingen mer dreide seg om et struktur-problem enn en reell mangel på plasser. En del av problemet var riktignok mangel på fylkeskommunale sikkerhetsplasser, samt en geografisk skjevfordeling, men også en mangel på behandlingsskapasitet på andre nivåer i behandlingsskjeden. Det var "korker" på ulike steder i systemet som hindret flyt og en effektiv ressursutnytting.

For perioden 1996-98 har departementet gitt tilskudd til 13 fylkeskommuner til oppbygging av nye fylkeskommunale sikkerhetsplasser, og til å styrke eksisterende sikkerhetsavdelinger. Til sammen har fylkeskommunene søkt om og fått innvilget tilskudd til å opprette 61 nye sikkerhetsplasser.

I 1998 ble det over kap. 743 post 63 bevilget 420 mill. kroner i generelt øremerket tilskudd til styrking av psykiatriske spesialisthelsetjenester. Dette tilskuddet ble fordelt med 13,3 mill. kroner til sikkerhetsplasser og 2 mill. kroner er satt av til utbygging av kompetansesentre ved de regionale sikkerhetsavdelingene. Ytterligere 5 mill. kroner er satt av i 1999 til sistnevnte, og det er bevilget kr. 502,9 mill. kroner totalt til fylkeskommunalt psykisk helsevern i 1999, som er en økning på 76,9 mill kroner fra inneværende år.

Spørsmålet vedr. kompetansesentre er utredet og anbefaling foreligger fra Statens helsetilsyn. Fagrådet anbefaler at det opprettes regionale kompetansesentre i Oslo og Bergen for helseregionene I -II og III i tillegg til det nåværende i Bergen for helseregion IV og V og at kompetansesentrene får ansvar for kompetanseoppbygging som omfatter:

- voldelige alvorlig sinnslidende
- seksuelle overgrep
- innsatte med psykiske lidelser
- fagutvikling og kvalitetssikring av rettspsykiatrisk og rettspsykologisk virksomhet.

På basis av antall sikringsdømte sinnssyke de siste årene er det anslått at inntil 20 personer vil bli dømt til tvungen psykisk helsevern pr. år. Det er i beregningene antatt at hver person som blir dømt vil motta behandling i en periode på minst 8 år. Departementet har derfor lagt til grunn et behov for økt behandlerkapasitet tilsvarende 20 nye plasser i psykiatriske sykehusavdelinger pr. år fra og med år 2000 og ut planperioden. Dette vil dreie seg om ulike typer plasser og ikke kun plasser i sikkerhetsavdelinger.

Samdata - psykiatri som i desember 98 kunne presentere tall for året 97 viser at beleggsprosenten i sterkavdelinger er 93%. Dette er om lag det samme som beleggsprosenten for alle avdelingstyper i psykiatriske sykehus i snitt. Dette indikerer at plassene benyttes.

Den gjennomsnittelige oppholdstiden er 186 døgn i sterkavdelinger og henholdsvis 172 og 148 i langtids- og rehabiliteringsavdelinger. Det er 0,45 utskriving pr. personell-årsverk på sterkavdelinger og henholdsvis 0,76 og 0,88 på langtids- og rehabiliteringsavdelinger. Det er grunn til å anta at antallet utskrivinger kan økes.

Det er kapasitetsproblemer i almenpsykiatrien, noe som blokkerer for inntak i sikkerhetsavdelingene av pasienter som kunne trengt et opphold. Dette fører til at det befinner seg pasienter i almenpsykiatrien som er for vanskelige og som har etablert et destruktivt samspill med sine behandlingsmiljøer, samtidig som ferdigbehandlede på sikkerhetsavdelinger ikke blir tilbakeført til almenpsykiatriske avdelinger. Å finne konkrete løsninger på denne problematikken er en del av den psykiatrisatsingen som er iverksatt.

I forbindelse med St.prp.nr.63, Opptrappingsplanen er det etablert et særskilt sekretariat som skal bistå fylkeskommunene i utformingen av planene for omstrukturering og styrking av tjenestetilbudet. Sekretariatet vil i perioden sept. 98. mars 99 besøke alle landets fylkeskommuner. Det er 2 dagers besøk i hver fylkeskommune og samtaler med fylkeshelsesjef, fylkeslege og andre fagpersoner. I tillegg foretas besøk på utvalgte institusjoner. Under disse besøkene blir også problemstillinger knyttet til sikkerhetsplasser drøftet.

Det bør også orienteres om at departementet har nedsatt et eget utvalg, Rasmussen-utvalget, som har vurdert om det har forekommet tilfeller av systemsvikt i helse-vesenet, sosialtjenesten, kriminalomsorgen eller andre deler av offentlig tjenesteyting som har vært medvirkende til at utilregnelige har begått alvorlige voldshandlinger. Denne rapporten foreligger nå.

Med den satsingen som nå gjøres i forbindelse med opptrappingsplanen som innen voksenpsykiatrien vektlegger så vel kapasitetsøkning som omstrukturering og med en sterkere statlig styring i planperioden er det lagt vel til rette for å finne løsninger på de problemstillinger som er reist.

Dokument nr. 15:11

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 110.

Innlevert 18. desember 1998 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 29. desember 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I forbindelse med festivalstøtteutvalgets fratredelse av sine verv er det kommet frem at det ved vårens tildeling av festivalstøtte ble lagt til grunn direktiver som ikke var i tråd med retningslinjer og kriterier som gjelder ved tildeling av festivalstøtte. Dette medførte at fordelingen av festivalstøtte avvek fra utvalgets faglige vurdering. Hvem ga direktiver om at andre retningslinjer enn de som ble fastlagt av Stortinget skulle legges til grunn ved tildeling av festivalstøtte?»

Svar:

I St. prp. nr. 1 (1997-1998) ble Stortinget presentert for formål, oppfølging og kontroll med tilskudd til musikkfestivaler. Stortinget sluttet seg til ordningen. I Budsjett-innst. S. nr. 2 (1997-98) la en samlet komité til grunn at: «Siden ordningen er ny går komiteen ut fra at tildelingen for 1998 ikke vil avvike betydelig fra tildeling tidligere år uten at de aktuelle festivaler i god tid har fått melding.»

Dette ble tatt inn i Kulturdepartementets tildelingsbrev til Rikskonsertene, datert 20. februar 1998, der det under pkt 9.3 Forutsetning for disponering av tilskuddsmidlene, heter: «Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 2 (1997-98) hvor det forutsettes at tildelingen til musikkfestivaler ikke vil avvike betydelig fra tildeling tidligere år uten at de aktuelle festivaler i god tid har fått melding om dette.»

Rikskonsertenenes fagutvalg hadde på dette tidspunkt allerede utarbeidet forslag til innstilling basert på St.prp. nr. 1 (1997-98), men ble bedt om å gi en subsidiær innstilling der det ble tatt hensyn til Stortingets ønsker og retningslinjer gitt i tildelingsbrevet fra departementet. På grunnlag av de samme føringer valgte Rikskonsertenenes styre å legge denne subsidiære innstilling til grunn for fordelingen av festivalstøtten.

Spørsmål nr. 111.

Innlevert 18. desember 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Breimo.

Besvart 4. januar 1999 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Etter h.h.v. 5 og 8 år i Norge er ekteparet Sundar og deres nyfødte datter utvist og må forlate landet 4. januar. De bor i dag i Herøy kommune i Nordland. Denne saken har flere likhetstrekk med Gholam-saken. Hva er etter statsrådens syn den største forskjellen, og kan statsråden forsikre at familien ikke blir splittet og at barnet ikke vil lide som resultat av utvisningen?»

Svar:

Regjeringen besluttet i pressemelding av 17.12.98 å gi et betinget amnesti til utlendinger som er berørt av de såkalte Quetta- og Laos-prosjektene. Det vil si pakistanske borgere som hevder å være fra Afghanistan (Quetta-området) og thailandske borgere som hevder å være fra Laos. I motsetning til Gholam-familien omfattes ikke ekteparet Sundar Dakshinamurthy og Sunder Vijayrani av dette amnestiet.

Ekteparet er borgere av hvert sitt land, han fra Malaysia og hun fra India. De utvises til sine respektive hjemland. Det legges til grunn at barnet følger far eller mor. Departementet legger videre til grunn at familielivet kan opprettholdes i India eller i Malaysia. Det vises i denne forbindelse til at den indiske ambassaden har opplyst at utenlandsk statsborger gift med indisk statsborger etter søknad vil få oppholdstillatelse i India. Det vises videre til at ektemannen har bodd flere år i India som student, giftet seg der i 1990 og oppholdt seg der frem til han ankom Norge.

Spørsmål nr. 112.

Innlevert 21. desember 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 23. desember 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«I budsjett for 1999 er det en ytterligere nedgang i ressursene til arbeidsmarkedsetaten og flere arbeidskontor kan bli nedlagt. Eksempelet fra Skarnes viser at nedlegging kan bli dyrere enn å beholde kontoret. Samtidig mangler etaten penger til tiltak og prognosene for ledighet øker. Vil statsråden hindre flere slike dyre akuttneleggelser og sørge for at omorganisering er forsvarlig planlagt?»

Begrunnelse:

I svarbrev av 10.12.99 skriver departementet at nedbemanningen til nå er tatt ut ved en generell reduksjon i antall tilsatte ved arbeidskontorene, og at dette har ført til at kontorene er sårbare for sykdom eller fravær.

I St.prp.nr. 1 (1998-99) står det at endringer i organisasjonsstruktur skal både ta hensyn til distrikt og spredt bosetting og at det skal legges til rette for tilgjengelighet til tjenestene også der etaten fysisk ikke lenger er tilstede. I behandlingen i Kommunalkomiteen ble ønsket om A-etatens deltakelse i servicekontorer forsterket.

Dette krever utstrakt planlegging og ikke akuttneleggelser, der slike hensyn ikke er tatt eller utredet. Det krever samarbeid med lokale og regionale myndigheter og etater. Det krever at en tar hensyn til eventuelle leiekontraksbindinger, slik at utgiftene ikke øker ved flytting.

Spesielt i en situasjon der ressursene er kuttet og alle prognoser peker mot økning i ledigheten, er det viktig å bruke ressursene på det som er viktigst, nemlig tiltak og kompetanseheving. På etatens driftsbudsjett blir det viktig å sørge for å nå målsettinger om økt tilgjengelighet, kompetanse hos de ansatte og oppfølging av de ledige. De som er ledige i dagens situasjon, trenger mye individuell hjelp og oppfølging. Da kan ikke millioner gå ut i betaling for lokaler som står tomme.

Svar:

I mitt svar på spørsmål nr. 86 om denne saken, omtalte jeg hvordan nedbemanningen i 1998 var fulgt opp i Arbeidsmarkedsetaten.

Arbeidsmarkedsetatens størrelse og organisasjon må til enhver tid tilpasses Stortingets vedtak om bevilgning til drift av etaten. Stortinget har fattet vedtak om driftsbudsjettet for 1999. I tråd med Regjeringens forslag ble driftsbudsjettet for Arbeidsmarkedsetaten vedtatt kuttet tilsvarende 143 årsverk.

Jeg legger til grunn at de endringer som er nødvendig i etatens organisasjon på grunn av budsjettforutsetningene, skal gjennomføres slik at ressursene i etaten blir utnyttet mest mulig effektivt. Jeg har bedt A-etaten om at 1. linjetjenesten skjermes i 1999 ved evt. endringer som er nødvendig for å tilpasse seg

1999-budsjettet. Jeg er enig med representanten Andersen at effektiv utnyttelse av tilgjengelige ressurser i en nedskjæringssituasjon forutsetter utstrakt planlegging av endringsprosessen. Jeg er oppmerksom på kommunalkomiteens ønsker om at «offentlige servicekontor vurderes brukt i større grad av Arbeidsmarkedsetaten der dette er hensiktsmessig, enten gjennom direkte deltakelse eller ved å gjøre informasjon og tjenester fra Arbeidsmarkedsetaten tilgjengelig med teknologiske hjelpemidler». Dette vil bli fulgt opp.

Jeg har stor tillit til at A-etaten benytter administrasjonsbudsjettet på en best mulig måte i forhold til de mål som er satt for arbeidsmarkedspolitikken. Det er ut fra ønske om best mulig oppfølging av de ledige, innenfor de økonomiske rammer etaten er tildelt, at de omtalte organisasjonsendringer er blitt foretatt. Når etaten kan fri seg fra leiekontrakter den ikke kan unngå, evt. ved framleie, vil dette frigjøre ressurser som bl.a. kan brukes til flere ansatte.

Spørsmål nr. 113.

Innlevert 21. desember 1998 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 30. desember 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«I en interpellasjonsdebatt i Stortinget 13. oktober 1998 opplyste statsråden at en devaluering av plan- og bygningsloven kan foreligge våren 1999.

Med bakgrunn i at både lovarbeidet og forskriftene er utarbeidet av departementet blir mitt spørsmål.

Har departementet tenkt å legge opp en slik devaluering i regi av departementet, eller vil departementet også bruke ekstern fagkompetanse i dette arbeidet?»

Svar:

Jeg kan opplyse at departementet i forbindelse med den devaluering av plan- og bygningsloven som skal foreligge i løpet av våren 1999, har engasjert bl a Norges Byggforskningsinstitutt. Det er også kanalisert forskningsmidler til Norges Forskningsråd som benytter eksterne forskningsmiljøer og ekspertise til å evaluere virkninger for byggebransjen.

Som jeg nevnte i interpellasjonsdebatten er det sannsynligvis for tidlig å si noe entydig om virkningene av lovendringene allerede våren 1999. Departementet undersøker imidlertid både kortsiktige og langsiktige virkemidler, og vil rapportere om undersøkelsene så langt de foreligger i løpet av våren.

Spørsmål nr. 114.

Innlevert 21. desember 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 23. desember 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Beregningsgrunnlaget for dagpenger for langtidsledige gir etter hvert veldig lavt beregningsgrunnlag. Kravet til å ta tilviste småjobber er økt. Dette fører til at bare få timers arbeid hver uke gir bortfall av hele trygden og svært liten lønnsinntekt. Ser statsråden at det kan være behov for endringer i dag- og trygdepengesystemet for å motivere til arbeid og være mer rettferdig for de som tar de småjobbene som tilbys?»

Svar:

Jeg viser til brev datert 21. desember 1998. Spørsmålet er rettet til statsråd Magnhild Meltveit Kleppa, men blir besvart av meg som rette vedkommende.

For å få dagpenger under arbeidsløshet må den arbeidsløse etter folketrygdlovens § 4-4 dels fylle et krav til minste arbeidsinntekt på 1,25 G i siste avsluttede kalenderår før søknadstidspunktet, eller i løpet av de tre siste avsluttede kalender ha hatt utbetalt en arbeidsinntekt som svarer til 3 ganger G på søknadstidspunktet. I tillegg krever lovens § 4-3 annet ledd at arbeidstiden må være redusert med minst 40 prosent.

De arbeidsløse er også pliktige til å ta ethvert arbeid, såfremt ikke vedkommende kan betraktes som arbeidssøker innenfor et begrenset geografisk område etter nærmere bestemmelser gitt i lovens § 4-5 annet ledd.

Jeg vil presisere at lovens krav på dette punkt har vært uendret siden 1.1.97 da dagens lovbestemmelser trådte i kraft. Det er ikke foretatt noen innskjerping av kravet til å ta tilvist arbeid. Derimot har det gode arbeidsmarkedet rent faktisk ført til at flere har fått tilbud om arbeid. I denne sammenheng vil jeg understreke at trygden alltid er subsidiær i forhold til inntekt fra arbeid. Arbeidsløse kan for eksempel ikke velge å si nei til midlertidig arbeid med den begrunnelse at de heller ville fortsette å heve dagpenger i påvente av fast arbeid eller bedre betalt arbeid.

Nettopp på grunn av at dagpengeregelverket på disse punkter stiller strenge, men nødvendige, krav, er andre bestemmelser utformet for å ta hensyn til personer som under ledighetsperioder utfører arbeid og dermed kan veksle mellom arbeidsinntekt og trygd. Etter lovens § 4-16 kan arbeidsløse gjenoppta et løpende stønadstilfelle såfremt avbruddet ikke er over 52 uker. Kan denne bestemmelsen benyttes, betyr gjenopptak av det tidligere stønadstilfellet at vedkommende fortsetter å heve dagpenger uten ny prøving av kravet til minsteinntekt.

For ytterligere å stimulere til arbeid, og eventuelt la arbeidsinntekten føre til høyere dagpenges grunnlag, er arbeidsløse etter lovens § 4-16 også gitt adgang til å kreve fastsettelse av nytt dagpenges grunnlag. Forutsetningen er at vedkommende på grunn av arbeid har hatt avbrudd i stønadsperioden i minst 12 uker.

I dagens regelverk er det derfor søkt å ta hensyn til arbeid i løpet av ledighetsperioder på en slik måte at det ikke skal gi negative virkninger for trygdeutbetalingene. Jeg kan ikke utelukke at det kan finnes tilfeller hvor særlig personer med svak tilknytning til arbeidslivet kan ha fått fastsatt en lav vanlig arbeidstid. Er den vanlige arbeidstiden i dagpengesammenheng lav, vil selv et arbeid av mindre omfang kunne føre til det resultat at dagpengenes størrelse påvirkes.

Ut fra hvordan regelverket er utformet for å stimulere til arbeid, kan jeg ikke nå se grunnlag for endringer av lov eller forskrifter.

Spørsmål nr. 115.

Innlevert 21. desember 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 6. januar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«NSB mister store fraktoppdrag av tømmer på Østlandet. 110 000 kubikkmeter tømmer flyttes fra bane til veg. Flere tusen nye tømmerbiler på allerede sterkt trafikkerte veier gir uakseptabel økt trafikkfare, økt miljøbelastning og økt press på utbygging av vegnettet. Hva vil de samfunnsøkonomiske kostnadene bli ved en slik flytting og hva mener statsråden må til for å snu denne utviklingen?»

Svar:

Jeg har mottatt opplysninger fra NSB BA der det bekreftes at selskapet har mistet kontrakter på tømmer- og flistransport i området rundt Hønefoss til en verdi av 9 mill. kr. NSB BA viser til at dette gjelder

transporter over relativt korte avstander der lastebilen er dominerende på grunn av sin store fleksibilitet og lave priser.

Mye av dagens tømmertrafikk foregår i distrikt- Norge, bl a på private og fylkeskommunale vegar. De fleste av disse vegene har god kapasitet. Om transportørens valg av transportmåte tilsier biltransport, medfører dette derfor ikke automatisk problemer med fremkommelighet, økt miljøbelastning eller uakseptabel trafikkfare.

Når det gjelder spørsmålet om de samfunnsøkonomiske kostnadene ved at tømmer- og flistransport i området rundt Hønefoss blir flyttet fra bane til veg, er dette et sammensatt spørsmål. I en samfunnsøkonomisk analyse veies en rekke faktorer opp mot hverandre som bl a omfatter tidskostnader, ulykkekostnader og investeringskostnader. Det er derfor vanskelig å gi et enkelt svar på de samfunnsøkonomiske kostnadene ved enkelttransporter.

Jeg er opptatt av at transportene skal gjennomføres slik at vi får et transportmønster som samlet viser seg å være fornuftig ut fra bl a hensyn som miljøbelastninger, ulykker og næringslivets behov. Jeg vil fortsette mitt arbeid med å legge til rette for at flere større kvanta som skal fraktes over lengre distanser, kan overføres fra veg til bane der dette vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det legges derfor opp til satsing på jernbane bl a gjennom utvikling av infrastrukturen som legger forholdene til rette for en effektiv og rasjonell jernbanedrift.

Som det framgår av St meld nr 19 (1998-99) Om NSB BAs virksomhet, er selskapet satsingsområdet innen godstrafikken knyttet til transport av store volumer over lange distanser som omfatter combitransporter, store volumer i spesialtilpassede systemer, samt ekspressfrakt av pakker i persontog. NSB BA har i løpet av de senere år gjennomført en rekke kostnadseffektiviserende tiltak. Selskapets strategi har ført til at jernbanen har vunnet markedsandeler innen transport av containere (combitransporter) mellom de største byene i Sør-Norge, Bodø og Narvik. Jeg vil i den forbindelse spesielt trekke fram den treårs kontrakten NSB BA har inngått med Nor Cargo til en verdi av 150 mill. kr.

For å styrke konkurranseevnen vil NSB BA i de kommende år gjennomføre ytterligere kostnadseffektiviserende tiltak. Selskapet har påpekt at det spesielt er terminalbehandlingen og materiellutnyttelsen som må effektiviseres. I tråd med tidligere planer legger Regjeringen opp til en utvikling av spor- og terminalkapasiteten for godstransporten med jernbane. Jeg vil i denne sammenheng understreke den betydningen kapasitetsutviklingen av fjerntogstrekningene Sørlands-, Dovre- og Bergensbanen med tilrettelegging for krengetog, også vil ha for jernbanens godstransporter. Regjeringen vil dessuten arbeide for å sikre godstransporten med jernbane mest mulig like konkurransevilkår med lastebilnæringen. Som det framgår av St meld nr 19 (1998-99) Om NSB BAs virksomhet, vil Regjeringen bl a vurdere merverdiavgiftsbelastningen og kjørevegsavgiften for jernbanetransporten med sikte på mest mulig konkurransedyktighet i forhold til andre transportformer. Jeg vil dessuten vise til den prosessen som pågår innenfor «Freight Freeways-samarbeidet» i Europa der det bl a arbeides for å forenkle rutinene for godstransport med jernbane over landegrensene. For nærmere orientering viser jeg til omtale i St meld nr 1 (1998-99), s 121.

Spørsmål nr. 116.

Innlevert 22. desember 1998 av stortingsrepresentant Svein Ludvigsen.

Besvart 6. januar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«I forskrift om regnskapssystem, registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger som trer i kraft fra 1.1. 99 fremgår det av § 7- 3 2. ledd, 2. og 3. pkt. at det skal opplyses om i hvilken grad fribilletter eller rabatterte billetter er gitt på grunnlag av medlemskap eller lignende.

På hvilket grunnlag er denne regelen gitt, og hvilket regnskapsmessig hensyn begrunner en slik bestemmelse?»

Begrunnelse:

En slik bestemmelse vil gi flyselskaper og lignende som opererer med bonuskort-ordninger en plikt til å opplyse om fribilletter og rabatterte billetter som er gitt på grunnlag av ordningen.

Borgarting Lagmannsrett har i dom av 27. november 1998 uttalt at en slik utleveringsplikt for norske flyselskaper vil gi en konkurransemessig ulempe, og at etter legalitetsprinsippet må slik utleveringsplikt ha klar hjemmel i norsk lov. En slik hjemmel finnes etter Lagmannsrettens syn ikke.

Under behandlingen av den nye regnskapsloven var ikke dette temaet spesielt behandlet, og det ligger ikke noe i forarbeidene som skulle tilsi en slik endring.

Svar:

Ved Finansdepartementets brev 26 august 1998 ble forslag til forskrifter etter ny regnskapslov, herunder forslag utarbeidet av Skattedirektoratet til forskrift om registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger sendt på høring med frist for uttalelse 12 oktober 1998.

På bakgrunn av de synspunkter som fremkom i forbindelse med høringen har departementet gått igjennom utkastet til nevnte forskrift. Departementet har avholdt møter med en del berørte organisasjoner som har hatt vesentlige merknader til utkastet. Finansdepartementet har ut fra dette besluttet å utsette fastsettelse av forskrift om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger fra 1 januar 1999 til tidlig i 1999, med sikte på ikrafttredelse 1. mai 1999.

Regnskapspliktige kan i henhold til ny regnskapslov § 9-2 velge å benytte reglene om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger (bokføring) i lov 13. mai 1977 nr. 35 (gammel regnskapslov) med forskrifter frem til 1. januar 2001. Finansdepartementet viser til at regnskapspliktige som ønsker det vil kunne registrere regnskapsopplysninger etter den nye loven kapittel 2 fra årsskiftet.

Spørsmål nr. 117.

Innlevert 4. januar 1999 av stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen.

Besvart 12. januar 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Norsk landbrukspolitikken bygger i stor grad på det forhold at vi skal ha et «småskalalandbruk». Dette fører til høyere kostnader ved for eksempel kjøttproduksjon og dermed høyere priser til forbruker. På den annen side har det vært hevdet at «småskalalandbruk» er avgjørende for å beholde vår relativt gode dyrehelse.

Hva slags dokumentasjon foreligger som viser sammenligningen mellom dyrehelse og størrelsen på en besetning?»

Svar:

Innenfor det spekteret av besetningsstørrelser som finnes i den norske husdyrproduksjonen, er det så vidt jeg kjenner til, ingen dokumentasjon eller indikasjon på at sykdomsfrekvensen varierer med besetningsstørrelsen. Det skal i denne sammenheng også påpekes at store besetninger i Norge er «småskala» virksomheter i forhold til strukturen i husdyrbruket i mange andre land. Dette er i særlig grad tilfelle for de kraftfôrkrevende produksjoner.

I forhold til andre land har Norge en meget god situasjon når det gjelder forekomst av smittsomme dyresjukdommer. Gode kontrollregimer samt geografiske og klimatiske forhold er vesentlige faktorer som kan forklare dette. I tillegg har vi oppstallingsforhold som legger til rette for en god dyrehelse. I den sammenheng er det grunn til å peke på at det regelverket vi har for hold av storfe og svin i stor grad bidrar til å sikre gunstige oppstallingsforhold.

Generelt vil smittestoffer ha lettere for å representere et varig helseproblem i enheter med mange dyr, sammeliknet med få dyr. De driftshygieniske forholdene innen besetningen er imidlertid av avgjørende betydning for helsetilstanden.

Avstand og topografi mellom besetningene er også av betydning. Svinepestutbruddene i Nederland er et aktuelt eksempel der sykdommen spredte seg på kort tid. Her var det snakk om høy dyretetthet innen begrensede geografiske områder. Dette var klart uheldig, og spilte en stor rolle for utbruddets katastrofale omfang.

Spørsmål nr. 118.

Innlevert 4. januar 1999 av stortingsrepresentant Per-Kristian Foss.

Besvart 8. januar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«30.12.98 endret departementet forskrift om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper mv, med tilbakevirkende kraft for 1998. Har departementet vurdert konsekvensene av endringene, spesielt knyttet til at endringen berører allerede foretatte disposisjoner, hva er bakgrunnen for at forslaget ikke har vært på høring, og vil finansministeren omgjøre endringen; som et minimum slik at det ikke gis tilbakevirkende kraft for 1998 og helst slik at endringen utsettes og forslaget sendes på høring?»

Begrunnelse:

30. desember 1998 fastsatte Finansdepartementet forskrift om endring av forskrift av 13.05.1991 nr 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser. Endringen ble gjennomført uten at forslaget hadde vært på høring.

Allerede er det kommet flere motforestillinger mot den gjennomførte forskriftsendring. Det er blant annet pekt på at endringen kan føre til en innlåsnings-effekt av aktiva i konsern, slik at omorganisering blir mindre aktuelt. Dette kan være uheldig for norsk næringslivs konkurranseevne på sikt.

Mest graverende er likevel at endringen gjennomføres med tilbakevirkende kraft for 1998, uten at forslaget har vært på høring eller at berørte parter på annen måte er gitt noe som helst varsel om at det kunne komme endringer.

For konsern som har gjennomført omstruktureringer o.l. i 1998 kan forskriftsendringen få svært store konsekvenser. I et konkret tilfelle jeg er gjort kjent med, vil forskriftsendringen føre til økt skatt i størrelsesorden 100 millioner kroner i 1999. Det er klart at uforutsette skatteøkninger i denne størrelsesorden får betydelige konsekvenser for berørte konserns videre drift. Dette illustrerer at endringen har store konsekvenser, og at det for næringsliv og kommuner som helhet kan dreie seg om en betydelig skatteskjerpelse i 1999. Det er oppsiktsvekkende at endringer av et slikt omfang gjennomføres uten høring, og med tilbakevirkende kraft. De skattepliktige har krav på større grad av forutsigbarhet og stabilitet enn denne forskriftsendringen innebærer.

Svar:

1

En endring av forskriften om konserninterne overføringer var nå nødvendig. Dette er det redegjort for i St meld nr 16 (1997-98), og jeg gir en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for endringene i punktene 2 til 6 nedenfor. Jeg er imidlertid kommet til at ikrafttreddelsen bør utsettes til 1999, og viser til punkt 7 nedenfor. Dette er bekjentgjort i pressemelding i dag, jf vedlegg.

2

Aksjeselskaper er selvstendige skattesubjekter. Dette innebærer at gevinst ved overføring av eiendeler mellom slike selskaper i utgangspunktet er skattepliktig etter de alminnelige regler. Den aktuelle forskriften etter loven av 9. juni 1961 nr 16 (konsern forskriften) gir på visse vilkår skattefritak ved slike overføringer.

Før vedtagelsen av konsernforskriften i 1991 ble hjemmelsloven i utstrakt grad anvendt til å gi skattelempning ved individuell søknadsbehandling ved omorganiseringer innenfor konsern. Departementet fant på bakgrunn av praksis at en enklere saksbehandling burde kunne gjennomføres for tilfeller hvor eiendeler overføres mellom selskaper med vesentlig samme eiere og på en slik måte at konsernet som helhet ikke kom i en annen skattemessig stilling enn om transaksjonen ikke var gjennomført. Standardtilfellene ble i 1991 regulert ved konsernforskriften slik at søknadsbehandling bortfalt så langt forskriften rakk.

Begrunnelsen for loven av 1961 og den senere vedtatte konsernforskriften var at skattereglene bør legge til rette for en optimal utnyttelse av selskapenes ressurser. Samtidig bør en ikke favorisere transaksjoner hvor unngåelse eller reduksjon av beskatning er det sentrale element.

3

Et vilkår for skattefrihet etter konsernforskriften er at ligningsmessige inngangsverdier og avskrivningsgrunnlag på det mottakende selskaps hånd settes lik de ligningsmessige bokførte verdier hos det overdragende selskap på overføringstidspunktet (forskriften § 3). Dette vilkår sikrer at gevinsten ved konsernoverføringen kommer til beskatning ved senere realisasjon av eiendelen.

Tidligere var det også et vilkår for skattefrihet at vederlaget til det overdragende selskap måtte være lik ligningsmessige nettoverdier av det overførte. Dette vilkår ble ved forskriftsendring av 28. mai 1996 endret slik at det i stedet stilles krav om overføring til virkelige verdier (forskriften § 6). Formålet var å unngå formuesforskyvning (salg til underpris) mellom enhetene i konsernet. Salg til underpris strider mot nye aksjelover § 3-9 som lovfester prinsippet om at transaksjoner mellom selskaper i samme konsern skal grunnes på vanlige forretningsmessige prinsipper.

Løsningen i 1996 ble altså at det overdragende selskap får fullt eller tilnærmet fullt vederlag for eiendelen fra det mottakende selskap, uten at den gevinst som derved svært ofte vil oppstå på eiendelen, blir skattlagt. Dette er ganske liberalt, men kan være forsvarlig og akseptabelt i stabile konserntilfeller, idet konsernets skatteplikt på eiendelen da bare utsettes til det mottakende selskap realiserer eiendelen ut av konsernet. Slike eiendeler kan være både fast eiendom, driftsløsøre, varebeholdninger, aksjer mv.

4

Ved forskriftsendringen i 1996 ble det imidlertid ikke stillet noe uttrykkelig krav om at noen av de involverte selskaper må forbli i konsernet. Dette har vist seg å friste til misbruk, og må karakteriseres som et hull. Det blir nemlig gode muligheter for å skatteplanlegge seg ut av gevinstskatteplikten for konserneiendeler, selv om de skal føres ut av konsernet og overtas av eksterne interessenter. En metode er å finne en slik interessent, samle de aktuelle eiendeler i et særskilt (kanskje nytt) datterselskap mot fullt, skattefritt vederlag til det avgivende selskapet, og så selge aksjene i datterselskapet til den eksterne interessenten. Aksjenes inngangsverdi kan tilsvare aksjevederlaget, slik at det ikke blir aksjegevinstbeskatning av betydning ved transaksjonen. Realiteten er da at eiendelene er realisert i aksjeeieform ut av konsernet uten gevinstbeskatning. Prisen på aksjene kan være noe påvirket av at eiendelene i datterselskapet har den samme, lave skattemessige verdi som før, men i mindre grad når eiendelene består i aksjer eller uavskrivbar fast eiendom. Istedenfor salg av datterselskapsaksjene kan hullet utnyttes på lignende måte ved emisjoner, fusjoner mv som bringer en reelt ny eierinteresse inn i eiendelen.

Selv om det er i strid med lovforarbeidene og intensjonene bak forskriften, er den også blitt benyttet i konsernforhold hvor noen av datterselskapene er skattepliktige etter petroleumsskatteoven og har en skatteprosent på 78. I slike tilfeller kan en meget høy, latent gevinstskatteplikt på datterselskapets eiendeler muligens unngås ved å benytte seg av konsernforskriften og deretter videreselge eiendelene ut av konsernet.

Departementet ser sterke grunner til å gripe inn overfor dette. I særlige tilfeller med planmessig sammenheng og kort tid mellom transaksjonene kan gjennomskjæring være aktuelt. Men dette gir en usikker og komplisert situasjon for både skattytere og skattemyndigheter, og kan i praksis ikke ramme hovedtyngden av de uheldige tilfellene. Derfor er mer generelle tiltak påkrevet for å tette igjen hullet.

Det fulle eiendelsvederlaget som det avgivende selskap får fra det mottakende selskap, kan i en del tilfeller nyttes til større utbytteutdeling uten korreksjonsskatt (til de personlige eiere av morselskapet mv) enn det som ellers hadde vært aktuelt og evt lovlig i konsernet. Også dette tilsier inngrep for å tette igjen hullet.

5

I St meld nr 16 for 1997-98 (i desember 1997) om skattelempningssakene signaliserte departementet tiltak for å avbøtte uheldige forhold. Meningen var da å ha en vanlig høringsprosess våren 1998 og sette innstramminger i verk fra og med 1998. Departementet har mottatt en rekke henvendelser om tidsplanen for innstramminger, og regner med at usikkerheten i 1998 har avholdt en god del konserner fra å utnytte det omtalte hull.

Andre, høyt prioriterte skattesaker i departementet i 1998, herunder budsjettforberedelsene for 1999, gjorde det dessverre umulig å følge den første fremdriftsplanen. En ville imidlertid ikke sitte og se på at hullet kunne utnyttes også for 1998 (av dem som tok sjansen på at det ikke kom noen innstramming for dette år, til tross for varselet i desember 1997). En valgte da et straktiltak i form av forskriftsendring 30. desember 1998, med virkning fra og med 1998.

Hovedlinjen i dette straktiltaket er å stille krav til konserntilknytning, ikke bare rundt selve overføringstidspunktet for de aktuelle eiendeler, men også i tiden etterpå, så lenge eiendelen har noen aktuell verdi i konsernet. Dette ligger godt innenfor formålet med skattelempningsordningen og begrunnelsen for å akseptere skattefritak ved de konserninterne overføringer. I et system med skattefritak under visse forutsetninger (konserntilknytning mv) må en leve med de innelåsingseffekter som oppstår ved at realisasjon ut av konsernet utløser skatt, selv om internoverføringer slipper skatt. I et gevinstskattesystem vil det generelt være slik at den latente skattebelastning ved realisasjon vil være et bedriftsøkonomisk argument mot realisasjon, og dermed gi en innelåsingseffekt. De innelåsingseffekter som i konsernforhold innebærer binding innen konsernet, gir ikke noe argument for å frafalle gevinstbeskatningen ved transaksjoner ut av konsernet.

6

Dermed er ikke departementet ferdig med saken. Det planlegges et større høringsnotat om innholdet i konsernforskriften, med sikte på en bredere revisjon i løpet av 1999. I denne forbindelse vil en rekke forhold vedrørende konsernforskriften bli tatt opp. Behovet for å avskjære mulighetene for omgåelse var imidlertid så akutt at departementet ikke fant det forsvarlig å vente med tiltak. I dette ligger også begrunnelsen for at høring måtte unnlates mot slutten av 1998.

Det presiseres at de nå vedtatte endringer ikke gjelder overføring av eiendeler som er foretatt før 1. januar 1998.

7

Endringsforskriften ble således satt i kraft med virkning fra og med inntektsåret 1998. Dette innebærer at endringene gjelder også de tilfeller hvor den nødvendige konserntilknytningen er opphørt i 1998. Departementet var klar over at en slik innstramming kunne ramme også lojale transaksjoner i 1998 som var foretatt vesentlig av forretningsmessige grunner, og var innstilt på å gi lempning etter individuell søknadsbehandling i slike tilfeller i medhold av omdannelsesloven avsnitt I § 2.

Henvendelser og opplysninger som jeg deretter har mottatt kan tyde på at omfanget av overføringer med etterfølgende opphør av konserntilknytningen i 1998 er større enn forutsatt. En individuell søknadsbehandling ville således kunne bli svært ressurskrevende og ta tid. Jeg er derfor kommet til at ikrafttredelsestidspunktet bør endres, slik at de nye forskriftsbestemmelsene gjøres gjeldende ved opphør av den nødvendige konserntilknytningen etter utgangen av 1998. Konserner som har overført driftsmidler i 1998, og hvor konserntilknytningen opphørte samme år, vil dermed skattemessig behandles etter tidligere regler. Dersom overføringen skjedde i 1998 og den nødvendige konserntilknytningen ikke opphørte i løpet av dette året, vil de nye reglene få anvendelse. Her er det imidlertid ikke aktuelt med noen skatteplikt i 1998 som følge av forskriftsendringen. Skatteplikt vil først inntre hvis selskapet på et senere tidspunkt selv velger å la den nødvendige konserntilknytningen opphøre.

Når det gjelder selskaper med skatteplikt etter petroleumsskatteloven, er jeg kommet til at avgjørelse av om en konsernintern overføring (ut av dette selskapet) i 1998 gir rett til skattefritak, bør avgjøres ved

fortolkning av de tidligere gjeldende regler for 1998. Den uttrykkelige avskjæring av slikt skattefritak i forskriften gjøres da gjeldende fra 1999.

Disse justeringene i ikrafttreddelsen vil bli besørget snarest ved ny forskriftsendring.

Vedlegg til svar:

Pressemelding nr. 1/99 fra Finans- og tolldepartementet om forskrift om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper.

Dokument nr. 15:12.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 119.

Innlevert 11. januar 1999 av stortingsrepresentant Oddvard Nilsen.

Besvart 18. januar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Vil Samferdselsdepartementet imøtekomme Lars K. Bonsaksens søknad, datert 20. oktober 1998, om dispensasjon fra gjeldende bestemmelser, slik at de batteridrevne lekebilene som er planlagt brukt i et opplegg for trafikkopplæring for barn kan benyttes i dette pedagogiske opplegget?»

Begrunnelse:

Lars K. Bonsaksen har på Voss etablert en bane på et lukket område der skolebarn fra 1. til 3. klasse skal gis trafikkopplæring. Bonsaksen er utdannet trafikklærer fra Statens Trafikklærerskule i Stjørdal og har arbeidet 19 år som trafikklærer. Som en del av det pedagogiske opplegget har Bonsaksen gått til anskaffelse av batteridrevne lekebiler. Vegdirektoratet avsto i brev av 16. juni 1998 å godkjenne de batteridrevne lekebilene til bruk for barn på de angitte årstrinn. Ifølge regelverket er maksimal tillatt vekt 25 kg og fart 10 km/h for de motorkjøretøy som barn på de gjeldende årstrinn kan benytte. Bilene som Bonsaksen har anskaffet har en maksimalfart på 4,5 km/h men veier 34 kg. Ifølge Vegdirektoratet må føreren derfor være over 16 år for å kjøre denne type lekebil på lukket bane. Det kreves ikke førerkort.

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at den aktuelle saken er noe mer prinsipiell og sammensatt enn det som umiddelbart fremkommer av Deres spørsmål.

Saken gjelder en klage av 20. oktober 1998 over Vegdirektoratets avslag av 16. juni 1998 på søknad om dispensasjon for bruk av elektriske biler i trafikkopplæring av barn.

Til orientering kan jeg opplyse at fristen for klage på ovennevnte vedtak var vesentlig oversittet. Samferdselsdepartementet har likevel funnet det rimelig at klagen blir prøvet og oversendt saken til Vegdirektoratet 6. november 1998 til forberedende klagebehandling.

Vegdirektoratet har ikke funnet å kunne omgjøre sitt vedtak og har ved brev av 15. januar 1999 oversendt klagen til Samferdselsdepartementet til endelig avgjørelse. Ved oversendelsen har Vegdirektoratet gitt en utførlig redegjørelse for de vurderinger som er foretatt både ved første og annen gangs behandling.

Jeg viser her til vedlagte kopier av direktoratets vedtak av 16. juni 1998 og brev av 15. januar 1999.

Som det fremgår er det foruten henvisning til gjeldende regelverk og praksis på området, anført betenkeligheter både ift den pedagogiske og trafikksikkerhetsmessige effekten av bruken av elektriske minibiler i trafikkopplæring av små barn. Jeg viser for øvrig til direktoratets redegjørelse.

Samferdselsdepartementet slutter seg i hovedsak til de anførsler som er gjort av Vegdirektoratet. Departementet ser likevel at det kan synes nødvendig med en fornyet vurdering av gjeldende grenser mellom motorvogn og leketøy, herunder også bruken av ulike typer minikjøretøy ift vegtrafikklovgivningens bestemmelser. Departementet har videre funnet å vektlegge søknadens formål - trafikkopplæring av barn.

På bakgrunn bl.a. av ovennevnte har Samferdselsdepartementet ved brev av i dag omgjort Vegdirektoratets vedtak og gitt dispensasjon for bruk av de aktuelle kjøretøyene i trafikkopplæring på minibanen på Voss.

Med henvisning til brukergruppens alder og i påvente av en fornyet vurdering av regelverket, har departementet imidlertid sett det som nødvendig å knytte vilkår til dispensasjonen. Herunder at kjøretøyets sikkerhet skal godkjennes av Produkt- og elektrisitetstilsynet og at dispensasjonen kun er gjeldende frem til det er foretatt en fornyet vurdering av regelverket. Sistnevnte arbeid vil imidlertid grunnet Vegdirektoratets arbeidsbyrde, ikke kunne påregnes igangsatt i inneværende år.

Jeg viser for øvrig til den vurdering og begrunnelse som fremgår av vedlagte kopi av Samferdselsdepartementets vedtak.

3 vedlegg til svar:

1 vedlegg.

Det Kongelige Samferdselsdepartement. Elektriske biler til bruk for barn på minibane på Voss - Lars K. Bonsaksen - klage. Referanse 98/2452642.3. Datert 18. januar 1999.

2 vedlegg.

Statens vegvesen, Vegdirektoratet. Elektriske biler til bruk for barn på minibanen på Voss. Referanse 98/02049-004. Datert 16. juni 1998.

3 vedlegg.

Statens vegvesen, Vegdirektoratet. Klage på avslag på søknad om dispensasjon fra alderskrav - elektriske biler til bruk for barn på minibane på Voss. Referanse 98/02049-006. Datert 15. januar 1999.

Spørsmål nr. 120.

Innlevert 11. januar 1999 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 20. januar 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«I løpet av de siste månedene har militærjuntaen i Burma iverksatt en brutal politikk for å svekke Aung San Suu Kyi og medlemmer av hennes parti National League for Democracy (NLD) Dette er klart med å svekke opposisjonen i Burma ytterligere.

Vil utenriksministeren ta initiativ til å samle internasjonal støtte for å reagere mot militærregimet overfor en slik systematisk undertrykkelse av opposisjonen i Burma?»

Begrunnelse:

Militærjuntaen har tatt i bruk en systematisk forfølgelse av medlemmer av NLD og tvunget disse til å trekke seg fra partiet. I tillegg har militærjuntaen stengt en rekke partikontorer som tilhører NLD.

Denne politikk har frem til nå resultert i totalt 6000 medlemmer av NLD har trukket seg ut av partiet.

Svar:

Norge har i flere år fulgt utviklingen i Burma med stigende bekymring og har vært i fremste rekke blant de land som har kritisert myndighetene i landet. Vi har også støttet den demokratiske opposisjonen i landet over lengre tid, både politisk og gjennom en rekke konkrete tiltak. Gjennom våre ambassader og nære kontakter med burmesisk opposisjon følger vi utviklingen i Burma svært nøye. Høstens massearrestasjoner

av burmesiske opposisjonelle og de stadige grove og systematiske menneskerettighetsbrudd føyer seg inn i rekken av nedslående utviklingstrekk og viser at militærregimet i Rangoon fortsatt ikke er villig til å innlede dialog med opposisjonen om hvordan landets politiske problemer skal løses.

Den pågående kampanjen for å svekke NLDs medlemsbase og partistruktur er meget bekymringsfull. Uten en fungerende landsomfattende partistruktur har Aung San Suu Kyi og NLDs øvrige ledelse begrensede muligheter til å påvirke utviklingen i Burma. Militærjuntaens aksjoner er også i strid med de forpliktelser den selv har påtatt seg som resultat av det nasjonale og internasjonale presset for demokrati i Burma.

Det må derfor reageres overfor burmesiske myndigheter. Jeg har iverksatt følgende tiltak som jeg mener er den beste måten å håndtere dagens situasjon på: For det første er ambassaden i Singapore instruert om å fremføre en norsk protest overfor burmesiske myndigheter angående kampanjen mot NLD. Videre undersøker vi om det er grunnlag for å reagere overfor de burmesiske myndighetene i samarbeid med EU, USA, Canada og andre likesinnede land. For det tredje vil ambasadene våre i ASEAN-landene forsterke det langsiktige arbeidet overfor de respektive lands myndigheter for å skape et regionalt press for en demokratisk utvikling i Burma. Endelig vil norske myndigheter intensivere kontakten med FN for aktivt å kunne utnytte de mulighetene som ligger i verdensorganisasjonen for å påvirke regimet.

Når det gjelder ensidige norske tiltak, har Regjeringen besluttet å oppfordre norsk reiselivsnæring til å avstå fra å selge turistreiser til Burma. Regjeringen oppfordrer videre norske borgere til å unngå Burma som turistmål. Burmesiske myndighetspersoner og deres familier vil ikke få utstedt transittvisa til Norge.

De nye tiltakene er innført som følge av den forverrede menneskerettighets-situasjonen i landet og kommer i tillegg til de tiltak som Norge allerede har iverksatt overfor militærregimet i Rangoon. Norge har med dette gått noe lengre enn EU i ensidige tiltak overfor Burma.

Norske firmaer har ellers i stor grad fulgt Regjeringens oppfordring om ikke å handle med Burma. Handelen med Burma viste en nedgang fra ca 10 millioner kroner i 1997 til ca. 4,4 millioner kroner i fjorårets første åtte måneder.

Det er imidlertid ikke tilstrekkelig å øve internasjonalt press mot regimet i Burma for å fremme demokratisk utvikling i landet. Norge vil derfor videreføre støtten til den politiske opposisjonen i Burma i 1999. Denne støtten vil bl.a. bli kanalisert gjennom flere frivillige organisasjoner i Norge. Utenriksdepartementet bevilget ca. 17 millioner kroner til politiske og humanitære tiltak i 1998, og vi forventer at støtten blir videreført i år på et tilsvarende nivå.

Det har i den senere tid kommet opp spørsmål om nye initiativ for å få til en dialog mellom militærregimet og den demokratiske opposisjonen i Burma, gjennom bruk av økonomiske virkemidler og bistand. Norge har som kjent gjentatte ganger tatt opp spørsmålet om å innføre forpliktende internasjonale sanksjoner mot Burma for å tvinge militærregimet til å etterleve grunnleggende menneskerettighetsstandarder. Det har dessverre foreløpig vært liten oppslutning om slike tiltak.

Situasjonen i Burma er preget av massiv undertrykkelse av politiske og sivile rettigheter. Forslag til hvordan vi kan fremme menneskerettigheter og politisk dialog i Burma er alltid velkomne. Jeg setter derfor pris på ditt konstruktive engasjement for demokrati og utvikling i Burma.

Spørsmål nr. 121.

Innlevert 13. januar 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 20. januar 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«I spørretimen 4 februar 1998 sa sosialministeren at departementet har til vurdering ulike alternativer for å endre bestemmelsen om avkorting av folketrygden for psykiatriske langtidspasienter. Regelverket nå kan medføre at psykiatriske pasienter blir påført et fattigdomsproblem.

Hva har skjedd med saken ?»

Svar:

Som antas kjent har folketrygdens pensjonsytelser blitt avkortet under langvarige institusjonsopphold siden folketrygden ble innført i 1967, og før dette ble alderstrygden avkortet.

Når pensjonen avkortes ved langtidsopphold, det vil si opphold over fem måneder, skal den som hovedregel utgjøre 25 prosent av grunnbeløpet og 10 prosent av tilleggspensjonen. Det gis større ytelse hvis pensjonisten forsørger ektefelle og/eller barn. Dersom pensjonisten etter innleggelsen fortsatt har faste nødvendige utgifter til bolig mv, kan det dessuten etter søknad gis forhøyet ytelse. Forhøyet ytelse kan utbetales så lenge det er mulighet for at pensjonisten kan komme tilbake til sitt hjem. Ofte er de faste utgiftene så store at det blir utbetalt full pensjon.

Nytt fra mai 1997 er at pensjonen ikke lenger avkortes i somatiske sykehus og sykehusavdelinger. Dette fordi slike pasienter sjelden oppholder seg i sykehus lengre enn fem måneder. I kommunale sykehjem betaler imidlertid pasientene vederlag.

For psykiatriske pasienter er situasjonen en annen, og det er vanlig med opphold over fem måneder også i sykehus. Enkelte pasienter bor i psykiatriske sykehus i flere år. Andre bor i fylkeskommunale spesialsykehjem uten vederlagsbetaling, men hvor pensjonen avkortes.

Da ordningen ble opphevet i sykehus for somatiske pasienter, uttalte den daværende arbeiderpartiregjeringen i Ot prp nr 8 (1996-97) side 50, at departementet ville se an utviklingen når det gjaldt opphold i psykiatriske sykehus og spesialsykehjem.

Som nevnt i mitt svar i spørretimen den 4. februar i fjor, arbeider departementet med å finne en løsning. Blant annet vurderes en unntaksordning for psykiatriske pasienter som er under aktiv behandling i sykehus i begrenset tid selvom det kan gå noe tid mer enn fem måneder. En slik ordning må igjen sees i sammenheng med ordningen for pasienter under selvstendighetstrening i bo- og behandlingssentra, hvor pasientene ikke får avkortet pensjon, men isteden selv dekker utgifter til kost og losji.

Spørsmål nr. 122.

Innlevert 13. januar 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 19. januar 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Et foreldrepar med en multihandikappet sønn kjøpte for fem år siden en spesialutstyrt bil. Deres utgift var 240.000 kroner, mens folketrygden bidro med 164.000 kroner. Etter en ulykke ble bilen kondemnert. Hele forsikringssummen (kr. 155.000) er tilbakeført Rikstrygdeverket, slik at familien må bære hele det økonomiske tapet selv. Er dette i tråd med gjeldende regelverk, og i så fall, vil sosialministeren ta initiativ til at regelverket endres?»

Begrunnelse:

I Nordlys den 12. januar d.å. beskrives den saken som er bakgrunnen for mitt spørsmål til sosialministeren. I tillegg til at den konkrete familien som omtales kommer ut i et økonomisk uføre som en konsekvens av at de må bære hele det økonomiske tapet alene, har saken prinsipielle sider knyttet opp mot hele stønadsordningen folketrygden har for kjøp av bil. Der det foreligger et betydelig funksjonstap som nødvendiggjør kjøp av spesialtilpasset bil, vil alternativet til at familien selv forestår transporten være at lokalsamfunnet må organisere alternative løsninger, både på transportsiden, men i verste fall også i form av et institusjonstilbud dersom den funksjonshemmedes behov ikke kan imøtekommes i hjemmesituasjonen.

Den som selv kjøper bil, og selv dekker forsikringsutgiftene til denne, vil ved en ulykke eller ved et videresalg av bilen naturligvis kunne regne bilens verdi som en egenkapital til kjøp av ny bil. Men dersom folketrygden skal sikres tilbakeføring av sin andel av utgiftene fullt ut, vil dette bety at hele egenkapitalen som den som benytter bilen selv står for vil være tapt etter få år. Jeg har vanskelig for å tro at dette kan ha

vært intensjonen fra Stortingets side da dette regelverket ble vedtatt, og det vil etter mitt syn være rimelig med en gjennomgang av regelverket. Man kan jo ellers tenke seg at funksjonshemmede eller deres familier reserverer seg mot bilkjøp på disse premissene med bakgrunn i de utslag regelverket gir.

Etter mitt syn må det rimelige her være at begge parter (bilbruker og Rikstrygdeverket) sammen må bære bilens verditap, og at den forholdsmessige del av bilens restverdi fordeles mellom partene utfra hvor stor andel av nybilkjøpet hver av partene bidro med.

Det er mulig at sosialministeren vil finne det vanskelig å ta konkret stilling til en enkeltsak, men med bakgrunn i denne konkrete saken bør det likevel være mulig å ta stilling til sakens rent prinsipielle sider. For en mere omfattende beskrivelse av sakens ulike sider henvises såvel til oppslag i Nordlys den 12. samt den 13. januar d.å.

Jeg vil avslutningsvis få benytte anledningen til å ønske sosialministren et godt nytt år!

Svar:

Etter det departementet kjenner til er det i den konkrete saken som tas opp, gitt to lån fra trygden, henholdsvis til anskaffelse av bilen og til dekning av tilleggsavgift ved personbil-registrering.

Etter gjeldende regler skal det rente- og avdragsfrie lånet til anskaffelse av bil betales tilbake, opp til bilens verdi, ved gjeldsoppgjør. Gjeld som overstiger bilens verdi, avskrives. Når bilen er delfinansiert av eieren (enten som følge av behovsprøvingen eller fordi eieren har anskaffet en dyrere bil enn det er gitt stønad til), innebærer oppgjørsreglene at egenkapitalen går tapt først, når bilen synker i verdi.

Det rente- og avdragsfrie lånet til tilleggsavgift ved personbilregistrering skal betales tilbake tilsvarende den eventuelle merverdi personbilregistreringen gir bilen på oppgjørstidspunktet. Den overskytende del av lånet avskrives. I Rikstrygdeverkets rundskriv er det uttalt at merverdien ved personbilregistrering synker raskt, og at trygdekontorets praksis på dette punktet derfor bør være lempelig.

Det er tvilsomt om personbilregistreringen kan vurderes å representere noen merverdi i dette tilfellet. Trygdens tilgodehavende er i så fall begrenset til den delen av lånet som gjelder anskaffelsen av bilen (uten tilleggsavgifter ved personbilregistrering). Rikstrygdeverket har tatt kontakt med fylkestygdekontoret om dette.

Dersom familien ønsker å anskaffe en ny trygdebil i stedet for å foreta gjeldsoppgjør, skal hele forsikringsutbetalingen, gå til fradrag i kapitalbehovet til ny bil.

Jeg er enig i at gjeldsoppgjørreglene i visse tilfeller kan gi uheldige utslag. Departementet tar sikte på en grundig gjennomgang av bilstønadsordningen i 1999.

Spørsmål nr. 123.

Innlevert 14. januar 1999 av stortingsrepresentant Jørn L. Stang.

Besvart 20. januar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Det har ved flere avholdte orienteringer om bompengefinansiering av stamveger i Østfold (også kalt «Østfoldpakka»), blitt hevdet at bompengefinansiering av offentlige veger er istrid med EØS avtalen.

Undertegnede med fler har ikke klart å få bekreftet eller avkreftet riktigheten i dette. Det vises blant annet til sammenlignbare vegsaker i Sveits.

Kan statsråden undersøke disse forhold og hva som er hjemlet i EØS avtalen som Norge har inngått?»

Svar:

I forbindelse med tilleggsavtalen til EØS-avtalen var det nødvendig å gjennomføre Rådsdirektiv 93/89 EØF av 25. oktober 1993 i norsk rett. Direktivet inneholder regler om fastsetting av årsavgifter, bomavgifter og vegbruksavgifter for kjøretøy over 12 tonn av hensyn til likeartede vilkår for godstransport på veg. Det

ble avklart, bl a fra EFTA-sekretariatet, at Norge ikke var forpliktet til å implementere direktivets regler om vegbruksavgifter i norsk rett, så lenge vi kun anvender bomavgifter. På denne bakgrunn er det fastsatt forskifter ved kgl res 24. november 1995 om innkreving av bompenger i visse tilfeller. Forskriftene er fastsatt med hjemmel i vegloven § 62, jf § 27. Gjennomføring av direktivet har ikke medført endringer i norsk praksis med hensyn til bompengefinansiering. Bompengefinansiering av offentlige veger med hjemmel i vegloven er etter dette ikke i strid med EØS-avtalen.

Sveits er ikke omfattet av EØS-avtalen, og jeg finner det derfor lite hensiktsmessig å sammenlikne de ulike formene for vegfinansiering i Sveits med bompengeordninger i Norge. Det er nylig forhandlet fram en avtale for bedre handels- og samarbeidsforbindelser mellom Sveits og EU. Denne avtalen omfatter bl a vilkår for vegtransport gjennom Sveits, og vil ikke ha betydning for finansiering av infrastruktur.

Spørsmål nr. 124.

Innlevert 14. januar 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 20. januar 1999 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Andøya Raketttskytefelt skal skyte opp en amerikansk rakett (Black Brant). Samme type rakett ble skutt ut fra Andøya i 1995. Da utløste den russisk atomalarm, og forskere sier vi var nær 3. verdenskrig. Det advares også mot denne utskytingen, ikke minst etter USAs bombing av Irak.

Vil Statsråden vurdere å stanse utskytingen, evt. kan han garantere at Russland er formelt varslet, slik at den kritiske situasjonen i 1995 ikke gjentar seg ?»

Svar:

Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentant Ågot Valle, angående rakettoppskyting fra Andøya. Raketten som skal skytes opp i tidsrommet 8-25 januar 1999, inneholder instrumenter som skal måle utstrømming av oksygen-ioner fra jordens atmosfære ut i det nære verdensrom. Størrelsen på raketten avgjøres av at tunge instrumenter skal bringes opp i en høyde på 13-1400 kilometer over Svalbard. Utskytingen er en del av et norsk-amerikansk samarbeid om grunnforskning. De norske samarbeidspartnerne er Universitetet i Oslo og Universitet på Svalbard.

Fra norsk side har vi i alle år, i tillegg til den nasjonale varsling, rutinemessig sendt varsel om oppskytinger fra Andøya til alle utenlandske utenriksstasjoner som er akkreditert til Norge. Dette ble også gjort i 1995. Etter episoden i 1995 foretok Utenriksdepartementet visse justeringer i varslingsrutinene slik at varslene nå blant annet inneholder flere detaljer med hensyn til rakettens dimensjoner og det vitenskapelige innholdet i prosjektene. Disse justeringene ble foretatt i nært samarbeid mellom berørte norske og russiske myndigheter.

Fordi oppskytingen representanten Valle omtaler, er den første med denne raketttypen siden 1995, har Utenriksdepartementet denne gangen forsikret seg om at russiske myndigheter har mottatt det norske varslet. Dette er gjort ved å innkalle en representant fra den russiske ambassaden for direkte overlevering av varslet. Videre har den norske ambassaden i Moskva forsikret seg om at varslet er mottatt av rette russiske myndigheter.

Spørsmål nr. 125.

Innlevert 15. januar 1999 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 20. januar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Riksvei 2, som er stamvei og en av landets viktigste mellomriksveier, har dårlig standard, noe som hindrer utviklingen i et næringsfattig distrikt. I Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998 - 2007 sluttet derfor Stortinget seg til meldingens løfte om at «departementet vil komme tilbake med bompengeproposisjon dersom det fattes nødvendige lokalpolitiske vedtak».

Hva vil statsråden gjøre med det beklagelige faktum at disse lokalpolitiske vedtakene fortsatt mangler?»

Begrunnelse:

Riksvei 2 er en av de tre mest trafikkerte mellomriksveiene i Norge og den var i begynnelsen av 60- årene en av landets beste veier. Av en eller annen grunn ble veien i 70 og 80 årene hverken prioritert i de ordinære langtidsplanene i Akershus eller Hedmark. Lokale krefter begynte derfor i årsskifte 86/87 å arbeide med planer om en delvis bompengefinansiering. Planene fikk støtte av næringslivet i distriktet, av Vegkontorene i Akershus og Hedmark, av fylkeskommunene og, med varierende styrke, av kommunene langs veien. Gjennom dette initiativ kom veien med i relevante veidokumenter og en veiutredning ble lagt frem som en del av en melding i 1992. Prosjektet stoppet opp, først og fremst på grunn av to negative vedtak i Nes kommune i Akershus.

I Norsk Veg og Vegtrafikkplan 1998/2007 ga imidlertid Stortinget klarsignal til prosjektet med denne formulering:

«Samferdselsdepartementet forutsetter at prosjektet blir delvis bompengefinansiert og vil komme tilbake med bompengeproposisjon dersom det fattes nødvendige lokalpolitiske vedtak».

Dessverre står veien fortsatt «bom» stille. Jeg forutsetter imidlertid at ovennevnte formulering fra Storting og Regjering står fast og at fremdriften av prosjektet derfor er stoppet opp fordi de lokale vedtakene ikke er på plass. Jeg antar videre at med «lokale vedtak» menes ikke bare et formelt bompengevedtak, men en vedtatt plan med for eksempel trasé, kostnadsramme, totalfinansiering, bompengandel og prisen pr. passering og ikke minst hvor bommen eller bommene skal plasseres. I alle fall må det unngås at man setter i gang et delprosjekt uten at den endelige utformingen og traseen er på plass. Som et eksempel henviser jeg i den forbindelse til Aftenposten 12.1.99 «Supervei ender i «krøttesti».

Jeg tillater meg med dette å anmode statsråden om å bekrefte intensjonen med riksvei 2-utbyggingen og mest mulig i detalj redegjøre for fremdriften i prosjektet. Når kan byggearbeidet starte, hva består de eventuelle hindringene i og når kan arbeidet være fullført for de forskjellige etappene?

Svar:

Jeg vil vise til at utbygging av riksveg 2 er et viktig ledd i å utvikle et konkurransedyktig indre Østland. Det langsiktige målet for ruta er tofelts motorveg mellom Kløfta og Kongsvinger og 8,5 m vegbredde på øvrige deler.

Det er ikke avklart hvilken trasé ny riksveg 2 skal følge mellom Kløfta og Kongsvinger. Konsekvensutredningen er under sluttbehandling, og for delstrekningene Kløfta - Nybakk i Akershus og Furu - Kongsvinger i Hedmark er det også igangsatt kommunedelplanlegging. Bompengefinansiert utbygging er i første omgang aktuelt for disse delstrekningene som er kommet lengst i planleggingen.

Vegdirektoratet har nå bedt vegkontorene ta et nytt initiativ overfor fylkeskommunene og kommunene for å få avklart om det er lokalpolitisk enighet om forsert utbygging ved hjelp av bompenger. Med lokalpolitisk avklaring innen sommeren 1999 og videre planavklaring som forutsatt vil det tidligst kunne fremmes en bompengeproposisjon i 2001/2002.

Jeg vil understreke viktigheten av lokalpolitisk forankring i slike saker. Så lenge det ikke foreligger lokal avklaring, kan jeg ikke se at det er grunnlag for meg å gripe direkte inn i denne saken.

Innlevert 15. januar 1999 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 25. januar 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I Aftenposten 13. januar 1999 sier direktøren i DN (Direktoratet for naturforvaltningen) at «den som ikke aksepterer ulven, godtar heller ikke naturen». Ulveforskere hevder i samme avis «at det bare er et tidsspørsmål før ulven slår seg ned i Nordmarka».

At Regjeringen ofrer deler av Hedmark til fordel for rovdyr har mange forstått for lenge siden, men er direktørens oppfatning av naturen dekkende også for statsrådens naturforståelse og er en ulvestamme i Nordmarka blitt en del av Regjeringens rovviltpolitikk?»

Svar:

Målsettingene og prinsippene for forvaltningen av de store rovdyrene er behandlet og avklart av Stortinget, jf bl.a. St. meld. nr 35 (1996-97) og Innst. S. nr 301 (1996-97). Det er en målsetting å sikre levedyktige bestander av alle de fire store rovviltartene i Norge. Samtidig skal det sikres et aktivt jordbruk med muligheter til å utnytte beiteressursene i utmark til sau og rein. Regjeringen følger nå opp Stortingets vedtak på en rekke områder.

Som et ledd i dette oppfølgingsarbeidet har Direktoratet for naturforvaltning (DN) i brev av 11.1.99 til Miljøverndepartementet oversendt et prinsippdokument om samordning av forvaltningen av den skandinaviske ulvebestanden. Dokumentet er utarbeidet og undertegnet av DN og Statens naturvårdsverk i Sverige og bygger på foreliggende politiske og faglige føringer for forvaltningen. I brevet til departementet har direktoratet gjort nærmere vurderinger omkring forvaltningen av ulv i Norge i 1999. For å begrense skade på sau, foreslår DN arealsonering for virkemiddelbruk i miljø- og landbruksforvaltningen. I brevet er det gitt et konkret forslag til slik sonering nord i Hedmark. For øvrig foreslås det at en detaljert arealsonering vurderes nærmere seinere i år. DN peker på at det pågår et arbeid med en regional forvaltningsstrategi i regi av fylkesmennene i Hedmark, Oslo og Akershus og Østfold som kan gi noe av grunnlaget for en slik vurdering.

Miljøverndepartementet vil, sammen med Landbruksdepartementet og andre berørte parter, foreta en vurdering av hvilke områder som skal forbeholdes bufe og tamrein, samt i hvilke områder ulven fortsatt må ha et strengt vern. I denne sammenheng vil forslaget fra DN bli nærmere vurdert. Målsettingen med dette arbeidet er å søke å balansere de ulike hensynene i rovviltforvaltningen på en slik måte at potensialet for skader på sau og tamrein blir så lavt som mulig samtidig som vi når målene for rovviltbestandene.

Når det gjelder spørsmålet om naturforståelse, vil jeg vise til Stortingets behandling av St. meld. nr 35 (1996-97). Et flertall i energi- og miljøkomiteen viste her til at jordens arts mangfold minker raskt og ugjenkallelig, at ville planter og dyr er en del av vår naturarv og at utryddelse av arter ikke kan aksepteres (jf Innst S. nr 301 (1996-97) s. 5). Komiteens flertall viste videre til at det er bred enighet i Norge om å legge til rette for bestander av alle de fire store rovviltartene. Komiteflertallet mente dette også ble bekreftet under de befaringer og høringsrunder som komiteen gjennomførte, der de fleste uttrykte at store rovdyr er en del av norsk fauna.

Spørsmål nr. 127.

Innlevert 15. januar 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 25. januar 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Nøstebuktens Venner i Bergen har anket Bergen bystyres vedtak an. Reguleringsplan for Dokken-Nøstebukten, «Havneplanen», som legger til rette for etablering av sentral landsdelshavn for Vestlandet i Bergen sentrum. Utfylling av 30 mål i Nøstebukten er allerede i gang uten at anken er behandlet. SFT stanset utfyllingen noen dager.

Vil miljøvernministeren ta initiativ til å stanse utfyllingen til anken er behandlet, og hvilke virkemidler har Departementet til å stanse utfyllingen?»

Begrunnelse:

Planene om en sentral landsdelshavn for Vestlandet i Bergen sentrum åpner for utfylling av 90 mål, hvorav 30 mål er i Nøstebukten. Dette er et stort inngrep og en enkeltutbygging som er svært kontroversiell i Bergen. Planen gir også grønt lys for bygging av 4 felts veg, med påfølgende økt støy, forurensing og trafikkfare i et bomiljø med mange småbarnsfamilier. Ankepunktene er mange: Det er ikke vurdert alternativ utnyttelse av arealet, det er ikke vurdert alternativ lokalisering av landsdelshavnen, planen er i strid med Rikspolitiske retningslinjer, planen er lite miljøvennlig, kommunen er både tiltakshaver og planmyndighet i en sak av denne størrelsen, osv.

Det er nå om å gjøre at utfyllingsarbeidet stanses inntil anken er behandlet. Bare da kan anken underlegges en forsvarlig saksbehandling.

Svar:

Reguleringsplanen for Dokken-Nøstet i Bergen ble vedtatt i Bergen bystyre 28.09.98. Det forelå ingen innsigelse mot planen fra statlig fagmyndighet, fylkeskommunen eller nabokommune, noe som innebærer at den er endelig vedtatt og at den etter plan- og bygningsloven i utgangspunktet kan legges til grunn for gjennomføring av bygge- og anleggsarbeider som er i samsvar med de formål det er regulert til. Utfylling i sjøen som et ledd i havneutbygging er i samsvar med planen.

Departementet er kjent med at bystyrets vedtak er påklaget til fylkesmannen i Hordaland. Det innebærer at arbeidet som utføres i planområdet, utføres for tiltakshavers regning og risiko hvis klagen fører frem og dermed tiltakene ikke lenger er i samsvar med planen. Tiltakshaver må i tilfelle bære alle kostnader ved eventuell retting.

I forbindelse med behandling av klage fremgår det av § 42 i forvaltningsloven at det kan besluttes at vedtak ikke kan iverksettes før klagen er avgjort. Slik beslutning kan treffes av underinstansen (kommunen), klageinstansen (fylkesmannen) eller annet overordnet organ (departementet). Bakgrunnen for dette er at det er uheldig at det iverksettes tiltak som vanskelig kan reverseres hvis klagen blir tatt til følge, mens saken er under klagebehandling.

I den foreliggende sak har departementet i brev av 19. januar 1999 til fylkesmannen i Hordaland bedt fylkesmannen vurdere spørsmålet om å beslutte utsatt iverksetting av bystyrets reguleringsvedtak og å gi tilbakemelding om resultatet av denne vurderingen.

Hvis utsatt iverksetting blir besluttet, vil bygge- og anleggstiltak som er et ledd i gjennomføringen av planen måtte stanses inntil videre.

Jeg avventer nå tilbakemeldingen fra fylkesmannen.

I tillegg til plan- og bygningsloven reguleres utfylling i sjø også av forurensningsloven. Fylkesmannen i Hordaland ga i brev av 30.09.98 utslippstillatelse for utfylling i det aktuelle område. Utslippstillatelsen ble påklaget til Statens Forurensningstilsyn som i brev av 07.01.99 ikke tok klagen til følge. Det foreligger således gyldig utslippstillatelse.

Dokument nr. 15:13.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 128.

Innlevert 18. januar 1999 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll.

Besvart 26. januar 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«For å bli kjevekirurg trenger en både odontologisk og medisinsk embedsutdanning. Innenfor normert tid tar dette opp mot 10,5 år. Dermed overskrides kvoten for støtte og rentefritak fra Statens Lånekasse for utdanning. Kan dette problemet løses gjennom unntak eller er det nødvendig med en regelendring?»

Svar:

Tildeling av støtte fra Lånekassen er begrenset i tid. I utgangspunktet gis det støtte til en høyere utdanning i den tid som er normert for utdanningen. Det er åpning i forskriftene for å gi støtte i opp til åtte år til kombinasjoner av utdanninger på høyere nivå.

Spørsmålet om hvor lang tid det kan gis støtte fra Lånekassen til høyere utdanning ble sist vurdert av departementet i St meld nr 14 (1993-94) om studiefinansiering og studentvelferd som ble lagt fram for Stortinget høsten 1993. Spørsmålet ble vurdert av Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Innst S nr 101 (1993-94), men dette førte ikke til endringer i hvor lang tid det kan gis støtte til høyere utdanning.

Spørsmålet om støtte til både odontologisk og medisinsk embetseksamen har tidligere vært tatt opp av enkeltpersoner som har vært i gang med utdanningen og som har opplyst at de planlegger spesialisering som kjevekirurg. Departementet har i den sammenheng vært i kontakt med Sosial- og helsedepartementet som har opplyst at finansieringsordningen for denne spesialiseringen ikke har vært noen sentral problemstilling. Bl.a. kan tannleger med spesialisering i kjeveortopedi i en viss utstrekning gå inn på kjevekirurgenes felt. For spesialisering som kjeveortopedi er det etablert finansieringsordninger gjennom stipend eller lønn under utdanningen mot bindingstid.

Jeg finner det etter dette ikke naturlig at de to embetseksamenene skal finansieres fullt ut gjennom Lånekassen, selv om spesialiseringen til kjevekirurg krever både odontologisk og medisinsk embetseksamen som forutdanning.

For disse og andre låntakere som kombinerer lange utdanninger er det åpning i forskriftene for å gi utsettelse med betalingen av studielånet i inntil to år etter at muligheten for støtte fra Lånekassen er ute.

Spørsmål nr. 129.

Innlevert 20. januar 1999 av stortingsrepresentant Siri Frost Sterri.

Besvart 27. januar 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Stiftelsen Vekst har søkt om økonomisk støtte til videreføring av det 5 årige samarbeidsprosjektet BI-PIR. Prosjektet har som formål å bidra til innføring av fornybare energikilder i Russland, og mottok støtte fra Utenriksdepartementet i 1998 med 2,5 mill kroner.

Hvordan vil utenriksministeren medvirke til en rask avklaring om videreføring av støtten for 1999 for å sikre dynamikk i fremdriften av prosjektet?»

Svar:

Utenriksdepartementet er nå i ferd med å foreta en gjennomgang av innkomne søknader under den vedtatte bevilgning for samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa i 1999. I tillegg til Stortingets bevilgning for 1999 på 55,5 mill. kroner er det også mulighet for å omdisponere en del av de ca 95 mill. kroner som ble overført under denne budsjettpost fra 1998 til 1999. Utover dette vil den vedtatte tilsagnsfullmakt for 1999 på 200 mill. kroner anvendes til planlegging av prosjekter hvor utbetaling vil finne sted i år 2000.

Skulle det vise seg at de midler som er bevilget på statsbudsjettet for 1999 ikke er tilstrekkelig til å opprettholde prosjektaktivitetene på et rimelig nivå, vil Regjeringen komme tilbake til spørsmålet om tilleggsbevilgning i revidert nasjonalbudsjett.

Den satsning som ble påbegynt i 1998 for å bidra til utnyttelse av bioenergiressursene i Russland (BIPIR-prosjektet) er interessant og må sees i et langsiktig perspektiv. Departementet er derfor innstilt på å videreføre støtten til slike prosjekt i årene fremover.

Spørsmål nr. 130.

Innlevert 20. januar 1999 av stortingsrepresentant Ane Sofie Tømmerås.

Besvart 26. januar 1999 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Dagbladet hadde artikler 19. og 20. januar 1999 om Folke Rønning som døde i sin celle på Ila landsfengsel i fjor sommer.

Avdødes familie mener at døden inntraff fordi nødvendig legetilsyn og behandling ikke ble gitt, til tross for at avdødes alvorlige helsetilstand og plager var kjent. Vil statsråden gjøre noe for å få klarlagt om Folke Rønning fikk nødvendig og riktig helsetilbud og tilsyn, og ellers om rutinene for behandling av innsatte med helseproblemer er gode nok?»

Svar:

Den aktuelle saken er nylig brakt inn for fylkeslegen i Akershus. Det var helseavdelingen ved Ila landsfengsel og sikringsanstalt som på eget initiativ ba fylkesmannen om granskning. I henhold til vanlig praksis vil fylkeslegen i kraft av sin tilsynsrolle vurdere om det er grunn til å rette kritikk mot det helsetilbudet og det tilsynet avdøde fikk i det aktuelle tidsrommet. Dersom fylkeslegen finner at det er grunnlag for kritikk i foreliggende sak, vil den bringes videre til Statens helsetilsyn.

Jeg avventer fylkeslegens uttalelse, og finner det ikke naturlig å kommentere denne enkeltsaken nærmere nå.

Til den siste delen av spørsmålet vil jeg innledningsvis slå fast at primærhelsetjenestene og psykiatritjenestene i norske fengsler gjennomgående er meget gode. Helsetjenestene reguleres av kommunehelsetjenesteloven, som også regulerer helsetjenestene ellers i samfunnet. Innsatte i norske fengsler og befolkningen for øvrig gis følgelig et likeverdig helse-tilbud.

Som ellers i samfunnet vil tilbudet variere noe avhengig av anstaltenes størrelse og antallet innsatte. Som eksempel på helse-tilbudet i en anstalt vil jeg opplyse om at helseavdelingen ved Ila landsfengsel og

sikringsanstalt har sykepleiere på vakt daglig fra klokken 0700 til 2100 og legedekning 4 dager pr. uke. Ut over dette benyttes legevakt ved behov.

Det er Sosial- og helsedepartementet som har det overordnede ansvaret for helsetjenestene i fengslene. Statens helsetilsyn har ansvaret for det faglige innholdet, og fylkeslegen står for den utøvende funksjonen. Det er et tett og kontinuerlig samarbeid mellom Justisdepartementet og helsemyndighetene i disse spørsmålene.

Jeg har ikke holdepunkter for å mene at de generelle rutinene for behandling av innsatte med helseproblemer ikke er gode nok. Jeg vil imidlertid se nærmere på saken, og i samarbeid med Sosial- og helsedepartementet vurdere om det er behov for å gjennomgå de aktuelle rutinene.

Spørsmål nr. 131.

Innlevert 20. januar 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 28. januar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I.L.Varegg's kulturbygg ble ferdig i 1977, og fungerer som treffpunkt og lokalt kulturbygg for en tradisjonsrik del av Bergen. De har ikke fått statstilskudd på grunn av manglende midler. Nå er ordningen om tilskudd omgjort på en måte som hindrer idrettslag kulturmidler.

Vil Kulturministeren sikre at dispensasjon blir gitt i dette tilfellet?»

Svar:

Kulturdepartementet mottok den 15.12.98 en søknad fra I.L. Varegg, om dispensasjon fra en bestemmelse i regelverket for lokale og regionale kulturbygg, gjeldende fra og med søknadsåret 1999, om at idrettslag ikke alene kan søke på midler til lokalt kulturbygg, men eventuelt må inngå i et andelslag. I.L. Varegg har bygget en ny 2. etasje over sitt eksisterende klubbhus «Badstuen», og har siden 1996 søkt om statlige midler til lokalt kulturbygg, uten å ha oppnådd dette.

Kulturdepartementet har behandlet søknaden om dispensasjon. Søknaden er ikke imøtekommet, men det åpnes for at det kan søkes om spillemidler til utvidelse av klubbhuset.

Spørsmål nr. 132.

Innlevert 20. januar 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 28. januar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Teaterskolen som drives ved Nordic Black Theatre trues av nedlegging fordi Arbeidskontoret trekker tilbake økonomiske midler en konsekvens av årets statsbudsjett. Teaterskolen gir alternativ teaterutdanning, den muliggjør det flerkulturelle møtet, kvalifiserer elever til jobber innenfor kulturlivet, og er et viktig integreringstiltak. Ansvaret for dette arbeidet tilligger flere departement. Vil statsråden ta initiativet til en koordinert innsats for å redde teaterskolen?»

Begrunnelse:

Nordic Black Theatres er blitt drevet med midler fra Arbeidskontoret Grünerløkka og «Indre Øst»-pakken. Når nå Arbeidskontoret sannsynligvis vil trekke inn den økonomiske støtten som følger av færre sysselsettingsmidler, betyr det at skolens eksistens er truet.

Skolen er et tilbud til arbeidsledig ungdom med flerkulturell og minoritetsspråklig bakgrunn. Den representerer også et alternativ tilbud til utdanninga ved Statens teaterhøgskole, både med hensyn til innhold og inntak. Flere av elevene har skapt seg sine egne jobber innafor frie grupper eller har fått free- lancejobber innafor institusjonene. Kunstnermeldinga og Langtidsprogrammet (1998-2001) sier følgende om kunsten og det flerkulturelle samfunnet: «Mennesker med innvandrerbakgrunn må ha mulighet til å utvikle egen kulturell identitet, bidra til kulturell nyskaping og delta i storsamfunnets kulturinstitusjoner som naturlige og likeverdige deltakere.»

Tiltak som denne teaterskolen muliggjør det flerkulturelle møtet, en berikelse for kunst- og kulturlivet i Norge. I tillegg er det et viktig integreringstiltak, ved at den gir ungdom med flerkulturell bakgrunn et ståsted, og elevene vil kunne være verdifulle rollemodeller for annen ungdom med samme bakgrunn. Elevene kan også fungere som positive rollemodeller for det norske samfunn, idet de viser et annet bilde av flerkulturell ungdom enn det media viser i disse dager.

Teaterskolens mål, drift og innhold berører flere departements ansvarsområder. Skolen har bedt om et tverrdepartementalt møte. Det er bakgrunnen for at SV nå ber om at Kulturministeren tar initiativet til en koordinert innsats for å sikre videre drift av skolen.

Svar:

Med brev av 30. desember 1998 stilet til kulturministeren, kommunalministeren, barne- og familierministeren og arbeidsministeren underretter Nordic Black Theatre om at Arbeidskontoret Grünerløkka har gitt teatret signaler om at hele den økonomiske støtten til drift av teaterskolen ved Nordic Black Theatre i 1999 vil bli strøket. Ifølge teatret kommer dette til å skape en kritisk situasjon som vil true hele skolens eksistens. Det blir opplyst at skolen vil miste 50 pst av driftsstøtten, dvs 1 mill. kroner, og at 20 elever kommer til å miste sin skole- eller kursplass.

Nordic Black Theatre ber om at Kommunal- og regionaldepartementet, Barne- og familiedepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Kulturdepartementet gjennom et tverrdepartementalt møte må søke å finne frem til løsninger for Nordic Black Theatres teaterskole.

Representanten Ågot Valle viser i sitt spørsmål bl.a. til at teaterskolen gir alternativ teaterutdanning, at den kvalifiserer elever til arbeid innenfor kulturlivet, og at skolen således er et viktig integreringstiltak. Siden saken berører flere departementer blir det spurt om kulturministeren vil ta initiativet til en koordinert innsats for å redde teaterskolen.

Jeg kan opplyse at det allerede er etablert kontakt mellom Kommunal- og regionaldepartementet, Barne- og familiedepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Kulturdepartementet i denne saken. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, som har ansvar når det gjelder teaterutdanning, er også trukket inn, selv om en der ikke har mottatt noen direkte søknad fra Nordic Black Theatre.

I regi av Kommunal- og regionaldepartementet ble det 21. ds avholdt et møte mellom representanter for ovennevnte departementer der en drøftet den oppståtte situasjonen for teaterskolen ved Nordic Black Theatre. Det tverrdepartementale arbeidet vil fortsette med Kommunal- og regionaldepartementet som koordinerende departement med sikte på å finne en løsning. I dette arbeidet vil det også bli tatt kontakt med Oslo kommune.

Til orientering kan tilføyes at Kulturdepartementet i 1999 gir et tilskudd på kr 1 129 000 til teaterdelen av Nordic Black Theatre. Teatrets skole er imidlertid en viktig forutsetning for teaterdriften. Kulturdepartementet engasjerer seg derfor aktivt i arbeidet med å finne en løsning for skolens videre drift.

Spørsmål nr. 133.

Innlevert 21. januar 1999 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik.

Besvart 27. januar 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Iflg. Sunnmørsposten den 21. d.m. skal Sør- Trøndelag fylkeskommune foreta en innsparing i budsjettet til RiT som vil gå ut over helsetilbudet til pasienter i Møre og Romsdal - både kreftpasienter og hjertepasienter vil bli berørt samtidig som ventetiden vil øke. En slik innsparing fra en fylkeskommune som går ut over andre fylker vil sette ordningen med helseregioner i et merkelig lys og kan ikke aksepteres. Vil helseministeren gripe inn slik at alle i helseregion 4 får samme tilbud?»

Svar:

For Sosial- og helsedepartementet er det to fundamentale prinsipper som berøres i denne saken. For det første er det slik at alle pasienter skal ha et tilbud og en tilgang til regionsykehusfunksjoner som er uavhengig av hvilken fylkeskommune innenfor regionen de bor i. For det andre er det viktig at alle fylkeskommuner som er berørte av en regionsykehusfunksjon faktisk blir informert om endringer i funksjonen, enten det er en opptrapping eller nedtrapping av tilbudet. Den fylkeskommunen som eier regionsykehuset har gjennom sykehusets status en forpliktelse til å informere de berørte fylkeskommuner, som er avhengig av regionsykehuset for å gi sine innbyggere et fullverdig helsetilbud.

Etter det jeg forstår er det aktuelle innsparingsforslaget enda ikke vedtatt, selv om budsjettets rammer for 1999 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag. RiTs forslag til innsparing skal fremmes i fylkesutvalget i Sør-Trøndelag den 28. januar. Det har vært avholdt møte i det regionale fylkeshelsesjefkollegiet i forkant av dette, og jeg forventer at Møre og Romsdals synspunkter har blitt fremsatt der. Sør-Trøndelag fylkeskommune fremholder at innsparingsforslaget vil medføre en omorganisering av enkelte tjenester ved RiT, slik at de drives mer kostnadseffektivt. Forslaget er ifølge fylkeskommunen ikke ment å innebære redusert volum på pasientbehandlingen. Jeg forutsetter at de berørte fylkeskommuner kommer til enighet om dette.

Jeg vil understreke at fylkeskommunene bør komme til enighet om dette uten å trekke inn sentrale myndigheter. Fylkeskommunen står som sykehuseier, og må ha frihet til selv å tilpasse aktiviteten til sine budsjetter. Sør-Trøndelag fylkeskommune har stått overfor store utfordringer knyttet til vedtaket av årets budsjett. En betydelig innsparing har måttet skje innenfor alle sektorer. Det må imidlertid påligge eier av regionsykehuset et særlig ansvar for å informere andre berørte fylker i forkant av eventuelle endringer i regionsykehustilbudet, slik at disses synspunkter kan bli tatt hensyn til. Selv om dette ikke forutsettes eksplisitt i forslaget til forskrift for det regionale helsesamarbeidet, bør dette være en selvfølge. De regionale helseutvalgene skal være et samarbeidsorgan som skal kunne fange opp denne type problemer på et så tidlig stadium at man kan komme til regional enighet.

Når de første regionale helseplaner blir levert til departementet, vil departementet kunne velge å ikke vedta planen dersom den f. eks. ikke ivaretar et likeverdig helsetilbud i hele regionen.

Spørsmål nr. 134.

Innlevert 25. januar 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 2. februar 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Reglene for trygder og sosiale ytelser fører til avkorting dersom den trygdede blir folkevalgt. Folk med små pensjoner ser seg ikke råd til å delta i folkevalgt arbeid. De med dårligst råd blir enda dårligere representert i folkevalgt organer.

Kan statsråden se det urimelige i at de med lavest inntekt får slike inntekter avkortet og at regelverket ikke må hindre trygdede i å delta i folkevalgt organer?»

Begrunnelse:

Det er viktig at reglene for trygd og sosiale ytelser ikke gjør det vanskelig eller umulig å gjøre bruk av sine demokratiske rettigheter og stille til valg og delta i folkevalgte organer. Å sikre slike rettigheter og legge til rette muligheter er en forutsetning for at demokratiet skal være representativt og for at alle skal kunne opptre på like vilkår. Det å ikke ha råd til å sitte i for eksempel kommunestyret, fordi en som trygdet ikke kan få utgifter slike verv medfører kompensert gjennom godtgjørelser slik andre får, er uakseptabelt. Med det svært lave inntekten mange trygdede har, er dette en realitet.

Dette gjelder ikke mange nå, men det kan forhåpentligvis blir flere trygdede og mennesker som får sosialhjelp i politikken hvis regelverket blir endret. Maktforholdene ellers er til stor gunst for den som har mye penger, er ved god helse og ellers kan delta fritt i arbeid og samfunnsliv. Å sikre mennesker med lav inntekt mulighet til å delta i politikk er derfor et viktig samfunnsanliggende.

Svar:

Tilsvarende problemstilling er reist flere ganger tidligere, se bl a spørsmål nr 47 i spørretimen 17. desember 1997 og spørsmål nr 288 til skriftlig besvarelse i 1998. Jeg velger å besvare ditt spørsmål med utgangspunkt i reglene for uførepensjon, da jeg antar at dette er den oftest forekommende ytelsen blant dem som er aktuelle til verv i folkevalgte organer.

For å ha rett til uførepensjon må evnen til å utføre inntektsgivende arbeid være nedsatt med minst 50%. Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er redusert, dvs hvor høy uføregraden er, skal inntektsforholdene før og etter uføretidspunktet sammenlignes. Det skal som hovedregel tas hensyn til all pensjonsgivende inntekt ved denne vurderingen. Med pensjonsgivende inntekt menes hovedsakelig personinntekt etter skatteloven § 55, jf folketrygdloven § 3-15. Som personinntekt regnes bl a godtgjørelse som medlem av styre, representantskap, utvalg, råd og lignende. Det er således klart at godtgjørelse for politiske verv regnes som pensjonsgivende inntekt.

En fastsatt uførepensjon kan revurderes dersom det skjer en vesentlig endring i de forholdene som ble lagt til grunn ved tilståelsen. Pensjonen kan da bli redusert eller falle bort. Uførepensjonister bør stimuleres til å utnytte restinntektsevnen og ta del i arbeidslivet. Pensjonsgivende inntekt opp til friinntektsgrensen (kr 45 370.-) regnes derfor ikke som en vesentlig endring. Dette gjelder både personer med full og gradert pensjon. Personer med gradert uførepensjon kan i tillegg ha en deltidsstilling, og på den måten utnytte sin restinntektsevne.

Det som kalles «friinntekt» er ikke et fribeløp som alle uførepensjonister kan ha, men et «sling

ringsmonn» ved vurderingen av om det er skjedd en vesentlig endring slik at uføregraden skal revurderes. Uførepensjonister har ikke rett til å ha friinntekt før det er gått ett år fra uførepensjon blir innvilget eller endret. Ventetiden på ett år fulgte tidligere av praksis, men ble lovfestet i 1997. Det var ingen merknader til forslaget om å lovfeste denne regelen under stortingsbehandlingen. Det første året etter uførepensjon er innvilget regnes all inntekt for å være en vesentlig endring. Dersom reglene om friinntekt skulle gjelde allerede kort tid etter at uføregraden ble fastsatt, ville det kunne medvirke til uheldig tilpasning til regelverket. Dersom uførepensjonister har en ubrukt restinntektsevne kort tid etter at de har fått innvilget uførepensjon eller endret uføregraden, kan det tyde på at uføregraden er fastsatt på uriktig grunnlag.

Bakgrunnen for at friinntektsgrensen i 1997 ble hevet fra ½ til 1 grunnbeløp, var bl a at personer med politiske verv skulle ha anledning til å ta imot vederlag uten at det skulle ha konsekvenser for retten til uførepensjon. Dette var ett av flere tiltak som ble vedtatt for å gjøre uførepensjonsordningen mer fleksibel, slik at uførepensjonister i større grad enn tidligere skulle få mulighet til å delta i arbeidslivet.

Jeg har ikke sett grunn for å særbehandle inntekt fra politisk virksomhet i forhold til annet inntektsgivende arbeid. Reglene rammer heller ikke personer med politiske verv spesielt hardt, fordi reglene er like for alle uførepensjonister.

Representanten Karin Andersen tar som utgangspunkt dårligere representasjon fra grupper med lav inntekt. I lys av den debatten som pågår om sviktende rekruttering til folkevalgte organer, vil jeg gjennomgå spørsmålet på ny.

Regjeringen tar sikte på å vurdere sider ved uførepensjonsordningen i den bebudede Stortingsmeldingen om utjevning i levekår herunder også reglene om friinntektsgrensen og ventetiden for denne.

Innlevert 27. januar 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 3. februar 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Det henvises til oppslag i dagsavisen Nordlys den 20/1-99 der det meldes at etableringen av et mammografisenter ved Regionsykehuset i Tromsø kan være i fare. Begrunnelsen er at fylkeskommunen ikke har mottatt garanti fra staten for hva staten vil betale til drift og utstyr inneværende år. Gjennom forsinkelsen risikerer man også å tape fagfolk til andre mammografisentra. Vil helseministeren ta et snarlig initiativ overfor Troms fylkeskommune slik at senteret kan realiseres snarest mulig?»

Begrunnelse:

Tilbudet om mammografiundersøkelser har eksistert i østlandsområdet i mange år via private røntgeninstitutter, selv om undersøkelsene først nå settes i system som screeningundersøkelser av kvinner i gitte aldersgrupper. Det foreligger stortingsvedtak om at ordningen med mammografiscreening etter hvert skal gjøres landsomfattende, og Helse- og sosialdepartementet har bestemt at Troms er ett av de fylker som allerede nå skal inngå i ordningen, med et oppfølgingsansvar også for Finnmark.

Undersøkelser gjennom de siste årene har vist en foruroligende flukt av fagfolk fra Nord-Norge og norske distriktkommuner til det sentrale østlandsområdet. Dersom man kan klare å etablere nye fagtilbud først i de områder som sliter med rekruttering, kan man håpe på at man i større grad både blir i stand til å holde på disse fagfolkene, og kanskje til og med rekruttere nye fagpersoner. Men skjer det motsatte, nemlig at fagtilbudet utvides der konsentrasjonen av fagpersonell fra før av er størst, kan dette føre til en ytterligere utarming der man fra før av sliter med rekruttering, slik man nå gjør i Nord-Norge.

Etter undertegnedes vurdering er det derfor av stor betydning at man nå raskest mulig får avklart de hindringer som ligger i veien for at Ritø får bygd opp og kommet i gang med et mammografisenter. Argumentasjonen knyttet til fagpersoner må her naturligvis sees i sammenheng med tilbudet til befolkningen, som jo vil bli mangelfullt dersom senteret ved sin oppstart ikke lenger har tilgang til de fagpersoner som nå befinner seg ved Regionsykehuset i Tromsø.

Svar:

Mammografiscreening ble utvidet med fem nye fylker i 1998. Troms og Finnmark var to av disse fylkene som samlet fikk tildelt 5,1 mill kroner i statlige midler for å starte opp med investeringer i 1998. I tillegg ble det lagt inn 0,5 mill kroner til drift i 1998.

I forbindelse med utvelgelse av nye fylker i 1998, la styringsgruppen for prøveprosjektet med mammografiscreening til grunn at man av hensyn til det faglige aspektet bør samle kompetansen knyttet til tyding og etterkontroll i ett ressurscenter der dette er mulig. På bakgrunn av tilrådning fra styringsgruppen fant departementet å gå inn for etablering av ett

brystdiagnostisk senter (BDS) i hvert fylke. Både av faglige og økonomiske grunner er Troms og Finnmark i denne sammenhengen å betrakte som ett fylke. Det er videre lagt til grunn at screeningvirksomheten i Troms og Finnmark skal dekkes med en mobil enhet (buss).

Arbeidet med å anskaffe en mobil enhet til Troms/Finnmark er nå i gang. En mobil enhet vil kunne være klar til drift i januar/februar 2000. Troms fylkeskommune er videre i gang med planleggingen av et brystdiagnostisk senter ved Regionsykehuset i Tromsø. Utbyggingen vil bli finansiert på samme måte som for sykehusbygg, dvs at fylkeskommunen finansierer utbyggingen med mulighet for refusjon fra kapitalrefusjonsordningen. Det legges opp til at utgifter til utstyr og drift til det nye senteret i Tromsø vil bli fullfinansiert av staten på samme måte som for de øvrige fylkene. Når det gjelder hvordan en landsdekkende mammografi skal organiseres og finansieres når virksomheten er fullt utbygd i alle fylker, vil departementet komme tilbake til dette.

For inneværende år er Troms fylkeskommune tildelt 3,9 mill kroner, hvorav ca 2 mill kroner til drift, bl a lønn til personell, og resten til investeringer. For 1999 vil Troms fylkeskommune derfor ha nok driftsmidler til opplæring av personell og planlegging av screeningvirksomheten. Mammografiscreening i Troms og Finnmark vil kunne starte opp så snart den nye bussen er klar, tidligst i januar/februar 2000.

Fylkesordføreren i Troms har bedt om et møte med departementet for å drøfte den videre gjennomføringen av mammografiscreening i fylket. Jeg tar sikte på at et slikt møte kan holdes i nær framtid.

Spørsmål nr. 136.

Innlevert 28. januar 1999 av stortingsrepresentant Tore Nordtun.

Besvart 5. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«I kapittel 2 ligningsmyndighetenes § 2-1 «Ligningsmyndigheter i kommunen» heter det: For hver kommune skal det være et statlig ligningskontor, en ligningsnemnd, en overligningsnemnd og et takstutvalg. I særskilte tilfeller kan flere ligningskontorer ledes av en felles ligningssjef.

Hvilken forståelse legger finansministeren i et ligningskontor for hver kommune, heri også fysisk plassering?»

Begrunnelse:

I skattedirektoratets informasjon av 18. juli 1998 heter det:

«Skatteetaten er i dag organisert med ett ligningskontor og folkeregister i hver kommune, ialt 436 ligningskontorer og folkeregistre. Skattedirektoratet anbefaler å samle ligningskontorene og folkeregistrene i distrikt som geografisk hører naturlig sammen. Antall distrikt innenfor ett fylke vil variere. I hvert distrikt vil det være ett hovedkontor (distriktskontor) og et varierende antall lokalkontorer».

Svar:

Ligningsloven § 2-1 nr 1 nevner hvilke ligningsmyndigheter som skal finnes i hver enkelt kommune. Det følger av bestemmelsen at det skal være et ligningskontor for hver kommune. Loven bestemmer imidlertid ikke hvor kontoret skal ligge, således heller ikke at det må ligge i denne bestemte kommunen. Jeg viser til at tilsvarende spørsmål ble besvart i spørretimen 21. mai 1997 vedrørende en planlagt samlokalisering av ligningskontorene i kommunene Dovre og Lesja. Daværende finansminister Jens Stoltenberg gav da uttrykk for at det skal være identifiserbare ligningskontorer knyttet til hver enkelt kommune, men at dette ikke var til hinder for samlokalisering av ligningskontorene i Dovre og Lesja kommuner.

Skatteetaten står overfor en rekke utviklingstrekk som etter min - og Kontroll- og konstitusjonskomiteens - vurdering gjør det nødvendig å vurdere organiseringen av hele ligningsforvaltningen. Jeg viser i denne sammenheng til at Stortinget våren 1997 behandlet innstillingen fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av ti likningskontorers praktisering av de ulike behandlingsnivåene i likningen for inntektsåret 1993 (Innst S nr 157 (1996-97)). Stortinget drøftet i den forbindelse også hvilken betydning dagens organisasjonsstruktur med ligningskontor og folkeregister i hver kommune har hatt for kvaliteten på oppgaveløsningen. Som følge av dette ba Finansdepartementet i brev av 9. oktober 1997 Skattedirektoratet vurdere den fremtidige organisering av ligningsforvaltningen, med sikte på at ressursene i skatteetaten skal organiseres og utnyttes mest mulig effektivt. Skattedirektoratets anbefalinger av framtidig organisering av ligningsforvaltningen skal oversendes Finansdepartementet innen 1. april i år.

Stortinget vil bli forelagt eventuelle budsjettmessige eller lovgivningsmessige konsekvenser av vurderingene. Jeg nevner her at eventuell sammenslåing av flere ligningskontorer til ett kontor vil kreve lovendring.

Dokument nr. 15:14.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 137.

Innlevert 29. januar 1999 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 5. februar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«EOS (European Olympic Committe) har ønsket å styrke den faglige og organisatoriske bistand til sine medlemsland gjennom en stilling som sportsdirektør.

Hvilke hovedoppgaver har EOC arbeidet med fram til i dag, hva slags framtidsplaner har organisasjonen og hvorfor forventes det at Norge alene skal betale utgiftene til sportsdirektørstillingen når resten av sekretariatet finansieres av den italienske olympiske komité (CONI)?»

Svar:

EOC (European Olympic Committee) er en sammenslutning av 48 nasjonale olympiske komiteer. En forløper for den nåværende sammenslutningen ble etablert for omlag 30 år siden. Hensikten har vært å samle de nasjonale olympiske komiteenes interesser i Europa, samt å være en samarbeidspartner med de internasjonale særforbund og Den internasjonale olympiske komité (IOC). Det finnes fem kontinentale sammenslutninger av olympiske komiteer som utgjør den globale sammenslutningen ANOC (Association of National Olympic Committees).

EOC er en demokratisk oppbygd sammenslutning hvor de 48 medlemslandene har én stemme hver i generalforsamlingen, som avholdes hvert år. Generalforsamlingen velger president, generalsekretær og styre på 15 medlemmer for fire år om gangen. EOC har ingen formell organisatorisk binding til IOC.

EOCs viktigste oppgaver har vært arbeidet i de fem kommisjonene som har følgende oppgaver:

- Kommisjon for teknisk koordinering av blant annet olympisk solidaritet, generell idrettspolitik, forholdet til internasjonale særforbund og doping.
- Kommisjon for forberedelse av olympiske leker i forbindelse med organisering, deltakelse, kontrakter, internasjonale særforbund og det olympiske program.
- Kommisjon for markedsføring og finansiering.
- Kommisjon for juridiske spørsmål.
- Kommisjon for ungdomsleker.

I tillegg har EOC tre arbeidsgrupper som arbeider på områdene: Den europeiske union, ny kommunikasjon, samt idrett og miljø.

EOC ønsker blant annet gjennom etablering av en stilling som utviklingsdirektør (denne betegnelse nyttes i Norges Idrettsforbund og Olympiske komité (NIF) sitt brev av 2. februar 1999 til Kulturdepartementet) å styrke arbeidet med ungdomslekene, både innen Europa og i andre verdensdeler. Som en annen viktig oppgave angis bidrag til å utvikle de nasjonale olympiske komiteer i land med mindre ressurser. EOC ønsker å være en katalysator i et slikt system.

Et utviklingsprogram for toppidrett gjennom felles seminarer, prosjekt og nettverksbygging inngår naturlig nok som en sentral oppgave. Det vil i den forbindelse kunne være aktuelt å etablere felles treningssentra for å spare og koordinere ressurser.

Norge har allerede gjennom sitt arbeide i EOC fått gjennomslag for heving av aldersgrensene og likhet mellom kjønnene i øvelsesprogrammet i ungdomslekene. Videre ble Norges forslag om en fempunkts antidoping-resolusjon vedtatt på EOCs siste

generalforsamling. En styrking av organisasjonen bør således kunne bidra til å markere EOCs rolle som demokratisk organisasjon innenfor europeisk og internasjonal idrett.

EOC har fjernsynsinntekter via IOC som tilnærmet eneste inntektskilde. Budsjettet for 1999 er på USD 956 000, noe som klart begrenser mulighetene for faglig utviklingsarbeid. Dette er også bakgrunnen for at den italienske olympiske komité (CONI) finansierer sekretariatet. En utvidelse av EOCs oppgaver, som blir vurdert til å være i norsk idretts interesse av både Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité og Kulturdepartementet, må således finne eksterne finansieringskilder i en innledende fase.

Dette er Kulturdepartementets bakgrunn for positiv respons på henvendelsen fra NIF om å bidra til å realisere et norsk engasjement innenfor EOCs virksomhet.

Spørsmål nr. 138.

Innlevert 1. februar 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 8. februar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Bergen Blues&Roots Festival har ved tildeling av festivalstøtte for 1999 fått mindre enn fjorårets statlige støtte. Festivalen har høy profil på nyskapende formidling av musikk til barn og unge, også til barn og unge i distriktet. Dette får ikke festivalen uttelling for ved tildeling av støtte. Hva vil statsråden gjøre for at festivaler med høy kunstnerisk kvalitet og høy profil på formidling til barn og unge kan få støtte, jfr. festivalstøttens formål om å fremme formidling av musikk til barn og unge?»

Begrunnelse:

Bergen Blues&Roots Festival drives av et idealistisk arbeidende styre og har ingen fast ansatte. Til tross for dette har festivalen klart å få inn musikalske krefter med bakgrunn i blues, folk-rock og folkemusikk og med høy kunstnerisk kvalitet og internasjonal anerkjennelse. Det unike med festivalen er at disse kreftene også brukes til kurser og seminarer for barn og unge, i Bergen og i kommuner utenfor Bergen, ved rockeclubber og i samarbeid med musikkskoler. Det er også et utstrakt samarbeid med musikkstudenter ved Høgskolen i Bergen. Ved fjorårets festival ble det arrangert ungdomskurs, låtskriverkurs, gitarkurs og kurs i rytmisk musikk/internasjonal folkemusikk, alt dette i løpet av de tre dagene festivalen varte. Bergen Blues&Root planlegger nå å bidra til en musikkpedagogisk fornyelse inn i år 2000. Dette vil skje i samarbeid med festivalkreftene og ungdomsskoler og barnehager. Festivaler som tar formidling til barn og unge på alvor, og som drives helt i tråd med viktige formål med festivalstøtten, må sikres videre eksistens. Paradokset er at denne festivalen strever med å overleve fra år til år, og at den har fått mindre samla statlig støtte enn ved fjorårets tildelinger.

Svar:

Bergen Blues og Roots Festival ble i 1998 tildelt 75.000 kroner i statstilskudd fra Tilskuddsordningen for musikkfestivaler. I 1999 er festivalen tildelt 130.000 kroner over denne tilskuddsordningen. Økningen er begrunnet i festivalens lokale forankring, økte kunstneriske virksomhet og positive satsing på ungdom. Dersom tilskuddet til Olavsfestdagene (som fikk knutepunktstatus fra og med 1999) holdes utenfor, er avsetningen til festivalformål økt med 10 % fra 1998 til 1999. Tilskuddet til Bergen Blues og Roots Festival over ordningen økte med 73 % i denne perioden.

I 1998 mottok festivalen i tillegg et statstilskudd på 150.000 kroner fra Turné-, festival- og transportstøtteordningen for rock og beslektede musikkformer. Dette tilskuddet ble gitt mellom de regulære til-

delingsrundene som har søknadsfrist 1. mai og 1. november hvert år. Tilsvarende tilskudd ble samtidig gitt tre andre rockrelaterte musikkfestivaler. Da søknadsfristen for første halvår 1999 utløp 1. november 1998, hadde festivalen ikke søkt om tilskudd.

Tilskuddsordningen til musikkfestivaler ble presentert for Stortinget i St. prp. nr. 1 (1997-98). Formålet med ordningen er å bidra til at hovedmålet for den statlige musikkpolitikken kan nås. Den skal særlig bidra til å gjøre musikk av høy kvalitet tilgjengelig for flest mulig og stimulere til kunstnerisk fornyelse og utvikling. Videre er det et mål å formidle og videreutvikle norske musikktradisjoner, fremme bruken av samtidsmusikk og formidling av musikk til barn og unge. Ordningen skal bidra til at musikkfestivaler med et høyt kvalitetsnivå kan opprettholdes og utvikles. Den skal stimulere til nyskaping med hensyn til formidling. I utkastet til forskrifter som departementet har til behandling, er det også lagt til grunn at tilskuddsordningen skal sikre mangfold og at ordningen i størst mulig grad kommer hele landet til gode.

Av de 38 musikkfestivalene som har fått tildelt festivalstøtte i 1999 har 30 tilbud til barn og unge. Med den helhetsvurdering som må legges til grunn for tildeling av festivalstøtte, mener jeg det er grunn til å konstatere at formidling til barn og unge blir ivaretatt innenfor ordningen. Opplæring og kursvirksomhet utløser isolert sett ikke festivaltilskudd. Jeg ser det likevel som svært positivt at Bergen Blues og Roots Festival legger til rette for kurs og opplæringsvirksomhet for barn og unge innenfor festivalens rammer.

Barn og unge er en viktig målgruppe for regjeringen. Jeg vil selvsagt også følge utviklingen av festivaltilskuddsordningen på dette området.

Spørsmål nr. 139.

Innlevert 1. februar 1999 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl.

Besvart 8. februar 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av St.meld nr. 29 om Kyoto Innst. S. nr. 233 (1997-98) ba komiteen regjeringen vurdere en utvidelse av det eksisterende mottak og behandlingssystem for det ozonreduserende stoff(KFK) til også å omfatte andre ozonreduserende stoffer.Vil regjeringen ta initiativ til å få etablert et pante-og retursystem for Hydrofluorkarbon (HKFK) tilsvarende det systemet vi i dag har for KFK?»

Begrunnelse:

I 1999 vil det bli importert ca. 1000 tonn HKFK til Norge, etter tillatelse fra Statens Forurensingstilsyn, uten at det er etablert et mottak/ retursystem for bruk av HKFK. Dersom tilsvarende mengder HKFK slippes ut i atmosfæren vil dette omregnet i CO₂- ekvivalenter, utgjøre 1,3 millioner tonn.

For det ozonreduserende stoffet KFK er det etablert et godt fungerende pante- og retursystem. Dette med bakgrunn i en avtale mellom stiftelsen ReturGass og importørene av KFK. Systemet er en frivillig ordning. Det økonomiske grunnlaget for å dekke framtidige kostnader ble etablert ved at det ble innkrevd et gebyr ved import/salg av ny KFK. Gebyret ble innbetalt til et fond som dekker alle kostnader også etter at gebyrene/importen ble stanset. Ved innlevering av bruk av KFK er utbetalingen av pantebeløpet benyttet som et incitament til å oppnå størst mulig grad av retur.

Retur av brukt KFK og HKFK har fram til nå skjedd ved at den brukte gassen er fylt på flasker som er tømt for nytt medium og deretter returnert tilbake på disse til importøren (som eier flaskene). Fra nyttår har importørene tatt i bruk nye ventiler som gjør det umulig å fylle flaskene med fylt gass. Dette for å redusere kostnadene. I fremtiden kan dette bety at det ikke er mulig å returnere brukt gass med mindre det blir lagt til rette for et eget retursystem for brukt HKFK.

Det har ikke vært mulig på frivillig basis, å etablere tilsvarende pante- og retursystem for HKFK hvor gebyrene dekker både årlige kostnader og oppbygningen av et fond for å dekke framtidige kostnader. Stiftelsen ReturGass i Hokksund som har ansvaret for retur, resirkulering og destruksjon av KFK- gasser har

kapasitet til også ta på seg ansvaret for HKFK-gassene dersom det blir etablert et tilsvarende pante- og retursystem.

Svar:

Norge har gjennom Montrealprotokollen påtatt oss gradvis å redusere og fase ut bruken av alle ozon-reducerende stoffer, herunder hydroklorfluorkarboner (HKFK). I henhold til EØS-avtalen har Norge og EU i hovedtrekk samme regelverk for utfasingen av de ozonreducerende stoffene. Disse reglene innebærer en raskere reduksjon og utfasing av HKFK enn bestemmelsene under Montrealprotokollen, med gradvis reduksjon og stans i bruk og markedsføring innen 1. januar 2015.

Import av HKFK til Norge er regulert i "Forskrift om produksjon, import, eksport og bruk av hydroklorfluorkarboner (HKFK) m.v", fastsatt av Miljøverndepartementet 14. juli 1997.

Tillatelse til importkvoter tildeles innenfor rammene av nasjonale og internasjonale målsettinger. Det er per dato registrert 16 importører av HKFK til Norge. Bruksområdene er kjøl/klimaanlegg, skumproduksjon og som rensmiddel. For skumproduksjon forventes ikke brukt HKFK å oppstå som avfall i nevneverdig grad, fordi det inngår som bestanddel i det ferdige produktet.

Forpliktelser for importører til å ta i mot brukt HKFK

I henhold til HKFK-forskriftens § 6 plikter eier og andre som håndterer HKFK, dersom det er mulig, å tappe av HKFK fra kommersielle og industrielle kuldeanlegg, utstyr som inneholder løsemidler og fra brannslukningsanlegg. Dette skal skje ved service,

demontering og når anlegg tas ut av bruk. I henhold til forskriften skal HKFK som er tappet av destrueres eller regenereres for gjenbruk.

Alle importører av HKFK er i dag ved enkeltvedtak forpliktet til å ta i retur avtappet HKFK vederlagsfritt fra sine kunder. Dette fremgår av vilkår i den enkeltes importtillatelse. Presisering av at levering av brukt HKFK skal være vederlagsfri ble gjort gjeldende fra 1. januar 1999.

Dette betyr at alle importører av HKFK i dag er pålagt ansvar for mottak av brukt HKFK, og at alle har de samme forpliktelsene. Ansvaret for organisering av returordninger tilligger følgelig bransjen selv.

Ettersom ordningen med gratis tilbakelevering til importørene er såpass ny, har jeg bedt SFT innhente erfaring med hvordan dette fungerer før det foretas en nærmere vurdering av eventuelle ytterligere virkemidler.

Spørsmål nr. 140.

Innlevert 2. februar 1999 av stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli.

Besvart 8. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«En er gjort kjent med at enkelte arbeidsgivere dekker en del av utgiftene til fysikalsk behandling ved arbeidsrelaterte sykdommer for sine ansatte. De ansatte har nå fått beskjed om at de vil bli beskattet av denne fordel. Dersom bedrifter har egen ansatt fysioterapeut vil det ikke være snakk om fordelsbeskatning. Hva mener finansministeren om denne mangelen på likebehandling?»

Svar:

Som hovedregel er enhver fordel vunnet ved arbeid skattepliktig inntekt. Dersom skattyter mottar gratis helsetjeneste (f eks i form av fysikalsk behandling) fra sin arbeidsgiver, vil det kunne være en slik fordel som er skattepliktig etter hovedregelen om arbeidsinntekt. Gratis helsetjeneste kan gis ved at arbeidsgiver direkte dekker arbeidstakerens utgifter til helsetjenesten, f eks ved å stille helsepersonell til gratis rådighet for sine ansatte. Den skattemessige behandlingen av fri helsetjeneste i arbeidsforhold vil prinsipielt ikke være

avhengig av om skattyters arbeidsgiver selv har ansatt helsepersonellet eller om han eller hun har inngått avtale med annet helsepersonell.

Ikke all fri helsetjeneste som ytes i arbeidsforhold vil være omfattet av skattelovens fordelsbegrep. Dersom den helsetjenesten som ytes ikke er omfattet av skattelovens fordelsbegrep, vil ikke ytelsen kunne beskattes. Dette gjelder uavhengig av på hvilken måte arbeidsgiver dekker utgiftene til helsetjenesten. Som hovedregel vil ordinær bedriftshelsetjeneste ikke være omfattet av skattelovens fordelsbegrep. Ordinær bedriftshelsetjeneste er nær knyttet til den enkelte arbeidstakers arbeidssituasjon, noe som innebærer at den private fordel skattyter oppnår er lite fremtredende.

Ved vurderingen av hva som er å anse som ordinær bedriftshelsetjeneste er det tilknytningen til skattyters arbeidssituasjon som vil danne utgangspunktet. Både forebyggende helseundersøkelse og kurativ behandling som har tilstrekkelig sammenheng med arbeidssituasjonen vil være å anse som ordinær bedriftshelsetjeneste. F.eks. vil behandling av ansatte som under utførelsen av arbeidet trenger akutt medisinsk hjelp, og hvor det ikke er mulig å henvise dem til deres vanlige behandlende lege eller legevakt, ha tilstrekkelig nær tilknytning til arbeidssituasjonen til at dette kan anses som ordinær bedriftshelsetjeneste. Videre vil en bedriftsleges undersøkelse av skader mv. som har oppstått under utførelsen av arbeidet, samt henvisning til spesialist eller annen lege, eller utskriving av resept i forbindelse med skaden, være å anse som ordinær bedriftshelsetjeneste. Mer langvarig og omfattende behandling og oppfølging av skade/sykdom som er pådratt i forbindelse med arbeidet er ikke å anse som ordinær bedriftshelsetjeneste. Dersom den ansatte får dekket behandling av yrkesskade, vil dekningen uansett ikke være skattepliktig.

Spørsmål nr. 141.

Innlevert 2. februar 1999 av stortingsrepresentant Gunnar Kvassheim.

Besvart 9. februar 1999 av olje- og energiminister Marit Arnstad.

Spørsmål:

«Hva kan olje- og energiministeren gjøre for at standarden og effekten i de norske vannkraftverkene opprettholdes, og vil Norge som vannkraftnasjon kunne opprettholde og videreutvikle sin stilling som ledende på vannkraftteknologi i årene framover?»

Begrunnelse:

I en artikkel i "Teknisk Ukeblad" nr 41/1998, "Kraftverk for fall" beskrives en heller sørgelig tilstand i våre gamle og til dels nedslitte vannkraftverk.

Selv om kraftverkene har store overskudd, går disse for en stor del inn i slunkne kommunekasser, lite brukes til oppgradering og vedlikehold. Dette kan ha alvorlige følger. Spesielt om vinteren kan det oppstå skader.

Rett over tusenårsskiftet kommer de store forbindelsene til kontinentet, og Norge blir en svingprodusent i forhold til Europa. Både produksjonsanlegg og overføringsnett vil bli kjørt hardere enn i dag. Dette vil mange anlegg få vansker med å tåle. Dette kan føre til store vansker.

Siden vannkraftverkene har lite vedlikehold, og få nye kraftverk bygges, kan det trolig bli trange tider for teknologibedriftene innen denne sektoren. Spesielt forskning og utvikling kan lide i trange tider.

Siden vi nå mer enn noensinne er opptatt av å utnytte energien vår best mulig, ville dette være svært uheldig. Jeg håper statsråden kan gi et svar som tilsier vi fremdeles vil være i front når det gjelder vannkraftteknologi i årene framover.

Svar:

Drift og vedlikehold av kraftverk er eiers ansvar innenfor de rammer som er gitt av myndighetene i medhold av lovverk og konsesjoner. Når slike vilkår er oppfylt, må det være opp til eieren å vurdere uttak av utbytte i forhold til å prioritere oppgradering.

Jeg har tiltro til at bransjen selv ser vedlikeholdsbehovet der de måtte oppstå. Artikkelen i Teknisk Ukeblad 41/98 viser for øvrig at bransjen selv er klar over problemstillingen og er i ferd med å sette i verk tiltak.

Fra departementets side satses det på opprustingssiden særlig gjennom forskning og utvikling. Programmet Opprusting og utvidelse av kraftverk - 5% programmet ble lansert av Statkraft og Kværner i 1990. Ambisjonen var å vinne inn 5 TWh gjennom opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg. Opplegget ble fulgt opp av departementet i 1991 ved at det ble satt i gang et forskningsprosjekt som fikk navnet Effektivt energisystem (EFFEN), der 5%-programmet ble tatt opp. EFFEN ble avsluttet i 1996. Som en fortsettelse av dette programmet ble nytt 5 års program EFFEKT startet opp i 1996. Programmet dekker de tre hovedområdene: kraftutveksling, nettmonopoler og kraftmiljø/sikkerhet.

Prosjektet Opprusting og utvidelse av kraftverk ble satt i gang av NVE allerede i 1986, og varte til 1993. Prosjektet hadde som formål å kartlegge muligheter og potensial, samt å være pådriver for å få prosjekter realisert. Foruten å gi økt effekt innebar dette arbeidet også en teknisk opprusting. Jeg føler meg trygg på at dette har medvirket til å bedre standarden i norske vannkraftverk.

Vi står overfor en utfordrende oppgave med å opprettholde norsk vannkraftteknologi i tiden fremover. Mangel på nye prosjekter kan på sikt føre til at kompetanse vil forsvinne ved at erfarne fagpersoner pensjoneres, samtidig som tilgangen på kvalifisert personell er begrenset. Departementet vil følge denne utviklingen nøye og vil i samarbeid med bransjen vurdere hvilke tiltak som eventuelt kan settes i verk for å opprettholde den mest nødvendige kompetanse på vannkraftsektoren.

Norge har fortsatt et visst potensial til å bygge ut vannkraft særlig i forbindelse med opprusting og gjennom mindre utbygginger av eksisterende prosjekter. Til sammen vil dette kunne gi et godt bidrag til å opprettholde dagens kompetansenivå.

Mange bedrifter har selv løst deler av denne utfordringen ved å ta oppdrag i utlandet. Verdensmarkedet er stort innenfor vannkraft, og Norge har ry på seg for å være i verdenstoppen teknologisk sett.

Spørsmål nr. 142.

Innlevert 3. februar 1999 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 8. februar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Omlegging av landpostbudtjenesten i Trondheim postdistrikt har ført til at en del husstander, f.eks i Rektorlia i Orkdal, nå bare får post én gang i uka. Dette betyr f.eks at aviser som distribueres gjennom Posten bare kommer på fredager.

Synes samferdselsministeren at dette er en tilfredsstillende kundeservice fra Postens side?»

Svar:

Posten har opplyst at Trondheim postområde har hatt en gjennomgang av landpostrutenettet bl a i Orkdal kommune. For husstandene i Rektorlia har dette ført til at området nå betjenes av landpostbudet 1 dag pr uke, mot tidligere 3 dager pr uke. Oppsitterne har selv valgt fredag som betjeningsdag. Avstikkeren til Rektorlia måler 5 km fra landpostrutens hovedtrasé, og det bor til sammen 3 husholdninger i denne avstikkeren. Omdeling av post skjer likevel hver dag langs landpostrutens hovedtrasé. Oppsitterne i Rektorlia kan derfor daglig hente sin post i postkasser ved denne traséen. Herfra er det igjen omkring 2 km til nærmeste postkontor, i Orkanger.

I konsesjonen til Posten er det fastsatt at alle som bor ved vei som er farbar med bil eller annet befordringsmiddel som er hensiktsmessig for postomdeling, så vidt mulig i forhold til bosettingsstruktur skal få brevpost, herunder aviser og blad samt meldesedler for registrerte sendinger (brev og pakker) levert i postkasse ved eller i nærheten av bosted. Omdeling av prioriterte postsendinger skal utføres alle virkedager (mandag til og med lørdag). Det er videre fastsatt at minimum 93 % av Postens prioriterte brevpost skal foreligge hos mottaker senest dagen etter innlevering.

I utgangspunktet bør alle postmottakere få utlevert post hver dag ved eller i nærheten av sitt bosted. Det må imidlertid aksepteres at lokale geografiske forhold som store avstander og få husstander gjør at post ikke blir omdelt helt fram til alle husstander hver dag. Posten må organisere sitt omdelingsnett innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

Jeg har tillit til at Posten i slike saker samarbeider med lokale myndigheter om å skape tilfredsstillende ordninger for posttjenestene innenfor de enkelte områder. Når det gjelder Rektorlia, har Posten informert meg om at Trondheim postområde har denne saken til løpende vurdering, hvor en blant annet i samarbeid med Orkdal kommune vil søke å finne fram til hensiktsmessige løsninger for landposttjenesten i Orkdal i tiden framover.

Jeg vil ellers vise til at Post- og teletilsynet, som ble etablert 1. juni 1997, har ansvar for å føre tilsyn med at Posten oppfyller konsesjonsvilkårene. Det er derfor mulig å fremme klager til Post- og teletilsynet vedrørende servicenivået for posttjenester.

Spørsmål nr. 143.

**Innlevert 3. februar 1999 av stortingsrepresentant Bent Hegna.
Besvart 10. februar 1999 av olje- og energiminister Marit Arnstad.**

Spørsmål:

«Hvilke bedrifter har søkt og hvilke bedrifter er tildelt industrikraft etter St.prp. nr. 104 (1990-91) siden regjeringen tiltrådte, hva har vært begrunnelsen for de respektive tildelinger og eventuelle avslag, og hvor mange søknader ligger det per dags dato til behandling etter 104-regimet?»

Svar:

Regjeringen har behandlet søknader etter samme linjer som foregående regjeringer. 104-kontrakter er tildelt nye prosjekter innen kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien. Tildeling av kontrakter skal dekke maksimalt 70 prosent av økt kraftbehov. Dessuten skal bedriftens og konsernets fastkrafttilgang etter gjennomføring av prosjektet maksimalt være 90 prosent. Som fastkraft regner regjeringen kontrakter med ca. 4 år eller lenger gjenværende løpetid. Den foregående regjeringen definerte fastkraft som kontrakter med 3 år eller lenger gjenværende løpetid.

Regjeringen tildelte 03.06.98 104-kontrakter til Elkem Bremanger, Sør-Norge Aluminium og Hustadmarmor. Søknadene fra Elkem Bremanger og Sør-Norge Aluminium ble mottatt før 17.10.97, mens Hustadmarmors søknad ble mottatt etter at Regjeringen ble oppnevnt. Etter tildelingsrunden 03.06.98 er det mottatt søknader om tildeling av kraft fra Øye smelteverk og Norske Skog Follum. Disse er under behandling.

Spørsmål nr. 144.

**Innlevert 3. februar 1999 av stortingsrepresentant Terje Søviknes.
Besvart 12. februar 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.**

Spørsmål:

«Konkurransetilsynet har påpekt at overføringsavtalen, forvaltet av Statens Pensjonskasse, i dag legger hindringer i veien for fri konkurranse innen tjenestepensjon i offentlig sektor, særlig i forhold til kommunale virksomheter og aksjeselskaper.

Hva vil ministeren gjøre for å unngå at enkelte livsforsikringsselskaper favoriseres i forhold til medlemskap i overføringsavtalen, og hvilke tiltak vil ministeren iverksette slik at fri konkurranse kan etableres på området?»

Begrunnelse:

Overføringsavtalen, forvaltet av Statens Pensjonskasse, legger i dag hindringer i veien for fri konkurranse innefor tjenestepensjon i offentlig sektor.

Konkurransetilsynet har i brev av 04.11.98 til Arbeids- og administrasjonsdepartementet påpekt dette forholdet, samt de konkurransemessige hindringer til fordel for enkelte aktører i markedet.

Når stadig flere kommuner skiller ut virksomhet i kommunale selskaper og aksjeselskaper er det viktig at disse selskapene blir knyttet opp mot overføringsavtalen, slik at de arbeidstakere som opplever usikkerhet rundt sine pensjonsrettigheter kan få klarhet i dette og full mobilitet som var overføringsavtalens hensikt.

Svar:

Jeg oppfatter det slik at De ønsker svar på spørsmål vedrørende konkurransemessige forhold rundt overføringsavtalen.

De stiller to konkrete spørsmål vedrørende det ovennevnte.

Det første spørsmålet er hvilke tiltak jeg vil gjennomføre for å unngå at enkelte livselskaper favoriseres i forhold til medlemskap i overføringsavtalen.

I den anledning ønsker jeg å påpeke at det kun er ett tilfelle der slik favorisering skjer. Det konkrete tilfellet gjelder tjenestemenn i en bestemt virksomhet som var ansatt pr 31.12.97. Dette vedtaket er av 5 års varighet. Det er dermed ikke korrekt at slik favorisering er hovedregelen, slik det kan oppfattes i brevet fra Konkurransetilsynet av 4.11.98. I de tilfeller private livselskaper administrerer pensjonsordningen for kommuner, er det kommunene selv, og ikke det private livselskap, som er tilknyttet overføringsavtalen. Grunnen til dette er at det er kommunen, og ikke livselskapet, som garanterer økonomisk for fremtidige pensjons-forpliktelser.

Det andre spørsmålet De stiller er hvilke tiltak jeg vil iverksette slik at det etableres fri konkurranse på området.

Regjeringen har besluttet å nedsette et partsammensatt utvalg for å vurdere ulike spørsmål vedrørende overføringsavtalen, der også konkurransemessige forhold vil bli vurdert.

Regjeringen har bestemt at utvalget skal være bredt sammensatt med representanter fra Norges forsikringsforbund, konkurransepolitiske myndigheter, Kredittilsynet, ulike departementer og offentlige tjenstepensjonsordninger.

Regjeringen tar sikte på at arbeidet påbegynnes i løpet av vinteren -99.

Spørsmål nr. 145.

Innlevert 3. februar 1999 av stortingsrepresentant Terje Søviknes.

Besvart 10. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Ifølge hovedtariffavtalen for kommunesektoren skal Kredittilsynet ta produktmeldingene for offentlig tjenstepensjon fra forsikringsselskapene til etterretning før kommuner kan inngå avtale med forsikringsleverandør.

Hva har finansministeren tenkt å gjøre for å unngå at Kredittilsynet blir tatt som "gissel" av partene i tariffsammenheng, og for å sikre at de kommuner som ønsker å konkurranseutsette pensjonsforsikringene i 1999 ikke blir hindret av avtalepartene i å velge et lovlig produkt?»

Begrunnelse:

Kommunenes Sentralforbund (KS) har ved henvendelse til Kredittilsynet fått aksept for at Kredittilsynet skal foreta en særskilt vurdering av produktmeldingene for offentlig tjensteproduksjon fra forsikringsselskapene.

Gjeldende regelverk forutsetter at forsikringsselskapene sender produktmelding i henhold til meldeforskriften (Forskrift av 10. nov. 1994 nr. 1000 om meldeplikt for forsikringsteknisk beregningsgrunnlag). Den rolle Kredittilsynet her har påtatt seg har fra ulike hold (KS og Kommunal Landspensjonskasse) blitt brukt/misbrukt i konkurranseøyemed.

Brev fra Kredittilsynet av 16.03.98 og 20.07.98 til KS har sammen med meget omfattende tidsbruk lagt markedsmessige hindringer i veien for kommunenes selvstendige valg av tjenstepensjonsleverandør. Om lag 45 kommuner gav i 1998 melding om ønsket overgang fra Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) til andre livsforsikringsselskaper. Disse ble pga. manglende godkjenning av produktmeldingene i Kredittilsynet hindret i å skifte selskap, noe som har påført kommunene store ekstrakostnader for budsjettåret 1999.

Pr. 03.februar 99 foreligger fortsatt ikke Kredittilsynets uttale til flere av produktmeldingene fra de private livsforsikringsselskapene.

Svar:

Spørsmålet har vært forelagt Kredittilsynet som i brev av 8. februar 1999 til Finansdepartementet uttaler følgende:

«I begrunnelsen for Søviknes' spørsmål heter det innledningsvis at Kommunenes Sentralforbund (KS) ved henvendelse til Kredittilsynet har fått aksept for at Kredittilsynet skal foreta en særskilt vurdering av produktmeldingene for offentlig tjenstepensjon fra forsikringsselskapene. Det gis videre inntrykk av at Kredittilsynet forvalter meldepliktforskriften på vegne av KS og Kommunal Landspensjonskasse. Dette er ikke riktig. Meldepliktforskriften er kun hjemlet i lov om forsikringsvirksomhet § 7-6, og hensikten med meldeplikttordningen er å verifisere at livsforsikringsselskapenes produkter er i samsvar med denne loven. Meldeplikten gjelder for alle bransjer og produktgrupper innen livsforsikring, og er således ikke noe særphenomen i tilsynet med kommunale pensjonsordninger.

I Hovedtariffavtalen for kommunal sektor (punkt 2.1.6) heter det at pensjonsrettighetene skal være forsikringsmessig dekket i et forsikringsselskap eller en pensjonskasse, basert på forsikringsprodukter som er tatt til etterretning av Kredittilsynet. Denne formuleringen står for avtalepartenes regning. Kredittilsynet tar ikke livsforsikringsprodukter "til etter-retning". En slik prosedyre ville i realiteten representere en videreføring av den tidligere lovs bestemmelser om forhåndsgodkjennelse. Disse bestemmelsene ble som kjent erstattet av det ovennevnte meldepliktsystem ved ikrafttreddelsen av gjeldende lov i 1989. Bestemmelser om forhåndsgodkjennelse ville i alle tilfeller ha vært i strid med EU-retten på dette området, som Norge er forpliktet av gjennom tilslutning til EØS-avtalen.

Gjeldende rett består etter dette i at Kredittilsynet i ettertid griper inn mot et livsforsikringsprodukt dersom det etter Kredittilsynets vurdering er i strid med bestemmelsene i loven, og at et produkt er å anse som lovlig inntil eventuell slik inngripen foreligger. Det er i første rekke soliditetsmessige vurderinger som ligger til grunn ved Kredittilsynets gjennomgang av produktmeldinger. Bestemmelser av den type som er inntatt i hovedtariffavtalen for kommunal sektor, som altså forutsetter en form for forhåndsgodkjennelse, er lite ønskelige fra Kredittilsynets side. Arbeidslivets parter burde etter Kredittilsynets oppfatning selv ta ansvaret for kvalitetsvurderingen av en tilbudt pensjonsløsning i forhold til de rettigheter og plikter som er nedfelt i en arbeidsavtale.

På bakgrunn av det ovenstående synes det urimelig å anføre Kredittilsynets saksbehandling som årsak til at enkelte kommuner har unnlatt å skifte forsikringsselskap, og således angivelig ha blitt påført store ekstrakostnader. Kredittilsynet har ikke gjort noe for å vanskeliggjøre konkurranseforholdene innenfor kommunal tjenstepensjon, og ser generelt på konkurranse som ønskelig i alle deler av forsikringsmarkedet.»

Spørsmål nr. 146.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 9. februar 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Personer som er under attføring og får godkjent et attføringsopplegg får merutgifter til skolepenger dekket etter faktiske utgifter. Merutgifter til nødvendige hjelpemidler, skolemateriell og utgifter direkte knyttet til skolegang er begrenset til 5000 pr. år. For noen utdanninger er dette for lite og privatøkonomien gir ikke rom for utgiftene. Ser statsråden behovet av at utgifter direkte knyttet til godkjent attføring dekkes etter regning?»

Svar:

Personer under attføring kan ha rett til ulike stønader mens de deltar i aktive attføringstiltak. Slike stønader er regulert i forskrift om attføringsstønad av 30. september 1993.

Enkelte stønader dekker de nødvendige utgiftene knyttet til det konkrete attføringstiltaket. Dette gjelder f.eks stønad til skolepenger, fadder, daglige reiseutgifter og flytting. Andre stønader ytes etter standardsatser. Dette gjelder f.eks stønad til skolebøker/ skolemateriell og stønad til dekning av boutgifter til den som må bo borte under attføringstiltaket.

Ved utformingen av de enkelte stønadene er det alltid flere ulike hensyn som spiller inn i vurderingen. Stønadene skal utformes slik at de gir en god dekning for de nødvendige merutgifter som følger av attføringstiltaket. Samtidig må stønadene ikke utformes slik at de er uforholdsmessig krevende å administrere. Stønadene må heller ikke svekke den enkeltes motivasjon til å være kostnadsbevisst på de områder der utgiftene kan reduseres.

Fram til 1993 var regelverket for attføringsstønad både svært omfattende, detaljert og til dels uoversiktlig. Reglene forutsatte skønnsvurderinger som var tidkrevende og som innebar en risiko for ulik behandling av attføringssøkerne. Reglene var videre tungt tilgjengelige både for brukerne og administrasjonen. Ved utarbeidelsen av gjeldende forskrift om attføringsstønad ble det derfor generelt sett lagt vekt på at regelverket skulle være enklere og mer oversiktlig, enn det tidligere var. Det ble også lagt vekt på at regelverket i større grad skulle sikre hensynene til likebehandling og informasjon.

På denne bakgrunn er jeg ikke enig i at alle utgifter knyttet til gjennomføringen av attføringstiltak generelt, bør dekkes etter regning.

Når det gjelder stønad til bøker og undervisningsmaterielt, er det riktig at denne ytes med en fast sats per år. Satsene er de samme som de Statens Lånekasse anvender ved beregning av tilsvarende utgifter. For skoleåret 1998-99 er satsene 5000 kr. for høyskoler/universitet og 2500 kr. for videregående skole. Ved noen få skoler godkjenner Statens Lånekasse et høyere standardbeløp.

For trygdede som på grunn av funksjonshemmingen har særlig store utgifter til bøker og undervisningsmaterielt er det et viktig unntak fra regelen om standardsatser. Denne gruppen kan få de faktiske utgiftene dekket.

Ved regelen om standardsats for stønad til bøker og undervisningsmaterielt, er det lagt vekt på flere forhold. For det første kan skoleelver/studenter til en viss grad velge hvor mye penger de vil bruke på bøker, ved f.eks å kjøpe brukte bøker, låne bøker på biblioteket etc. For det andre vil en ordning der utgiftene blir dekket fullt ut, uten behovsprøving, ikke fremme kostnadsbevissthet ved kjøp av bøker. Videre er det lagt

vekt på at attføringssøkerne ikke er i en vesentlig annen situasjon enn andre som tar utdanning for å bedre sine muligheter til å få arbeid. Når det gjelder unntaket for trygdede som har særlig store utgifter på grunn av sin funksjonshemming, er det lagt vekt på at det for noen kan være vanskelig å kjøpe brukte bøker, låne på bibliotek etc. eller at enkelte, f.eks de med sansedefekter, kan ha behov for særskilt skolemateriell.

Ut fra disse forhold, kan jeg ikke nå se grunnlag for endring av forskriften om attføringsstønad.

Dokument nr. 15:15.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 147.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 19. februar 1999 av justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«I kapellet til Bergen Kristelige Studentforbund har en 23 år gammel pakistansk statsborger sittet i kirkeasyl siden juli 1998. Psyko-sosialt team for flyktninger ved Sandviken Sykehus i Bergen, har utarbeidet en rapport hvor det fremgår at asylsøkeren har et post-traumatisk syndrom som en reaksjon på de hendelsene han var utsatt for før han kom til Norge. Vil statsråden sørge for at kirkeasylanten får opphold på humanitært grunnlag?»

Begrunnelse:

Saken virker helt klar om en vurderer de opplysningene som fremkommer. Det finnes helt klart mulighet for å ta humanitære hensyn, ikke minst etter den rapport som nå er fremlagt.

Jeg ber justisministeren om en ny gjennomgang av saken, og håper at Regjeringens løfte om en mer humanitær flyktning- og asylpolitikk vil vise seg i denne konkrete saken.

Svar:

Den pakistanske kirkeasylanten fikk i februar 1998 avslag på sin asylsøknad av Utlendingsdirektoratet. Justisdepartementet opprettholdt avslaget i mai 1998. Vedtaket ble ikke effektivt fordi han gikk i kirkeasyl.

Kirkeasylanten har ingen sak til behandling i departementet nå. Han var representert ved advokat i forbindelse med asylsøknaden. Etter at denne ble avgjort i mai i fjor, har ikke departementet fått noen henvendelse i saken fra kirkeasylanten selv, hans advokat, eller eventuell annen fullmektig. En er heller ikke gjort kjent med at det skal foreligge en rapport fra psyko-sosialt team for flyktninger ved Sandviken Sykehus.

Ved fremleggelse av nye opplysninger vil departementet påny vurdere hvorvidt oppholdstillatelse bør gis på humanitært grunnlag.

Spørsmål nr. 148.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Trond Helleland.

Besvart 19. februar 1999 av justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Justisministeren sa i Stortingets spørretime 13. januar at departementet ville sørge for klarhet når det gjelder praksis med hensyn til bingotillatelser for lokalradiostasjoner.

Når og hvorledes vil statsråden sørge for den lovede avklaring, slik at lokalradioene kan få trygge og forutsigbare arbeidsvilkår?»

Begrunnelse:

Lokalradioene har hatt lotteri som en mulig inntektskilde siden 1986. I befolknings- og næringsfattige områder er bingo ofte det eneste mulige inntektsgrunnlaget for lokalkringkasting.

Tillatelse til bingospill i lokalradioene gis av lokal politimyndighet. Ved de fleste politikamre har det vært praksis å få bragt på det rene at søkeren har et ideelt og samfunnsnyttig formål, og at evt. driftsoverskudd ikke skal gå til utbytte for eierne, men brukes til drift og utvikling av radiovirksomheten. Norsk Lokalradioforbund har anbefalt sine medlemmer å utforme vedtektene i henhold til de krav som må oppfylles etter lotteriloven.

Gjennom 90-årene har dette stort sett fungert problemfritt. Imidlertid fattet Justisdepartementet 15. desember 1998 et vedtak i en ankesak fra Bodø. Dette vedtaket, som også ble distribuert til politikamrene, inneholdt generelle formuleringer som ble oppfattet innsnevrende i forhold til tidligere praksis. Resultatet ble usikkerhet og endret praksis i mange politidistrikter, særlig i Nord-Norge.

Denne saken er tidligere tatt opp i spørretimen 13. januar, hvor statsråden lovet en avklaring. Siden denne saken er av avgjørende betydning for mange lokalradioers fremtid, etterlyser jeg nå statsrådens oppfølging.

Svar:

Jeg viser til justisministerens redegjørelse i Stortinget onsdag 13 januar 1999.

Justisdepartementet vil gi et rundskriv til landets politidistrikter om bingo i nærradio og nærfjernsyn i løpet av februar måned.

Spørsmål nr. 149.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 19. februar 1999 av justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«En kosovoalbansk småbarnsfamilie fikk ikke adgang til å søke asyl i Norge, men ble avvist av en politikontroll i Oslo mandag 1.2.1999. Retten til å søke asyl er hjemlet både i utlendingsloven og Meneskerettighetserklæringen.

Hva vil justisministeren gjøre for at denne familien skal få lov til å søke asyl i Norge, og hvordan vil statsråden sørge for at asylsøkeres rettigheter blir ivaretatt så slike situasjoner unngås i framtida?»

Begrunnelse:

Borgere av Den Føderale Republikken Jugoslavia - HAXHOSAJ, Ilidajet og Hamid - med tre barn.

Ovennevnte kosovoalbanske familier ankom Norge 01.02.99 med ferje fra Kiel i den hensikt å søke asyl. Ved ankomst til norsk grensekontroll på Hjortneskaia, ble familien bortvist til Tyskland og uttransportert umiddelbart med henvisning til at de ikke hadde reisedokumenter.

Oslo Politikammer har opplyst at familien ved ankomst ikke søkte asyl i Norge. Jeg stiller spørsmål ved at man velger å legge en slik tolkning til grunn, all den tid den kosovoalbanske familien hadde reist fra det tidligere Jugoslavia for å søke asyl i Norge. Etter det jeg har fått opplyst forlot familien Bosnia- Hercegovina for fire dager siden med den intensjon å ta seg til Norge og søke asyl.

Videre kan bemerkes at Ilidajet Hoxhosaj har nær familie i Norge, og dermed har et rimelig krav på å få sin søknad om asyl behandlet her, jmf. utl. § 17 annet ledd, samt Rundskriv G 4/98, uavhengig av om hun og familien har hatt et kortvarig opphold i Tyskland.

Jeg ønsker for øvrig på prinsipielt grunnlag å fremheve det såkalte en-route-prinsippet, i det familien under flukten fra Kosovo har hatt Norge som mål, og har hatt til hensikt å søke asyl her.

Svar:

Etter utlendingsloven § 27 kan politiet bortvise en utlending når vedkommende ved innreisen ikke viser gyldig reisedokument eller visum når dette er nødvendig. Politiet kan imidlertid ikke treffe vedtak om bortvisning i de saker der utlendingen påberoper seg å være flyktning eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vedkommende ønsker beskyttelse. I slike tilfeller skal saken oversendes Utlendingsdirektoratet for behandling og avgjørelse. Den aktuelle saken dreier seg om hvorvidt det var hjemmel for politiet til å bortvise den kosovoalbanske familien til Tyskland. Det sentrale spørsmålet er om familien overfor politiet har påberopt seg å være flyktninger eller gitt opplysninger som tydet på at de ønsket beskyttelse i Norge, slik at saken eventuelt skulle vært oversendt Utlendingsdirektoratet for behandling og avgjørelse.

Politiets vedtak om bortvisning av familien er påklaget til Utlendingsdirektoratet, idet direktoratet er klageinstans i saker der politiet har truffet vedtak om bortvisning. Det er derfor opp til direktoratet å avgjøre om politiet hadde hjemmel for å bortvise familien. Direktoratet kan prøve alle sider av saken i forbindelse med behandlingen av klagen, herunder spørsmålet om politiet utfra omstendighetene kunne legge til grunn at familien ikke gav uttrykk for et ønske om beskyttelse i Norge.

All den tid klagen ikke er behandlet i Utlendingsdirektoratet, finner jeg det ikke riktig her og nå å ta stilling til om politiets vedtak om bortvisning var riktig eller ikke. Dette må direktoratet avgjøre i forbindelse med sin behandling av klagen.

Dersom direktoratet finner at politiet ikke kunne treffe vedtak om bortvisning av familien, vil bortvisningsvedtaket bli opphevet. Familien vil da eventuelt kunne komme tilbake til Norge. En eventuell søknad om asyl fra familien vil da bli behandlet i samsvar med gjeldende regler og praksis. En eventuell omgjøring av politiets vedtak i denne saken vil selvsagt også innebære at det må vurderes om det er grunnlag for en nærmere gjennomgang av bl.a. politiets rutiner i forbindelse med denne type saker.

Avslutningsvis finner jeg det ellers riktig å påpeke at de opplysninger som bl.a. fremkommer i pressen om denne saken, på enkelte punkter ikke samsvarer med de opplysninger som Oslo politidistrikt har gitt og som igjen dannet grunnlaget for deres beslutning om å bortvise familien. Det er bl.a. opplyst fra politiet at familien ankom uten reisedokumenter, at ingen i familien ga noen opplysninger om at de hadde slektninger i Norge og at ingen møtte opp ved ankomst og etterspurte familien. Politiet opplyser videre at familien ble underrettet om sine rettigheter i forbindelse med bortvisningen og om adgangen til å søke asyl, og at all kommunikasjon mellom politiet og familien skjedde ved hjelp av albansktalende tolk.

Spørsmål nr. 150.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Per Sandberg.

Besvart 12. februar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Stortinget bevilget 1,2 millioner kroner i prosjektmidler til bymuseet i Levanger øremerket Dampskipsbrygga. Bymuseet er nå i ferd med å realisere sitt arbeide, men viste noe bekymring vedrørende tidspunktet for utbetaling av midlene under kulturkomiteens besøk i Levanger 02.02.99. Kan statsråden medvirke til at de bevilgede midlene blir utbetalt umiddelbart slik at ikke store deler av midlene forsvinner i form av betalte renter og lignende?»

Svar:

Etter at Stortinget hadde fattet endelig budsjettvedtak for 1999 tok Kulturdepartementet 22. desember 1998 kontakt med Bymuseet i Levanger for å få nærmere informasjon om prosjektet og organiseringen av dette. Departementet tok også kontakt med kulturetaten i Levanger kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Siden Kulturdepartementet ikke hadde tilstrekkelig kjennskap til Bymuseet i Levanger, så departementet det som nødvendig å gjøre seg kjent med de organisatoriske forhold omkring Bymuseet. Av særlig viktighet i denne sammenhengen var tiltakets forhold til Levanger museum, som er en tilskuddsinstitusjon under statsbudsjettets kapittel 328 post 60. En organisasjons-oversikt oversendt fra Bymuseet i Levanger, som viser denne sammenhengen, ble mottatt i departementet 29. januar 1999. De bevilgede midlene ble på dette grunnlag anvist til utbetaling fra Kulturdepartementet 5. februar.

Spørsmål nr. 151.

Innlevert 4. februar 1999 av stortingsrepresentant Liv Marit Moland.

Besvart 12. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«En enslig forsørger har søkt i sin hjemkommune om å få nedsatt skatt på grunn av lav skatteevne.

I behandlingen av saken er barnetrygden lagt til inntekten, og inntekten er dermed kommet over grensen for å få nedsatt skatt.

Hvordan vurderer statsråden en slik saksbehandling?»

Svar:

I henhold til skatteloven § 78 nr 2 kan det gis skattebegrensning når skattyter har så lav inntekt at den sammen med andre fordeler ikke er tilstrekkelig til nødvendig underhold for skattyter selv og de personer han eller hun har plikt til å forsørge. Skattebegrensning kan bare innrømmes når skattyters økonomiske stilling er slik at det foreligger et påtakelig behov for reduksjon av skatten. Skattebegrensning gis etter ligningsmyndighetens konkrete skjønn over skattyters økonomiske stilling. Det følger av forskrift av 8.

desember 1989 om skattebegrensning ved liten skatteevne § 10 at det ved vurdering av skattyters økonomiske stilling skal tas hensyn til skattyters samlede bruttoinntekt, formue og fradragposter. Det skal også tas hensyn til skattefrie inntekter når de ikke "ytes i form av sosiale stønader". Barnetrygd anses ikke som "sosiale stønader". Ved beregning av skattyters økonomiske stilling skal en derfor ta med barnetrygden. Etter mitt skjønn er det naturlig at også slike trygdeinntekter tas i betraktning ved en helhetsvurdering av om skattyter har tilstrekkelige midler til å sørge for seg selv eller andre. På den annen side vil det ved vurderingen også tas hensyn til at skattyter har økte utgifter som følge av forsørgelse av barn.

Spørsmål nr. 152.

Innlevert 5. februar 1999 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 12. februar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Ved siste budsjettbehandling ble støtten til Nynorsk pressekontor omdefinert fra pressepolitikk til språkpolitikk. Det har også blitt vurdert å gi andre pressebyrå med betydelig språkpolitisk betydning støtte over statsbudsjettet. Bl.a. gjelder dette Kristelig Kringkastingslag. Vil endringen i statsbudsjettet følges opp med en bevilgning til andre pressebyrå som har en språkpolitisk betydning?»

Svar:

Tilskuddsordningen for pressekontor ble innført i 1969 etter initiativ fra administrasjonskomiteen i Stortinget, jf Innst S nr 303 (1968-69) om tiltak for å opprettholde en differensiert dagspresse. Ordningen omfattet først og fremst tilskudd til pressekontorene for de politiske partiene som var representert på Stortinget, og hensikten var å sikre en "differensiert politisk orientering i avisene". I tillegg ble det vedtatt at et nynorsk pressekontor skulle få støtte, primært for å hindre at nynorskavisene skulle ha merkostnader til oversettelse av byråstoff og for "å gi nynorsk en mer naturlig plass i nyhetsstoffet".

I forbindelse med statsbudsjettet for 1998 vedtok Stortinget at tilskuddsordningen for pressekontor skulle avvikles med unntak av Nynorsk pressekontor. Begrunnelsen var at pressens og pressekontorenes bindinger til de politiske partiene var blitt vesentlig løsere de siste tiårene.

Nynorsk pressekontor er en stiftelse som eies av Noregs Mållag, Noregs Ungdomslag og Kringkastingsringen. I 1997 var 43 aviser tilknyttet pressekontoret som faste tekstkunder. I 1999 er statsstøtten til Nynorsk pressekontor på 2,9 mill kroner.

Fra og med 1999 ble tilskuddet flyttet fra kap 335 Pressestøtte, Post 72 Tilskudd til pressekontor til kap 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, Post 78 Ymse faste tiltak. Endringen har sin grunn i at det syntes lite naturlig å opprettholde post 72 Tilskudd til pressekontor når tilskuddene til de politiske partienes pressekontor var avviklet, og bare Nynorsk pressekontor gjenstod.

Departementet legger til grunn at formålet med tilskuddet til Nynorsk pressekontor ikke er endret som følge av ovennevnte budsjettekniske endring. Overføringen fra budsjettkapittel 335 til budsjettkapittel 326 innebærer således ikke et signal om framtidig bevilgning til andre pressebyrå.

Spørsmål nr. 153.

Innlevert 5. februar 1999 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 11. februar 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Statens Lånekasse har varslet ny renteauke på studielån fra 1. april. Dette skjer i en situasjon der utviklinga elles går i retning av lågare rentesatsar.

Vil statsråden ta initiativ for å hindre den planlagde renteauken i april, og elles for å unngå renteauke på studielån til ordninga der låntakarane kan velje mellom fast og flytande rente er på plass?»

Grunngjeving:

Då Stortinget vedtok å innføre markedsrente for studielån, var det samtidig ein heilt klar føresetnad at kundane i Lånekassa skulle kunne få velje mellom fastrente og flytande rente. Denne føresetnaden er ikkje oppfylt, men ordninga ser ut til å kunne bli gjennomført frå 2. halvår. I mellomtida er alle låntakarane utsette for uvisse knytt til utviklinga i rentemarkedet. Det er allereide gjennomført ein renteauke frå 1. januar, og det er varslet ein ny auke frå 1. april.

Denne auken verkar urimeleg i ein situasjon der rentenivået viser ein fallande tendens. Ein føresetnad for omlegginga av rentepolitikken i Lånekassa var flytande rente på line med bankane. Difor verkar det urimeleg å gjennomføre ein renteauke medan andre bankar varslar lågare renter. Det er difor mykje som talar for at Lånekassa no avstår frå vidare renteauke til Stortinget sin føresetnad om valfridom mellom fast og flytande rente er på plass.

Svar:

I St prp nr 1 (1997-98) gjorde Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet greie for korleis den flytande renta i Statens lånekasse for utdanning ville bli fastsett frå 1. januar 1998. Det heiter her: "Renten vil i det nye systemet beregnast på bakgrunn av renten på 0-3 månaders statssertifikater tillagt ein margin på 1 prosentpoeng til dekning av bl a administrasjonskostnader og tap. Den flytende renten reguleres hvert kvartal."

Stortinget hadde ingen merknader til departementet sitt framlegg i budsjettproposisjonen, og sidan 1. januar 1998 har renta vore regulert i tråd med desse prinsippa. Dei same reguleringsprinsippa er tekne inn i Ot prp nr 49 (1997-98) om endring i lov om utdanningsstøtte til elever og studenter. I denne proposisjonen skriv departementet: "Det legges nå til grunn at det skal fastsettes en flytende rente for 3 måneder ad gangen, etter de reguleringsprinsipper Stortinget har lagt til grunn for budsjettvedtaket for 1998, og som ble anvendt ved fastsettelsen av renten for 1. og 2. kvartal 1998. Dersom regulerings-prinsippene skal endres i forhold til dette, må dette forelegges Stortinget som budsjettsak eller som vanlig sak på annen måte."

På bakgrunn av at Stortinget har handsama rentefastsetjinga først i desember 1997 og seinare i april 1998, er det etter mi meining ikkje aktuelt å gjere framlegg om nye prinsipp for fastsetjing av den flytande renta berre eit snautt år etter at Stortinget sist hadde saka til handsaming.

Lånekassen arbeider no med omlegginga av sine datasystem for å gjere det mogleg for kundane å velje mellom fast og flytande rente frå 1. juli 1999. Eg vil om kort tid leggje fram ei stortingsmelding om innhaldet i ei fastrenteordning.

Spørsmål nr. 154.

Innlevert 5. februar 1999 av stortingsrepresentant Harald Hove.

Besvart 10. februar 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Vikafjellsvegen er nå stengt, etter det vegsjefen i Sogn og Fjordane har opplyst for resten av vinteren. Vil samferdselsministeren sørge for at denne avgjørelsen fra vegsjefen blir omgjort, eventuelt at dersom andre helt eller delvis finansierer brøyting så blir dette tillatt?»

Begrunnelse:

Vikafjellsvegen er svært viktig for forbindelsen nord - sør på indre deler av Vestlandet, og for forbindelsen mellom Midtre og Indre Sogn og Hordaland, herunder Bergen. Dette gjelder også forbindelsen til NSBs godsterminal på Voss. Dette er bakgrunnen for et iherdig arbeid for å få helårsveg over fjellet. I brev av 14.06.94 uttalte departementet følgende: "I første omgang vil Samferdselsdepartementet leggje til rette for at vegen blir halde open om vinteren så sant vertilhøva gjer det mogeleg." Dette har av Vik kommune blitt oppfattet som at vegen er definert som vinteråpen, mao at når vegen må stenges pga værforholdene, så skal den på nytt åpnes når det blir mulig. Det er vanskelig å forstå hva annet det kan ligge i denne formuleringen. Når vegsjefen nå har erklært vegen stengt for vinteren, er dette derfor etter Vik kommunes oppfatning i strid med departementets tidligere standpunkt.

Vegens viktighet for næringslivet kommer også fram i brev til departementet fra Vik Næringssamskipnad der en rekke bedrifter understreker vegens betydning, og også erklærer at de er villig til å dekke kostnadene med en åpning av vegen.

Etter min oppfatning er Vikafjellsvegen en viktig vegforbindelse, og de samfunnsmessige kostnadene med stengt veg er vesentlig større enn kostnadene med brøyting. Det er også viktig at trygghet for at vegen er åpen så sant det er mulig er av stor betydning for forutsigbarheten til næringsliv og befolkning.

Svar:

Statens vegvesen oppgir flere grunner til at riksveg 13 over Vikafjellet er blitt vinterstengt i år. De viktigste er:

- At snømengdene på fjellet er så store at regulariteten ventes å bli dårlig i februar og mars 1999 om vegen søkes holdt åpen

- Sikkerheten for brøytemannskaper og trafikanter; her spiller både vegens beliggenhet, beskaffenhet og rasfare inn

- Kostnadene ved å holde strekningen åpen resten av vinteren i forhold til nytten

Jeg ser imidlertid problemene med å vinterstenge vegen på kort varsel når dette ikke har vært klart før situasjonen inntraff. Praksis de siste årene har vært å åpne vegen etter uværperioder.

Jeg legger derfor til grunn at vegen bør brøytes opp igjen i 1999. Dette er i tråd med det Samferdselsdepartementet skrev i brev av 14.06.1994 til fylkesordføreren i Sogn og Fjordane, nemlig at vegen blir holdt åpen så sant værforholdene tillater det.

Spørsmål nr. 155.

Innlevert 8. februar 1999 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen.

Besvart 15. februar 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Froland Kommune søkte i november 1996 om midler til å opprette en ASVO bedrift. Både distrikt- og fylkesarbeidssjefen innstilte positivt på denne søknad til Arbeidsdirektoratet. Kommunen fikk ikke noe svar. 14.01.98 sender kommunen på ny søknad om ASVO midler med samme positive innstilling, men får heller ikke denne gang innvilget ASVO midler.

Når ble ASVO midlene fordelt og når kan Froland kommune få tildelt slike midler?»

Begrunnelse:

Froland kommune har lenge hatt et behov for å opprette et visst antall ASVO plasser. I budsjettavtalen ble det under kap.1592 post 72 tilleggsbevilget 10 millioner til ASVO bedrifter for 1999 nettopp av den grunn at flere kommuner har et stort behov for å opp

rette ASVO plasser. De ekstramidlene som ble bevilget kan umulig ha blitt fordelt før søknadsfristen for tildeling av ASVO midler utløp den 15 desember. Flere kommuner satte sin lit til at disse ekstra midlene skulle komme deres søknader om ASVO bedrifter til gode. Nå lurer flere på hvordan disse ekstra midlene er blitt anvendt.

Svar:

Arbeidsdirektoratet orienterte fylkesarbeidskontorene i oktober 1998 om hvor mange nye ASVO og AFT-plasser regjeringen i forslag til statsbudsjettet foreslo å bygge ut i 1999.

I følge Arbeidsdirektoratet vurderte fylkesarbeidskontoret i Aust-Agder ikke å søke nye ASVO-plasser i 1999, fordi Aust-Agder i dag har en god dekning av arbeidssamvirketiltak (ASV, PV, og ASVO). Kommunene i fylket ble derfor ikke orientert om den tidsfrist Arbeidsdirektoratet hadde satt til fylkesarbeidskontorene for å fremme søknader.

Etter at budsjettbehandlingen i Stortinget ga rom for en ytterligere økning i antall ASVO-plasser i 1999, sendte fylkesarbeidskontoret i Aust-Agder en søknad om etablering av et ASVO i Froland kommune i brev av 8. januar 1999. Søknaden fra fylkesarbeidskontoret kom imidlertid for sent til å være med i Arbeidsdirektoratets prioritering, siden bevilgningen ble fordelt av Arbeidsdirektoratet allerede ved årsskiftet.

Arbeidsdirektoratet beklager at kommunene i Aust-Agder ikke ble orientert om fristen for å fremme søknader. Jeg vil presisere overfor Arbeidsdirektoratet at de må sørge for at fylkesarbeidskontorene legger om til tilfredsstillende rutiner for å orientere kommunene om frister.

Arbeidsdirektoratet opplyser at søknader om etablering av nye ASVO-plasser vurderes løpende gjennom året dersom det skulle bli tilgjengelige midler i andre fylker. Arbeidsdirektoratet har informert fylkesarbeidskontoret i Aust-Agder at søknaden til Froland kommune derfor ikke er endelig avslått, men at søknaden vil bli positiv behandlet så snart det blir tilgjengelige tiltaksmidler.

Jeg kan forøvrig opplyse at i tråd med Stortingets vedtak, ble den økte bevilgningen på 10 mill kr til ASVO fordelt på etablering av nye ASVO-plasser samt en oppjustering av støttesatsen.

Stortingsrepresentanten viser i sitt spørsmål til at Froland kommune ikke fikk noe svar på sin søknad om etablering av ASVO-plasser i 1996. Jeg får opplyst fra Arbeidsdirektoratet, at fylkesarbeidskontoret ga, i brev av 22. november 1996, svar til kommunen på bakgrunn av tilbakemelding fra Arbeidsdirektoratet.

Spørsmål nr. 156.

Innlevert 8. februar 1999 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen.

Besvart 12. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Trafikkulykker er et alvorlig samfunnsproblem. Samtidig er det et faktum at nye biler er langt sikrere enn eldre biler ved en ulykke. Den norske bilparken er i snitt 10 år gammel og følgelig har et mindretall av dagens biler tilfredsstillende sikkerhet. Den særnorske avgiftspolitikken på bil gjør nye biler svært dyre.

Når kan man forvente at man får en avgiftspolitikk på bil som gjør det mulig å få fornyet den norske bilparken raskere?»

Begrunnelse:

Norge har en avgiftspolitikk på privatbiler som gjør at flere av økonomiske årsaker må velge å kjøre med eldre og trafikkfarlige biler. Disse bilene er ofte svært mangelfullt utrustet når det gjelder utstyr for trafikkisikkerhet. Økt teknisk kontroll kan ikke gjøre disse bilene mer trafikkisikre. Bil er dessuten i dag helt nødvendig for mange og spesielt i et distriktpolitisk aspekt er bil helt nødvendig. Når man ser hvor avhengige man er blitt av bil undrer derfor mange seg over den norske avgiftspolitikken på bil og stadig flere mener avgiftene er unødvendig høye. Trolig kunne samfunnet vært spart for både flere dødsulykker og mange alvorlig skadede i trafikken dersom vi hadde hatt en nyere bilpark med en betydelig bedre utrustning av sikkerhetsutstyr.

Det er derfor grunn til å påstå at dagens skyhøye bilavgifter resulterer i et unødvendig høyt antall omkomne i trafikken og at antall alvorlige skader ved trafikkulykker er langt høyere enn nødvendig.

Skal vi fornye bilparken og øke sikkerheten må bilen derfor bli lettere økonomisk tilgjengelig for folk flest.

Svar:

Det er mange faktorer som påvirker sikkerheten i biler, og ofte skilles det mellom aktiv (kjøreadferd) og passiv (bilens konstruksjon) sikkerhet. Sikkerhetsutstyr, og særlig utstyr som øker den passive sikkerheten, øker ofte kjøretøyets vekt og dermed engangsavgiften.

Transportøkonomisk institutt (TØI) har undersøkt sammenhengen mellom bilens alder og ulykkesrisiko, jf TØI rapport 386/1998. I følge denne undersøkelsen er risikoen for materielle skader lavere for eldre enn for nyere biler. For personskadeulykker er det mer usikkert om risikoen varierer med bilens alder. Resultatene tyder likevel på at det er en tendens til at de eldre bilene også har lavere personskaderisiko enn nyere biler. Hoved-forklaringen på dette er i følge TØI at bilistene tilpasser atferden etter bilens egenskaper, dvs at den aktive sikkerheten spiller en viktigere rolle.

Resultatene fra TØIs undersøkelse indikerer således at det ikke nødvendigvis er forhold ved dagens avgiftssystem eller -nivå som bidrar til økt samlet ulykkesrisiko.

Engangsavgiften er først og fremst en fiskal avgift. Ved omleggingen av avgiften i 1996 ble det også lagt vekt på at avgiften skulle ivareta miljø- og sikkerhetshensyn. Gjennom en progressiv satsstruktur ble det i tillegg også lagt vekt på fordelingshensyn. I Revidert nasjonalbudsjett 1998 ble det vurdert hvilken betydning progresjonen i avgiften har for blant annet den passive sikkerheten. I denne vurderingen heter det blant annet:

"Fram til avgiftsomleggingen i 1996 ble det gitt et sjablonmessig fradrag i engangsavgiften for enkelte typer sikkerhetsutstyr. Biler som ble solgt etter at fradraget ble fjernet har imidlertid gjennomgående mer sikkerhetsutstyr enn før, også når det gjelder utstyr som tidligere var fradragsberettiget. Det er således ikke noe som tyder på at systemet for å beregne engangsavgift virker negativt inn på sikkerhetsnivået i nye biler.....Generelt har nye biler mer sikkerhetsutstyr og kan derfor framstå som sikrere enn eldre biler. Engangsavgiften påvirker utskiftningstakten i bilparken. Med lavere engangsavgift er det grunn til å tro at utskiftningstakten ville økt. "

Dersom det legges til grunn at den passive sikkerheten avhenger av bilens alder er dette således først og fremst et spørsmål om nivå på avgiften, og ikke om selve systemet.

Det er også andre forhold enn nivået på avgiftene som påvirker utskiftingstakten i bilparken. Fra og med 1. januar 1998 er det innført periodisk kontroll av personbiler. Når bilen er eldre enn 4 år skal det foretas teknisk kontroll hvert andre år. Det skal da kontrolleres at kjøretøyet er i god stand, både trafikk sikkerhets- og miljømessig. Det er grunn til å tro at disse kontrollene vil bidra til at de eldste og mest trafikkfarlige bilene blir tatt ut av bruk.

Det kan også nevnes at det i 1996 var en midlertidig ordning med forhøyet vrakpant. Stortingets begrunnelse for denne ordningen var et ønske om å stimulere til økt utskifting av bilparken, ved at de eldste, mest forurensende og trafikkfarlige bilene ble fjernet fra trafikken. Resultatet var at det i 1996 ble vraket over 210 000 personbiler, mens det i 1995 og 1997 ble vraket henholdsvis 42 000 og 61 000 personbiler.

På denne bakgrunn og i lys av avgiftens fiskale betydning synes det ikke å være spesielle forhold som skulle tilsi betydelige endringer i nivå eller struktur for denne avgiften.

Spørsmål nr. 157.

Innlevert 9. februar 1999 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl.

Besvart 15. februar 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Stortingsflertallet ba i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 1999 om at økningen i tilskuddet til Lokal Agenda 21-tiltak i organisasjoners regi skulle gå til lokalt arbeid i frivillige organisasjoner.

Har de økte midlene i stedet gått til oppbygging av flere regionale knutepunkt, og hvor mye har dette i så fall kostet?»

Begrunnelse:

Stortinget vedtok en kraftig økning i tilskuddene til Lokal Agenda 21-tiltak i organisasjoners regi (post 74, kap 1463). Formålet med LA 21 er å fremme en bærekraftig utvikling gjennom å stimulere lokalt engasjement og lokale prosesser hvor frivillige, næringsliv og kommuner deltar. Derfor ba flertallet om at midlene til LA 21 måtte gå til lokalt arbeid i frivillige organisasjoner. Flertallet gikk imot regjeringens forslag om at de økte midlene skulle brukes til oppbygging av regionale knutepunkt.

Ifølge en artikkel i Kommunal Rapport er det likevel opprettet stillinger i seks nye fylker fordi det allerede var inngått engasjementsavtaler med prosjektlederne.

Svar:

Lokal Agenda 21 - utfordringen fra Rio - stiller krav til samarbeid

Lokal Agenda 21(LA 21) innebærer et krevende lokalt utviklingsarbeid - det er snakk om et langsiktig endringsarbeid ute i kommunene. Essensen i LA 21- utfordringen fra Rio, er partnerskap mellom likeverdige parter; lokale myndigheter, frivillige organisasjoner og lokalt næringsliv. Samarbeid mellom parter som forplikter seg i forhold til felles mål, skal være drivkraften i arbeidet for å realisere en bærekraftig utvikling. Lokal Agenda 21 er miljøvernforvaltningens arbeidsform for å påvirke og samhandle med kommuner og fylkeskommuner om miljø og utvikling i regionene.

Kommunesektoren står sentralt i LA21 arbeidet

Kapittel 28 i Agenda 21 retter en direkte henvendelse til lokale myndigheter. Kommunen har et særskilt ansvar for å sikre at dialogen med organisasjonene og med næringslivet faktisk kommer i gang.

All evaluering av lokalt utviklingsarbeid viser at kommuneorganisasjonen må være en viktig medspiller dersom slikt arbeid skal få varige virkninger. Endringsarbeid må forankres på toppnivå i kommunene - både politisk og administrativt. Ordførere og rådmenn er derfor nøkkelpersoner i LA 21 arbeidet. Dette er begrunnelsen for at MD har valgt ansvarliggjøring av kommunene som et viktig strategisk grep. God forankring av LA 21 i kommunens ledelse kan også gi varige gevinster for de frivillige organisasjonene.

Evaluering av LA 21-arbeidet i flere europeiske land viser at organisasjonenes suksess lokalt er avhengig av en kommuneledelse som forstår hvilken rolle organisasjonene har når det gjelder utviklingen av kommunen som samfunn. Dessuten er det viktig at de frivillige organisasjonene blir verdsatt for deres betydning for vitalisering av lokaldemokratiet.

Det regionale nivået er en viktig møteplass for LA21 i Norge

Dialogen mellom stat og kommune skjer på det regionale nivå. Det er her nasjonale mål formidles til kommunene og finner sin lokale og regionale tilpasning. Fylkene er dessuten en god arena for erfaringsutveksling. Her kan kommunene lære av hverandre og strekke seg etter beste praksis i forhold til bærekraftig utvikling. Her kan også Kommunenes Sentralforbunds regionale ledd være viktige medspillere for LA 21-arbeidet, med utgangspunkt i sitt ansvar for formidling og kompetanseutvikling i kommunene. Strategien med knutepunkt (møteplasser) for LA 21 i fylkene må sees i dette perspektivet.

Hvorfor samarbeid med Kommunenes Sentralforbund

Den strategiske tenkningen i forhold til kommunesektoren er nedfelt i en samarbeidssavtale mellom KS og MD. Denne avtalen er utviklet både på grunnlag av KSs vedtak på landstinget i 1996 om å arbeide for forankring av LA 21 i kommunene, og på grunnlag av St.meld. nr 58 (1996-97) "Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling".

Under Fredrikstad-konferansen i februar 1998 møttes representanter for 150 kommuner, en rekke frivillige organisasjoner og næringslivet og vedtok "Fredrikstaderklæringen" der man forplikter seg til samarbeid om mål og tiltak for å nå en bærekraftig utvikling. Både kommuner og de frivillige organisasjonene har i 1998 behandlet og sluttet seg til denne erklæringen.

Stortinget slutter opp om kommunesatsingen våren 1998.

Da St.meld. 58 ble behandlet i mai 1998 (jf Innst. S. Nr 150 (1997-98)) uttalte komiteens flertall (Ap, KrF, Sp, SV, V) at ".... Kommunenes Sentralforbund vil være sentral i Lokal Agenda 21 arbeidet, og kunne bidra til at det blir stor aktivitet i kommunene."

Disse signaler fra Stortinget har jeg tatt som tegn på bred oppslutning om det strategiske grepet som er nedfelt i vår samarbeidssavtale med KS. For å følge opp Stortingets vedtak ble det enighet om at KS skulle intensivere arbeidet for å få på plass regionale knutepunkt i alle fylker. Det har vært regelmessig kontakt mellom MD og KS om utviklingen i dette arbeidet.

Jeg har redegjort for samarbeidet med kommunesektoren for Stortinget i brev av 30 november 1998 og i mitt innlegg til budsjettdebatten 7 desember 1998.

Organisasjonene er med i LA21arbeidet i fylkene

De knutepunktene som har vært i arbeid en stund viser med all tydelighet at de tar organisasjonene alvorlig. Organisasjonene deltar på nye, bredt sammensatte og utradisjonelle møteplasser og organisasjonene er tema i de diskusjoner knutepunktene har med kommuneledelsen. Det er mange eksempler på samarbeid om helt konkret tiltak. Jeg kan trekke fram f eks knutepunkt i:

Møre og Romsdal: Organisering av verksted for "fellesklekking" av nye ideer, der et bredt spekter av organisasjoner deltok, bl a NAF, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon og Naturvernforbundet.

Vestfold: Oppsøkende virksomhet i kommunene for å få etablert LA 21 fora for kommuner, organisasjoner og næringsliv.

Vest Agder: Samarbeid med Miljøheimevernet og politiske ungdomsorganisasjoner for å få ungdommen med i LA 21-arbeidet.

Oppfølging etter budsjettbehandling - umiddelbar stans av nye ansettelser

Umiddelbart etter Stortingets behandling av budsjett for 1999 tok MD kontakt med KS for å bli orientert om status for knutepunktsetableringen, for å få en rask avklaring av forutsetningene for omdisponering av rammen på kap 1463 post 74. Jeg har i det videre arbeidet med denne saken forholdt meg til følgende fakta:

Pr 7 desember 1998 var det knutepunkt-prosesser i gang i alle landets fylker og i Oslo.

I sju fylker var LA 21-medarbeidere i funksjon. I ytterligere fem fylker var det inngått skriftlig avtale

om tilsetting av en LA21 medarbeider. I et sjette fylke (Troms) var det på dette tidspunkt inngått muntlig avtale om tilsetting av LA 21-medarbeider. Denne avtalen ble formalisert skriftlig 22.12.98. I de fem siste fylkene og i Oslo var det også i gang drøftinger om ansettelse. KS stoppet ansettelsesprosessene i disse fem siste fylkene umiddelbart etter at Stortingets vedtak var gjort kjent. Disse opplysningene er på ny bekreftet fra KS gjennom brev av 12 februar 1999.

Disponering av kap 1463 post 74 i tråd med Stortingets vedtak

Jeg har i det videre arbeidet lagt til grunn at avtaler er inngått i 13 fylker. Det betyr at ressurser tilsvarende fem fylker er frigjort til organisasjonenes arbeid med lokal Agenda 21, og knutepunktsatsingen gjennom KS er "frosset" til disse 13 fylkene.

Etter dette ser fordelingen av midler i 1999 slik ut:

Overføring til KS 7.6 mill.

Idebanken 3.5 mill. (1998-nivået opprettholdes).

Sametingets arbeid med lokal Agenda 21 0.6 mill.

De resterende midlene, 7.374 mill, tilfaller arbeid i regi av frivillige organisasjoner. I tillegg er det bevilget 0.6 mill til Oslo kommune til stimulering av organisasjonenes arbeid med LA 21 ute i bydelene (kap 1463 post 63).

Denne omdisponeringen innebærer at hele økningen på post 74 (ca 8.4 mill) - i tråd med Stortingets vedtak - tilfaller organisasjonene i 1999.

Midlene er kanalisert til organisasjonene på ulike måter i tråd med LA 21- målsettingene, og i tråd med MDs generelle forvaltning av tiltaksstøtte til organisasjonene. Miljødirektoratene disponerer i alt 2.25 mill. Det er også avsatt en ramme til organisasjonene i alle fylkene, i alt 1.8 mill, som forvaltes av fylkesmannen. De fem fylkene som ikke har knutepunkt blir ytterligere styrket med i alt 1.5 mill. (Finnmark, Nordland, Sogn og Fjordane, Østfold, Akershus). Fylkesmenn, fylkeskommuner og alle miljøorganisasjonene er informert om dette gjennom eget brev. Noen midler er fortsatt tilgjengelig i MD for å fange opp viktige tema som f.eks. nord-sør utfordringene i LA21 arbeidet.

Nærmere om ordningen "Lokal Agenda 21 - tilskot til tiltak i organisasjonar sin regi" (kap 1463 post 74)

Jeg vil avslutningsvis presisere formålet med og målgruppe for tilskuddsordningen på kap 1463 post 74 (jf rundskriv T-1/98):

"Mål for ordninga

Utvikle nettverk og samarbeid for å omsetje lokalt engasjement til miljøpolitisk handling, i tråd med Fredrikstad-erklæringa.

Målgruppe

Målgruppa er organisasjonar og institusjonar i deira arbeid med lokal Agenda 21"

Når noen av midlene er kanalisert til direktoratene er dette for å stimulere særskilt til LA 21-mobilisering med utgangspunkt i kulturminnervern, naturforvaltning eller produksjon og forbruk. Ordningen er ikke begrenset til bestemte organisasjoner. Midlene er ikke tenkt å skulle dekke forvaltningsmessige oppgaver. Her må en søke andre kilder. Det er imidlertid ingen ting i veien for at LA 21-ordningen brukes som utløsende faktor for planlegging og iverksetting av konkrete tiltak for miljøforbedringer.

Jeg viser for øvrig til at driftsstøtten til frivillige organisasjonen over MDs budsjett er på 24.765 mill for 1999 (kap 1401 post 70).

Spørsmål nr. 158.

Innlevert 11. februar 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 19. februar 1999 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Engrosslagere for matvarer ser ut til å bli nedlagt i Finnmark. Blant annet ble engrosslagerene til Nord Norges Salgslag (NNS) lagt ned i 1998, samtidig som NNS planlegger å nedlegge sin slakterivirksomhet i fylket. Utviklingen ser ut til å gå i retning av en bekymringsfull beredskapsmessig situasjon for Finnmark.

Deler statsråden denne oppfatning, eller anser statsråden beredskapssituasjon for matvarer å være tilfredsstillende utfra den nye situasjon som foreligger?»

Svar:

Et hovedprinsipp for den sivile beredskap er at den myndighet som har et fagansvar i fred også skal ha det beredskapsmessige ansvaret. I den forbindelse har Nærings- og handelsdepartementet (NHD) ansvar for matforsyning.

For Forsvaret sin del har ny styrkestruktur, kombinert med nye operative konsepter og endret sammensetning av allierte forsterkninger, gjort det nødvendig å gjennomføre en total analyse av Forsvarets ressursbehov i beredskapsmessig sammenheng.

Det er nå et arbeid i gang med å kartlegge Forsvarets

rets behov for matvarer i de enkelte fylker og for landet som helhet. En analyse av Forsvarets behov for matvarer forventes å foreligge i løpet av våren 1999.

Behovsoppgavene med mengde og lokalisering vil bli oversendt NHD som i beredskapsmessig sammenheng har ansvaret for dette programområdet. Det vil så være opp til NHD i samarbeid med andre berørte departementer og instanser å bestemme hvordan det totale behovet, både sivilt og militært, kan dekkes i beredskapsmessig sammenheng.

Før en slik analyse er gjennomført og vurdert opp mot NHDs mulighet til å oppfylle Forsvarets behov, er det ikke mulig for meg å innta noe prinsipielt standpunkt til beredskapssituasjonen for matvarer, verken for landet som helhet eller for spesifikke landsdeler.

Spørsmål nr. 159.

Innlevert 12. februar 1999 av stortingsrepresentant Marit Tingelstad.

Besvart 19. februar 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Høgskolen i Oslo og kommunen har gått sammen om å ansette egne praksis-lektorer for sykepleieutdannelsen. Dette skyldes at det fra flere har hold vært reist kritikk mot for lite og dårlig praksisundervisning ved sykepleierutdannelsen her i landet.

Har statsråden gjort seg noen tanker om hvordan praksisdelen i sykepleierutdannelsen kan styrkes?»

Svar:

Den forrige Regjeringa satte ned eit utval som skulle sjå nærare på innhaldet i sjukepleiarutdanninga og kva som kunne gjerast for å styrkje praksisundervisninga. Rapporten frå utvalet vil liggje føre om kort tid. Først etter at ulike instansar har fått høve til å komme med merknader til rapporten, vil eg ta stilling til kva som bør og kan gjerast for å bøte på manglane ved praksisstudia i sjukepleiarutdanninga i dag.

Nokre førebelse tankar har eg likevel. Praksis utgjør halvparten av den 3-årige grunnutdanninga. Kvaliteten på praksisstudia har difor mykje å seie for kor gode sjukepleiarar vi utdannar. Høgskolane er avhengige av eit godt samarbeid med praksisstadene, og det er ein føresetnad at tilsette på praksisstaden har tid og kompetanse til å ta del i den daglege rettleiinga av studentane. Praksisundervisninga på praksisstadene er under press både ved at studenttalet i mange helse- og sosialfagutdanningar aukar sterkt, samstundes som krav til kvalitet på praksisrettleiinga og generell effektivitet på praksisstaden òg aukar.

Ved dei somatiske sjukehusa blir ordninga med innssattstyrt finansiering som blei innført i 1997, bygd vidare ut. Den aktivitetsbaserte refusjonsandelen er auka frå 30 % i 1997 til 50 % i 1999. Det er viktig å følgje med kva denne ordninga får å seie for sjukehusas rettleiing av studentar.

Nokre høgskolar har praktisert ei ordning med frikjøp av sjukepleiarar på praksisstaden, for at dei kan ha rettleiing av studentar som hovudoppgåve i praksisperiodane. Dette har fungert godt mange stader og har gjort det mogeleg å ta i mot fleire studentar utan at det går ut over kvaliteten på praksisundervisninga.

Eg er glad for at utdanningsverksemd på ulikt vis er prioritert i framlegga til nye helselover. Plikta for praksisstaden til å rettleie studentar er her gjort tydelegare, og det er gitt heimel for å utarbeide føresegnar om den plikta helseinstitusjonar har i denne samanhengen. Slik blir det mogeleg å stille også kvalitative krav til praksisopplæringa av sjukepleiarar dersom det er naudsynt.

Det er viktig å understreke at den 3-årige sjukepleiarutdanninga ikkje kan gje dei nyutdanna fullt tilfredsstillande handlingskompetanse på alle område. Det er naudsynt at arbeidsgjevar tek på alvor oppgåver knytta til opplæring av dei nytilsatte. Betre ivaretaking av nyutdanna sjukepleiarar i møtet med arbeidsstaden bør vere eit viktig verkemiddel for å styrkje kvaliteten på helsetenesta.

Dokument nr. 15:16.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 160.

Innlevert 15. februar 1999 av stortingsrepresentant Bent Hegna.

Besvart 22. februar 1999 av olje- og energiminister Marit Arnstad.

Spørsmål:

«Hustad Marmor ble våren -98 tildelt kraft i.h.t. 104-regimet. Har Hustad Marmor tidligere søkt om og evt. fått tildelt kraft innenfor 104 regimet, og hva er begrunnelsen for å tildele Hustad Marmor nå og er dette i tråd med tidligere praksis?»

Svar:

Retningslinjene for tildeling av 104-kraft er omtalt i brev av 10.02.99, som skriftlig besvarelse til spørsmål 143 fra stortingsrepresentant Bent Hegna.

Hustadmarmor er tildelt kraft i henhold til St.prp. nr. 104 (1990-91) i 1995 og 1998.

Hustadmarmor søkte 14.03.95 om tildeling av 350 GWh/år til sitt prosjekt «2000» som var forutsatt å øke bedriftens kraftforbruk fra 150 til 500 GWh/år. Prosjektet skulle gjennomføres i to faser, A og B. Fase A var forutsatt å øke kraftbehovet med 175 GWh/år, fra 150 til 325 GWh/år.

I vurderingen av søknaden om 104-kraft i 1995, ble det tatt hensyn til at Hustadmarmor i 1991 ble tildelt kraftkontrakt på 255 GWh/år innenfor den såkalte «2 TWh-kvoten», med forutsetning om at kraftforbruket skulle øke til 300 GWh/år. 2 TWh-kontrakten ble sagt opp av Hustadmarmor i 1993. Stortinget har forutsatt at nye 104-kontrakter skal tildeles nye prosjekter og ikke skal erstatte andre kontrakter eller kortsiktige kraftkjøp. Departementet kunne ikke på nytt tildele kraft til behov som var forutsatt dekket av 2 TWh-kontrakten. I forbindelse med fase A ble Hustadmarmor tildelt 104-kontrakt på 23 GWh/år i 1995. Det ble ikke tildelt kraft til fase B, fordi denne utvidelsen lå for langt frem i tid.

Hustadmarmor har flere ganger, i brev av 24.07.95, 23.11.95 og 12.07.96 klaget på tildelingen. Departementet har i svarbrev av 18.04.96 og 23.04.97 ikke funnet grunnlag for å øke tildelingen.

I brev av 05.12.97 søkte Hustadmarmor om tildeling av 104-kraft til fase B i prosjektet, som innebar en økning i kraftbehovet fra 325 til 500 GWh/år. De ble i brev av 03.06.98 tildelt 104-kontrakt på 122,5 GWh/år. Tildelingen utgjorde 70 prosent av økningen i kraftbehovet. I brev av 22.10.98 klaget bedriften på at de kun ble tildelt kraft til deler av det økte behovet. Ved kongelig resolusjon av 18.12.98 ble det bestemt at klagen ikke tas til følge. Hustadmarmor ble informert om dette i brev av 05.01.99.

Spørsmål nr. 161.

Innlevert 15. februar 1999 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 19. februar 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Da kontantstøtten ble innført 1.8.98 lovet statsråden at evalueringen av ordningen skulle starte umiddelbart.

Hvilke undersøkelser av konsekvensen med innføring av kontantstøtten er igangsatt, hvilke forskningsinstitutter blir brukt, hva slags mandat har de fått og når forventes det å foreligge noen resultat?»

Svar:

Allerede under den debatten som gikk forut for innføringen av kontantstøtten og under arbeidet med Stortingsdokumentene i fjor vår, ble det klart at kunnskapen i detalj om hvordan omsorgen for barna under tre år ble organisert i familiene var for mangelfull til at alle spørsmål og påstander om positive og negative konsekvenser av en reform kunne bli tilfredstillende besvart. Som tidligere gjort rede for gjennomførte derfor Statistisk Sentralbyrå på oppdrag av Barne- og familiedepartementet en undersøkelse om hvordan familier med barn under skolealder ordnet arbeidstilknytning og barneomsorg våren 1998 - før kontantstøtten. Undersøkelsen er dokumentert i SSB notat 98/61 og har gitt verdifullt materiale som nå er tilgjengelig for forskere og utredere. Denne undersøkelsen vil bli fulgt opp med en tilsvarende kartlegging våren 1999 hvor de samme foreldrene vil bli spurt hvordan de innretter seg etter kontantstøttereformen. Materialet fra denne undersøkelsen vil bli tilgjengelig i høsten 1999 og sammenfattes i en rapport fra SSB. Sammen vil disse datasettene være et meget godt grunnlag for videre analyser.

Forskere fra NOVA er allerede i gang med analyser av det første datasettet og vil komme med en prosjektrapport i løpet av våren. Det er også gitt tilsagn om støtte til et to-årig prosjekt ved samme forskningsinstitutt som skal sammenligne den finske og den norske kontantstøtteordningen. De to datasettene gir råmateriale til ytterligere analyser med fokus på hvordan familiene innretter seg etter gjennomføringen av reformen, og vi håper dette kan danne grunnlaget for stor forskerinteresse i tiden framover. Høsten viste at det kom uvanlig mange artikler fra forskere og utredere om kontantstøtten i forhold til det som er vanlig i forbindelse med velferdsreformer.

Departementet samarbeider med RTV for i løpet av våren å kunne framskaffe god løpende statistikk over bruken av kontantstøtte. Den vil kunne fortelle om hvor mange barn som til enhver tid får hel eller delvis kontantstøtte og distriktstvis variasjoner. Etterhvert vil vi også kunne få verdifull informasjon som hvor lenge familien bruker kontantstøtten, barnas gjennomsnittlige alder og utviklingen av bruken over tid.

Videre er AsplanViak i gang med en kartlegging av kommunenes planer for videre barnehageutbygging slik de ser ut våren -99. Supplert med den løpende barnehagestatistikken vil dette kunne gi et bilde av hvordan barnehagesektoren har tilpasset seg reformen så langt. Resultatene av denne kartleggingen ventes til våren.

Samtidig satte debatten om kontantstøtte fokus på mange problemstillinger som disse datakildene ikke umiddelbart gir svaret på. I stortingsproposisjonen ble disse omtalt spesielt i kapitlene 5 og 7 om henholdsvis «Barnehagene i kombinasjon med kontantstøtte» og «Ulike konsekvenser av å innføre kontantstøtte», og det ble lovt å komme tilbake med mer kunnskap også om konsekvenser på disse områdene. Det dreier seg bl.a. om problemstillinger som virkningen for barnehagene og barneomsorgen mer generelt, konsekvensene for arbeidsmarkedet, for kvinnes stilling i arbeidslivet, likestilling i familien og utviklingen når det gjelder spesielle barnegruppers behov for barneomsorg.

For også å sikre bred forskningsbasert kunnskap også på disse områdene har departementet kontaktet Norges Forskningsråd. Et seminar Forskningsrådet arrangerte på høstparten viste stor interesse for kontantstøtten som forskningstema både i universitetsmiljøene og i forskningsinstitusjonene. Der kom det også opp nye interessante problemstillinger som f.eks. samvirke mellom offentlig/privat barneomsorg, innvirkning på demografiske forhold, fordelingsrettferdighet mellom generasjonene og utviklingen over tid i normer og ideologiske holdninger knyttet til småbarnsomsorgen.

Forskningsrådet vil få stilt midler til rådighet for spesielt å følge opp reformen i forbindelse med programsatsningen «Velferd, familie og oppvekst» som starter i vår. I denne forbindelse må det advares mot å ha et for kort tidsperspektiv på kunnskapsinnhenting. Det vil alltid ta noe tid både for folk å tilpasse seg og for observatørene å se endringene. Hvordan man tar omsorg for småbarna og ikke minst hvilke konsekvenser organiseringen og kvaliteten på denne omsorgen har, vil gi ringvirkninger i mange år framover.

Helt til slutt kan nevnes at Statens Informasjonstjeneste er i gang med et prosjekt for å evaluere informasjonen som ble gitt i forbindelse med innføringen av reformen.

Spørsmål nr. 162.

Innlevert 17. februar 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 22. februar 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Desentralisert sykepleierutdanning har vært en suksess i Finnmark, ved at man oppnår bedret rekruttering av studenter til de ulike kommunene gjennom dette tilbudet. Høgskolestyret i Finnmark har vedtatt som mål et desentralisert studium i Kirkenes fra høsten -99, og har i den forbindelse søkt Sosial- og helsedepartementet om delfinansiering.

Vil statsråden ta initiativ til at studiet gis delfinansiering fra Sosial- og helsedepartementet?»

Svar:

Sosial- og helsedepartementet bevilget i 1998 4 mill kroner til å delvis dekke merkostnader høgskolene har ved å tilby desentralisert sykepleierutdanning. Departementet fant det hensiktsmessig å overføre midlene via Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. De to departementene samarbeidet om fordelingen av midlene. Det ble opprettet 170 desentraliserte plasser ved høgskolene i Finnmark, Tromsø, Harstad, Sør-Trøndelag, Molde, Bergen og Hedmark. Midlene ble fordelt likt mellom institusjonene. Høgskolen i Finnmark ble tildelt et større beløp da Sosial- og helsedepartementet ønsket å prioritere desentralisert sykepleierutdanning i Finnmark. Denne utdanningen er også spesielt kostnadskreven. Utdanningstilbudene som ble opprettet i 1998, skal videreføres i år.

Sosial- og helsedepartementet har også på 1999- budsjettet 4 mill kroner til disposisjon til desentralisert sykepleierutdanning. Det er foreløpig ikke avklart hvor stor andel av Sosial- og helsedepartementets midler som skal gå til videreføring av opprettede studietilbud og hvor mye som skal gå til nye tilbud. (Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har også midler til desentraliserte utdanninger på sitt budsjett.) Også i år vil midlene tildeles høgskoler via Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Fordelingen vil skje i samarbeid mellom de to departementene. Det er foreløpig ikke avgjort hvilke høgskoler som skal prioriteres med midler fra mitt departement. Desentrale studietilbud har en god rekrutterende effekt. Ut fra dette vil vi derfor ta hensyn til hvor i landet det er størst behov for et slikt utdanningstilbud. Søknaden fra Høgskolen i Finnmark vil vurderes i denne sammenheng.

Spørsmål nr. 163.

Innlevert 17. februar 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 26. februar 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Trålerne «Mir» og «Belomorsk» nektes adgang til å fiske i norsk økonomisk sone, og er nå også nektet å lande sine fangster fra russisk sone i Bergsfjord. Dette rammer et helt lokalsamfunn, etter at det er gjort betydelige investeringer ved fiskemottaket i Bergsfjord ved de nye eierne der. Konsekvensen er permisjoner av arbeidsstokken.

Hva vil fiskeriministeren gjøre som ledd i å sikre framtidige leveranser til Bergsfjord?»

Svar:

Vi har i den senere tid oppnådd store fremskritt i arbeidet med å få på plass forvaltningsregimer som hindrer uregulert fiske i internasjonalt farvann. Fortsatt finnes det smutthull, men regjeringen arbeider aktivt på alle fronter for å få tettet igjen disse, og her oppnås det hvert år nye resultater. Vi må passe på at vi i vår nasjonale forvaltning ikke gjør noe som kan så tvil om vår holdning i dette spørsmålet.

Fiskeridirektoratet har utarbeidet en «svarteliste» over fartøyer som har drevet uregulert fiske i Smutthullet. Listen er gjort kjent for de land som vi har inngått bilaterale fiskeriattaler med. I tillegg er den gjort kjent for Island, og den vil dessuten bli lagt ut på Internet.

Svartelistingen vil bidra til å redusere Smutthull- trålnes omsetningsverdi betraktelig, og således skremme redere og banker fra å sette fartøyene sine inn i fiskerier som de ikke er gitt tillatelse til. Fiskerimyndighetene har lagt vekt på å føre en konsekvent og entydig praksis ved å nekte tidligere Smutthull-fartøy lisens for å fiske i Norges økonomiske sone. Det er i denne sammenhengen viktig å ta med at CCAMLR, som har forvaltningsansvaret for fiske

ressursene i Sørishavet, har utarbeidet en tilsvarende liste over fartøyer som i 1996 og 1997 ble observert innenfor CCAMLR-området i Sørishavet og som har fisket uten lisens fra noen av traktatstatene. Dersom slike regimer skal ha den tiltenkte preventive virkning, er det viktig å føre en konsekvent politikk overfor fartøyer som har drevet uregulert fiske på det åpne hav.

Når fartøyer, som for eksempel de russiskflaggede fartøyene «Mir» og «Belomorsk», har blitt nektet lisens for å fiske i Norges økonomiske sone, vil det være meget uheldig at de samme fartøyene får tillatelse til å anløpe norsk indre farvann for å lande fangst. Selv om fangsten er tatt på lovlig måte i russisk sone, er det snakk om fiske på de samme bestander. Anløpstillatelse til slike fartøyer vil derfor etter mitt syn gi en uheldig signaleffekt.

Russiske fiskerimyndigheter har gitt uttrykk for at de er enige i de tiltak norske myndigheter treffer mot fartøyer som har deltatt i uregulert fiske i Smutthullet. Dette gjelder uavhengig av om tiltakene rammer russiskflaggede fartøyer.

Når det gjelder konsekvensene for Vannakonsernet som eier «Mir» og «Belomorsk», og fiskemottaket i Bergsfjord, kan jeg meddele at jeg den 19. februar 1999 hadde et møte med representanter for Vannakonsernet samt Ordfører og Rådmann i Loppa kommune. For å søke å avhjelpe de problemer som anløpsnektelsen har medført for Bergsfjord-samfunnet og Loppa kommune, vil jeg på bakgrunn av dette møte vurdere hvilke alternative løsninger som er mulig å gjennomføre uten å svekke de positive resultater vi har oppnådd i arbeidet med å bekjempe uregulert fiske på det åpne hav.

Spørsmål nr. 164.

Innlevert 17. februar 1999 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 26. februar 1999 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Kongsberg Defence and Aerospace sier at utviklingen av sjømålsmissilet går etter planen.

Hva er årsaken og den faglige begrunnelsen til at ministeren skaper usikkerhet om at dette nye sjømålsmissilet kanskje ikke passer til de nye, planlagte Motortorpedobåtene?»

Svar:

Det er naturlig å se anskaffelsen og innfasingen av nye MTBer og Nytt sjømålsmissil (NSM) i sammenheng. Dette har sin bakgrunn i at nye MTBer i Skjold-klassen fremstår som en av hovedplattformene til NSM og helt siden starten av prosjektet har vært forutsatt utstyrt med dette missilet som sitt hovedvåpen. Fartøyet er således konstruert med dette for øyet. Jeg ønsker imidlertid av budsjettmessige årsaker, jfr tabell i

St meld nr 23, først å iverksette anskaffelsen i perioden 2003-2004, forutsatt en vellykket uttesting av fartøyet. Dette er forøvrig også tidspunktet for forventet ferdigutvikling av nye sjømålsmissiler.

Spørsmål nr. 165.

Innlevert 17. februar 1999 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 25. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Hvor stor økonomisk fordel har norske aviser av dagens momsordning, og hvordan fordeler denne støtten seg på VG, Aftenposten og Dagbladet, der det skilles mellom virkningen av fritak for utgående og fradrag for inngående moms?»

Begrunnelse:

Norge har et større antall og en mer variert dagspresse enn andre sammenlignbare land. De ulike formene for økonomisk støtte til avisene tar sikte på å sikre dette mangfoldet. Avisenes gunstige momsordning er en vesentlig del av den samlede pressestøtte til avisene.

Avisene nyter godt av en momsordning som er vesentlig mer gunstig enn et vanlig momsfritak. Det skyldes at avisene ikke har fritak for moms i vanlig forstand, men er underlagt såkalt 0-sats. Dette innebærer at de ikke betaler moms på salg av aviser, men likevel har aviser fradrag for moms på varer de kjøper. Avisene har m.a.o. fritak for utgående moms og i tillegg fradrag for inngående moms. Dette gjelder ikke annonsevirksomheten.

Det er av mindre betydning om økonomisk støtte gis i form av en fradragsordning eller tilskuddsordning. Produksjonstilskuddet er pressestøtte i form av direkte tilskudd. Momsordningen er pressestøtte i form av fradragsrett og et avgiftsfritak.

Produksjonstilskuddet tildeles etter fastlagte retningslinjer og kommer først og fremst mindre og økonomisk svake aviser til gode. Momsordningen er en form for pressestøtte der de økonomiske fordelene er større jo større avisene er.

De siste årene er produksjonstilskuddet vesentlig kuttet. Dermed blir fordelingen av den samlede pressestøtten skjev ved at de største avisene får en stadig støtte andel av støtten. Jeg ber om at fordelene splittes opp slik at det framgår hvor mye som skyldes fritaket for innbetaling av utgående moms og hvor mye som skyldes retten til fradrag for inngående moms.

Svar:

Ifølge Merverdiavgiftslovens §16 første ledd nr 6 skal det ikke betales avgift av omsetning av aviser som utkommer regelmessig med minst ett nummer ukentlig. Fritaket innebærer at avisene har fradragsrett for inngående merverdiavgift på alle anskaffelser til bruk i slik virksomhet, mens det ikke svares merverdiavgift av omsetningen (null-sats på omsetningen). Null-satsen kommer særlig de store avisene til gode.

Generelt skal det svares merverdiavgift av omsetning av varer. Ved beregning av avisselskapenes fordel ved null-sats er det dermed naturlig å sammenlikne med avgiftsordningen for andre varer med full sats, som for eksempel ukeblader. Beregnet på denne måten kan fritaket for utgående merverdiavgift anslås å utgjøre om lag 1 mrd kroner for samtlige aviser. For de enkelte avisene kan det, på bakgrunn av avisenes omsetningstall for 1997, anslås at det betyr om lag 230 millioner kroner for VG og om lag 130 millioner kroner hver for Aftenposten og Dagbladet.

Dersom avisene hadde vært utenfor merverdiavgiftssystemet, ville det ikke vært fradragsrett for inngående merverdiavgift. Denne fradragsretten kan på usikkert grunnlag anslås å utgjøre om lag 400 mill. kroner i besparelse for avisene samlet, og for de tre aktuelle avisene om lag 150 millioner kroner. Fi-

nansdepartementet har ikke tilstrekkelig informasjon til å kunne gi pålitelige anslag på hvordan dette fordeler seg på de enkelte avisene.

Avisene får en del av sine inntekter fra annonsesalg. Salg av annonser er generelt merverdiavgiftspliktig, uavhengig av fritaket ved avissalg. Anskaffelser til bruk i annonsevirksomheten vil fremdeles være fradragsberettiget selv om fritaket for merverdiavgift ved omsetning av aviser fjernes. Fradrag for slike anskaffelser er derfor holdt utenfor disse anslagene.

Spørsmål nr. 166.

Innlevert 17. februar 1999 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 24. februar 1999 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Viser til fortsatt manglende svar på mitt brev til forsvarsministeren av 17.12. 1997. Det arbeides fortsatt med den elektroniske sjøveien langs kysten vår.

Samarbeider Forsvaret og Statens Kartverk i dette arbeidet, og kan Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet - når dette arbeidet er ferdig - samarbeide om kartverk i havnene våre?»

Svar:

Jeg beklager å måtte meddele at stortingsrepresentant Ruis brev av 17 des 97 ikke kan ses å være mottatt i Forsvarsdepartementet, og at dette må være grunnen til at det fortsatt står ubesvart.

Foranlediget av stortingsrepresentant Ruis påminnelse av 17 februar 1999, har jeg straks iverksatt undersøkelser om de forhold som etterlyses. På grunn av den spesielle mannskapssituasjon vi har i disse dager med øvelse Battle Griffin, ber jeg imidlertid om å få komme tilbake til saken innen 22. mars 1999.

Spørsmål nr. 167.

Innlevert 18. februar 1999 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim.

Besvart 1. mars 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Enker etter fiskere blir etter regelverk sittende igjen med det økonomiske ansvaret for båt, og mannens gjeld. Fiskekvoten vil tilhøre mannen og ikke fartøyet, dette har som konsekvens at kvinnen i tilfelle mannens død, overtar hans gjeld på fartøy, uten å ha mulighet for å dekke denne gjelden ved salg av fartøy, da den er uten kvote.

Hvordan vurderer fiskeriministeren denne ordningen?»

Svar:

Spørsmålet om etterlattes adgang til deltakelse og salg av fartøy ble tatt opp for en del år siden i forbindelse med et enkelttilfelle innenfor det konvensjonelle torskefisket, og det ble i samarbeid med næringens organisasjoner utarbeidet en generell bestemmelse i den årlige deltakerforskriften for dette fisket. Bestemmelsen har vært videreført i flere år.

Jeg vil vise til forskrift av 4. desember 1998 om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 1999 § 6. Kopi av forskriften følger vedlagt (/). Det fremgår her at gjenlevende ektefelle eller livsarving som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta i gruppe I, kan gis adgang til å delta i gruppe I når vilkårene for deltakelse i § 1 er oppfylt. Dersom gjenlevende ektefelle heller ønsker å selge fartøyet, kan ny eier gis adgang til å delta i gruppe I dersom vilkårene for deltakelse i § 1 og vilkårene om salg av fartøy i § 3 er oppfylt.

Det er heller intet til hinder for at etterlatte kan delta i andre fiskerier dersom vilkårene for deltakelse er oppfylt.

Vedlegg til svar:

Melding fra fiskeridirektøren i Fiskeridirektoratet.

(J-199-98). Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 ° N i 1999.

Spørsmål nr. 168.

Innlevert 19. februar 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 26. februar 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I Budsjett-innst.S. nr.2 (1998-99) heter det at : «Turné-, transport- og festivalstøtteordningens midler bør derfor overføres til Norgesnett for å trygge den fremtidige driften av Norgesnett og for å gi bedre samlet ressursutnyttelse-». Hvordan vil statsråden følge opp intensjonen i flertallsmerknaden i budsjettinnstillingen?»

Svar:

Jeg forstår intensjonen i flertallsmerknaden slik at hensikten er å sikre framtidig drift av NorgesNettet og bedre den samlede ressursutnyttelse på rockefeltet. For å nå dette målet bør, i følge merknaden, Turné-, transport- og festivalstøtteordningens midler overføres NorgesNettet som driftsmidler. I tråd med neste setning i samme merknad der det heter «Dette flertallet forutsetter at departementet kommer tilbake med forslag til hvordan dette kan skje.», akter jeg å legge fram saken for Stortinget i sin helhet

De to tiltakene Turné -, transport- og festivalstøtte og NorgesNettet har forskjellig formål og målgrupper. Mens NorgesNettet er et landsomfattende nettverk av profesjonelt drevne og utstyrte spillesteder for rytmisk musikk, tildeles Turné-, transport- og festivalstøtte utøvere som skal turnere utenlands eller innenlands og til avvikling av konserter og festivaler med norske utøvere. NorgesNettet har siden 1995 mottatt statstilskudd til investeringer. Et eventuelt statstilskudd til drift av disse spillestedene må vurderes nøye og blant annet i lys av kommunenes og fylkeskommunenes rolle. Jeg ser det ikke som aktuelt at staten skal gi driftstilskudd til alle spillestedene i NorgesNettet - verken til de nærmere 20 som allerede er etablert eller til alle de 30 stedene som tidligere er ansett som et mål for et fullt utbygget NorgesNett.

Jeg slutter meg til komiteens ønske om å sikre best mulige ressursutnyttelse, men ser samtidig behovet for å utrede alle sider av saken og blant annet

høre brukermiljøenes oppfatning om eventuell avvikling av Turné-, transport- og festivalstøtten. Jeg vil derfor komme tilbake til dette i forslaget til statsbudsjett for 2000.

Når det gjelder komitéflertallets forutsetninger i Innst S nr 2 (1998-99) om fordeling av midler til organisasjonene, vil jeg komme tilbake til dette i en annen sammenheng.

Spørsmål nr. 169.

Innlevert 19. februar 1999 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 1. mars 1999 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Er Justisministeren rede til å praktisere den såkalte «femårsregelen» i utlendingsloven på en måte som gjør at hennes eget vedtak fra august 1998 blir en realitet, slik at utenlandske forskere i verdensklasse som har fullført sine studier i Norge og blir, hvis alternativet er arbeide i andre vestlige industriland?»

Begrunnelse:

Justisministeren har fått bred politisk oppslutning om sin mye publiserte oppmyking av den såkalte femårsregelen i utlendingsforskriften. I praksis har Justisdepartementet definert denne regelen som en slags «karanteneregel», som gjør det bortimot umulig å søke første gangs arbeidstillatelse i Norge før det er gått minst fem år etter endt utdanning i Norge.

Denne regel har i praksis gjort det bortimot umulig for norske forsknings- og utdannelseinstitusjoner og bedrifter å rekruttere utlendinger med kompetanse i verdensformat og som har fullført sine studier i Norge. Begrunnelsen for denne strenge praksis har vært et forståelig ønske om at utenlandsstudenter fra Den tredje verden skal vende tilbake til sine hjemland etter endt utdanning i Norge. Men i spesielle situasjoner skjer ikke dette. Det gjelder bl.a. enkelte forskertalenter i verdensformat, som har utviklet kompetanse på spesialområder her i Norge. I noen av disse tilfellene vil det ikke under noen omstendighet være aktuelt for søkerne å vende tilbake til sine hjemland i den tredje verden, rett og slett fordi disse landene ikke har den type forskningsmiljøer hvor denne kompetansen kan utnyttes. De har vanligvis heller ikke økonomisk evne til å bygge ut slik kompetanse, og i praksis vil det heller ikke være en fornuftig anvendelse av ressursene.

Søkere av denne kategori vil i praksis søke arbeide hos Norges viktigste konkurrerende forsknings- og utdanningsmiljøer i andre vestlige industriland dersom de ikke får anledning til å arbeide i Norge. En slik praksis skader Norges interesser til fordel for våre konkurrenter i andre land. Det gjør det vanskeligere for norske forsknings- og utdanningsmiljøer å opprettholde den nødvendige kompetanse i en stadig tøffere konkurransesituasjon, hvor andre land for lengst har sett det som nødvendig å være i første rekke i internasjonaliseringsprosessen.

På denne bakgrunn besluttet justisministeren i august i fjor at det skulle foretas en oppmyking av den såkalte femårsregelen. Oppmykingen skulle gjelde «spesialister som likevel ikke vil reise tilbake til hjemlandet, fordi de får jobb i andre vestlige land». (Sitat fra Regjeringens/UDIs nyhetsbrev av 20. august 1998 fra Internett). Denne oppmykingen ble hilst velkommen bl.a. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige Universitet, NTNU og SINTEF, som i stigende grad har opplevd de negative konsekvensene av ikke å få konkurrere med andre vestlige land om å få beholde toppforskere som har studert i Norge. Desto større ble skuffelsen da en kinesisk toppforsker i verdensformat ved NTNU, Dr. De Chen, av UDI likevel er nektet arbeidstillatelse med den begrunnelse at han ikke har brukt lang nok tid på doktorgradsstudier i Norge, og at han dessuten den første tiden av forskningsstipendiat og ikke student. Det «rettsgrunnlag» UDI påberoper seg er en såkalt «intern melding», som ikke ønskes offentliggjort, og hvor det er bestemt at oppmykingen bare skal gjelde søkere som kom til Norge før 15. august 1994. Konsekvensen av oppmykingen blir i så fall at den knapt nok får anvendelse på utlendinger som har kommet til Norge for å ta sine doktorgradsstudier. En annen konsekvens blir at utenlandske doktorgradsstudenter må ha studert lenger, og ikke kortere, enn normert studietid for å komme inn under oppmykingen. En slik konsekvens fremstår som ulogisk, etter som oppmykingen særlig tok sikte på å gjelde forskertalenter med unike kvalifikasjoner. Det er underlig at Utlendingsdirektoratet synes å mene at et hensiktsmessig kriterium for å skille ut slike talenter er en forutsetning at de må ha brukt lengre tid enn gjennomsnittsstudenten på sine studier.

Svar:

Statsråd Aure svarte på spørsmål vedrørende studenter og kom også inn på den såkalte karanteneregelen i mitt svar til spørretimespørsmål nr. 21 den

16.12.98 og svar på spørsmål nr. 74 fra stortingsrepresentant Ågot Valle den 01.12.98.

Jeg vil vise til at det er bred politisk enighet om at vi skal ha en begrenset og kontrollert innvandring, og det har ikke vært ansett ønskelig at innvandring skal skje gjennom utdanning.

I utlendingsforskriften er det bestemt at personer som har tatt utdannelsen i Norge som hovedregel ikke kan få arbeidstillatelse før etter fem års opphold utenfor riket. Foruten de innvandringspolitiske hensynene er et annet hensyn å hindre at studentenes hjemland tappes for ressurspersoner, og i stedet legge til rette for at det får tilbakeført høy faglig kompetanse.

Da det viser seg at mange studenter likevel ikke returnerer til hjemlandet etter endt utdanning, men tar opphold i andre vestlige land, justerte Regjeringen praktiseringen av karanteneregelen slik at en utlending som har fullført høyere utdanning i Norge, nå kan få første gangs arbeidstillatelse uten opphold utenfor landet forutsatt at han eller hun kom til Norge som student før 1994 og fyller vilkårene for å få arbeidstillatelse som spesialist. For å få arbeidstillatelse som spesialist stilles det bl.a. vilkår om at det foreligger et konkret arbeidstilbud, at søkeren har en kompetanse som er absolutt nødvendig for virksomheten, og at stillingen ikke kan besettes med innenlandsk arbeidskraft.

Denne oppmykingen gjelder studenter som kom til Norge før 1994. Bakgrunnen for denne praksisen er at låneordningen for utenlandske studenter ble omlagt i 1994 for bedre å nå intensjonene om at studentene skal returnere til hjemlandet for å nyttiggjøre seg kompetansen der. Utenlandske studenter som får støtte fra Staten lånekaske for utdanning, tar nå utdanning på fortrinnsvis høyskole- og universitetsnivå, og de får ettergitt studielånet når de returnerer til hjemlandet. Bistandselementet gjør seg således sterkere gjeldende for studenter som har kommet etter 1994.

Utlendingsmyndighetene har en løpende vurdering av om de innvandringsregulerende vilkårene i utlendingsforskriften er hensiktsmessige. Vi ser at det er viktig for universitetene og høyskolene å bygge opp sin faglige kompetanse, og som Regjeringen tidligere har opplyst pågår det for tiden en gjennomgang av regelverket og praksis for studentene. Ett av spørsmålene er om vi i større grad enn i dag skal dekke behovet for arbeidskraft og kompetanse her i landet ved å la utenlandske studenter som har tatt sin utdanning i Norge, få bli. Det er for tidlig å komme med noen nærmere tidsangivelse for når dette arbeidet antas fullført.

Spørsmål nr. 170.

Innlevert 22. februar 1999 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 26. februar 1999 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Av beredskapsmessige hensyn mener jeg det er viktig at Forsvaret kan reparere sitt eget materiell i egne verksteder. Forsvarets verksteder har ikke de samme konkurransevilkår som private verksteder.

Vil forsvarsministeren gjøre det han kan for å gi like vilkår til Forsvarets verksteder som det de private har, og vil ministeren sørge for å tilføre verkstedene de oppdrag som også kan videreutvikle de allerede dyktige ansatte?»

Svar:

Innledning

Forsvarets verkstedvirksomhet ivaretar alle typer periodisk og rutinemessig vedlikehold, herunder ettersyn, reparasjoner og modifikasjoner av Forsvarets materiell. Hovedtyngden av ressursene anvendes på teknisk materiell, mens en mindre del anvendes på andre materielltyper. Størrelsen på verkstedene varierer sterkt, fra 5-10 til nærmere 600 ansatte. Ved flere verksteder består arbeidsstokken av både sivilt og militært

personell. De fleste verksteder dekker et sammensatt vedlikeholdsbehov, men for enkelte materiellkategorier er det lagt opp til spesialverksteder.

Det faglige ansvar for vedlikehold av materiell er i hovedsak tillagt de tre forsyningskommandoer (Hær/Sjø/Luft). Den praktiske utførelsen av vedlikeholdet er fordelt mellom den enkelte materiellbruker, operative enheters eget vedlikeholdspersonell og regionale og sentrale verksteder. En betydelig del av vedlikeholdet settes bort til militære verksteder i andre land og til sivile verksteder i inn- og utland.

Vurderinger

I Forsvaret pågår som kjent tilpasninger i forhold til nye rammebetingelser og driftsutgiftene skal reduseres til fordel for investeringer. For å få maksimal

stridsevne ut av de ressurser som stilles til disposisjon, må støttefunksjonene rasjonaliseres. Dette stiller Forsvarets verksteder overfor store utfordringer og betinger en grunnleggende gjennomgang av hele verkstedtjenesten og måten den styres og organiseres på. Det pågår i denne forbindelse flere prosjekter som berører de aktuelle problemstillinger knyttet til Forsvarets verkstedstjeneste.

Forsvarsdepartementets prosjekt STYFOR er nå i slutfasen av sitt arbeid med utredning av prinsipielle hovedalternativer for hvordan virksomheten, som idag ivaretas av forsyningskommandoene, FTD og materiellforvaltningen i FO/SAN, bør styres og organiseres i fremtiden.

Internt i Forsvaret har Forsvarets logistikkforbedringsprogram LOGSTRAT videreført prosjekt FRI-VERK som vurderer mulighetene for mer hensiktsmessige styrings- og organisasjonsformer for verkstedene i Forsvaret. Prosjektet legger vekt på hensynet til effektivitet og økonomi så vel som beredskap og stridsdyktighet. Prosjektet skal også legge til rette for en eventuell fremtidig fristilling av Forsvarets verksteder.

Avslutning

Spørsmålene som Stortingsrepresentant Anne Helen Rui stiller vil gjennom de pågående prosjektene bli grundig belyst, men jeg kan ikke komme inn på mulige løsninger på det nåværende tidspunkt. Likevel vil jeg under alle omstendigheter sørge for at områdene beredskap og konkurransevilkår for Forsvarets verksteder vil bli vurdert på en forsvarlig måte. Det endelige valget av styrings- og organisasjonsformer for Forsvarets verksteder vil bli fremlagt for Stortinget.

Spørsmål nr. 171.

Innlevert 22. februar 1999 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen.

Besvart 25. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Vil ein samordning av likningskontora i fleire kommunar krevje lovendring på lik line med eventuelle samanslåingar av likningskontor, og er vedtaket ved Telemark fylkesskattekontor når det gjeld samlokalisering av likningskontora i Nome, Bø og Sauherad i tråd med dagens regelverk?»

Grunngjeving:

I samband med at Stortinget i 1997 drøfta organisasjonsstruktur for likningskontora, har Finansdepartementet bedt Skattedirektoratet om å vurdere den framtidige organiseringa av likningsforvaltninga. Denne vurderinga skal oversendast Finansdepartementet innan 1. april i år.

I svarbrev av 05.02.99 til spørsmål nr. 136 svarer statsråden at Stortinget vil bli forlagt eventuelle budsjettmessige eller lovmessige konsekvensar og at eventuelle samanslåingar av fleire likningskontor til eitt kontor vil krevje lovendring. Telemark fylkesskattekontor har i brev den 16. februar 1999 gjort vedtak om å samlokalisere likningskontora i Midt- Telemark med lokalisering til Bø kommune. Etter det eg forstår har det ikkje vore høyringar i dei gjeldande kommunane før beslutninga.

Svar:

Etter ligningsloven skal det være et likningskontor for hver kommune, men plasseringen av hvert kontor er ikke lovbestemt. Samlokalisering er således tillatt i henhold til dagens regelverk, men det er krav til at det opprettholdes et separat kontor for hver kommune.

Det aktuelle spørsmålet må ses i en større sammenheng og jeg vil i den anledning henwise til mitt brev av 9. desember 1997 til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, inntatt som vedlegg til Innst S nr 67 (1997-98). Her beskrives ganske inngående Finansdepartementets mål, opplegg og premisser for den organisasjonsgjennomgang av landets likningsforvaltning som nå finner sted i regi av Skattedirektoratet. Blant annet påpekes at det er behov for lovendring dersom likningskontorer skal legges ned eller slås sammen til ett felles likningskontor for flere kommuner.

Gjennomgangen av organiseringen av likningsforvaltningen dreier seg blant annet om å prøve ut alternative organisasjonsløsninger for likningskontorene/folkeregistrene. Samlokalisering ligger innenfor gjeldende lovverk og utprøving av en slik løsning er inkludert i mandatet for organisasjonsgjennomgangen. En slik forsøksordning for Midt-Telemark er innenfor de forutsetninger Stortinget og Finansdepartementet har stilt til organisasjonsgjennomgangen, jf Innst S nr 157 (1996-97) og ovennevnte innstilling med vedlegg.

En rapport fra Skattedirektoratet om organisasjonsgjennomgangen av likningsforvaltningen forventes å være departementet i hende ca 1. april i år. Jeg presiserer for ordens skyld at jeg ikke har tatt stilling til om det er formålstjenlig med noen omorgani

sering av likningsforvaltningen, eller hvilken framtidig organisasjonsmodell jeg i så fall vil anbefale. Direktoratets rapport vil bli vurdert i et bredt perspektiv der mange hensyn må avveies mot hverandre, og rapporten vil bli sendt på høring til berørte instanser.

Spørsmål nr. 172.

Innlevert 22. februar 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 2. mars 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre nødvendige midler til kontraheringstilskudd/verftsstøtte til bygging av fiskebåter?»

Begrunnelse:

Skipsbyggingsindustrien har fått økt verftsstøtten fra 7,5 % til 9 % for bygging av alle slags fartøy, inkludert fiskebåter til andre land. Dette finansieres som overslagsbevilgninger over Statsbudsjettet. Fiskebåtfinansieringen i Norge organiseres gjennom SNDs virkemiddelapparat og helst da som kontraheringstilskudd, dette finansieres som rammebevilgninger til SND. I tillegg er det spesielle tilskuddsordninger.

Bevilgningene til kontraheringstilskudd er stort sett oppbrukt for 1999 og dermed er det en rekke nybygg som mister muligheten til å kunne få kontraheringstilskudd/verftsstøtte på 9 %.

Kontraheringstilskudd i likhet med verftsstøtte burde vært finansiert som overslagsbevilgning og blitt utbetalt til alle kontrakter som blir realisert i fiskeflåten, på lik linje med fraktestøtte, lystbåter og fiskefartøy til utlandet.

Når prosjektet er godkjent av departementet med ervervstillatelse - utskifting og har konsesjon og hovedfinansieringen i orden så burde kontraheringstilskudd/verftsstøtte kunne utbetales automatisk. Slik det fungerer nå er det diskriminerende og tilfeldig hvem som får kontraheringstilskudd ut i fra saksbehandlingen i SND og deres bevilgningsrammer. Derfor burde kontraheringstilskudd/verftsstøtte gjøres generell for alle prosjekter og finansieres med overslagsbevilgning, så kunne andre tilleggsfinansieringsordninger finansieres over SND etter rammebevilgninger.

Generelt er det for lite penger i SND til risikolån og kontraheringstilskudd.

Svar:

Jeg går ut fra at bakgrunnen for representantens spørsmål er det behov for fornying som fiskeflåten har, og som er drøftet i stortingsmelding nr 51 (1997- 98) «Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring».

Den norske verftsindustrien og fiskerinæringen har felles interesser i den forstand at verftsindustrien har et sterkt behov for nye oppdrag, samtidig som det er et betydelig fornyingsbehov i fiskeflåten vår.

Norske fiskere har interesse av en livskraftig verftsnæring i Norge, men vil også ha prismessige fordeler av at utenlandske verft er i stand til å bygge fiskefartøyer av god kvalitet.

Det kan i dag ikke ytes verftsstøtte ved bygging av fiskefartøyer innenfor EØS-området.

Etter Regjeringens vurdering vil man ikke kunne opprettholde kontraktsrettet støtte (verftsstøtte) etter år 2000. All støtte av denne type som blir foreslått, vil derfor bare kunne virke i perioden fram til årsskiftet 2000/2001.

Kontraheringsstøtte ved bygging av fartøyer til den norske fiskeflåten blir gitt til reder. I henhold til det rammeverk som er fastsatt innenfor EØS-avtalen skal denne støtten ikke kunne gis på en slik måte at den favoriserer norske verft i forhold til andre verft innenfor EØS-området.

Det er naturlig å nevne i denne sammenheng at det er igangsatt et forberedende arbeid med sikte på å konkretisere og følge opp Stortingsmeldingen m.h.t. skattemessige tiltak for å stimulere til økt fornyelse av fiskeflåten. Stortinget har i sin behandling av stortingsmeldingen gitt et klart mandat og pålegg om å arbeide videre med dette. Dette er en arbeidsoppgave som Regjeringen allerede har igangsatt.

Det kommer dessverre signaler både fra torskesektoren og pelagisk sektor som indikerer at flåtens økonomiske overskudd kan bli mindre framover enn hva som er oppnådd den siste tiden. Dette vil kunne ha betydning for omfanget av nykontrahering, og dermed behovet for kontraheringsstøtte.

Behovet for innføring av tilskuddsordninger over de finansieringsordninger SND kan tilby, vil bli vurdert i forbindelse med de årlige budsjetter. Situasjonen innenfor verftsindustrien gjør at det også er ønskelig med tiltak som kan stimulere til økt flåtefornyning for fiskeflåten. Dette vil bli vurdert i forbindelse med foreleggingen av Revidert stats- og Nasjonalbudsjett til våren.

Spørsmål nr. 173.

Innlevert 22. februar 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 25. februar 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Vil statsråden ta et initiativ til endring av regelverket for registrering i enhets- og foretaksregisteret slik at nedenfornevnte og andre lignende saker kan bli løst?»

Begrunnelse:

En 16 år gammel gutt fra en fiskerfamilie fra Røst i Lofoten har kjøpt båt og fått den registrert som fiskebåt. Han har dermed rett til maksimalkvote på 12 tonn sløyet torsk til en verdi av 200 000 kroner + andre fiskeslag. Han har kjøpt og betalt båten kontant for kr 140 000, inkludert merverdiavgift. Når man driver yrkesmessig fiske har man krav på å få merverdiavgiften refundert fra Fylkesskattekontoret etter innlevering av merverdiavgiftpoppgaver. For å ha krav på å levere inn slik oppgave må man blant annet være registrert i enhetsregisteret i Brønnøysund, samt foretaksregisteret. Denne oppgaven inneholder også oppgave over innkrevd merverdiavgift som skal innbetales.

I dette tilfellet viser det seg at regelverket er slik at en ungdom på 16 år ikke får registrere seg verken i enhets- eller foretaksregisteret. Altså er det blitt forbudt for unge fiskere å starte egen karriere med egen båt, noe våre forfedre har gjort i generasjoner. Dette eksemplet viser at noe er riv ruskende galt i vårt samfunn når initiativrike unge forhindres fra å starte en yrkesmessig karriere. I dette tilfellet er det slett ikke snakk om en som har droppet ut fra skolen, men en sunn og kjekk ungdom som rett og slett skaffer seg sine egne

lommepenger og egen økonomi fra et yrke som for ham er det naturligste i verden. Dette gjøres i fullt samarbeid med far og mor.

Men byråkratiet og embetsverket stopper altså effektivt dette tiltaket. Her må det gripes inn raskt og fattes en politisk beslutning som fører til at regelverket øyeblikkelig endres tilbake til slik det var før registrene ble etablert.

Svar:

Det er næringsministeren som er ansvarlig for regelverket for registrering i Foretaksregisteret. Jeg har derfor forelagt spørsmålet for næringsministeren og hans merknader er hensyntatt i svaret.

Etter min vurdering må dette spørsmålet ses i sammenheng med reglene om mindreåriges handleevne etter vergemålsloven. En 16-åring vil etter vergemålsloven § 1 være mindreårig og dermed umyndig. Vergemålsloven inneholder bl.a. en del skranker for mindreåriges adgang til å utøve selvstendig næringsvirksomhet og inngå bindende avtaler. Hovedregelen etter vergemålsloven § 2 er at mindreårige ikke kan råde over sine midler eller binde seg ved rettshandel. Dette er regler som er gitt av hensyn til den mindreårige selv. Jeg antar at vergemålsloven er til hinder for at mindreårige kan utøve selvstendig næringsvirksomhet i eget navn, og av hensyn til troverdigheten til opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bør derfor ikke mindreårige registreres som innehavere av enkeltmannsforetak i registrene. Det er Justisdepartementet som er ansvarlig for vergemålsloven. Brønnøysundregistrene har opplyst at det er vergemålslovens bestemmelser om mindreåriges handleevne som er begrunnelsen for Enhetsregisterets og Foretaksregisterets praksis med å nekte registrering av mindreårige som innehavere av enkeltmannsforetak i tilfeller som det foreliggende.

Dokument nr. 15:17.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 174.

Innlevert 22. februar 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 3. mars 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Da det ble kjent, gjennom Norsk Lærerlag og ulike kommuners undersøkelse at stadig flere barn blir tatt ut av skolefritidsordningen, lovet Statsråden å følge utviklingen nøye.

Hvilke undersøkelser har KUF selv foretatt, og når vil Stortinget få seg forelagt Statsrådets egen vurdering, og eventuelle forslag?»

Svar:

Situasjonen i skolefritidsordningen rapporteres til departementet hver vår og høst. Det viser seg hvert år at antall barn i skolefritidsordningen er om lag 4 prosent lavere om våren enn om høsten.

Rundskriv om statstilskudd til skolefritidsordninger med krav om rapportering går ut fra departementet i disse dager. Kommunene skal for våren 1999 rapportere til statens utdanningskontorer innen 31. mars. Telledato er 1. mars, og rapporteringen gir informasjon om antall skolefritidsplasser per klassetrinn, foreldrebetaling og bemanning. Når disse tallene foreligger vil departementet få kjennskap til om reduksjonen i antall barn i skolefritidsordningen er større enn vanlig. Departementet vil da også få en oversikt over foreldrebetalingen i kommunene.

Jeg vil komme tilbake til saken i neste års statsbudsjett. Da vil tall for både våren og høsten 1999 foreligge og danne grunnlag for vurderinger og forslag.

Spørsmål nr. 175.

Innlevert 24. februar 1999 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 5. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«På bakgrunn av forslag fra Magnhild Meltveit Kleppa, Lars Sponheim, Einar Steensnæs og undertegnede vedtok Stortinget 18. oktober 1996 å be Regjeringen om å endre forskriftene om kompensasjon for merverdiavgift til å omfatte private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av kommunal/fylkeskommunal tjenestetilbud.

Hvor langt er departementet kommet i oppfølgingen av dette spørsmål?»

Svar:

Regjeringen ble som kjent bedt om «å endre forskrift til lov av 17 februar 1995 nr 9 om kompensasjon for merverdiavgift til å omfatte private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale/fylkeskom-

munale tjenestetilbudet. Ordningen skal omfatte virksomheter der driften finansieres fullt ut med offentlige midler samt eventuell brukerbetaling på lik linje med tilsvarende offentlige virksomheter».

Storingsvedtaket krever både lov- og forskriftsendring. Departementet er nå inne i en slutfase i arbeidet og tar sikte på å fremme forslag om endring av kompensasjonsloven i denne vårsesjonen. Forskriftene vil bli endret i tilknytning til lovendringen og et utkast til nye forskrifter vil om kort tid bli sendt på høring. I St prp nr 1 (1997-98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det gitt en orientering om at Stortingets vedtak «reiser en rekke avgiftstekniske problemstillinger og at Finansdepartementet arbeider for tiden sammen med Kommunal- og arbeidsdepartementet med en oppfølging av Stortingets vedtak». I tillegg har det vært arbeidet med å finne fram til en finansieringsordning som tilfredsstiller Stortingets forutsetninger. Siden avgrensningen av utvidelsen av subjektkretsen er nært knyttet til finansieringen, har det ikke vært fremmet endringsforslag før finansieringen har blitt nærmere avklart.

Spørsmål nr. 176.

Innlevert 25. februar 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 5. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Kent H. Storåker, en 16 år gammel fisker med egen båt og kvote fra Røst, får ikke ta sin kvote fordi han er for ung til å være registrert i enhetsregisteret. Her har vi altså et regelverk som ikke stimulerer behovet for rekruttering av selvstendige unge fiskere til fiskerinæringen. Vil statsråden prøve å finne løsninger for Storåker og andre i en lignende situasjon, som i ung alder ønsker å satse på det selvstendige fiskeryrket?

Vedlegg til spørsmål:

Oppslag i Lofotposten torsdag 18. februar 1999.»

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til at stortingsrepresentant Steinar Bastesen stilte et i hovedsak tilsvarende spørsmål som det foreliggende i spørsmål nr. 173 fra Stortinget. Spørsmålet fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen besvarte jeg i brev av 26. februar 1999.

Etter min vurdering må dette spørsmålet ses i sammenheng med reglene om mindreåriges handleevne etter vergemålsloven. En 16-åring vil etter vergemålsloven § 1 være mindreårig og dermed umyndig. Vergemålsloven inneholder bl.a. en del skranker for mindreåriges adgang til å utøve selvstendig næringsvirksomhet og inngå bindende avtaler. Hovedregelen etter vergemålsloven § 2 er at mindreårige ikke kan råde over sine midler eller binde seg ved rettshandel. Dette er regler som er gitt av hensyn til den mindreårige selv. Jeg antar at vergemålsloven er til hinder for at mindreårige kan utøve selvstendig næringsvirksomhet i eget navn, og av hensyn til troverdigheten til opplysningene i Enhetsregisteret bør derfor ikke mindreårige registreres som innehavere av enkeltmannsforetak i registeret. Det er Justisdepartementet som er ansvarlig for vergemålsloven.

Brønnøysundregistrene har opplyst at det er vergemålslovens bestemmelser om mindreåriges handleevne som er begrunnelsen for Enhetsregisterets praksis med å nekte registrering av mindreårige som innehavere av enkeltmannsforetak i tilfeller som det foreliggende.

Spørsmål nr. 177.

Innlevert 25. februar 1999 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 3. mars 1999 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Hvis det fattes vedtak om omsorgsovertakelse for barn som er på statlige flyktningemottak, er dagens regelverk at det er vertskommunen som får ansvar for alle utgifter knyttet til tiltak for barnet. Statlige mottak plasseres i dag ut i kommuner uten at disse trenger å være enig i plasseringen. Synes derfor ikke statsråden det er naturlig at utgifter knyttet til omsorgsovertakelsen da også er et statlig ansvar?»

Begrunnelse:

Som vist til i spørsmål er dagens regelverk slik at omsorgsovertakelse for barn i statlige mottak medfører at kommunen hvor flyktningmottaket ligger får ansvar for utgiftene knyttet til de oppløftende tiltak som iverksettes dvs. institusjonsplassering eller fosterhjem. Personer i mottak regnes normalt ikke som innbyggere i den kommunene mottaket er plassert i andre saker av betydning for kommuneøkonomien. Videre er det den kommunen barna plasseres i etter omsorgsovertakelsen som mottar integreringstilskudd og for mange mindre kommuner kan det ofte være en annen kommune enn den som hadde barnevernsaken ved omsorgsovertakelsen. Likevel er det den opprinnelig kommune som har det økonomiske ansvaret for barna frem til barna ikke lenger er barnevernets ansvar. I enkelte tilfeller kan det dreie seg om fra spedbarn til myndighetsalder. En slik belastning vil kunne medføre større skepsis til plassering av et mottak, eller at kommuners barneverntjeneste kvier seg for å gå til de nødvendig skritt for å fremme sak om omsorgsovertakelse. UDI dekker så langt jeg forstår utgifter knyttet til forsterkning og hjelpetiltak for barn på statlige mottak, men at ved omsorgsovertakelsen blir barn kommunenes ansvar. Det kan lage et økonomisk motiv for å utsette omsorgsovertakesspørsmålet så lenge man må anta at bosetting vil skje i andre kommuner. For en del mindre kommuner kan dette beløpe seg til store utgifter over år.

Svar:

Dagens praksis er at kommunene ikke får dekket sine barnevernutgifter ved omsorgsovertakelse av barn i mottak, når barna har kommet til landet med foreldre. Disse barna ansees, ved omsorgsovertakelsen, ikke som enslige mindreårige asylsøkere og utløser dermed ikke det særskilte kommunale tilskuddet for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Fram til 1991 fikk kommunene, i henhold til § 63 i barnevernloven, refundert sine barnevernutgifter fra staten hvis foreldrene var asylsøkere eller flyktninger, eller hvis barna var kommet til landet som asylsøkere eller flyktninger uten foreldre. Fra 1.1.91 ble det innført et nytt finansieringssystem for kommunenes arbeid med bosetting av flyktninger (integreringstilskuddet). Den statlige ordningen for refusjon av barnevernutgifter ble begrenset til kun å omfatte enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Lov av 17. juli 1992 nr 100 §9-8 om barneverntjenester ble fra 12. april 1996 endret. Den tidligere statlige refusjonen for kommunale barnevernutgifter til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger ble omgjort til et særskilt rammetilskudd til kommunene. I henhold til § 9-8 i lov om barneverntjenester ytes det i dag statlig refusjon for dekning av fylkeskommunens utgifter til tiltak som er hjemlet i barneverntjenesteloven til asylsøkende barn og flyktningbarn, når de har kommet til landet uten foreldre.

I forbindelse med omsorgsovertakelse for barn som bor i statlig mottak, er det i henhold til barnevernlovens §§ 8-4 og 8-1, den kommunen barnet oppholder seg i (mottakskommunen) som har ansvar for å forberede og reise sak for fylkesnemnda. Dette gjelder også når plasseringen i mottak må betraktes som midlertidig i påvente av bosetting i en kommune. Den kommunen som har ansvar for å yte tjenesten eller

tiltaket, vil etter loven også være ansvarlig for å dekke utgiftene. Ved tiltak av varig karakter får kommunen som fatter vedtaket fortsatt utgiftene, selv etter bosetting i annen kommune.

Jeg er enig i at dagens system og gjeldende lovverk kan få uheldige virkninger for enkelte mottakskommuner. De ovenfor nevnte endringene i finansieringssystemet fra 1991 førte til uforutsette utgifter for vertskommunene for statlige mottak for asylsøkere, i og med at det fra da av kun var enslige mindreårige som var omfattet av den statlige ordningen for refusjon av barnevernutgifter. Etter hva jeg er kjent med, er det imidlertid svært få tilfeller av omsorgsovertakelse av barn i mottak. Jeg har likevel tatt denne saken opp med barne- og familieministeren etter å ha mottatt en henvendelse fra Kommunenes sentralforbund om problemet høsten 1998. Vi vil komme tilbake til Stortinget med forslag til en løsning på saken.

Spørsmål nr. 178.

Innlevert 25. februar 1999 av stortingsrepresentant Robert Eriksson.

Besvart 4. mars 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Papirflommen fra det offentlige gir norsk næringsliv kostnader i størrelsesorden fem tusen mill. kr. på årsbasis. Vi har en statistikklovgivning som gir myndighetene fullmakt til å innkreve alle opplysninger. Særlig er skjemaene fra Statistisk Sentralbyrå ofte omfattende og arbeidskrevende. Vil Statsråden foreta en «reform-opprydning» innenfor dagens skjemavelde, samt vurdere et system der næringsdrivende kan ta betaling for å utfylle skjemaer til det offentlige?»

Svar:

Arbeidet med å redusere det offentlige skjemaveldet for næringslivet har vært en politisk viktig sak for meg og regjeringen. Allerede i Voksenåsen-erklæringen uttrykte vi klart at arbeidet med å redusere skjemaveldet var et viktig mål for regjeringen.

1. HANDLINGSPLANEN FOR SMÅ BEDRIFTER

Skjemaveldet er resultat av en omfattende prosess fra politiske prioriteringer via regelverksutforming i forvaltningen til rapporteringsplikter for bedriftene, og det er en stor utfordring å bryte dynamikken i dette. Jeg vil understreke at arbeidet med å redusere skjemaveldet er et langsiktig arbeid der det ikke er mulig å oppnå gode resultater på kort sikt. Fra vi kom i regjeringssposisjon startet vi opp arbeidet med å angripe bedriftenes skjemabelastning fra flere kanter. I den forbindelse vil jeg særlig trekke frem regjeringens handlingsplan for små bedrifter som er et viktig arbeidsdokument for meg. I planen presenteres en fireleddet strategi for å redusere skjemaveldet, og en rekke aktiviteter er allerede iverksatt.

1.1 Rydding i regelverket

Næringsdrivende må forholde seg til et omfattende omfang av lover og forskrifter. I et moderne samfunn med stadig større kompleksitet er det behov for et vel fungerende regelverk. Det er imidlertid et mål for regjeringen at dette skal være minst mulig ressurskrevende å etterleve. En undersøkelse foretatt av Statistisk Sentralbyrå på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet viser at bedriftene bruker betydelige ressurser på å etterleve regelverket og at de små bedriftene bruker langt mer ressurser enn de store bedriftene på dette. Vi setter derfor i gang en nasjonal dugnad for å rydde opp i og forenkle forskriftsverket for å gjøre hverdagen enklere for små bedrifter. I tillegg gjennomgår vi regelverket for å redusere det totale omfanget av rapportering fra næringslivet. Disse tiltakene er også forankret i regjeringens prosjekt «Et enklere Norge».

1.2 Et bedre beslutningsgrunnlag ved regelendringer

I november 1997 ble Oppgaveregisteret formelt åpnet. Registeret inneholder en oversikt over alle statlige oppgaveplikter og har som formål å sørge for effektiv samordning og utnyttelse av oppgaveplikter som offentlige organer pålegger næringsdrivende. Oppgaveregisteret er et viktig verktøy i regjeringens arbeid for et redusert skjemavelde. Tall fra registerets første driftsår viser imidlertid at skjemabelastningen øker raskere på bakgrunn av nytt og endret regelverk enn det registeret klarer å redusere ved samordning. Dette indikerer at det må settes inn tiltak for bedre vurderinger av konsekvensene for næringslivet ved utforming av nytt eller endringer i eksisterende regelverk. Nærings- og handelsdepartementet er derfor i ferd med å utarbeide en veileder til bruk ved vurdering av konsekvenser for næringslivet ved regelendringer. I tillegg vil det i løpet av 1999 bli satt i verk en informasjonskampanje om Oppgaveregisteret som verktøy og høringsinstans ved regelverksutforming i forvaltningen.

1.3 Gjenbruk av data

Regjeringen har et mål om at data skal rapporteres kun én gang. For å styrke Oppgaveregisterets arbeid med en mer samordnet datainnsamling og større grad av gjenbruk er regjeringen innstilt på å fremme de regelendringer som er nødvendig for å sikre en større grad av forsvarlig datagjenbruk. I dag inneholder registeret kun statlige oppgaveplikter, men det er et mål at registeret på sikt også skal omfatte kommunale og fylkeskommunale oppgaveplikter. Oppgaveregisteret vil i løpet av 1999 lage en prosjektbeskrivelse for dette arbeidet. Mulighetene for datagjenbruk reduseres imidlertid fordi data ofte defineres ulikt. Ved å oppgradere Oppgaveregisteret til å bli landets sentrale datadefinisjonsdatabase vil registeret bli bedre i stand til å utøve sine samordningsoppgaver. Registeret vil i løpet av 1999 utrede dette med sikte på å lage en prosjektbeskrivelse for oppbygging av en sentral datadefinisjonsdatabase i år 2000.

1.4 Elektronisk innrapportering

Elektronisk innrapportering av data vil effektivisere arbeidet både for avsender og mottaker. I tillegg vil elektronisk overlevering bidra til å heve kvalite

ten på de innrapporterte dataene. Kvalitativt gode data er viktig for økt grad av datagjenbruk. Tall fra Oppgaveregisteret viser at Skattedirektoratet er den statlige enkeltetat som bidrar mest til bedriftenes skjemabelastning, mens Statistisk Sentralbyrå alene kun står for en liten andel av denne belastningen. Disse to etatene er, sammen med Brønnøysundregistrene, i ferd med å utarbeide en samordnet løsning for elektronisk innrapportering av ligningsdata fra næringsdrivende (SLN-prosjektet). Målet er at alle skattepliktige næringsdrivende skal kunne levere oppgaver elektronisk til disse etatene. Dette er et tungt prosjekt som vil legge viktige premisser for det videre arbeidet med å tilrettelegge for elektronisk innrapportering fra næringslivet til offentlige etater. Regjeringen har som mål at alle etater skal kunne motta data elektronisk innen utgangen av år 2002. For å få til dette er Arbeids- og administrasjonsdepartementet i samarbeid med Nærings- og handelsdepartementet i ferd med å utforme et 3-årig program for elektronisk datautveksling og innrapportering. I tillegg vil Nærings- og handelsdepartementet sette ned en prosjektgruppe som bl.a. gjennom å vurdere og initiere eventuelle pilotaktiviteter skal være en pådriver for elektronisk innrapportering fra næringslivet til offentlige etater. Arbeidet i denne prosjektgruppen vil forankres i programmet for elektronisk datautveksling og innrapportering.

2. BETALING FOR SKJEMAUTFYLLING

Offentlige myndigheter har i ulike sammenhenger behov for informasjon fra bl.a. næringslivet, dette ivaretar også bedriftenes interesser. Statistikkloven gir SSB rett til vederlagsfri innhenting av data, noe som også ble presisert i Stortingets behandling av statistikkloven i 1989. Regjeringen vil ikke ta initiativ for å endre statistikkloven på dette punktet. Et system der næringsdrivende kan ta betaling for å utfylle skjema til det offentlige vurderes som vanskelig gjennomførbart. Det bør etter min vurdering legges bedre til rette for elektronisk datautveksling både mellom offentlige etater og mellom bedrifter og offentlige etater før denne typen drastiske tiltak vurderes iverksatt. En tilrettelegging for elektronisk datautveksling og innrapportering vil også effektivisere innrapportering til Statistisk Sentralbyrå i tråd med målsettingene i byråets egen strategiplan.

Spørsmål nr. 179.

Innlevert 25. februar 1999 av stortingsrepresentant Øivind Skjerve.

Besvart 4. mars 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Departementet har tidligere beskrevet de sentrale utgifter til produksjon av eksamensoppgaver og gjennomføring av eksamen. Dette viser seg å ikke være dekkende for de totale kostnader. Hva er de samlede utgifter til planlegging, gjennomføring av og sensur ved skriftlig og muntlig eksamen for grunn- og videregående skole i alle fylker?»

Svar:

Grunnskolen

De samlede utgiftene til avgangsprøven i grunnskolen omfatter kostnader til utvikling av prøver, produksjon av prøver og selve gjennomføringen av avgangsprøven. Deler av utgiftene er statlige. Dette gjelder utviklingskostnadene og produksjonskostnadene og den delen av gjennomføringskostnadene som gjelder sensorhonorar og andre sensorrelaterte utgifter knyttet til skriftlig avgangsprøve. Øvrige utgifter til skriftlig avgangsprøve og alle utgiftene til gjennomføring av muntlig avgangsprøve dekkes av kommunene.

De statlige utgiftene var i 1998 kr 20 377 000. Utgiftene er ført på kap 229 post 01 og 228 post 21. I tillegg til dette beløpet kommer lønn til fast ansatte ved Statens utdanningskontor i Oslo og Akershus, Eksamenssekretariatet, som arbeider med avgangsprøven i grunnskolen. Disse lønnsmidler er ført på kap 203 post 01.

De kommunale utgiftene til gjennomføring av avgangsprøve i grunnskolen omfatter:

For skriftlig avgangsprøve:

- Eksamensmateriell.
- Eksamensvakter.
- Porto for forsendelse av besvarelser til sensorene. (Sensorenes portoutgifter dekkes av staten)

For muntlig avgangsprøve:

- Sensorhonorar.
- Skyss av sensorer og innlosjering av sensorer der det er nødvendig.
- Kommunale administrative kostnader, planlegging m.m.

De kommunale utgiftene til gjennomføring av avgangsprøve i grunnskolen er ikke spesifisert i regnskapsrapportene fra kommunene. De totale utgiftene er derfor ikke kjent. Sensorhonorarene ved muntlig avgangsprøve kan imidlertid anslås på grunnlag av forutsetningen som ble lagt til grunn ved forhandlingene om ny honoraravtale til 5,2 mill kroner. Å skaffe opplysninger over de øvrige kommunale utgifter vil kreve en større undersøkelse i kommunene.

Videregående opplæring

Også i videregående opplæring dreier utgiftene knyttet til eksamen seg om utviklingskostnader, produksjonskostnader og gjennomføringskostnader. Deler av utgiftene er også her statlige. Dette gjelder utviklingskostnadene og produksjonskostnadene og den delen av gjennomføringskostnadene som gjelder sensorhonorar og andre sensorrelaterte utgifter knyttet til sentral eksamen. De øvrige gjennomføringskostnadene for sentral eksamen er fylkeskommunale utgifter. I tillegg har fylkeskommunene ansvaret for sentral eksamen for privatister og all lokal eksamen. Ansvarsfordelingen er nærmere beskrevet i Rundskriv F-42-94. Rundskrivet følger vedlagt.

De statlige utgiftene var i 1998 kr 79 700 000. I dette beløpet er inkludert utgifter som er knyttet til utvikling som ikke direkte gjelder eksamen.

De fylkeskommunale utgifter til eksamen er ikke innrapportert gjennom de vanlige regnskapsrapporter. I tillegg organiserer fylkeskommunene arbeidet med eksamen forskjellig og de regnskapesfører utgiftene

forskjellig fra fylkeskommune til fylkeskommune. Dersom de fylkeskommunale utgiftene skal dokumenteres må departementet gå ut med en større undersøkelse til alle fylkeskommuner.

Spørsmål nr. 180.

Innlevert 26. februar 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 5. mars 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Etter Stortingsvedtak er det innbetalt NRK-lisens, øremerket utbygging av distriktsfjernsyn i bl.a Nordland. Etter opplysninger fremkommer det at midler som Stortinget - i tråd med NRK's eget ønske -har bevilget til dette formål i stedet av NRK-styret er vedtatt brukt til andre NRK satsninger. Hvordan har statsråden reagert på NRK-styrets tilsidesetting av Stortingets vedtak, og vil statsråden bidra til at utbyggingen av distriktsfjernsyn gjennomføres i Nordland?»

Svar:

Jeg har tatt saken opp med Norsk rikskringkasting. I denne forbindelse viser jeg til at Kulturdepartementet i brev av 9. februar 1999 til Norsk rikskringkasting bl.a. uttalte følgende:

«Som Norsk rikskringkasting sikkert er innforstått med, foreligger det i denne sak en plikt til å realisere egne distriktssendinger med fjernsyn i Østfold og Nordland inntil Stortinget - ut fra endrede økonomiske eller andre forhold - måtte bestemme noe annet».

Videre har departementet i brev av 2. mars 1999 bedt «...om en redegjørelse fra Norsk rikskringkasting om de konkrete planer for innføring av distriktssendinger med fjernsyn i Nordland og Østfold innen 9. april 1999».

Spørsmål nr. 181.

Innlevert 1. mars 1999 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 10. mars 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Folketrygden yter godtgjørelse for reiseutgifter til behandling ved helseinstitusjon utenfor hjemstedet. Grunnlaget for beregning av godtgjørelse er billigste reisemåte til nærmeste sted der den nødvendige behandling kan foretas. Mener Sosialministeren «nærmeste sted der den nødvendige behandling kan foretas» kan forstås som nærmeste sted med relevant medisinsk ekspertise, selv om denne ikke utfører relevant behandling?»

Begrunnelse:

En pasient bosatt på Rudshøgda har etter en trafikkulykke behov for smertebehandling. Han har vært innlagt på Hedmark fylkessykehus i Elverum, som ikke har kunnet gi ham et behandlingstilbud. Før det var han på Hedmark fylkessykehus sin rehabiliteringsavdeling på Ottestad. Der kunne de ikke hjelpe ham videre. Ved Ullevål sykehus fikk han beskjed om at de ikke kunne gjøre noe for ham. Han var så til

undersøkelse på Kronprinsesse Märthas institutt. Der prøvde de å få ham inn på Rikshospitalet, men da Rikshospitalet fikk vite hvor han bodde, henviste de ham til Ullevål Sykehus - hvor han tidligere var blitt avvist. Etter dette har pasienten gått til behandling hos Smerteterapi A/S i Oslo, hvor han har blitt behandlet siden 1994. Han har søkt trygdekontoen om dekning av reiseutgiftene i forbindelse med behandling, og fått til svar at han bare kan få dekket reiseutgifter til Hedmark Sentralsykehus i Elverum, på tross av at de bekrefter at de ikke utfører slik behandling. Trygdekontoen forteller ham at siden det er en anestesilege og en nevrolog på Hedmark sentralsykehus i Elverum, kan han kun få dekket reise dit - selv om disse ikke kan gi ham behandling. Dette virker urimelig, og det vil derfor være nyttig å få statsrådets vurdering av hva man med rimelighet kan legge i begrepet «nærmeste behandlingssted» i denne sammenheng.

Svar:

Utgifter til reise i forbindelse med undersøkelse og behandling dekkes med hjemmel i folketrygdloven §§ 5-16, 5-17 og 5-18. Sosial- og helsedepartementet har gitt nærmere regler om dekning av reiseutgifter. Utfyllende retningslinjer er gitt i Rikstrygdeverkets rundskriv.

Trygdens dekning av reiseutgifter er knyttet opp mot det offentlige helsetilbudet, herunder helsetjenester utført av privatpraktiserende behandlere som er knyttet til det offentlige helsevesenet gjennom driftstilskudd/avtale om trygderefusjon. Hovedregelen er at folketrygden dekker reiseutgifter til nærmeste sted der helsetjenesten kan gis.

Ved behandling hos privatpraktiserende lege eller privat klinikk begrenses reiseutgiftene til hva det koster å reise til nærmeste allmennpraktiserende lege eller nærmeste spesialist innen den spesialitet som pasienten er henvist til. Det tas ikke hensyn til at en privatpraktiserende lege eller privat klinikk har et spesielt tilbud, f.eks. en egen behandlingsteknikk som anses spesielt egnet til å behandle bestemte lidelser, eller har spesialisert seg på en behandling som i liten grad utføres innenfor det offentlige helsevesen.

Når det gjelder smertebehandling dekkes reiseutgiftene til nærmeste allmennpraktiserende lege eller nærmeste spesialist i nevrologi eller anesthesiologi. Dersom pasienten henvises til poliklinisk behandling i offentlig smerteklinikk, dekkes reiseutgifter inntil ti ganger i en behandlingsserie. Har pasienten behov for ytterligere behandling ved smerteklinikken, må det ved særskilt erklæring godtgjøres at dette er nødvendig av medisinske eller behandlingsmessige grunner.

Smerteterapi AS er en privat klinikk drevet av en spesialist i anesthesiologi som har driftsavtale med Oslo kommune. Ved behandling ved denne klinikken dekkes reiseutgifter i henhold til gjeldende regler og praksis som nevnt foran.

Folketrygdens dekning av reiseutgifter må ses i sammenheng med organiseringen av helsevesenet vårt. Som kjent har kommunen ansvaret for primær- helsetjenesten, mens fylkeskommunen har ansvaret for å gi nødvendige spesialiserte helsetjenester. Folketrygdens regelverk er basert på at kommunen og fylkeskommunen oppfyller sin plikt etter kommunehelsetjenesteloven og sykehusloven til å sørge for at befolkningens behov for nødvendige helsetjenester dekkes.

Jeg vil tilføye at jeg kjenner den konkrete saken som du viser til, fra før. Bl.a. på bakgrunn av denne saken har departementet tidligere tatt spørsmål knyttet til smertebehandling opp med Statens helsetilsyn, som er departementets medisinskfaglige rådgiver. I brev av 19. mars 1998 uttalte Helsetilsynet bl.a:

«Når det gjelder behandling med injeksjoner i muskulatur (triggerpunktinjeksjoner), overflatiske nerveblokader og hudbedøvelser, vil Helsetilsynet kommentere at enkelte allmennpraktikere har ervervet seg kompetanse for dette, men at disse teknikkene først og fremst er spesialistoppgave. For anestesileger er ferdigheter innen disse teknikkene en obligatorisk del av spesialistutdanningen. Bruken av teknikkene i behandling av kronisk smerte bør for øvrig være en del av et bredere behandlingsopplegg der blant annet fysioterapi også bør inngå. Langtidsbehandling kan i enkelte tilfeller være nødvendig, men bør søkes unngått.»

Til nærmere orientering legger jeg ved kopi av Helsetilsynets brev.

Vedlegg til svar:

Brev fra Statens helsetilsyn av 20. og 29. oktober 1997 om smertebehandling.

Referanse: 97/5983 2 HAH/-. Saksbehandler Håkon Haugtomt. Datert 19. mars 1998.

Spørsmål nr. 182.

Innlevert 2. mars 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 10. mars 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Vil Statsråden vurdere muligheten av en oppmykning av lovverket for gravferder, slik at de som ønsker det kan søke om spredning av aske før de dør?»

Begrunnelse:

Slik jeg forstår er adgangen til å gjøre noe som helst annet enn å grave ned urnen med aske relativt ny i Norge. Etter at adgangen ble åpnet for vel to år siden, er det kommet en del søknader om å få spredd asken for «vær og vind». Selv om det i utlandet er mulig å spre asken nær sagt hvor som helst, er det her til lands bare lov i fjellheimen, og på det «åpne hav» som det heter. Jeg ser ikke noe problem med nevnte begrensninger.

Imidlertid er det fremkommet i ukeavisen *Fremskritt*s utgave 16.01.99 at en person må være død for å søke om denne adgangen. I praksis foregår det ved at den avdøde på forhånd må ha skrevet en erklæring om at det er dette vedkommende vil, undertegnet og datert som de pårørende så legger ved en søknad. Det er også de etterlatte som må ta seg av eventuelle anker, dette bekreftes av førstekonsulent Kjell Ivar Moland i Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet, overfor avisen.

Det fortoner seg underlig at man ikke selv skal kunne søke om askespredning, og selv ta seg av eventuelle anker, mens man er i live. Personlig ser jeg dette som en merbelastning som man legger på de sorgtunge etterlatte, fremfor at den enkelte i god tid før sin død kan besørge de nødvendige tillatelser.

Svar:

Gravferdsloven § 20 annet ledd første punktum lyder slik:

«Når det foreligger underskrevet og datert erklæring om det fra person som har fylt 15 år, kan fylkesmannen etter vedkommendes død gi tillatelse til at den som sørger for gravferden sprer asken for vinden.»

Bestemmelsen er utformet med sikte på å unngå situasjoner hvor avdødes nærmeste pårørende føler seg tvunget til å gjennomføre askepredning når det strider mot deres ønske eller overbevisning. Den som ønsker sin aske spredd for vinden bør derfor i god tid avklare dette med sine nærmeste. I tilfelle disse vegrer seg mot å gjennomføre ønsket, kan vedkommende - om han eller hun er over 18 år - i henhold til gravferdsloven § 9 første ledd oppnevne en annen til å sørge for gravferden.

Når det foreligger gyldig erklæring om askespredning fra avdøde forutsettes det å være en relativt kurant sak for fylkesmannen å innvilge søknaden, så fremt stedet asken ønskes spredd ikke vurderes som uegnet.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke hensiktsmessig å ta initiativ til endring av loven, som for øvrig ennå ikke har virket i mer en to år.

Jeg vil også fremheve at det vil kunne være noe problematisk å legge opp til en ordning med forhåndssamtykke, da det i mange tilfelle vil kunne gå svært mange år før det vil være aktuelt å spre asken. Skulle vedkommende i løpet av denne tid endre sitt gravferdsønske, kan det i enkelte tilfeller bli ekstra vanskelig for den som sørger for gravferden å vite om man skal forholde seg til fylkesmannens tillatelse eller til et senere uttalt ønske fra avdøde.

Spørsmål nr. 183.

Innlevert 2. mars 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 8. mars 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«I forslag til ny minerallov (Ot prp nr 35 (1998- 99)) er det utarbeidet forslag til forskrifter for områder med samiske interesser, og det henvises spesielt til §9 i forskriften, som omhandler nektingsrett for Sametinget. Dette spørsmålet tas også opp i Samerettsutvalgets utredning (NOU nr 4. 97), som hadde en høringsfrist til 1/3-99. Ser statsråden det betenkelige i at det allerede nå foreslås innført en nektingsrett for Sametinget, før høringsuttalelsene fra Finnmarkskommunene er gjennomgått?»

Begrunnelse:

Samerettsutvalgets utredning har medført en betydelig debatt omkring Sametingets rolle i Finnmark, og da særlig med relasjon til løsninger som kan redusere befolkningens generelle muligheter for å øve innflytelse på de avgjørelser som tas. I denne diskusjonen har spørsmålet om nektingsrett for Sametinget stått sentralt. Undertegnede er enig i at det i spørsmål som særlig berører samisk kultur kan være behov for et lovverk som sikrer beskyttelse av denne. En nektingsrett for Sametinget kan være et slikt virkemiddel, men behøver ikke å være det, dersom man gjennom lovverket finner fram til andre virkemidler som på andre måter ivaretar den samiske kulturen. Et slikt virkemiddel kan være opprettelsen av en Finnmark Grunnforvaltning, med representasjon fra Sametinget, og der Stortinget gis et overordnet ansvar dersom beslutninger som fattes av Finnmark Grunnforvaltning oppfattes å komme i strid med den samiske kulturen. Høringsfristen for Samerettsutvalgets utredning gikk ut den 1. mars, men undertegnede er vel kjent med at en rekke av Finnmarkskommunene har argumentert mot en nektingsrett for Sametinget på det grunnlag som næringsdepartementet legger opp til i sitt forslag til ny minerallov. Det vil etter undertegnendes vurdering være prinsipielt betenkelig å innføre en slik nektingsrett for Sametinget allerede nå, og uten at de aktuelle høringsinstansene (og da særlig Finnmarkskommunene, Finnmark Fylkesting, Sametinget samt berørte næringer) får noen muligheter til å uttale seg til dette forslaget.

Svar:

Jeg oppfatter spørsmålet som å gjelde om mineralloven skulle ha vært utsatt inntil Stortinget hadde ferdigbehandlet oppfølgingen av Samerettsutvalgets innstilling (NOU 1997:4) «Naturgrunnlaget for samisk kultur». Jeg vil innledningsvis knytte noen generelle merknader til hvorfor forslag til ny minerallov ble fremmet nå, før jeg kommenterer den foreslåtte tidsbegrensede nektingsretten for Sametinget.

Det er mange store og komplekse spørsmål Samerettsutvalget tar opp i NOU 1997:4. Selv om høringsfristen nå er gått ut, vil det fortsatt kunne ta noe tid før man har kommet så langt at disse spørsmålene er ferdigbehandlet av Stortinget.

For meg har det vært uaktuelt å utsette forslag til ny minerallov til Stortinget har tatt en endelig stilling til samenes rettighetsforhold til land og vann. Det har lenge vært et uttalt ønske om å lage en minerallov som samler dagens uoversiktlige minerallovgivning i en lov. Dagens minerallovgivning er gammel, fragmentert og ikke tilpasset dagens samfunnsforhold, og den er derfor ikke lenger en hensiktsmessig regulering for næringen, hverken for næringens egen del, ut fra myndighetenes reguleringsbehov eller andre samfunnsforhold. Dagens lovgivning har en rekke hull som skaper uklarhet og uvisshet da den i all hovedsak er knyttet til mutbare mineraler. Jeg vil derfor understreke at det er på høy tid at minerallovgivningen samordnes og oppgraderes.

Utgangspunktet for å lage en minerallov har vært at det skal være like regler for alle. Det har imidlertid vært reist spørsmål om Norge folkerettslig er forpliktet til å gi særregler for områder med samiske interesser. Når det nå som sagt haster med å få på plass en ny minerallov, er det naturlig å gi midlertidige særregler for å ivareta samiske interesser, i påvente av at oppfølgingen av Samerettsutvalgets arbeid er sluttført. Et alternativ som å la dagens regler fortsatt gjelde for områder med samiske interesser ville ha ført til en uoversiktlig rettskildesituasjon for brukere av mineralloven, samtidig som det ville gi samisk befolkning dårligere rettigheter enn hva som er tilfellet etter forslag til ny minerallov når det gjelder de mutbare mineraler.

Jeg mener at det som en følge av dette er uproblematisk å fremme forslag til ny minerallov før norske myndigheter har tatt stilling til Samerettsutvalgets utredning om naturgrunnlaget for samisk kultur.

Jeg vil imidlertid understreke at også minerallovgivningens utforming når det gjelder samenes rettslige stilling vil være bundet av de konklusjoner som kommer frem av den politiske behandlingen av Samerettsutvalgets innstilling. Jeg ser behovet for at spørsmål som reises i Samerettsutvalgets utredning må behandles samlet. Min intensjon har derfor hele tiden vært å ikke legge noen føringer for den senere og bredere politiske behandlingen av Samerettsutvalgets utredning. Jeg er åpen for at det kan bli nødvendig med enkelte senere endringer i mineralloven som et resultat av myndighetenes behandling av denne utredningen. Den foreslåtte forskriften for områder med samiske interesser er med andre ord en midlertidig ordning inntil Stortinget har ferdigbehandlet Samerettsutvalgets utredning.

Finnmark med sine rike mineralressurser er av stor interesse for mineralnæringen, og en tidsbegrenset nektingsrett for Sametinget er i utgangspunktet lite forenlig med behovet for næringsutvikling og arbeidsplasser i Finnmark. Det er ingen grunn til å legge skjul på at en adgang til å kunne utsette drift vil kunne forsinke gjennomføringen av et tiltak, medføre økte kostnader for tiltakshaver og til sist kan ende med at tiltak ikke blir iverksatt når nektingstiden er ute. På bakgrunn av de pågående vurderinger av rettigheter i områder med samiske interesser, har Regjeringen likevel ut fra en helhetsvurdering funnet å foreslå at det skal innføres en slik midlertidig nektingsadgang for Sametinget i forskriften for områder med samiske interesser.

Dokument nr. 15:18.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 184.

Innlevert 3. mars 1999 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland.

Besvart 10. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Det er reist skattekrav mot det interkommunale avfallshåndteringsselskapet SIM. Skattekravet vil stille interkommunale selskap overfor andre rammebetingelser enn kommunale selskap. Det vil også være til hinder for fornuftig samarbeid mellom kommuner på avfallsområdet.

Hva mener finansministeren om den aktuelle saken, og hva vil finansministeren gjøre for generelt å rydde opp i uklarheter på dette området?»

Svar:

Etter skatteloven § 26 første ledd bokstav c første punktum kan formues- og inntektsskatt ikke pålegges «Fylkes-, herreds- og bykommuner, for så vidt angår eiendommer og innretninger innen kommunens område». Avfallshåndteringsselskapet SIM er et interkommunalt selskap organisert som et ansvarlig selskap (ANS). Selskapet er ikke et eget skattesubjekt. Det er de enkelte eierkommunene hver for seg som er skattesubjektene. Skattefritaket for den enkelte kommune etter bokstav c gjelder bare inntekter som skriver seg fra eiendommer og innretninger innen egen kommune. De enkelte eierkommunene til SIM er dermed skattepliktig for inntekt knyttet til eiendom og innretning utenfor egen kommune.

At interkommunale selskaper i praksis ofte ikke er tatt opp til beskatning, har sammenheng med at dette antas å gjelde selskaper som drives slik at de ikke er egnet til å gi overskudd. Dette kan være tilfellet når aktiviteten begrenses til f eks avfallshåndtering for eierkommunene. Når det gjelder SIM, har virksomheten hatt store overskudd, særlig pga mottak av avfall fra Bergen. Det er opp til de lokale ligningsmyndigheter å ta stilling til hvilken betydning det skal tillegges at avtalen med Bergen har begrenset varighet og at et visst kapitalopplegg er påkrevet for å dekke fremtidige investeringer og forpliktelser pga den betydelige avfallsmengde mottaket fra Bergen medfører.

I skatteloven § 26 bokstav k er det fastsatt at skatteplikt ikke kan pålegges «selskaper og innretninger, som ikke har erverv til formål». Bestemmelsen forstås slik at den bare omfatter selskaper og innretninger som er eget skattesubjekt. Dersom SIM endrer ansvarsform til delt ansvar eller organiseres som et aksjeselskap er selskapet et eget skattesubjekt, jf skatteloven § 15 første ledd bokstav b og § 20 annet ledd siste punktum. Det vil da være mulig å påberope seg bestemmelsen når de vilkår for skattefrihet som er utviklet i retts- og ligningspraksis er oppfylt. Dette innebærer at virksomheten må innrettes slik at den av de lokale ligningsmyndigheter blir ansett ikke å ha erverv til formål.

Jeg viser til at etter § 3 i lov av 29. januar 1999 nr 6 om interkommunale selskaper vil det ikke lenger være adgang til å velge en selskapsform med fullt solidaransvar utad. Heftelsesformen delt ansvar vil være påbudt. Selskap stiftet før loven trer i kraft, vil måtte tilpasse seg innen 4 år etter ikrafttreddelsen. Loven er vedtatt, men ikke trådt i kraft, jf § 39. Det er imidlertid ikke noe i veien for at interkommunale selskaper allerede nå endres fra solidaransvar til delt ansvar. Dette vil også redusere risikoen for den enkelte kommune.

Spørsmål nr. 185.

Innlevert 3. mars 1999 av stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund.

Besvart 10. mars 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Fra i høst setter NSB i verk den nye rutemodellen med krengetog på Sørlandsbanen. Samtidig bortfaller nattogtilbudet fra Arendal. Vil samferdselsdepartementet ta initiativ til at NSB vil kjøre et direktetog mellom Arendal og Oslo?»

Begrunnelse:

Aust-Agder har ingen flyplass og er avhengig av andre transportmuligheter. Et direkte togtilbud vil gi næringsliv, fylkeskommuner og kommuner som har et stort behov for god kontakt med Oslo/Akershus et godt og miljøvennlig kollektivtilbud. Et tilbud med en tidlig avgang direkte Arendal-Oslo ville komme til erstatning for nedlegging av nattoget og vil bidra til å styrke regionens kommunikasjonsmuligheter og næringsutvikling.

Svar:

NSB BA skal innenfor gitte rammebetingelser drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper. Behovet for å sikre et transporttilbud i områder av landet der dette ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt, men anses som samfunnsmessig riktig ut fra miljø-, transportstandard- og distriktshensyn, ivaretas gjennom ordningen med statlig kjøp av persontransporttjenester.

Med utgangspunkt i Norsk jernbaneplan 1998- 2007, er det inngått en rammeavtale mellom Samferdselsdepartementet og NSB BA om statlig kjøp av persontransporttjenester for perioden 1998-2001. Innenfor avtalens økonomiske ramme er det tatt høyde for 7 daglige togavganger (6 på lørdager) på strekningen Arendal - Nelaug, med korrespondanse til tog på Sørlandsbanen. Avtalen omfatter ikke NSB BAs nattogtilbud, som i dag drives med tilskudd fra Aust- Agder fylkeskommune. Avtalen mellom NSB BA og fylkeskommunen er basert på årlige forhandlinger. NSB BA har opplyst overfor Samferdselsdepartementet at nattogtilbudet vurderes nedlagt i forbindelse med innføringen av krengetog på Sørlandsbanen, høsten 1999.

Ifølge NSB BA vil det ut fra selskapets tilgang på materiell og fremtidig infrastrukturkapasitet på Sørlandsbanen kunne være mulig å sette inn krengetog i direkte avgang fra Arendal til Oslo. Et slikt tilbud anses imidlertid i utgangspunktet å være avhengig av statlig eller fylkeskommunalt kjøp av transporttjenester. Det er ikke tatt høyde for dette i gjeldende rammeavtale mellom Samferdselsdepartementet og NSB BA for perioden 1998-2001.

Slik saken står, anser Samferdselsdepartementet dette som et budsjettspørsmål som tidligst kan vurderes i forbindelse med framlegging av statsbudsjettet for 2000.

Spørsmål nr. 186.

Innlevert 3. mars 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 10. mars 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Hvilke regler gjelder for bistand ved teoriprøven til førerkortet når det gjelder utlendinger, og hvordan skiller disse seg i forhold til nordmenn med lese- og skrivevansker?»

Begrunnelse:

Undertegnede har mottatt henvendelse fra en sjåførlærer som hevder at utlendinger får lov til å bruke tolk ved teoriprøven til førerkortet. Det hevdes at dette også gjelder folk som har bodd i Norge i 25 år. Det hevdes videre at tolkene, som ofte kommer fra de samme innvandrer miljøer som den som skal ta førerkortet, ofte hjelper med svarene.

Jeg kan ikke stå inne for påstandene, men dersom dette er tilfelle er det klart beklagelig.

Imidlertid er ovennevnte ikke mitt hovedpoeng. Kjølrelæreren hevder også at nordmenn som har lese- og skrivevansker ikke får hjelp eller alternative prøvemethoder ved teoriprøven til førerkortet. Dette fortoner seg for meg svært beklagelig. Lese- og skrivevansker er som vi vet svært utbredt i samfunnet, og mange har så betydelige vansker at det er svært vanskelig å gjennomgå en skriftlig teoretisk prøve. Spesiell bistand burde derfor være tilgjengelig.

Svar:

Reglene for gjennomføring av teoriprøven til førerkort er fastsatt i forskrift 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. (førerforkortforskriften).

Prøven skal som regel være skriftlig, men personer som ikke behersker skriftlig norsk kan likevel få en tilsvarende muntlig prøve. Dette gjelder både fremmedspråklige kandidater og kandidater med lese- og skrivevansker.

Regler for førerprøve for fremmedspråklige er fastsatt i forskriften § 12:

«For kandidat som ikke forstår norsk, kan kommunikasjon mellom kandidat og eksaminator/sensor foregå på et språk som partene behersker godt nok. Dersom språkproblemene er store, kan det nyttes godkjent tolk ved prøven. Eventuelle utgifter til tolk utover det den offentlige tolketjeneste kan dekke, må betales av kandidaten selv.»

Forskriften § 13 omhandler bl.a. personer som ikke behersker skriftlig norsk:

«Behersker kandidaten ikke skriftlig norsk i tilstrekkelig grad til å kunne besvare spørsmålene eller på annen måte har problemer med de skriftlige spørsmålene, kan sensor holde en tilsvarende muntlig prøve.»

Både fremmedspråklige og personer med lese- og skrivevansker kan søke om å få ekstra tid til den skriftlige prøven, eller kan søke om å få avlegge teoriprøven muntlig. Det er således ikke forskjell i den bistand som gis disse gruppene ved teoriprøven.

I prinsippet skal teoriprøven ha samme vanskelighetsgrad enten den gjennomføres skriftlig, muntlig eller muntlig ved tolk.

Når det gjelder prøve for førerkort i tyngre klasser eller for annen kompetanse i yrkesmessig trafikk, fastsetter forskriften at kandidaten må kunne gjennomføre prøven på norsk.

Til orientering vedlegger jeg utskrift av de aktuelle bestemmelsene som gjengitt ovenfor.

Vedlegg til svar:

Førerforkortforskriften av 23. februar 1979 nr. 4 i forskriften § 12 og 13, kap. 2 om førerprøven.

Spørsmål nr. 187.

Innlevert 4. mars 1999 av stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold.

Besvart 10. mars 1999 av fungerende justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Etter at ordningen med fast politivakthold ved Oslo legevakt i helgene opphørte i 1998 lovte politiet for fremtiden å gi raskest mulig bistand fra uniformert bilpatrolje, jfr. spørretimespørsmål fra Bjørn Hernæs 1. april 1998. På tross av dette opplevde Legevakten først å bli avvist da de bad om bistand 27. november 1998, før de fikk nødvendig bistand etter flere timers press. Hva vil statsråden gjøre for å sikre Oslo Legevakt nødvendig bistand slik at Legevakten kan utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte?»

Begrunnelse:

Oslo Legevakt har i mange år hatt en ordning med fast politivakt deler av døgnet i helgene for å opprettholde ro og orden. Fra og med 30. mars 1998 besluttet Oslo Politi å avslutte dette vaktholdet av økonomiske grunner. I brev til Ullevål sykehus - som har ansvaret for Legevakten - skriver imidlertid Oslo Politi bl. a. følgende: «Vi vil for fremtiden forsøke å løse oppdragene ved «Legevakten» i helgene med raskest mulig bistand fra uniformerte patruljer, på linje med ukens øvrige dager.»

Fredag 27. november 1998 oppstod det en vanskelig situasjon ved Legevakten. En lege møtte frem med en pasient som var i psykisk ubalanse. Pasienten har en rekke anmeldelser bak seg og var kjent for å ha lett adgang til våpen. Tidligere på dagen hadde pasienten truet med å skyte sin kjæreste og seg selv. Pasienten trengte psykiatrisk undersøkelse, men før man kunne gå i gang med undersøkelsen var det avgjørende å få avklart om pasienten var bevæpnet.

Legevakten bad da om nødvendig assistanse fra politiet, men ble avvist med formelle, juridiske begrunnelser. Dette gjentar seg ved flere henvendelser og først etter at klinikkjefen er tilkalt hjemmefra og gjennom flere telefonhenvendelser forlanger bistand, kommer to polititjenestemenn og foretar den nødvendige ransakingen.

Politibistand ved Legevakten er viktig både for å sikre ro og trygghet for personalet og andre pasienter og for å gi Legevakten mulighet til å utføre de oppgaver den er satt til.

Svar:

Ved Oslo politidistrikt er man klar over at det fra tid til annen oppstår ordensmessige problemer ved Oslo Legevakt og har derfor prioritert denne tjenes

ten. To øremerkede patruljer fra Grønland politistasjon følger opp meldinger om uro på Legevakten når det blir innmeldt til politiets operasjonssentral. Forholdet som skjedde i slutten av november 1998 syntes i utgangspunktet ikke å være knyttet til politiets ordensmessige oppfølging av forholdene ved Legevakten.

Situasjonen som da oppsto var at det kom en henvendelse fra Legevakten om hjelp til å ransake en psykiatrisk pasient for å forsikre seg om at han ikke var i besittelse av våpen. Vakthavende politiadjutant mente at politiet ikke hadde hjemmel i straffeprosessloven til å gjøre dette, men etter ytterligere tre henvendelser fra Legevakten, rykket en politipatrulje ut til Legevakten og fikk brakt på det rene at pasienten var ubevæpnet.

Uten å ta stilling til de juridiske sidene av denne saken, mener jeg at denne episoden ikke kan oppfattes som et tegn på en negativ utvikling av politiets samarbeid med Oslo Legevakt.

Ved Oslo politidistrikt er man selvsagt villige til fortsatt å følge opp ordensmessige forhold ved Legevakten når det er nødvendig.

Spørsmål nr. 188.

Innlevert 4. mars 1999 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 10. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Skattedirektoratet har i en ny rapport anslått omfanget av svart økonomi til et omfang av 130 milliarder kroner. Dette anslaget er vesentlig høyere enn tilsvarende anslag for få år siden. Dette representerer et betydelig inntektstap for det offentlige og en meget uheldig konkurransevidning i forhold til seriøse næringsdrivende. Hvilke tiltak har Statsråden tenkt å iverksette for å sørge for at omfanget av svart økonomi reduseres?»

Svar:

1. Generelt om tiltak mot økonomisk kriminalitet

Tiltak mot økonomisk kriminalitet har høy prioritet, og flere departementer med underliggende etater er involvert i dette arbeidet på sine områder. På denne bakgrunn har Finansdepartementet tatt initiativ til å opprette et tverrdepartementalt embetsmannsutvalg som skal være en pådriver og initiativtaker i arbeidet rettet mot økonomisk kriminalitet. Utvalget skal sikre en bedre koordinering, framdrift og oppfølging, særlig i de tilfeller hvor en står overfor felles problemstillinger og behov for samarbeid over etatsgrenser. Siktemålet er at den løpende innsatsen for å bekjempe økonomisk kriminalitet skal holdes oppe på et varig høyt nivå når det gjelder prioritet, omfang og kvalitet. Utvalget ledes av Justisdepartementet.

Strategien for arbeidet har tre hovedpunkter:

- økonomisk kriminalitet skal så langt som mulig forebygges
- økonomisk kriminalitet skal så langt som mulig avdekkes
- påtalemyndigheten og rettsapparatet skal følge opp avdekket økonomisk kriminalitet raskt og effektivt.

Videre er felles innsats gjennom samarbeid mellom offentlige etater, og mellom det offentlige og nærings- og interesseorganisasjoner av stor betydning for å oppnå bedre resultater på dette området.

2. Måling av omfanget av svart økonomi

Det er nødvendig å knytte noen kommentarer til målingen av omfanget av svart økonomi i Norge. Anslaget som spørsmålsstilleren refererer til, er basert på maksimale antakelser gjort med grunnlag i Skattedirektoratets generelle erfaringer sammenholdt med beregninger gjort av den svarte økonomien på New Zealand. Anslaget bygger ikke på vitenskapelig undersøkelse av norske forhold. Det hefter derfor stor usikkerhet ved tallet som er oppgitt.

Generelle kunnskaper om svart økonomi er fremdeles mangelfulle både i Norge og internasjonalt. Den svarte økonomien dreier seg fortrinnsvis om ikke-registrerte beløp og transaksjoner, og omfanget blir dermed vanskelig å måle. Kontrollstatens kunnskaper etter ulike kontrollprosjekter i forskjellige næringer, samt forskningsinnsats på området, gir imidlertid en viss innsikt som grunnlag for antagelser om størrelsen. Den svarte økonomien representerer uten tvil et betydelig inntektstap og en uheldig konkurransevidning innen utsatte næringer.

3. Tiltak for å redusere omfanget av svart økonomi på Finansdepartementets område

Arbeidet med fastsettelse, kontroll og innkreving av skatter og avgifter samt utviklingsarbeid med formål å forbedre regelverk og rutiner på dette området pågår kontinuerlig. Hensynet til å redusere omfanget av skatte- og avgiftsunndragelser er en sentral faktor i arbeidet. Nedenfor omtales enkelte tiltak som er under planlegging eller allerede er iverksatt spesielt med tanke på å redusere omfanget av skatte- og avgiftsunndragelser.

I desember 1997 ble samarbeidsavtale mot svart økonomi undertegnet av LO, NHO, KS og Skattedirektoratet. Avtalen er en videreføring av «Aksjon mot svart arbeid», som var et flerårig samarbeidsprosjekt mellom Finansdepartementet, Kommunal- og arbeidsdepartementet, Skattedirektoratet, LO, NHO, KS og Statens informasjonstjeneste. Samarbeidsforumet er organisert med fylkesgrupper på operativt nivå som arbeider med temaer som partene prioriterer i fellesskap. I 1998 var restaurantbransjen prioritert. For øvrig har informasjon til de næringsdrivende vært en prioritert oppgave for etatene.

Med grunnlag i antatt store unndragelser av skatt og avgift, har enkelte bransjer vært gjenstand for særlig oppmerksomhet fra myndighetenes side. Dette gjelder særlig frisørbransjen, drosjebransjen, serveringsbransjen, blomsterbransjen og bygg- og anleggsbransjen. Informasjon, samarbeid med bransjene selv, samarbeid mellom de forskjellige kontrollmyndighetene og regelverksutvikling har blitt iverksatt.

Effektmålinger viser at innsatsen har gitt klare økninger i etterfølgende deklarasjoner på omsetning, i alle fall i en viss tidsperiode.

For å drive godt kontrollarbeid, er kontrollmyndighetene avhengige av informasjon om de skatte- og avgiftspliktige. Det arbeides blant annet med visse endringer i ligningsloven for å utvide ligningsmyndighetenes tilgang til informasjon. Det dreier seg om utvidet adgang til utveksling av opplysninger mellom ligningsmyndighetene og arbeidsmarkedsetaten og adgang til å innhente opplysninger om innehaver av hemmelig telefonnummer. I tillegg vurderes adgang for ligningsmyndighetene til å rapportere autoriserte regnskapsførere til Kredittilsynet når de har brutt lovbestemte plikter.

I forbindelse med ikrafttreddelsen av den nye regnskapsloven, arbeider Finansdepartementet for tiden med en forskrift om regnskapssystem, registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger. Regnskapene er kontrollmyndighetenes redskap for å fastsette eventuelle skatte- og avgiftskrav i forhold til næringsdrivende. Utviklingen av dette regelverket er en viktig faktor i arbeidet med å redusere omfanget av svart økonomi. Det er et viktig hensyn å oppnå enklere tilgjengelighet til regelverket og klargjøring av de plikter de næringsdrivende har til å registrere, dokumentere og oppbevare regnskapsopplysninger. Krav til dokumentasjon av kontantsalg kan nevnes som eksempel på regler som klart vil være av betydning for å forbedre skatte- og avgiftskontrollen.

Innenfor gjeldende regelverk har de forskjellige kontrollmyndighetene muligheter til å utveksle informasjon. Mer effektiv utnyttelse av den informasjonen som kontrollmyndighetene allerede har er et viktig virkemiddel for å redusere omfanget av svart økonomi. Det pågår stadig arbeid for å forbedre denne informasjonsutvekslingen.

Det er grunn til å anta at skatte- og avgiftsunndragelser også foregår i organisert form. Bistanden gis både av profesjonelle rådgivere og andre. Det er derfor viktig at kontrollmyndighetene også er oppmerksomme på denne siden av den svarte økonomien. I skatteetaten pågår for tiden et arbeid for å kartlegge og eventuelt videreutvikle etatens innsats mot hvitvasking og annen straffbar bistand til alvorlig kriminalitet, herunder skatte- og avgiftsunndragelser. I toll- og avgiftsetaten ble et lignende prosjekt startet i 1995. Der er kartleggingsfasen ferdig, men utviklingsarbeidet pågår fortsatt.

Alvorlige skatte- og avgiftsunndragelser anmeldes til politiet. Straffeforfølgning er et viktig virkemiddel for å redusere omfanget av den svarte økonomien, men straffeforfølgningen av slike saker har vist seg å være problematisk. For å sikre raskest og best mulig etterforskning og eventuell iretteføring av slike saker, er det viktig at kontrollmyndighetenes kompetanse utnyttes på best mulig måte også etter at forholdet er anmeldt. Ordningen med bruk av skatterevisorer som bistandsrevisorer hos politiet har en positiv effekt. Økokrim har nylig fått en tollrevisor som hospitant.

Hovedpilaren i innsatsen som gjøres for å redusere omfanget av svart økonomi er det kontrollarbeidet som hele tiden foregår i etatene. Samtidig pågår viktig utviklingsarbeid. Analysearbeid med tanke på å forbedre utvelgelse av virksomheter og personer for kontroll er et viktig element i dette arbeidet. Videre er det et mål å gi en mer nøyaktig angivelse av den svarte økonomiens omfang i Norge enn vi har i dag.

Finansdepartementet har tidligere bedt Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet om å skaffe seg økte kunnskaper om skatte- og avgiftsunndragelser, blant annet i departementets tildelingsbrev til etatene for 1998. Rapporten nevnt innledningsvis er et ledd i oppfølgingen av dette. Etatenes kunnskaper om skatte- og avgiftsunndragelser skal brukes til å målrette etatenes kontrollarbeid ytterligere.

Spørsmål nr. 189.

Innlevert 4. mars 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 12. mars 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Er prosessen med nedlegging/flytting av Jordskiftekontoret i Brønnøysund en del av en større sentraliseringsprosess som er satt i gang over hele landet og er dette i så fall i tråd med regjeringens politikk på dette området?»

Begrunnelse:

Gjennom Brønnøysunds Avis er jeg gjort kjent med at underdirektør Ola Kirkeberg i Landbruksdepartementet og fylkesjordskiftedommer Lars Norum i Nordland nærmest per telefon har igangsatt en prosess for nedleggelse av jordskiftekontoret i Brønnøysund. Kirkeberg og Norum har klart gitt uttrykk for at ved å legge ned kontoret i Brønnøysund, og flytte det til Mosjøen, vil etaten få et mer robust kontor. En kan da spørre seg om for hvem kontoret blir mer robust, for brukerne av kontoret eller for etaten selv.

I Jordskifteverket er det satt i gang en OU-prosess. Prosessen skal gi svar på hvordan fremtidens kontorstruktur i denne etaten skal bli. Jordskifteoverdommer Ole Bjerke sier til Brønnøysunds Avis at det virker rett og slett dumt at det er tatt til orde for å flytte kontoret fra Brønnøysund til Mosjøen midt i organisasjonsprosessen som pågår.

Sør-Helgeland er Nordlands viktigste landbruksområde og det vil være negativt for næringen og gi et dårligere tilbud til brukerne om kontoret flyttes fra Brønnøysund til Mosjøen, en strekning som for øvrig er på 19 mil.

Svar:

Det er en del av fylkesjordskiftesjefens oppgaver å ta initiativ til organisasjonsmessige endringer i jordskifteverket i sitt fylke. Fylkesjordskiftesjefen i Nordland har tatt et slikt initiativ ved å starte en prosess for å se på mulighetene for å slå sammen soknekontora på Helgeland. Viktige momenter i denne sammenheng er knappe ressurser, rekrutteringsvansker til små enheter, nærstående utløp av husleiekontrakt og vakanser ved Brønnøysundkontoret. For tiden er det bare jordskiftedommer på kontoret. De lokale og tidsmessige aspektene i saken er årsaken til at dette tas opp nå, og ikke som en integrert del av organisasjonsutviklingsprosessen i Jordskifteverket. I en landsdekkende etat er det påregnelig at det lokalt kan oppstå behov for å se på slike spørsmål noe i utakt med hovedstrømningen i etaten.

Hensikten med en slik prosess er å sikre at alle relevante vurderingsmomenter bringes fram, før det tas beslutning i saken.

Når alle meningsberettigede har kommet til orde og den lokale prosessen er sluttført, går saken til departementet som har myndigheten til å endre landets inndeling i jordskiftesokn.

Landbruksdepartementet er kjent med at fylkesjordskiftesjefen har tatt initiativet til denne prosessen.

Siden saken ikke er ferdig utredet lokalt, er den selvsagt ikke kommet til behandling her i departementet. Landbruksdepartementet understreker at det således på ingen måte er fattet noe nedleggingsvedtak.

Spørsmål nr. 190.

Innlevert 4. mars 1999 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 10. mars 1999 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«I dagens forskrifter er det svært liten mulighet for at erfaring som ambulansesjåfør blir tatt med i betraktning når en søker på ledige drosjeløyver. Det burde i større grad være mulig å få godskrevet slik erfaring. Kvalitetsmessig kan det ikke herske tvil om at ambulansesjåfører både takler trafikk, adressekjennskap og medisinske utfordringer, ofte i stressa situasjoner. Ser statsråden muligheten for at slik erfaring tillegges større vekt og at forskriftene kan endres i tråd med dette?»

Svar:

Tildeling av ledige drosjeløyver skjer etter dagens regler etter to spor.

Løyver som blir ledige tildeles etter ansiennitet som full tids drosjesjåfør dersom noen av søkerne til ledig løyve har mer enn to års full tids praksis som drosjesjåfør. Bestått eksamen fra teoretisk opplæring godkjent av departementet teller i denne sammenheng som ett års ansiennitet.

Nyopprettede løyver tildeles etter fylkeskommunens skjønn. Det samme gjelder løyver som blir ledige, når det ikke finnes søkere med mer enn to års full tids ansiennitet som drosjesjåfør. Ved slike skjønns-tildelinger kan det legges vekt på praksis som sjåfør på buss og ambulanse, ikke bare på drosje.

Med det behovsprøvde løyvesystemet vi har for drosjer i Norge, vil det trolig så godt som alltid være knapphet på ledige løyver i forhold til antallet personer som ønsker eget løyve. Samtidig er det en kjent sak at rekrutteringen til drosjesjåføryrket til tider er sviktende. Bruken av ansiennitetssystemet for tildeling av løyve kan bidra til å styrke rekrutteringen til drosjeyrket ved at drosjeførere som satser på yrket som leveveg kan forvente å få eget løyve etter en del år som sjåfør. Denne forventningen kan bidra til å sikre stabil rekruttering, og dermed den daglige tilgjengeligheten av drosjer for publikum.

Jeg finner ingen grunn til å tvile på at en ambulansesjåfør eller en bussjåfør med lang yrkeserfaring vil kunne drive egen næringsvirksomhet med drosje.

Dagens regler åpner også opp for at slike kan få løyve, selv om dette nok må regnes som unntak fra hovedregelen om at løyver skal tildeles den som har lengst ansiennitet som drosjesjåfør.

Når vi har valgt å ha et drosjeløyvesystem som i de aller fleste tilfeller medfører sterk konkurranse om ledige løyver, mener jeg at myndighetene som lovgiver også bør ta et visst ansvar for at tildelingssystemet er utformet på en slik måte at det ikke svekker rekrutteringen til drosjeyrket. En endring vil også kunne føre til avgrensingsproblemer. Jeg mener at endringer i regelverket med sikte på å lovfeste rettigheter ved tildeling av drosjeløyve for andre grupper yrkessjåfører enn næringens egne, klart vil bidra til å øke problemet med sjåførmangel. Jeg vil derfor ikke ta initiativ til å endre forskriftene på dette punktet.

Spørsmål nr. 191.

Innlevert 5. mars 1999 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen.

Besvart 11. mars 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Eventuelt økte CO₂-avgifter kan komme til å påføre prosessindustrien store ekstra kostnader som vil svekke konkurranseevnen vesentlig. Prosessindustrien i Aust- Agder, representert ved Norton i Arendal og

Lillesand, er en meget viktig industribedrift i fylket. Det er beregnet at CO₂-avgiftene slik de er foreslått i grønne skatter vil utgjøre 47 000 for hver arbeidsplass ved denne bedriften.

Dersom dette vil vise seg å bli riktig hva mener statsråden konsekvensene blir for denne bedriften?»

Svar:

For at Norge skal oppfylle sine forpliktelser fra Kyotoprotokollen er det nødvendig for Regjeringen å utvide virkemiddelbruken på klimaområdet. I St prp nr 54 (1997-98) Grønne skatter gikk Regjeringen inn for å utvide CO₂-avgiften til de anvendelser det tidligere ikke var betalt avgift, med 100 kroner pr tonn CO₂. Samtidig foreslo Regjeringen at det skulle innføres en ordning med kompensasjon til prosessindustrien blant annet for avgift på innsatsvarer som brukes som reduksjonsmiddel eller råvare til framstilling av metaller, metallegeringer og karbider.

Under behandlingen av St prp nr 54 (1997-98) Grønne skatter gikk Stortinget mot at CO₂-avgiften skulle utvides til å omfatte industrielle virksomheter som i dag ikke er ilagt CO₂-avgift. I stedet ble Regjeringen bedt om å utrede et nasjonalt kvotesystem for klimagasser. I den forbindelse satte Regjeringen 23.10.1998 ned et bredt offentlig utvalg av fagpersoner. I Stortingets retningslinjer for utvalgets arbeid slås det fast at kvotesystemet i hvert fall skal omfatte de industrielle virksomheter som i dag ikke er ilagt CO₂-avgift.

Utvalget skal fremme sin innstilling innen 31.12.1999. Regjeringen vil etter dette komme tilbake til Stortinget med en ny vurdering av virkemiddelbruken på klimaområdet, og konsekvenser av denne.

Spørsmål nr. 192.

Innlevert 5. mars 1999 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Besvart 12. mars 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Ein utbyggjar i Time Kommune i Rogaland har vorte pålagd utgravingar til ein kostnad av 12 - 15 millionar kroner før han kan byggja ut 120 tomter på området Kvåle. Området har vore regulert til bustad-føremål frå 1969, og omfanget av utgravingane har ikkje vorte klårlagt før i 1998.

Riksantikvaren har avvist anke både på reelt og formelt grunnlag. Meiner statsråden at saka er handsama etter regelverket, og at Riksantikvaren har teke rimeleg omsyn til alle relevante forhold ved handsaming av anken?

Vedlegg til spørsmål:

Kåre Skretting sin anke til Riksantikvaren i Oslo, datert 7. mai 1998, om reguleringsplan for Kvåle, Plan 165, Time kommune. Anke av arkeologisk museums AmS, betingelser for frigiving gitt i brev av 06.04.98.

K.M. Skretting AS
Holbergsgt. 16
Postboks 570
4301 Sandnes»

Svar:

Eg viser til at den klagesaka representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt tek opp vart avgjort av Riksantikvaren ved vedtak av 23.02.99.

Kulturminne frå før 1537 er i kraft av alder og informasjonsverdi dei mest verdifulle og ofte einaste kjelda til vårt lands tidlegaste historie. Desse kulturminna ber i seg store vitskaplege og miljømessige verdiar som i stor grad er knytt til det kulturmiljøet dei ligg. Lovgjevar har derfor bestemt at desse kulturminna er automatisk freda etter kulturminnelova. Det er derfor ei sentral målsetting i kulturminnepolitikken å ta vare på flest mogeleg av desse kulturminna intakt i deira opphavlege kontekst.

Dersom private eller offentlege utbyggjarar ønskjer å sette i verk utbygging som kjem i konflikt med automatisk freda kulturminne må utbyggjar søke vernestyresmakta om løyve til å fjerna slike kulturminne. I dei tilfelle vernestyresmakta finn å kunne gje slik løyve, vert det normalt stilt krav om arkeologiske undersøkingar for å sikre det vitskaplege kjeldematerialet. Gjennomføringa av dei arkeologiske utgravingane i slike saker er først og fremst ein konsekvens av utbygger sitt ønske om utbygging, og skjer ikkje på grunnlag av vernestyresmakta si eigne behov og prioriteringar. Etter kulturminnelova er hovudregelen at utbyggjar skal koste utgiftene knytt til nødvendige arkeologiske utgravingar. Regelen er i samsvar med eit generelt prinsipp i miljøforvaltninga om den som forbrukar eit miljøgode må betale for det.

Praktiseringa av kulturminnelova sine føresegner om dekning av utgifter ved gjennomføring av arkeologiske undersøkingar og utgravingar vart drøfta i St meld nr 39 (1986-87) om bygnings- og fornminnevernet som Stortinget handsama og slutta seg til våren 1988. Meldinga slår fast at det ikkje er ønskeleg å endra prinsippet om kostnadsdekning, verken ut i frå vernefaglege synspunkt eller rettferdsomsyn.

Riksantikvaren sitt vedtak drøfter både tilhøvet til sakshandsaminga etter kulturminnelova og tilhøvet til plan- og bygningslova, heimelsgrunnlaget for dispensasjon etter kulturminnelova § 8 og omfanget og storleiken på dei arkeologiske gravekostnadene. Så langt eg har hatt høve til å vurdere saka er den etter mitt syn handsama i samsvar med gjeldande regelverk.

Med omsyn til dei konkrete skjønsmessige vurderingane i vedtaket viser eg til at Riksantikvaren sitt vedtak er endeleg og derfor ikkje kan påklagast. I ein slik situasjon der departementet ikkje har saka til formell handsaming vil eg ikkje kommentere dette nærare.

I denne saka søkte klager og om statleg tilskott til dekning av kostnader ved arkeologiske utgravingar etter kulturminnelova § 10, dersom vedtaket vert opprettheldt. Dette vil Riksantikvaren komme tilbake til i form av eit eige vedtak. Dette vedtaket kan påklagast til departementet. Eg finn det derfor ikkje riktig å kommentere dei konkrete problemstillingane som er knytt til den saka.

Departementet har motteke ein del skriv og spørsmål om utgifter knytt til arkeologiske utgravingar. Eg kan forstå at store kostnader kan opplevast som konfliktfylt i høve til ønskje om ein smidig og kostnadseffektiv gjennomføring av tiltaket. Det vil derfor vere naturleg at det offentlege kulturminneutvalet som er under etablering ser nærare på omfanget av kostnadene ved dei arkeologiske utgravingane og om ein bør vurdere ei noe anna fordeling av kostnadene mellom utbyggar og staten.

Med omsyn til organiseringa av den arkeologiske utgravingsverksemda viser eg til at departementet arbeider med å endra forskriftene til kulturminnelova om fagleg ansvarsdeling og gjennomføring av arkeologiske utgravingar. I dette arbeidet legg ein vekt på

å etablere eit klart skilde mellom utøving av forvaltningsmynde og gjennomføring av arkeologiske utgravingar (skilde forskning og forvaltning), sikre kapasitet, fleksibilitet og kvalitet ved gjennomføring av arkeologiske utgravingar og sikre kompetansen hos dei etablerte instansar som utfører utgravingar. Ein tek sikte på å få gjennomført denne endringa i løpet av våren.

Spørsmål nr. 193.

Innlevert 5. mars 1999 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 11. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«FD varsler «foreløpig ikke skatteplikt på premiefritak ved uførhet for inntektsåret 1999 og tidligere år». Departementet la opprinnelig opp til beskatning av forsikringsytelsen. Det er positivt at departementet frafaller beskatning for i år og tidligere, men man åpner dessverre for dette fra og med år 2000. Hvis finansministeren kommer til den konklusjon at man for fremtiden vil skattlegge premiefritak ved ervervsmessig uførhet, vil departementet da fremlegge dette for Stortinget for endelig vedtak?»

Svar:

Livsforsikringer kan etter forsikringsavtalen gi rett til premiefritak når den som er forsikringstaker eller er forsikret etter avtalen blir ervervsmessig ufør. Dette gjelder både individuelle forsikringer og kollektive ordninger.

Premiefritak innebærer at forsikringstakeren slipper å innbetale premie så lenge vilkårene for et slikt fritak er oppfylt. Premien dekkes i hele denne perioden av forsikringsselskapet. Opptjening av rettigheter, i første rekke senere alderspensjon el, skjer som om det ble innbetalt premie av den som har forsikringen.

Skatteteknisk anses premiefritak som en forsikringsytelse. Det blir i skattemessig sammenheng avgjørende for personlige skattytere om denne forsikringsytelsen anses som pensjon, som skal beskattes som personinntekt. Den skatteplikten som kan utledes fra dette har etter alt å dømme vært håndhevet forskjellig og har blitt aktualisert etter skattereformen i 1992.

Når det gjelder individuelle pensjonsforsikringsavtaler etter skatteloven (IPA), kom det som en følge av innføringen av IPA-ordningen i 1997 nye rutiner for innberetning til ligningsmyndighetene for inntektsåret

1998. Det er derfor først for dette inntektsåret forsikringsselskapene har innberettet disse særlige ytelsene som skattepliktig personinntekt. Skattlegging nå kunne ha ført til tyngende restskatter.

Jeg kan forstå at mange har problemer med å akseptere den skattetekniske fortolkningen som begrunner skatteplikten og med å anse skatteplikten som rimelig. Uttrykket «premiefritak» dekker over en totrinns prosess, der uførhet først utløser en forsikringsytelse, som så brukes til å dekke premien.

Finansdepartementet vil i forbindelse med skatteopplegget for år 2000 foreta en vurdering av om det fra dette inntektsåret bør innføres et lovfestet skattefritak for premiefritak i tilknytning til de ulike forsikringsproduktene, eller om en varig skatteplikt bør reguleres og tydeliggjøres i skatteloven på en hensiktsmessig måte. Stortinget vil derfor bli forelagt hvordan de varige skattereglene på området skal være, uansett hvilket forslag departementet kommer frem til. For inntektsårene 1999 og tidligere har departementet bedt Skattedirektoratet om å sørge for at beskatning unnlates.

Spørsmål nr. 194.

Innlevert 5. mars 1999 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 11. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Finanskomiteen forutsatte i høst fradrag for ekstraavgifter til fergebilletter og bompenger ved nødvendig bilbruk. Spesialrådgiver Sunde ved Fylkesskattekontoret i Sør-Trøndelag sier at «det gjør det vanskelig for skatteetaten at FD ikke har forskriftene ferdige.». Mangelen på eksakte forskrifter gjør at Sunde ber ligningskontorene om ikke å gi fradrag for bompenger og ferjeavgifter på skattekortet. Hvilke initiativ vil statsråden ta for snarest å fastslå at denne type avgifter er fradragsberettiget?»

Svar:

I skatteopplegget for inntektsåret 1999 ble det foreslått å innføre en standardisert modell (reiseavstandsmodellen) for beregning av fradrag for reise mellom hjemmet og arbeidssstedet, noe Stortinget fulgte opp. Fradragsmodellen er basert på reiseavstand. Denne registreres en gang for alle (så lenge bopelen og arbeidsforholdet består) og automatisk fradragsberegning skjer etter satser per kilometer, uavhengig av reisemåte. For 1999 er satsen kroner 1,40 per kilometer. De første kroner 7 000 er som før ikke fradragsberettiget. I innstillingen til skatteopplegget for 1999 ble det også lagt til grunn at det skal gis fradrag for ekstraavgifter til ferge, bom eller tilsvarende når bil er nødvendig for å komme til og fra arbeidet.

Reiseavstandsmodellen reiser flere praktiske spørsmål som må løses i forskrift, herunder utforming av reglene om fradrag for ekstraavgifter til ferge, bom eller tilsvarende. Arbeidet med utkast til denne forskriften er snart avsluttet og vil deretter sendes på høring. Ligningskontorene vil kunne legge høringsutkastet til grunn i saker vedrørende endring av skattekort. Forskriften vil foreligge i god tid før oppstart av ligningsbehandlingen for inntektsåret 1999.

Dokument nr. 15:19.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 195.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 16. mars 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Viseutenriksminister Isabel Allende og en delegasjon med kubanske journalister har nylig besøkt Norge. I samtaler kom det klart til uttrykk at de ønsker at Norge skal etablere ambassade i landet. Det er positivt at regjeringen øker kontakten med Cuba, og på den måten viser at en ikke aksepterer den ødeleggende amerikanske blokaden av landet. Det virker imidlertid underlig at det ikke blir etablert en ambassade i landet. Hvordan er framdriften for etablering av amassade på Cuba ?»

Svar:

Historisk sett var det Cubas betydning for norsk skipsfart og som klippfiskmarked som førte til opprettelsen av en norsk fagstasjon i Havana allerede 1906, vår første i Latin-Amerika. Den ble imidlertid nedlagt i 1966, og ambassaden i Mexico er i dag sideakkreditert til Cuba.

Kontakten mellom Norge og Cuba siden den gang har vært relativt beskjedent. De bilaterale forholdene har imidlertid de siste årene tatt seg noe opp. Med daværende statssekretær Jan Egeland's besøk på Cuba i 1994 ble det innledet en viss regelmessig besøksutveksling på politisk nivå. Det første offisielle besøket av en norsk statsråd til Cuba fant sted så sent som i april 1997, da daværende kulturminister Turid Birkeland besøkte landet. Det siste året har statssekretær Janne Haaland Matlary besøkt Cuba.

Til tross for en prosentvis markert økning i den norsk-kubanske samhandelen i 1996-97, er de økonomiske forbindelsene fortsatt svært begrenset. Kubanerne har problemer med å skaffe nødvendig valuta og garantier. En del norske bedrifter har imidlertid vist interesse for det kubanske markedet, bl.a. innenfor fiskeoppdrett og -eksport. Etter hvert som kontakten mellom Norge og Cuba øker, er det mulig at også den økonomiske samhandelen vil ta seg opp.

Den norske bistanden til Cuba er også svært begrenset, rundt 7-8 mill. kroner de siste årene. Unntaket var 1997 da det ble gitt en ekstrabevilgning på grunn av orkanen Lili.

Den økte kontakten mellom Norge og Cuba i løpet av det siste året har i stor grad dreid seg om etablering av en norsk-kubansk dialog om menneskerettigheter i det moderne samfunn. Denne dialogen har vært en kritisk dialog om sentrale MR-spørsmål, hvor ett aspekt har vært pressens rolle. Flere besøk har inngått i dialogen, i forbindelse med seminarer både på Cuba og i Norge. Det tas for øvrig sikte på et oppfølgingsmøte i Norge, hvor sentrale emner vil være demokrati og spørsmål om beskyttelse av menneskerettigheter.

Fra norsk side ønsker vi å utvide denne dialogen til også å omfatte andre områder for norsk-kubanske bilaterale forbindelser.

En viktig forutsetning for opprettelse av en stedlig ambassade er imidlertid at forbindelsene - politisk, økonomisk og på andre måter - har et omfang som berettiger dette. Vi er ikke der ennå når det gjelder våre forbindelser med Cuba.

Saken har også en budsjettmessig side. Innenfor de budsjetttrammene vi har til drift av norsk utenriks-tjeneste, må vi husholde som best vi kan. Det er derfor i dag ikke mulig å opprette en ambassade på Cuba uten å måtte nedlegge en annen utenriksstasjon.

Spørsmål nr. 196.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 16. mars 1999 av utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

Spørsmål:

«Politiet i Stavanger skal behandle anmeldelsene fra chilenerne som er bosatt i Norge, og som på ulike måter har vært utsatt for Pinochets undertrykkende og diktatoriske regime. Imidlertid virker det som om sakene avventes med tanke på utviklingen i England. Hva gjør statsråden for å sikre at Norge aktivt bidrar til at Pinochet blir stilt til ansvar for sine handlinger, evt hva blir gjort for å få satt fri de mange politiske fangene Chile har i dag?»

Svar:

Chiles tidligere diktator Augusto Pinochet ble arrestert i England på begjæring av den spanske påtalemyndighet 16. oktober i fjor. Pinochet er begjært utlevert til Spania og denne utleveringsbegjæringen er fortsatt til behandling i det britiske rettsvesen. Lovlordene i Overhuset skal avsi en ny kjennelse etter at den første ble opphevet som følge av inhabilitet. Både Storbritannia og Spania er parter i den europeiske utleveringskonvensjon av 13. desember 1957, og det er denne konvensjonen som danner det rettslige grunnlag for behandlingen av utleveringssaken.

Det er i samsvar med statspraksis innenfor Europarådssystemet at tredjestater ikke intervensjoner i en pågående behandling av utleveringssaker. Denne praksisen støtter seg på såvel hensynet til rettsvesenets uavhengighet som respekt for andre staters suverenitet. Heller ikke den britiske eller den spanske regjering har gitt uttrykk for noen bestemt holdning i forbindelse med utleveringsbegjæringen, men nøydd seg med å vise til at saken er under behandling i rettsvesenet. Det er den spanske påtalemyndighet som har fremmet den begjæring som nå er til behandling i det britiske rettsvesen. På denne bakgrunn finner ikke Regjeringen å ville fravike den nevnte praksis.

Som representanten Langeland nevner i sitt spørsmål, blir anmeldelser av Pinochet som er innlevert fra chilenerne i Norge behandlet av politiet i Stavanger og Rogaland Statsadvokatembete. Det er i Norge bred politisk enighet om og lang tradisjon for at påtalemyndigheten utøver sine funksjoner uten innblanding fra politiske myndigheter. Jeg finner det av den grunn ikke riktig å kommentere enkeltsaker som påtalemyndigheten har til vurdering.

Når dette er sagt vil jeg tilføye at det ikke bør herske tvil om at Regjeringen er opptatt av å styrke mulighetene for straffeforfølgning av personer som gjør seg skyldige i den typen handlinger Pinochet er tiltalt for. Norge fordømte klart Pinochets blodige kupp mot den demokratisk valgte regjeringen i 1973 og det påfølgende terrorregimet som med sine massive brudd på menneskerettighetene og humanitær rett kostet flere tusen mennesker livet. Det sterke norske engasjement under opprettelsen av den nye permanente internasjonale straffedomstolen under Roma-konferansen sist sommer er et utslag av ønsket om å styrke mulighetene for straffeforfølgning av dem som gjør seg skyldige i de alvorligste brudd på internasjonal humanitær rett. Det samme gjelder vårt engasjement for etableringen av og virksomheten til de to tribunalene for Rwanda og det tidligere Jugoslavia. Når den permanente internasjonale straffedomstolen trer i funksjon vil adgangen til å straffeforfølge personer som anklages for folkemord, forbrytelser mot menneskeheten samt alvorlige krigsforbrytelser bli vesentlig utvidet.

Når det gjelder den del av spørsmålet som omhandler politiske fanger i dagens Chile, anerkjenner ingen av de sentrale menneskerettighets-organisasjonene personer dømt for politisk motiverte lovstridige handlinger begått etter Pinochets avgang i 1990 som politiske fanger. Deres aktiviteter er rettet mot dagens demokratisk valgte regjering, og dette gjør dem ikke til politiske fanger i de sentrale MR-organisasjonenes øyne.

President Aylwin (1990 - 1994) løslot i sin regjeringsperiode alle politiske fanger som på det tidspunkt satt i chilenske fengsler. Dette gjaldt til sammen mer enn 300 mennesker. Mange av disse fikk sin straff omgjort til eksil i utlandet, andre ble benådet.

Det var imidlertid en rekke personer som i denne tiden var tiltalt for politisk motiverte handlinger begått i diktatortiden, men som av ulike grunner ikke hadde fått saken sin pådømt. Disse mistet muligheten til å få sin sak avsluttet, nettopp fordi de fysisk ikke befant seg i fengsel. Vi er i dag kjent med slike tilfeller - personer som etter Aylwins amnesti i 1990 er dømt for politisk motiverte handlinger begått før Pinochets avgang, og som ikke har sonet sin dom ferdig.

Disse fangenes situasjon følges tett av sentrale chilenske menneskerettighetsorganisasjoner som f.eks. FASIC. Norske myndigheter har nær kontakt med og støtter aktivt flere av disse organisasjonene, i tillegg til at Norge følger opp enkeltsaker overfor chilenske myndigheter i de tilfeller der dette er naturlig. Etter Regjeringens syn spiller de chilenske menneskerettighetsorganisasjonene en viktig rolle for konsolidering av det chilenske demokratiet, på sam

me måte som de i sin tid gjorde en viktig innsats for avskaffelsen av diktaturet.

Det finnes i chilenske fengsler i dag en rekke innsatte som selv betrakter seg som politiske fanger. Den revolusjonære grupperingen Frente Patriótico de Manuel Rodríguez har utarbeidet en liste med navn på 91 chilenske "politiske fanger". Denne listen er lagt ut på internett. Samtlige av personene på denne listen er dømt for lovbrudd begått etter 1990, og ingen av disse har fått anerkjent en status som politiske fanger eller fått medhold i sitt syn fra noen av de politisk uavhengige chilenske MR- organisasjonene.

Spørsmål nr. 197.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Jørn L. Stang.

Besvart 16. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Import på hunde- og kattemat skal etter opplysninger være tollfritt. Import på hestefor skal imidlertid være belagt med tollavgifter. Felleskjøpet har inntil nylig vært enerådende på markedet med sine hesteforprodukter. (Norske produkter.) I dag er det firmaer som ønsker å konkurrere med Felleskjøpet slik at det blir mer konkurranse i markedet.

Kan statsråden bekrefte om det er tollavgifter på import av hestefor og bør det i så fall være tollavgifter på hestefor i fremtiden?»

Svar:

Landbruksministeren har ansvaret for nedsettelse av tariffmessig toll på landbruksvarer. Jeg har derfor forelagt spørsmålet for landbruksministeren. Hans merknader er innarbeidet i svaret.

Hundemat og kattemat var tidligere såkalte ikke- importregulerte landbruksvarer. Det skyldtes i hovedsak at produksjon av slikt fôr ikke var sentralt i landbrukspolitisk sammenheng. Tollsatsen på hundemat og kattemat er derfor lav og i mange tilfeller fri.

Som fôr til hester benyttes i hovedsak høy. Import av høy på kapittel 12.14.9091 i tolltariffen ilegges kr 1,39 pr kg i toll uavhengig av anvendelse. Næringspolitisk er det viktig å opprettholde grunnlaget for norsk produksjon av høy. Jeg ser det derfor som naturlig å ha toll på høy også i fremtiden. Som hovedregel omsettes høy direkte og det er derfor få mellomledd i dette markedet.

Når det gjelder Felleskjøpets produksjon av ulike kraftfôrblandinger beregnet til hester, er disse varene omfattet av korn- og kraftfôrpolitikken. Tollvernet for korn til kraftfôr administreres på en slik måte at norskprodusert korn gis en prismessig preferanse i forhold til utenlandsk, importert korn. Begrunnelsen for dette er å sikre avsetningen av norsk korn. Jeg kan ikke se elementer i korn- og kraftfôrpolitikken som gir Felleskjøpet en begunstiget posisjon i forhold til eventuelle andre norske produsenter av kraftfôr til hester.

Spørsmål nr. 198.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 12. mars 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Vil statsråden ta til orde for en regelendring slik at ikke døve er avskåret fra å arbeide som fiskere?»

Begrunnelse:

Håkon Korneliussen har arbeidet på diverse fiskebåter i snart 10 år, uten at hans døvhet har hindret han i å gjøre en tilfredsstillende jobb.

Håkon Korneliussen var til legeundersøkelse hos sjømannslegen i Tromsø den 22. februar 1999. Utfallet av legebesøket ble at Håkon Korneliussen ikke fikk godkjent legeerklæring til å drive fiske fordi han er døv. Konsekvensen er at han nå står uten arbeid fordi hans handikap i regelverket gjør han uegnet til å drive fiske. Dette til tross for at han har arbeidet om bord i fiskebåter i snart 10 år. Dette yrkesforbudet vil trolig få alvorlige sosiale og økonomiske konsekvenser for han, i tillegg til den ulempen døvheten innebærer.

Regelverket som regulerer dette tilfellet er sjømannslovens § 26 og forskrift om legeundersøkelse av arbeidstakere på skip m.v. Det fremgår av forskriftens § 10 at Sjøfartsdirektoratet kan dispensere fra forskriften. Ifølge opplysninger fra sjømannslegen i Tromsø, vil det svært sjeldent gis dispensasjon for døve, noe som altså innebærer at Håkon Korneliussen og andre døve i praksis blir diskvalifisert fra fiskaryrket.

Svar:

Reglene for kontroll av helse er fastsatt i § 26 i Sjømannsloven av 30. mai 1975 nr. 18 med tilhørende forskrift av 3. februar 1986 nr. 237 om legeundersøkelse av arbeidstakere på skip m.v. I forskriftens § 4 nr. 2 bokstav d) heter det at søkeren "bør vanligvis ikke ha større hørselstap på det beste øre enn 40 dB ved frekvensene 500 - 2000 Hz og 60 dB ved 3000 - 4000 Hz."

Jeg forstår at representanten Bastesens spørsmål har sin bakgrunn i en konkret sak der et vedtak om å nekte å utstede helseerklæring er påklaget. Etter det jeg er gjort kjent med, er klagen innneværende uke oversendt den spesielle klageinstans for slike saker. Jeg finner det på denne bakgrunn ikke riktig å gripe inn i den konkrete sak, men begrenser meg til mer generelle kommentarer.

I forskriftens § 4 nr. 3, andre ledd heter det at "Høreapparat kan unntaksvis tillates for yrkessjømenn som tjenestegjør i maskin eller tilhører matstell- og tjenestepersonalet. Betingelsen er at han derved oppnår sosial hørsel, dvs. en taleforståelse på minst 2½ meter." Søkeren skal heller ikke oppfylle dette minstekravet til sosial hørsel.

Siktemålet med bestemmelsene er å sikre arbeidstakernes liv, helse og arbeidsmiljø. Arbeid til sjøs er forbundet med risiko, og arbeid på fiskefartøy er intet unntak i så måte. At arbeidsplassen er i bevegelse og er utsatt for vær og vind setter ekstra krav til årvåkenhet og funksjonsevne. Det å ikke oppfylle kravene til hørsel vil øke faren for ulykker både for den døve og for de andre om bord. Arbeid om bord uten hørsel vil medføre at de vanlige kommunikasjonskanalene som tale og lydalarmer ikke vil kunne brukes og at de om bord vil måtte fokusere på dette i tillegg til de andre arbeidsoperasjonene som skal utføres. Dette vil øke presset på de tilgjengelige ressursene, og faren for ulykker om bord generelt og for den døve spesielt, vil øke.

Det er min vurdering at en person som ikke oppfyller minstekravene til hørsel, og som således har redusert evne til å kommunisere, er en stor risiko for seg selv og for de andre om bord. En eventuell endring av regelverket ut fra rent sosiale kriterier for å gi døve adgang til arbeid om bord ville sette et for lavt krav til funksjonsevne. Det ville kunne skapes presedens for en utvikling som vi ikke er tjent med.

Jeg har stor forståelse for den vanskelige situasjon som hyrenektede kommer i, men hensynet til helheten når det gjelder personsikkerhet til sjøs må komme først. På denne bakgrunn finner jeg det ikke tilrådelig med en regelendring slik at døve ikke er avskåret fra å arbeide som fiskere.

Spørsmål nr. 199.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen.

Besvart 15. mars 1999 av fungerende forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Evjemoen militærleir i Evje og Hornes kommune i Aust-Agder ble vedtatt opprettholdt i langtidsmeldingen til forsvaret. Kan Statsråden gi en foreløpig redegjørelse for hvilke oppgaver som kan være mest aktuelle å tilføre Evjemoen for å gi denne leieren en beste mulig forsvarsstrategisk betydning og samtidig tilføre leieren et aktivitetsnivå som forutsatt i langtidsmeldingen?»

Svar:

Regjeringen har i St meld nr 22 (1997-98) ikke omtalt aktivitetsnivået ved de enkelte av Hærens garnisoner. Som et ledd i arbeidet med å oppnå balanse mellom mål og midler, lister meldingen ulike tiltak som det kan bli nødvendig å vurdere ytterligere. I denne sammenheng er aktivitetene ved Hærens utdanningsgarnisoner ett av mange tiltak som må vurderes. Forsvarskomiteen har i sin Innst S nr 245 (1997-98) bemerket at man finner det naturlig at Evjemoen opprettholdes og videreføres som et sentrum for landforsvarets tilknytning til Sør-Vestlandet.

Arbeidet med departementets endelige styringsdokument for forsvarsplanlegging i perioden 1999 - 2006 er under slutføring. Forsvarskomiteens merknad vil bli gjenspeilet i de føringer som jeg vil gi til Forsvarssjefen. Virksomheten i Forsvarets organisasjon må fokuseres mot å løse de pålagte oppgaver samt å oppnå intensjonene i de politiske føringer. En

av Forsvarets hovedutfordringer er imidlertid å finne en balanse mellom oppgavene og de ressurser som stilles til rådighet. En annen hovedutfordring er å oppnå en rimelig balanse mellom kostnadene forbundet med drift av organisasjonen og behovet for investering i nytt materiell. Virksomheten må derfor være under kontinuerlig vurdering og utvikling for å tilpasses krigsstrukturens behov og de økonomiske rammebetingelsene.

Departementet vil i det endelige styringsdokumentet ta initiativ til en rekke utredninger som skal skaffe beslutningsgrunnlag for fremtidige avgjørelser. Jeg er videre kjent med at også Forsvarssjefen har iverksatt - og planlegger - egne utredninger med samme formål. Av de mange områder som vurderes er landforsvarets fredsstruktur og styrkeproduksjon. Hensikten er å muliggjøre en rasjonalisering og effektivisering av Forsvarets virksomhet. Jeg vil i styringsdokumentet gi føringer med hensyn til rekkefølge og tid for de utredninger som skal gjennomføres i Forsvarets organisasjon. Arbeidet er omfattende og ressurskrevende. Det må derfor avsettes nødvendig tid for at resultatet skal ha den ønskede kvalitet som beslutningsgrunnlag.

De beslutninger som skal tas vil være av avgjørende betydning for Forsvarets fremtidige organisasjon og virksomhet. Jeg ønsker derfor å avvente resultatene av de utredninger som skal gjennomføres. Det vil gi grunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av landforsvarets fremtidige virksomhet, herunder aktiviteten ved de enkelte garnisoner. Under departementets behandling av Forsvarssjefens anbefalinger vil det blant annet vurderes om tiltakene er i samsvar med de politiske føringer fra Storting og regjering. Eventuelle organisasjonsendringer som krever Stortingets medvirkning vil bli lagt frem for Stortinget på ordinær måte.

Spørsmål nr. 200.

Innlevert 8. mars 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 16. mars 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Bodø er Nordland Fylkes hovedstad, med både sildoljefabrikk og fryseindustri for sild og annen fisk, men befinner seg ikke på listen over godkjente importhavner. Bodø er heller ikke på listen over godkjente grensepasseringspunkt i henhold til EØS og Schengen-avtalen. Kan Fiskeriministeren bidra til at Bodø får status som importhavn og grensepasseringspunkt som EØS-havn, med fulle rettigheter?»

Begrunnelse:

Jeg viser til brev til Justisministeren av 11. desember 1998, besvart 4. januar 1999 der jeg stilte spørsmål om hvor mange havner som ville bli godkjent som importhavner, uten å få svar på mitt spørsmål.

Derfor retter jeg nå et formelt spørsmål til Fiskeriministeren om samme sak, men nå spesifikt om Bodø.

Det er bekymring på kysten for hvilke følger Schengen-avtalen vil få og spesielt er bekymringen stor i fiskeindustrien som importerer råstoff. Jeg er, gjennom oppslag i Nordlands Framtid 5. mars 1999, blitt gjort kjent med at Bodø ikke er tenkt som importhavn. Det er bekymring i Bodøs næringsliv for at mangel på prioritering fra statens side overfor Bodø skal bli et kraftig tilbakeslag for næringslivet i byen, med god grunn.

Det hadde også vært på sin plass om vi kunne få vite hvor mange importhavner som er tenkt i Norge og lokaliseringen av disse, samt grensepasseringspunkter og transithavner i henhold Schengen- og EØS-avtalen.

Svar:

Det vises blant annet til at Bodø ikke er på listen over godkjente importhavner. Jeg legger til grunn at det siktes til veterinære grensekontrollstasjoner opprettet i medhold av revidert vedlegg I i EØS-avtalen, som trådte i kraft 1. januar d.å.

Det er opprettet tyve grensekontrollstasjoner som kun skal kontrollere fiskevarer. Listen over disse samt liste over øvrige grensekontrollstasjoner følger vedlagt dette brev. Hvorfor ingen er lokalisert i Bodø er begrunnet i følgende:

Fiskeridepartementet har lagt til grunn en kontrollmodell hvor det ikke er avgjørende hvor selve grensekontrollstasjonen er lokalisert. Modellen bygger på at grensekontrollstasjonen må ha kontorfasiliteter, mens selve kontrollen kan skje på et kontrollsenter. Dette kan være et mottaksanlegg som ikke er lokalisert på samme stedet som grensekontrollstasjonen. Etter denne modellen trenger grensekontrollstasjonen i prinsippet ikke omfatte mer enn kontorfasiliteter som skal sikre at den er i stand til å ivareta de administrative prosedyrer. Således må leveranser fra

tredjelandsfartøyer i Bodø av fisk som ikke er fersk, forholde seg til Svolvær som grensekontrollstasjon. Dette innebærer imidlertid ikke mer enn at melding sendes til Svolvær, mens fartøyet går til Bodø. På denne bakgrunn blir det mindre viktig hvor grensekontrollstasjonens kontor er lokalisert.

Jeg vil legge til at kontrollsystemet er kontrollert av ESA. Foreløpig har vi ikke mottatt deres konklusjoner. Dersom det konkluderes med at distansen fra Svolvær til Bodø er for lang til at Bodø kan sortere under grensekontrollstasjonen i Svolvær, må det vurderes å opprette grensekontrollstasjon også i Bodø. Det forutsetter at Bodø har anløp av fartøyer med fangster som omfattes av grensekontrollen. Så langt Fiskeridepartementet bragte i erfaring før nåværende liste ble opprettet, var dette ikke situasjonen i fjor.

I tillegg til ESAs vurderinger av kontrollsystemet, vil også andre erfaringer som er gjort i den perioden systemet har fungert, bli evaluert. Dette vil danne basis for en eventuell revurdering av lokaliseringen av grensekontrollstasjonene, herunder om antallet skal økes. Styrende for vurderingen vil være målsetningen om at handelsmønsteret skal opprettholdes i størst mulig grad.

Betegnelsen EØS-havner har sammenheng med en fremforhandlet avtale mellom Norge og EU. Avtalen innebærer at EU-fartøyer skal kunne lande fangster i Norge uten å måtte omsette disse gjennom fiskesalgslagene slik råfiskloven påbyr. Av hensyn til blant annet ressurskontrollen må landingene skje i bestemte utpekte havner. Det systemet som avtalen etablerer er en transitt, og avtalen omtales derfor gjerne som transittavtalen. Avtalen er imidlertid ikke finalisert. EU-fartøyer må derfor foreløpig forholde seg til fiskesalgslagene på samme måte som andre fartøyer. Likeledes har utvelgelsen av EØS-havner så langt ikke hatt noen realitet for de havner som er utpekt. Jeg gjør oppmerksom på at Bodø er en av de tyve havnene som er utpekt for dette formålet. Øvrige havner er Kristiansand, Egersund, Husøy, Bergen, Måløy, Ålesund, Kristiansund, Rørvik, Svolvær, Melbu, Myre, Andenes, Harstad, Tromsø, Skjervøy, Hammerfest, Honningsvåg, Båtsfjord og Vardø.

Når det gjelder grensepassering i henhold til Schengenavtalen har et utvalg sett nærmere på antall og lokalisering av grenseovergangssteder, samt hvordan grensekontrollen kan organiseres ved ankomst sjøveien og i lufthavnene. Dette utvalget legger frem sin rapport i dag 16. mars. Av anbefalingen fremgår det blant annet at Bodø skal være grenseovergangssted. Listen over samtlige grenseovergangssteder som utvalget foreslår etableres, er en anbefaling til Justisministeren. Det er således Justisdepartementet som vil forestå den videre håndtering av utvalgets rapport.

Vedlegg til svar:

Liste over norske grensekontrollstasjoner for import av levende dyr, næringsmidler og andre produkter av animalsk opprinnelse - oppdatert 1/1/99.

Spørsmål nr. 201.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 19. mars 1999 av fungerende justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«En rekke kulturorganisasjoner og institusjoner mister mulighetene til å ha sivilarbeidere dersom Innst. S. nr. 177 blir tolket på strengest mulig måte. Dette kan føre til dramatiske konsekvenser for kulturlivet. Kulturen er uten tvil både fredsskapende og konfliktforebyggende arbeid og gir oss som nasjon identitet som det flerkulturelle samfunnet Norge er. Er statsråden enig i at kultur er fredsskapende arbeid, og vil statsråden sørge for at sivilarbeidere kan avtjene verneplikten i kulturinstitusjoner?»

Svar:

Jeg viser til Innst. S nr 177 -1995-96 side 3, hvor det bl a het: "Fleirtallet går videre ut fra at det kan bryte med prinsippet om førebuing til krigs- og krisedisponering å avgje personell til utprega kulturelle og vitenskapelige føremål. Fleirtallet oppfordrar difor departementet om ikkje å avgje personell til desse oppgåvene med mindre dei kan definerast innafor ramma av førebuande eller fredsskapande teneste."

Justisdepartementet har i tildelingsbrevet for 1999 instruert siviltjenesteadministrasjonene at praksis ved tildeling av oppdrag skal bringes i overensstemmelse med Justiskomiteens oppfordring.

Departementet har lagt til grunn at komiteen har ønsket at avgivelse av mannskap til oppdrag i kultursektoren skal begrenses til tilfeller hvor det er en forbindelse mellom oppdraget og den fredsskapende/voldsforebyggende effekt.

Det kan hevdes at alt kulturarbeid i ytterste konsekvens er fredsskapende, og at alle oppdrag i kultursektoren følgelig derfor bør opprettholdes, men en slik fortolkning av komiteens uttalelse finner jeg det vanskelig å forene med en meningsbærende forståelse av komiteens uttalelse.

Jeg har derfor lagt opp til en praksis hvor det skal være en viss nærhet mellom det oppdraget mannskapet skal utføre og en voldsforebyggende effekt. Når det gjelder kultur og idrettsarbeid rettet mot barn og unge, legger jeg opp til en relativt liberal godkjenningspraksis, hvor alle oppdrag som konkret tar sikte på å aktivisere barn og unge i kultur- og idrettsaktiviteter skal godkjennes. Når det gjelder forskningsoppdrag vil forskning innenfor bistand, fredsforskning og voldsforebygging bli prioritert.

Som en overgangsordning har jeg også bestemt at små og sårbare kulturinstitusjoner, så som museer, biblioteker mv skal kunne få fornyet sine oppdrag i hele 1999. Likeledes vil disse institusjoner få tildelt mannskap, dersom det ikke kan skaffes nok ordinære oppdrag utenfor kultursektoren.

De kulturinstitusjoner som først og fremst vil bli rammet er større institusjoner som NRK, større teatre og lignende institusjoner. NRK har vært den største enkeltavtager av sivile vernepliktige innenfor kultursektoren med opptil 40 mann i oppdrag.

Jeg vil understreke det viktige prinsipp som også stortingsflertallet påpeker i Innst.S. nr.177, at sivile vernepliktige ikke skal erstatte ordinær arbeidskraft.

Justiskomiteens oppfordring i Innst. S. nr. 177 gjør det lettere for Justisdepartementet å satse på forebyggende fredsarbeid og målrettet voldsforebyggende tjeneste for sivile vernepliktige.

Jeg minner til slutt om at Stortinget i møte 13. mai 1996 med 68 mot 47 stemmer vedtok at siviltjenesten skal være verne relevant i forhold til fredsskapende arbeid og at det bør legges vekt på konfliktforebyggende, fredsbevarende og samfunnsnyttig arbeid i tjenesten.

Spørsmål nr. 202.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Signe Øye.

Besvart 11. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Stortinget har i Inns. S. nr. 192 (1997/98) vedtatt at noen kommuner skal prøve ut et introduksjonsprogram for flyktninger og asylsøkere slik at de kommer raskere ut i arbeid. En viktig del av et slikt opplegg er en økonomisk ytelse utenfor sosialhjelp-systemet knyttet til den enkeltes arbeidsinnsats. Kan en slik kommunal kursstønad knyttet til introduksjonsprogrammet unntas fra skatt på linje med kursstønad i arbeidsmarkedstiltak?»

Begrunnelse:

I dagens skattelov finner ikke ligningsmyndighetene noen hjemmel for å unnta en slik ytelse for skatt. En ordning med skattepliktig lønn og kommunen som arbeidsgiver for de nyankomne flyktningene er neppe aktuelt, da det vil forutsette andre økonomiske rammebetingelser enn det integreringstilskuddet gir i dag, og det vil sannsynligvis skape nye motsetninger mellom hjelpetrengende grupper.

Svar:

Det finnes i dag ingen hjemmel i skatteloven som unntar den skisserte stønad fra skatteplikt på linje med ytelser etter sosialtjenesteloven og etter sysselsettingsloven. Dersom man finner at stønaden bør være skattefri, må det gis en egen hjemmel for skattefritak. Finansdepartementet har ikke vurdert om det bør gis et slikt skattefritak. Det vil bli nedsatt et utvalg i regi av Kommunal- og regionaldepartementet som skal utrede og lage utkast til lov om en egen stønad for nyankomne innvandrere. Utvalget vil konsultere Finansdepartementet underveis i spørsmål som vedrører skatt. Regjeringen vil derfor senere komme tilbake med en vurdering av spørsmålet om skattefritak for slike stønader.

Spørsmål nr. 203.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 15. mars 1999 av fungerende samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Stortinget har i forbindelse med budsjettbehandlingen for -99 vedtatt avgiftskompensasjon for bilruter i forbindelse med opphevelse av avgiftstaket for autodieselavgift. I påvente av kompensasjon for disse avgiftene løper nå betydelige kostnader for busselskapene, og som i verste fall kan sette enkeltforetak i fare.

Vil statsråden ta initiativ til at det snarest råd utvikles klare retningslinjer for praktisering av ordningen, slik at selskapene mottar kompensasjon for sine merutgifter?»

Begrunnelse:

Det henvises til Budsjett-innst. S. nr. 13-1998-99, og da særlig til Kap. 1330, post 60, inkl. komiteens merknader. Det siteres fra innledende merknader: "Forslaget gjeld kompensasjon fullt ut for dei meir-kostnader som oppheving av avgiftsfritaket for autodieselavgift for bussar fører med seg, og for auka meirverdibelastning. Det er lagt til grunn at kompensasjonen skal gis via fylkeskommunane og vert løyvd som øyremerkta midlar." Så langt jeg er kjent med har fylkeskommunene ikke mottatt nok midler til at utgiftene så langt har kunnet kompenseres fullt ut, og det beskrives også fra et foretak som har kontaktet meg at det synes å rå uklarhet om retningslinjene for utbetaling, fordi det ikke foreligger ferdige retningslinjer fra departementets side. Konsekvensen blir at ruteselskap bærer med seg kostnader som så langt ikke er blitt kompensert, og denne merutgiften bidrar til usikkerhet for det framtidige næringsgrunnlaget, som i verste fall kan medføre redusert drift i påvente av en avklaring. Det er derfor ønskelig at en slik avklaring raskt finner sted.

Svar:

Som kjent har Stortinget bevilget 380 mill. kr over kap. 1330, post 60 i kompensasjon for tilskuddsberettiget bussdrift med ruteløye og 20 mill. kr over kap. 1330, post 71 i kompensasjon for ikke-tilskuddsberettiget bussdrift med ruteløye. Jeg er klar over at opphevingen av avgiftsfritaket er en likviditetsmessig belastning for næringen. Det har derfor vært et løpende samarbeid med Transportbedriftenes Landsforening for å etablere grunnlag for utbetaling av kompensasjon innenfor de bevilgningsvedtak som er gjort.

Nedenfor gis en redegjørelse for arbeidet med retningslinjer og utbetalingsordninger for de to kompensasjonsordningene.

Tilskuddsberettiget bussdrift med ruteløye

Kompensasjonen gis som øremerket tilskudd via fylkeskommunene og ikke direkte til busselskapene. Kostnadene i forbindelse med autodieselavgiften vil således inngå på samme måte som andre kostnads-komponenter i tilskuddsforhandlingene mellom fylkeskommunene og selskapene. På den måten ivaretar ordningen busselskapenes incentiver til redusert drivstofforbruk og bedre sammensetning av bussparken. Utbetalingene til fylkeskommunene er delt i terminer, og er basert på historisk drivstofforbruk. Utbetalingene er i gang og skjer fortløpende etter hvert som vi får opplyst kontonummer fra fylkeskommunene.

Ikke-tilskuddsberettiget bussdrift med ruteløye

En ny overføringsordning for den usubsidierte rutedriften krever etablering av administrative ordninger og kontroll for å tilfredsstille generelle krav til økonomiforvaltningen i staten, noe som tar tid.

Det er nå foretatt en kartlegging av selskaper og ruter i den forbindelse. Disse er anmodet om å opplyse om total kjørelengde iht. ruteplan, som sammen med bevilgningen på 20 mill. kr, vil danne grunnlaget for utbetaling av kompensasjon. Det legges opp til tre a konto utbetalinger i løpet av året og et sluttoppgjør etter årets utløp. Fylkeskommunene vil bli trukket inn i en kontrollfunksjon for å sikre at oppgavene ikke omfatter ruter med tilskudd.

Realisert ruteproduksjon uten tilskudd som ikke har vært omfattet av a konto utbetalingene vil bli omfattet av sluttoppgjøret på basis av revisorbekreftet regnskap. I forbindelse med avstemmingen etter årets utløp vil det dessuten bli vurdert om kompensasjonsordningen skal omfatte posisjons- og assistansekjøring.

Det er et mål at kompensasjonsordningen skal utformes slik at den ivaretar incentiver til en mest mulig miljø- og ressursbesparende adferd blant operatørene. Departementet vil arbeide videre med sikte på å få til en utforming av kompensasjonsordningen som bedre ivaretar disse hensynene enn det vi har mulighet for nå.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 15. mars 1999 av fungerende samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Som kjent er det nå kommet ny postnummerkatalog som inneholder en rekke nye postnummer. En representant for blindeforbundet har gjort meg oppmerksom på at det fra Postens side ikke er gjort tilgjengelig en datakatalog for blinde og svaksynte, og at de selv må dekke kostnadene dersom de ønsker slik katalog. Vil samferdselsministeren ta initiativ til at blinde og svaksynte kan motta en slik datakatalog uten vederlag for den enkelte svaksynte eller blinde?»

Begrunnelse:

Postnumrene vil være tilgjengelig også for blinde og svaksynte gjennom et dataprogram, og der det enkelte nummer vil kunne leses via spesialtastaturet på pc-en i blindeskrift. Men utfra de opplysninger jeg har fått, krever Posten vederlag for å sende ut dette programmet. Blinde og svaksynte må etter SVs syn ha den samme rett som seende til å motta oppdatert informasjon om norske postnumre på lik linje med seende, slik at denne utgiften dermed ikke skal belastes den enkelte, men offentlige budsjetter som ledd i den informasjonsplikten som her tilligger det offentlige overfor alle brukergrupper av posttjenestene.

Svar:

Jeg har fått opplyst fra Posten Norge BA (Posten) at det i dag ikke er etablert en ordning med egen datakatalog med postnummer for svaksynte og blinde. Det er imidlertid opprettet et eget opplysningskontor "Postens Kundeservice" som vil kunne dekke behovet for svaksynte og blinde når det gjelder opplysninger i forbindelse med postnummer. Kundeservice gir naturlig nok også opplysninger om andre tjenester i Posten. "Postens Kundeservice" har åpningstid på hverdager kl. 07.00. - kl. 19.00. og på lørdager kl. 07.30. - kl. 15.30. Tjenesten koster kr 0,33 for oppstart og videre kr 0,35 pr. minutt. I tillegg vil jeg peke på at postkunder kan få opplysninger om postnummer ved henvendelse til postkontor.

Spørsmål nr. 205.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 18. mars 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«På Fagertun bo- og behandlingssenter bor 23 år gamle Paramjit Kaur, som er mor til 2 jenter som er bortført av sin far, J. Singh, til India. India har ikke undertegnet Haag-konvensjonen, og tilbakeføring til Norge må skje etter Indias rett. Hva har utenriksministeren gjort i denne saken, og hvor står saken i dag?»

Svar:

Utenriksdepartementet har ikke mottatt noen henvendelse om bistand i denne saken. Departementet har imidlertid vært i kontakt med Kripos og barnevernet i Tønsberg. Ingen av dem har registrert denne saken som barnebortføringssak.

Dersom departementet skulle motta en anmodning om bistand, vil den selvfølgelig bli fulgt opp på vanlig måte.

Spørsmål nr. 206.

Innlevert 9. mars 1999 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe.

Besvart 15. mars 1999 av fungerende justisminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Avtalen mellom staten og Aven AS sikrer bedriften monopol på svært rimelig arbeidskraft. Flere ansatte i konkurrerende bedrifter har mistet jobben som følge av avtalen. Synes ikke statsråden at det er urimelig og konkurransevridende at Aven AS får en eksklusiv avtale om bruk av fangers billige arbeidskraft?»

Begrunnelse:

"Justisdepartementet ga firma enerett på fangers billige arbeidskraft" dette iflg. Aftenposten av 15.januar 1999.

Ifølge avisen er det inngått en hemmelig avtale mellom staten og bedriften Aven AS som pålegger en rekke fengsler som lager paller, til ikke å ta oppdrag for konkurrerende bedrifter. Justisdepartementet har hemmeligholdt avtalen med begrunnelse at " unntak er påkrevd av hensyn til en forsvarlig gjennomføring av økonomiske rammeavtaler med næringslivet".

Det må da være åpenbart urimelig og konkurransevridende hvis kun en produsent som Aven AS som i dette tilfelle får inngå en eksklusiv hemmelig avtale om bruk av fangers billige arbeidskraft i pallegroduksjon, uten konkurranse eller anbud fra andre bedrifter som driver i samme bransje.

Svar:

Fengselsloven pålegger fengselsvesenet å gi innsatte arbeid som tar hensyn til deres evner og ferdigheter, og til deres muligheter for opplæring og beskjeftigelse etter løslatelsen. Arbeidsdriften i fengslene søker derfor å gi innsatte en arbeidsmessig opplevelse som ikke er for fjern fra hva ordinære arbeidstakere opplever samtidig som man tar hensyn til at mange innsatte har dårlig arbeidslivskompetanse.

Fengselsvesenets arbeidsdrift har en variert og omfattende produksjon. I denne virksomheten inngår produksjon til fengselsvesenets eget bruk, salg av produkter direkte fra anstaltene og underleverandørvirksomhet for en rekke private bedrifter.

Fengselsvesenet har ikke hatt mulighet for å etablere tilstrekkelig antall egne arbeidsplasser for innsatte. Målet om å ha arbeidstilbud til alle, kan bare oppnås ved et samarbeid med bedrifter. Det har vært arbeidet mye med å etablere slike underleverandørforhold. En vanskelighet er å få tilpasset kvalitetskrav og tidsfrister til det forhold at innsatte ikke har ordinær arbeidslivskompetanse.

Departementet har det siste året gjennomgått produksjonsavtalene som arbeidsdriften i fengselsvesenet har med private firmaer. På bakgrunn av resultatene fra dette arbeidet er det blant annet presisert i brev til fengselsdirektørene av 17.02.99 at kontrakter av en viss størrelse som fengslene har med det private næringslivet skal sies opp og at eventuelle nye kontraktsinngåelser må legges ut på anbud. Dette blant annet for å sikre at fengselsvesenet ikke utilbørlig påvirker markedsmekanismer. Kopi av brevet følger vedlagt. Det er for øvrig opp til den enkelte fengselsdirektør å vurdere hvilke typer arbeidstilbud til innsatte som er formålstjenlig for den enkelte anstalt, herunder kontraktsforhold som inngås med næringslivet.

Når det gjelder samarbeidsforhold med Aven AS så har fengselsvesenet dette ved Ilseng arbeidskoloni, Trøgstad kretsfengsel, Hof arbeidskoloni, Kragerø kretsfengsel, Åna kretsfengsel og Verdal arbeidskoloni. Direktøren for Vestre fengselsdistrikt har sagt opp avtalen mellom Åna kretsfengsel og Aven AS med virkning fra den 01.12.98 og med stans i samarbeidet den 01.12.99. De øvrige avtaler vil med utgangspunkt i retningslinjene i brev av 17.2.99 bli sagt opp når de utløper. Nye avtaler vil bli inngått etter anbudsrunder.

I begrunnelsen til spørsmålet fra Vidar Kleppe blir det vist til en hemmelig avtale mellom staten og Aven AS. Det er ikke riktig at produksjonsavtalen fra 1973 mellom Justisdepartementet og Aven AS er hemmelig. Avtalen er et offentlig dokument som alle vil få innsyn i. Kopi av denne følger som vedlegg. Denne avtalen vil være helt uten relevans når de nåværende lokale avtaler er oppsagt.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg nr. 1.

Brev fra Justis og politidepartementet til Fengselsdirektørene vedr. kontrakter mellom anstaltenes arbeidsdrift og private firmaer, jfr. ref. 98/14757 D ED/BM, datert 17.02.99.

Vedlegg nr. 2.

Produksjonsavtale inngått mellom Fengselsstyret, Justisdepartementet og firmaet Aven Tre & Emballasje A/S, Holmestrand, datert 1. mars 1973.

Spørsmål nr. 207.

Innlevert 10. mars 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 16. mars 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til endringer av de vedtak som ble gjort i forbindelse med behandlingen av St meld nr 49 (1996- 97) slik at det åpnes for at elever i den videregående skole skal kunne forbedre karakterer fra lavere nivå selvom de har karakterer i samme fag på høyere nivå. Alternativt ser Statsråden muligheter for overgangsordninger for elever som i inneværende skoleår arbeider med slik forbedring, på basis av at de ikke har fått tilfredsstillende informasjon om regelverket?»

Begrunnelse:

Så vidt jeg har brakt i erfaring ble det i Stortingsmelding nr 49 (1996- 97) vedtatt at elever i den videregående skole ikke kan forbedre karakterer fra lavere nivå dersom de har karakterer i samme fag på høyere nivå. Etter min oppfatning er dette uakseptabelt fordi karakterene fra lavere nivå teller med i poengsummen til opptak til høyere utdanning.

Vedtaket er etter hva jeg forstår meddelt de videregående skolene i rundskriv F-124-97.

I tillegg til ovennevnte er det slik at denne regelen setter mange unge i en vanskelig situasjon fordi de allerede er i gang med å ta opp fag. Ifølge media har informasjonen om det nye regelverket ikke kommet ut til de dette gjelder, dvs. elevene. Dette er etter undertegnendes oppfatning svært beklagelig.

Reglene vil også trolig gi utilsiktet negative virkninger i forhold til voksne med gamle svake artiumer, som de ønsker å forbedre med sikte på etter- og videreutdanning.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Ulf Erik Knudsen om adgangen for elever til å forbedre karakterer fra lavere nivå selv om de har karakterer i samme fag på høyere nivå. I samsvar med ønsket fra flertallet i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen under behandling av St meld nr 49 (1996-97) fastsatte departementet retningslinjer for karakterføring på vitnemål og forbedringer av karakterer i fag i rundskriv F-124-97. Dette ble sendt ut til bl a alle videregående skoler, fylkeskommuner, statens utdanningskontorer og elevorganisasjoner den 11. november 1997. Det ble meddelt at siste mulighet for privatister til å forbedre seg eller stryke karakterer på lavere nivå var våren 1998.

For elever ble retningslinjene gjort gjeldende for dem som begynte i videregående opplæring skoleåret 1997-98, og som går ut våren 2000. Dette tidspunktet ble satt for at ikke forutsetningene for de elevene som allerede var inne i opplæringsløpet, og som hadde gjort sine valg av fag, skulle endres i løpet av deres skoletid. I rundskriv F-113-97 den 10. oktober 1997 informerte departementet om kommende nye regler for rangering av søkere til universiteter og høyskoler, bl a bruk av primærvitnemålsskvote.

Flertallet i Stortinget la vekt på at det ikke er rimelig at de som har karakter på et høyere nivå, og slik har dokumentert et høyere kunnskapsnivå i faget, skal ha rett til på ny å dokumentere et lavere kunnskapsnivå i faget. Jeg synes det derfor er vanskelig å foreslå endring i det som et bredt flertall i Stortinget sto bak.

Imidlertid er det blitt hevdet at det er noen som ikke er blitt godt nok informert til tross for utsendt informasjon. På bakgrunn av dette vil departementet innhente informasjon om hvor stort dette problemet er og deretter vurdere eventuelle tiltak.

I begrunnelsen for spørsmålet, og i artikler i Aftenposten, er det tatt opp ulike sider ved reglene for opptak til høyere utdanning. Departementet har startet et arbeid med en nøye og helhetlig gjennomgang av forskriftene for opptak til universiteter og høyskoler, bl a med tanke på å gjøre reglene bedre forståelige for allmennheten.

Når det gjelder eventuelle utilsiktede negative virkninger overfor voksne som har tatt artium tidligere og har svake karakterer, er disse vanskelig å vurdere. Voksne har for øvrig muligheter til å søke opptak på grunnlag av bl a alder og realkompetanse. Kompetansereformen vil bidra til å ivareta ønskene til voksne.

Spørsmål nr. 208.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 16. mars 1999 av fungerende kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Jeg viser til at et flertall på Stortinget har vedtatt oppheving av husleiereguleringsloven kapittel II. Under debatten ble det fra Arbeiderpartiets side vist til at det er behov for informasjon til beboerne som blir berørt av vedtaket. Særlig gjelder det beboer som vil bli berettiget til bostøtte. Statsråden berørte også dette i sitt innlegg.

Da det tydeligvis er behov for informasjon raskt, ønsker jeg å høre hvordan departementet vil følge opp informasjonsbehovet overfor beboerne?»

Svar:

Jeg er enig i at det er viktig med rask informasjon om bestemmelsene i den nye husleieloven, og ikke minst informasjon om avvikling av husleiereguleringsloven kapittel II. Departementet vil derfor ta sikte på å utarbeide en særskilt informasjonsbrosjyre både om avviklingsreglene i husleiereguleringsloven og muligheten for bostøtte. Brosjyren vil bli distribuert til instanser som trolig kommer i kontakt med de berørte beboerne. Dette gjelder bl.a. Husbanken, husleienemndene, boligetatene og sosialkontorene i Oslo og Trondheim, Norges Leieboerforbund og Huseiernes Landsforbund. Også annen informasjon vil bli nøye vurdert.

Spørsmål nr. 209.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 19. mars 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«I 1996 vedtok Stortinget ny tomtefestelov som fortsatt ikke er iverksatt. I stedet har departementet sendt ut på høring forslag om endringer i den loven Stortinget har vedtatt. Er det manglende vilje i Justisdepartementet til å godta Stortingets flertallsvedtak som ligger bak at loven ikke er iverksatt og at departementet sender på høring standpunkt som tidligere av avvist av Stortinget?»

Svar:

Tomtefesteloven ble vedtatt av Stortinget 5 desember 1996 og sanksjonert av Kongen i statsråd 20 desember 1996. Når loven ikke ble satt i kraft med en gang, hadde dette sammenheng med at det var nødvendig å fastsette nærmere forskrifter til loven, samt utarbeide informasjonsopplegg. Utkast til forskrifter ble sendt på høring ved departementets brev 12 desember 1997, med høringsfrist 1 april 1998. Dette skjedde under to måneder etter at regjeringen Bondevik tiltrådte. Samtidig ble spørsmålet om oppheving av prisreguleringen (som ikke har grunnlag i den tidligere tomtefesteloven, men i prislovgivningen) tatt opp. Departementet ga i den sammenheng uttrykk for at det ikke ville være i tråd med Stortingets intensjoner å opprettholde en slik regulering.

Mellom annet på bakgrunn av høringsuttalelser til spørsmålet om opphevelse av prisreguleringen for festeavgifter, kom regjeringen til at den vedtatte § 15 i tomtefesteloven burde vurderes på nytt før loven blir satt kraft. Ved brev 29 oktober 1998 ble således ulike forslag sendt på høring. Ingen av forslagene som har vært på høring har tidligere vært forelagt Stortinget. Høringsfristen gikk ut 1 februar 1999. Lovspørsmålet er nå til vurdering i departementet og er høyt prioritert. I tilfelle regjeringen konkluderer med at tomtefesteloven bør endres før ikraftsetting, vil saken på vanlig måte bli forelagt Stortinget i form av en odelstingsproposisjon.

Spørsmål nr. 210.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold.

Besvart 19. mars 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«I Drammen er prosjektet "Mot i Brystet, Vett i Pannen" igangsatt for å forebygge gjengvirkning i skolen. Politiet fikk avslag 3/12-98 fra departementet på finansiering av prøveprosjekt med tilstedeværende politi i miljøet rundt Strømsø skole.

Bør ikke prosjektet falle innenfor kriteriet "utprøving av tiltak som kan være av interesse for andre distrikter" og hva vil departementet gjøre for å støtte utprøving av dette og andre lokale forsøks tiltak for forebygging av vold i ungdomsmiljøene i 1999?»

Svar:

Regjeringen har i St.prp. nr 1 (1998-99) framhevet at den prioriterer forebyggende og tverretattlig samarbeid for å bekjempe kriminalitet og øke folks trygghet. Som en følge av dette er bekjempelse av voldskriminalitet og kriminalitet forbundet med gjengvirkning et av de fremste mål for politiet.

Det har departementet sterkt understreket i årets budsjettildelingsskriv til politidistriktene. Her er politiet pålagt å prioritere utvikling av det tverretattlige samarbeidet med sikte på videreføring og gjennomføring av tiltak for å effektivisere og koordinere det forebyggende arbeidet. Det er nødvendig at man gjennom et forpliktende og kontinuerlig samarbeid mellom politi, kommunale myndigheter, herunder

skolevesenet, og andre instanser kan styrke det forebyggende arbeidet. Departementet har prioritert dette arbeidet i lengre tid.

Det er utarbeidet en egen plan for politiets forebyggende tjeneste der det er særskilt lagt vekt på tverretatlige samarbeidsmodeller. Planen er sendt politidistriktene for oppfølging.

Dette arbeidet har også i mange kommuner resultert i at det er utviklet et nært samarbeid mellom politiet og flere kommunale myndigheter. Dette er gjort - og gjøres fortsatt - innen de ressursrammer som de enkelte instansene er tildelt. Jeg vil her nevne at prosjektet Samordning av lokale tiltak (SLT) allerede er utprøvd og er tatt i bruk som samarbeidsform flere steder. Her samarbeider politiet, skolevesenet, sosialetaten, barnevernet og fritidssektoren i et ofte velfungerende samarbeid. En slik samarbeidsmodell er introdusert både for politiet og kommunale myndigheter gjennom det arbeidet som bl.a. Det kriminalitetsforebyggende råd utfører.

Det er på denne bakgrunnen avslaget på søknaden fra Drammen politidistrikt må ses. Politiet er tildelt midler til forebyggende, tverretatlig samarbeid og må prioritere bruken av midlene, også når det gjelder hvilke forebyggende tiltak man skal gjennomføre. Prosjektet «Mot i Brystet, Vett i Pannen» er vurdert som positivt og nyttig av departementet. Det skulle, slik det er framstilt i søknaden, passe godt inn i et såkalt

SLT-samarbeid i Drammen. Det er således politiet, sammen med kommunen som må avgjøre om dette prosjektet skal gjennomføres som en del av arbeidet med å oppnå målet om å utvikle det tverretatlige samarbeidet. Etter min oppfatning foreligger det imidlertid ikke opplysninger som tilsier at prosjektet i Drammen vil representere noen ny metodeutvikling. Jeg finner det naturlig at Drammen politidistrikt tar opp spørsmålet om eventuelle ressurser til prosjektet i departementets årlige styringsdialog.

Spørsmål nr. 211.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold.

Besvart 19. mars 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Hadeland og Land Sorenskriverembete ønsker oppgradering av eksisterende lokaler og det er laget komplette planer og budsjetter, jfr. brev til Justisdepartementet 26/1-98.

Hva gjør departementet for å få fortgang i oppgraderingen slik at dette kan skje helhetlig fremfor stykvis løøsninger som vil være fordyrende, og hva er departementets planer for oppgradering og bemanning av landets samlede sorenskriverembeter de nærmeste år ?»

Svar:

Regjeringen nedsatte 10.10.1997 et utvalg (Strukturutvalget) etter at Stortinget ba om en stortingsmelding om strukturen for herreds- og byrettene

(Innst. S. nr. 122 - 1996-97). Det er ventet at utvalget vil foreslå endringer i antall domstoler og hvor de skal lokaliseres. I påvente av den videre behandling av utvalgets utredning, finner Justisdepartementet det ikke hensiktsmessig å gjennomføre større oppgraderinger av eksisterende lokaler.

Justisdepartementet vil derfor avvente behandlingen av utvalgets utredning, før det utarbeides en oversikt over i hvilken rekkefølge den enkelte domstols lokaler skal oppgraderes og hvilket omfang oppgraderingen skal ha.

I påvente av behandlingen prioriteres kun arbeidet med større prosjekter som lokalene for domstolene i Oslo, Tromsø, Kristiansand og Bergen m.m. Det foretas imidlertid også mindre tilpasninger andre steder så langt dette er økonomisk mulig.

Når det gjelder bemanningen av landets sorenskriverembeter, er dette noe som følges opp løpende etter behov, men særlig knyttet til budsjettfordelingen det enkelte år.

Oppgradering av lokalene for Hadeland og Land sorenskriverembete

På bakgrunn av det ovenstående er oppgradering av lokalene for Hadeland og Land sorenskriverembete ikke blitt prioritert, selv om vi er enige i at lokalene ikke er tilfredsstillende. Departementet har imidlertid gitt sorenskriveren en tilleggsbevilgning til å bedre sikkerheten ved domstolen. Dette omfatter adgangskontroll, tyverialarm, kameraovervåkning og porttelefon foruten ombygging av skranke (mot publikum).

Spørsmål nr. 212.

Spørsmålet bortfalt.

Spørsmål nr. 213.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe.

Besvart 19. mars 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren bidra til å foreta en full gjennomgang og gransking av hele Kystverkets virkeområde, slik at de ansatte for fremtiden kan utøve ærlighet og trygghet, dette for blant annet å sikre en effektiv og sikker sjøveistransport på hele Norskekysten?»

Begrunnelse:

Den senere tid har det i offentligheten blitt kjent at Kystverket som organisasjon har store problemer/utfordringer. Påstander om grove tjenesteforsømmelser, grove brudd på informasjonsplikten, brudd på havne- og farvannsloven av 1994, brudd på arbeidsmiljøloven, brudd på seilingsbestemmelser på Norskekysten, manglende oppfølging av stortingsvedtak, mulig brudd på forurensningsloven, brudd på tjenestemannsloven, pågående undersøkelser om økonomisk kriminalitet av Tollvesenet, Økokrim og Kripas, brudd på forpliktende avtaler med øvrige statsetater i norsk kystforvaltning, forhold til stats- og sjøkartverk, SFT, Sjøfartsdirektoratet og Sjøforsvaret. Tjenesteforsømmelse, bevisst underrapportering av slukte fyrlykter på norskekysten - dette for mulig å tilsløre et slett vedlikehold og manglende prioriteringer av navigasjonsinstallasjonene i fyrtenesten - jfr. St.prp. nr. 1 (1998-99) Kystforvaltning.

Bruddet på Fiskeridepartementets uttrykkelige påbud av 1998 om å merke den farlige og laveste broen over Valsøysundet i Hasla kommune, ble at tre unge mennesker unødvendig mistet livet natt til 28. juli 1998. Denne manglende merkingen har opprørt mange og tilsier en granskning/gjennomgang av saken i full åpenhet.

Slukte fyr langs kysten er et stort problem, det samme er problemene med slukte fyrlykter som ikke blir reparert. Det kan og se ut til at en av årsakene til rekken av slukte fyr er krangelen mellom ledelse og de ansatte, da direktorattoppene nektet å innse at lyspærene var gått ut av produksjon. Fiskeriministeren burde grunnet ovennevnte ha en interesse av en snarest mulig gjennomgang/opprydding som kan være med å gjenopprette den nødvendige tilliten til det viktige arbeidet Kystverket utfører.

Svar:

I St meld 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport, og i Stortingets behandling av denne, ble behovet for en gjennomgang av Kystverket drøftet. I den nevnte meldingen het det bl a at "Fiskeridepartementet vil legge til rette for økt ressursutnyttelse og økt kapasitet i Kystverket. Det vil bli gjennomført en organisasjonsgjennomgang av Kystverket med bred deltakelse. I denne sammenheng vil det bli vurdert former for skille mellom forvaltning og drift i Kystverket. Kystverkets distriktskontorer vil ikke bli vurdert i denne forbindelse."

Høsten 1997 nedsatte Fiskeridepartementet derfor et utvalg ledet av Nils Totland som skulle vurdere Kystverkets rolle, funksjoner og oppgaver frem mot år 2010. Utvalgets arbeid ble formelt avsluttet 15. februar 1999 med NOU 1999: 5 - Det nye Kystverket. Denne utredningen er nå sendt på høring. Selv vil jeg selvfølgelig vurdere utvalgets konklusjoner og anbefalinger, og etterhvert også uttalelsene fra høringsinstansene. Jeg tar sikte på å presentere status i denne saken i forbindelse med statsbudsjettet for år 2000.

Du har som begrunnelse for ditt spørsmål blant annet nevnt problemer med fyrtjenesten. Det er klart at en etat som skal holde oppsyn med fyrinstallasjoner og merker langs hele kysten ikke kan være på alle steder til enhver tid. Jeg har likevel ikke grunnlag for å tro at det skjer en bevisst underrapportering av slukte fyrlykter på norskekysten med hensikt å tilsløre slett vedlikehold og manglende prioriteringer av navigasjonsinstallasjonene i fyrtjenesten. Med et antall på over 4000 lykter og lanterner plassert i alle krokar på Norskekysten og fordelt på fem distrikter, kan det nok forekomme at en slukning ikke blir registrert. Dette antallet er lite og ville ikke ha hatt noen nevneverdig innvirkning på statistikken over tilgjengelighet på fyrinstallasjoner, og heller ikke på sikkerheten i farvann.

Påstander om at Kystverket eller ansatte i Kystverket er gjenstand for undersøkelser for brudd på avtaler med andre etater er ukjent for meg. Det er likeledes helt ukjent at andre etater skal ha iverksatt undersøkelser av ansatte i Kystverket om økonomisk kriminalitet.

Den negative omtale av Kystverket i media som tok til i februar 1999, har vært ubehagelig også for de ansatte i Kystverket. Dette er bakgrunnen for at tillitsvalgte i Kystverket og kystdirektøren har laget en fellesuttalelse hvor det blant annet heter at "...både arbeidsgiver og tillitsvalgte har en felles oppfatning om at tilsatte i Kystverket gjør en meget god jobb, er kreative, lojale og samvittighetsfulle, og til fulle har den tillit som kreves i vår organisasjon. ...Det er vår oppfatning at organisasjonen internt har etablerte samarbeidsfora hvor denne type kritikk løpende skal tas opp med sikte på å finne best mulige løsninger. Konstruktiv kritikk av rutiner og arbeidsformer som kan danne grunnlag for forbedringer i organisasjonen tar vi meget alvorlig. Derfor vil både arbeidsgiver og tillitsvalgte i samarbeid gjennomgå disse, med sikte på at nødvendige forbedringstiltak blir iverksatt."

Kystverket skal være en effektiv etat når det gjelder sikkerhet og framkommelighet til sjøs. Framtidens utfordringer innen infrastruktur for sjøtransport, navigasjonshjelpemidler, farvann og havner må kunne møtes med et effektivt og velorganisert Kystverk. Det er mitt mål at vi, gjennom det arbeidet som er påbegynt med utarbeidelsen av NOU 1999: 5 - Det nye Kystverket, skal kunne gjøre Kystverket og Kystverkets lojale medarbeidere bedre rustet til å møte alle disse utfordringene.

Dokument nr. 15:20.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 214.

Innlevert 11. mars 1999 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen.

Besvart 23. mars 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Tilsynsrapporter fra fylkeslegene om praktiseringen av ventetidsgarantien ved norske sykehus viser at mange sykehus bryter garanti-reglene. Det avdekkes bl. a. at pasienter ikke opplyses om at de har garanti, at pasienter med garanti ikke får tilbud om behandling annet sted etter tre måneder, og at pasienter som ikke har krav på det, får garanti.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre alle pasienter korrekt informasjon om og behandling i henhold til garanti-reglene?»

Svar:

Fylkeslegene gjennomførte i 1998 et samlet tilsyn med fylkeskommunenes og sykehusenes rutiner for etterlevelse av Forskrift om ventetidsgaranti (fastsatt ved kgl.res. 27. juni 1997).

De tre hovedproblemstillingene ved tilsynet var:

- Ø Hvordan prioriteres pasienter i fylket
- Ø Hvordan informeres pasienter og henvisende lege om utfallet av vurderingen om hvilken behandling som planlegges
- Ø Hvordan håndteres garantibruddene

Rapportene er nå sendt fra fylkeslegene til Statens Helsetilsyn. Helsetilsynet vil også gjøre en skriftlig oppsummering av rapportene, og oppsummeringen vil bli oversendt Sosial- og helsedepartementet om kort tid.

Rapportene fra fylkeslegene viser at ikke alle deler av ventetidsforskriften blir fulgt opp etter forutsetningene. Dette gjelder særlig den datamessige håndteringen av ventelistene, men det er også påvist mangler i den informasjon som gis til pasientene og de henvisende legene. Rapportene viser også store forskjeller mellom fylkene i garantitildeling, og dette indikerer at kriteriene for tildeling tolkes ulikt mellom fylkeskommunene.

De enkelte fylkeslegene følger også opp de påviste bruddene i de respektive fylkeskommuner. Der det er påvist brudd på forskriften vil fylkeslegene be om en plan for hvordan forholdene skal rettes opp. Det gis en tidsfrist til når en slik plan skal være mottatt. Denne fristen settes ulikt i de ulike fylker, avhengig av lokale forhold og hvilke brudd det dreier seg om. Dersom dette ikke følges opp, vil fylkeslegen vanligvis gjøre en ny henvendelse til fylkeskommunen. Hvis fylkeslegen etter en konkret vurdering av situasjonen finner at de nødvendige forbedringer ikke gjennomføres, kan saken oversendes Helsetilsynet. Helsetilsynet vil så vurdere om forholdene tilsier at det skal gis varsel om pålegg.

I tillegg til at Helsetilsynet og departementet vil arbeide videre med det konkrete tilsynet, følger Sosial- og helsedepartementet opp overholdelsen av ventetidsgarantien på andre måter. Departementet har tidligere merket seg de til dels store variasjoner mellom fylker i garantitildelingen.

For å sikre en bedre harmonisering i bruk av garantikriteriene, har Statens helsetilsyn invitert de aktuelle spesialforeningene i Den norske lægeforning til å utarbeide fagspesifikke fortolkninger av ventetidsforskriftens kriterier for behandlingsgaranti. Helsetilsynet forventer at fagmiljøene gir tilbakemelding om status for dette arbeidet i løpet av inneværende halvår.

Departementet følger nøye med i den generelle

utviklingen for ventelistepasientene, og det arbeides kontinuerlig for å forbedre datagrunnlaget og rapporteringen av ventelistesituasjonen på nasjonalt, regionalt og fylkeskommunalt nivå. Gjennom generelle (ISF) og spesielle tilskudd (kreft, psykiatri og utstyr), bidrar også statlige myndigheter til kapasitetsvekst i sykehussektoren.

Til slutt vil jeg nevne at departementet vil se nærmere på rutiner for samhandling og informasjonsutveksling mellom pasienter, allmennleger og sykehus i forbindelse med innføringen av fritt sykehusvalg. I dette arbeidet vil det også være sentralt å etablere rutiner som også sikrer pasienter og allmennleger informasjon om pasientenes status i forhold til ventetidsforskriften.

Spørsmål nr. 215.

Innlevert 15. mars 1999 av stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold.

Besvart 22. mars 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Det er mangel på spesialister i kjeve/oralkirurgi og opptil flere års ventetid med fare for varige skader for barn med behov for operasjon, jfr. Aftenposten 6/ 7-98 og brev fra Oslo kommune til Sosialdepartementet 14/9-98.

Har regjeringen vurdert økonomisk støtte til odontologisk fakultets undervisning i spesialistprogrammene, vil departementet ta i bruk lønn under utdanning for odontologiske spesialistkandidater, eller hva kan regjeringen gjøre konkret for snarest å rette opp situasjonen ?»

Svar:

Stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold reiser en problemstilling som jeg er enig i krever spesiell oppmerksomhet fra sentrale helsemyndigheter i tiden som kommer.

Spesialiteten kjevekirurgi og munnhulesykdommer er en medisinsk spesialitet som krever både medisinsk og odontologisk embetseksamen. Per i dag finnes 17 godkjenninger innenfor spesialiteten. Vi har fire godkjente utdanningsinstitusjoner for spesialiteten. Av disse har Ullevål sykehus opprettet utdanningsstillinger. De andre institusjonene mangler for tiden ferdig utdannet spesialist og assistentlegehjelm for spesialistutdanning. Rekrutteringen til spesialiteten er per i dag svært liten og de godkjente spesialistene har en relativt høy gjennomsnittsalder. Det vil være en oppgave for det nye Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefördeling å vurdere fagfeltets rekrutterings- og utdanningsproblemer, herunder behovet for opprettelse av flere utdanningsstillinger.

Spesialiteten oral kirurgi og oral medisin er en odontologisk spesialitet. Per i dag finnes 51 godkjenninger innenfor spesialiteten. Ifølge Statens helsetilsyn er rekrutteringen til spesialiteten ikke tilfredsstillende. Helsetilsynet trekker i sin vurdering frem både liten utdanningskapasitet og organisering av utdanningen, som årsak til den lave rekrutteringen. 3 desember 1998 gav jeg Universitetet i Tromsø i oppdrag å beskrive situasjonen på tannlegemarkedet. En foreløpig arbeidsrapport inneholder en vurdering av situasjonen når det gjelder tannlegespesialister, og viser at man i tillegg til en generell mangel på spesialister i oralkirurgi og oral medisin, står overfor en betydelig geografisk skjevfordeling av spesialistene.

Min vurdering er at vi står overfor en betydelig utfordring når det gjelder tilbudet av spesialiserte tannhelsetjenester, både på bakgrunn av en generell mangel, og på bakgrunn av den geografiske skjevfordelingen av spesialister. Per i dag mangler både fylkeskommunale og statlige myndigheter effektive styringsmuligheter som kan sammenlignes med den man nå har fått gjennom forskrift om opprettelsen av

Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefordeling, og nytt regelverk for fordeling av legestillinger. Jeg er av den oppfatning at man nå primært trenger en bred samlet gjennomgang av utdanning av tannlegespesialister og for organisering av spesialisert tannlegevirksomhet.

På inneværende års budsjett er det avsatt 1 mill kroner til en egen spesialistutredning for tannhelsefeltet. Jeg har gitt Statens helsetilsyn i oppdrag å utrede behovet for en omlegging av utdanningssystemet for tannlegespesialister og for endringer av den spesialiserte virksomheten innen tannhelsetjenesten. Oppdraget skal være ferdig innen utgangen av 1999. Av utredningsmandatet følger at jeg ønsker en bred vurdering av hvordan man kan bygge opp et system, både for utdanning av tannlegespesialister og for spesialisert virksomhet, som gir sentrale myndigheter en bedre mulighet til å påvirke utviklingen av tjenestetilbudet enn man har under dagens ordning. I denne sammenhengen har jeg blant annet bedt om en vurdering av om det regelverk som ble gjort gjeldende for spesialisthelsetjenesten fra 1 januar 1999, også kan

tenkes lagt til grunn for spesialiserte tannhelsetjenester. Dette gjelder både utdannings- og godkjenningssystemet for spesialister, og spørsmål om tilrettelegging og planlegging av spesialisert virksomhet ute i fylkeskommunene og regionene. Under mandatet ligger også utredning av opprettelse av regionale odontologiske kompetansesentra, jfr Stortingets vedtak av 7 mai 1998.

Det spørres konkret om regjeringen har vurdert økonomisk støtte til spesialistprogrammene og om departementet har vurdert å ta i bruk lønn under utdanning som et statlig virkemiddel. Ovennevnte utredning forventes å ta opp spørsmål knyttet til slike virkemidler og på den måten gi meg et bedre beslutningsgrunnlag enn det jeg har i dag.

Når det gjelder tiltak på kort sikt, herunder spørsmålet om studiefinansiering, vil jeg trekke frem årets bevilgning på 1,3 mill kroner i tilskudd til fylkeskommunene. Midlene skal bidra til å øke rekrutteringen til og stabiliteten i tannlegestillinger i offentlig sektor. I denne omgang vil bevilgningen bli fordelt mellom de tre nordnorske fylkene. I brev av 26 februar 1999 ble de nordnorske fylkeskommunene invitert til å utarbeide forslag til tiltak. Jeg forventer at noe av det samlede tilskudd vil bli foreslått benyttet til finansiering av etter- og videreutdanning av tannleger. Det andre tiltaket av mer kortsiktig karakter jeg vil trekke frem er at det er avsatt 1 mill kroner på budsjettet for inneværende år til et samarbeidsprosjekt med Arbeidsdirektoratet, for om mulig å rekruttere tannleger/evt spesialister til Norge fra EØS-området. Vi vil her se på mulighetene for rekruttering av tannleger med kompetanse tilsvarende de norske spesialitene kjevekirurgi og/eller oralkirurgi.

Spørsmål nr. 216.

Innlevert 15. mars 1999 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 22. mars 1999 av olje- og energiminister Marit Arnstad.

Spørsmål:

«Stortinget vedtok våren 1993 eit utvida vern på Dovrefjell. Villreinens leveområder skulle danne avgrensinga og verneområda skulle bindast saman.

Vil Statsråden sikre at Joravassdraget med sideelvar, blir med i verneområda på Dovrefjell og vil Statsråden sikre at Statnett ikkje får ein korridor for ny overføringsline gjennom verneområdet ?»

Svar:

I forbindelse med behandlingen av Samlet plan og Verneplanene III og IV er verneverdiene i Jora vurdert. Ved behandlingen av Verneplan III ble Jora tatt ut av verneplanen for videre behandling i Samlet plan. Det ble samtidig lagt føringer som innebærer at eventuelle utbyggingsplaner ikke må medføre magasiner i Joras nedbørfelt. I Samlet plan (St meld nr 36 (1984-85)) ble tre ulike utbyggingsalternativer plassert i kategori II i Samlet plan. I forbindelse med rulleringen av Samlet plan i 1993 (St meld nr 60 for 1991-92 og Innst S nr 114 for 1992-93) ble ytterligere to prosjekter som omfatter Jora plassert i Samlet plan kategori II. Samtidig ble det i Verneplan IV enda en gang fastslått at Jora ikke skulle vernes. I Verneplan IV uttales følgende:

«Olje- og energidepartementet er klar over de store verneverdiene i Jora, og viser til de vurderinger som ble gjort i Verneplan III der et større område rundt Dovre, Nord-Gudbrandsdal og Nord Østerdal ble sett i sammenheng. [. . .] departementet mener at med de føringer som ble gitt i Verneplan III, nemlig at det ikke skulle være større magasiner i Jora, vil verneverdiene kunne bli tilfredsstillende ivaretatt ved en eventuell konsesjonsbehandling.»

For de prosjektene som ligger i Samlet plan kategori I er det i Nasjonalparkmeldingen (St meld nr 62 (1991-92)) forutsatt at opprettelsen av verneområdene ikke skal være til hinder for eventuell konsesjonsbehandling. Når det gjelder kategori II-prosjekter, skal den videre behandlingen av verneforslaget etter naturvernloven avklare forholdet mellom vern og vannkraftprosjekter. Dersom et område båndlegges slik at et planlagt utbyggingsprosjekt ikke kan realiseres, skal prosjektet ikke lenger behandles i Samlet plan. Det er forutsatt at dette først vil skje når det har skjedd en endelig avklaring. På dette stadiet i prosessen er det derfor ikke mulig for meg å ta standpunkt til om Joravassdraget med sideelver skal tas med i verneområdet på Dovrefjell.

Regjeringen tar sikte på å oppdatere Samlet Plan. I den forbindelse vil det også være aktuelt å vurdere Samlet-plan-prosjektene for Jora. Nye eller endrede prosjekter kan komme til, og de eksisterende kan bli tatt ut som uaktuelle eller flyttes pga nye vurderinger knyttet til miljø og økonomi. Da oppdateringen ikke er igangsatt ennå, er det ikke mulig å si noe om hvilke konsekvenser oppdateringen vil få for Jora.

Når det gjelder forholdet til overføringsnett i Dovrefjellområdet, er dette et område som berører mange viktige kraftledninger mellom Sør-Norge, Nord-Vestlandet og Trøndelag/Nord-Norge. To av

Statnetts eksisterende kraftledninger går langs Jora- vassdraget. Dette er 132 kV-ledningen Aura-Osbo-Vågåmo og 300 kV-ledningen Aura-Vågåmo. I høringsutkastet til fylkesdelplan/verneplan ligger områdene langs Jora-vassdraget inne som LNF-område/ kommuneplanområde etter plan- og bygningsloven, biotopvernområde etter viltloven og landskapsvernområde etter naturvernloven. Statnett har videre tre kraftledninger i det foreslåtte Snøhetta Vest landskapsvernområde.

Det er ifølge Statnett på lengre sikt aktuelt med ny 300 kV-ledning Aura-Vågåmo, eventuelt ombygging av eksisterende 132 kV-ledning Aura-Osbo-Vågåmo. Det er vanskelig å finne alternative korridorer for framføring av ledninger gjennom området. Det er viktig at de framlagte verneplanene ikke vil umuliggjøre vedlikehold og oppgradering av disse anleggene som er av nasjonal betydning for elektrisitetsforsyningen. Dette må avklares nærmere ved fastsetting av vernebestemmelser i den videre verneplanprosessen.

Spørsmål nr. 217.

Innlevert 16. mars 1999 av stortingsrepresentant Lars Arne Ryssdal.

Besvart 23. mars 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«I budsjettavtalen mellom regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre av 25. november 1998 ble det vist til at Regjeringen vil gjennomgå arbeidsmiljøloven, spesielt arbeidstidsbestemmelsene.

Kan statsråden bekrefte at Regjeringen vil legge frem for Stortinget konklusjonen mht. overtidsreguleringene, innen statsbudsjettet for neste år fremlegges, uavhengig av om partene i arbeidslivet avslår å medvirke i arbeidet?»

Begrunnelse:

Det vises til det nevnte punktet i høstens budsjettavtale. I avisoppslag bl.a. i Dagsavisen lørdag 6. mars, kommer det frem at LO og de andre arbeidstakerorganisasjonene har avslått å delta i et utvalg som skulle se på overtidsbestemmelsene.

I den muntlige spørretimen onsdag 10. mars ga statsråden uttrykk for tvil mht. hvordan utredning og konklusjon skulle gjennomføres, etter denne tilbakemeldingen fra organisasjonene.

For Stortingets del er hovedpoenget å få Regjeringens konklusjoner av gjennomgangen til behandling. Spørsmålet om overtidsreglene i arbeidsmiljøloven er en velkjent problemstilling, som i realiteten ikke krever omfattende ny utredning. Siden dette spørsmålet var en del av dette års budsjettbehandling, er det naturlig at tilbakemelding kommer innen fremleggelse av neste års statsbudsjett til høsten.

Dersom Regjeringen ønsker å integrere spørsmålet med arbeidet til det arbeidslivsutvalget statsråden henviser til i sitt svar, er det viktig at dette fremgår av mandatet til utvalget, og at en slik behandling ikke forsinker Regjeringens gjennomgang.

Svar:

Arbeidslivsutvalget er oppnevnt i statsråd fredag 19 mars 1999. Arbeidslivsutvalget skal være et overordnet «policyutvalg» som skal analysere hvordan arbeidsgivernes og arbeidstakernes behov for økt fleksibilitet eventuelt kan ivaretas bedre på de fire hovedområdene arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern og medbestemmelse. På denne bakgrunn skal utvalget gi en anbefaling om hvilke tema det bør arbeides videre med i en neste runde. Utvalget skal også drøfte hvilke type tema som egner seg for hhv. lovregulering, avtale mellom partene og direkte avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Utvalget skal avgi sin innstilling 1 november 1999.

Konkrete lovendringsforslag vil således være tema for det videre lovrevisjonsarbeidet som vil starte opp til høsten etter at Arbeidslivsutvalgets innstilling er avgitt.

Den planlagte arbeidsgruppen som skulle vurdere overtidsrammene kom ikke i gang i det den ene av partene (arbeidstakersiden) ikke ønsket å delta. Arbeidstid vil være et av de viktigste temaene for både Arbeidslivsutvalget og det videre lovrevisjonsarbeidet. Overtid, som en del av arbeidstidsreguleringen, vil dermed naturlig inngå som en del av den prinsipielle diskusjonen i Arbeidslivsutvalget og deretter mer konkret i det etterfølgende lovrevisjonsarbeidet.

I statsbudsjettet for år 2000 vil jeg redegjøre for prosessen og konklusjonene i Arbeidslivsutvalget så langt man er kommet på dette tidspunkt.

Spørsmål nr. 218.

Innlevert 17. mars 1999 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe.

Besvart 24. mars 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Mener statsråden at det er rimelig av trygdeetaten å avholde utleggsforretning med trussel om tvangssalg av hus og eiendom til Berge Ø. Guderud som hele tiden har forsørget sine tre barn etter evne og betalt et lovfestet bidrag på 24% av bruttolønn - fordi han ikke har hatt økonomisk evne til å betale trygdeetatens krav til bidrag fastsatt på basis av en inntekt skjønnsmessig anslått til det doble av hans faktiske inntekt?»

Begrunnelse:

Trygdeetaten har vært informert om at saken er til behandling hos Sivilombudsmannen, men har likevel valgt å avholde utleggsforretning.

Anser statsråden at Rikstrygdeverket har utvist god forvaltningsskikk når etaten nedprioriterer en henvendelse fra Sivilombudsmannen som kunne ført til en endring av Rikstrygdeverkets vedtak og derved også kunne forhindre trygdeetaten i å avholde utleggsforretning?

Sivilombudsmannen skriver 5. februar til Rikstrygdeverket og ber om at svar på to spørsmål i en sak om bidragsfastsettelse blir gitt senest innen 4 uker. Rikstrygdeverket velger ikke å svare. Trygdeetatens Innkrevningsentral avholder utleggsforretning med utleggspant i bidragsyterens hus og eiendom den 24.

februar til tross for at Rikstrygdeverket er kjent med at saken på dette tidspunktet er til behandling både hos Sivilombudsmannen og i Barne- og familiedepartementet.

I spørsmål 1 skriver Sivilombudsmannen: I henvendelsen til ombudsmannen har klageren bl.a. gjort gjeldende at trygdemyndighetene vanskelig kan sies å ha akseptert hans «verdivalg» når årsinntekten samtidig fastsettes til kr. 240.000,- for en deltidsstilling. Og videre at: Har RTV vurdert/undersøkt om det er sannsynlig at klageren i praksis kan oppnå en slik årsinntekt sett i lys av hans ønske om bare å arbeide halv tid?

I spørsmål 2 skriver Sivilombudsmannen: Et sentralt punkt er klagerens anførsel om at RTV (og i fylkestrygdkontoret) ved den skjønnsmessige vurderingen av saken ikke har tatt hensyn til at bidragsmottakeren bare blir sittende igjen med kr. 233,- mer i måneden dersom klagers inntektsgrunnlag økes fra det reelle (kr. 120.000) til det som nå er fastsatt skjønnsmessig (kr. 240.000) jf. klagers «konsekvensanalyse». Og videre at: Er den beregningen klageren har foretatt på dette punkt riktig? Er det i tilfelle RTVs oppfatning at dette ikke kan eller bør tillegges vekt ved den skjønnsmessige vurderingen som foretas etter bidragsforskriftens § 4h), særlig sett i lys av hvilke konsekvenser bidragsfastsettelsen synes å få for den bidragspliktiges reelle muligheter for å arbeide deltid?

Svar:

Jeg ønsker ikke å kommentere enkeltsaker som har vært eller er til behandling i trygdeetaten. Men jeg kan si litt generelt om det regelverk som omhandler fastsettelse og innkreving av bidrag.

Lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barneloven) har regler om foreldrenes underholdsplikt. Den av foreldrene som ikke bor sammen med barnet skal betale et underholdsbidrag til barnet, jf. barneloven § 52 første ledd. Foreldrene kan selv avtale bidragets størrelse dersom de ønsker dette, jf. barneloven § 54. Dersom foreldrene ikke kommer til enighet om bidragets størrelse, skal bidraget som hovedregel utgjøre en viss prosent av den bidragspliktiges inntekt, avhengig av antall barn under 18 år som vedkommende har forsørgelsesplikt for. Unntaksvis kan bidraget fastsettes ved skjønn, dette gjelder blant annet hvis den bidragspliktige uten rimelig grunn er uten inntekt, eller har vesentlig lavere inntekt enn det han eller hun ut i fra utdanning og evner burde oppnå, jf. fastsettelsesforskriften § 4 h. Det må imidlertid godtas at den bidragspliktige av personlige grunner velger et annet yrke eller næring, selv om vedkommende går noe ned i inntekt. Hvorvidt det foreligger personlige grunner som må godtas, beror på om det foreligger en rimelig grunn for skifte av arbeid. Har den bidragspliktige redusert arbeidstid, blir det avgjørende om det foreligger akseptabel grunn for dette. Det må f. eks. godtas at bidragspliktige på grunn av omsorg for små barn ikke arbeider i full stilling. Bestemmelsen er ment å fange opp de tilfellene der bidragspliktige uten rimelig grunn reduserer sin inntekt til et så lavt nivå at dette kan ramme barnets krav på et rimelig underhold. Bidragsfogden har da adgang til å fastsette bidrag til et beløp tilpasset en inntekt som bidragspliktige med rimelighet bør kunne oppnå etter evne, utdanning og omstendighetene for øvrig.

Det er lov av 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag (bidragsinnkreavingsloven) som regulerer innkreving av bidrag. Dette regelverket hører formelt sett inn under sosialministeren sitt ansvarsområde, men jeg vil likevel gi en kort og generell orientering om de aktuelle bestemmelser i loven.

Trygdeetatens innkrevingssentral kan sette i verk utlegg før en klagesak er ferdigbehandlet. Generelt har innkrevingssentralen som særnamsmann vide innkreivingsfullmakter, som er gitt på bakgrunn av at barnas krav på forsørgelse etter lovverket er det høyeste prioriterte retts gode. Dette viser seg ved at barnebidrag har prioritet før alle andre pengekrav i samfunnet, inkludert skattekrav. Innkreivingsssentralen kan sette i verk de innkreivings tiltak som den finner hensiktsmessig etter reglene i innkreivingsloven og tvangsfullbyrdsloven. Etter barneloven § 60 kan vedtak om bidrag fullbyrdes straks selv om saken ikke er endelig avgjort. Utlegg i fast eiendom er et tvangstiltak som innkreivingsssentralen kan bruke i slike saker. Som regel vil likevel sentralen først nytte mindre inngripende tvangstiltak, som f. eks. trekk i lønn eller trygd når dette antas å gi full dekning for kravet. Dette fratar imidlertid ikke bidragspliktige klagemulighetene. Selv om utlegget er gjennomført kan saken klages inn for namsretten. Klageren kan som utgangspunkt fremsette innvendinger av en hver art, også at retten prejudisielt prøver det underliggende bidragsvedtaket.

Spørsmål nr. 219.

Innlevert 18. mars 1999 av stortingsrepresentant Liv Marit Moland.

Besvart 26. mars 1999 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Den årlige kostnaden for bibliotekene på forsendelse av bøker mellom de forskjellige bibliotekene er i dag ukjent. Vi vet heller ikke om det finnes avtaler mellom Posten Norge BA og bibliotekene hva gjelder rabattordninger og lignende på slike forsendelser. Har statsråden kjennskap til kostnader og eventuelle avtaler, og har statsråden på bakgrunn av opplysningene vurdert å ta initiativ til tiltak som kan lette den økonomiske situasjonen?»

Svar:

Kulturdepartementet har ingen oversikt over faktiske kostnader forbundet med forsendelse av bøker mellom bibliotek. Folke- og fylkesbibliotekene er kommunale og fylkeskommunale institusjoner, og driftsutgiftene blir dekket av de respektive forvaltningsorganene. De statistiske opplysningene som årlig samles inn, gir ikke så detaljerte opplysninger.

Da Posten fra 1. januar 1998 innførte nytt system for forsendelse av pakker, førte dette imidlertid til en betydelig økning i bibliotekenes portoutgifter. For å få en indikasjon på hvilken virkning de nye portotakstene ville få for fylkesbibliotekene, sendte Statens bibliotektilsyn høsten 1997 en forespørsel til disse, der det ble bedt om opplysninger om hva det ville føre til av årlige utgiftsøkinger for det enkelte fylkesbibliotek. I svarene fra fylkesbibliotekene varierte stipulert økning i portoutgiftene fra 13 til 50 %, eller fra kr 12 000,- til kr 200 000,- i året. Tallene bygde på anslag. Folkebibliotekenes utgifter er det ikke nå mulig å tallfeste.

Sju fylkesbibliotek oppgav at de ville samle opp til større returforsendelser, og de fleste av disse sa også at de ville stramme inn på fjernlånet. Sju fylkesbibliotek svarte at de ville forsøke å unngå innstramming.

Norsk bibliotekforening har inngått en rammeavtale for bibliotekenes pakkepost som gir en rabatt på 8 % i forhold til Norges-Pakkens standardpris. Denne rammeavtalen gjelder for alle typer bibliotek.

Departementet arbeider nå med en stortingsmelding om arkiv, bibliotek og museum. Spørsmål omkring fjernlånstjenestene i fylkes- og folkebibliotek vil bli omtalt i meldingen.

Spørsmål nr. 220.

Innlevert 18. mars 1999 av stortingsrepresentant Thore Aksel Nistad.

Besvart 24. mars 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Riksvei 53 Tyin - Årdal er definert som helårsveg. De 3 siste vintersesonger er regulariteten redusert ved utelatelse av kolonnekjøring. Denne form for nedprioritering svekker rammebetingelsene for den tunge og konkurranseutsatte aluminiumsindustrien, samt turisttrafikken i Valdres. Det påfører næringslivet betydelige ekstrakostnader ved en omkjøring. Vil Statsråden medvirke til at denne riksveien blir en mer stabil ferdselsåre og sørge for at kolonnekjøring gjenninføres ifra kommende sesong?»

Svar:

I 1995 fikk Årdal ferjefri vegforbindelse til Lærdal. Vintertjenesten på rv 53 Tyin-Årdal ble da endret ved at det ikke lenger blir gjennomført kolonnekjøring. Vegen blir i stedet midlertidig stengt.

Statens vegvesen sin beslutning om ikke å gjennomføre kolonnekjøring bygger på flere forhold. Et hensyn er at det tar tid å gjennomføre kolonnekjøring slik at trafikantene neppe taper mye tid ved å måtte kjøre om Lærdal. Ruten om Lærdal er 75 km lengre fra Øvre Årdal og 52 km fra Årdalstangen. Videre er det lagt vekt på at trafikkgrunnlaget på strekningen er lavt, og at det derfor ikke er mange trafikanter som berøres. I vintermånedene er det ca 170 kjøretøy i snitt pr dag. Det er i tillegg lagt vekt på at all kolonnekjøring - også mellom Tyin og Årdal - er forbundet med en viss ulempe og risiko for trafikantene.

Rv 53 Tyin - Årdal blir nattestengt mellom kl 22.30 og kl 08.00 når det er dårlig vær. I de syv vintrene fra 88/89 til 94/95 før vegen til Lærdal åpnet, var vegen stengt i gjennomsnitt 735 timer inkl. nattestenging. Det var i tillegg i gjennomsnitt kolonnekjøring i 116 timer hver vinter.

I de tre vintrene 95/96 til 97/98 var den stengt i gjennomsnitt 646 timer. I inneværende vinter har vegen vært stengt ca 700 timer.

Jeg synes det er en akseptabel ordning som nå gjennomføres på rv 53, og som en må kunne leve med de dagene været er så ille at det normalt ville vært en periode med kolonnekjøring før vegen enten stenges midlertidig eller åpnes for fri ferdsel.

Spørsmål nr. 221.

Innlevert 22. mars 1999 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 29. mars 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Det er avdekket sterkt kritikkverdige forhold ved en rekke riksveier uten fast dekke, bla på riksveg 713 på Hitra. I Veiplanen for 1998-2007 ble sentrumspartiene og Høyre enig om at innen periodens utløp skulle

alle riksveier ha fast dekke. Etter behandlingen i Stortinget har Regjeringen i de årlige budsjetter redusert bevilgningene. Det er ingen mening i at det skal være riksveier i Norge som består av gjørme. Er statsråden villig til å forsere satsingen på vei og følge opp intensjonene i forliket fra -97?»

Begrunnelse:

Veistandarden rundt omkring på de ulike riksveiene i landet er dramatisk dårlig og tiltak bør igangsettes umiddelbart. Fast dekke er et minstekrav. I Hitra-kommune er riksveien så dårlig at den best egner seg for «test-etapper» for bilprodusenter.

- Ø Situasjonen er dramatisk for trafikksikkerheten.
- Ø Det er en urimelig økonomisk belastning for så vel yrkessjåfører som for private.
- Ø Veistandarden er et hovedproblem for samfunnsutviklingen.
- Ø Det absolutt viktigste distriktspolitiske virkemiddel er å bedre veistandarden.
- Ø Naturlig at innbyggernes og næringslivets tålmodighet tar slutt.

Resultatene vi nå ser er et resultat av at bevilgningene til samferdsel på årets statsbudsjett går ned med over fem prosent. Investeringene til samferdselsformål har de siste årene gått ned samtidig som bilrelaterte avgifter har gått opp. Investeringene til veiformål ble redusert med 6,6 prosent. Dette representerer et grovt løftebrudd fra Bondevik-regjeringen. I forhold til investeringsplanene som sentrumspartiene sto sammen med Høyre om i Veiplanen for 1998- 2001, har Regjeringen lagt fram to statsbudsjetter

som medfører at man vil ligge tre milliarder kroner etter investeringsplanene bare for årene 1998 og 1999. At Regjeringen forsøker å pynte på tallene ved å bruke Jagland-regjeringens investeringsforslag i Veiplanen som sammenligningsgrunnlag, i stedet for flertallsinnstillingen de selv sto bak er ikke troverdig.

Regjeringen skryter av økte bevilgninger til veivedlikehold. Denne økningen er ikke reell. Tatt i betraktning av at veitrafikken har økt og at veivesenet er blitt tildelt økt ansvar for sikkerhet i tunneler og på ferjer, samt veibelysning, blir det fint lite igjen til for eksempel bedring av veidekket.

Svar:

Jeg er enig i at det er et stort behov for midler til vegsektoren på statsbudsjettene i årene framover.

Norges bosettingsmønster og topografi gjør at vegtransporten har en svært sentral rolle i et effektivt transportsystem. Vi står på vegsektoren overfor vesentlige utfordringer knyttet til både framkommelighet, miljø og trafikksikkerhet.

Bl.a. er det på investeringssiden viktig med tiltak knyttet til fjerning av flaskehalser, utbedring av vegnettet med sikte på å fjerne køproblemer, innkorting av ruter og sikring av en tilfredsstillende minstestandard. For å sikre god framkommelighet er det behov for betydelige investeringer både i byene, på stamvegene og i distriktene. Legging av fast dekke på riksveger med grusdekke er ett blant mange områder som det er viktig å prioritere i en slik sammenheng.

Samtidig er det viktig med en høy innsats på drift og vedlikehold av det eksisterende vegnettet. Dette må bl.a. sees i sammenheng med at vegkapitalen har blitt redusert i de senere årene. Det innebærer at vi ikke opprettholder standarden på de veganlegg vi tidligere har bygd ut. I de fleste tilfeller er det dårlig ressursbruk å ikke ta vare på det man har. Det er dessuten dyrt å «spare» ved å utsette vedlikeholdet. Særlig viktig innen dette området er vedlikeholdet av vegdekkene og av bruene. Men det er også viktig med tilstrekkelig vedlikeholdsinnsats i forhold til bl.a. støyskjermer, rasoverbygg, fjellrensk og frost- sikring. Det er videre viktig med økt innsats i forhold til driften av veg- og ferjenettet. Standarden på driften av vegnettet (brøyting, strøing, oppmerking, trafikkstyring, renhold m.v.) ble redusert i 1998. Det er nå på en rekke områder lavere enn det som vurderes rasjonelt. Behovet for midler til drift og vedlikehold øker dessuten som følge av den betydelige trafikkveksten, økte veglengder og mer kompliserte veganlegg.

I tillegg til det langsiktige arbeidet knyttet til disse hovedutfordringene i vegpolitikken, vil det i de nærmeste årene være spesielle utfordringer knyttet til bindingene på investeringssiden. Bindingene knyttet til vedtatte og igangsatte anlegg er usedvanlig store. I 1998 og 1999 har bindingene vært så høye at det innenfor de aktuelle budsjetttrammene ikke har vært mulig å legge opp til en rasjonell framdrift for mange prosjekter. Dette gir en betydelig økning i utbyggingskostnadene i tillegg til at åpningen av anleggene sterkt forsinkes.

Ved utformingen av den økonomiske politikken har imidlertid Regjeringen stått overfor vanskelige avveininger. Innenfor de samlede økonomiske rammer har således ikke Regjeringen så langt funnet rom for en større satsing på vegsektoren enn hva det har vært lagt opp til. Det har heller ikke vært flertall i Stortinget for særlige påplussinger, jf. budsjettforliket om 1999-budsjettet mellom regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet.

Regjeringen har i fordelingen av midler innen vegbudsjettet lagt særlig vekt på en opprioritering av drift og vedlikehold. Dette er gjort for både å kunne prioritere driften av veg- og ferjenettet og samtidig i størst mulig grad opprettholde vegkapitalen. Dette har gjort det nødvendig å legge opp til en nedgang i riksveginvesteringene. Innen rammen til riksveginvesteringer har en særlig søkt å prioritere videreføringen av igangsatte anlegg og å sikre en tilfredsstillende profil i forhold til rassikring, miljø og trafiksikkerhet. En har imidlertid også ellers gjennomført mange mindre tiltak over et bredt felt. For eksempel er det ifølge opplysninger fra Vegdirektoratet i 1999 planlagt å legge fast dekke på 39 km grusveger. Det vil i tilfelle innebære en oppfølgingsgrad på 20 pst i forhold til målsettingen i St.meld. nr. 37 (1996-97) Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998-2007, i løpet av de to første årene i tiårsperioden.

Når det gjelder prioriteringene innen budsjettet, vil jeg føre videre den politikken denne Regjeringen til nå har ført. Jeg vil i denne forbindelse ha særlig oppmerksomhet på leggingen av fast dekke. Siden dekkelegging av grusveger er en del av investeringstiltakene på «det øvrige riksvegnett», er det imidlertid naturlig å legge stor vekt på de fylkespolitiske prioriteringer av dekkelegging i forhold til andre tiltak på denne delen av vegnettet.

Spørsmål nr. 222.

Innlevert 22. mars 1999 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 26. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Vil finansministeren endre forskrift av 2.9.77 nr 2 slik at flere blir omfattet av regelen om skattefritak for bruk av hjemme-PC, for eksempel kan det tenkes en ordning hvor ansatte i bedrifter som tilbyr hjemme-PC til alle ansatte på like vilkår, skal innrømmes skattefritak, uavhengig om det foreligger tjenestlige behov?»

Begrunnelse:

I dag blir renholdsbetjenter og kantinepersonell i bedriften skattlagt for fordelene ved lån av hjemme-PC fra arbeidsgiver. Ansatte som allerede bruker PC på jobb slipper skatt av å ta med seg PC hjem til seg og familien. Dette bidrar til å forsterke classeskillet mellom de som behersker og de som ikke behersker informasjonsteknologi. Finansdepartementet endret, etter initiativ fra finanskomiteen våren 1997 forskriften slik at bruk av PC hjemme til tjenestelig bruk ikke skulle være skattepliktig for den ansatte. Dette oppfattet vi som et positivt bidrag til både økt bruk og kunnskap om informasjonsteknologi i arbeidslivet og til mer fleksible arbeidsordninger. Å utvide antallet personer som skal omfattes av skattefritaket vil ytterligere bidra til målet om å styrke IT-kompetansen i samfunnet, i tillegg til å motvirke det classeskillet som har blitt forsterket.

Svar:

Det følger av hovedregelen i skatteloven § 42 at fordel vunnet ved arbeid er skattepliktig inntekt. Dette gjelder også i tilfeller der fordelene ytes i form av naturalia, bruksrett til kapitalvarer mv. Fri privat hjemmebruk av arbeidsgivers datautstyr er en slik fordel som i utgangspunktet er omfattet av hovedregelen om skatteplikt. Det ville innebære en betydelig forskjellsbehandling mellom skattytere som får sin lønn i kontanter og skattytere som får sin lønn i naturalia dersom reglene skulle være ulike på dette punktet. Skatteplikt på naturalytelser er derfor, av hensyn til skattemessig likebehandling av lønnstakere uansett avlønningssystem, det naturlige utgangspunkt og den klare hovedregel. Dette utgangspunktet må legges til grunn også overfor privatfordeler som anses viktige og ønskelige i et samfunnspolitisk perspektiv.

For enkelte typer mindre naturalytelser har det vært ansett hensiktsmessig, ut fra hensyn til et rimelig og praktisk regelverk, å gi unntak fra hovedregelen om beskatning. Et slikt unntak gjelder hjemme-PC. Siden det dreier seg om unntak fra den klare hovedregelen om skatteplikt, er det viktig at den enkelte fritaksregel ikke er mer omfattende enn hensynet bak regelen tilsier. For å begrense skattefritaket må det oppstilles vilkår, slik at bare de tilfeller der det foreligger en rimelig grunn til å fritta fra beskatning omfattes av regelen.

I naturalytelsesforskriften § 6 A er det oppstilt vilkår om at utlånet av datautstyret må være begrunnet i «tjenestlig bruk». Dette vilkåret innebærer at arbeidsgiver må ha en viss egeninteresse i at arbeidstakeren har datautstyret plassert hjemme hos seg. I slike tilfeller har plasseringen av datautstyret hjemme hos den ansatte en så nær tilknytning til arbeidet at det er rimelig å fritta den private bruken fra beskatning. I tilfeller der den ansatte ikke har tjenestlig behov for å ha datautstyret hjemme hos seg, er vilkåret i bestemmelsen ikke oppfylt, og den private bruken er skattepliktig arbeidsinntekt. I slike tilfeller er hjemmestasjoneringen av datautstyret først og fremst begrunnet i den ansattes private egeninteresse. Den private bruken blir dermed i

større grad å anse som en ren lønnsytelse (dekning av privatutgifter), og det foreligger derfor ikke like gode grunner for å frita fordelene fra beskatning.

I spørsmålet fra representanten Djupedal skisseres en regel som innebærer at fordel ved privat bruk av datautstyr utlånt fra arbeidsgiver skal være skattefri uten at det stilles vilkår om tjenestlig bruk, forutsatt at tilbud om hjemme-PC gis på like vilkår til alle ansatte i bedriften. Ut fra de hensyn som er omtalt ovenfor er det ikke grunn til å utvide skattefritaket til å omfatte tilfeller der utlånet av datautstyret ikke er begrunnet i tjenestlig bruk. Jeg er enig i at det ut fra et samfunnspolitisk perspektiv kan være fordelaktig at flest mulig behersker informasjonsteknologi, og at utlån av datautstyr fra arbeidsgiver kan bidra til å øke den enkelte arbeidstakers kompetanse på området. Dette er imidlertid etter mitt syn ikke tilstrekkelig til å utvide skattefritaket for privat fordel ved hjemmebruk av arbeidsgivers datautstyr, og dermed utvide unntaket fra hovedregelen om at naturalytelser er skattepliktig arbeidsinntekt på linje med kontante lønnsutbetalinger.

Spørsmål nr. 223.

Innlevert 22. mars 1999 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 26. mars 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Stortinget vedtok 18. oktober 1996 å be Regjeringen om å endre forskrifter til lov av 17. februar 1995 nr. 9 om kompensasjon for merverdiavgift til også å omfatte private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale/ fylkeskommunale tjenestetilbudet. Det er ennå ikke gjort. Imens taper våre kulturinstitusjoner. Glomsdalsmuseet har f. eks. beregnet å ha tapt kr 35 000,- i året. Når vil Regjeringen følge opp dette stortingsvedtaket?»

Svar:

Jeg viser til ditt brev av 22 mars 1999 med spørsmål om når Regjeringen ville følge opp Stortingets vedtak av 18 oktober 1996. Jeg besvarte i brev av 5 mars d.å. et liknende spørsmål fra stortingsrepresentant Erna Solberg.

Regjeringen ble som kjent bedt om «å endre forskrift til lov av 17 februar 1995 nr 9 om kompensasjon for merverdiavgift til å omfatte private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale/fylkeskommunale tjenestetilbudet. Ordningen skal omfatte virksomheter der driften finansieres fullt ut med offentlige midler samt eventuell brukerbetaling på lik linje med tilsvarende offentlige virksomheter.»

Ovennevnte vedtak krever både lov- og forskriftsendring. Departementet er nå inne i slutfasen i arbeidet og tar sikte på å fremme forslag om endring av kompensasjonsloven i denne vårsesjonen. Forskriftene vil bli endret i tilknytning til lovendringen. I St prp nr 1 (1997-98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det gitt en orientering om at Stortingets vedtak «reiser en rekke avgiftstekniske problemstillinger og at Finansdepartementet arbeider for tiden sammen med Kommunal- og regionaldepartementet med en oppfølging av Stortingets vedtak». I tillegg har det vært arbeidet med å finne en finansieringsordning som tilfredsstiller Stortingets forutsetninger. Siden avgrensningen av subjektkretsen er nært knyttet til finansieringen, har det ikke vært fremmet endringsforslag før finansieringen er blitt nærmere avklart.

Etter gjeldende kompensasjonsordning er det kommunal og fylkeskommunal virksomhet der kommunestyret, fylkestinget eller annet styre eller råd i henhold til kommuneloven eller kommunal særlovgivning er øverste myndighet samt interkommunale eller interfylkeskommunale sammenslutninger organisert etter kommuneloven eller kommunale særlovgivning, som kan kreve kompensasjon for merverdiavgift ved kjøp av visse tjenester fra registrerte næringsdrivende, jf kompensasjonsforskriftens § 1. Det er videre et vilkår at virksomheten ikke har fradrag for inngående merverdiavgift, jf forskriftens § 3. For kulturinstitusjoner som anses som en del av kommunal og fylkeskommunal virksomhet, vil merverdiavgift av anskaffelser som refererer seg til kjøp av de tjenester som gir rett til kompensasjon, være omfattet av ordningen.

Spørsmål nr. 224.

Innlevert 23. mars 1999 av stortingsrepresentant Oddvard Nilsen.

Besvart 26. mars 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Oslo lufthavn, Gardermoen opplevde kanselleringer og kraftige forsinkelser i trafikkavviklingen 22. mars. Ifølge opplysninger i norske medier skyldes det at trafikksentralen på Røyken var ute av drift på grunn av sikringsfeil i en datalinje. Har Luftfartsverket vært oppmerksom på denne svakheten i systemet og hva har en foretatt seg i den anledning, eventuelt hvorfor er ikke en slik svakhet oppdaget gjennom de eksisterende sikkerhetsrutiner?»

Svar:

Oslo kontrollsentral står helt sentralt i avviklingen av lufttrafikken i Norge. Under etableringen av den nye kontrollsentralen som sto ferdig i Røyken i 1995, var derfor alle tiltak som kunne sikre en kontinuerlig drift av senteret sterkt vektlagt.

Av den grunn bestilte Luftfartsverket to separate og uavhengige telekommunikasjonsveger til senteret fra Telenor. Den ene skulle gå via Telenors sentral i Asker og den andre via Telenors sentral i Røyken sentrum.

Ved en analyse av sikkerheten ved kontrollsentralen i 1997 ble det avdekket at de to telekommunikasjonsveiene ut fra anlegget som var forutsatt å være fysisk adskilte, lå i samme kabeltrasé noen kilometer. De lå imidlertid i egne adskilte betongrør, og dette ble vurdert som akseptabelt. Dette forholdet hadde ikke noe med hendelsene i mars 1999 å gjøre.

I forbindelse med den samme analysen ble det på direkte spørsmål bekreftet av Telenor at de to endesentralene Asker og Røyken var parallelle og uavhengige.

Telenor rettet 18. februar 1999 en henvendelse til Luftfartsverket med forslag om å opprette en ny uavhengig forbindelse til kontrollsentralen. Begrunnelsen for dette var bl.a. den tidligere omtalte fellestraséen i nærheten av Asker. Luftfartsverket hadde allerede igangsatt andre aktiviteter som omfattet dette og ba Telenor om å la denne saken vente.

Det ble 17. mars 1999 avholdt en møte mellom Telenor og Luftfartsverket der Telenor opplyste at de to endesentralene Asker og Røyken ikke var elektrisk uavhengige, og at den «redundans» av samband fra kontrollsentralen som Luftfartsverket mente å ha, ikke var til stede. Luftfartsverket ba Telenor utarbeide et forslag til ny en telekommunikasjonsveg.

Luftfartsverkets kontrollsentral registrerte 18. mars 1999 et kort avbrudd i radarsambandet som skyldtes problemer i Asker sentral. Telenor har opplyst til Luftfartsverket at det oppstod en feil på den ene kommunikasjonsvegen, og et avbrudd i forbindelse med den påfølgende omleggingen av sambandet til reservevegen.

Kontrollsentralen hadde 22. mars 1999 et brudd på 1 time og 15 minutter som skyldtes feil i Asker sentral. Oslo kontrollsentral er delt opp i flere sektorer, og disse ble ulikt berørt av feilen. Generelt oppstod det massiv svikt på radardata og radiokommunikasjonssambandet. All trafikk på vei inn i det luftrommet som kontrolleres av Oslo kontrollsentral ble øyeblikkelig omdirigert. Det er ikke rapportert underskridelse av adskillelsesminima mellom flyene innenfor kontrollsentralens ansvarsområde (Oslo FIR - Flight Information Region). Luftfartsverket ser meget alvorlig på hendelsen.

Etter møter mellom Luftfartsverket og Telenor har Telenor tatt på seg ansvaret for å gjennomføre en serie med tiltak for å etablere en tilfredsstillende tilgjengelighet på sambandene. Natt til 24. mars 1999 ble det foretatt omkoplinger i Telenors nett som forbedret redundansen i kommunikasjonsvegene på et slikt nivå at lufttrafikken kunne avvikles som normalt. Telenor har videre etablert forsterket beredskap ved Asker sentral. I tillegg har Telenor etablert et midlertidig radiolinjesamband. Det midlertidige radiolinjesambandet skal erstattes av et permanent radiolinjesamband i løpet av seks uker.

Spørsmål nr. 225.

Innlevert 23. mars 1999 av stortingsrepresentant Gunnar Kvassheim.

Besvart 29. mars 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«I tilknytning til tidsskrift som utgis av statlige etater, diskuteres retningslinjene for redigeringen. Noen stimulerer til debatt og tar opp konfliktfylt stoff. Andre gjør det ikke. Bare noen av redaktørene arbeider på basis av redaktørplakaten. Noen publikasjoner har retningslinjer. Det har vist seg å være nyttig. Kan statsråden medvirke til at det lages veiledende retningslinjer, som kan bidra til at flere tidsskrift får slike?»

Begrunnelse:

I regi av ulike statlige etater og virksomheter utgis det et stort antall publikasjoner. Det er store variasjoner både når det gjelder form og innhold. Slik variasjon er naturlig.

Det er imidlertid også svært ulik praksis når det gjelder redigering av disse bladene. Noen formidler hovedsakelig informasjon og synspunkter fra ledelsen, mens andre også stimulerer til engasjement og debatt hvor man deltar fra alle nivå i den aktuelle etaten.

Redaktørens rolle varierer også sterkt. Noen steder legges prinsippene fra redaktørplakaten til grunn, mens redaktøren i andre publikasjoner er talerør for ledelsen.

Noen publikasjoner stimulerer til debatt og engasjement fra de ansatte i den aktuelle virksomhet.

Det kan være grunn til å vurdere om arbeids- og administrasjonsdepartementet skal lage retningslinjer og gi råd som kan være til nytte for en diskusjon

om driften av statlige publikasjoner. Avgjørelsen må ligge i den enkelte etat og redaksjon. Men det kan være naturlig at det stimuleres til at det lages gjennomtenkte retningslinjer.

Det er gjort for eksempelvis bladet «Vegen og Vi» i Statens Vegvesen. Bladet redigeres på basis av redaktørplakaten. Det skal stimuleres til debatt og man legger til grunn at det i alle organisasjoner forekommer problemer og spenninger og at ingen er tjent med at disse feies under teppet.

Retningslinjene for «Vegen og Vi» kan være et nyttig utgangspunkt for en offensiv hvor man vil stimulere til mer gjennomtenkt bruk av publikasjoner i statlige virksomheter. Det bør herunder konkret vurderes om departementet skal anbefale at redaktørene arbeider med basis i redaktørplakaten.

Svar:

Statlige etater er ingen ensartet gruppe. Rekken av forskjellige tidsskrifter illustrerer mangfoldet både i formål, innhold, vinklinger og målgrupper. For noen tidsskrifter er formålet å spre informasjon om nye ordninger, plikter og rettigheter, andre ganger kan formålet være å skape debatt og engasjement. Noen ganger er det behov for å nå ut med informasjon til ytre etater som kan være spredt over hele landet, andre ganger er formålet å skape internt engasjement. Målet kan også være å nå enkelte grupper av brukere eller borgere.

Dersom den enkelte etat ser seg tjent med å fastsette retningslinjer for sine egne publikasjoner er det ingen ting i veien for dette. Jeg er kjent med at flere av de større og veletablerte statlige tidsskriftene har slike retningslinjer, og disse later til å fungere utmerket. Forutsetningen for at slike retningslinjer skal være praktiske og hensiktsmessige er imidlertid etter min mening at avgjørelsen om å utforme og fastsette dem ligger i den enkelte redaksjon og den enkelte etat.

På spørsmålet om jeg som Statsråd for Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil bidra til å lage sentrale retningslinjer for statlige publikasjoner er svaret derfor nei. Nødvendige generelle retningslinjer finnes allerede i den statlige informasjonspolitikken. Statlige virksomheter er pålagt å utøve sin informasjonsvirksomhet i tråd med denne politikken, og utover dette ønsker jeg ikke å detaljstyre statlige etaters informasjonsvirksomhet.

Dokument nr. 15:21.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 226.

Innlevert 24. mars 1999 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 7. april 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Det er tatt til orde for å gjøre Vidkun Quislings gamle «førerresidens» Villa Grande til et studie- og forskningssenter for menneskeretter og folkemordsstudier. Blant forslagsstillerne er general Bjørn Egge og professor Bernt Hagtvet. Wannsee-villaen utenfor Berlin kan tjene som modell.

Vil statsråden ta initiativ til å gjøre Villa Grande til en slik høyborg for menneskeretter?»

Svar:

Etter forslag fra Regjeringen har Stortinget ved behandlingen av St prp nr 82 (1997-98) Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrig, bl a vedtatt at et beløp på 40 mill kr skal nyttes til opprettelse og drift av et kompetansesenter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge. Sentret skal skape grunnlag for bred kunnskap i det norske samfunn om minoriters historie, livssyn, tradisjoner, kultur og stilling i det norske samfunn. Det skal kunne utvikle undervisningsmaterieell på disse områdene, støtte forskning om de enkelte livssynsminoriteter og om minoritetsproblematikken generelt og kunne fungere som møte-, seminar- og dialogsenter for livssynsminoritetene innbyrdes og mellom minoritetene og andre deler av det norske storsamfunnet. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet legger opp til at kompetansesentret skal realiseres ved Universitetet i Oslo.

Det er satt av 40 mill kr til etablering og drift av sentret. Det økonomiske grunnlaget for driften av sentret vil være avkastningen av det beløp som gjenstår når utgiftene til etablering er dekket. Aktivitet utover dette må finansieres utenfor denne avsetningen.

I likhet med representanter for Universitetet i Oslo, ser jeg symbolkraften i å benytte Vidkun Quislings tilholdssted under store deler av krigen til aktivitet som skal hindre gjentakelse av fryktelige brudd på menneskerettigheter, som jødeforfølgelser og lignende overgrep mot etniske og andre minoriteter. Den vedtatte bevilgningen vil imidlertid ikke kunne dekke formålet.

Jeg vil videre nevne at inntektene fra salg av Villa Grande er innarbeidet som en del av Statsbyggs inntekter i statsbudsjettet for 1999. Statsbygg har i samsvar med dette lagt bygningen ut for salg gjennom megler.

Dersom Villa Grande skal nyttes til et studie- og forskningssenter som foreslått, må selve kjøpet finansieres, og bygningen tilpasses til de nye funksjonene og for øvrig oppgraderes. En fornuftig utnyttelse av Villa Grande vil også kreve betydelige innslag av andre aktiviteter enn de det nå er bevilget midler til, fortrinnsvis enheter som arbeider med beslektede problemstillinger. En slik utvidelse av konseptet vil også få økonomiske konsekvenser som må utredes nærmere.

Med disse forbehold vil jeg drøfte spørsmålet nærmere med berørte departementer.

Spørsmål nr. 227.

Innlevert 24. mars 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 29. mars 1999 av forsvarsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Stortinget besluttet kolokalisering mellom bl.a Nord-Hålogaland Regiment og Nord-Hålogaland HV-DISTRIKT 15. Senere er Bjerkvik Tekniske Verksted og Forsvarets Forsyningslager trukket inn i lokaliseringen. I denne sammenheng er HV-leiren på Melbu planlagt nedlagt. Ut fra de mange forutsetninger som etter Storingsvedtaket er endret, synes det som om det er få økonomiske eller øvingsmessige begrunnelser for å nedlegge HV-leiren på Melbu. Vil statsråden bidra til å videreføre driften av Melbu-leiren etter 1.8.00?»

Svar:

Ved behandlingen av Innst S nr 152 (1995-96), jfr St prp nr 70 (1994-95) drøftet Stortinget Heimevernets framtidige organisasjon. Forsvarsdepartementets forslag var å samordne Hærens territorielle regimenter og Heimevernets distriktsstaber fra 1 august 1997. Stortinget vedtok en ko-lokalisering mellom de nevnte enheter der dette var hensiktsmessig. Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 15 ble vedtatt lokalisert sammen med Nord-Hålogaland regiment i Bjerkvik, med øvingssenter på Elvegårdsmoen. Dette innebar at HV-distriktets og Hærens etablissementer i Narvik og på Melbu kunne avhendes, og aktuelle leieforhold avvikles.

Vedtaket medførte at organisasjonsendringens kostnader og tidsplan ble vesentlig endret i forhold til proposisjonens forutsetninger. De nye lokale utredningene av investeringsbehovene vedrørende eiendommer, bygg og anlegg (EBA) resulterte i et behov langt over de 40 millioner kroner angitt i St prp nr 70 (1994-95). Forsvarets bygningstjeneste ble derfor gitt i oppdrag å kvalitetssikre de innmeldte behovene.

Forsvarets overkommando er nå i ferd med å slutføre en konsekvensutredning av innvesteringsbehovene. Det må prioriteres hvilke prosjekter som skal tas innenfor rammen på 40 millioner kroner, samt hvilke prosjekter som eventuelt skal tas utenfor rammen i forbindelse med vurderingen av EBA i neste planperiode (2001-2006). I dette arbeidet må det også tas hensyn til nye planer for den framtidige utvikling av Forsvarets organisasjon, slik det er redegjort for i St meld nr 22 (1997-98). Her framgår blant annet at det i forbindelse med utviklingen av Forsvarets framtidige krigs- og kommandostruktur skal vurderes antall og lokalisering av Hærens distriktskommandoer og territorielle regimenter. Forsvarets overkommando har videre iverksatt et arbeid for å kartlegge og realisere ytterligere innsparingsmuligheter i Hærens fredsorganisasjon. Resultatet av disse vurderingene vil eventuelt kunne påvirke arbeidet med ko-lokaliseringen av Hæren og Heimevernets avdelinger, herunder også lokalisering og drift av HV-distriktenes øvingssentre.

Forsvarsdepartementet forholder seg til de vedtak som ble truffet gjennom behandlingen av Innst S nr 152 (1995-96), jfr St prp nr 70 (1994-95). Med hensyn til framtidig virksomhet ønsker jeg å avvende resultatet av de vurderinger og utredninger som skal gjennomføres. Ved ønske om endringer i tidligere oppdrag vil Forsvarssjefen fremme sine anbefalinger til departementet, og vi vil blant annet vurdere om tiltakene er i samsvar med Stortingets vedtak eller politiske føringer. Eventuelle organisasjonsendringer som krever Stortingets medvirkning vil bli lagt fram for Stortinget på ordinær måte.

Spørsmål nr. 228.

Innlevert 24. mars 1999 av stortingsrepresentant Tore Nordtun.

Besvart 9. april 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«I en artikkel fra Romerikes Blad fra 19. januar i år, framgår det opplysninger som tyder på at betydelige beløp ble tatt skattefritt ut av norske foretak i løpet av fjoråret. Hvordan fungerer korreksjonsskatten og adgangen til oppskrivning og nedskrivning av kapital i tilfeller som omtalt i avisartikkelen, og finnes det åpninger for at ikke-skattlagt kapital i visse tilfeller kan tas skattefritt ut av bedriften? Jeg ber om Finansministerens kommentarer til opplysningene i vedlagte avisartikkel.»

Begrunnelse:

Skattesystemet skal på dette området i prinsippet ikke gi rom for skattefritak, da tilbakeføring til eierne av kapital som ikke tidligere er skattlagt, skal utløse korreksjonsskatt. Artikkelen fra Romerikes Blad den 19. januar, inneholder likevel opplysninger det kan være grunn til å se nærmere på. Ifølge artikkelen kan Brønnøysundregistrene opplyse at 21 mrd. kroner er tatt ut av foretakene skattefritt i løpet av fjoråret. Også i andre sammenhenger har det blitt påpekt at det kan være muligheter for skattefritak ved tilbakeføring av kapital. Det kan derfor være grunn til en nærmere vurdering av regelverk og mulige tilpasninger til regelverket.

Vedlegg til spørsmål:

Romerikes Blad 19. januar 1999, side 14.

Svar:

I vedlagte artikkel fra Romerikes Blad av 19. januar i år er det gjengitt en statistisk oversikt over kapitalnedsettelse med tilbakebetaling til aksjonærene i 1998 i selskaper på Romerike. Oversikten viser at det ofte har skjedd en konvertering fra fond til aksjekapital (fondsemissjon), før kapitalnedsettelse med tilbakebetaling av aksjekapital har funnet sted.

Innløsning av enkeltaksje anses som realisasjon av aksjen, jf selskapsskatteloven § 5-8 nr 2. Det skal da som hovedregel foretas et gevinst- og tapsoppgjør på aksjonærens hånd. Problemstillingene som tas opp i spørsmålet aktualiseres bare hvor kapitalnedsettelsen ikke skjer ved innløsning av enkeltaksjer, men gjennomføres ved nedskrivning av aksjenes pålydende. Bare disse tilfellene omtales i det følgende.

Ved kapitalnedsettelse kan tidligere innbetalt aksjekapital og overkurs betales tilbake til aksjonærene uten beskatning. Dette er rimelig, da dette er kapital som er innbetalt av aksjonærene med skattlagte midler og ikke midler som er opptjent i selskapet. Samtidig skal inngangsverdien på aksjene reduseres med et tilsvarende beløp, jf selskapsskatteloven § 5-6. På den måten sikres effektiv beskatning ved senere realisasjon av aksjene i selskapet.

Men ikke all utdeling av nedsatt aksjekapital er skattefri for aksjonærene. Tilbakebetaling av aksjekapital som er blitt til ved fondsemissjon, skal skattlegges som utbytte for aksjonæren. Videre skal utdelinger ut over

det beløp aksjekapitalen nedsettes med, skattlegges som utbytte (unntatt når overkurs utdeles). Er utdelingen lovlig og vilkårene i selskapsskatteloven § 3-4 for øvrig er oppfylt, får aksjonæren rett til godtgjørelsesfradrag i utlignet skatt, slik at skattebelastningen faller bort.

Selskapsskatteloven § 3-2 nr 4 sikrer at fondemittert aksjekapital (skattepliktig utbytte) anses utdelt før innbetalt aksjekapital (skattefri tilbakebetaling). Utdeling av fondsemittert aksjekapital og utdelinger ut over nedsettelsesbeløpet utløser korreksjonsskatt på selskapets hånd, dersom utdelingen har ført til at ubeskattet inntekt er tatt ut av selskapet, jf § 1-6 nr 3 bokstav c i selskapsskatteloven. Det vil bero på selskapets kapitalforhold om korreksjonsskatt utløses i det konkrete tilfellet. Det må forutsettes at likningsmyndighetene påser at gjeldende regelverk følges slik at korreksjonsskatt blir ilagt i de tilfeller der loven hjemler dette.

Jeg vil på denne bakgrunn anta at beskrivelsen i vedlagte avisartikkel er upresis, når den uten forbehold synes å angi at enhver tilbakebetaling av aksjekapital til aksjonærene representerer skattefrie utbetalinger.

Jeg går her ikke inn på selskapslovgivningens begrensninger i adgangen for aksjonærer til å ta ut egenkapital fra selskapet. Innenfor disse begrensningene er systemet at utdeling av beskattede midler kan skje uten ny beskatning av aksjonærene. Dette gjelder både ved utbetaling av tidligere innbetalt aksjekapital (som har vært skattlagt hos aksjonæren før innbetalingen), og ved utdeling av akkumulert overskudd i selskapet (som har vært skattlagt hos selskapet før utdelingen). Bare ved utdeling av ennå ikke skattlagt overskudd i selskapet blir det en særskilt beskatning (korreksjonsskatt) på grunn av selve utdelingen.

Spørsmål nr. 229.

Innlevert 25. mars 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 30. mars 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Ad oppholdstillatelse for Leh, Roger Lewi Konla, f 3.12.57 Ghana. Fornyet oppholdstillatelse er avslått. Det gjelder opphold ut vårsemesteret, for å gjennomføre eksamen ved Universitetet i Bergen. Leh skal da tilbake til Ghana.

Vil justisministeren bidra til at han får opphold de få ekstra månedene dette gjelder?»

Svar:

Roger Lewi Konla Leh fikk avslag på sin søknad om fornyet oppholdstillatelse ved Utlendingsdirektoratets vedtak av 10.02.1999. Klage skal fremsettes for det forvaltningsorganet som har truffet vedtaket, og direktoratets vedtak er påklaget av Leh i brev mottatt av direktoratet den 15.03.1999.

Utlendingsdirektoratet skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, og kan oppheve eller endre vedtaket dersom de finner klagen begrunnet. Dersom Utlendingsdirektoratet ikke finner grunn til å oppheve eller endre vedtaket skal saken sendes Justisdepartementet til klagebehandling.

Justisdepartementet har således ikke hatt befatning med Lehs sak. Etter lovens ordning vil det heller ikke være naturlig for departementet å gripe inn i saken på dette tidspunkt.

Spørsmål nr. 230.

Innlevert 25. mars 1999 av stortingsrepresentant Inger Eikesdal.

Besvart 7. april 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Regjeringen, ledet av Statsministeren, har satt i gang et arbeid for å forenkle det offentlige Norge. Arbeidet har høy prioritet og har fått stor oppmerksomhet. Trygdesystemet vil etter manges mening egne seg utmerket for forenkling. Har sosialministeren planer i denne forbindelsen, og kan vi ha forventninger om at trygdesystemet kan bli mer oversiktlig?»

Begrunnelse:

Trygdesystemet er en del av velferdstilbudet, laget for å hjelpe mottakerne av tjenester. Trygdeetaten skal være en service-institusjon. Mange har i møte med dette systemet opplevelse av en ugjennomtrengelig mur av avkortningsregler, kryssreferanser og særbestemmelser. Å utøve regelverket er selvsagt heller ikke lett. Det er en stor utfordring å holde seg ajour med stadige endringer. Trygdekonsulentene framstår for mange som firkantede og uten evne til innlevelse eller til å vise fleksibilitet i bruk av regelverket. Det har vært gjort mange forsøk på å ta tak i problemet og forenkle regelverket slik at trygdesystemet blir mer gjennomtrengelig, både for brukere og utøvere. Det ville være gledelig om Sosialministeren ville bidra i dette arbeidet.

Svar:

Trygdesystemet gir ytelser i en rekke situasjoner og dekker en rekke forskjellige behov. Ytelser skal gis til personer som fyller vilkårene, men ikke til andre, og det gjelder ulike satser avpasset de reelle behovene m v. Samfunnsutviklingen har ført til et økende behov for differensiering snarere enn det motsatte. Ønsket om en rasjonell bruk av de offentlige ressursene trekker i samme retning. Samtidig skal folketrygden så langt mulig gi klare rettigheter og være kontrollerbar. Likebehandling er et sentralt element.

De ulike hensyn som folketrygden skal tjene, har ført til et omfattende regelverk. Det er klart at det er mulig å forenkle folketrygden ved enten å redusere stønadstilbudet eller å redusere differensieringen mellom tilfellene til gunst for den enkelte. Jeg antar at det i utgangspunktet ikke er ønskelig å redusere stønadstilbudet i forhold til i dag. Det synes heller ikke rasjonelt å gå den motsatte veien og ta mindre hensyn til i hvilken grad det er behov for ytelsene.

Vesentlige forenklinger ut fra en slik tilnærming vil bli uforholdsmessig kostnadskrevende. Forenkling i betydningen færre og mindre differensierte ytelser er derfor ikke en del av Regjeringens plan for forenkling av det offentlige Norge. Mulighetene for forenklinger blir imidlertid vurdert fortløpende på bakgrunn av de behov som stønadstilbudet skal imøtekomme.

Et grunnleggende steg i retning av å gjøre folketrygden mer tilgjengelig ble tatt med den nye folketrygdloven, som trådte i kraft 1 mai 1997. Det nye loven har gitt grunnlag for enklere rundskriv til etaten og revisjon av standardbrevene. Rikstrygdeverket gjennomfører i løpet av 1999 en gjennomgang av alle standardbrev for å gjøre språket mer tilgjengelig.

I forhold til publikum er saksbehandlingstidene og kvaliteten på trygdeetatens avgjørelser viktige mål på i hvilken grad etaten fyller sine oppgaver. Hovedoppgaven vil tross alt være å sikre at den enkelte får de ytelser vedkommende har krav på innen rimelig tid. Man har fått normtider for de fleste sakstyper, og det legges stor vekt på kvalitetssikring. Konkret kommer dette til uttrykk gjennom de såkalte serviceerklæringene, som gir uttrykk for hva brukerne kan kreve blant annet når det gjelder svartider og tilgjengelighet. Målet er at samtlige fylker skal ha kommet med serviceerklæringer i løpet av år 2000. For å kunne avgi en serviceerklæring, må det enkelte fylket oppfylle fastsatte kriterier.

Om serviceerklæringene og arbeidet med saksbehandlingstider og kvalitetssikring viser jeg for øvrig til redegjørelsen i St prp nr 1 for 1998-99 side 62 flg. Trygdeetaten er allerede godt på vei mot en større grad av brukerorientering. Som et eksempel på det kontinuerlige arbeidet med å gjøre reglene enklere og klarere kan jeg også vise til Ot prp nr 46 for 1998-99, som nå er til behandling i Stortinget.

Spørsmål nr. 231.

Innlevert 25. mars 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 7. april 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Hva mener landbruksministeren er viktig å få frem i den bebudede prisundersøkelsen om norske matvarer for å belyse forhold i alle ledd av «landbrukskjeden», tar landbruksministeren sikte på en sammenligning med andre land, f.eks Sverige og Danmark, og til hvilket formål ønsker landbruksministeren å bruke denne undersøkelsen?»

Begrunnelse:

Bakgrunn for mine spørsmål er landbruksdepartementets bebudede undersøkelse om prisdannelsen på norske matvarer «fra jord til bord.»

Svar:

I det siste har det vært debatt om prisdannelsen og prisutviklingen på norske matvarer, også i forhold til andre land. Debatten har vist at vi mangler tilfredsstillende tallmateriale. På denne bakgrunn har landbruksministeren tatt initiativ til et forprosjekt om prisnivå og prisdannelsen på matvarer. Et ønske om et omforent tallgrunnlag er fremhevet fra flere ledd i kjeden. Hovedmålet med prosjektet er å framskaffe, og å vurdere mulighetene for å framskaffe, data om prisforhold i matvaremarkedet og å sammenligne disse med andre land/naboland. Gjennom dette søker en å skaffe bedre tall for hvordan prisforskjellene er, og et bedre grunnlag for å vurdere årsaken til forskjellene.

I prp. nr 67 (1997-98), om jordbruksoppgjøret 1998, heter det bl.a: «Konkurransesituasjonen og kostnadsutviklingen i leddene etter primærproduksjonen har stor betydning for inntektsmulighetene i primærjordbruket og for produkttilbud og servicenivå til forbrukeren. Regjeringen vil derfor legge betydelig vekt på at markeds- og konkurranseforholdene gjennom hele matvarekjeden skal gi en kostnadseffektiv produksjon og distribusjon, og vil følge med i utviklingen i de ulike leddene i matvarebransjen.....»

Matvaremarkedene er svært sammensatte og under stadig endring. Derfor vil myndighetene fortsatt kartlegge og overvåke matvaremarkedene fremover.»

Forprosjektet vil foreta marginberegninger for leddene i verdikjeden. I tillegg skilles det mellom grossist og detaljist, og på industrisiden skilles det mellom primær bearbeiding og videreforedling. I prosjektet søker man å få fram indikatorer på prisdannelsen i hele verdikjeden.

Videre vil forprosjektet sammenligne nivået på forbrukerprisene og råvareprisene i Norge, Sverige og Danmark. Prosjektet vil i tillegg gjennomføre en

datainnsamling blant butikker i Sverige i grensestrøkene til Norge og i Danmark ved typiske grensesteder. Det er ikke mulig innenfor prosjektets ramme å gjennomføre en like omfattende undersøkelse av marginene i Sverige og Danmark som det som vil bli gjort for Norge. På basis av litteratur og innhenting av ekspertkommentarer i Sverige vil det likevel være mulig å gi noen kommentarer til størrelsen på marginene i ulike ledd i nabolandene og å vurdere mulighetene for nærmere undersøkelser.

Forprosjektet gjennomføres av NILF, SSB og ECON. Det er bestilt av Landbruksdepartementet, men har en medfinansiering fra alle ledd i verdikjeden. Alle ledd er representert i referansegruppen. Prosjektet vil i stor grad legge frem tallmateriale og beregninger basert på data innhentet fra verdikjeden, og vurdere datagrunnlag og metode for å videreføre undersøkelsen. Det vil i mindre grad analysere grunnene til at marginene er som de er.

På basis av dette forprosjektet vil mulighetene for å skaffe løpende informasjon om prisdannelsen og prisutviklingen på matvarer bli vurdert.

Spørsmål nr. 232.

Innlevert 26. mars 1999 av stortingsrepresentant Unn Aarrestad.

Besvart 9. april 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Norge importerar storfekjøtt gjennom GSP-ordninga frå Botswana og Namibia til om lag halvparten av prisen på norsk kjøtt på marknaden. Ingen av desse landa står på FN si liste over MUL-land. Dette inneber dessutan at ein stor fortjenestemargin i all hovudsak går til norske importørar. Det importskapte marknadsoverskotet representerer nå som fylgje av MUL-ordninga alvorlege marknadsforstyringar. Når vil statsråden endra på dette?»

Grunngjeving:

Mange bønder gjekk over til å driva med kjøttproduksjon etter oppfordring frå styresmaktene. Dette skulle m.a. avhjelpa mjølkeoverskotet. Nå er dekningsbidraget så lågt for mange av dei som driv med ammekyr og slaktedyr, at fleire bønder vurderar å slutta med dette. Ikkje minst er dette svært vanskeleg i sone 0.

Mange av desse bøndene kjem i ein vanskeleg situasjon sidan dei har bygningar som nå er innretta for kjøttproduksjon, og ikkje har mjølkekvote. I tillegg er det svært vanskeleg for bønder å ikkje vita kva vilkår ein kan planleggja etter framover.

I St.prp.nr.67 (Jordbruksoppgjøret 1998) står det: «Regjeringen vil evaluere GSP-ordningen og MUL-ordningen for å sikre at den mest mulig kommer utviklingslandene til gode.»

I innstillinga frå Stortinget sin næringskomite heiter det: «Flertallet understreker at ordningen med MUL-import har bred støtte i Stortinget. Likevel finner flertallet det naturlig at det arbeides videre med fornuftige systemer i tilknytning til denne importen slik at en kan bidra til å nå ulike målsettinger. Dette gjelder både i forhold til å sikre at MUL-importen skaper verdier som kommer de ulike MUL-land til gode, men også at importen kan skje på en slik måte at eventuelle skadevirkninger for norsk landbruk begrenses i størst mulig grad.»

Med bakgrunn i dette reknar eg med at statsråden vil gjera noko med dette nå.

Svar:

Ut frå ei samla vurdering, der det og vart lagt vekt på marknadssituasjonen, foreslo Regjeringa i St.prp. nr 67 om Jordbruksoppgjøret 1998 at den eksisterande GSP-ordninga vart ført vidare, men at mekanismar for å hindre uro i marknaden skulle løysast ut dersom importen frå MUL-land kom opp i 2700 tonn utbeina storfekjøtt. I innstillinga frå næringskomiteen om jordbruksoppgjøret (Innst. S. nr 235) slutta fleirtalet i Stortinget seg til dette. Samtidig ba næringskomiteen Regjeringa vurdere om det kan innførast eit auksjonssystem for importen frå MUL-land.

Ei arbeidsgruppe med representantar frå ulike departement har gjort ei vurdering av fordelar og ulemper med å iverksetje eit auksjonssystem for import av storfekjøtt frå MUL-land. Regjeringa vil rapportere attende om denne saka til Stortinget i proposisjonen om jordbruksoppgjøret eller budsjettproposisjonen for år 2000. Uavhengig av konklusjonen med omsyn til eit auksjonssystem er det Regjeringa si målsetting å prøve å legge til rette for at det blir minst mogleg uro i marknaden for storfekjøtt. Gjennom jordbruksavtalen er det Regjeringa sitt mål å skape eit grunnlag for at produsentar av storfekjøtt kan oppnå fastsett målpris. Eit viktig tiltak i så måte er å få til ein betre marknadsbalanse for storfekjøtt. Dette krev samar

beid mellom myndigheiter, jordbruksorganisasjonar og aktørar på storfekjøttmarknaden. Eg meiner at Regjeringa gjennom fastsett landbrukspolitikkk har gitt verdifulle bidrag til å sikre kjøttprodusentane inntekter. Marknadssituasjonen for storfekjøtt vil og bli vurdert nærare i samband med det foreståande jordbruksoppgjøret.

Spørsmål nr. 233.

Innlevert 26. mars 1999 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 8. april 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Situasjonen ved flere familievernkontor er preget av lange ventelister, inntaksbegrensninger og inntaksstopp. Dette skyldes bl.a. en prioritering av nye kontor med en reell nedgang i bevilgningene til eksisterende kontor som resultat.

Vurderer regjeringen å endre denne situasjonen, bl.a. ved å endre kriteriene for bevilgninger slik at tjenesten blir styrket der den ut fra sosiale forhold trenger det mest?»

Svar:

Stortinget vedtok ny forvaltningsordning for familievernkontorene våren 1997 etter forslag fra daværende arbeiderpartiregjering. KrF, Sp og Høyre, som utgjorde mindretallet i denne saken, gikk inn for statlig forvaltning med den begrunnelse at dette best kunne ivareta målet om et mest mulig likt tilbud til befolkningen uavhengig av bostedsfylke. Mindretallet mente også at statlig forvaltning gir best muligheter for en nasjonal prioritering i et familiepolitisk helhetssyn. Stortingsflertallet, som besto av Ap og SV, vedtok fylkeskommunal forvaltning, bl a med den begrunnelse at fylkesnivået har oversikten, kompetansen og den nødvendige muligheten til samordning og helhetssyn, slik at familievernet kan bli en del av fylkenes familiepolitikk, helse- og sosialplaner.

Familievernet er fra 1. januar 1998 en lovfestet fylkeskommunal tjeneste. Lov om familievernkontorer pålegger fylkeskommunen ansvaret for å planlegge, organisere og dimensjonere tjenesten på en forsvarlig måte. Statstilskuddet til drift av familievernkontorer er opprettholdt som et øremerket tilskudd som fordeles mellom fylkeskommunene. Denne regjeringen har videreført den fordelingen av statstilskuddet som regjeringen Jagland hadde lagt opp til i sitt budsjettforslag for 1998. Fordelingen innebærer at den enkelte fylkeskommune får like mye til familievernet som familievernkontorene i fylket tidligere fikk fra staten og kommunene til sammen. Dette er gjort for at fordelingen skal være mest mulig forutsigbar for fylkeskommunene. Regjeringen foreslo i revidert nasjonalbudsjett for 1998 en tilleggsbevilgning til familievernet på 2 mill kroner. Stortingsflertallet, som omfattet Arbeiderpartiet, nedstemte forslaget.

Det er ikke riktig at nye kontorer prioriteres på bekostning av eksisterende. Det ble utarbeidet en statlig utbyggingsplan for familievernet som ble gjennomført i perioden 1992 - 95. Det ble da etablert 12 nye familievernkontorer med sikte på økt tilgjengelighet til tjenesten over hele landet. Seinere er det ikke etablert nye kontorer med statlig tilskudd. Akershus fylkeskommune har imidlertid selv finansiert etablering av ett nytt kontor.

Jeg mener det er viktig at vi tar den vedtatte forvaltningsordningen på alvor. Det er fylkeskommunene og ikke departementet som er pålagt ansvaret for å vurdere om familievern tjenesten i det enkelte fylke har et forsvarlig nivå eller om det er behov for endringer. Som varslet i budsjettproposisjonen for 1999 vurderer departementet å endre fordelingen av statstilskuddet mellom fylkeskommunene, slik at tilskuddet i større grad fordeles etter objektive kriterier - folketall, areal mv. Dette vil gi fylkeskommunene mer like vilkår for forvaltning av tjenesten.

Spørsmål nr. 234.

Innlevert 26. mars 1999 av stortingsrepresentant Marit Nybakk.

Besvart 13. april 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Et dypvannsprosjekt med samfinansiering mellom Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond (SND) og Direktoratet for Utviklingshjelp (NORAD) utenfor India, ble stanset 13. mai 1998, som følge av Indias atomprøve-sprengninger. Prosjektgruppen flyttet prosjektet til øygruppen Cook Islands, som ikke omfattes av norsk bistand. Vil næringsministeren sikre norsk dypvannskompetanse og norske næringsinteresser ved å bidra til at SND overtar NORADs andel?»

Begrunnelse:

Det er viktig å sikre statlig finansiell oppfølging av et norsk prosjekt innen dyphavsbasert mineralutvinning. Prosjektet er et samprosjekt mellom forskere ved Fritjof Nansens Institutt (FNI) og Norwegian Deep Seabed Mining Group, der bl.a. Aker Offshore Partner A/S er involvert.

Bakgrunnen er et prosjekt som ble igangsatt utenfor India 1. desember 1997, med støtte fra SND på 4,5 mill. kroner og fra bistandsbudsjettet over regionbevilgningene for Asia med 13,5 mill. kroner. I tillegg investerte industrigruppen 9 mill. kroner i prosjektet.

13. mai 1998 stoppet Regjeringen dyphavsprosjektet i India, som følge av prøvesprengningene, som førte til frysing eller stans i bistandsprosjekter som var direkte samarbeidsavtaler med indiske myndigheter. Industrigruppen fryktet da at viktige norske interesser ville bli skadelidende, og flyttet derfor prosjektet til den fattige øystaten Cook Islands (nær Australia), en øygruppe som har betydelige forekomster av undersjøiske, flermetalliske moduler. Tyske interesser overtok da prosjektet i India.

SND lovet fortsatt støtte til dyphavsprosjektet, nå i samarbeid med regimet på Cook Islands.

Industrigruppen fikk imidlertid nei til videre støtte over bistandsbudsjettet. Cook Islands omfattes ikke av samarbeidsområder for norsk utviklingshjelp. Ifølge Utenriksdepartementet faller prosjektet heller ikke inn under næringslivsordningene.

Det er viktig at vi ikke skusler bort den muligheten til utvikling av norsk kompetanse og norske næringslivsinteresser som ligger i dypvannsprosjektet. Det vil være synd om lite fleksible regler innen virkemiddelapparatet fører til at Norge mister denne muligheten. Jeg vil derfor be statsråden se på mulighetene for å få finansiert prosjektet over SND, Nordfund, GIEK eller andre næringsstøtteordninger.

Jeg viser for øvrig til at sakspapirene, etter anmodning fra undertegnede, er overført fra Utenriksdepartementet til Næringsdepartementet

Svar:

Fra 1992 til 1994 ble det gjennomført et norsk-indisk samarbeid under ledelse av Fridtjof Nansens Institutt (FNI). Samarbeidet skulle identifisere framtidige samarbeidsprosjekter med mål om å komme fram til en teknologi som ville medføre at India kommersielt kunne starte dyphavs gruedrift i løpet av de neste 5-10 år. Denne første fasen ble finansiert av NORAD.

Planen var at fase to i prosjektet skulle være en engineeringstudie som skulle samfinansieres av Norge og India. En norsk industrigruppe bestående av seks bedrifter under ledelse av Aker Offshore Partner A/S skulle lede prosjektet samt bidra med finansiering.

Styret i SND ga 19.06.97 tilsagn om tilskudd på 4,5 mill. kroner under ordningen med offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (OFU) med NORAD som OFU-etat. Regelverket for OFU-tilskudd krever at en norsk offentlig institusjon er part i prosjektene. Det var derfor en forutsetning for OFU-tilskuddet at det ble inngått en avtale mellom NORAD og industrigruppen.

NORAD ga et prinsipielt tilsagn om å vurdere finansiering av prosjektet med 13,5 mill. kroner. Som et resultat av de indiske kjernefysiske prøvesprengningene, bestemte den norske regjeringen at det ville bli foretatt reduksjoner i utviklingssamarbeidet mellom India og Norge. I brev av 10.06.98 til industrigruppen, trakk NORAD tilbake tilsagnet om å vurdere finansiering av prosjektet.

Dette innebærer at det ikke lenger er noen offentlig institusjon som er part i prosjektet.

Grunnlaget for tilskudd under OFU-ordningen er dermed også falt bort.

SND har i brev av 18.01.99 til industrigruppen inndratt sin bevilgning til prosjektet.

Når det gjelder spørsmålet om SND kan bidra med finansiering av prosjektet, vil jeg for øvrig vise til at det siden opprettelsen av SND har vært lagt til grunn at styrets myndighet ikke skal begrenses ved at departementet eller Regjeringen treffer avgjørelser i enkeltsaker vedrørende tildeling av lån, garantier, egenkapital og/eller tilskudd. Det er ikke klageadgang til departementet eller Regjeringen for beslutninger fattet av styret.

Spørsmål nr. 235.

Innlevert 29. mars 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 9. april 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Næringsministeren gav i Stortingets spørretime onsdag 24. mars, på spørsmål fra meg uttrykk for at han i en presset tidssituasjon istedenfor å bruke noen ekstra dager til å finne frem til dyktige kvinner for det utvalg som skal foreslå kravspesifikasjoner for et IT og kunnskapssenter på Fornebu valgte å prioritere hensynet til rask fremdrift.

Har Barne- og familiedepartementet gitt næringsministeren dispensasjon i dette tilfellet ?»

Begrunnelse:

Norge står overfor en ny kunnskapsera som vil påvirke både arbeidsmetoder og næringsliv som sådan. Det er viktig at man fra myndighetenes side bruker krefter på å sikre at både kvinner og menn deltar på lik linje, når myndighetene legger premisser for bl.a. IT-politikken. Jeg viser også til likestillingslovens § 21 der det heter: «Når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder m.v. skal hvert kjønn være representert med minst 40% av medlemmene».

Svar:

Spørsmålet er knyttet til utvalget for kravspesifikasjoner for et IT- og kunnskapssenter på Fornebu, jf. spørsmål til næringsministeren i spørretimen 24. mars 99.

Etter loven skal det søkes om dispensasjon om ikke kjønnskravet kan oppfylles. Det har ikke blitt gjort i dette tilfellet. Jeg har i ettertid tatt dette opp med næringsministeren.

Stortinget satte strenge tidsfrister i forhold til arbeidet med å utpeke hvilket selskap som skal få i oppdrag å utvikle og gjennomføre planene om et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Jeg har forståelse for at de

strengtidsfristene gjorde det vanskelig å nå kjønnskrevet i loven, men jeg forutsetter at likestillingslovens krav søkes oppfylt.

Spørsmål nr. 236.

Innlevert 29. mars 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 14. april 1999 av forsvarsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Forsvaret skal frem til år 2004 bruke mellom en og to milliarder kr. på bygg og anlegg i Indre Troms. Fra FO er det gitt uttalelser om at næringslivet i nord bare vil få en brøkdel av leveransene. Angivelig p.g.a «amatørskap» i det lokale næringsliv. Deler statsråden forswarets holdning i denne saken, og hva vil statsråden gjøre for å legge forholdene adskillig bedre til rette for at en betydelig større andel av forswarets innkjøp skal kunne foretas lokalt - i dette tilfelle i Indre Troms?»

Svar:

Jeg antar at stortingsrepresentant Ivar Kristiansens spørsmål har sin bakgrunn i en artikkel i avisen Nordlys 25 mars 1999 med tittelen «Næringslivet i nord amatører». Artikkelen er skrevet etter et kontaktmøte mellom Forsvaret og industrien og kommuneledelsen i de fem kommunene Bardu, Lenvik, Målselv, Salangen og Sørreisa, som ble arrangert av NorSupport A/S på Setermoen 24 mars 1999.

I artikkelen, og i spørsmålet, synes utsagn i to forskjellige innlegg fra Forsvarets side å være blandet sammen. Det ene innlegget ved overingeniør Bjørnar Evjen/Forsvarets bygningstjeneste region Nord-Norge (FBTN) i Harstad, omhandlet planlagte fremtidige byggeplaner i regionen og jeg vil komme tilbake til det nedenfor.

Ordet «amatører» er av avisen knyttet til et innlegg fra Sjef for Materiellavdelingen i Forsvarets overkommando (FO), oberst A E Dahlberg, med tittelen «Sentrale styringssignaler». I innlegget gjennomgikk ob Dahlberg de regler som gjelder for Forsvarets anskaffelser «Bestemmelser for anskaffelser til Forsvaret» (BAF) m m og hevdet at mangelfullt

kjennskap til dette regelverket og passivitet i forhold til å markedsføre sine produkter overfor Forsvaret, herunder lokale sjef, medførte at lokalt næringsliv fikk en mindre del av anskaffelsene enn de muligens kunne fått. Ob Dahlberg snakket her om Forsvarets materiellinvesteringsprosjekter i alminnelighet og driftsanskaffelser foretatt av lokale avdelinger i særdeleshett. Innlegget var ikke knyttet til bygge- og anleggsinvesteringer i det hele tatt. Ordene «amatører» og «amatørmessig» som er brukt i artikkelen ble ikke brukt av ob Dahlberg, men er avisens spissformulerte tolkning.

I representanten Kristiansens bruk av begrepet «Forsvarets holdning» ligger en antydning om at Forsvaret har en negativ holdning til det lokale næringsliv i Nord-Norge. Det er ikke riktig. Den holdning som søkes formidlet kan belyses ved å sitere fra ob Dahlbergs innledning, hvor han sa: «Jeg vil innledningsvis takke for anledningen til å komme til min hjembygd for om mulig å få gitt et bidrag til å få etablert en enda bedre kontakt mellom Forsvaret og det sivile samfunn her i indre Troms der Forsvaret har en vesentlig del av sin virksomhet.» Denne innstilling kan jeg dele.

Vedrørende virksomheten på eiendoms-, bygge- og anleggssiden (EBA) er forholdet annerledes. Anskaffelser som gjøres av Forsvarets bygningstjeneste region Nord-Norge kommer i vesentlig grad fra nordnorske entreprenører/leverandører eller distriktskontorer for riksentreprenører. Verdien av dette ligger i en størrelsesorden på over 80 % av de bevilgede investeringsmidler. FBTN følger reglene for konkurranse og anbud, men de prøver der det er mulig å tilpasse entreprisene slik at nordnorske entreprenører får muligheter til å være med i konkurransen.

Det antydde investeringsbeløp for EBA frem mot 2004 på én til to milliarder kroner er i samsvar med de foreliggende planer, men er avhengig av å bli fulgt opp av årlige bevilgninger. Det vesentligste av det planlagte beløp vil gå til prosjekter i indre Troms.

Deltakelsen på dette og tilsvarende tidligere arrangementer er fra Forsvarets side nettopp ment å være et bidrag for å styrke lokalt næringslivs muligheter ved å øke den innsikt og forståelse som er nødvendig for å delta i konkurransen om leveranser til Forsvaret.

Jeg mener vi er på god vei når det gjelder å tilrettelegge for det lokale næringsliv. Dette er et arbeid som må fortsettes og som jeg vil følge opp i fremtiden.

Spørsmål nr. 237.

Innlevert 29. mars 1999 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 14. april 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Miljøvennlige ferjer er en målsetting det er bred enighet om, og samferdselskomiteen har derfor ved flere anledninger uttrykt interesse for et prosjekt for utvikling av elektriske (batteridrevne) ferjer og fått bekreftet fra departementet at arbeidet pågår. På grunn av overforbruk i 1998 har Vegdirektoratet avslått søknad om full utvikling av prosjektet.

Finner samferdselsministeren prosjektet interessant og hva kan departementet foreta seg for at prosjektet videreføres raskt?»

Svar:

Det vises til omtalen i St.prp. nr. 1 (1998-99) under kapittel 1301, post 70 om forsøksordningen for alternative drivstoff m.v. Her opplyses det at fase I av prosjektet «Miljøferje - Elektrisk framdrift» er ferdigstilt og at Samferdselsdepartementet vurderer eventuell videreføring av prosjektet. I svar til samferdselskomiteen (spm. 32) i forbindelse med arbeidet med St.prp. nr. 1 (1998-99) opplyste Samferdselsdepartementet om at Vegdirektoratet i forbindelse med den faglige vurderingen av søknadene om støtte over forsøksordningen for alternative drivstoff m.v. for 1999 ville presentere sin vurdering av fase I, samt eventuell videreføring av prosjektet. Samferdselsdepartementet fatter endelig beslutning om hvilke prosjekter som får innvilget støtte over forsøksordningen for alternative drivstoff m.v. blant annet på grunnlag av Vegdirektoratets faglige vurdering. Søknadene for tildeling over 1999-budsjettet er for tiden til behandling i Samferdselsdepartementet og vil snart bli ferdigstilt.

Spørsmål nr. 238.

Innlevert 29. mars 1999 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 13. april 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Etiske retningslinjer for norsk virksomhet, ikke minst statlig engasjement, utenlands er et viktig tema. Telenor eier 45% i selskapet ESAT Digifone i Irland. Selskapet er berykta for sine metoder for å hindre fagorganisering. I Irland er selskapets personalpolitikk et hett tema.

Finner samferdselsministeren det akseptabelt at Telenor medvirker til å undergrave grunnleggende rettigheter, og hvis ikke, hva vil han som selskapets generalforsamling foreta seg for at Telenor endrer sin praksis?»

Begrunnelse:

Det er godt dokumentert at de ansatte ikke våger å organisere seg, og fagforbundet CWU (Communication Workers Union) har måttet ha hemmelige møter med ansatte. Selskapet svarer heller ikke på henvendelser fra fagforbundet. Så langt kjenner jeg ikke til at Telenor har brukt sitt eierskap, som er betydelig, til å endre selskapets holdning.

Svar:

Telenor AS driver selv, eller har eierandeler i, virksomheter i en lang rekke land. I den grad Telenor AS gjennom eierskapet har avgjørende innflytelse i de respektive virksomheter forutsetter jeg at disse drives i samsvar med de lover og regler som gjelder i det enkelte land, herunder de regelverk som er etablert for samarbeid mellom partene i arbeidslivet.

Telenor AS har opplyst at de er positive til at de ansatte organiserer seg, og basert på det kjennskap Telenor AS har til saken så har ledelsen i ESAT Digifone og de ansatte en god og åpen dialog.

Telenor AS er orientert om ovenstående synspunkter gjennom kopi av dette brev.

Spørsmål nr. 239.

Innlevert 8. april 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 14. april 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«I overkant av 280 fartøyer under 28 meter kan miste sine rettigheter i torskefisket i Gruppe I i 1999. For mange fartøyer skyldes dette at Fiskeridepartementet har økt aktivitetskravet fra 10 til 15 pst for Gruppe I, med tilbakevirkende kraft for 97 og 98. Regelendringen fant sted uten at fiskerne på forhånd ble gjort oppmerksom på den. Departementets handlemåte undergraver livsgrunnlaget og rettssikkerheten til kystfiskerne. Hva vil statsråden gjøre for å sikre livsgrunnlaget til de berørte fiskerne?»

Begrunnelse:

I overkant av 280 fartøyer under 28 meter ligger i 1999 an til å miste sine rettigheter i torskefisket i Gruppe I. Dette utgjør ca. 10 pst av flåtegruppen. Flere av fartøyene mister rettighetene sine fordi Fiskeridepartementet har økt aktivitetskravet til fartøyer i Gruppe I fra 10 til 15 pst i 1999, med tilbakevirkende kraft for de to årene 1997 og 1998. Endringen av aktivitetskravet ble i tillegg foretatt uten at fiskerne på forhånd ble gjort spesielt oppmerksom på den. De berørte fiskerne hadde derfor ingen muligheter til å tilpasse aktiviteten for å tilfredsstille de nye kravene.

Departementets handlemåte undergraver de berørte fiskernes livsgrunnlag og truer rettssikkerheten. Endringen i aktivitetskravet tilfredsstiller ikke næringsdrivendes behov for forutsigbarhet i rammebetingelsene. Stadige endringer i regelverk og rammebetingelser er et problem for all næringsvirksomhet. Når myndighetene foretar endringer i regelverket med store konsekvenser for driftsgrunnlaget til private næringsdrivende må man forutsette at endringen blir gjort kjent i god tid før den trer i kraft. Bare slik vil de

næringsdrivende ha mulighet til å tilpasse seg de nye reglene. Endringer med tilbakevirkende kraft er særlig betenkelige, og bør av samme grunn unngås. Næringsdrivende i kystflåten har krav på den samme forutsigbarhet i myndighetsbestemte ramme

betingelser som resten av næringslivet. For å skape forutsigbarhet og et sikrere grunnlag for fremtidig verdiskaping i kystfisket er det viktig at statsråden gjør om vedtaket og unngår at departementet benytter en lignende fremgangsmåte i fremtiden.

Svar:

Aktivitetskravet i torskefisket ble innført på bakgrunn av forslag fra næringen. Et viktig element i reguleringen av kystflåten i torskefisket er inndelingen i gruppe I og II. Fartøy i gruppe I er de som har hatt torskefiske som et viktig driftsgrunnlag ved dokumentert fangst. De fartøyene som har mindre fangstaktivitet å vise til har adgang til deltakelse i gruppe II. Formålet med et aktivitetskrav er at fartøy som har liten utnyttelse av kvoten i gruppe I, bør miste adgangen til å delta i gruppen. Fartøy som mister adgangen til å delta i gruppe I på grunn av manglende aktivitet, vil fremdeles kunne fiske torsk i gruppe II.

Videre vil jeg vise til at vilkårene for deltakelse i fisket etter torsk med konvensjonelle redskap fastsettes for ett år av gangen.

Forskrift om deltakelse i torskefisket fastsettes med hjemmel i deltakerloven § 6. Juridiske utredninger av denne bestemmelsen har konkludert med at en ikke kan basere seg på å videreføre de samme vilkårene år etter år. Det er derfor en forutsetning at en bl.a. ikke skal kunne spekulere i å beholde deltakeradgangen i gruppe I ved å fiske marginalt over den 10 %- regel som var gjeldende for deltakelse i fisket i 1998.

På bakgrunn av nedgangen i bestanden av norsk arktisk torsk ble det ved kongelig resolusjon 4. desember 1998, bestemt å innskjerpe aktivitetskravet for inneværende år. Det ble satt krav om at eier må ha levert minst 15 % av sin torskekvote i 1997 eller 1998 for å kunne delta i gruppe I. Bestemmelsen ble gitt virkning for 1999, og ville ikke ha tilbakevirkende kraft.

Næringen anførte imidlertid at et krav om 15 % aktivitet kun burde gjelde for fisket i 1998 og ikke 1997. Dette begrunnet ut i fra at fiskerne hadde innrettet seg etter at regelen om 10 % aktivitet for så vidt gjelder 1997, ville bli videreført i 1999. I tillegg ble det blitt vist til at maksimalkvotene i 1997 var på et rekordhøyt nivå.

Etter en vurdering av opplysninger som fremkom ble kravet til aktivitet for deltakelse i gruppe I i 1999 endret, ved at eier må ha levert minst 10 % av torskekvoten i 1997 eller 15 % av torskekvoten i 1998.

Spørsmål nr. 240.

Innlevert 8. april 1999 av stortingsrepresentant Britt Hildeng.
Besvart 14. april 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«I forbindelse med Stortingets behandling av trygdeoppgjøret 1998 vedtok et samlet Storting at Regjeringen sammen med organisasjonene skulle drøfte prosedyrer for regulering av grunnbeløpet i folketrygden. Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 1999 hadde slike drøftinger ennå ikke funnet sted, og flertallet i Sosialkomiteen understreket derfor betydningen av å få det gjennomført.

Vil statsråden orientere om framdriften i arbeidet og hva man er kommet fram til?»

Svar:

Jeg viser til Stortingets romertallsvedtak IV til Innst S nr 243 (1997-98) der det heter:

«Stortinget ber regjeringen sammen med organisasjonene drøfte prosedyrer for regulering av grunnbeløpet i folketrygden. Det er særlig viktig å få avklart hvilken rolle Det tekniske beregningsutvalget skal ha, og hvordan avviket mellom forventet og faktisk inntektsutvikling for yrkesaktive skal forstås og brukes i arbeidet med å regulere folketrygdens grunnbeløp.»

Representanter for regjeringen har i tre møter drøftet prosedyrer for regulering av grunnbeløpet i folketrygden med representanter for Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og Landsorganisasjonen i Norge. Møtene har vært avholdt 27. januar, 11. februar og 9. mars 1999.

Det arbeides nå med å utarbeide en protokoll fra disse møtene. Når den foreligger, vil drøftingene være formelt avsluttet.

Regjeringen tar sikte på å redegjøre for prosedyredrøftingene med organisasjonene i trygdeproposisjonen om årets trygdeoppgjør. Protokollen fra prosedyredrøftingene vil følge som et vedlegg til denne proposisjonen.

Dokument nr. 15:22.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 241.

Innlevert 12. april 1999 av stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen.

Besvart 19. april 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Fra årsskiftet ble det i Vest-Agder etablert en ordning med betaling for vanlige tollforretninger også i arbeidstiden for oppdrag i andre kommuner enn Kristiansand. Dette resulterer i en ekstrakostnad i alle kommuner som ikke har tollkontor, og dette oppfattes som en forskjellsbehandling.

Er det denne Regjerings politikk med en slik forskjellsbehandling kommunene imellom eller kan man fra statsråden vente noe initiativ for å rette opp dette?»

Svar:

Etter tollovens § 7 og tollovforskriftens pkt. 2.3.1. og 2.4.1 skal det betales et gebyr til statskassen for tollekspedisjoner og klarerings- og oppsynsforretninger som utføres utenfor tollsted, eller når tollsted ikke er betjent. Gebyret skal betales på grunnlag av timesatser som blir omtalt i St prp nr 1 for Finans- og tolldepartementet. I tillegg kommer kost- og skyssgodtgjørelse for toll- og avgiftsetatens tjenestemenn beregnet etter «Regulativ for reiser innenlands for statens regning». Gebyrordningen er ment å dekke etatens faktiske ekstrakostnader ved denne tjenesteytingen.

Det som skjedde i Vest-Agder høsten 1998 var at Agder tolldistrikt innskjerpet praksis for oppkreving av slike gebyrer slik at praksis i dette tolldistriktet skulle bli som i landets øvrige tolldistrikter; og i tråd med tollovens og tollovforskriftens intensjoner. Denne endringen innebærer således at det nå skal være likebehandling over hele landet når det gjelder oppkreving av dette gebyret.

Spørsmålet som stilles foranlediger en nærmere redegjørelse for prinsippene som ligger til grunn for fastsettelsen av gebyr ved tollforretninger, særlig skillet mellom hva som bør være gratis for brukerne og hva som kan begrunne et vederlag fra disse. I arbeidet med slike vurderinger er man kommet fram til at man kan skille mellom etatens basisaktiviteter og serviceaktiviteter. Det er selvsagt elementer av service i samtlige tjenester som utføres av etaten, men i mange tilfeller vil det være unaturlig å vurdere betaling for disse, ettersom de må betraktes som en del av etatens basisproduksjon. Toll- og avgiftsetatens basisaktiviteter ved eksempelvis manuelle ekspedisjoner består i ekspedisjoner innenfor egne lokaler, innenfor ordinær ekspedisjonstid. Serviceaktivitetene er tjenester som etaten tilbyr for at bruker skal kunne oppnå en mer tilpasset og fleksibel tollekspedisjon enn det som normalt ville være tilfelle ved basisaktivitetene.

Fortolling av varer mm er en plikt som samfunnet pålegger den enkelte borger. Dette er også bakgrunnen for at basisaktivitetene ikke prissettes. Tilsvarende er ikke tilfelle for serviceaktivitetene. Toll- og avgiftsetaten tilbyr her brukerne tollfaglige tjenester på steder og tidspunkter som medfører ekstra kostnader for etaten, men som vil være til fordel for brukeren. I dag er det disse tilleggstjenestene som medfører gebyr. Det er etter min mening ikke urimelig å kreve gebyr når etaten utfører slike serviceaktiviteter overfor brukeren. Gebyrene som kreves inn av toll- og av

giftsetaten skal være fastsatt slik at de dekker etatens faktiske merkostnader ved denne tjenesteytingen.

Dagens inntekter av slike gebyrer som er beskrevet ovenfor utgjør i størrelsesorden 18 - 20 mill kroner pr år. Nivået på serviceaktivitetene, og dermed de samlede gebyrinntekter, er avhengig av gebyrets størrelse. Det må antas at etterspørselen ville kunne øke til dels betydelig hvis gebyrene ble fjernet. Konsekvensen ville da blitt høyere driftskostnader for etaten og bortfall av inntekter. Dette ville betinge økte bevilgninger til drift av etaten. Etter mitt syn muliggjør prinsippene for prissetting av toll- og avgiftsetatens serviceaktiviteter at etaten kan prioritere bruken av ressursene sine på høyt prioriterte oppgaver, spesielt på kontrollområdet. I en slik sammenheng ville det være lite hensiktsmessig å fjerne en gebyrordning basert på sunne økonomiske prinsipper.

Jeg viser for øvrig til mitt svar i Stortingets spørretime den 7. april 1999.

Spørsmål nr. 242.

Innlevert 12. april 1999 av stortingsrepresentant Jørn L. Stang.

Besvart 19. april 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Norsk Narkotikapolitiforening er det eneste alternativet politi og tolltjenestemenn har til å utdanne seg innenfor bekjempelse av narkotika.

Samtlige narkotikakurs ved Politihøgskolen som var planlagt for 1999 er kansellert fordi etter sigende årets budsjett ved Høgskolen er redusert med 8 millioner i forhold til 1998.

Hva vil justisministeren gjøre med å få gjenopptatt planlagte narkotikakurs ved Politihøgskolen slik at disse kan gjennomføres i 1999 ?»

Begrunnelse:

På bakgrunn av den alvorlige og økende narkotikakriminaliteten som begås i Norge er det oppsøksvekkende at etterutdanningen for bekjempelse av narkotika ikke vil fortsette med å være et tema ved Politihøgskolen i landet.

Dette til tross for at Stortinget og også Regjeringen har i uttalelser sagt at bekjempelse av narkotikakriminalitet er en viktig oppgave.

I stedet for å kutte denne opplæringen burde kapasiteten i utdanningen økes.

Opplæringen av polititjenestemenn i etterforskning i narkotikasaker forringes som igjen vil føre til blant annet at narkotikaforbrytere får et enda større forsprang på landets myndigheter.

Norsk Narkotikapolitiforening er ikke alene å bekymre seg over at bekjempelse av narkotika ikke blir verdsatt nok i form av tilstrekkelig utdanning av instruktører og kursvirksomhet.

Svar:

I St. prp.nr. 1 for budsjetterminen 1999 har denne regjering sagt at den restriktive narkotikapolitikken skal videreføres. Videre poengteres det at politiets innsats på områdets må effektiviseres og forbedres og at samarbeid med tollvesenet er viktig. Det forebyggende arbeid skal prioriteres, særskilt overfor ungdom i miljøer der ecstasy og andre «designer drugs» omsettes og brukes. Samarbeidet internasjonalt skal styrkes og videreutvikles.

Norsk politi, sentralt og lokalt, har i betydelig grad skaffet seg den nødvendige kompetanse. Det er neppe noen fare for at denne kompetansen svekkes ved at Politihøgskolen planlegger å avlyse et planlagt kurs.

I løpet av de siste 6 årene har tilsammen 380 tjenestemenn fått etterutdanning i narkotikaetterforskning ved Politihøgskolen. I 1998 gjennomgikk alle studentene i siste året på grunnutdanningen to temadager i emnet

«Tegn og symptomer». Formålet med denne opplæringen er å bedre studentenes forutsetning for å kunne tolke kliniske indikasjoner på narkotikamisbruk. Dette er et nytt tilbud for grunnutdanningen.

Politihøgskolens styre behandlet høgskolens budsjett i møte 18. februar 1999. Fra vedtaket siteres pkt. 1:

«Styret godkjenner budsjettforslaget for 1999 med følgende endring: Timetallet i grunnutdanningen opprettholdes. Dekning finnes innenfor grunnutdanningens budsjett.

Etterutdanningstilbudet vurderes med sikte på å finne mulighet for å gjennomføre kurs i narkotikaetterforskning og forebyggende tjeneste.»

Rammene for grunnutdanningen og etterutdanningen ble da bestemt, og det er opp til skolens ledelse å prioritere innenfor disse. Timetallet for grunnutdanningen opprettholdes, og som følge av dette reduseres ikke den grunnleggende narkotikautdanning for studentene. I tillegg er det som nevnt gjennomført to temadager på grunnutdanningen. Høgskolens plan var å gjennomføre to etterutdanningskurs i narkotikaetterforskning i 1999 (trinn II og III). Kurset for trinn II ble gjennomført i januar etter oppsatt kjøreplan.

Jeg har full tillit til at Politihøgskolens ledelse og administrasjon gjennomfører de nødvendige tiltak for å sikre politiet tilfredsstillende kompetanse på området.

Spørsmål nr. 243.

Innlevert 13. april 1999 av stortingsrepresentant Einar Olav Skogholt.

Besvart 20. april 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Under behandling av «Handlingsplan for funksjonshemmede 1998-2001» Innst.S.nr. 85 (1998-99) vedtok et enstemmig Storting 16.2.99 følgende:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere etablering av et IT-utdanningstilbud inkludert bo- og servicetilbud for sterkt funksjonshemmede, lagt til en av våre høgskoler.»

Som kjent har Norges Handikapforbunds Ungdom i en årrekke foreslått at dette undervisningstilbudet skal etableres ved Høgskolen i Hedmark, Rena.

Når og på hvilken måte vil Regjeringa følge opp Stortingets vedtak?»

Svar:

Det er Regjeringens mål å bedre tilgjengeligheten for funksjonshemmede studenter innenfor høgre utdanning. Jeg skal 18. mai i år ha et møte med Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, Sosial- og helsedepartementet og Norges Handikapforbunds Ungdom for videre drøfting av hvordan vi bedre kan imøtekomme behovet hos funksjonshemmede studenter for IKT-utdanning og andre tilbud innenfor høgre utdanning. Målet er en helhetlig strategi for satsing på høgre utdanning for denne studentgruppen.

På møtet vil det bli drøftet hvordan vi skal få til en best mulig tilgjengelighet for en bredest mulig studentgruppe med satsing på fleksible og brukertilpassede utdanningsopplegg. Videre skal det drøftes hvordan optimale løsninger når det gjelder bo- og servicetilbud ved samarbeid mellom ulike sektorer og etater kan oppnås.

Det er viktig å høste erfaringer fra ulike prosjekter om utvikling og tilpasning av utdanning for funksjonshemmede. Høgskolen i Hedmark har bl a opparbeidet seg mye kompetanse på området. Etter avtale med departementet har høgskolen laget en skisse over mulige utdanningstilbud som vil være mer fleksible,

varierte og inkluderende, men mindre kostnadskrevende enn forslaget om treårig IT-utdanning på Rena for sterkt bevegelseshemmede studenter. Videre har departementet gitt tilsagn om prosjektmidler til et nasjonalt kompetanse- og velferdssenter ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) med fokus på brukermedvirkning og tilgjengelighet for funksjonshemmede studenter. Jeg ser for meg at det er fornuftig ressursbruk om den kompetansen Høgskolen i Hedmark har opparbeidet kan videreføres i samarbeid med NTNU.

Ulike utredninger og prosjekter, og synspunkter som kommer fram i møtet 18. mai, vil gi Regjeringen grunnlag for vurdering og videre oppfølging av Stortingets vedtak.

Spørsmål nr. 244.

Innlevert 13. april 1999 av stortingsrepresentant Aud Blattmann.

Besvart 21. april 1999 av fungerende olje- og energiminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I et brev til Stortingets presidentskap den 19. mars 1999 varslet departementet om nye overskridelser ved Åsgardfeltet. Ble departementet på et tidligere tidspunkt varslet, muntlig eller skriftlig, om at det var fare for nye overskridelser utover de som det ble redegjort for i St prp nr 8 (1998-99), og når ble departementet i tilfellet varslet om faren for ytterligere kostnadsøkninger?»

Begrunnelse:

I St. prp. nr 8 (1998-99) som ble lagt fram for Stortinget den 5. november 1998 redegjorde Olje- og energidepartementet for nye investeringsanslag for Åsgardfeltet, som viste en investeringsramme på 37 milliarder kroner, det vil si en økning på 3,6 milliarder kroner.

Ifølge brevet til Stortingets presidentskap av 19. mars vil investeringsanslaget øke ytterligere. I brev av 7.4.1999 til Olje- og energidepartementet fra Statoils styre vedrørende disse overskridelsene heter det et «risikoen for kostnadsøkning har vært varslet før, men kostnadskonsekvensene har ikke vært tilstrekkelig klarlagt før nå». Spørsmålet er på hvilket tidspunkt det fra Statoils side ble varslet om ytterligere overskridelser.

Svar:

Det vises til Deres brev av 13. april 1999 stortingsrepresentant Aud Blattmanns spørsmål vedrørende ovennevnte. Det vises videre til statsråd Marit Arnstads brev av 19. mars 1999 til Stortingets presidentskap hvor det ble orientert om at statsråden samme dag hadde mottatt informasjon om nye kostnadsøkninger i Åsgardprosjektet, at statsråden hadde bedt styret om en redegjørelse og at departementet ville komme tilbake og orientere Stortinget om saken.

Departementet mottok de nye kostnadsanslagene for prosjektene i Åsgardkjeden 19. mars 1999 i brev fra operatøren Statoil. Den 17. mars ble departementet gitt en muntlig orientering om de nye kostnadsanslagene fra Statoil.

Forut for dette ble departementet i et møte 4. februar 1999, som i hovedsak angikk andre spørsmål, orientert av Statoil om at det kunne komme kostnadsøkninger på 0 - 400 mill kroner i forbindelse med Kårstøutbyggingen. Departementet ble samtidig fortalt at nye halvårlige investeringsanslag for prosjektene i Åsgardkjeden på dette tidspunktet var under utarbeidelse, og at disse anslagene, ifølge Statoil, ventelig ville foreligge i midten av mars. I forhold til møtet 4. februar 1999 mottok departementet 9. april 1999 brev fra Statoils konsernsjef hvor det heter:

«...De indikasjoner som ble gitt i møtet 4. februar var derfor ikke en rapportering av nye investeringsanslag da disse ikke enda var ferdigbehandlet i selskapet. Informasjon om kostnadsøkningene ble gitt muntlig til departementet den 17. mars og oversendt skriftlig den 19.mars...»

Departementet mottok en redegjørelse om kostnadsutviklingen i Åsgardkjeden fra styret i Statoil 7. april 1999.

Departementet vil redegjøre for kostnadsøkningene i Åsgardkjeden i tilleggsmeldingen til St meld nr 46 (1997-98) Olje- og gassvirksomheten som vil bli fremlagt i mai d.å. Styrets redegjørelse vil i sin helhet bli gjengitt i denne meldingen.

Spørsmål nr. 245.

Innlevert 13. april 1999 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen.

Besvart 21. april 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«Fra bransjehold pekes det på at utette og sprukne elementpiper utgjør en betydelig brannfare i en del hus. Regelverket stiller konkrete krav til tetthet i elementpiper, men det utføres liten eller ingen kontroll med om disse kravene overholdes. Norge er et av de land som har flest husbranner og mer må gjøres for å forebygge brannskade. Økt kontroll for å avdekke omfanget av defekte piper er en strategi for å forebygge brannskader.

Hva vil statsråden gjøre for at en slik kontroll kan bli utført?»

Svar:

Det er riktig at regelverket stiller krav til tetthet i elementpiper. Hovedgrunnen til at disse kravene ble innført, var at granskning hadde vist at skorsteiner med stor lekkasje fungerte lite tilfredsstillende rent fyringsteknisk. De hadde større kondensering og mer beksotdannelse enn tette skorsteiner. Det var altså ikke brannsikkerhet eller helsemessige forhold som var hovedgrunnen til at tetthetskravene ble innført.

Norges branntekniske laboratorium har også gjennom gjentatte forsøk og utredninger vurdert faren for brann ved sprekker i innerøret på elementpiper. Deres konklusjon er at det ikke var dokumentert at slike sprekker utgjør noen særlig brannrisiko. Etter det jeg har fått opplyst fra Statens bygningstekniske etat, er det ikke er påvist at lav tetthet har ført til brann.

Den kontroll som utføres på brannvernområdet i dag, er risikobasert. Det vil si at kontrollen i størst mulig grad retter seg mot de mest risikofylte virksomheter. Konsekvensen av dette blir at skorsteiner ikke blir kontrollert i betydelig grad. På bakgrunn av at pipebranner så sjelden har konsekvenser utover skader ved selve pipen, anses dette ut fra en sikkerhetsmessig betraktning som en forsvarlig praksis.

Forskrift 15. januar 1998 nr. 33 om feiing og tilsyn med fyringsanlegg, som trådte i kraft 1. juli 1998, styrker kontrollen med ildsteder og tilhørende røykkanaler. I henhold til forskriften skal det utføres kontroll i private hjem minst hvert fjerde år. Kontrollen omfatter ikke obligatorisk trykkprøving av alle skorsteiner, men dette vil imidlertid kunne bli gjort hvis det er indikasjoner på at det er stor lekkasje i skorsteinen. I den forbindelse vil jeg peke på at slik prøving er vanskelig å utføre utenfor laboratoriet med pålitelig resultat, og at dette i beste fall kan nyttes som veiledende.

Utover dette kan huseiere på eget initiativ få private firmaer til å foreta tilsvarende kontroller av sine piper og fyringsanlegg, herunder hvorvidt det er sprekker i innerøret på elementpiper. Statlige obligatoriske kontroller for å avdekke slike sprekker vil imidlertid ikke finne sted, da det ikke er et sikkerhetsmessig behov for en slik kontroll.

Spørsmål nr. 246.

Innlevert 14. april 1999 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker.

Besvart 21. april 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Mange fiskere stiller seg undrende til den urettferdige ordningen med at noen får kondemnering tilskudd til sin gamle båt og andre ikke, når de ønsker å kjøpe en ny og sikrere båt. Selv om ordningen er knyttet til kvoter så har alle sin levevei av fiske og burde stilles likt. Vil fiskeriministeren treffe tiltak som sikrer at alle behandles likt, eventuelt at ordningen med kondemnering tilskudd fjernes?»

Svar:

Stortinget bevilget 25 millioner kroner til en kondemneringsordning for kystflåten for 1998. I retningslinjene for tildeling av midler i 1998 er det definert at formålet med kondemneringsordningen er å kombinere kapasitetstilpasning med en fornyelse og omstrukturering av fiskeflåten slik at det kan skapes bedre grunnlag for lønnsomme enheter i kystflåten.

Rammen var begrenset, noe som innebar at det

måtte foretas en avgrensning m.h.t. hvilke fartøykategorier som skulle kunne gis kondemneringstilskudd. Ettersom ordningen var rettet mot kystflåten ble det satt en øverste lengdegrense på 34 meter for å kunne få tilskudd.

Formålet med å kombinere fornyelse med kapasitetstilpasning tilsa videre at ordningen ble avgrenset til fartøygrupper hvor deltagelsen var begrenset. Å kondemnere fartøy innenfor grupper hvor deltagelsen ikke er begrenset vil ikke gi den ønskede positive effekt m.h.t. å skape bedre grunnlag for lønnsomme enheter i kystflåten.

Stortinget har for 1999 bevilget i alt 68 millioner kroner til en ordning for tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i den norske fiskeflåten. Ordningen kombinerer de tidligere kontraherings- og kondemneringstilskuddsordningene.

Fortsatt er rammen begrenset, og formålet med ordningen vil også for 1999 være å kombinere kapasitetstilpasning med fornyelse og strukturtilpasning av fiskeflåten slik at det kan skapes bedre grunnlag for lønnsomme enheter i flåten.

Retningslinjene for årets ordning vil bli fastsatt om kort tid, og vil omfatte tre ulike elementer. For det første en ren kondemneringsordning for fartøyeiere som tar sine fartøy permanent ut av fiske. For det andre støtte til kondemnering av eldre fartøy som skal erstattes med et annet nyere fartøy der eier vil fortsette i fisket. For det tredje støtte til fiskere som bygger nye fartøy.

Det er heller ikke rom innenfor rammen for 1999 å åpne for at alle som ønsker det skal gis tilskudd for å kondemnere sine fartøy. Formålet er å bidra til en bedre struktur i kystflåten hvor det er større samsvar mellom fangstkapasitet og tilgjengelige ressurser. Det stilles blant annet derfor krav om aktivitet i fiske for å være berettiget til kondemneringstilskudd. Jeg ser det ikke som et aktuelt alternativ å fjerne ordningen idet jeg vurderer den som ett godt virkemiddel for å bedre lønnsomheten i kystflåten og derigjennom bidra til sikre arbeidsplasser på kysten.

Jeg tar imidlertid sikte på å åpne for at det kan gis tilskudd til kondemnering av svært gamle fartøy over en viss størrelse uavhengig av om fartøyet er innenfor en deltagerbegrenset gruppe.

Spørsmål nr. 247.

Innlevert 14. april 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 21. april 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Hvilken tidshorisont har departementets arbeide med å innhente informasjon om omfanget av elever som ikke er blitt godt nok informert om begrensningene i mulighetene for forbedring av karakterer på lavere nivå i videregående skole, og hvilke tiltak vil statsråden anse å være aktuelle for å avhjelpe situasjonen?»

Begrunnelse:

Det vise til mitt skriftlige spørsmål til statsråden nr. 207, og statsrådens svar på dette. I svarets tredje avsnitt skriver statsråden: «Imidlertid er det blitt hevdet at det er noen som ikke er blitt godt nok informert til tross for utsendt informasjon. På bakgrunn av dette vil departementet innhente informasjon om hvor stort problemet er og deretter vurdere tiltak.»

Ut i fra henvendelser og oppslag i media synes det klar at det er en betydelig gruppe det handler om, og i lys av at sommerferien og høstens skolestart nærmer seg er det et behov for fortgang i avklaring av mulige tiltak. Etter undertegneds mening er det derfor viktig at man prioriterer en avklaring av saken.

Svar:

Forslag til forskrift til den nye opplæringsloven ble sendt på høring 14. januar 1999, med høringsfrist 15. april 1999. Ikke alle høringsuttalelser er mottatt ennå. I forslaget § 4-21 er regler om føring av karakterer på høyeste nivå innarbeidet. Jeg viser til vedlagte kopi av forslaget § 4-21 og høringsbrevet.

En gjennomgang av de innkomne høringsuttalelsene vil kunne vise om informasjonen rundt begrensningene i adgangen til å forbedre karakterer på lavere nivå har vært tilfredsstillende eller mangelfull. Departementet har akkurat startet arbeidet med å gjennomgå de innkomne høringsuttalelsene.

I tillegg til å se om høringsuttalelsene kan bekrefte om informasjonen har vært tilfredsstillende eller ikke, vil jeg holde løpende kontakt med Statens utdanningskontorer om dette spørsmålet. Ved henvendelser til fylkeskommunene, har departementet fått opplyst at det ikke er særlige problemer knyttet til begrensningene i mulighetene for forbedring av karakterer på lavere nivå.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Forslag til forskrift til den nye opplæringslova. Høringsutkast fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Vedlegg 2.

Forskrift til opplæringslova. Høringsbrevet fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Spørsmål nr. 248.

Innlevert 14. april 1999 av stortingsrepresentant Eirin Faldet.

Besvart 21. april 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Rørosbanen er en viktig jernbaneforbindelse mellom Trondheim og Oslo. På strekningen Hamar- Røros-Trondheim går i dag svært gammelt materiell. Antall avganger pr. dag har også blitt færre de siste årene. Kan samferdselsministeren gi svar på når nytt togmateriell vil bli satt inn på Rørosbanen, og vil det i forbindelse med nytt materiell foretas forbedringer i frekvensen på Rørosbanen?»

Svar:

Togtilbudet på Rørosbanen inngår i statens kjøp av persontransporttjenester fra NSB BA, og det er i gjeldende rammeavtale mellom Samferdselsdepartementet og NSB for perioden 1998-2001 tatt høyde for en investering i nytt diesel lettogmateriell på Rørosbanen, som planlegges satt i drift sommeren 2000. Det nye materiellet vil være utstyrt med krengefunksjon.

Følgende endringer i reisetid og antall avganger lå i 1997 til grunn for beslutningen om nytt materiell:

Økt antall avganger	Redusert reisetid
Hamar - Rena	37 min.
Hamar - RørosIngen	25 min.
Hamar - TrondheimIngen	45 min.

Fra 1997 frem til 1999 har det vært en gradvis innføring av den nye driftsmodellen ved at de gjennomgående togene mellom Trondheim og Oslo er erstattet med flere avganger i Østerdalen enn tidligere. Parallelt med dette har Hedmark fylkeskommune lagt til rette for en bedre samordning mot det øvrige kollektivtransporttilbudet i fylket.

Kombinert med åpningen av Romeriksporten, som i seg selv gir kortere reisetid mellom Hamar og Oslo, vil innsettingen av det nye krengetogmateriellet på Rørosbanen fremstå som et bedre tilbud for befolkningen i Østerdalen enn i dag. Arbeidet med den endelige rutemodellen for Rørosbanen vil bli gjennomført i nært samarbeid med Hedmark fylkeskommune.

Spørsmål nr. 249.

Innlevert 15. april 1999 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe.

Besvart 23. april 1999 av fungerende olje- og energiminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Synes Regjeringen det er greit at Deres eget selskap driver aktiv lobbying mot sin egen og Stortingets politikk, hvilke konstitusjonelle problemer og konsekvenser kan denne opptreden få og hvor mye av skattebetalernes penger har Statkraft brukt på konsulentutgifter og lobbyaktiviteter?»

Begrunnelse:

Statkraft er et statsforetak, og Olje- og energiministeren fungerer som eier og generalforsamling. Som medfører begrensninger i hva slike typer selskaper kan tillate seg å gjøre av påvirkningsarbeid overfor sine eiere.

I følge Kapital nr. 7/99 har Sjur Rosholt i Stats

kraft karakterisert selskapets forhold til sin eier, representert ved Olje- og energiministeren, som schizofrent. Men det er en schizofreni som vi må leve med. På den ene siden er det Statkrafts plikt å si ifra om konsekvensene av en beslutning som Stortinget skal fatte. På den andre siden må vi tilpasse oss det som eieren vil, konstaterer Rosholt.

Stortinget har selv bedt Regjeringen rydde opp i den uklare situasjonen i forhold til hjemfall og eierskap til kraftverk.

Blant annet har Statkraft fått utført analyser av ulike konsulentselskaper for å forsøke å påvirke vedtatt politikk og forhold til EØS-avtalen.

Det er kjent at Statkraft benytter PR- og Lobbyfirmaet Geelmuyden Kiese aktivt. En av de aller mest sentrale partnerne i dette selskapet er nå blitt ansatt som markedsdirektør i Statkraft.

Svar:

Statkraft SF er organisert etter lov om statsforetak. Loven bygger på en klar ansvarsfordeling mellom departementet som eier og foretakets ledelse. Departementet utøver den øverste myndighet i foretaket gjennom foretaksmøtet, jf. statsforetaksloven § 38. Styret har ansvaret for den operative og forretningsmessige driften.

Jeg legger til grunn at Statkraft skal drive forretningsmessig, samtidig som eier skal ivareta sektorpolitiske hensyn gjennom foretaksmøtet i tillegg til alminnelig eierutøvelse.

Statkraft er som statsforetak et eget rettssubjekt. Dette innebærer blant annet at styret forvalter de midler foretaket har fått overført fra staten og midler som foretaket selv har inntjent innenfor de rammer som er fastsatt gjennom foretaksloven og foretaksmøtet. På denne bakgrunn kan jeg ikke kommentere de enkelte driftsutgifter i foretaket. Jeg har tillit til at styret i Statkraft forvalter foretakets midler på en god måte for fellesskapet.

Mitt utgangspunkt er at styret og ledelsen må ha anledning til å gi uttrykk for sitt syn når det gjelder politiske vedtaks betydning for foretaket. Jeg forutsetter at foretaket lojalt følger opp de vedtak foretaksmøtet fatter.

Spørsmål nr. 250.

Innlevert 16. april 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 21. april 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Det henvises til Dokument 8:7 (1997-98) ang. sykepenger under etter- og videreutdanning, og Stortingets behandling av dette. I brev til sosialkomiteen av 19. januar 1998 uttrykte statsråden: «Jeg vil i forbindelse med budsjettet for 1999 vurdere at det innføres rett til sykepenger når en person har permisjon fra et arbeidsforhold (med eller uten lønn) av inntil 1 års varighet for å ta etterutdanning.» Dette er ikke oppnådd.

Vil statsråden fortsatt vurdere dette?»

Svar:

Under behandlingen av ovennevnte dokument 8 uttalte jeg i Stortinget at det er hensiktsmessig å vurdere et forslag om rett til sykepenger under utdanningspermisjon i forbindelse med den bebudede stortingsmeldingen om en etterutdanningsreform.

Som et ledd i den videre oppfølgingen av St meld nr 42 (1997-98) Kompetansereform har det vært nedsett et utvalg for å vurdere forslag til lovbestemmelser om rett til permisjon til kompetanseutvikling. Utvalget avga sin innstilling, NOU 1998: 20, 7. desember 1998. Kommunal- og regionaldepartementet har nå under slutføring en odelstingsproposisjon om utdanningspermisjon.

I forbindelse med en eventuell lovfesting av rett til utdanningspermisjon er det fremdeles like aktuell å vurdere rett til sykepenger under etter- og videreutdanning.

Spørsmål nr. 251.

Innlevert 16. april 1999 av stortingsrepresentant Annelise Høegh.

Besvart 21. april 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Hvordan stiller statsråden seg til den ulike praksis det er mellom trygdekontorene når det gjelder å avkorte utbetalingen av attføringspenger til personer som er på institusjon?»

Begrunnelse:

En 27 år gammel gutt har epilepsi. Han har blitt undersøkt på Statens senter for epilepsi for å se om operasjon er mulig. Det er det ikke, og han må derfor innstille seg på å leve med sykdommen, og hyppige epileptiske anfall. Han har fått plass på Kure bo- og behandlingssenter for habilitering, som et ledd i yrkesmessig attføring. Han mottar attføringspenger, men får kun utbetalt ca 1400 kr av ca 8000 kr pr måned siden han er på institusjon. Dette er alt han får til å dekke personlig forbruk.

Ifølge bestyreren på Kure bo- og behandlingssenter er vedkommende offer for ulik praksis mellom trygdekontorene, og har således på grunn av bosted kommet i en økonomisk situasjon som gjør det vanskelig å opprettholde et sosialt liv med aktiviteter og kontakt med venner utenfor institusjonen. Situasjonen oppleves som spesielt urettferdig da han opplever at andre i samme situasjon får beholde sine attføringspenger uavkortet fordi de hører hjemme i en annen kommune.

Svar:

Som de fleste løpende ytelser til sikring av inntekt, skal attføringspenger bli redusert under opphold i institusjoner med fri kost og losji etter nærmere bestemmelser i folketrygdloven § 3-28, se § 11- 13. Attføringspengene blir redusert fra og med første hele måned etter at oppholdet tok til.

Ansvarsfordelingen mellom trygde- og arbeidsmarkedssetaten fastsetter at det er arbeidskontoret som fatter vedtak om hvilken dagsats attføringspengene skal utbetales med dersom medlemmet oppholder seg i institusjon med fri kost og losji.

Ifølge lovens § 11-13 gjelder reduksjonsreglene i § 3-28 for den som under attføringen oppholder seg ved en institusjon med fri kost og losji, uansett hva slags institusjon det er. Det er i dag bare et fåtall slike institusjoner som gir fri kost og losji.

Etter reduksjonen skal ytelser utgjøre 25 prosent av grunnbeløpet og 10 prosent av tilleggspensjonen og/eller særtillegget. Dersom klienten har løpende utgifter til bolig og andre nødvendige faste utgifter under oppholdet, kan det etter søknad gis en høyere ytelse. Eventuell ulikhet her når det gjelder størrelsen på utbetalte attføringspenger, kan bero på om man har løpende utgifter og/eller om man har søkt om unntak.

Hovedregelen er således at attføringspenger skal reduseres under opphold i bo- og behandlingssenter med fri kost og losji, medmindre det kan gis høyere ytelse på grunn av faste utgifter under oppholdet.

For rehabiliteringspenger kan bestemte grupper pasienter, bl.a. epileptikere, under selvstendighetstrening i visse institusjoner få beholde full ytelse mot å inngå en avtale om å betale en del av boutgiftene. Denne ordningen som også gjelder for uførepensjonister, gjelder ikke for attføringsklienter.

Det som oppfattes som ulik praksis, kan nok mer være ulike forutsetninger og særregler for grupper stønadsmottakere. Jeg skal likevel ta disse forhold opp med Arbeids- og administrasjonsministeren.

Spørsmål nr. 252.

Innlevert 16. april 1999 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 21. april 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Det henvises til oppslag i Nordlys den 12. og 27. mars d.å. angående midler til forskning omkring prostitusjon i Finnmark. Utfra oppslagene har Barne- og familiedepartementet besluttet å stanse et forskningsprosjekt om prostitusjon i Finnmark. Prosjektets formål var å kartlegge konsekvensene av prostitusjon i lokalsamfunnene. Hva er begrunnelsen for at prosjektet er stanset, og vil statsråden ta initiativ til at prosjektet gjennomføres i nær framtid?»

Svar:

Jeg ser med stort alvor på den økte prostitusjonen i Finnmark og er urolig for hvilke konsekvenser dette har i lokalsamfunnene. På bakgrunn av dette utarbeidet Barne- og familiedepartementet høsten 1998 en skisse til et forskningsprosjekt om prostitusjon i Finnmark. Vi sendte også en forespørsel til Sosial- og helsedepartementet om muligheter for samfinansiering av prosjektet. Tidlig i prosessen med utvikling av dette forskningsprosjektet viste det seg imidlertid at vi på grunn av store budsjettkutt ikke var i stand til å starte prosjektet. Det er derfor ikke riktig at prosjektet er stanset - det ble aldri satt i gang. Prosjektet vil bli prioritert og gjennomført når vi finner midler til det på budsjettet.

Jeg følger situasjonen i Finnmark nøye og vil sammen med andre berørte departement vurdere eventuelle ytterligere tiltak i forhold til prostitusjonsproblematikken.

Dokument nr. 15:23.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 253.

Innlevert 16. april 1999 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 26. april 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«I forbindelse med Norsk Lærerlag sin barnehagekonferanse 7. april 1998 skal statsråden ha uttalt at flere undersøkelser har vist at innføringen av 6-års reformen har vært verre for barnehagene enn det kontantstøtten har vært. Hvilke undersøkelser er det statsråden her refererer til, og er det mulig å få disse offentliggjort?»

Svar:

Det er flere forhold som påvirker de økonomiske vilkårene for drift av barnehager, og det er forskjeller mellom ulike barnehager bl.a. ut fra ulike inntekter, søkergrunnlag og alderssammensetning.

Det innebærer at det økonomiske grunnlaget for barnehagedrift varierer, og det vil være ulike forhold som har betydning for den enkelte barnehage.

Innføringen av grunnskolereformen hvor 24.000 barnehageplasser etter 6-åringene ble frigjort, har vært en betydelig utfordring for barnehagene. Erfaringene viser at en stor andel av plassene ble videreført bl.a. som småbarnsplasser. Endringene har for mange barnehager gitt en annen alderssammensetning og endrede økonomiske driftsvilkår bl.a. på grunn av større driftsutgifter ved plasser for barn under 3 år.

Barnehagene vil også påvirkes av kontantstøtten, men det er foreløpig for tidlig å fastslå hvordan det slår ut i den enkelte kommune og på landsbasis. Kommunene er nå i ferd med å gjennomføre opptaket for neste barnehageår, og vi har så langt ikke data som kan si noe sikkert om søkermengde og om plassene blir benyttet. Det er grunn til å tro at utslagene vil være større i familiebarnehager enn i de vanlige barnehagene.

Denne usikkerheten preger også kommunene, og var grunnlaget for at Regjeringen foreslo et mindre måltall for nye plasser i 1999.

Departementet har noen undersøkelser som kan belyse de nevnte forhold uten at de kan gi helt klare svar.

I tillegg finnes en undersøkelse utført av Polarfakta på oppdrag fra Private Barnehagers Landsforbund.

Her stilles det spørsmål om hvilke endringer som har «hatt størst negativ konsekvens for økonomien» og «vært vanskeligst å tilpasse seg».

Svarene på spørsmålene fordeler seg slik :

Nye forskrifter for leke-/uteområder(45 %), innføringen av 6-årsreformen (41 %) og kontantstøtten (37 %) er de tre endringene som har hatt størst negativ konsekvens for økonomien. Kontantstøtten er det som rammer familiebarnehagene sterkest, mens det er 6-årsreformen og forskriftene for leke-/uteområder som mest negativ for vanlige barnehager.

Når et gjelder spørsmål om hvilke endringer som har vært vanskeligst å tilpasse seg er svarene : nye forskrifter for leke-/uteområder (40 %), 6-årsreformen (30 %) og kontantstøtten (17 %).

For ytterligere informasjon om undersøkelsen henviser jeg til Private Barnehagers Landsforbund.

Rapportene fra undersøkelsene som Asplan Viak og NOVA har utført på oppdrag fra BFD følger vedlagt.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Rapport fra Asplan Viak, Trondheim, mars 1999. Kontantstøttens virkning på barnehage tilbudet og - sektoren i et utvalg kommuner. Kontaktpersoner : Kari Skogstad og Johan Petter Skogseth.

Vedlegg 2.

Norsk Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. NOVA-Rapport 4/99, Oslo, mars 1999. Kontantstøtteordningens effekter for barnetilsyn og yrkesdeltakelse. Kontaktperson: Tale Hellevik.

Spørsmål nr. 254.

Innlevert 19. april 1999 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 21. april 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«Det vises til brev av 12.4.99 fra kommunene Gjøvik, Østre Toten m.v. (GLT-kommunene) til statsråden. Her heter det: «Ved overgangen til denne ordningen (løpende inntektsutjevning) frykter GLT- kommunene at inntekts-utjevningen for skatteåret 1998 (og også 1999) vil utebli. Dette betyr i såfall at kommunene vil miste betydelige inntekter i budsjettene for 2000 (og eventuelt 2001)». Hvordan har statsråden tenkt å innføre ordningen med løpende inntektsutjevning, og hvilke år skal brukes som beregningsgrunnlag?»

Svar:

Løpende inntektsutjevning vil bli innført fra 1. januar 2000. Regjeringens forslag til hvordan ordningen skal innføres, og hva som skal inngå i beregningsgrunnlaget, vil bli presentert i kommuneøkonomiproposisjonen for 2000.

Spørsmål nr. 255.

Innlevert 19. april 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 23. april 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Jeg viser til tidligere spørsmål, besvart 12.03.99, ang. døve fiskere. Statsråden viser til at hensynet til sikkerheten gjør det nødvendig å nekte døve å arbeide som fiskere (selv om den ene fiskeren nå har fått jobben tilbake). Jeg tillater meg å trekke en parallell til døves sikkerhet ved opphold på f.eks. hotell og passasjerbåter der det ikke finnes annen varslingsenhet ved lyd - noe døve ikke hører! Hva vil statsråden gjøre for å bedre sikkerheten for døve ved opphold på hotell, passasjer-båter osv?»

Begrunnelse:

På hoteller, passasjerbåter osv er det ikke annen varsling enn ved lyd ved for eksempel brann. Døve som befinner seg på rom/lugar vil da ikke bli varslet umiddelbart.

I sitt svar på mitt spørsmål viser statsråden bl.a. til: «Siktemålet ved bestemmelsene er å sikre arbeidstakernes liv, helse og arbeidsmiljø. Arbeid til sjøs er forbundet med risiko, og arbeid på fiskefartøy er intet unntak.» Videre sier statsråden: «Arbeid om bord uten hørsel vil medføre at de vanlige kommunikasjonskanalene som tale og lydalarmer ikke vil kunne brukes og at de om bord vil måtte fokusere på dette i tillegg til de andre arbeidsoperasjonene som skal utføres. Dette vil øke presset på de tilgjengelige ressurser, og faren for ulykker om bord generelt og for den døve spesielt, vil øke.»

Parallellen må sies å være klar, begge saker handler om døves sikkerhet. Jeg tillater meg derfor å etterlyse en konsekvent politikk i spørsmålet om sikkerhet.

Svar:

Sjøfolk og fiskere skal fungere i en arbeidssituasjon. Kravet om hørsel er for å sikre at de kan snakke med hverandre og med eventuelle passasjerer på vanlig måte. Dette er særlig viktig hvis det oppstår en krisesituasjon. Sjøfartsdirektoratet kan i samråd med helsemyndighetene vurdere om det i enkelte konkrete saker er forsvarlig å akseptere at ansatte ombord har mindre enn normal hørsel.

Andre som oppholder seg om bord på for eksempel passasjerskip er ikke omfattet av dette kravet. Jeg er ikke kjent med at det har vært ansett som noe problem at varslinger normalt skjer ved lydsignal og at personer med svekket hørsel kan ha vansker med å oppfatte disse. Dersom de aktuelle organisasjonene ønsker å ta opp dette vil jeg be Sjøfartsdirektoratet vurdere om varslingen kan forbedres.

Spørsmål nr. 256.

Innlevert 19. april 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 23. april 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Hva er den bakenforliggende årsaken til at Fylkesrådmannen i Nordland, til tross for svært god søknad, foreslår å legge ned en skipperklasse på Nordland Fiskerifagskole på Gravdal når hele næringa skriker etter skipper med nye sertifikater?»

Begrunnelse:

Nordland Fiskerifagskole er en av landets eldste og største skoler innen fiskerifag. Skolen ligger på Vestvågøya, midt i det aktive fiskermiljøet i Lofoten.

Det er langt mellom fiskerifagskolene, og mange har hatt problemer med å rekruttere elever til de ulike kursene som gir kompetanse både som fisker, fiskeskipper, i oppdrettsnæringa eller innen fiskeindustrien. Det er avgjørende for framtida å beholde kompetansemiljøer som ved Nordland Fiskerifagskole. Skipperutdanninga er under omlegging, og søkinga til skol på Gravdal, hittil i vår, har vært svært god.

En kan da spørre seg om Fylkesrådmannen i Nordland sammen med KUF har innledet en ny politikk som innebærer en sentralisering av fiskeri/skipperutdanninga.

Svar:

Videregående opplæring og teknisk fagskole tilhører fylkeskommunenes ansvarsområde. Det er opp til den enkelte fylkeskommunen å gjøre de vurderingene som trengs for den daglige driften og å disponere midlene den er satt til å forvalte slik at de kommer best til nytte. Jeg er bekymret for rekrutteringa til fis-

keryrket på generelt plan. I denne saken har jeg innhentet opplysninger fra Nordland fylkeskommune. Ifølge disse opplysningene blir det i år gjennomført en samordning av inntaket til teknisk fagskole i Oppføringsregion Nord.

Fylkesutvalget i Nordland hadde til behandling i møte den 13. april i år en sak om regulering av tilbudet innenfor teknisk fagskole, linje for maritime fag. Fylkesutvalget utsatte å fatte realitetsvedtak i saken.

I ettertid har det blitt registrert flere søkere enn det man hadde oversikt over forut for møtet i fylkesutvalget. Fylkesordføreren har derfor vedtatt at det skal settes ekstraordinært fylkesutvalgsmøte i uke 17. Administrasjonen vil, etter det departementet erfarer, i dette møtet foreslå at saken om teknisk fagskole trekkes.

Spørsmål nr. 257.

Innlevert 20. april 1999 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker.

Besvart 29. april 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Har den nåværende Regjering interesse for at de unge skal få de rettigheter i det fiske som de har satset på, hva vil statsråden gjøre for at Steinar Berge og hans sønner skal fortsatt ha sitt yrke i fiskebåten, og kan statsråden se på den urett som ble utført mot dem ved overgang til deltagelses-rettigheter i makrellfiske året 1997?»

Begrunnelse:

Steinar Berge har 5 sønner fra 20 til 28 år, alle er fiskere, de to yngste med 2 års utdanning fra Frøya videregående skole, Fiske og sjøfartslinja, for å satse på fiske sammen med far og brødre som hadde 2 båter M/S «Vestaskjær» på 38 fot og M/S «Bergefisk» på 50 fot. De drev torskefiske på vinteren, sei, uer og lange på våren, makrellfiske med not i juli og august i årene 1994, 95 og 96 og sildefiske på høsten.

Etter makrellsesongen 1996 anså de M/S «Bergefisk» for å være for liten, slik som fisket hadde utviklet seg, spesielt på makrell- og sildefiske. M/S «Bergefisk» ble solgt desember 1996. Det ble innført deltagelsesrettigheter på mann og båt den 14. juli 1997, men som ble forandret den 1. august. M/S «Bergefisk» ble solgt og rettighetene fulgte båten som hadde deltatt et av de 3 siste årene. Dermed ble Steinar Berge og hans sønner utestengt fra makrellfiske med båt over 13 meter.

Bladet Fiskaren i Bergen tok kontakt med Schjøtt Pedersen og fikk ham til redaksjonen, for å svare på spørsmål. Der fikk Steinar Berge legge frem sitt problem som utestengte dem fra makrellfiske, for all fremtid. Schjøtt Pedersen ba da Steinar Berge sende en søknad om deltagelse så skulle han se hva de kunne gjøre.

Det ble regjeringsskifte og Schjøtt Pedersen fikk avløsning. Steinar Berge og sønner har søkt om rettigheter på makrellfiske på båt inntil 90 fot, men fikk avslag.

Med tanke på større båt ble deres daværende M/S «Bergefisk» solgt etter tre sesonger høsten 1996 med tanke på makrellfiske som er det beste driftsgrunnlaget, pluss torsk og sild. Fiskeriminister Peter Angelsen skal ha vært underrettet tidligere med brev fra Steinar Berge og spørsmål om å få treffe Fiskeriministeren eller sekretær Nakken under Fiskerimessen i Trondheim i august 1998. Dette skjedde ikke.

Kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun har beklaget i bladet Fiskaren at det var så få som søkte fiskeriutdanning for å satse på fiske. I den forbindelse skulle han ta det opp med fiskeriministeren for å drøfte hva som skulle gjøres for å få de unge i fiskeryrket.

Svar:

En ansvarlig ressursforvaltning hvor man ivaretar hensynet til en bærekraftig utvikling, innebærer at vi i perioder må regulere adgangen til ulike fiskerier.

Det ble i 1996 registrert en tilnærmet fordobling av antall deltakende fartøy i kystfartøygruppens fiske etter makrell, sammenlignet med foregående år. En vesentlig årsak til dette var økt etterspørsel og gunstig

prisutvikling etter makrell på eksportmarkedet. Økningen i antall deltakende fartøy medførte at de som tradisjonelt hadde drevet et kystfiske etter makrell fikk mindre kvoter og redusert lønnsomhet.

En slik utvikling kunne få innvirkning på mulighet for flåtefornyelse og bosettingsmønster i distrikter der kystfiske etter makrell tradisjonelt har stått sterkt. På denne bakgrunn ble det den 14. juli 1997 besluttet å innføre en ordning med regulering av deltakelsen i kystnotgruppen for fartøy mellom 13 og 21,35 meter største lengde. Det ble satt som hovedvilkår for deltakelse at eier eller fartøy måtte ha deltatt i notfisket etter makrell og levert makrell i 1996 eller minst to av årene 1993, 1994 eller 1995. Ved forskriftsendring ble det senere presisert at eier måtte ha ervervet fartøyet før 14. juli 1997.

Jeg vil videre peke på at det er mange ulike interesser og hensyn som skal ivaretas ved innføring av en deltakerregulering. Ved overgang fra et fiske med fri adgang til deltakerbegrensning, vil det alltid være grupper av fiskere som kommer annerledes ut enn ved fri tilpasning.

Når det gjelder deltakelse i fisket etter makrell for så vidt gjelder Steinar Berge, vil jeg vise til at Fiskeridepartementet i august 1997 opprettholdt et avslag på søknad fra Bergefisk A/S vedrørende deltakelse i fisket etter makrell. Dette vedtaket er endelig og jeg kan ikke se at det har fremkommet opplysninger som tilsier at vedtaket bør omgjøres.

Spørsmål nr. 258.

Innlevert 20. april 1999 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 27. april 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Samferdselskomiteen har vektlagt at avbemanna fyr gjøres tilgjengelig for allmennheten i pakt med prinsipper departementet presenterte i St. meld. nr. 33 (1996-97). Kystverket vil nå avhende Kvassheim fyr gjennom eiendomsmegler, noe som kan åpne for tilfeldige private interessenter. Hvordan vurderer fiskeriministeren den aktuelle avhending og vil han sikre at avhending skjer i pakt med de fastlagte prosedyrer?»

Begrunnelse:

I St.meld. nr. 33 (1996-97) sier Fiskeridepartementet:

«Fiskeridepartementet har i brev av 25. april 1985 til Kystverket fastsett administrative føresegner for disponering av nedlagde fyrstasjonar. Det ligg i desse føresegnene at nedlagde fyrstasjonar så langt råd skal disponerast til nytte for ålmenta. Når disposisjonsretten til bygningar med mer kan overførast til andre skal det skje etter denne prioriteringa:

1. statlege etatar og institusjonar
2. kommunale eller fylkeskommunale institusjonar med mer
3. lag med allmennyttige føremål
4. private»

Dette ble fulgt opp av komiteen i Innst. S. nr. 186 (1996-97) hvor det heter:

«Komiteen vil peike på at det er viktig å sikre at avbemanna fyr vert tilgjengelege for allmennheita. Komiteen ser det som positivt at avbemanna fyr vert tekne i bruk som kystkultursenter, museum og overnattingsstad.»

Komiteen ber videre om at departementet kommer tilbake til Stortinget «dersom gjeldande regelverk gjer det vanskeleg å avhende eigedomar som i dag ikkje er i bruk.»

I den aktuelle sak har Hå kommune i snart 10 år arbeidet for overtakelse, jfr. Pkt. 2 i prioriteringslista.

Svar:

Kystverket ønsker å avhende Kvassheim fyranlegg, ettersom dette ikke lenger er i bruk.

Ifølge statens instruks om fast eiendom skal avhending som hovedregel skje etter offentlig kunngjøring og på grunnlag av skriftlige bud. Ved avhending av fyrstasjoner vil Fiskeridepartementet likevel søke å følge den prioritering som er lagt fram for Stortinget, senest i St.meld. nr. 33 (1996-97). Følgende prosedyre vil derfor bli lagt til grunn:

- Takst innhentes
- Aktuelle statlige, fylkeskommunale eller kommunale institusjoner kontaktes for mulig overdragelse, fortrinnsvis til takst
- Skulle disse ikke være interessert, vil man kontakte foreninger med allmennnyttige formål, og til slutt vurdere salg til private.

Bakgrunnen for ønsket om å følge denne prosedyre er at fyrstasjoner i stor grad er knyttet til et steds historie og lokale kultur, og derfor vil være attraktive som kulturminner, ofte også som kultursentra. Samtidig vil Fiskeridepartementet ofte være avhengig av å opprettholde rett til land- og sjøverts adkomst for videre drift av selve fyret.

Ovenstående prosedyre vil også legges til grunn for avhendelsen av Kvassheim fyr.

Til orientering kan nevnes at Fiskeridepartementet har mottatt en henvendelse fra Hå kommune, datert 22. april 1999, hvor det uttrykkes ønske om å overta Kvassheim fyr. Denne saken er til vurdering i Fiskeridepartementet.

Spørsmål nr. 259.

Innlevert 22. april 1999 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 30. april 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«Da Stortinget behandlet Ot.prp. nr. 67 (1996-97) ble det fra kommunalkomiteen tatt opp spørsmålet om det var mulig i § 55 A å utvide diskrimineringsgrunnene til også å gjelde «funksjonshemmede». Departementet mente da at det trengs ytterligere vurderinger og utredninger før dette kan bli aktuelt. Har departementet satt i gang en slik vurdering og i hvilken form og til hvilket tidspunkt kan det være aktuelt å komme til Stortinget med resultatet av en slik vurdering?»

Svar:

Departementets sendte ut et høringsbrev 12. april 1996 hvor det ble foreslått at arbeidsmiljøloven § 55 A om Ansettelse skulle omfatte etnisk diskriminering. Forslaget fikk bred tilslutning. I høringsrunden ble det fra flere høringsinstanser foreslått at bestemmelsen også burde omfatte seksuell legning. Funksjonshemmedes fellesorganisasjon foreslo i tillegg at funksjonshemmede skulle inkluderes i lovteksten.

I Ot.prp. nr. 67 (1996-97) opprettholdt departementet sitt forslag om forbud mot etnisk diskriminering. Det ble ikke fremmet forslag om ytterligere utvidelser i arbeidsmiljøloven § 55 A. Departementets begrunnelse for ikke å fremme forslag om å utvide bestemmelsen til å omfatte forskjellsbehandling på grunnlag av seksuell legning var at en slik utvidelse ville kreve en grundig vurdering og gjennomgang av regelverket. Når det gjelder forskjellsbehandling på grunnlag av alder og funksjonshemming uttalte departementet på side 47 i proposisjonen at det har forståelse for de vanskeligheter som slike forhold kan skape for dem som på tross av evner og vilje ikke får innpass på arbeidsmarkedet. Funksjonshemming som diskrimineringsgrunn er likevel ikke direkte sammenlignbart med etnisk diskriminering, da dette ofte kan forde at arbeidsgiver må iverksette tilpasninger i virksomheten utover det som følger av arbeidsmiljøloven § 13. Ut fra hensynet til arbeidslinjen i regjeringens arbeidsmarkedspolitik er det imidlertid ønskelig å fremme høy sysselsetting også blant disse gruppene, men dette bør heller ivaretas gjennom bl a trygde- og arbeidsmarkedspolitikken. Departementet har ut fra en helhetsvurdering kommet til det standpunkt at det ikke er ønskelig å begrense arbeidsgivers styringsrett ytterligere i denne omgang, men vil fortsatt søke å holde seg orientert om eventuelle årsaker til uheldig arbeidsmiljø for arbeidstakerne.

Stortinget vedtok å utvide bestemmelsen til å gjelde opplysninger om søkerens eventuelle homofile legning og samlivsform etter forslag fra kommunalkomiteen. Det ble ikke fremmet forslag om å utvide bestemmelsen til å gjelde funksjonshemming, jf. Innst. O. nr. 27 (1997-98).

I Innst. S. nr. 114 (1997-98) ba sosialkomiteen, og i Innst. O. nr. 27 (1997-98) ba kommunalkomiteens flertall (Arbeiderpartiet, Kristelig folkeparti og Senterpartiet) om at det bør utredes nærmere om et forbud mot diskriminering av funksjonshemmede skal tas inn i § 55 A i arbeidsmiljøloven og om det var grunn til å vurdere andre tiltak for å lette funksjonshemmedes forhold på arbeidsmarkedet, bl.a om § 13 i loven bør endres og om ordningene med økonomisk støtte til bedrifter som tilpasser arbeidsplasser til funksjonshemmede er gode nok.

I forbindelse med innspill til St.meld. nr. 8 (1998- 99) Om handlingsplan for funksjonshemma 1998-2001, vurderte Kommunal- og regionaldepartementet spørsmålet og kom frem til at reguleringen av arbeidsgivers plikter i arbeidsmiljøloven § 13 i dag er tilstrekkelig vidtrekkende. Det er likevel avdekket et behov for informasjon om plikter og rettigheter til bedriftsintern attføring. For å avhjelpe dette behovet har Direktoratet for arbeidstilsynet i samarbeid med arbeidsmarkedssetaten utarbeidet en veiledning til § 13 i arbeidsmiljøloven. Veiledningen ble utgitt i 1997 og omhandler krav til tilrettelegging for yrkeshemmede arbeidstakere, blant annet arbeidsgivers ansvar og plikter, samt et minimum av prosedyrer og framgangsmåter som skal følges i forbindelse med yrkeshemmedes behov for særlig tilrettelegging. For øvrig vises det til Ot.prp. 67 (1997-98) side 45 hvor departementets vurdering er gjengitt. Den er etter en ny vurdering i forbindelse med overstående ikke endret.

I St. meld. nr. 8 (1998-99) kapittel 6 er det utarbeidet en Handlingsplan for auka yrkesaktivitet blant funksjonshemma. Planen omtaler en rekke tiltak og forslag uten at forholdet til arbeidsmiljøloven §§ 13 og 55 A tas opp.

Jeg er av den oppfatning av at det ikke er grunn til å ta opp den problemstillingen stortingsrepresentant Aud Gaundal reiser nå før vi ser resultatene av handlingsplanen.

Spørsmål nr. 260.

Innlevert 26. april 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 3. mai 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Synes statsråden det er betryggende saksbehandling å sende brev unndratt offentlighet som gjelder båndlegging av store næringsarealer på land og i sjø i strid med Stortingets vedtak og hva har statsråden tenkt å gjøre for å kompensere for de tap næringsliv og befolkning har lidt pga. denne uhjemlede fredningen?»

Begrunnelse:

Etter at Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) ble vedtatt i 1993 sendte Direktoratet for Naturforvaltning ut et brev 5. mai 1993 til alle fylkesmenn om å utarbeide foreløpige planområdsgrenser, såkalte «arbeidsgrenser», for de 50 områdene meldingen omtaler. Brevet ble til overmål unndratt offentlighet.

Fylkesmannen, i samråd med Miljøverndepartementet, har så i alle år senere håndhevet grensene og båndlagt store områder på land og i sjø og har dermed hindret lovlig næringsvirksomhet i strid med Stortingets vedtak.

Statens Naturvernråd sier i sin tilråding, kap. 2, side 97, slår i sin melding fast at «SNR betrakter området som betydningsfullt i naturtypesammenheng. Her er det mulig å bevare et sammenhengende urørt område fra høgfjell til hav». Dette har Stortinget sluttet seg til. Allikevel griper fylkesmennene inn og lager «arbeidsgrenser» også i sjø og båndlegger store sjøområder i klar strid med Stortingets vedtak. Det er også i strid med det kart som er vedlagt Stortingsmelding nr. 62 (1991-92), side 132 og som har dannet bakgrunn for behandlingen i Stortinget.

På Nordlandskysten har vi fått føle departementets fredning, via de såkalte «arbeidsgrensene», direkte på pengepungen med de restriksjoner som er gitt på enhver etablering innenfor de foreslåtte arbeidsgrensene. I 6 år har Fylkesmannens miljøvernavdeling i Nordland arbeidet i hemmelighet med bla kystverneplanen for Nordland, etter hemmelig instruks fra Direktoratet for Naturforvaltning med godkjennelse fra Miljøverndepartementet. En kan bare anta at det er flere slike hemmelige instruksjoner når det gjelder naturforvaltning, så vel som rovdyrforvaltning. Det ser ut som det utøves en stor grad av uforstand når Fylkesmannssembedet, ved Fylkesmannens miljøvernavdeling, som jo skal være et utøvende og

kontrollerende organ opptre som saksbehandlere for Miljøverndepartementet. Dessuten må det jo også være et konstitusjonelt problem.

Svar:

I forbindelse med oppstarten av arbeidet med de ulike verneforslagene i nasjonalparkplanen, sendte Direktoratet for naturforvaltning i 1993 ut et brev datert 6. mai til berørte fylkesmenn bl a med anmodning om å kartfeste foreløpige arbeidsgrenser for de aktuelle enkeltområdene. Kartfestingen av disse grensene hadde to formål:

- De skulle definere det arealet som skulle omfattes av Miljøverndepartementets brev av 18. september 1992 der det ble henstilt til berørte kommunale, regionale og statlige planmyndigheter om ikke i planlegge og/eller iverksette tiltak og naturinngrep som ville redusere/ødelegge verneverdiene under planleggingsperioden.
- De skulle definere de arealene som kunne være aktuelle å båndlegge i kommuneplaner mv. for å hindre at verneverdiene i området ble redusert/ ødelagt mens planleggingen pågikk.

Dette brevet ble unntatt offentlighet, noe som direktoratet overfor representanten Bastesen allerede har meddelt var en inkurie. Når direktoratet i det samme brevet ber fylkesmennene informere aktuelle parter om de midlertidige arbeidsgrensene, anser jeg dette som et klart tegn på at direktoratet ikke forutsatte at innholdet i brevet og arbeidet med arbeidsgrenser skulle hemmeligholdes for berørte parter. Direktoratet opplyser at flere fylkesmenn etter kontakt med direktoratet offentliggjorde brevet kort tid etter.

Ellers vil jeg avslutningsvis vise til det jeg allerede har sagt om saksbehandlingsrutinene i vernesaker etter naturvernloven, både gjennom mitt brev til komiteen i forbindelse med behandlingen av Dok 8:16 (1998-99) og mitt innlegg i denne saken under plenumsdebatten 12. april. Jeg vil nok en gang understreke at vi kan bli bedre på saksbehandlingen i slike saker og at vi i de senere år faktisk er blitt bedre. Dette arbeider vi nå med å få synliggjort bedre gjennom oppdaterte retningslinjer for behandlingsrutiner i saker etter naturvernloven.

Spørsmål nr. 261.

Innlevert 26. april 1999 av stortingsrepresentant Jens Stoltenberg.

Besvart 4. mai 1999 av fungerende olje- og energiminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Departementet skrev i St.prp. nr. 8(98-99) om kostnadsutviklingen på Åsgard at det «følger nøye kostnadsutviklingen i prosjektene, og har jevnlig møter med operatøren om utviklingen». Vi ber departementet redegjøre for hvordan det har fulgt utviklingen spesielt nøye. Mener statsråden at departementets beslutning om ikke å delta på møtet 28.1. i Åsgard-lisensen var i tråd med departementets erklæring om å følge utviklingen nøye?»

Begrunnelse:

I St. prp. nr. 8 (1998-99) om kostnadsutviklingen på Åsgard som ble lagt fram for Stortinget den 5. november 1998 redegjorde Olje- og energidepartementet for nye investeringsanslag for Åsgardfeltet, som viser en investeringsramme på 37 milliarder kroner, det vil si en økning på 3,6 milliarder kroner. Det ble i denne sammenheng slått fast at departementet «følger nøye kostnadsutviklingen i prosjektene, og har jevnlig møter med operatøren om utviklingen. Departementet har også bedt Oljedirektoratet om å følge de omtalte utbyggingsprosjektene nøye i tiden framover».

Ifølge Dagens Næringsliv den 14. april ble det den 28. januar holdt et møte med Åsgard-eierne, hvor Statoil, Hydro, Saga, Mobil, Neste, Agip og Total deltok i tillegg til Oljedirektoratet. Olje- og energidepartementet får innkalling og referat fra slike møter, og kan møte selv dersom det ønsker det. Departementet har imidlertid ikke sendt representanter til disse møtene. Spørsmålet er derfor hvorvidt beslutningen om ikke å delta på dette møtet var i tråd med departementets signaler om å følge utviklingen i Åsgard-prosjektet nøye.

Svar:

Departementets oppfølging av prosjektene i Åsgardkjeden skjer, i likhet med alle andre prosjekter, i første rekke gjennom oppfølgingen av nye kvalitetssikrede kostnadsestimater. Operatøren utarbeider hvert halvår oppdaterte investeringsanslag for prosjektene. Dette er myndighetenes primærkilde for informasjon om investeringsutviklingen.

For Åsgardprosjektet har en i tillegg iverksatt tiltak for ytterligere oppfølging.

For det første har departementet etablert den ordningen for oppfølging at departementet møter representanter fra Statoils ledelse straks offisielle nye kostnadsoppdateringer foreligger og blir orientert om disse.

I tillegg skal Statoils ledelse straks informere departementet dersom det fremkommer vesentlig ny informasjon om Åsgardprosjektene utenom de regulære kostnadsoppdateringene.

Videre ba departementet, på bakgrunn av de kostnadsanslag som forelå for Åsgardprosjektet høsten 1998, og som departementet orienterte om i St prp nr 8 (1998-99), Oljedirektoratet om å følge opp Åsgardprosjektet spesielt. Oljedirektoratet foretok en gjennomgang av prosjekt- og kostnadsutviklingen for feltutbyggingen siden utbyggingsplanen (PUD) og frem til desember 1998. I sin gjennomgang og oppfølging av prosjektet avholdt Oljedirektoratet flere møter med operatøren Statoil. Oljedirektoratet vurderte også status i prosjektet. På bakgrunn av dette utarbeidet Oljedirektoratet en rapport; Åsgard gjennomgang, status og kostnadsutvikling. Departementet mottok denne rapporten 24. februar i år. Rapporten ble drøftet i et møte med departementet.

Utover dette vises det til at departementet, blant annet på bakgrunn av kostnadsoverskridelsene i Åsgardprosjektet, 29. august 1998 nedsatte Investeringsutvalget. Investeringsutvalget gransket flere prosjekter, og Åsgardfeltet og Kårstøanleggene var blant disse. Formålet med Investeringsutvalget var blant annet å identifisere hovedårsaker til den senere tids kostnadsoverskridelser på norsk kontinentalsokkel. Investeringsutvalgets rapport ble lagt frem 3. februar 1999. Departementet vil redegjøre for Investeringsutvalgets rapport i tilleggsmeldingen til St meld nr 46 (1997-98) Olje- og gassvirksomheten som vil bli fremlagt i mai d.å. Et tiltak departementet vurderer i denne sammenheng er en fast (eksempelvis årlig) informasjon overfor Stortinget om investeringsutviklingen og lønnsomheten i alle prosjekter på norsk sokkel, sammenholdt med opprinnelige anslag.

I tillegg til den prosjektoppfølgingen som er nevnt ovenfor, har departementet og Oljedirektoratet anledning til å delta som observatører i de faste lisenskomiteene hvor partnerne møtes for å diskutere og følge opp prosjektutviklingen. Komitéstrukturen i Åsgard lisensen består av en Styringskomité med følgende underliggende komitéer; Feltutviklingskomité, Ressurskomité, Kommersiell komité og Terminalkomité. Disse komiteene gjennomfører hver for seg et omfattende møteprogram. Etablert praksis har i en årrekke vært at departementet som hovedregel deltar på styringskomitémøtene. Oljedirektoratet

deltar i tillegg til styringskomitémøtene normalt på feltutviklingskomitémøtene. Møtet 28. januar 1999, som representanten Stoltenberg sikter til, var et slikt møte i feltutviklingskomiteen. Tatt i betraktning at denne type møter på ingen måte er en sentral informasjonskilde for kvalitetssikrede investeringstall og at andre oppfølgende tiltak er iverksatt, anser jeg det ikke å være i strid med vår hensikt om å følge prosjektet nøye at vi ikke deltok på dette møtet. Dessuten var departementet ikke varslet av Statoils ledelse at det var vesentlig ny informasjon om Åsgardprosjektene. Dette ble også bekreftet i eget møte med Statoils ledelse 4. februar d.å.

Departementet mottok i ettertid Statoils referat fra møtet den 28. januar, som heller ikke inneholder varsel om eventuelle kostnadsøkninger.

Departementet mottok ikke skriftlig kostnadstall som var ferdigbehandlet i Statoil før 19. mars. Heller ikke på dette tidspunkt var disse nye anslag ferdig drøftet med de øvrige selskapene i partnergruppene.

Tallene er ennå ikke godkjent av de øvrige rettighetshaverne.

Departementet vil redegjøre for kostnadsøkningene i Åsgardkjeden i tilleggsmeldingen til St meld nr 46 (1997-98) Olje- og gassvirksomheten som vil bli fremlagt i mai d.å.

Dokument nr. 15:24.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 262.

Innlevert 27. april 1999 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll.

Besvart 7. mai 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Når regner departementet å legge fram for Stortinget sitt syn på endring av lovverket slik at elever får rett til et godt arbeidsmiljø?»

Svar:

Regjeringen redegjorde for arbeid knyttet til lovverk for elevenes arbeidsmiljø i St. prp. nr. 1 (1998- 99) s. 51 og St. meld. nr. 28 (1998-99) s. 16 og 19.

Elevenes arbeidsmiljø er blant annet ivaretatt gjennom forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Forskriften vil bli fulgt opp med tilsyn fra Statens helsetilsyn og fylkeslegene, og gjennomføring av forskriften skal evalueres i 1999.

Etter at forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler er evaluert vil Regjeringen legge fram for Stortinget hvilke ytterligere reguleringer som er nødvendig.

En tar sikte på at dette kan skje i tilknytning til budsjettproposisjoner.

Spørsmål nr. 263.

Innlevert 28. april 1999 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 6. mai 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Det er i dag restriksjoner på bruk av båt med motor i ferskvann bl.a. på grunn av støyforurensning og utslipp fra vanlige motorer. Etter lovvedtaket er det utviklet elektriske motorer som ikke forurenses mer enn bruk av båt uten motor. Samtidig gir motorisert ferdsel mulighet for flere til naturopplevelser som ellers ikke vil ha tilgang på dette. Vil statsråden vurdere å unnta elektriske motorer fra forbudet?»

Svar:

Motorferdselloven omfatter alle typer motordrevne framkomstmidler, uavhengig av hva slags energi motoren drives med. Ikke bare forbrenningsmotorer og elektriske motorer, men også andre typer motorer som måtte bli aktuelle framover, går inn under lovens virkeområde. Lovens formål er å verne om naturmiljøet.

jøet og fremme trivselen. Begrepet «naturmiljø» omfatter både marken, plante- og dyrelivet og andre miljøverdier som ren luft, rent vann, landskapsverdier, stillhet og ro. Begrepet «fremme trivselen» innebærer at loven skal tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelser. Et motorfartøy vil ha omtrent samme brukspotensial hva enten det drives av en forbrenningsmotor eller elektrisk. Selv om elektriske båtmotorer har miljøfortrinn når det gjelder forurensende utslipp og støy, kan bruk av fartøy

med slik motor allikevel komme i konflikt med f.eks. hensynet til naturopplevelser og naturverdier, f.eks. ved å forstyrre fuglelivet. Etter Miljøverndepartementets vurdering er det derfor ikke grunnlag for å unnta elektriske motorer fra motorferdsellovens bestemmelser.

Motorferdselloven § 4 tredje ledd inneholder en generell bestemmelse om at ferdsel med motorfartøy på innsjøer mindre enn to kvadratkilometer i utgangspunktet ikke er tillatt. Dersom det foreligger særlige grunner kan kommunen likevel gi tillatelse til ferdsel med motorfartøy på slike innsjøer, enten generelt gjennom en forskrift i medhold av lovens § 5b eller gjennom en enkelttillatelse i medhold av lovens § 6. Særlige grunner kan f.eks. være behov for transport til hoteller, turiststasjoner eller hytter som ligger slik til at de er avhengige av båt, transport av funksjonshemmede, m.v. Kommunen kan gi tillatelse på vilkår om f.eks. hastighetsbegrensninger, begrensninger i motorens størrelse eller om støy- og utslippsnivå. Slik kan kommunen legge til rette for bruk av elektrisk drevne fartøy til å dekke det særlige transportbehov som begrunner ferdseltillatelsen.

Spørsmål nr. 264.

Innlevert 28. april 1999 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 4. mai 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Når vil den nasjonale planen for rassikring bli lagt fram?»

Grunngjeving:

I St.prp. nr. 1 (1998-99) heiter det m.a:

«Samferdselsdepartementet vil i løpet av 1998 utarbeide en nasjonal plan for rassikring jf. Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 13 (1997-98) hvor Stortinget ba Regjeringen utarbeide en slik plan.»

Rassikring er ein viktig del av tiltaka for å sikre trygg framkomst i mange deler av landet. Fleire prosjekt er halvvegs gjennomførte og ventar på å kome vidare. Det har i vinter blitt antyda at planen vil ligge føre i mars 1999. Han er enno ikkje komen.

Svar:

Jeg legger opp til at den nasjonale planen for rassikring vil bli lagt fram innen 1. juli 1999.

Planen vil være basert på St.meld. nr. 37 (1996- 97) Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998-2007. Det vil bli lagt vekt på å vise hvordan St.meld. nr. 37 mer konkret følges opp når det gjelder aktuelle rassikringstiltak. Det vil således bli gitt en mer konkret og detaljert beskrivelse av aktuelle rassikringstiltak enn hva som er naturlig i mer generelle meldinger og proposisjoner. Planen vil også være et grunnlag for arbeidet med statsbudsjettet og for arbeidet med Nasjonal transportplan 2002-2011.

Spørsmål nr. 265.

Innlevert 28. april 1999 av stortingsrepresentant Petter Løvik.
Besvart 5. mai 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Når vil søknaden om endelig godkjenning av Eiksundsambandet i Møre og Romsdal med delvis finansiering med bompengar bli lagt fram for Stortinget?»

Grunngjeving:

Saka om Eiksundsambandet er ferdig handsama frå lokalt politisk hald. Traséval, hovudplan og reguleringsplan er ferdig. No ventar næringsliv og befolkning på Sunnmøre på den sentrale politiske avgjerda.

Viktige bedrifter i regionen ventar på svar frå Stortinget som ein viktig del av grunnlaget for vurdering av nye store investeringar. Saka ligg no i Vegdirektoratet.

Svar:

I St prp nr 75 (1996-97), jf Innst S nr 265 (1996- 97), ble det åpnet for forhåndsinnkreving av bompenger til Eiksundsambandet på rv 653 i Møre og Romsdal. Det ble samtidig opplyst at departementet ville komme tilbake til Stortinget angående endelig realisering av prosjektet.

Søknaden om endelig godkjenning av prosjektet med delvis bompengefinansiering er nå til behandling i Vegdirektoratet.

Prosjektet omfatter en vegstrekning som inngår i det øvrige riksvegnettet. Dette betyr at lokale prioriteringer av prosjektet vil bli tillagt avgjørende vekt. Møre og Romsdal fylkeskommune har behandlet Eiksundsambandet flere ganger. Ved siste behandling ble det vedtatt at man ønsket prosjektet gjennomført, men det ble ikke tatt stilling til hvordan det skulle prioriteres i forhold til andre prosjekter i fylket.

I forbindelse med arbeidet med Nasjonal transportplan, som skal legges fram for Stortinget våren 2000, må Møre og Romsdal fylkeskommune ta stilling til hvilke prosjekter som skal prioriteres i kommende vegplanperiode. Det vil ikke bli foreslått en utbygging av Eiksundsambandet for Stortinget før resultatet av fylkets prioriteringer er avklart.

Spørsmål nr. 266.

Innlevert 29. april 1999 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Besvart 6. mai 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«I jordbruksoppgjeret for 1997-98 vart det sett av 11 mill. kr. til refusjon av meirutgifter til korn for pelsdyrnæringa. Trass i sterk nedgang i næringa, er det heller ikkje dei siste åra utbetalt refusjon direkte til pelsdyroppdrettarane. meiner statsråden at dette er i tråd med forskrifter og inngått avtale, og ser han det som rimeleg at Norges Pelsdyrsalslag disponerer heile beløpet?

2 vedlegg til spørsmål:

Vedlegg 1.

Ove Oftedal 21.04.99.

Bybergv. 143

4354 Voll tlf. 51654169 fax. 51654778

Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Stortinget

Viser til hyggelig møte tidligere d.m. vedr. Pelsdyrnæringen.

Som vi avtalte oversender jeg «Forskrift om refusjon av førkostnader for Pelsdyrnæringen».

Jeg legger også med utdrag av jordbruksavtalen 97/98.

I denne avtalen går det klart frem hva pengene skal brukes til og jeg kan ihvertfall bekrefte at det i det aktuelle tidsrom ikke er lagret skinn, men det er likevel ikke betalt ut noe til oppdretterne.

Det ble også vedtatt at denne refusjonen skulle overføres til markedsordningen for korn. Jeg har derfor bedt Statens Kornforretning om hvilke krav som ble stillet i 98/99 avtalen. Dette har jeg enda ikke fått svar på.

Skulle noe være uklart ta gjerne kontakt.

Med hilsen

Ove Oftedal

Vedlegg 2.

FORSKRIFT OM REFUSJON AV FØRKOSTNADER I PELSDYRNÆRINGEN

Fastsatt av Landbruksdepartementet den 1. desember 1997 med hjemmel i Lov av 12. mai 1995 nr. 23 (jordlova) § 18 og Stortingets vedtak av jordbruksoppgjøret 1997. jf. Innst. S. nr. 292 (1996-97) og St.prp. nr. 70 (1996-97)»

Svar:

Norsk pelsdyrnæring gjennom Norges Pelsdyralslag konkurrerer på verdensmarknaden. I hovudsak går heile den norske skinnproduksjonen av rev og mink til eksport. Norges Pelsdyralslag har gjennom lov av 1946 monopol på kjøp av norske skinn frå norske oppdrettarar.

Før til pelsdyr har lenge, både under og etter at statsmonopolet for korn vart oppheva i 1995, hatt fritak for innanlands føravgift. Trass i dette, ligg prisnivået på før til pelsdyr, både slakteavfall og førkorn, eit godt stykke over førprisen på verdensmarknaden.

For at norske skinn skal vere konkurransedyktige på verdensmarknaden, gis refusjon av meirkostnader i føringa som ein årleg refusjon til Norges Pelsdyralslag over jordbruksavtala.

Budsjettnemnda for jordbruket reknar kvart år etterskottsvis ut grunnlaget for refusjonen mellom

anna på bakgrunn av stadfesta verdensmarknadsprisar. I 1998 fastsette Statens Kornforretning på dette grunnlag eit beløp til utbetaling på 13,337 mill. kr. Løyvinga på 11 mill. kr. i St. prp nr. 1 (1997-98) er ei mellombels overslagsløyving.

Forskrift av 1. desember 1997, som representanten syner til, føreset at heile løyvinga vert nytta til felles bransjenøytrale tiltak som fremjing av sal, marknadsføring og produktutvikling, som indirekte kjem alle oppdrettarane til gode. Før 1997 kunne ein viss andel av løyvinga overførast direkte til oppdrettarane. Slik ordninga no er, tek den omsyn til at det er Norges Pelsdyralslag som konkurrerer på verdensmarknaden, og ikkje kvar enkelt oppdrettar. Ordninga tek omsyn til det nye økonomireglementet og ei effektiv forvaltning.

Mellom anna for at ordninga skulle tilpassast økonomireglementet vart saka hausten 1997, under tilvising til jordbruksavtala, sendt partane i jordbruksoppgjøret og Norges Pelsdyralslag til høyring. Høyringsinstansane slutta seg til utkastet til gjeldande forskrift av 1. desember 1997. Forskrifta er såleis avtalepartane si omforeinte praktisering av jordbruksavtala på dette punkt. Det er ei rein forgløyming frå partane si side at sjølv avtaleteksten ikkje er retta opp.

Det er såleis i tråd med forskrifta at refusjonen vert utbetalt til Norges Pelsdyralslag, og ikkje direkte til pelsdyroppdrettarane. Eg føreset at midlane vert nytta til tiltak som kjem alle oppdrettarane til gode. Om det er eit ønske frå oppdrettarane om ei anna fordeling, kan dette takast opp i organisasjonen og bringast inn i jordbruksforhandlingane.

Spørsmål nr. 267.

Innlevert 30. april 1999 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl.

Besvart 7. mai 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Helseministeren har ved flere anledninger svart meg om tiltakene mot tannlegemangelen, sist i brev av 28/4-99. Jeg er ikke tilfreds med svarene. Tilskudd til stimuleringstiltak, autorisasjonskurs for 8 utenlandske tannleger vil hjelpe noe, men ikke løse behovet.

Synes Helseministeren at rekruttering av flere fra Tyskland er bedre enn å sørge for at de som er her får autorisasjonskurs som tar et år?»

Begrunnelse:

Vi har et akutt, og et langsiktig problem. Behovet for 120 tannleger i den offentlige tannhelsetjenesten er så stort at det er nødvendig å sette i gang kortsiktige løsninger, samtidig som utdanning av flere for framtida må komme på plass. For noen år siden var det et stort behov for leger i sykehusene. Det ble plussset på budsjettene for at sykehusene skulle klare denne utfordringen. Men det ble ikke flere leger av det, det ble bare høyere lønninger for de vi allerede hadde. Nå overbyr fylkeskommunene hverandre for å skaffe tannleger. Det er derfor neppe slik at vi får flere stillinger besatt selv om det gis tilskudd til stimuleringstiltak i noen fylker. Det vil trolig gi bedre uttelling for pengene å øke antallet som får plass på autorisasjonskurs, og å sette i gang utdanningen i Tromsø.

Svar:

I brev av 28. april 1999 redegjorde jeg, på spørsmål fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe av 21. april s.å., for de statlige virkemidler som er iverksatt for å bidra til økt rekruttering til og bedre stabilitet i tannlegestillinger i offentlig sektor.

Stortingsrepresentant Reidun Gravdahl stiller spørsmål relatert til to av de virkemidler som det ble redegjort for: import av EØS-tannleger og autorisasjonskurs for tannleger fra land utenfor EØS-området som er bosatt i Norge. Gravdahl spør konkret om jeg mener det er bedre å rekruttere tannleger fra Tyskland, enn å tilby tannleger fra land utenfor EØS-området som er bosatt i Norge, et autorisasjonskurs.

Av min redegjørelse av 28. april fremgår at utredningen av spørsmålet om opprettelse av tannlegestudium i Tromsø etter planen skal sendes på høring høsten 1999. En eventuell opprettelse av slikt studium vil imidlertid ikke kunne få noen effekt på kort sikt. Derfor har jeg også vurdert det nødvendig å iverksette tiltak med en forventet virkning på kortere sikt.

Import av tannleger fra Sverige har i noen år bidratt til å stabilisere situasjonen på tannlegemarkedet. Fra årsskiftet deregulerte man det svenske tannlegemarkedet, samtidig som utdanningskapasiteten i Sverige er redusert. Dette medfører at vi nå må lete etter alternative muligheter når det gjelder å sikre tilgangen på tannleger. Import av tannleger fra EØS-området, og en hurtigere godkjenning av de utenlan-

ske tannleger uten norsk autorisasjon vi allerede har her i Norge, er i denne sammenhengen etter min mening nødvendige og hensiktsmessige virkemidler, som tilsammen vil øke tilgangen på tannleger allerede fra vår/sommer år 2000.

Når det gjelder autorisasjonskurset er dette særlig knyttet til at det er bosatt 30 tannleger (uten norsk lisens) fra Bosnia i Norge. I den nye kursplanen for lisensprogrammet med oppstart høsten 1999 har kurset en varighet på 1 år, mens det normalt tar 2 til 3 år å få norsk autorisasjon for tannleger fra land utenfor EØS-området. Kurset er et statlig finansiert samarbeidsprosjekt mellom universitetene i Bergen og Oslo, og skal gjennomføres ved de odontologiske fakulteter. Ved oppstart av prosjektet er det kapasitet til å tilby kurset til 8 tannleger. I løpet av mai måned vil det bli avholdt et møte mellom universitetene, Sosial- og helsedepartementet, Statens helsetilsyn og Fylkeslegen i Oslo, hvor spørsmål knyttet til lisensprogrammet vil

bli drøftet. I denne sammenheng vil Sosial- og helsedepartementet også ta opp spørsmål knyttet til kapasitet og en eventuell utvidelse av programmet.

Jeg vil komme tilbake til en eventuell utvidelse av programmet i forbindelse med neste års budsjett.

Spørsmål nr. 268.

Innlevert 30. april 1999 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 6. mai 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«En pakistansk statsborger sitter i kirkeasyl i Bergen fordi han er redd for å sendes tilbake. Norske myndigheter har avslått asylsøknaden hans to ganger. Han har tydelige fysiske merker etter tortur i hjemlandet, og hans psykiske tilstand er selvsagt preget av dette. Hvordan er muligheten for at kirkeasylanten kan få varig opphold i Norge, jf. løftene om en mer human asyl- og flyktningpolitikk?»

Svar:

Jeg har merket meg at stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland påny har rettet et spørsmål til Stortingets representantskap vedrørende denne saken. Tidligere har Justisdepartementet besvart spørsmål 147 i brev av 19. februar 1999 til Stortingets presidentskap.

Det er riktig at regjeringen har varslet en ny kurs, noe som har skjedd. Jeg viser bl.a. til oppmykning av asylkriteriene og en gjennomgang av reglene for opphold på humanitært grunnlag og familiegjenforening.

Justisdepartementet har i herværende sak den 04.04.99 mottatt en begjæring om omgjøring av tidligere avslag. Det foreligger også en rapport fra Psykososialt team for flyktninger på Vestlandet.

Denne omgjøringsbegjæringen vil bli behandlet i løpet av kort tid. I henhold til fast praksis kan man ikke kommentere saker som er til behandling.

Spørsmål nr. 269.

Innlevert 30. april 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 7. mai 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Jeg viser til oppslag i VG 30.april der det fremgår at en ungdom er sparket som leder av elevlaget på Hamartoppen Folkehøgskole fordi han er homofil. Rektor opplyser at de som står frem som homofile må forlate skolen. Er denne skolen A) godkjent av departementet? B) mottar skolen statsstøtte? C) har elevene rettigheter til Statens lånekasse?

Hvis ja på noen av punktene - hvilke allmenne retningslinjer følger av dette og hva vil statsråden foreta seg ?»

Svar:

Jeg viser til brev av 30. april 1999 med spørsmål i forbindelse med en sak på Hedmarktoppen (i brevet kalt Hamartoppen) folkehøgskole som har vært tatt opp i media.

Hedmarktoppen folkehøgskole ble i 1970 godkjent av departementet for tilskudd etter lov av 28. juli 1949 nr 19 om folkehøgskular, og får tilskudd på linje andre folkehøgskoler. Elevene har vanlige rettigheter i Statens lånekasse.

Representanten Grete Knudsen spør om hvilke allmenne retningslinjer som følger av dette, og hva jeg som statsråd vil foreta meg.

Den sak media har fokusert på, gjaldt forhold i et elevlag av tidligere elever. Denne virksomheten går ikke inn under det tilskuddsberettigede arbeidet ved skolen, og ligger derfor ikke under departementets tilsyn og kontroll.

I media har saken imidlertid også blitt relatert til skolens forhold til homofile elever, og uttalelser av rektor i den forbindelse. Jeg ba derfor departementet ta kontakt med skolen, og innhente en skriftlig redegjørelse fra rektor om saken. Jeg fant det ikke riktig å vurdere saken bare på grunnlag av medias framstilling.

Redegjørelsen er kommet, og viser at Hedmarktoppen følger de generelle bestemmelser som slår fast at ingen kan nektes opptak ved skolen eller bortvises fordi vedkommende er homofil fra skolens side.

Departementet føler ansvar for at folkehøgskolene, så vel som andre tiltak som får statlig støtte, opptrer i tråd med generelt lov og regelverk overfor alle de ulike grupper av mennesker de har med å gjøre.

Spørsmål nr. 270.

Innlevert 30. april 1999 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 10. mai 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Mandag 26. april fikk Orient House i Jerusalem beskjed fra Israels kontor for intern sikkerhet om å stenge flere av sine kontorer. Ordren om stengning kan ses som en del av en kampanje for å legge palestinske institusjoner i Jerusalem under press.

Hvordan stiller utenriksministeren seg til stengingen av den administrative delen av Orient House, og akter utenriksministeren å ta saken opp med israelske myndigheter?»

Begrunnelse:

Orient House har vært utsatt for et stadig økende press fra israelske myndigheter. Som kjent spiller huset en viktig rolle for palestineres diplomatiske arbeid i Jerusalem, blant annet har det vært besøk fra EU på ministernivå. Huset er, i tillegg til å være hjemmet til Feisal Hussein, PLO's hovedkvarter i Jerusalem og administrasjonssenter for palestinerne i Øst-Jerusalem.

Feisal Hussein, som sitter i palestineres lovgivende forsamling, har også brukt huset som et senter for briefinger for det diplomatiske miljøet i Jerusalem, om spørsmål av stor betydning for palestinerne. Det er sannsynligvis dette som utgjør bakgrunnen for stengingen. Imidlertid er det ingen tvil om at stenging av den administrative delen av Orient House vil virke svært ødeleggende for forholdet mellom palestinerne og israelerne. Det er derfor av stor betydning at Israel blir gjort oppmerksom på at denne handlingen er av meget negativ karakter for en fortsatt positiv utvikling av fredsprosessen.

Svar:

Både israelere og palestinere anser Jerusalem for et midtpunkt og hovedsymbol for sine aspirasjoner. Begge folk anfører tunge historiske og religiøse argumenter når de gjør krav på byen, og flere av de viktigste institusjonene for begge folk befinner seg i dag i Jerusalem.

Norge anerkjenner ikke Jerusalem som hovedstad for noen av partene, men håper og forutsetter at de i samsvar med Oslo-avtalene vil løse Jerusalem-spørsmålet innenfor sluttstatusforhandlingene.

Utgangspunktet for Norges holdning til Jerusalem-spørsmålet er at Øst-Jerusalem er okkupert område, og at 4. Genèvekonvensjon gjelder. Ifølge konvensjonen skal okkupasjonsmakten tillate at befolkningen oppretter ulike former for egen administrasjon.

I tillegg anser Norge brevet av 11. oktober 1993 fra daværende utenriksminister Peres til daværende utenriksminister J. J. Holst, som en del av avtaleverket som regulerer forholdet mellom israelere og palestinere i Jerusalem. I brevet bekrefter Peres at de palestinske institusjonene uhindret skal få fortsette sin aktivitet i Øst-Jerusalem.

Bakgrunnen for Orient House's spesielle status er at PLO ikke fikk delta direkte i fredsprosessen som startet med Madrid-konferansen høsten 1991. Ledende palestinere fra Gaza og Vestbredden etablerte et nettverk og en delegasjon for forhandlingene. En sentral person i nettverket var Faisal Hussein, som stilte familieeiendommen Orient House i Øst-Jerusalem til disposisjon for delegasjonen. Siden opprettelsen av Den palestinske selvstyremyndigheten, har Hussein hatt ansvar for Jerusalem i det palestinske lederskapet, uten at han formelt er tatt i ed som minister i den palestinske regjeringen. I tillegg fungerer Orient House som PLOs hovedkvarter i Jerusalem.

Etter Norges syn hjemler ikke Oslo-avtalene ordinær aktivitet fra Den palestinske selvstyremyndigheten i Øst-Jerusalem. Med dette utgangspunktet har vi fra norsk side hovedsakelig unngått offisielle besøk (statsminister, utenriksminister) til Orient House og lagt vekt på å markere Den palestinske selvstyremyndigheten, med sitt hovedkvarter i Gaza og på Vestbredden, som den naturlige samtalepartneren. Andre norske delegasjoner har imidlertid hatt møter i Orient House, i den utstrekning dette har vært hensiktsmessig og ikke å betrakte som møter med Den palestinske selvstyremyndigheten.

Israel bestrider at 4. Genèvekonvensjon har full gyldighet for Øst-Jerusalem, og fra israelsk side er det ved flere anledninger gjentatt at en deling av byen er uakseptabel. På denne bakgrunn ansees Orient House som en utfordring mot israelsk kontroll over byen. Fra israelsk side hevdes det at flere av aktivitetene i Orient House (særlig briefinger for det diplomatiske miljøet) strider mot inngåtte avtaler mellom Israel og palestinerne.

På denne bakgrunn ble det tatt rettslige skritt fra israelske myndigheter for å stenge Orient House. På palestinsk side ser man den innskjerpede israelske holdningen som et ledd i den israelske valgkampen. Vi vil i våre kontakter med partene oppfordre dem til å finne en løsning og unngå ensidige tiltak. Det pågår nå

dessuten forhandlinger om saken mellom den israelske regjeringen og palestinske myndigheter. Norge håper disse forhandlingene resulterer i en løsning begge parter kan akseptere, slik at konflikten om Orient House, og dermed om Jerusalem-spørsmålet, ikke blir ytterligere tilspisset.

Spørsmål nr. 271.

Innlevert 4. mai 1999 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 11. mai 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«Jeg har et spørsmål i forbindelse med økonomien i kommunesektoren:

Hvor mange og hvilke kommuner og fylkeskommuner er det per d.d. som ikke har fått godkjent sine budsjetter for 1999 av Fylkesmannen, og hvor mange og hvilke kommuner er det per d.d. som får holdt tilbake tilskudd under kap. 670 og hvor store beløp er det per kommune?»

Begrunnelse:

Det vises til SHDs hjemmeside hvor det er listet opp «Tildeling av omsorgstjenestetilskudd per 16.3.99».

Svar:

1. Status for fylkesmennenes behandling av kommunebudsjettene for 1999.

Jeg vil først få presisere at kommunebudsjettene ikke skal godkjennes av Fylkesmannen. Fylkesmannen skal foreta en lovlighetskontroll av budsjettene. Når det gjelder fylkeskommunene, eksisterer det ingen ordning med automatisk kontroll av deres budsjetter.

Departementet fører ikke noen løpende kontroll med fylkesmannsembetenes behandling av kommunebudsjettene. Departementet har for 1999 bedt embetene om en oversikt som blant annet angir resultatet av lovlighetskontrollen av kommunebudsjettene. Oversikten angir status per 16 april. På dette tidspunkt var rundt 2/3-deler av kommunebudsjettene kontrollert. Det kan etter dette tidspunkt ha skjedd endringer ved at budsjettene nå er kontrollert, eller at budsjettene er revidert i tråd med Fylkesmannens merknader. Det må derfor tas forbehold for tallene som presenteres.

Den fylkesvise oversikt er som følger:

Fylke	Antall underkjente budsjetter
Østfold	0*)
Oslo og Akershus	0*)
Hedmark	5
Oppland	?)
Buskerud.....	0*)
Vestfold	0*)
Telemark.....	0*)
Aust-Agder	6
Vest-Agder	2*)
Rogaland.....	0
Hordaland	4
Sogn og Fjordane.....	9
Møre og Romsdal	1*)

Sør-Trøndelag.....	1*)
Nord-Trøndelag	9
Nordland.....	8
Troms.....	0*)
Finnmark.....	2

*) Budsjettkontrollen ikke gjennomført for samtlige kommuner

2 Tilbakeholdte omsorgstjenestetilskudd (kapittel 670)

16. mars 1999 offentliggjorde Sosial- og Helsedepartementet hvilke kommuner som oppfylte de krav som var satt for utbetaling av tilskudd til omsorgstjenester, kapittel 670. En del av de kommuner hvor tilskudd på dette tidspunkt ble holdt tilbake, har senere oppfylt kravene. Per 1. mai 99 gjenstår 88 kommuner. De 88 kommuner hvor tilskudd foreløpig holdes tilbake, fordeler seg relativt skjevt geografisk. Det innebærer at i enkelte fylker oppfyller nær samtlige kommuner kravene, og mottar derav tilskudd, mens tilsvarende andel i andre fylker ligger nær 50 pst. Årsakene til de store fylkesvise variasjonene er ikke kartlagt. Fordelingen fylkesvis framgår av tabellen på neste side.

Sosial- og helsedepartementet forventer at et stort antall kommuner i løpet av de nærmeste måneder vil innfri kravene knyttet til tilskuddene og få utbetalt midlene. I enkelte kommuner vil dette kreve omprioriteringer og innsparinger i andre kommunale sektorer for å oppnå nødvendig budsjettbalanse. Dette er prosesser som tar tid både i forhold til beslutninger og gjennomføring. Derfor vil noen kommuner ha behov for lengre tid til å innfri kravene knyttet til tilskuddene. Fylkesmannen og fylkeslegen bistår kommunene i denne prosessen, som i enkelte fylker er mer tidkrevende enn i andre. De fylkesvise variasjonene må også sees i lys av dette.

	Mottar ikke tilskudd 670.61	Beløp holdt tilbake (helårseffekt)	Avsatt totalt
Østfold 	2	4 530 202	108 788 561
Akershus	1	1 979 414	140 073 198
Oslo	0	-	236 374 263
Hedmark	12	42 402 617	93 220 091
Oppland	2	2 082 519	90 429 291
Buskerud.....	2	10 717 661	103 624 033
Vestfold	2	25 154 9582	90 960 782
Telemark.....	6	32 806 079	79 726 366
Aust-Agder	4	5 464 269	45 154 159
Vest-Agder	3	3 476 966	61 680 744
Rogaland.....	2	3 612 418	129 648 563
Hordaland	4	7 926 815	182 708 650
Sogn og Fjordane.....	5	7 189 458	55 264 059
Møre og Romsdal	17	34 654 342	111 544 617
Sør-Trøndelag.....	3	3 297 362	108 027 863
Nord-Trøndelag	7	14 612 359	58 133 899
Nordland	7	10 054 783	107 006 885
Troms.....	5	4 892 732	56 946 485

Finnmark.....	4	3 985 543	24 687 491
Sum	88	218 840 498	1 884 000 000

For den enkelte kommune varierer årseffekten av tilskudd som holdes tilbake fra drøyt 300.000 kr til i overkant av 16 mill. kr, avhengig av kommunens antall eldre.

Vedlegg til svar:

Navn på kommuner som har fått holdt tilbake tilskudd på kap. 670 og kommuner hvor fylkesmannen har hatt merknader til budsjettet for øvrig.

Fylker	Tilskudd holdt tilbake	Merknader til budsjett
Østfold	Hvaler, Eidsberg	Ingen
Oslo og Akershus	Fet	Ingen
Hedmark	Kongsvinger, Hamar, Ringsaker, Løten, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Våler, Åmot, Tolga, Tynset, Os.	Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Tolga, Tynset
Oppland	Skjåk, Lom	Opplysninger mangler
Buskerud	Ringerike, Flesberg	Ingen
Vestfold	Tønsberg, Larvik	Ingen
Telemark	Skien, Notodden, Bamble, Kragerø, Nome, Kviteseid	Ingen
Aust-Agder	Gjerstad, Lillesand, Evje- og Hornes, Bygland	Grimstad, Tvedestrand, Lillesand, Birkenes, Åmli, Bygland
Vest-Agder	Marnardal, Hægebostad, Kvinesdal	Kr.sand, Kvinesdal
Rogaland	Hå, Bokn	Ingen
Hordaland	Jondal, Eidfjord, Voss, Austevoll	Austevoll, Askøy, Osterøy, Lindås.
Sogn og Fjordane	Flora, Solund, Vik, Aurland, Fjaler	Solund, Vik, Leikanger, Lærdal, Fjaler, Gaular, Førde, Vågsøy, Eid
Møre og Romsdal	Molde, Vanylven, Ulstein, Hareid, Stranda, Stordal, Sykkylven, Sula, Vestnes, Rauma, Fræna, Averøy, Frei, Gjemnes, Tingvoll, Aure, Smøla.	Stranda
Sør-Trøndelag	Snillfjord, Røros, Tydal	Røros
Nord-Trøndelag	Namsos, Leksvik, Levanger, Namdals-eid, Grong, Nærøy, Leka	Namsos, Leksvik, Levanger, Verdal, Verran, Namdalseid, Snåsa, Grong, Nærøy
Nordland	Narvik, Sømna, Leirfjord, Nesna, Beiarn, Tjeldsund, Moskenes	Narvik, Bindal, Leirfjord, Rana, Skjerstad, Ballangen, Vågan, Andøy
Troms	Ibestad, berg, Lyngen, Storfjord, Nordreisa	Ingen
Finnmark	Vardø, Hammerfest, Hasvik, Båtsfjord	Porsanger, Båtsfjord

Spørsmål nr. 272.

Innlevert 4. mai 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 12. mai 1999 av forsvarsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Fra etableringen av Norsk Luftfartsmuseum (N.L.) i Bodø og til i dag, har det eksistert et svært dårlig samarbeidsklima mellom det nasjonale museum i Bodø og Forsvarsmuseet i Oslo. Det gis uttrykk for pessimisme fra Bodø Institusjonen, m.h.t muligheten for at de to institusjonene på egen hånd kan makte å løse problemene, som i stor grad skader N.L. Hva vil Statsråden gjøre for å løse samarbeidsproblemene, og vil Statsråden sørge for at Stortingets vedtak følges opp og at Forsvarsmuseets rolle og opptreden endres?»

Svar:

Først vil jeg ta for meg den del av spørsmålet som er formulert slik. «....vil Statsråden sørge for at Stortingets vedtak følges opp og ... ».

Stortingets vedtak av 31. mars 1992, slik det er gjengitt i Innst. S. nr. 123 - 1991-92, er:

«I tråd med Stortingets tidligere behandling av saken og med Regjeringens positive vurdering av forslaget om en etablering av et integrert Norsk Luftfartssenter i Bodø, slutter Stortinget seg til at det etableres et nasjonalt Luftforsvarsmuseum som en integrert del av Norsk Luftfartssenter Bodø».

Etter at Norsk Luftfartssenter var etablert, ble den sivile delen av utstillingen åpnet 15 mai 1994, mens Luftforsvarsmuseet åpnet 21 mai 1995. Etter noen tids drift ble det klart at organisasjonsstrukturen ikke var den beste og at det var nødvendig med en omorganisering. Regjeringen foreslo derfor at Norsk Luftfartssenter ble omorganisert.

En felles pressemelding sendt ut av Kulturdepartementet og Forsvarsdepartementet 30 januar 1997, innledes slik:

«Regjeringen foreslår at det etableres en stiftelse, Norsk Luftfartsmuseum (NL), som skal ivareta den samlede drift av nåværende Norsk Luftfartssenter i Bodø. Den nye stiftelsen etableres av staten ved Kulturdepartementet, eventuelt også med Bodø kommune og Nordland fylkeskommune som medstiftere».

Lenger ut i pressemeldingen står det: «Når det gjelder plasseringen av Luftforsvarsmuseet i den nye stiftelsen, skal dette fortsatt være en avdeling under Forsvarsmuseet».

Spørsmålet fra representanten Kristiansen er ikke konkret med hensyn til oppfølging av Stortingets vedtak, men jeg antar at det går på dette med integrering og har derfor viet dette noe oppmerksomhet i det som er gjengitt foran.

Jeg kan ikke se at Stortingets vedtak ikke er fulgt opp. Norsk Luftfartsmuseum er etablert som et integrert museum for luftfartshistorie. De besøkende finner det hele under ett tak med felles inngang og et sentralt service- og fellesareal for Norsk Luftfartsmuseums forskjellige underavdelinger. Luftforsvarsmuseet er én av disse underavdelinger, med sin tilknytning til Forsvarsmuseet og Forsvaret. Det har aldri vært forutsetningen at Luftforsvarsmuseet skulle være et eget frittstående museum uten tilknytning til Forsvarsmuseet.

Dette er imidlertid ikke en sak som bare angår Forsvarsministeren. Norsk Luftfartsmuseum er en stiftelse med eget styre og styreleder oppnevnt av Kulturdepartementet og som får en vesentlig del av sine driftsmidler over Kulturdepartementets budsjett, for inneværende år i underkant av 6 mill kroner.

Når det gjelder samarbeidsklima, stilles det krav til alle parter for at det skal bli bra.

Jeg har merket meg representanten Kristiansens bekymring over samarbeidsklimaet, og i den utstrekning dette eventuelt skyldes forhold på vår side, kan jeg forsikre at jeg skal ta dette opp internt, slik at samarbeidet kan fortsette på en god og positiv måte.

Dokument nr. 15:25.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 273.

Innlevert 6. mai 1999 av stortingsrepresentant Liv Marit Moland.

Besvart 20. mai 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«Jeg viser til brev av 09.03.99 fra Statsbygg og brev av 23.03.99 fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet angående Hove Leir i Arendal, og vil stille følgende spørsmål:

På hvilken måte vil statsråden følge opp flertallsmerknaden fra familie-, kultur- og admin.komiteen i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (1997- 98)?»

Svar:

Til grunn for mitt svar legger jeg at spørsmålet gjelder flertallsmerknaden fra familie-, kultur- og admin. komiteen i forbindelse med behandlingen av St. prp. nr 1 (1998-99), og ikke som anført St. prp. nr 1 (1997-98).

Som representanten Moland kjenner til ble forutsetningene og vilkårene for salg og disponering av inntektene ved salg av Hove leir vedtatt av Stortinget i f m budsjettbehandlingen for 1998. Jeg viser i den forbindelse til St. prp. nr 1 (1997-98) sidene 118 og 119, jfr romertallsfullmakt VII pkt 9.

Dette vedtaket er fulgt opp av Statsbygg gjennom vederlagsfri overføring av friluftsområdene til Arendal kommune og salg av leirområdet etter anbudskonkurranse til samme for 6 millioner kroner. Beløpet er ført til inntekt i Statsregnskapet for 1998.

Når det gjelder den aktuelle flertallsmerknaden i B. innst. S. nr 2 (1998-99) som representanten Moland antagelig viser til, kan jeg opplyse om at det hele tiden har vært min intensjon å gi en nærmere orientering til Stortinget om de ulike sider ved saken, herunder ønsket fra Arendal kommune om tilbakeføring av kjøpesummen.

Jeg vil derfor legge saken frem for Stortinget i f m behandlingen av St. prp. nr 1 (1999-00).

Spørsmål nr. 274.

Innlevert 7. mai 1999 av stortingsrepresentant Annelise Høegh.

Besvart 20. mai 1999 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Er statsråden enig i at det offentlige bør dekke norske pasienters utgifter som følge av skade som har oppstått under behandlingsopphold i utlandet når utenlandsbehandlingen skjer i statens regi, slik tilfellet er for behandlingsreiser til utlandet for revmatikere og andre godkjente grupper?»

Begrunnelse:

En kvinne med Bechterew deltok på en behandlingsreise til Izmir i Tyrkia i mai-juni 1995 i regi av Rikshospitalet. Hun ble skadet av en medpasient under oppholdet og har bl.a. hatt store tannlegeutgifter etter hjemkomst. Fra Rikshospitalet har hun fått opplyst at skaden «selvsagt dekkes på samme måte som pasienter innlagt i norske sykehus. Det er bare snakk om å avklare hvilken forsikringsordning som gjelder i slike spesielle tilfelle», jfr. brev av 28.03.96 fra avdelingsoverlege Frithjof J. Bjerkhoel. I brev av 20.04.99 fra Sosial- og helsedepartementet (ref. 99/ 01787 SAJ MAS/ea) opplyses det imidlertid: «Eier av helseinstitusjon vil være erstatningsansvarlig etter reglene om arbeidsgiveransvar, jfr. skal. § 2-1 for skader som skyldes uaktsom feilbehandling ved institusjonen. Ved behandlingsreiser til utlandet hvor norsk helsepersonell ikke er involvert vil det ikke foreligge arbeidsgiveransvar for norske helsemyndigheter. Den midlertidige ordningen med pasientskadeerstatning gjelder ikke for behandling i utlandet.»

Jeg finner det rimelig at årelang feilinformasjon til disse pasientene om deres sikkerhet ved skader gir grunn til å imøtekomme søknad om erstatning med tilbakevirkende kraft fra de meget få pasienter dette gjelder. Dessuten synes det viktig at den nye pasientskadeloven gir klare regler som sikrer norske pasienter som deltar i behandlingsreiser til utlandet samme rett til erstatning ved skade som om de var innlagt ved et norsk sykehus.

Svar:

Behandlingsreiser til utlandet er et supplement til sykehusinnleggelse i Norge. Sosial- og helsedepartementet har det overordnede faglige og administrative ansvar for ordningen, mens daglig administrasjon og faglig ansvar er tillagt sekretariatet for behandlingsreiser ved Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus, Rikshospitalet. Det medisinske ansvar er tillagt Rikshospitalet, hudavdelingen og Voksentoppen, statens senter for astma og allergi.

I forbindelse med behandlingsoppholdet, betaler pasientene en egenandel.

Behandlingsreiser til utlandet har en kollektiv reiseforsikring i Europeiske Reiseforsikring A/S. Forsikringen dekker utgifter i forbindelse med legebehandling/sykehusopphold på behandlingsstedet, dersom dette er en følge av akutt sykdom eller ulykke. Utgifter som påløper etter at forsikrede er kommet tilbake til sitt hjemsted kommer ikke inn under forsikringens dekningsområde. Den enkelte pasient vil imidlertid stå fritt til å forsikre seg ytterligere.

Sammen med billetten får pasientene før avreise tilsendt forsikringsvilkårene. Av forsikringsvilkårene fremgår det hvilken dekning forsikringen gir.

Den midlertidige pasientskadeerstatningsordningen omfatter ikke skader ved behandling i utlandet. Videre er billighetserstatningsordningen etter fast praksis avgrenset mot skader oppstått utenfor Norge.

I de fleste tilfelle vil det ikke foreligge erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler for norske myndigheter ved feilbehandling som har skjedd ved utenlandske helseinstitusjoner og hvor norsk helsepersonell ikke har vært involvert i behandlingen.

Pasienter som i disse tilfellene ønsker å kreve erstatning, må rette kravet mot den utenlandske institusjonen eller vedkommende helsepersonell der.

Jeg viser til at Regjeringen i det fremlagte forslaget til ny lov om pasientskadeerstatning har foreslått en forskriftshjemmel, slik at det kan gis bestemmelser om at helsetjenester i utlandet med nærmere norsk tilknytning omfattes av loven. Det vises i lovforslaget til at ordningen med behandlingsreiser til utlandet organisert gjennom Rikshospitalet også kan tenkes inkludert i ordningen gjennom forskrift.

Det vil kunne knytte seg betenkeligheter til å yte erstatning til pasienter som er påført skade ved utenlandsk helseinstitusjon i forbindelse med behandlingsreiser til utlandet før forslaget til ny lov om pasientskadeerstatning har vært behandlet i Stortinget. Jeg viser også til at dette vil kunne innebære forskjellsbehandling i forhold til andre grupper pasienter som blir påført skade i forbindelse med behandling i utlandet.

Innlevert 7. mai 1999 av stortingsrepresentant Per-Kristian Foss.

Besvart 18. mai 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Fra 1. mars 1999 ble grensen for å beregne merverdiavgift på postordresendinger fra utlandet senket fra 200 kroner til 0. Posten Norge BA krever nå 80 kroner i gebyr for å kreve inn merverdiavgift for slike sendinger. I praksis fører dette til at postordre-/internett-bestilling av varer fra utlandet blir prohibitivt dyrt. Hva vil statsråden gjøre for å sikre en reell likebehandling av f. eks. en CD kjøpt i Norge og en CD kjøpt på postordre eller lignende i utlandet?»

Svar:

Jeg viser til ditt brev av 7. mai 1999 med spørsmål om hva jeg vil gjøre for å sikre en reell likebehandling av varer kjøpt i Norge og tilsvarende varer kjøpt på postordre eller lignende i utlandet. Foranledningen til spørsmålet er det gebyret Posten oppkrever for utfylling av dokumenter i forbindelse med fortolling av varer som sendes gjennom post.

Spørsmål nr 15 i spørretimen den 5. mai 1999 fra stortingsrepresentant Terje Johansen til Samferdselsministeren berører også dette. I sitt svar redegjør samferdselsministeren bl a for Postens hjemmel til å oppkreve gebyret, samt gebyrets størrelse. Det fremgår av Samferdselsministerens redegjørelse at gebyrets størrelse ikke må godkjennes av Samferdselsdepartementet, men at det fastsettes av Posten som ledd i den ordinære forretningsvirksomheten.

Forskrift nr 12 om beregning og oppkreving av merverdiavgift ved innførsel ble endret med virkning fra 1. mars 1999. Ved endringen ble fritaket fra å beregne og oppkreve merverdiavgift ved innførsel begrenset, slik at det ikke lenger gjelder noe fritak ved innførsel av varer kjøpt på postordre. Gavesendinger med verdi under 500 kroner og andre småsendinger med verdi under 200 kroner, som ikke er en postordreforsendelse, kan som tidligere tas inn til Norge uten avgiftsberegning.

Før forskriften ble endret, kunne varer med verdi inntil 217 kr omsettes avgiftsfritt fra utlandet til Norge. Forskriftsendringen ble gjennomført for i større grad å likestille avgiftsmessige salg av varer fra utlandet med tilsvarende innenlandsk omsetning. Endringen førte til at sendinger med lav verdi kjøpt gjennom postordre fra utlandet, ikke lenger står i noen særstilling i forhold til innenlandsk omsetning.

Fortolling av varer kan enten skje ved egen fortolling eller via speditør. Varemottagere som foretar fortollingen selv overfor Tollvesenet betaler ikke gebyr for fortollingen. Ved fortolling via speditør, oppkrever speditøren vederlag for de tjenester han utfører i forbindelse med fortollingen. Den mest benyttede speditøren i denne sammenheng er Posten. Som du skriver i ditt spørsmål oppkrever Posten et gebyr på kr 80 for tjenester utført i forbindelse med fortollingen. Vederlaget til speditøren vil for sendinger med lav verdi naturlig nok utgjøre en forholdsmessig stor andel av kostnaden for varen i forhold til tilsvarende fortolling av større partier varer.

Jeg er gjennom flere henvendelser blitt gjort oppmerksom på at behandlingstiden for post-forsendelser i visse tilfeller er lang. Videre tyder det på at det i enkelte tilfeller har vært usikkerhet om hvilke forsendelser som skal fortolles etter de nye reglene.

Jeg vil derfor be Toll- og avgiftsdirektoratet vurdere tiltak og tilrettelegge for mer praktiske prosedyrer ved fortolling av postordresendinger fra utlandet, herunder se på om det foreligger løsninger som på en bedre måte kan ivareta både de hensyn som ligger bak forskriftsendringen og hensynet til mottakere av postordreforsendelser. I denne sammenheng vil også rutinene for å skille postordresendinger fra gavesendinger eller andre småsendinger bli vurdert.

Spørsmål nr. 276.

Innlevert 7. mai 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 19. mai 1999 av utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

Spørsmål:

«Advokat Jon Rud er erklært uønsket i Tyrkia. Beslutningen er ikke begrunnet, men det refereres til Ruds samtaler med Öcalans forsvarere. Jon Rud er engasjert som advokat ved domstolen i Strasbourg på vegne av ofre for den tyrkiske stats overgrep, bl.a. for Akin Birdal. Beslutningen er i strid med prinsippet om det frie valg av forsvarer. Er statsråden enig i at det er alvorlig at Jon Rud blir hindret i arbeidet som forvarer, og hva vil statsråden gjøre for å få opphevd Tyrkias beslutning?»

Svar:

Den tyrkiske ambassaden i Oslo informerte 3. mai d.å. lederen for Det norske råd for kurdernes rettigheter, advokat Jon Rud, om at han vil nektes innreise til Tyrkia. Jon Rud er imidlertid ikke erklært uønsket i landet.

UD instruerte umiddelbart den norske ambassade i Ankara om å innhente opplysninger om Tyrkias begrunnelse for vedtaket. Tyrkiske myndigheter opplyste at den umiddelbare foranledningen til beslutningen var Ruds uttalelser og engasjement i Öcalan- saken.

Fra norsk side har vi tatt opp saken med tyrkiske myndigheter. På grunnlag av instruks fra UD fremsatte vår ambassadør i Ankara 5. mai en beklagelse

overfor tyrkiske myndigheter om beslutningen. Fra tyrkisk side understreket man da at vedtaket ikke var knyttet til Ruds arbeid som advokat for Akin Birdal eller for Den europeiske menneskerettighetsdomstol i Strasbourg. Jon Rud ble i møte med statssekretær Jarle Skjørestad 6. mai informert om disse forhold.

Det er bekymringsfullt dersom Rud som følge av den tyrkiske beslutningen blir forhindret i arbeidet som Birdals advokat i klagesaken for menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, noe som bl.a. var bakgrunnen for at vi fra norsk side tok opp saken. Etter folkeretten kan imidlertid en stat fritt avgjøre om en utlending skal få innreisestillatelse til statens territorium.

Departmentet er kjent med at advokat Rud vurderer å følge opp saken overfor Menneskerettighetsdomstolen.

Spørsmål nr. 277.

Innlevert 10. mai 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 19. mai 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«Mange ledige har kompetanse som aldri blir prøvd. Personer med yrkeshemming som har gjennomgått godkjent attføringsopplegg, får ikke jobb. Her finnes kompetanse som både offentlig og privat sektor har stor bruk for. Økt uføretrygding og store utgifter til sosialhjelp tilsier at det ville være lønnsomt for samfunnet å sette mer ressurser inn på å få folk inn i jobb.

Ser statsråden det som aktuelt å utvide ordningen med praksisplasser slik at flere ledige kan få prøve ut sin kompetanse?»

Begrunnelse:

Arbeidsledighet er sløsing med ressurser. Mange ledige har kompetanse som aldri blir prøvd. De blir ikke gitt en mulighet til å prøve seg i et arbeidsforhold. Vi vet at dette særlig rammer flyktninger og innvandrere, men i tillegg rammer dette også yrkeshemmede, unge uten praktisk erfaring og godt voksne som blir ledige.

Når det gjelder personer med yrkeshemming og som har gjennomgått godkjent attføringsopplegg, har mange av dem også problemer med å komme i arbeid.

Blant disse kan det være personer som innehar kompetanse som offentlig sektor har stor bruk for. Spesielt fordi de både innehar faglig kompetanse og livserfaring som i kombinasjon kan være til uvurderlig nytte både i statlig og kommunal sektor. Mange av disse menneskene har egne erfaringer med hvordan lovverk og forskrifter fungerer og med hensiktsmessighet og brukervennlighet i organisering av tjenester og rettigheter fungerer, og ville derfor kunne bidra sterkt i de samordningsbestrebelsene som nå gjøres for å vektlegge helheten i tjenestene og se på tvers av sektorer.

I stillinger i direkte tilknytning til tjenesteytingen i kommuner eller statlige etater, kan den spesielle livserfaring disse personene innehar kombinert med fagkunnskaper være en kompetanse som etatene trenger. Men mange steder oppleves det vanskelig å ansette personer som ikke er helt unge eller som frykter ikke skal klare jobben på grunn av helseproblemer.

Tilretteleggingen mangler, og kompetanse blir gående ubrukt. For den enkelte som har gjennomgått attføring oppleves dette meningsløst og de låses fast i en trygde/sosialhjelpssituasjon på tross av at de har kompetanse og arbeidsevne.

Den økte uføretrygdingen og de store utgiftene til sosialhjelp tilsier at det også ville være lønnsomt for samfunnet å sette mer ressurser inn på å få folk inn i jobb enn tilfellet er nå.

En mulig løsning kunne være å utvide bruken av praksisplasser slik at det ville være mulig både for arbeidsgivere og for den arbeidsledige å få testet ut sine muligheter.

Svar:

Jeg forstår det slik at du er opptatt av at arbeidsledige og yrkeshemmede arbeidssøkere skal få erfaring fra arbeidslivet som kan øke mulighetene deres for å komme i ordinært arbeid. En slik tanke ligger nettopp bak innretningen av arbeidsmarkedstiltakene. Det brede spekteret av tiltak med praksisplasser, opplæringstiltak og ulike arbeidstreningstiltak styrker deltakernes muligheter på arbeidsmarkedet.

Praksisplasser er bare ett av flere tiltak. Praksisplasstiltaket retter seg mot nykommere på arbeidsmarkedet, herunder ledige under 20 år, og langtidsledige som mangler tilstrekkelige kvalifikasjoner og som har behov for opplæring og tilrettelagt arbeidstrening.

For prioriterte grupper som ungdom, langtidsledige og innvandrere ser jeg det som viktig at hele spekteret av tiltak blir benyttet, og vi vurderer derfor

tiltaksnivået i en totalsammenheng. Det er arbeidskontorene som avgjør hvilke tiltak som er mest hensiktsmessige for den enkelte arbeidssøker.

Jeg forstår av spørsmålet ditt at du særlig er bekymret for yrkeshemmede som blir gående ledig etter endt attføring. Arbeidsmarkedsetaten disponerer et vidt spekter av tilbud også for denne gruppen. Tilbudene omfatter ulike typer tiltak som gir arbeidstrening både i offentlig og privat sektor samt i egne skjermede enheter.

Lønnstilskuddsordningen for yrkeshemmede er et formidlingstiltak som særlig blir brukt av personer som er ferdig attførte. Lønnstilskudd skal bidra til å motivere arbeidsgivere til å ta inn yrkeshemmede i ordinært arbeidsliv på vanlige lønns- og arbeidsvilkår og på den måten får deltakerne nødvendig praksis og arbeidstrening. Dette tiltaket kan ses i sammenheng med bruk av attføringspenger under hospitering i ordinært arbeidsliv. Dette er ordninger som i første kvartal 1999 i gjennomsnitt omfattet i overkant av 6 000 personer.

Tallet på yrkeshemmede som er i tiltak har vært økende og ligger hittil i år på noe over 43 000 personer sammenliknet med i underkant av 41 000 personer i 1998.

Det er min vurdering at arbeidsmarkedspolitikken har lyktes og gitt gode resultater. Norge har en rekordhøy yrkesdeltakelse og lav ledighet. Langtidsledigheten har gått betydelig ned de siste årene og er nå lavere enn noen gang før på 1990-tallet.

Yrkeshemmede har også dratt nytte av den gunstige situasjonen på arbeidsmarkedet. Halvparten av alle yrkeshemmede går fra tiltak til aktive løsninger. Andelen yrkeshemmede som blir formidlet til arbeid etter endt attføring har økt og lå i 1998 om lag 7 prosentpoeng over nivået for 1995.

Det vil være personer som har gjennomført et attføringsopplegg uten å ha mulighet til å komme i ordinært arbeid. Attføring innebærer også å avklare arbeidsevnen til personer med usikre utsikter på arbeidsmarkedet. Derfor vil det være yrkeshemmede som etter endt attføring ender opp med uførepensjon.

Alt i alt vurderer jeg det slik at vi har et tilfredsstillende tiltaksspekter både for ordinære og yrkeshemmede arbeidssøkere.

Spørsmål nr. 278.

Innlevert 10. mai 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 19. mai 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«I Regjeringens terminliste fra Miljøverndepartementet 5. mars 1999 går det fram at Regjeringen ønsker å bruke landbrukets BU-midler til omstillingstiltak innenfor kjerneområdene for rovdyr og leveområdet for ulv. Dette betyr at næringa sjøl skal betale for rovvilttiltak og i noen tilfeller også for sin egen avvikling.

Anser Regjeringen det å være i tråd med Stortingets vedtak at næringen sjøl skal betale for tiltakene?»

Svar:

Formålet med BU-midlene (bygdeutviklingsmidlene) er å fremme lønnsom næringsutvikling på bygdene innen og i tilknytning til landbruket. BU-midlene avsettes i Jordbruksavtalen over Landbrukets utviklingsfond.

I Landbruksdepartementets Rundskriv om midler til bygdeutvikling 1999 av 18.12.98 heter det: «Det skal ikke gis tilskott og investeringslån til nyetableringer eller utvidelse av eksisterende sauebruk innenfor kjerneområdene for rovvilt, med mindre det legges opp til en varig endring av beitebruken ved flytting eller beiting på særskilte tilrettelagte arealer.» og «For øvrig vil BU-midlene og rentebærende lån i Statens landbruksbank kunne anvendes på ordinær måte innenfor kjerneområdene for rovdyr.»

Prioritering og bruk av BU-midler er gjenstand for forhandlinger i forbindelse med Jordbruksavtalen. I protokollen fra årets jordbruksforhandlinger heter det om bruk av BU-midler i kjerneområdene: «Næringsutøvere innenfor kjerneområdene for rovdyr og viktige leveområder for ulv som på frivillig grunnlag ønsker tilpassing/omlegging av drifta, skal likebehandles med øvrige søkere innenfor BU-systemet. Dette vil bidra til å redusere tap på grunn av rovdyr. Dagens restriksjoner med hensyn til bruk av BU-midler til utvidelse av saueholdet innenfor kjerneområdene for rovdyr opprettholdes. Omlegging til melkeproduksjon forutsettes fortsatt finansiert over Miljøverndepartementets budsjett.»

Frivillig omlegging eller tilpassing av drifta innebærer investeringer knyttet til ombygging og modernisering av driftsapparat, og kan støttes med BU-midler. Samtidig vil omleggingen ha et element av forebyggende tiltak mot tap av husdyr.

Omlegging til melkeproduksjon er et forebyggen

de tiltak som finansieres over Miljøverndepartementets budsjett. Et slikt tiltak vil også innebære ombygging og modernisering av driftsapparatet.

Det vil være lite hensiktsmessig å forsøke å skille strengt mellom hva som er forebyggende tiltak mot rovdyrskader og hva som er opprustning og modernisering av driftsbygning og øvrig driftsapparat på samme bruk. Det legges i dag stor vekt på samordning av tiltak og å se virkemidlene i sammenheng.

Dagens praksis anses derfor å være i tråd med Stortingets vedtak og flertallsmerknader i komitéinnstillingen Innst. S. nr. 301 (1996-97) fra Energi- og miljøkomiteen om rovviltforvaltningen der det heter: «Flertallet mener det er nødvendig å styrke tiltakene og gjøre virkemidlene mere presise for å kunne oppfylle målet om en aktiv sau- og utmarksnæring i rovdyrtette områder. Samtidig understreker flertallet at det er helt avgjørende at virkemidlene i landbrukssektoren og miljøsektoren sees i sammenheng for å nå disse måla.»

Spørsmål nr. 279.

Innlevert 10. mai 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 20. mai 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Hvilke fylkesmenn offentliggjorde brevet fra Direktoratet for naturforvaltning angående båndlegging av arealer i forbindelse med fredning av 5. mai 1993 og på hvilken måte ble dette gjort?»

Begrunnelse:

Miljøverndepartementet har siden 5. mai 1993, ved brev om midlertidige arbeidsgrenser som ble sendt av Direktoratet for naturforvaltning, fredet store områder på land og i sjø uten at dette har vært vedtatt ved kongelige resolusjoner og i strid med Stortingets behandling av Stortingsmelding nr. 62 1991-92.

Denne fredningen strekker seg langt utover de områder som kartet i vedlegget til Stortingsmeldingen viser.

Det er påfallende at hjemmelen direktoratet bruker for å sende dette famøse brevet av 3. mai 1993 som ble stemplet unndratt offentlighet ved en inkurie, er et brev fra Miljøverndepartementet, datert 18. september 1992. Altså året før Stortinget behandlet Stortingsmelding nr. 62 1991-92. Dette vitner om arroganse overfor Stortinget og næringsutøverne som rammes.

I svaret fra Miljøvernministeren på mitt spørsmål av 26. april 1999 opplyses det at flere fylkesmenn offentliggjorde brevet av 5. mai 1993.

Jeg kan ikke se at jeg har fått svar på andre del av mitt spørsmål, om kompensasjon for de tap næringslivet og befolkningen har lidt p.g.a. denne uhjemlede, vettløse fredningen.

Jeg kan heller ikke forstå hvilke verneverdier i sjøen som ville blitt ødelagt/reduert i planperioden når sjøen ikke i det hele tatt var med i behandlingen av Stortingsmelding nr. 62 1991-92. Nå må disse arbeidsgrensene fjernes.

Svar:

Spørsmålet som nå reises er en oppfølging på bakgrunn av et tidligere svar jeg gav 3 mai 1999 i saken. Følgende kan opplyses: Etter at brevet av 6 mai 1993 ble sendt ut, henvendte bl a fylkesmennene i Rogaland og Hordaland seg til Direktoratet for naturforvaltning med anmodning om å få offentliggjøre innholdet i brevet. Dette gav direktoratet fylkesmennene anledning til. Det er imidlertid nå, 6 år etter, vanskelig å få dokumentert om og eventuelt når og på hvilken måte informasjonen i brevet er offentliggjort i det enkelte fylke; om kopi av brevet har vært gitt enkeltpersoner/institusjoner på møter miljøvern-avdelingene har deltatt på eller at kun deler av innholdet i brevet er referert muntlig. Men som jeg har sagt i mitt forrige brev ble fylkesmennene bedt om å informere berørte parter om arbeidet med midler-tidige arbeidsgrenser jf brev av 3 mai 1999. På den bakgrunn forutsetter jeg at det er gitt nødvendig informasjon til partene om arbeidsgrensene i forbindelse med fylkesmennenes arbeid med de enkelte vernesaker.

Spørsmål nr. 280.

Innlevert 10. mai 1999 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 19. mai 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Høgskulane i Møre og Romsdal la hausten 1998 fram for KUF-departementet eit forslag til organisering av den framtidige høgskuleutdanninga i Kristiansund. Dei har enno ikkje fått svar. Korleis ser statsråden på framtida for det desentraliserte høgskuletilbodet på Nordmøre, og kva initiativ vil han eventuelt ta for å kome vidare?»

Grunngjeving:

Nordmøre har ikkje eigen høgskule, og dei tre høgskulane i Møre og Romsdal har difor gitt desentraliserte tilbod i Kristiansund. Tilbodet har på mange måtar fungert godt, men ei samarbeidsgruppe med representantar frå Kristiansund kommune og dei tre høgskulane har peika på fleire ting som må forbetrast for at ein skal kunne skape eit undervisnings- og læringsmiljø i Kristiansund som er tilpassa framtida sine behov.

Nordmørsregionen har i lang tid hatt problem med å rekruttere og halde på høgt kvalifisert arbeidskraft. Eit godt utdanningstilbod i regionen kan vere eit viktig tiltak for å rette på dette. Departementet har også i brev 17.03.95 pålagt dei tre høgskulane å gi eit tilbod i Kristiansund. Det er viktig at dette tilbodet blir så godt som muleg.

Stortinget har fleire gonger uttalt seg positivt om desentralisert høgare utdanning og peika på at det er ein føresetnad at desse tilboda held same faglege kvalitet som ordinære studier. Seinast i mars i år uttalte ein samla KUF-komité m.a i samband med stortingsmeldinga om økonomien i den statlege høgskolesektoren: «Komiteen ser det som en nasjonal oppgave å gi studietilbud desentralisert, og vil stimulere de høgskoler som velger å legge ut en del av sine tilbud.»

Svar:

Etter oppdrag frå Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet har Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU) gjennomført ei evaluering av ordningane med desentralisert høgskoleutdanning i Kongsvinger og Kristiansund. I samband med denne evalueringa har høgskolane i Møre og Romsdal søkt om oppretting av eit studiesenter for å gi ei fastare organisatorisk ramme for den desentraliserte undervisninga.

Eg har vurdert evalueringsrapporten frå NIFU og eg har registrert at den gir ein grundig analyse av den desentraliserte verksemda i Kongsvinger og Kristiansund. Hovudinntrykket frå evalueringa er at dei desentraliserte studia har vore vellykka tiltak. Til dei fleste studia har det vore god søking. Studentane har høg gjennomføringsprosent innanfor normert tid (75 pst i Kristiansund), og karakternivået er tilnærma det same som ved tilsvarande ordinære studium.

Når det gjeld spørsmålet om framtida for det desentraliserte studietilbodet på Nordmøre, og søknaden frå høgskolane om oppretting av eit studiesenter, ser eg likevel behovet for å gjere ei meir prinsipiell vurdering av korleis desentraliserte studietilbod skal finansierast og organiserast.

Den desentraliserte verksemda i Kristiansund vil difor bli vidareført som tidlegare i studieåret 1999/2000. Vidare vil ulike problemstillingar og modellar knytt til drift og organisering bli vurdert i samband med oppfølginga av St meld nr 42 (1997-98) Kompetansereformen og utgreiinga frå utvalet som skal utgreie norsk høgare utdanning etter år 2000 (Mjøs- utvalet).

Eg vil og nemne at departementet ønskjer å betre handlingsrommet til høgskolane slik at dei kan leggje studietilbod desentralisert i regionar med særskilte behov. Departementet vil i samband med dette fordele 8 mill kr til delvis dekning av meirkostnadene ved slik verksemd i 1999. Høgskolane i Møre og Romsdal vil bli vurdert ved fordelinga av desse midlane.

Spørsmål nr. 281.

Innlevert 11. mai 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 25. mai 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Er det tilfelle at norske pensjonister som bor i utlandet betaler dobbelt for helsetjenester som sykehus, lege osv., og hva vil i så fall Statsråden gjøre for å rette opp dette forholdet?»

Begrunnelse:

Fra Folketrygdkontoret for utenlandssaker (FFU)

har jeg fått opplyst at personer som bor i Sverige og mottar all sin pensjon fra Norge skal betale 3% trygdeavgift til Norge. Dette for å dekke utgiftene til sykehjelp og lignende for pensjonistene.

Samtidig er disse pensjonistene skattepliktige til Sverige. I Sverige er skatten ikke delt opp på samme måte som i Norge, dvs. det ikke skilt ut noen spesiell trygdeavgift. Pensjonistene betaler altså skatt til dekning av sykehjelp og lignende over den svenske skatten. I tillegg betaler man avgift for det samme til Norge.

Jeg har hatt henvendelse fra en pensjonist bosatt i Sverige som finner dette sterkt urimelig. Dette er et syn jeg deler. Sverige har et relativt betydelig skattetrykk og det er tungt å bære for en pensjonist når man skal betale for de samme tjenestene to ganger. Jeg finner det rimelig at man i land der det innkreves skatt til dekning av sykehjelp og lignende hadde frafalt 3% trygdeavgift til Norge for norske pensjonister som bor i disse landene.

Svar:

Representanten Ulf Erik Knudsen oppgir som bakgrunn for spørsmålet at det dreier seg om personer som bor i Sverige og mottar all sin pensjon fra Norge, og som betaler 3% trygdeavgift til Norge for å dekke utgiftene til sykehjelp og liknende. Samtidig er disse pensjonistene skattepliktige til Sverige.

Det er riktig at pensjonister som er skattepliktige til Sverige og trygdeavgiftspliktige til Norge, til dels kan sies å betale for helsetjenester to ganger. Dette skyldes etter min vurdering en svakhet i det internasjonale regelverket, noe som for så vidt også er erkjent i de øvrige EØS-land. Mulighetene for skjevheter oppstår fordi retten til beskatning og retten til å kreve trygdeavgift kan ligge til forskjellige land, samt at finansieringen av helsetjenestene generelt skjer på ulike vis. Innkreving av personskatt er ikke koordinert i EØS-avtalen, mens trygdeforhold, herunder trygdeavgifter, er det.

Norske pensjonister har etter EØS-avtalen rett til å bosette seg i andre avtaleland og få utbetalt pensjonen sin der. Bostedslandet skal gi nødvendig sykebehandling etter sine regler, men for Norges regning. Norge har med andre ord betalingsansvaret for helsetjenester og medisinsk stønad til personer som er bosatt i andre EØS-land og som utelukkende mottar norsk pensjon. Norske myndigheter har da etter EØS-avtalen (Rådsforordning (EØF) nr 1408/71 artikkel 33) en korresponderende enerett til å kreve inn trygdeavgift for sykedekning. Pensjonister som mottar sykebehandling som Norge har det endelige økonomiske ansvar for, må betale 3% i trygdeavgift. Dette gjelder uavhengig av om pensjonisten er bosatt i Norge eller i et annet avtaleland.

De nordiske landene har avtalt at det ikke skal foretas refusjon mellom landene av utgifter til sykebehandling gitt av bostedslandet til en pensjonist fra et annet nordisk land. Slik oppnår man store administrative besparelser, og man regner med at beløpene, i hvert fall over tid, vil gå om lag opp i opp. EU-kommisjonen har slått fast at en slik avtale ikke røkkes ved prinsippet om at det er det land som har det økonomiske ansvar for pensjonisten som også har rett til å kreve inn trygdeavgift.

Norge er på grunn av EØS-avtalen forpliktet til å gi sykebehandling for Sveriges regning til svenske pensjonister bosatt i Norge. Norge har ikke rett til å kreve syketrygdeavgift av disse pensjonistene fordi innkreving av en eventuell slik avgift er eneretten til det land som er ansvarlig for å dekke utgiftene til sykebehandling, i dette tilfellet Sverige. På samme måte er Sverige forpliktet til å gi sykebehandling for Norges regning til norske pensjonister bosatt i Sverige. Eneretten til å innkreve syketrygdeavgift er da Norges. Oppgjørsmåten mellom landene, refusjon eller motregning, er etter min mening uten betydning i forhold til den enkeltes rettigheter og plikter. Administrative oppgjørsavtaler om refusjonsavkall og motregning kan ikke få direkte innvirkning på hva den enkelte skal betale i avgift. Dette ville i tilfelle føre til urimelig forskjellsbehandling og tilfældigheter, hvor den enkeltes plikter og rettigheter avhenger av hva de berørte land har kommet fram til seg imellom rent administrativt.

En løsning som går ut på at man etter intern norsk rett helt skulle gi avkall på trygdeavgift dersom vedkommende er bosatt (og evt skattepliktig) i et annet land enn Norge, selv om Norge er kompetent land mht sykebehandling, er etter min mening ikke holdbar. Det vil med full rett oppleves som urimelig og urettferdig

at norske pensjonister bosatt i Norge må betale denne avgiften, mens norske pensjonister i utlandet skulle slippe selv om Norge faktisk dekker sykebehandlingsutgiftene for vedkommende, enten ved refusjon eller motregning.

Den foreslåtte løsningen vil neppe kunne begrenses til å gjelde bare i forhold til Sverige eller land med liknende skattefinansieringsordninger (jf. likebehandlingsbestemmelsen i forordningen artikkel 3), men vil måtte gjøres gjeldende i forhold til alle land som er omfattet av EØS-avtalen. Det vil følgelig også medføre en relativt betydelig inntektssvikt dersom en skulle gi avkall på norsk trygdeavgift fra norske pensjonister som er bosatt i andre EØS-land og evt skatter der. Dette er også et forhold som må veies mot hensynet til konkret rimelighet.

Jeg kan derfor ikke se at regelverket fra norsk side praktiseres på en urimelig måte. Etter mitt syn er det både juridisk korrekt og materielt berettiget at Norge innkrever trygdeavgift av personer som man må dekke sykebehandling for.

Jeg er selvfølgelig enig i at pensjonister som er skattepliktige til Sverige (eller andre land) og trygdeavgiftspliktige til Norge ikke burde risikere å betale for de samme helsetjenester to ganger.

Jeg er imidlertid ikke enig i at det riktige i denne situasjon vil være at Norge frafaller kravet om trygdeavgift i land der det innkreves skatt til dekning av sykehjelp og liknende. I realiteten er forholdet at det er bostedslandet som i dette tilfelle får dekket sine utgifter dobbelt opp, én gang gjennom skatten og én gang gjennom oppgjøret fra Norge (hva enten dette skjer gjennom summarisk refusjonsoppgjør eller motregning mot tjenester dekket i Norge). Sett fra norsk side er det ingen nettogevinst å frafalle, idet avgiftsinntektene kun dekker våre betalingsforpliktelser. Det er derfor mer naturlig at det var bostedslandet som avsto fra å ta seg dobbelt betalt for noe de allerede har fått godtgjørelse for.

Når det gjelder spørsmålet om evt. oppfølging, vil jeg bemerke:

Sosial- og helsedepartementet er kjent med at det er debatt rundt den manglende skattekoordineringen i fellesskapsretten, og at Europakommisjonen vurderer regelverket på området og arbeider med å finne forslag til løsning på skatteproblematikken i fellesskapsrettslig sammenheng. Så lenge situasjonen med innkreving av trygdeavgift er regulert i EØS- avtalen og derfor avhenger av rettstilstanden i EU, er det lite vi kan gjøre for å endre situasjonen i dette henseende.

Dersom det er riktig at en del av den svenske landstingsskatten er øremerket helseformål, kan det reises spørsmål om dette er et forhold som kan tenkes å komme inn under artikkel 33 nr 2 i forordningen 1408/71. Bestemmelsen setter forbud for bostedsstaten ikke bare mot innkreving av syketrygdeavgift fra pensjonister som utelukkende mottar pensjon fra andre EØS-land, men evt også mot «avgift eller tilsvarende beløp for å dekke ytelser ved sykdom og svangerskap eller fødsel».

Sosial- og helsedepartementet har tatt spørsmålet opp med svenske myndigheter, og bedt om en vurdering. Etter de svenske myndigheters redegjørelser for landstingsskatten i brev av 12. august 1996 og 7. oktober 1997 finner jeg imidlertid ikke å ha grunnlag for å hevde at landstingsskatten er en slik særskatt eller at Sverige formelt handler i strid med EØS- avtalen ved å innkreve svensk landstingsskatt av norske pensjonister bosatt i Sverige. Jeg kan derfor ikke se at det er grunnlag for oss til å forfølge saken videre.

En nærmere avklaring av dette, forutsetter at vedkommende pensjonist selv tar saken opp for svenske domstoler. Som påpekt i Sivilombudsmannens Melding for året 1998 (Dokument nr 4 (1998-99)), vil vedkommende evt også kunne ta spørsmålet opp med Europakommisjonen som er ansvarlig for å overvåke at medlemslandene i EU overholder EØS- retten.

En annen side av saken er at årsaken til at vedkommende norske pensjonist er skattepliktig til Sverige, er at Norge i motsetning til alle de øvrige nordiske land ikke benytter seg av sin rett til kildebeskatning etter artikkel 18 i den nordiske skatteavtalen.

Spørsmålet om hvilket land som har rett til å skattlegge pensjonister bosatt i et annet nordisk land, reguleres av den nordiske skatteavtalen. Finansdepartementet er ansvarlig departement for denne avtalen. Hovedtrekkene i ordningen etter avtalen er imidlertid at det land som utbetaler pensjonen, også har førsteretten til å beskatte dem. Dersom utbetalingslandet ikke benytter seg av beskatningsretten etter artikkel 18, kan bostedslandet beskatte pensjonene, idet bostedslandet etter artikkel 26 nr 2 i avtalen er gitt en subsidiær beskatningsrett i slike tilfeller.

Sverige er følgelig i sin fulle rett etter skatteavtalen når de beskatter norske pensjonister i Sverige. Vi får mange brev fra norske pensjonister, også minstepensjonister, som opplever det som lite gunstig å måtte skatte der i stedet for til Norge.

Jeg har tatt spørsmålet opp med Finansdepartementet som opplyser:

«Trygdeforhold, herunder innkreving av trygdeavgift, er koordinert ved EØS-avtalen. Retten til beskatning er koordinert ved skatteavtaler, som med unntak av den nordiske skatteavtalen, er bilaterale. Etter de fleste skatteavtaler inngått mellom land i EØS (herunder også de fleste skatteavtaler inngått av Norge) skal pensjoner (med unntak av offentlig tjenstepensjon) bare skattlegges der vedkommende pensjonist er bosatt, jf OECD's mønsteravtale artikkel 18. Etter EØS-avtalen skal derimot trygdeavgift på pensjoner innkreves i det land som utbetaler pensjonen, forutsatt at vedkommende pensjonist utelukkende mottar slik pensjon. Dersom bostedslandet inkluderer en «trygdeavgiftsdel» i skatten, vil pensjonisten derfor betale for trygdeavgift to ganger. Dette er tilfellet overfor Sverige. Forholdet til kildeskatt på pensjoner, omtales nærmere til slutt i dette brevet.

Norge ilegger med andre ord ikke kildeskatt på utbetaling av pensjoner til personer bosatt i utlandet, slik de andre nordiske land gjør. Det er en rekke grunner til dette. Hovedgrunnen er at pensjoner bør beskattes i det land hvor mottakeren er bosatt, fordi det er her han/hun benytter seg av infrastruktur, sosiale velferdsgoder osv. Videre er det bare noen få av de skatteavtalene Norge har inngått som gir Norge som utbetalingsland full beskatningsrett til pensjoner utbetalt til personer bosatt i utlandet. Dette er i tråd med hva som er vanlig blant land i EØS. Etter de fleste skatteavtaler inngått mellom land i EØS skal pensjoner (med unntak av offentlig tjenstepensjon) bare skattlegges der vedkommende pensjonist er bosatt, jf OECD's mønsteravtale artikkel 18. Fordi de andre nordiske land har et avvikende system, gjør

den nordiske skatteavtalen et unntak ved å gi utbetalingslandet rett til å beskatte pensjoner. Dette innebærer at Norge, selv med intern hjemmel til å legge kildeskatt, bare vil kunne beskatte visse typer pensjoner i forhold til et begrenset antall land. Jeg legger ved kopi av et brev av 23. september 1998 til Nordisk Ministerråd fra Finansministeren, hvor det på sidene 2-4 fremgår nærmere hvorfor Norge ikke har innført kildeskatt på pensjoner.

Videre bemerkes at den nordiske skatteavtalen artikkel 26 punkt 4 på visse vilkår gir rett til et fradrag på SEK 20 000 ved beskatningen av norsk pensjon i Sverige. En nærmere beskrivelse av regelen finnes også på side 10-11 i St prp 5 (1996-97). Fradraget er blant annet ment å kompensere for de særfradrag for alder og uførhet som man får ved beskatningen i Norge. For å lette gjennomføringen av dette fradraget, både for skattyter og svenske skattemyndigheter, pågår det et nært samarbeid mellom norske og svenske skattemyndigheter. Norge oversender opplysninger til Sverige der det blant annet fremkommer hvem som har krav på dette fradraget i Sverige. På bakgrunn av de oversendte opplysningene vil skattytere som har krav på slikt fradrag normalt få dette automatisk ved beskatningen i Sverige.

For øvrig kan det tilføyes at dersom man velger å bosette seg i et annet land, er det slik at man også må la seg beskatte der etter det landets regler. Det bør også nevnes at det forekommer svært sjelden internasjonalt at skatteavtaler inneholder regler som gir særlige fradrag ved beskatningen. I den nordiske skatteavtalen har man derfor gått lenger enn hva som er vanlig ved å innføre det særskilte fradraget på SEK 20 000.»

Kopi av brev av 23. september 1998 fra Finansministeren til Nordisk Ministerråd vedlegges.

Vedlegg til svar:

Brev fra Finansdepartementet til Nordisk Råd, Den norske delegasjonen ved stortingsrepresentant Berit Brørby Larsen, om skattlegging av pensjoner til personer bosatt i utlandet (Sverige).

Datert 23. september 1998.

Referanse: 98/7418 SA.

Spørsmål nr. 282.

Innlevert 11. mai 1999 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim.

Besvart 20. mai 1999 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«I programmet «Sentrum» på TV-2 uttalte barne- og familieministeren at vi nå nærmer oss målet om full barnehagedekning.

Hvordan vurderer Regjeringa de rapportene som kommer fra flere av landets kommuner, eksempelvis Lier, der etterspørselen etter private og kommunale barnehageplasser er stor, og mener statsråden nå at målet om full barnehagedekning vil bli nådd i løpet av år 2000?»

Svar:

I programmet «sentrum» på TV-2 uttalte jeg at vi nærmer oss målet om full barnehagedekning. Dette mener jeg fortsatt er riktig. I den siste offisielle statistikken fra Statistisk sentralbyrå per 15.12.97 om barnehager, ser man at 59,9 prosent av barn i aldersgruppen 1-5 år har en barnehageplass.

Jeg er kjent med at det er store geografiske forskjeller både i etterspørsel/behov og i dekningsgrad. Av våre fylker hadde Oslo den beste dekningsgraden der vel 61 prosent av barna (0-5år) hadde barnehageplass. Lavest dekningsgrad var det i Østfold og Rogaland hvor knapt 44 prosent av barna under 6 år hadde et barnehagetilbud. Jeg er også kjent med at det er minst like store forskjeller mellom kommunene i fylkene.

Når jeg likevel sier at vi nærmer oss målet om full behovsdekning, er det på bakgrunn av at stadig flere kommuner (ca. 1/3, iflg. Asplan Viak) melder om full dekning eller overkapasitet og svært mange kommuner alt har nådd eller nærmer seg dette målet. Det betyr ikke at jeg ikke er kjent med at behovet fortsatt er større enn tilbudet i mange norske kommuner. Den største udekkede etterspørselen er for barn under 3 år.

Jeg har en viss forståelse for at kommunene er usikre på hvordan innføringen av kontantstøtten vil påvirke etterspørselen etter barnehageplasser for denne aldersgruppen. Asplan Viak Trondheim fikk derfor i oppdrag av Barne- og familiedepartementet (våren 1999) å vurdere hvordan kontantstøtten påvirket barnehagetilbudet i 40 norske kommuner. Tilbakemeldingene fra barnehageadministrasjonene i disse kommunene var generelt sett at det var for tidlig å si noe om hvilke konkrete virkninger kontantstøtten har på behovet for barnehageplasser. I omtrent 30 prosent av kommunene mente de at det

var en redusert etterspørsel av barnehageplasser for barn under 3 år, mens det for barn over 3 år var liten eller ingen endring. Denne undersøkelsen viser blant annet at det kan være vanskelig, så tidlig etter innføringen av kontantstøtten, å slå fast hva full barnehagedekning egentlig vil være i enkelte kommuner. Konkretiseringen av behovet og definisjonen av full behovsdekning varierer med flere titalls prosent fra kommune til kommune.

Det er et problem at enkelte kommuner ennå ikke har tidfestet målet om full behovsdekning, mens andre har satt dette tidspunktet senere enn år 2000. Det sier seg selv at nasjonale målsettinger også må få gjennomslag i den enkelte kommune dersom full behovsdekning skal være oppnådd i løpet av år 2000. Samtidig registrerer vi at Husbanken hittil i år har mottatt langt flere byggesøknader enn i hele fjor.

Departementet er i gang med å innhente nye og mer oppdaterte tall og planer fra samtlige kommuner. Dette vil gi et tilstrekkelig grunnlag for å kommentere tidspunktet for full behovsdekning i landets kommuner. Arbeidet og resultatet vil være klart når barnehagemeldingen legges frem i høst.

Regjeringen står fast ved at alle som ønsker det skal få barnehageplass. Regjeringens mål om reell valgfrihet for småbarnsfamiliene kan bare oppnås ved at barnehagetilbudet enten blir et reelt alternativ til eller en reell kombinasjonsløsning til barnehagetilbud.

Spørsmål nr. 283.

Innlevert 11. mai 1999 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 20. mai 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Ad: Vietnamesisk borger NGO, Van Viet.

Kan Justisministeren bidra til at familien kan bli i Norge til den yngste datteren har gjennomført videregående skole ?

4 vedlegg til spørsmål:

Vedlegg 1.

Brev til stortingsrepresentant Grete Knudsen fra LO i Bergen og Omland angående vedtak om utvisning av vietnamesisk borger Van Viet Ngo.

Brevet er undertegnet av Ingunn Gjerstad.

Datert 24. mars 1999.

Vedlegg 2.

Brev fra Justisdepartementet til Utlendingsdirektoratet vedrørende vedtak om utvisning - Borger av Vietnam - Ngo, Van Viet, F. 18.06.53 - Begjæring om omgjøring.

Referanse: FK: 89018099-004 FJA 2 HTE/RHW.

Datert 5. februar 1999.

Vedlegg 3.

Brev fra advokat Odd A. Drevland til Justisdepartementet, Utlendingsavdelingen, vedrørende vedtak om utvisning - Borger av Vietnam Ngo Van Viet F. 18.06.53, FK.NR. 89018099 - Begjæring om omgjøring.

Datert 24. april 1998.

Vedlegg 4.

Brev fra Utlendingsdirektoratet, juridisk avdeling, til Bergen Politidistrikt v/utlendingsavsnittet, vedrørende utvisning - Borger av Vietnam - Ngo, Viet Van F. 18.06.53.

Referanse: 89018099-004/IH.

Datert 6. oktober 1997.»

Begrunnelse:

Som statsråden er kjent med vil familiens bosted (på grunn av tradisjon) i høy grad være avhengig av hvor far bor.

Svar:

Van Viet Ngo ble endelig utvist fra Norge, i medhold av utlendingsloven § 29 første ledd bokstav b, ved Justisdepartementets vedtak av 30.06.98. Utvisning ble opprettholdt etter at departementet behandlet begjæring om omgjøring 05.02.99. Ny begjæring om omgjøring er til behandling.

Når man vurderer hvorvidt vilkårene for utvisning er til stede må man ta stilling til om utvisning vil innebære et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller hans nærmeste familiemedlemmer. Hensynet til Van Viet Ngos familie er således vurdert av departementet uten at man har funnet at utvisningen innebærer et uforholdsmessig tiltak overfor ham eller hans familie.

Vedtaket innebærer at Van Viet Ngo plikter å forlate Norge. Jeg ønsker imidlertid å understreke at familien ikke er omfattet av utvisningsvedtaket og at de kan fremme søknad om oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag. Det er således opp til familien selv å vurdere om de ønsker å reise til Vietnam sammen med Van Viet Ngo eller fremme søknad om oppholdstillatelse i Norge på selvstendig grunnlag.

Spørsmål nr. 284.

Innlevert 14. mai 1999 av stortingsrepresentant Helene Falch Fladmark.

Besvart 21. mai 1999 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Dagens regelverk for folkeregistrering av studenter åpner ikke for at studentene kan velge å registrere seg på studiestedet. Dermed mister studentene muligheter til å benytte seg av enkelte velferdstilbud eller engasjere seg politisk på studiestedet. Vil finansministeren ta initiativ til at dette regelverket blir endret slik

at den enkelte student kan velge hvorvidt vedkommende skal være folkeregistrert på studiestedet eller hjemstedet?»

Begrunnelse:

I henhold til Forskrift om folkeregistrering av 4. mars 1994 blir studenter folkeregistrert der de hadde sitt bosted før utdanningen ble påbegynt, så sant ikke spesielle forutsetninger er oppfylt. I henhold til gjeldende praksis kan man bare melde flytting til studiestedet dersom man både har skaffet seg selvstendig bolig, kun er hjemme på korte besøk til jul, påske og sommer, ikke tar feriejobb i hjemkommunen, er over 20 år eller er samboende.

Dagens regelverk fører til problemer for studenter som ønsker å være folkeregistrert på studiestedet selv om ikke alle disse kravene er oppfylt. Studentene kan i mange år være forhindret fra å benytte seg av velferdsordninger på det stedet de tross alt bor, og de kan heller ikke engasjere seg politisk i studiekommunen/fylket.

Skattedirektoratet har i høringsuttalelse av 12. november 1996 foreslått at forskriftens § 2 nr. 5 ikke lenger gjøres gjeldende for de som har oppnådd myndighetsalder. Dermed vil studentene som hovedregel bli folkeregistrert på studiestedet. Ved denne løsningen vil studenter som ønsker en fortsatt tilknytning til hjemkommunen miste denne muligheten, samt muligheten for politisk engasjement på hjemstedet.

Studenter i dag er en mindre homogen gruppe enn tidligere, både aldersmessig og sosialt. I sammenheng med den nye kompetansereformen vil det bli enda større variasjoner innefor studentgruppen. Det er derfor viktig å legge opp til et regelverk som tar hensyn til studentenes ulike utgangspunkt og behov, både sosiale forhold, men også studentenes borgerrettigheter, bla retten til å stille til og delta i valg.

På bakgrunn av dette vil det være ønskelig å endre regelverket slik at studenten selv kan velge hvor vedkommende vil være registrert.

Svar:

I henhold til forskrift av 4. mars 1994 om folkeregistrering § 2 nr 5 er utgangspunktet at en enslig student regnes som bosatt i den kommune vedkommende hadde sitt bosted før utdanningen ble påbegynt. Unntak gjelder dersom forholdene forandrer seg slik at det blir naturlig å regne studenten for å være bosatt på studiestedet. Dette avgjøres ved en skjønnsmessig helhetsvurdering, hvor en rekke momenter inngår. Brytes tilknytningen til det tidligere bosted, regnes studenten for å være bosatt på oppholdsstedet.

Dersom studenten er gift, registrert som partner eller har barn, registreres vedkommende der det felles hjem ligger.

Dette innebærer at enslige studenter som opprettholder en viss kontakt med foreldrehjemmet, fortsatt blir bostedsregistrert der, selv om de skaffer seg egen bolig i studiekommunen og selv anser seg utflyttet fra foreldrehjemmet.

Disse særreglene omfatter ikke bare studenter i egentlig forstand, men alle enslige personer som oppholder seg i en annen kommune for å få undervisning. Det gjelder ingen aldersgrense oppad for registrering av disse i foreldrekommunen. Særreglene representerer et betydelig unntak fra hovedregelen om at enslige personer over 22 år anses bosatt i egen, selvstendig bolig der de har sin overveiende døgnhvile, og ikke i foreldrehjemmet (selv om de har god kontakt med dette fortsatt). Særreglene reiser en del praktiske problemer, bl a når studenten gradvis blir mer og mer yrkesaktiv i studiekommunen (ved siden av, og noen ganger til fortrengsel for studiene).

Særreglene gjelder i prinsippet ikke ved bestemmelse av skattemessig bosted. En lang rekke enslige studenter i de større byene skal derfor stå i folkeregisteret i foreldrekommunen, men i skattemanntallet i studiekommunen. De skal da skatte til studiekommunen av lønnsinntekter, renteinntekter mv, uten pendlerfradrag for besøksreiser til foreldrehjemmet. Slike ulike registreringsregler for enslige studenter folkeregister og skattested innebærer et avvik fra det hovedprinsipp vi i Norge ellers har lagt til grunn om mest mulig like registreringsregler for skattested og folkeregister. Praktiseringen av skattereglene er antakelig noe usikker på dette område, med den følge at de faktiske registreringsforskjeller trolig er noe mindre enn det korrekte etter regelverket.

De utfredsstillende sider ved regelverket og praktiseringen av det er bakgrunnen for en revisjonsprosess som startet i Skattedirektoratet i 1996. Etter høring har direktoratet sendt sine forslag til Finansdepartementet. Forslagene går i retning av fjerning

av særregler til fordel for registrering etter de alminnelige regler for unge pendlere og andre som ikke lengre har sin overveiende døgnhvile i foreldrehjemmet. Saken er nå under vurdering her.

Vurderingen kompliseres av at en mer omfattende omregistrering av ungdom under utdanning fra foreldre kommunene til utdanningskommunene ville lede til merkbare forskyvninger i registrert folketall og alderssammensetning i disse kommunene. Folketall og alderssammensetning er viktige kriterier for fordelingen av statens budsjettoverføringer til kommunene. Derfor må kommuneøkonomien trekkes inn i vurderingen, selv om dette strengt tatt ligger utenfor det registreringsfaglige tema. Et nært samarbeid med Kommunaldepartementet er nødvendig i saken.

Finansdepartementet har også regelverket om skattested for enslige pendlere til vurdering. Etter dagens regelverk, som stammer fra 1977, er matlagingsmulighetene i boligen på oppholdsstedet et nokså avgjørende kriterium for de fleste enslige over 22 år. Formålet med en revurdering er bl a å søke etter bedre kriterier for når skattestedet skal skifte fra oppvekstkommunen (foreldrehjemmet) til oppholdskommunen. Det vil være naturlig å vurdere situasjonen for både studerende ungdom og yrkesaktiv ungdom i denne forbindelse, bl a fordi også mange studenter har skattepliktige arbeidsinntekter (deltid, sesongarbeid mv) under studiene.

Det dreier seg således om omfattende og sammensatte vurderinger her i Finansdepartementet. Arbeidet med dette vil fortsatt ta noe tid. Jeg tar sikte på å legge resultatet av vurderingene frem for Stortinget.

Spørsmålsstillerens forslag om å gjøre registreringsstedet valgfritt for studenter som både har bolig i studiekommunen og fortsatt kontakt med foreldrehjemmet, kan være problematisk. Det kan reises innvendinger mot en valgfri registrering, særlig fordi det i utgangspunktet bør være de faktiske forhold som bestemmer hvor en person i Norge skal anses bosatt i forvaltningsmessig henseende, ikke vurdering ut fra hensiktsmessighet, foretatt av den enkelte. Objektive kriterier er normalt å foretrekke, selv om de ikke kan ta hensyn til alle mulige variasjoner i måten å innrette sitt liv og sitt boforhold på. Først må en i alle fall se hvor langt det er mulig å komme med objektive kriterier i en reformprosess. Den endelige vurdering bør derfor skje som ledd i denne prosessen som nevnt.

Spørsmål nr. 285.

Innlevert 18. mai 1999 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 25. mai 1999 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Hvordan kan Utenriksministeren forsvare å kalle den fremforhandlede bilaterale avtalen mellom Norge, Russland og Island for en Smutthullavtale for å gi inntrykk av at uregulert overfiske i Smutthullet nå er under kontroll?»

Begrunnelse:

Den fremforhandlede avtalen mellom Norge, Russland og Island framstilles som om Smutthullet nå stenges for uregulert fiske. Dette er, for å si det mildt, å kaste blå i øynene på Stortinget som til slutt skal ratifisere denne avtalen.

Island satser nå for fullt med rekefiske i Smutthullet. Reke er ikke med i den såkalte Smutthullavtalen. Det er en kjent sak at man kan få store mengder torskeyngel som bifangst i reketrål og norske fartøyer er pålagt strenge restriksjoner med bla skillerist og kystvakta stenger felt med for mye innblanding av torskeyngel for norske fiskere. Disse restriksjonene gjelder selvsagt ikke for islandske trålere, da de fisker i internasjonalt farvann og heller ikke er bundet av den bilaterale avtalen som er inngått og blir kalt Smutthullavtalen. Avtalen forhindrer heller ikke andre lands fartøy eid av islandske eller andre redere å starte fiske i Smutthullet og dermed fiske seg til rettigheter.

Ved å ratifisere denne avtalen åpner vi ei dør som ble lukket ved innføringen av 200 nautiske mils økonomiske soner. Dette er særdeles farlig og urovekkende for den norske kystbefolkningen.

Avtalen må ikke ratifiseres, det må derimot satses sterkt på å få i stand den internasjonale avtalen om fiske på det åpne hav. Dessuten er denne avtalen ikke balansert. Verdien av den torsk og bifangst Island har fått, utgjør 70-80 millioner kr pr. 1999. Den fangst Norge får tilbake utgjør maks 7 millioner 1999 kroner. I tillegg er det lagt så strenge restriksjoner på den norske gjenfangsten at kvoten neppe blir tatt. Denne avtalen er en ren gave til Island og den stenger slett ikke Smutthullet og må derfor stoppes.

Svar:

Det fulle navnet på den trilaterale avtalen er

«Avtale mellom Norges regjering, Islands regjering og Den russiske føderasjons regjering om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet». Avtalen nevner ikke Smutthullet som sådan. Når vi likevel trygt kan kalle den for «Smutthull-avtalen,» skyldes dette at avtalen gjør slutt på det uregulerte islandske torskefisket i Smutthullet i Barentshavet.

Dette var hele tiden hovedmålsettingen for de forhandlingene som skiftende norske regjeringer har ført om denne saken gjennom mange år. Bakgrunnen var at om lag tre firedeler av torskefangstene i Smutthullet i perioden 1993-98 ble tatt av fartøyer under islandsk flagg. Regjeringen mener derfor avtalen bringer oss et langt skritt videre mot en enhetlig forvaltning på kyststatenes, det vil i denne sammenheng si Norges og Russlands, premisser av fiskeressursene i våre nordlige farvann.

Avtalen løser ikke alle problemer. Representanten Bastesen peker selv på situasjonen for reke. På grunn av usikre biologiske data har det vært vanskelig å oppnå en totalregulering av denne bestanden. Smutthull-avtalen gjør her ingen forskjell i den ene eller annen retning. For øvrig kan det vises til at vårt forvaltningsregime i Vernesonen rundt Svalbard består som før.

Selv om Smutthull-avtalen ikke omfatter uregulerte bestander som reke, har den likevel skapt en ny samarbeidssituasjon i forholdet til Island som gjør det mulig å løse akutte problemer også av denne karakter. Norske myndigheter har nylig fått positiv respons på en anmodning om at det blir innført påbud om sorteringsrist på islandske fartøyer som fisker reke i Smutthullet, for å hindre bifangst. Slik sett har Smutthull-avtalen normalisert de fiskeripolitiske forbindelsene mellom to naboland på en måte som setter begge i stand til mer effektivt å håndtere felles problemer.

Representanten Bastesen viser til den angivelig manglende balansen i avtalen. Etter Regjeringens oppfatning må også avtalens prinsipielle sider tas med i en slik beregning. Blant disse er Islands forpliktelse til å motvirke forsøk på å omgå avtalen ved å omregistrere fartøy og til å nekte landing av fangst og anløp av fartøy som har drevet virksomhet som er i strid med avtalen. At Island forplikter seg til ikke å fiske lodde i Barentshavet, og at kvotebyttet bortfaller dersom den norsk-russiske fiskerikommisjonen fastsetter total fangstkvote til mindre enn 350 000 tonn, teller også med i en totalvurdering av balansen i avtaleverket. Ut fra en slik betraktning anser Regjeringen at avtalen og protokollen er uttrykk for en rimelig balanse i de bilaterale fiskeriforbindelsene mellom Norge og Island.

Dokument nr. 15:26.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 286.

Innlevert 18. mai 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 27. mai 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«I en pressemelding fra Forum for arbeidstrening hevdes det at Arbeidsmarkedetaten nå endrer godtgjøringen til sosialt yrkeshemmet ungdom på tiltak fra lønn til kursstønad og sosialhjelp. Endringen skjer uten politisk behandling. Deltakerne skal ikke lenger betale skatt og opparbeide rettigheter til sykepenger etc. Medfører disse påstandene riktighet og hva er i såfall begrunnelsen for dem?

Vedlegg til spørsmål:

PRESSEMELDING/Følgeskriv til debattheft.

Dette er en pressemelding fra Forum For Arbeidstrening som er en interesseorganisasjon for arbeidstreningstiltak som jobber med sosialt yrkeshemmet ungdom i Norge.

Arbeidsmarkedetaten legger om tiltak rettet mot denne gruppa. De skal ikke motta lønn for det arbeidet de utfører, men få kurspenger og sosialstønad. Brutto lønn i dag er kr. 9990,- pr. mnd.

Dette gjelder i hovedsak unge personer som har vært langtidsmottakere av sosialhjelp. En viktig målsetting for deltakerne er å bli uavhengig av sosialhjelp. Å gå over fra lønn til stønad skaper fortvilelse og harme.

Deltakerne skal ikke lenger betale skatt og opparbeide seg rettigheter til sykepenger, feriepenger etc. De kan heller ikke motta lønn fra eventuell arbeidsgiver uten at dette reduserer kursstønaden. Folk blir avhengig av sosialstønad mens de er i tiltak, og blir redusert fra å være bidragsyttere i samfunnet til å bli stønadmottakere.

Dette er en reform ingen tjener på, men som mange taper på. Ingen organiserte grupper ville finne seg i slik behandling uten å mane til kamp. Hvordan rimer dette med ny Stortingsmelding om «Utjamning av levekår i Norge» som har spesielt fokus på de svakestes situasjon?

Disse endringene har aldri vært politisk behandlet.

I mange fylker planlegger arbeidsmarkedetaten endringer. Ved Osloveien Arbeidstreningssenter i Trondheim trer ordningen i kraft fra 01.07.99.

For å få belyst hva dette innebærer har Forum For Arbeidstrening laget et eget debattheft. Hensikten med hefte er å la deltakere i tiltakene samt andre berørte få komme med sin mening om saken, samt at vi håper det kan bidra til å få satt problemstillingen på dagsorden hos andre som er opptatt av og som har innflytelse på disse personenes levevilkår.

Forum For Arbeidstrening stiller gjerne med representanter til diskusjon og uttalelser i saken.

Kontaktpersoner er: Kari Brinch tlf. 22 80 91 00, ATB-Hasleveien Oslo.

Terje Hillestad tlf. 67 13 50 55, Mølla kompetansesenter Bærum.

Kjetil Røttereng tlf. 73 93 17 30 Trondheim.

Hrønn Thorisdottir for Osloveien Arbeidstreningssenter tlf. 73 93 17 30

Svar:

Sosialt yrkeshemmede kan delta på ulike arbeidsmarkedstiltak. Som kjent varierer støtten til livsopphold i de ulike arbeidsmarkedstiltakene, blant annet etter hvilket formål tiltakene har. Det illustreres ved at det under AMO-kurs og praksisplass ytes kursstønad, mens det eksempelvis ytes individtilskudd

i fase 1 i Arbeidsmarkedsbedriftene, mens det i fase 2 og 3 betales lønn. Individtilskudd tilsvarer stort sett kursstønad.

Det er to arbeidsmarkedstiltak som tidligere har vært spesielt rettet mot sosialt yrkeshemmede som målgruppe. Det gjelder Arbeidstreningsgrupper og Spesielle attføringstiltak (SPA-prosjekt). I St prp nr 1 (1998-1999) Arbeids- og administrasjonsdepartementet viste departementet til at tiltaket Arbeid med bistand har vist seg som et tjenlig tiltak for gruppen sosialt yrkeshemmede og at arbeidsmarkedsetaten derfor i 1998 hadde prioritert å bruke Arbeid med bistand og Arbeidsforberedende trening for denne gruppen, mens bruk av Arbeidstreningsgrupper og Spesielle attføringsprosjekt var tilsvarende redusert. Departementet la til grunn at en slik endring i tiltaksstruktur gir yrkeshemmede et bedre attføringsfaglig tilbud og opplyste at en ville vurdere hvorvidt Arbeidstreningsgrupper og Spesielle attføringsprosjekt etter hvert skal fases helt ut.

En beslutning om slik utfasing er foreløpig ikke tatt, og tiltakstypene eksisterer dermed side om side. Arbeidsdirektoratet opplyser imidlertid at mange kommuner som har drevet arbeidstreningsgrupper, har valgt å legge dem ned og heller opprette Arbeidsforberedende trening og Arbeid med bistand. Dette er en prosess som pågår mellom kommunale myndigheter og arbeidsmarkedsmyndighetene lokalt. Jeg legger til grunn at kommuner som beslutter overgang fra en tiltakstype til en annen er innforstått med hvilke endringer det innebærer og ønsker dette.

Du viser i brevet ditt til at det i pressemeldingen fra Forum for arbeidstrening hevdes at arbeidsmarkedsetaten nå endrer godtgjøringen til sosialt yrkeshemmet ungdom på tiltak fra lønn til kursstønad og sosialhjelp. Dette er ikke riktig. Men som nevnt innledningsvis varierer livsoppholdsytelsen på ulike tiltak. Det gjelder også de tiltak som jeg har vist til foran.

I arbeidstreningsgruppene har deltakerne lønn. Det er satt et tak på lønna, for tida kr 9 990 pr måned. I Spesielle attføringsprosjekt har deltakerne individtilskudd. Deltakere i Arbeidsforberedende trening kan ha ytelser fra folketrygden eller individtilskudd. Ytelsene til deltakere i Arbeid med bistand kan variere ettersom dette tiltaket innebærer støtte i form av faglig bistand og ikke støtte til lønn/livsopphold, jf paragraf 5 i forskriften for tiltaket som lyder: «Det ytes ikke ytelser til livsopphold som del av tiltaket. Den yrkeshemmede kan ha ytelser fra folketrygden, individtilskudd til spesielle attføringstiltak SPA), kombinasjon lønn/trygd eller lønn. Lønn avtales mellom arbeidsgiver og den yrkeshemmede.»

Arbeid med bistand er vurdert som et tjenlig virkemiddel for sosialt yrkeshemmede fordi det gir muligheter for tilrettelegging, faglig bistand og oppfølging i ordinære arbeidsplasser. Overgang fra Arbeidstreningsgrupper til Arbeid med bistand innebærer overgang fra et tiltak der alle deltakerne får lønn, til et tiltak der ytelsen kan variere. Departementet har likevel ment at ytelsestrukturen vil være tilfredsstillende for de fleste, jf at lønn kan ytes, ev etter en periode med individtilskudd.

Jeg er likevel innforstått med at det kan være sosialt yrkeshemmede som har så omfattende yrkeshemminger at det kan være behov for å vurdere om en bør subsidiere arbeidsgivere ytterligere og utover den faglige bistanden. Arbeidsdirektoratet foretar for tiden en gjennomgang av tiltaksstrukturen med sikte på forenkling. I den sammenheng vurderes også tiltakene for sosialt yrkeshemmede.

Spørsmål nr. 287.

Innlevert 18. mai 1999 av stortingsrepresentant Vidar Kleppe.

Besvart 25. mai 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Dag Røsthe fra Lyngdal er blitt nektet registrering av sin bil, en Ferrari 308 GTB, selv om Veimyndighetene lovet Røsthe bilen godkjent som varebil blant annet i møte den 22.7 1998 med Samferdselsdepartementet og Regjeringsadvokaten.

Vil Samferdselsministeren ta et initiativ til at saken blir løst på en tilfredsstillende måte for Dag Røsthe?»

Begrunnelse:

Dag Røsthe får ikke registrert sin bil, en Ferrari 308 GTB som varebil klasse 2, selv om Veimyndighetene ved flere anledninger har lovet Røsthe å godkjenne bilen. Dette ifølge brev av 22.3.1984, 26.5. 1992 og siste gang den 22.7.1998 i møte med departementet og regjeringsadvokaten.

Bilen er fremdeles fortsatt uregistrert etter 15 år.

Veimyndighetene har med stadig varierende begrunnelse nektet å registre bilen. Det at bilen tilfredsstiller alle krav som varebil, kan dokumenteres gjennom uttalelser fra Biltilsynet, Statens Teknologiske Institutt, Eidsivating lagrett, Agder lagrett og Tolldistriksjefen i Vest-Agder.

Dag Røsthe har i denne saken i forhold til andre importører av ombygde biler vært forskjellsbehandlet av myndighetene.

Svar:

Samferdselsdepartementet opprettholdt 19. mai 1993 Vegdirektoratets vedtak av 11. februar 1993, om ikke å godkjenne Ferrari 308 GTB som varebil. Vedtaket ble klaget inn for Sivilombudsmannen, som ikke fant grunnlag for kritikk mot departementet i saken. Røsthe reiste etter dette sak mot staten v/Samferdselsdepartementet.

Staten ble frifunnet i Mandal herredsrett, mens Agder lagmannsrett etter påfølgende anke kom til motsatt resultat. Dommen ble deretter av staten anket til Høyesterett.

Som du viser til ble det 22. juli 1998 avholdt et møte mellom partene med hensikt blant annet å drøfte og klargjøre en del punkter i Røsthes fremstilling av saken. Det ble fra Røsthes side gitt uttrykk for et ønske om en avgjørelse før saken kom til Høyesterett.

I møtet ble det fra Røsthe igjen hevdet at bilen oppfylte de tekniske krav som ble stilt. Dette ble derfor gjennomgått på nytt og det fremkom at fabrikken ikke hadde gitt noen godkjennelse av ombyggingen til varebil. Røsthe hadde ikke forslag til alternative løsninger i saken.

I departementets gjennomgang av saken forut for nevnte møte ble det konkludert med at den kjøretøytekniske dokumentasjon Røsthe hadde fremlagt var mangelfull i forhold til kravene i kjøretøyforskriften, og at kjøretøyet ikke på noe tidspunkt har oppfylt de kjøretøytekniske kravene som stilles i den aktuelle klassen.

Høyesterett avga sin dom i saken 4. september 1998, jf vedlagte utskrift. Som det fremgår av dommen fikk staten medhold i saken på alle punkter. Gyldigheten av Samferdselsdepartementets vedtak er etter dette endelig avgjort.

Etter det jeg kjenner til er det ikke skjedd noe nytt i saken etter Høyesteretts avgjørelse, og saken er dermed avsluttet fra Samferdselsdepartementets side.

På denne bakgrunn finner jeg vanskelig noe grunnlag for å ta initiativ til ytterligere behandling av saken.

Vedlegg til svar:

Norges Høyesterett avsa den 4. september 1998 dom i sak Inr. 55B/1998, nr. 313/1997: Staten v/ Samferdselsdepartementet mot Dag Røsthe.

Spørsmål nr. 288.

Innlevert 19. mai 1999 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker.

Besvart 27. mai 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Internasjonale regler angående luftfart er i dag ikke samordnet når det gjelder flysertifikater. Dette gjør at en som for eksempel flyr jumbojet på de store internasjonale flyplasser, ikke kan konvertere sitt utenlandske sertifikat til norsk uten å ta nye kostbare eksamener. Som bakgrunn for spørsmålet vedlegges korrespondanse mellom Arvid Vollum og Luftfartsverket. Vil Statsråden treffe tiltak til å forenkle regelverket slik at det blir samsvar mellom norske og utenlandske sertifikater?

5 vedlegg til spørsmål:

Vedlegg 1.

CV til Arvid Vollum

Brynjeveien 5 D

7060 Klæbu

Tlf. 72834265

Mob. 95144119

Vedlegg 2.

Privat brev til Luftfartsverket Norge, Avdeling for Flysertifikater fra Arvid Vollum.

Datert 25.06.1998.

Vedlegg 3.

Brev fra Luftfartsverket, Luftfartsinspeksjonen til Arvid Vollum.

Referanse: 9803353.

Saksbehandler Flygeinspektør Jon-Erik Søvik.

Datert 25.09.1998.

Vedlegg 4.

Brev fra Arvid Vollum til Samferdselsdepartementet, vedrørende klage over forvaltningsvedtak for konvertering av mitt flysertifikat hos Luftfartsverket.

Datert 27.10.1998.

Vedlegg 5.

Brev fra Luftfartsverket, Luftfartsinspeksjonen til Samferdselsdepartementet, vedrørende klage over Luftfartsverkets vedtak av 1998-09-25 om konvertering av utenlandsk luftfartssertifikat.

Referanse: 9803353.

Saksbehandler Flygeinspektør Leif Morten Larsen.

Datert 18.03.1999.»

Svar:

Departementet kan bekrefte at internasjonale regler for tiden ikke er tilstrekkelig samordnet når det gjelder flysertifikater.

Det arbeides med å standardisere regelverket innen Europa, og Norge er ett av 19 fullverdige medlemmer i organisasjonen for de felleseuropeiske luftfartsmyndigheter Joint Aviation Authorities (JAA1). JAA utarbeider regelverk på områdene konstruksjon, produksjon, vedlikehold og drift av luftfartøy, herunder sertifisering av flypersonell som det enkelte medlemsland gjennomfører i sitt nasjonale lovverk.

Kravene for sertifisering av flygere er utarbeidet i Joint Aviation Requirements - Flight Crew Licensing (JAR-FCL). Intensjonene med det framtidige regelverket er at behovet for å konvertere et flygebesetningssertifikat skal falle bort imellom de fullverdige JAA-medlemslandene.

Det kan nevnes at det arbeides med harmonisering av kravene mellom luftfartsmyndigheten i USA, Federal Aviation Administration (FAA) og JAA, men dette arbeidet er ikke avsluttet ennå. Videre er det undertegnet en tilsvarende intensjonsavtale mellom Canada og JAA.

De krav som blir stilt i de felleseuropeiske reglene er basert på mange års erfaring innen luftfart og for å ivareta passasjerenes sikkerhet, da det er et stort flysikkerhetsansvar ett land overtar når det utsteder ett flygebesetningssertifikat basert på en utdannelse i ett annet land.

Norge vil i likhet med de fleste andre JAA- medlemsland ventelig innføre JAR-FCL for fly, helikoptre og medisinske bestemmelser (henholdsvis JAR-FCL 1, 2 og 3) i løpet av det kommende året.

Det vises i spørsmålet fra Christopher Stensaker til en sak som gjelder Arvid Vollum. Angjeldende sak er for øyeblikket til behandling i departementet som en klagesak. Saken forventes avgjort ved månedsskiftet mai-juni.

1 JAA består av følgende 19 fullverdige medlemsland:

Belgia
Danmark
England
Finland
Frankrike
Hellas
Irland
Island
Italia
Luxemburg
Monaco
Nederland
Norge
Portugal
Spania
Sveits
Sverige
Tyskland
Østerrike

I tillegg er det 10 kandidatland som forventes å bli fullverdige medlemmer etter hvert som de tilfredsstiller kravene.

Spørsmål nr. 289.

Innlevert 19. mai 1999 av stortingsrepresentant Siri Frost Sterri.

Besvart 27. mai 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Nord-Trøndelag Fylkeskommune søkte i brev av 21.12.98 om å få opprette landslinjeordning for tilbudene VKI anleggsmaskinfører og VKII anleggsmaskinreparatør ved Ole Vig v.g.skole i Stjørdal. Slike tilbud eksisterer ikke i dag i Midt-Norge og er sterkt etterlyst av bransjen. I brev av 8.3.99 ble søknaden avslått av departementet. Vil statsråden revurdere denne avgjørelsen slik at tilbudene også kan opprettes i Midt-Norge?»

Begrunnelse:

I departementets begrunnelse for avslaget heter det:

«I forbindelse med gjeninnføringen av ordningen med landslinjer fra høsten 1996, foretok departementet en gjennomgang av kapasiteten ved landslinjene. I vurderingen av kapasitet legges det vekt på bransjens samlede behov, landet sett under ett. Departementet sitter ikke inne med informasjon som tilsier at kapasiteten på landslinjene innenfor VKI anleggsmaskinfører og VKII anleggsmaskinreparatør bør endres. Departementet vil oppfordre fylkeskommunene til nært samarbeid om de eksisterende tilbud på kryss av fylkesgrensene.»

Maskinentreprenørenes Forbund region 4 som består av fylkene Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag, og som representerer 270 medlemsbedrifter i disse fylkene, opplyser at bransjen har problemer med rekruttering til sine fag pga. mangel på ungdom med slik utdanning. Slike utdanningstilbud finnes i Aust-Agder, Hedmark, Rogaland, Hordaland, Nordland og Finnmark. Høsten 1999 er det til VKI anleggsmaskinfører 523 søkere til 235 plasser og til VKII anleggsmaskinreparatør 88 søkere til 83 plasser. Bransjens registrerte årlige rekrutteringsbehov i region Midt-Norge er på 79 og behov fra bl.a. kommuner og

andre offentlige etater kommer i tillegg. Erfaring viser at mobiliteten blant 16 åringer er lav og at svært få unge fra regionen søker dette tilbudet i de fylkene som har slike landslinjetilbud.

Oversikten over antall søkere og antall elevplasser ved eksisterende landslinjetilbud, og mangel på rekruttering til yrkene i region Midt-Norge tilsier at tilbudene bør opprettes i denne regionen og at en slik utvidelse av tilbudene ikke vil medføre mangel på oppfylling av de øvrige elevplassene på landsbasis.

Svar:

Videregående kurs I anleggsmaskinfører og videregående kurs II anleggsmaskinreparatørfaget tilbys ved 6 skoler i landet. Samlet kapasiteten på VK I anleggsmaskinfører er 300 plasser og på VKII anleggsmaskinreparatørfaget 90 plasser. Det faktiske elevtall per 1. oktober 1998 var henholdsvis 244 og 87. Tall som departementet har hentet inn fra fylkeskommunene viser at det i fjor ble avlagt til sammen 8 fagprøver i skole innenfor disse fagene. Det kan da se ut som om det var 8 elever som ikke fikk læreplass. Søkertall for skoleåret 1999-2000 som departementet hentet inn fra fylkeskommunene i april, viser at det er 239 primærsøkere til VK I anleggsmaskinfører og 107 primærsøkere til VK II anleggsmaskinreparatørfaget. Primærsøker betyr at søkeren har faget som sitt første ønske. I lys av disse tallene kan jeg ikke se at det er grunnlag for å utvide kapasiteten for de to fagene.

Videregående opplæring består av en rekke små fag. For en betydelig del av fagene er søkningen slik at det ikke er behov for klasser i alle fylkeskommunene. For blant annet å ivareta tilbud innenfor små fag har fylkeskommunene etablert et landsomfattende samarbeid om etablering av landsdekkende linjer. I tillegg til landslinjene er det i underkant av 20 landsdekkende linjer som fylkeskommunene samarbeider om.

På bakgrunn av ovenstående vil jeg ikke foreslå å etablere landslinje VK I anleggsmaskinfører og VK II anleggsmaskinreparatørfaget ved Ole Vig videregående skole i Stjørdal. Jeg har da også lagt vekt på at etablering av disse linjene ville medføre betydelig kostnader.

Spørsmål nr. 290.

Innlevert 20. mai 1999 av stortingsrepresentant Sigrun Eng.

Besvart 28. mai 1999 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Kan miljøvernministeren gi eit svar på vegne av de involverte departementer på stoda, og når tiltak skal setjast ut i livet, tiltak som monar?»

Grunngjeving:

Fleirtalet i Samferdselskomiteen har i budsjettinnstillinga 1998/99 blant anna sagt at noko må gjerast for å få ei større vassgjennomstrømning frå Steinsfjorden og ut i Tyrifjorden. Den økologiske ubalansen er fortsett forurolig, til tross for lokale tiltak.

Den krepsestamma som Steinsfjorden er kjendt for lever eit høgst utrydningstrua liv. Eg nemner og bade, rekreasjon og jordbruksvasskjelda. År om anna er vatnet totalt forbudt å bruke. Vi snakkar om ei vedvarande miljøbombe.

Dette var ein samferdselssak, det er no ein miljørak og i tillegg har verneinteressene vakna.

Svar:

Vannkvaliteten i Steinsfjorden har vært dårlig de siste årene. Høyt fosforinnhold har bidratt til stor algeproduksjon, og spredning av vasspest har ført til at situasjonen i Steinsfjorden har blitt stadig mer bekymringsfull. Hole og Ringerike kommuner har på bakgrunn av disse problemene i Steinsfjorden utarbeidet en handlingsplan for å bedre vannkvaliteten. Begge kommunene har enstemmig vedtatt å godkjenne handlingsplanen. Hovedtiltaket i handlingsplanen går ut på å erstatte veifyllingene mellom Steinsfjorden og

Tyrifjorden med bruer, slik at det blir bedre gjennomstrømning av vannmassene mellom Steinsfjorden og Tyrifjorden.

Vegdirektoratet har satt i gang et forprosjekt for å

klarlegge ulike forhold i forbindelse med fyllingene mellom Steinsfjorden og Tyrifjorden på E-16, jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) Samferdselsdepartementet. Forprosjektet skal bl.a. vurdere virkningen på vannkvaliteten i Steinsfjorden dersom fyllingene erstattes med bruer, alternative utforminger av bruer og terreng, samt kostnader ved en eventuell utskifting av fyllingene. Jeg har fått beskjed av samferdselsministeren at forprosjektet nå er avsluttet og at Vegdirektoratet nylig har mottatt rapporten. Vegdirektoratet vil nå gjennomgå rapporten før det trekkes noen konklusjon.

Samferdselsministeren har lovet å komme tilbake til Stortinget når Vegdirektoratet har gjennomgått rapporten, og kommer med sin anbefaling til Samferdselsdepartementet.

Spørsmål nr. 291.

Innlevert 20. mai 1999 av stortingsrepresentant Jan Petter Rasmussen.

Besvart 31. mai 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«På hvilket grunnlag kan Den internasjonale hydrografiske organisasjon, IHO, fatte vedtak som gir ECC AS/PRIMAR eksklusivitet på leveranser av autoriserte elektroniske kart fra Statens kartverk, og vil avtalen som gir eksklusivitet, Nærings- og handelsdepartementets egne juridiske og økonomiske rapporter, herunder vurderinger i forhold til EØS, fortsatt holdes hemmelig?»

Begrunnelse:

I spørretimen 28. april reiste jeg flere spørsmål vedrørende etableringen av den statlige forretningsvirksomheten PRIMAR. Svarene var ikke fyllestgjørende. Dette i kombinasjon med dannelsen av ECC AS (Electronic Chart Centre AS) gjør det nødvendig med et skriftlig oppfølgingsspørsmål.

Selv om IHO har vedtatt at det skal etableres regionale senter, såkalte RENC, så kommer det ikke fram på hvilket grunnlag dette organet kan fatte vedtak som skal være bindende for næringsvirksomhet i Norge.

Avtalen «Arrangement on Cooperation within the Northern Europe RENC», Nærings- og handelsdepartementets egne juridiske og økonomiske rapporter og vurderingene i forhold til EØS holdes hemmelige. Når vil disse bli frigitt?

At Nærings- og handelsdepartementet selv stiller spørsmål om etableringen av ECC AS i forhold til EØS-regelverket kan tyde på at departementet selv føler seg i «et noe urent farvann».

Spørsmålet om alminnelig høring før etableringen av ECC AS har også blitt reist uten reaksjon fra Nærings- og handelsdepartementet.

Det fortoner seg derfor særdeles underlig at den sittende regjering som påberoper seg å være en pådriver for små- og mellomstore bedrifter i distriktene og IT-teknologi, ved etableringen av ECC AS / PRIMAR, legger til grunn at denne selskapskonstellasjonen skal ha enerett på direkte levering av autoriserte digitale kart (ENCer) fra Statens Kartverk, Sjøkartverket og således utelukke direkte levering til allerede etablerte aktører.

I praksis vil PRIMAR med sitt distribusjonskonsept og moderne telekommunikasjon kunne levere dataene og oppdateringene direkte til sluttbrukerne/ fartøyene, hvilket innebærer at PRIMAR vil være i direkte konkurranse med etablerte aktører, herunder C-Map Norway AS.

Det er av avgjørende betydning for arbeidsplassene og den videre utvikling av virksomheten at denne IT-virksomheten i distrikts-Norge sikres fornuftige rammevilkår blant annet lik tilgang til ENCer hos Statens Kartverk på like vilkår som PRIMAR.

Sett i lys av at et selskap som for eksempel C- Map Norway AS har inngått og vil inngå avtaler med andre sjøkartverk om direkte leveranser av ENCer synes det paradoksalt at den sittende regjering bidrar til å

svekke bedriftens eksistensgrunnlag ved å ikke gi C-Map Norway AS lik tilgang på samme vilkår som PRIMAR.

Svar:

Økt bruk av informasjonsteknologi bidrar til sikrere og mer effektiv sjøtransport, og redusert fare for miljøforurensning. Som sjøfartsnasjon er Norge langt fremme i utvikling og bruk av moderne teknologi på dette området. ECC, en divisjon i Statens kartverk med 16 ansatte, lokalisert i Stavanger, har bygget opp en unik kompetanse for forvaltning og kvalitetssikring av sømløse elektroniske sjøkart.

Forretningskonseptet som PRIMAR bygger på har etter hvert utviklet seg slik at det ikke lenger faller naturlig inn som en del av Statens kartverk. Nærings- og handelsdepartementet og Miljøverndepartementet har derfor samarbeidet med sikte på å skille ut ECC fra Statens kartverk, og videreføre virksomheten som et aksjeselskap hvor aksjene forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet.

Det vises til omtale i St prp nr 67 (1998-99) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1999, under kap. 949, med forslag om bevilgning på i alt 30 millioner kroner til opprettelsen av et statlig aksjeselskap.

Den internasjonale sjøkartverkorganisasjonen (IHO) ble etablert ved en internasjonal konvensjon i 1970. Medlemmene av IHO er de enkelte lands sjøkartverk. Organisasjonen arbeider med standardisering, og koordinering hos de enkelte sjøkartverk for å oppnå størst mulig ensartethet i nautiske kart. IHO har tatt initiativ til å etablere regionale enheter, kalt RENC'er, med formål å legge til rette sømløse autoriserte digitale kartdata for skipsflåten.

Ved undertegning av «Northern Europe RENC - Helsinki Accord» og «Agreement on Cooperation within the Northern Europe RENC» (COA), har hittil 10 lands sjøkartverk sluttet seg til at det skal etableres ett regionalt senter i Europa med ansvar for forvaltning, kvalitetssikring og klargjøring for distribusjon av autoriserte elektroniske navigasjonskart til skipsfarten. Slike regionale sentra (RENC - Regional Electronic Navigational Chart Co-ordinating Centre) ventes etablert 5-6 steder i verden. De 10 sjøkartverkene har kommet til enighet om at den nordeuropeiske RENC'en etableres i samarbeid mellom Statens kartverk og det britiske sjøkartverket, og legges til Stavanger. Det er altså sjøkartverkene selv som har forpliktet seg til å levere sine digitale sjøkartdata eksklusivt til RENC'en.

Statens kartverk og UKHO er enige om i fellesskap å etablere og drifte den europeiske RENC'en, lokalisert til Stavanger under navnet PRIMAR. ECC AS vil ved etablering bli den norske operatøren av PRIMAR. Det forventes ikke opprettet flere RENC'er i Europa, slik at dette etter all sannsynlighet blir RENC'en for hele Europa.

Det er i dag et ufravikelig krav fra de europeiske sjøkartverkene at ECC etableres som et 100 % statlig selskap, fordi selskapet skal forvalte, kvalitetssikre og klargjøre for distribusjon autoriserte elektroniske navigasjonsdata. De samarbeidende sjøkartverkene har nedsatt en Advisory Committee som har krevet at PRIMAR ikke skal operere i sluttbrukermarkedet. Dette markedet er forbeholdt distributørene til PRIMAR - herunder f.eks. det italienske firmaet C- MAPs datterselskap i Norge.

Kartverket opplyser at samarbeidsavtalen (MoU) mellom Statens kartverk og det britiske kartverket om opprettelsen av PRIMAR er offentlig og er tilgjengelig ved henvendelse til dem. Videre opplyser Kartverket at avtalen mellom de 10 europeiske sjøkartverkene (COA), har en klausul som krever at alle partene skal godkjenne at detaljer i avtalen gjøres kjent. Statens kartverk kan orientere om hovedpunkter i avtalen, og har tatt initiativ til å få samtykke fra partene om full offentliggjøring.

Nærings- og handelsdepartementet har rutinemessig engasjert et advokatfirma som har sett på de konkurransemessige aspektene ved saken, og som har vurdert etableringen av selskapet med hensyn til EØS-regelverket. Konklusjonen i rapporten er at ECC/PRIMARs virksomhet ikke kommer i konflikt med konkurransereglene. I tillegg er prosjektet for å drive ECC videre på selvstendig basis gjennomgått av et konsulentfirma. De forretningsmessige utsiktene synes å være positive.

Disse dokumentene inneholder forretningsmessige vurderinger, og kan derfor unntas offentlighet. Departementet finner det heller ikke aktuelt å gi innsyn etter bestemmelsene om meroffentlighet.

Etableringen av ECC AS er godt i tråd med Regjeringens mål om at statens kapital kan gjøre en bedre jobb dersom den flyttes fra passive plasseringer i etablerte bedrifter som lett kan skaffe seg privat eierkapital, til heller å bidra til fremveksten av nye, mer risikofylte etableringer.

Spørsmål nr. 292.

Innlevert 20. mai 1999 av stortingsrepresentant Britt Hildeng.

Besvart 27. mai 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Et viktig formål med EØS-avtalen er å sikre personer fri bevegelse innen EØS-området. Denne retten skal omfatte alle, både arbeidstakere, elever, studenter, pensjonister og trygdede. Gruppen «unge uføre» kan imidlertid miste tilleggspensjon ved utflytting, noe som kan undergrave EØS-avtalens intensjoner om bevegelsesfrihet.

Hvordan forstår sosialministeren dette forhold, og vil hun ta initiativ til å få rettet opp eventuelle skjevheter?»

Begrunnelse:

En person ble ufør på grunn av polio. Bl.a som følge av helsesituasjonen oppholdt hun seg i Spania i om lag 20 år, til hun på grunn av barnas utdannings

behov flyttet tilbake til Norge i 1998.

Personen ble innvilget tilleggspensjon i 1993, etter reglene om tilleggspensjon for medfødt eller oppnådd funksjonshemming før fylte 24 år.

Personen har lidelser, bl.a senvirkninger av polio, som tilsier helsefordeler av opphold i varmt klima. Av denne grunn ønsker hun nå å flytte tilbake til Spania, men blir av trygdeetaten opplyst at hun i så fall vil miste tilleggspensjonen.

Ved fortsatt opphold i Norge har personen for øvrig et behandlingsbehov hvis kostnader for det offentlige overstiger verdien av tilleggspensjonen.

Svar:

Det er riktig at et av EØS-avtalens formål er å sikre personer fri bevegelse i hele EØS-området. Reglene om koordinering av trygderettigheter (Rådsforordning (EØF) nr 1408/71 mv) skal bidra til dette. Det er imidlertid ikke riktig at denne forordningen pr i dag omfatter alle. Et forslag om å utvide den til alle som er med i landenes trygdeordninger, er fremmet for EU-rådet, men ennå ikke vedtatt i EU. Den seneste utvidelsen gjaldt studenter og personer under kvalifiserende yrkesmessig opplæring, og ble vedtatt i EU-rådet 8. februar 1999, men er ennå ikke vedtatt som en del av EØS-avtalen.

Grunnen til at den garantert minste tilleggspensjonen ikke utbetales i utlandet, ligger i utgangspunktet ikke i EØS-avtalen, men i folketrygdlovens regler slik de er vedtatt av Stortinget. Etter disse regler kan denne type ytelser bare utbetales i Norge eller til personer som fortsatt er medlemmer av folketrygden under opphold i utlandet. Dette følger av folketrygdloven § 12-3, og er i Ot.prp nr 99 for 1991-92 og Innstilling O. nr 9 for 1992-93 begrunnet i at det dreier seg om en type ytelse som ikke har sammenheng med arbeidsinntekt og innbetalte avgifter, men mer er en rent sosial ytelse knyttet til norske forhold. Flertallet mente det var mest naturlig å forbeholde denne ytelsen for personer som er bosatt og oppholder seg her eller er medlemmer av trygden i utlandet. EØS-avtalen innebærer ingen endringer i forhold til dette. Også etter avtalen er det åpnet adgang til å begrense utbetalingen av ytelser som har slike kjennetegn, til dem som er bosatt i vedkommende land, forutsatt at ytelsen er oppført i et eget vedlegg (vedlegg IIa til Rådsforordning (EØF) nr 1408/71). Den garanterte tilleggspensjonen for unge uføre er oppført i dette vedlegget. Det foreligger altså ikke noe brudd på avtalen.

«Eksportunntaket» for garantert tilleggspensjon er for øvrig ikke absolutt. Så lenge vedkommende er medlem i folketrygden (f eks som bosatt i Norge), beholder vedkommende pensjonen. Det vil i praksis si at man kan være borte fra landet et helt år før det skjer noe, eller evt halve året dersom man gjennomgående oppholder seg utenlands i deler av året flere år i strekk.

Eksportbegrensningen i folketrygdloven ble fremmet av den daværende regjeringen Brundtland og vedtatt i 1992 (mot Senterpartiet og SVs stemmer).

Dersom denne pensjonen skal betales utenlands i større grad enn i dag, er det nødvendig å endre loven (folketrygdløven § 12-3 fjerde ledd, første punktum). Ytelsen vil da komme til utbetaling til norske pensjonister som ellers fyller vilkårene verden over. Deretter er det mest et praktisk og formelt spørsmål å fjerne den norske vedleggsmerkningen om eksportunntak i EØS-avtalen.

Jeg vil peke på at tilsvarende problemer gjør seg gjeldende for botidsbaserte pensjoner og andre ytelser som gis utelukkende på grunnlag av botid her. Det kan gi relativt betydelige merkostnader dersom norske trygdeytelser blir vesentlig mer tilgjengelige enn ytelser fra andre land. Dette må veies mot hensynet til konkret rimelighet.

Spørsmål nr. 293.

Innlevert 21. mai 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 31. mai 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Så vel fiskere som forskere mener at den enorme kongekrabbeøkningen som i disse dager registreres i Finnmark er meget bekymringsfull. Det blir hevdet at utviklingen er ute av kontroll, med de skadevirkninger denne økningen kan bringe med seg. Ifølge media vil ikke fiskeriministeren på kort sikt foreta seg noe i saken.

Tilsier ikke den alvorlige situasjon at statsråden snarest tar opp problemet i den norsk-russiske fiskerikommisjon, med sikte på at kongekrabben kan forvaltes på en forsvarlig måte?»

Svar:

I 1960-årene satte russerne kongekrabbe fra Stillehavet ut i havet ved Murmanskysten. Fra midten av 1970-årene ble enkelteksemplarer tatt som bifangst av russiske og norske fiskere. Norge innførte da totalforbud mot fangst og ilandføring av kongekrabbe. På 80-tallet registrerte man en økning i bifangsten av kongekrabbe, men først våren 1992 ble det tatt større mengder i norsk farvann. Også på russisk side var det i 1992 en økning i kongekrabbebestanden. På møte i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i november samme år forlenget man fangstforbudet, samtidig som man avtalte å intensivere og koordinere forskningsarbeidet i Norge og Russland for å kunne gi kommisjonen råd om forvaltning av denne nye ressursen.

Bestanden forvaltes i dag av Norge og Russland i fellesskap. Siden 1994 har det vært gjennomført en begrenset forskningsfangst etter kongekrabbe. Forskningskvoten for fangstsesongen høsten 1998 - vinteren 1999 var på 30 000 krabber. Dette antallet ble på ekstraordinært møte i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i juni 1998 økt til 50 000 krabber. For fangstsesongen høsten 1999 - vinteren 2000 er antallet økt ytterligere til 75 000 krabber.

Det vil være nødvendig med ytterligere kunnskaper om bestanden før det vil være forsvarlig å igangsette et direkte fiske. Dette fordi den endelige utbredelsen og langsiktige bestandsstørrelsen av kongekrabbe ikke er sikker. Utfra at norsk marin ressursforvaltning bl.a bygger på føre-var prinsippet, er det nødvendig med ytterligere kunnskaper om bestanden før et fiske i større skala kan igangsettes. Gjennom forskningsfangsten søker man å opparbeide tilstrekkelig kunnskap om bestandsgrunnlaget, med sikte på et fremtidig kommersielt fiske etter kongekrabbe.

Kongekrabbebestanden i kyst- og fjordområdene i Øst-Finnmark har vokst kraftig de senere år og eksemplarer av kongekrabben har også blitt registrert helt ned til Vesterålen. Fiskerimyndighetene ser alvorlig på de problemene dette skaper for næringsutøverne og det arbeides med å løse de praktiske problemene bifangst av kongekrabbe medfører for de tradisjonelle fiskeriene. Det er bl.a gjort forsøk med fløyting av garn og torsketeiner som alternativt redskap.

Forvaltningen av kongekrabbe drøftes i de årlige møtene i Den blandete-norsk-russiske fiskerikommisjon. Spørsmålet vil således også bli drøftet på kommisjonsmøte i november. Utgangspunktet for den norske

forvaltningen av kongekrabbe er basert på behovet for et bærekraftig uttak som gir størst mulig vedvarende økonomisk utbytte.

Spørsmål nr. 294.

Innlevert 21. mai 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 28. mai 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«A.S Vinmonopolet har foretatt endringer i sine bestillingsrutiner, som bl.a medfører stans i vareforsendelser til private kunder fra flere utsalg. Det er også foretatt endringer i betalingsprosedyrer, hvor endringene i sum medfører en svekket kundebehandling overfor kunder som er bosatt i lang avstand fra Vinmonopol-utsalg.

Vil statsråden ta initiativ til å rette opp de ulemper omorganiseringen har medført, slik at kunder som bor i distriktene kan få en tilfredstillende kundeservice?»

Svar:

Jeg kan opplyse følgende om A/S Vinmonopolets forsendelsesordning til private kunder:

Vinmonopolet har inngått en avtale med Posten som gir alle kunder med lang reiseavstand til nærmeste vinmonopolbutikk rett til å få varene levert uten fraktkostnader. Ordningen omfatter også Postens 2 400 landpostbud.

Tidligere var forsendelsessalg basert på lokale avtaler. Dette var ikke noen tilfredsstillende ordning verken for Vinmonopolet eller kundene.

Posten har lagt om og sentralisert sine distribusjonsrutiner med et regionalt nett av terminaler. Det er vinmonopolbutikkene i nærheten av disse terminalene som leverer varer til forsendelse. Varene blir fortsatt sendt, men i noen tilfeller fra andre butikker enn før. Varer som for eksempel blir bestilt fra Bø i Vesterålen, vil nå bli sendt fra Harstad, og ikke fra Sortland som tidligere.

Avtalen er gjennomført for området fra Møre og Romsdal til og med Finnmark fylke samt Oppland og Hedmark fra 1. mai 1999 med forsendelse fra 8 butikker. Resten av landet kommer med fra 1. oktober med ytterligere 5 forsendelsesbutikker.

En landsomfattende og ensartet ordning gjør den lettere å bruke og lettere å informere om. Informasjon om ordningen og hvilke butikker som står for salget, bestillingslister samt Vinmonopolets prislister er lagt ut på postkontorene og kan fås av samtlige land

postbud. Dette er en forbedring av forsendelsesordningen i forhold til tidligere.

Kunder som bestiller varer fra Vinmonopolet, vil normalt få varene levert 1 - 3 dager etter at bestilling er mottatt.

Omorganiseringen av forsendelsesordningen medfører noen endringer. A/S Vinmonopolet understreker at de legger vekt på å forbedre forsendelsesordningen slik at den blir ensartet og til fordel for flest mulig av kundene, uavhengig av hvor de bor i landet.

På denne bakgrunn finner jeg ikke grunn til å ta noe initiativ overfor A/S Vinmonopolet foranlediget av representanten Kristiansens spørsmål.

Spørsmål nr. 295.

Innlevert 21. mai 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 28. mai 1999 av kommunal- og regionalminister Odd Roger Enoksen.

Spørsmål:

«Bare 38% av velgere med etnisk minoritetsbakgrunn stemte ved kommunevalget i Oslo i 1995. Organisasjoner som Antirasistisk Senter og Organisasjonen mot offentlig diskriminering arbeider for at flere velgere med etnisk minoritetsbakgrunn bruker stemmeretten i år. Antirasistisk Senter har søkt om støtte til en kampanje. Hva vil statsråden gjøre for å støtte det arbeidet som er nødvendig for å mobilisere velgere med etnisk minoritetsbakgrunn i hele landet til å delta ved valget til høsten?»

Svar:

Som spørsmålsstilleren helt riktig påpeker var valgdeltakelsen blant velgere med innvandrerbakgrunn svært lav i forrige kommunestyre- og fylkestingsvalg, og jeg deler hennes bekymring over dette forhold. Regjeringen ønsker å legge til rette for at alle i vårt land skal kunne benytte seg av sine demokratiske rettigheter, og deltakelse ved lokalvalgene er viktig i den sammenheng.

Siden 1983 har alle utenlandske statsborgere bosatt i Norge hatt stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, såfremt de er myndige og har bodd i landet de tre siste årene før valgdagen. Ved høstens kommunestyre- og fylkestingsvalg vil totalt rundt 3 400 000 personer ha stemmerett. Av disse er nærmere 102 000 utenlandske statsborgere. Av alle stemmeberettigede med norsk statsborgerskap har rundt 84 000 innvandrerbakgrunn. I denne sammenhengen er dette definert slik at begge foreldrene er utenlandsfødte. Ved forrige kommunestyre- og fylkestingsvalg i 1995 var valgdeltakelsen samlet på rundt 61 prosent. Blant personer med innvandrerbakgrunn var den på kun 39 prosent.

Også i år vil det være et viktig arbeide for mitt departement å iverksette informasjonsvirksomhet rettet spesielt mot stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn. Departementet har et ansvar for informasjon om valget til velgermassen generelt, og det er ønskelig at denne informasjonen skal være tilgjengelig også for velgere med innvandrerbakgrunn. Utover dette er det igangsatt informasjons- og motivasjonsarbeid rettet spesielt mot denne delen av velgermassen, med Utlendingsdirektoratet som koordinerende instans.

Målet for denne innsatsen er å øke valgdeltakelsen. Som en konsekvens av dette er det ønskelig å også øke den generelle interessen og kunnskapen om lokalpolitiske spørsmål. Informasjonsvirksomheten består av skriftlig materiell med saklig og faktaorientert informasjon på de mest aktuelle språkene. Dette er nå under utarbeidelse. Materiellet inneholder informasjon om at det er lokalvalg, om hvor og når en kan stemme og hvordan. Det informeres også om hvem som er stemmeberettiget. Materiellet består av plakater og brosjyrer og vil bli sendt til offentlige og frivillige instanser i hele landet. Informasjonen vil også bli sendt ut via ulike media, og da i første rekke de media som bruker språk som snakkes i de største innvandrergruppene. I tillegg vil informasjonen bli lagt ut på Internett.

Motivasjonsvirksomheten er vel så viktig og handler om å støtte opp om det arbeidet som utføres av innvandrernes egne organisasjoner for å mobilisere til økt valgdeltakelse. Gjennom sine nettverk kan de nå velgerne direkte, noe som har større effekt enn kun skriftlig informasjon. Etter departementets oppfatning vil denne direkte mobiliseringen og den statlige informasjonskampanjen utfylle hverandre.

Det er avsatt kr 700 000 til informasjons- og motivasjonstiltak rettet særskilt mot velgere med innvandrerbakgrunn. Dette utgjør en forholdsvis stor del av departementets totalbudsjettet til valginformasjon i år. Utover å bekoste det skriftlige informasjons-materiellet skal dette også være bidrag til kampanjer i regi av innvandrernes egne organisasjoner. Jeg er kjent med at flere organisasjoner har søkt midler og at disse søknadene nå er under behandling. Fra departementets side er det ønskelig å støtte ulike aktører og kampanjer for å få størst mulig nedslagsfelt.

Avslutningsvis vil jeg tilføye at de politiske partiene også har et stort ansvar her. De har et ansvar for å nominere flere personer med innvandrerbakgrunn på sine lister ved lokalvalgene, og sikre at disse får arbeidsfelt utover såkalte «innvandrersaker». Partiene kan videre bidra til positiv synliggjøring av personer med innvandrerbakgrunn ved å tilstrebe at flere får verv i partiet. Dette er tiltak på lengre sikt som kan bidra til å øke valgdeltakelsen blant velgere med innvandrerbakgrunn. Foran høstens valgkamp og de foranstående debattene vil jeg anmode alle partier til å vise ansvarlighet overfor denne velgergruppen, ved å ikke bidra til marginalisering men fremme inkludering.

Spørsmål nr. 296.

Innlevert 21. mai 1999 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 31. mai 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Justisministeren svarte i brev av 18.mars, at små og sårbare kulturinstitusjoner, som museer, skal få beholde sivilarbeidere ut 1999. Henie-Onstad Kunstsenter har fått brev fra Siviltjenesteadministrasjonen med beskjed om at kunstsenteret «bortfaller som oppdragsgiver for sivile vernepliktige.» Er dette vedtaket i tråd med de løftene som ble gitt i justisministerens svarbrev, og vil Justisministeren ta initiativ for at små og sårbare kulturinstitusjoner skal få beholde sivile vernepliktige i 1999?»

Svar:

Justisdepartementet har i brev av 13.04.1999 til siviltjenesteadministrasjonene kommet med presiserende retningslinjer for godkjenning av oppdrag av kulturell eller vitenskapelig karakter. I utgangspunktet skal oppdrag av kulturell karakter ikke godkjennes, med mindre oppdraget kan sies å ha et konfliktforebyggende eller fredsskapende formål. Hvorvidt oppdraget har et slikt formål, skal vurderes ut fra følgende kriterier:

- oppdraget skal være direkte rettet mot barn og unge
- arbeidsoppgavene skal innebære direkte kontakt med målgruppen.

Dersom ovennevnte vilkår ikke er oppfylt, vil dette i utgangspunktet medføre sletting som oppdragsgiver for sivile vernepliktige. Sivile vernepliktige som allerede er på tjenestestedet fortsetter hos oppdragsgiver ut tjenesteperioden.

Som en overgangsordning for 1999 er det bestemt at siviltjenesteadministrasjonene kan fornye kultur- og vitenskapsoppdrag med inntil 14 måneder, dersom en sletting av oppdraget etter administrasjonens skjønn vil medføre at oppdragsgiver får problemer med å opprettholde en fornuftig drift. Det er presisert fra departementets side at overgangsordningen bør benyttes overfor mindre institusjoner og organisasjoner.

Henie-Onstad Kunstsenter har vært vurdert opp mot disse kriterier, men er ikke funnet å kunne godkjennes som oppdragsgiver. Senteret ble således tilskrevet fra Siviltjenesteadministrasjonen - Dillingøy 12.05.1999 med melding om sletting som oppdragsgiver. Dette innebærer at oppdraget ikke er funnet å tilfredsstille gjeldende retningslinjer for tjenesteoppdrag, og at det for siviltjenesteadministrasjonen ikke er fremkommet opplysninger som tilsier at oppdragsgiver vil få problemer med å opprettholde en fornuftig drift.

Henie-Onstad Kunstsenter har anledning til å påklage administrasjonens vedtak om sletting som oppdragsgiver inn for Justisdepartementet. Slik klage er imidlertid ikke registrert innkommet ved Siviltjenesteadministrasjonen - Dillingøy eller i departementet.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra Justisdepartementet til Siviltjenesteadministrasjonene.

Vedrørende: Godkjenning av oppdrag av kulturell eller vitenskapelig karakter - Presiserende retningslinjer.

Referanse: 99/01195 B-S KN/sol.

Datert: 13. april 1999.

Vedlegg 2.

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 201 (1998- 99) fra stortingsrepresentant Ågot Valle og svaret fra justisministeren.

Ved henvendelse Stortingets Ekspedisjonskontor v/Asle Oliversen, telefon 22 31 35 66, kan opplysninger vedrørende spørsmål og svar gis.

Dokument nr. 15:27.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 297.

Innlevert 25. mai 1999 av stortingsrepresentant Jan Johnsen.

Besvart 3. juni 1999 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Vil departementet vurdere endringer i folketrygdlovens § 8-28 om sykepengegrunnlaget for timelønnende arbeidstakere slik at den reelle arbeidsgiverperioden for endel arbeidstagere som arbeider to uker på og tre uker av offshore blir 16 dager, og ikke 5 uke, og mener departementet det på denne bakgrunn er grunnlag for å vurdere folketrygdlovens § 8-28 på ny?»

Begrunnelse:

Det ble i fjor høst vedtatt endringer i folketrygdlovens § 8-28 som vedrører beregningsgrunnlaget for sykepenger for timelønnede arbeidstakere med skiftende turnusperioder, f. eks. offshorearbeidere (jfr. Ot. prp. nr. 4 1998-99 og Innst. O. nr. 21 1998-99). Det ble vurdert som hensiktsmessig å gi mulighet for å beregne en dagsats for alle som ikke har fast månedslønn. For enkelte bedrifter tilknyttet offshore-industrien har dette slått uheldig ut: For en person som jobber offshore 2 uker og har fri 3 uker skal lønnen for disse to ukene gjenspeile hele femukersperioden. Når det gjelder sykepenger skal gjennomsnittsinntekten i en forutgående periode deles på antall arbeidsdager i den samme forutgående periode. Det betyr at for en person som arbeider offshore 14 dager skal det deles på 14 dager, mens lønnen gjenspeiler 5 uker. Konsekvensen er at bedriftene får en arbeidsgiverperiode som ikke er 16 dager, men 5 uker.

Svar:

Sykepengeordningen som ble gjennomført i 1978 bygger bla på to viktige prinsipper: Sykepenger til arbeidstaker skal ytes med 100 % av inntektsgrunnlaget, se folketrygdlovens § 8-16, og arbeidsgiveren skal i arbeidsgiverperioden bare betale sykepenger for dager lønn skulle ha vært utbetalt, se § 8-18.

Reglene om fastsetting av sykepengegrunnlaget i arbeidsgiverperioden er gitt i ftl § 8-28. I arbeidsforhold med fast arbeidstid skal inntekten i de siste fire ukene legges til grunn til timelønnede, og inntekten i den siste måneden til månedslønnede. I et arbeidsforhold med skiftende arbeidsperioder eller inntekter skal et lengre og mer representativt tidsrom enn fire uker legges til grunn.

For arbeidstakere som i tiden forut for sykmelding har fulgt en fast skiftordning, vil sykepengegrunnlaget tilsvare lønnen i en eller flere forutgående skiftperioder.

Ftl § 8-28 ga tidligere imidlertid ikke anvisning på hvordan dagsatsen for sykepengene i arbeidsgiverperioden skulle beregnes. På bakgrunn av kjennelser avsagt av Ankenemda for sykepenger i arbeidsgiverperioden har det imidlertid vært etablert en fast praksis om at sykepengegrunnlaget skulle deles med antall arbeidsdager i beregningsperioden. I arbeidsgiverperioden skulle arbeidsgiveren utbetale denne dagsats bare for dager det skulle ha vært utbetalt lønn.

Det er denne praksis som nå er presisert og lovfestet ved å tilføye et nytt fjerde ledd til § 8-28. Foranledningen til denne presiseringen var en byrettsdom av 31. mars 1998 som kom til et annet resultat. Dommen ble anket og staten ble frifunnet, fordi en enstemmig lagmannsrett var enig i statens lov

fortolkning og praksis. Rettstilstanden for bedrifter tilknyttet offshore-industrien ble således ikke endret gjennom den foretatte lovfesting av beregningsregelen i ftl § 8-28 (se Ot. prp. Nr. 4 1998-99 og Inst. O. Nr. 21 1998-99).

Når det gjelder spørsmålet om gjeldende regler gir et rimelig resultat for bedrifter tilknyttet offshore-industrien vil jeg bemerke følgende:

Som anført tidligere skal arbeidsgiveren i arbeidsgiverperioden bare betale sykepenger for dager det skulle ha vært utbetalt lønn for. Dersom arbeidstakeren blir syk på slutten av en skiftperiode fortsetter arbeidsgiverperioden å løpe i den etterfølgende friperioden, og arbeidsgiverens ansvar for sykepenger begrenses da tilsvarende. En hel arbeidsgiverperiode kan bestå av 1 til 14 arbeidsdager offshore som arbeidsgiveren har ansvaret for å utbetale sykepenger for. Den økonomiske ekstrabelastningen for arbeidsgiveren vil derfor til en viss grad bli utlignet.

Dersom arbeidstakeren er sykmeldt utover arbeidsgiverperioden får hun/han rett til sykepenger fra folketrygden fra 17. dag. Sykepenger fra trygden beregnes som dagsats ved å dele sykepengedagsats pr. år med 260 (5 dager pr uke ganger 52 uker). Dersom arbeidsgiveren gjennom en høy sykepengedagsats allerede har betalt lønn for hele eller deler av den etterfølgende sykmelding i friperioden, vil arbeidsgiveren kunne kreve arbeidstakerens sykepenger utbetalt til seg. Dette følger av folketrygdloven § 22-3. Ifølge denne bestemmelsen kan en arbeidsgiver som betaler full lønn for et tidsrom da medlemmet har rett til en ytelse som skal sikre inntekt bla under sykdom, kreve å få ytelsen utbetalt til seg.

Jeg har forståelse for at anvendelsen av de generelle regler som gjelder for sykepenger kan fortone seg som komplisert og i enkelte tilfelle urimelig både for arbeidsgiverne og arbeidstakerne innen virksomheter med varierende og komprimerte arbeidsperioder. Dette er blitt tatt opp flere ganger spesielt i de første årene etter sykepengereformen i 1978 av både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner uten at departementet har funnet å kunne etterkomme kravet om å tilpasse regelverket til enhver tenkelig form for arbeidsforhold for å unngå mulige urimeligheter. Etter det jeg har forstått har de fleste skiftarbeidere nå månedslønn og er omfattet av tariffavtaler som regulerer dette også innen olje- og gassutvinning i rom sjø. Jeg mener at dette er en riktigere måte å nærme seg dette problemet på.

Spørsmål nr. 298.

Innlevert 25. mai 1999 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 3. juni 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Jeg vet at erfaringene fra prøveprosjektet med politiets helikoptertjeneste i Østlandsdistriktet vil foreligge i en rapport.

Vil denne rapporten bli offentlig tilgjengelig?»

Svar:

Rapporten er offentlig tilgjengelig og vedlagt følger ett eksemplar av denne.

Vedlegg til svar:

Evalueringsrapport for Politiets helikopterprosjekt fra evalueringsgruppen 28. april 1999

Spørsmål nr. 299.

Innlevert 26. mai 1999 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 2. juni 1999 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Høsten -97 så samferdselskomiteen det som ønskelig at Regjeringa foretok en vurdering av videreføring av kontrollsenteret for Loran C i Bø i nær framtid. Det permanente senteret i Brest er nå i drift, men samtidig er det utviklet et teknologisk system, Eurofix, hvor Loran C nyttes i samhandling med satelittsystemer. Når vil departementet framlegge denne vurdering, og hvordan vurderes Loran C i forhold til Eurofixsystemet?»

Begrunnelse:

En samlet samferdselskomité ba om ei vurdering av Loran C som back-upsystem. Etter den tid har det vist seg at Loran C vil spille en mye mer sentral rolle som bærer av korreksjonsdata for satelittsystemet GPS. Loran C/Eurofixsystemet vil sannsynligvis bli en del av framtidens navigasjonssystem. Men etter at det permanente system i Brest, som ikke integrerer Eurofixsystemet er kommet i drift, er det fare for nedleggelse av kontrollsenteret i Bø fra 1 jan. 2000. En vurdering må derfor skje raskt og innbefatte den nye teknologiske utvikling.

Svar:

I St prp nr 1 (1998-99) for Fiskeridepartementet heter det bl a at:

"Fiskeridepartementet har vurdert behovet for å videreføre den midlertidige kontrollordningen i et permanent kontrollsenter i Bø. Opprettelse av Bø som permanent kontrollsenter ved siden av Brest vil styrke påliteligheten av Loran-C systemet. Systemet er ment å fungere tilfredsstillende kun med ett kontrollsenter, men med to kontrollsentre vil systemet fortsatt være operativt selv om ett kontrollsenter faller ut.

Permanent kontrollsenter i Bø vil være nødvendig for et norsk-russisk navigasjons-samarbeid i Barentshavet, da de russiske stasjonene vanskelig vil kunne kontrolleres fra Frankrike på grunn av for lange avstander. I det norsk-russiske samarbeidet om radionavigasjon er det utført en studie for å finne tekniske løsninger som kan knytte det russiske Chayka-systemet opp mot Loran-C. Det er i første rekke behov for å knytte stasjonen Tummany på Kola opp mot Bø- kjeden.

Permanent kontrollsenter i Bø og Chayka-samarbeidet vil gjøre det mulig å etablere tilfredsstillende navigasjonsdekning i områdene rundt Øst-Finnmark og i Barentshavet.

Opprettelse av et permanent kontrollsenter er kostnadsberegnet til 16 mill kroner. Driftsutgiftene antas å bli om lag som i dag. For å kunne etablere et norsk- russisk radionavigasjonssamarbeid kommer engangsutgifter på 4,5 mill kroner til Chayka-samarbeidet i tillegg til det som er nødvendig for å opprette et permanent kontrollsenter i Bø. Alternativet til Bø og Chayka når det gjelder dekning i Barentshavet er utbygging av en "mini" Loran-C stasjon i Øst-Finnmark til en kostnad på om lag 15 mill kroner.

Innenfor de foreslåtte budsjettrammene for 1999 har Fiskeridepartementet ikke kunnet prioritere et permanent kontrollsenter i Bø og Chayka-samarbeidet, eventuelt en "mini" Loran-C stasjon utenfor Kirkenes. Fiskeridepartementet vil imidlertid fortsatt vurdere disse tiltakene i forbindelse med senere budsjettår."

Fiskeridepartementet har merket seg at det permanente kontrollsenteret i Brest nå er i drift, og at det etter planene skal overta kontrollen over alle kjedene i den nordvest-europeiske Loran-C systemet NELS i løpet av juni måned.

Innen NELS, hvor Norge er med, pågår det nå drøftinger med hensyn til hvordan man kan dele kostnadene for en såkalt "vurdering av mulig realisering"-fase (feasibility phase) for Eurofix. De praktiske mulighetene for å innføre Eurofix permanent innen det europeiske Loran-C systemet vil bli undersøkt. Under forutsetning av at NELS-landene blir enige om slik kostnadsdeling, vil man iverksette denne fasen. Norge har meddelt at vi er interessert i å delta i denne delen av Eurofix-utviklingen, men vi har ikke kunnet binde oss opp til arbeidet utover 1999, ettersom budsjettet for 2000 ikke er fastlagt.

Det er korrekt at kontrollsenteret i Brest ikke er forutsatt tilrettelagt for å integrere Eurofix, og det dermed vil være viktig å kunne etablere Bø som permanent kontrollsenter hvis Eurofix skal innføres. Det synes også klart at et Loran-C system uten Eurofix vil være mindre interessant som et back-up system til eksisterende og eventuelle framtidige satellittnavigasjonssystemer.

På denne bakgrunn vurderer Fiskeridepartementet mulighetene for å videreføre kontroll-senteret i Bø. En slik vurdering vil bli lagt fram for Stortinget i budsjettet for år 2000.

Spørsmål nr. 300.

Innlevert 26. mai 1999 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui.

Besvart 3. juni 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål

«Jeg regner med at en regjering med KrF- statsråder og -statsminister er opptatt av at enkeltpersoner som har gjort et feiltrinn, sonet og begynt på et nytt og bedre liv, skal få lov til å ta imot en jobb man har fått.

Kan statsråden gripe inn og få til et positivt svar i denne saken, slik at det i alle fall kan utstedes et prøvetidsbasert adgangskort?

16 vedlegg til spørsmål:

Vedlegg 1.

Brev fra Anne Karin Severinsen & Stein Nielsen, Bryggeveien 2A, 3120 Tønsberg til Anne Helen Rui, Justis- og Politidepartementet, Akersgt. 42, 0158 Os

lo.

Vedrørende: Oversendelse av bakgrunnsmateriale - Luftfartsverkets håndtering av Anne Karins sønn Ken.

Datert: 28. april 1999.

Vedlegg 2.

Brev fra Stein Nielsen, Bryggeveien 2a, 3120 Tønsberg til SD v/Anne M. Viken, PB 8110, Dep. 0032 Oslo.

Vedrørende: Klage - adgangskort til Torp Lufthavn for Ken Johansen.

Referanse: 9900233.

Datert: 28. april 1999.

Vedlegg 3.

Brev fra Samferdselsdepartementet v/saksbehandler Anne M. Viken til Luftfartsverket.

Vedrørende: Klage over Luftfartsverkets vedtak av 11.01.99 - adgangskort til Sandefjord Lufthavn, Torp.

Referanse: 99/248 - 742.5.

Datert: 6. april 1999.

Vedlegg 4.

Brev fra Anne Karin R. Severinsen til Samferdselsdepartementet v/saksbehandler Anne M. Viken.

Vedrørende: Klage adgangskort til Sandefjord Lufthavn Torp.

Datert: 16. mars 1999.

Vedlegg 5.

Brev fra Luftfartsverket, Hovedadministrasjon, saksbehandler Reidun Opsahl Sundby til Samferdselsdepartementet.

Vedrørende: Klage - adgangskort til Sandefjord Lufthavn Torp Ken Johansen (14.12.71).

Referanse: 9900233.

Datert: 22. februar 1999.

Vedlegg 6.

Brev fra Ken Johansen, Haukemyrveien 19, 3135 Torød til førstekonsulent Jon Birger Berntsen, Luftfartsverkets Sikkerhets- og Beredskapsavdeling, Postboks 8124, Dep, 0032 Oslo.

Vedrørende: Følgeskriv - anke på Luftfartsverkets avslag på min søknad om adgangskort til Sandefjord Lufthavn, Torp.

Referanse: 1/99/DDB/RSu.

Datert: 26. januar 1999.

Vedlegg 7.

Brev fra Ken Johansen til Samferdselsdepartementet.

Vedrørende: Anke - Luftfartsverkets avslag på min søknad om adgangskort nødvendig for utøvelse av yrke som stuer i Widerøes Flyveselskap A/S, Sandefjord Lufthavn, Torp.

Datert: 26. januar 1999.

Vedlegg 8.

Brev fra Samferdselsdepartementet v/saksbehandler Vigdis Krogset til Luftfartsverket.

Vedrørende: Klage - adgangskort til Sandefjord Lufthavn, Torp - Ken Johansen.

Referanse: 99/248.

Datert: 10. februar 1999.

Vedlegg 9.

Brev fra Luftfartsverket v/saksbehandler Reidun Opsahl Sundby til Samferdselsdepartementet.

Vedrørende: Oversendelse av klage - adgangskort til Sandefjord Lufthavn, Torp - Ken Johansen (14.12.71).

Referanse: 9900233.

Datert: 1. februar 1999.

Vedlegg 10.

Brev fra Luftfartsverket v/saksbehandler Reidun Opsahl Sundby til Sandefjord Lufthavn AS.

Vedrørende: Søknad om adgangskort - Ken Johansen (14.12.71).

Referanse: 1/99/DDB/RSu.

Datert: 11. januar 1999.

Vedlegg 11.

Brev fra Stein Nielsen, Bryggeveien 2a, 3120 Tønsberg til Luftfartsverkets Beredskap & Sikkerhetsavdeling.

Vedrørende: Søknad om adgangskort til Sandefjord Lufthavn, Torp , i embeds medfør.

Datert: 6. januar 1999.

Vedlegg 12.

Politiattest utstedt fra Politimesteren i Tønsberg på Ken Johansen (Personnr. 41747).

Datert: 31. desember 1998.

Vedlegg 13.

Brev fra Politimesteren i Tønsberg v/politiadjutant Marius O. Dietrichson.

Vedrørende: Søknad om førerkort - innvilget.

Datert: 5. januar 1999.

Vedlegg 14.

Brev fra Knut Henriksen, Tønsberg politidistrikt til Politimesteren i Tønsberg.

Vedrørende: Ken Johansen f. 14.12.71 - søknad om førerkort.

Datert: 4. januar 1999.

Vedlegg 15.

Brev fra Ken Johansen til Politimesteren i Tønsberg.

Vedrørende: Søknad om å få tilbake sitt sertifikat.

Datert: 23. desember 1998.

Vedlegg 16.

Brev fra Ken Johansens foresatte (Anne Karin Severinsen, Stein Nielsen, Elsa og Jan Johansen) til Politimesteren i Tønsberg.

Vedrørende: Vedlegg til søknad fra Ken Johansen om bilsertifikat.

Datert: 23. desember 1998.»

Svar:

Generelt og uavhengig av denne saken vil jeg påpeke at Luftfartsverket benytter årlig betydelige ressurser og det investeres store beløp for å ivareta sikkerheten på lufthavnene.

Et viktig element i sikkerhetskjeden er å forhindre at personer som kan sette luftfartens sikkerhet i fare, får adgang til fly- og lufthavnenes avspærrede områder. I henhold til forskrift av 20. desember 1974 om strafferegistrering har Luftfartsverket hjemmel til å innhente politiattester i forbindelse med klarering av personer som gis adgang til sikkerhetssonene på lufthavnene. 1. juli 1998 ble det innført krav om fremleggelse av uttømmende politiattest, med dokumentert tilfredsstillendeandel, ved søknad om adgangskort til lufthavnene. Det er derfor viktig å kunne stille krav til andel for en person som skal ha adgang til lufthavnenes avspærrede områder. Bruk av midlertidig adgangskort er begrenset til et absolutt minimum og har så langt aldri vært benyttet der man er kjent med at det kan stilles tvil om en persons andel.

Den nevnte sak er under behandling, og jeg kan derfor vanskelig kommentere den konkret nå.

Spørsmål nr. 301.

Innlevert 26. mai 1999 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 2. juni 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«I grunnlaget for arbeidsledighetsstrygd er det kun lønn som er med i beregning av arbeidsledighetsstrygd. Lønnet morspermisjon blir trukket fra grunnlaget. Dette fører til at enkelte mødre kommer i en økonomisk svært vanskelig situasjon når de mister sitt arbeid etter endt permisjon. Vernepliktige får imidlertid 26 ukers minimumsgrunnlag. Fra et likestillingssynspunkt er det ikke rimelig at morspermisjon også blir med i grunnlaget, og vil dagens ordning føre til at menn vegrer seg for å ta permisjon?»

Svar:

Jeg viser til ditt brev av 26. mai 1999 om "grunnlaget" for å få rett til dagpenger under arbeidsløshet og om ikke "lønnet morspermisjon" bør kvalifisere for dagpenger på samme måte som arbeidsinntekt. Som en begrunnelse for forslaget er det vist til folketrygdlovens regler for personer som etter avtjent verneplikt i mer enn tre måneder kan få rett til dagpenger uten hensyn til om bla kravet til minsteinntekt er oppfylt. Jeg legger til grunn at det med begrepet "lønnet morspermisjon" siktes til fødsels- og adopsjonspenger etter folketrygdloven.

Kvalifikasjonskravet for rett til dagpenger

Opptjeningen av retten til dagpenger bygger på at vedkommende i det siste eller i gjennomsnitt de tre siste avsluttede kalenderår før søknadstidspunktet har fått utbetalt en viss minste arbeidsinntekt, jf folketrygdloven § 4-4 første ledd. Bakgrunnen for dette vilkåret er at vedkommende skal ha hatt en viss minste tilknytning til arbeidslivet for å ha rett til dagpenger.

Fødselspenger inngår dermed ikke i kvalifikasjonskravet for å få dagpenger. For å få fødselspenger er det imidlertid også krav om tilknytning til arbeidslivet i en viss periode før fødselspenger kan innvilges. Dersom den tidligere tilknytningen til arbeidslivet er av tilstrekkelig omfang kan personer som blir arbeidsledige etter endt fødselspermisjon tilstå dagpenger. I disse tilfellene vil adgangen til å anvende gjennomsnittlig arbeidsinntekt fra en periode på tre år tilbake i tid dersom dette er det gunstigste for søkeren, komme til anvendelse. En del av begrunnelsen for tre års regelen er nettopp at også personer med avbrudd fra arbeidslivet skal kunne få rett til dagpenger.

Beregningsgrunnlaget for dagpenger

Størrelsen på dagpengene skal stå i forhold til vedkommendes tidligere inntekt. Det er inntekten i det siste avsluttede kalenderåret før søknadstidspunktet, eventuelt gjennomsnittsinntekten i de tre siste avsluttede kalenderår før søknadstidspunktet dersom dette er gunstigere for vedkommende, som legges til grunn for beregningen av størrelsen på dagpengene, jf folketrygdloven § 4-11. Fødsels og adopsjonspenger, sykepenger og dagpenger opptjent som arbeidstaker, tas også med i beregningsgrunnlaget i tillegg til arbeidsinntekt. Personer som på grunn av sin arbeidsinntekt kvalifiserer til å få dagpenger vil således få tatt eventuelle fødselspenger med i beregningen av hvor mye som skal ytes.

Dagpenger etter avtjent verneplikt

Folketrygdloven har gjort et unntak fra kvalifikasjonskravet for dem som i de siste tolv månedene før han eller hun søker om dagpenger har utført minst tre måneders militær eller siviltjeneste, jf folketrygdloven § 4-19. Dagpenger ytes imidlertid bare i 26 uker på dette grunnlaget og etter et normert grunnlag

på 3 ganger grunnbeløpet (dvs. kr. 136 110,- med dagens grunnbeløp).

Dette unntaket fra kravet om arbeidstilknytning skyldes at lovbestemt tjenesteplikt er en plikt den enkelte ikke kan unndra seg. Denne lovbestemte plikt fører til at personer er forhindret fra å ta inntektsgivende arbeid og på denne måten få rett til dagpenger. Nydimiterte soldater har generelt en lav alder i forhold til flertallet av arbeidsledige og ungdomsgruppen er generelt sett høyt prioritert fra arbeidsformidlingens side når det gjelder oppfølging og tilbud om tiltak. På denne bakgrunn og for å lette den enkelte vernepliktiges overgang til det sivile liv har en funnet det rimelig at det gis rett til dagpenger for denne gruppen personer.

Unntaket for personer som har avtjent verneplikt har som det følger av redegjørelsen over en spesiell begrunnelse. Som nevnt over er imidlertid maksimal periode med dagpenger begrenset til 26 uker for denne gruppen. Den alminnelige maksimale lengde på en full stønadperiode er til sammenligning på henholdsvis 156 uker (for dem med arbeidsinntekt over 2,5 G) og 78 uker (for dem med arbeidsinntekt under 2,5 G).

Dagens regelverk for rett til dagpenger er et forsikringsbasert system, der tidligere arbeidsinntekt er det avgjørende kriterium. Dette prinsippet fungerer etter min vurdering tilfredsstillende. Etter min vurdering bør en således være tilbakeholden med å innføre unntak fra dette prinsippet for enkeltstående grupper. Unntaket for personer som har avtjent verneplikt er spesielt og kan etter min vurdering ikke danne grunnlag for å gjøre unntak fra kvalifikasjonskravet for en helt annen gruppe. Dagens ordning med en mulighet for å gå tilbake i tid (de tre foregående kalenderår før ledigheten inntraff) gir en rimelig mulighet for personer som har hatt avbrudd fra arbeidslivet av ulike slag, slik som f.eks ved fødselspermisjon, til å opptjene rett til dagpenger.

Spørsmål nr. 302.

Innlevert 26. mai 1999 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 2. juni 1999 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Er det kartlagt hvor betydelige man antar at dataproblemene rundt datoene 9.9.1999 og 29.2.2000 vil kunne bli, og har man eventuelt på basis av denne kartlegging vurdert behov for mulige tiltak parallelt med det arbeid som gjøres med dataproblemene rundt datoen 01.01.2000?»

Begrunnelse:

Jeg har registrert at Statsråden har et sentralt ansvar for Regjeringens/statlige myndigheters arbeid med problematikken rundt 01.01.2000. I forbindelse med dette arbeidet antar jeg at man har kommet inn på diskusjonen rundt datoene 9.9.99 og 29.2.2000.

Jeg innehar personlig ingen betydelig ekspertise innen data, men har oppfattet at 9. september i år er problematisk for en del datasystemer da man skal håndtere svært mange 9-tall i forbindelse med denne datoen. 29.2.2000 skal være problematisk da dette er en skuddårsdato, og den første skuddårsdatoen på

2000-tallet. I forbindelse med de to nevnte datoer kan man både i media, på Internett og blant datakyndige registrere forskjellige meninger om omfanget av problemet. Noen hevder det kan dreie seg om datakollapser av små dimensjoner, mens andre igjen hevder at særlig skuddårsdatoen 29.02.2000 kan skape større problemer innen enkelte felt enn 01.01.2000.

Jeg antar at Statsråden og Regjeringen sitter på en betydelig kompetanse når det gjelder dette feltet, og at man har foretatt vurderinger av problemets størrelse.

Svar:

År 2000-problematikken er en fellesbetegnelse for datoproblemer generelt som kan relateres til bruk av tosfrede datoformater.

Det regjeringsoppnevnte prosjektet Aksjon 2000 utarbeidet høsten 1998 en brosjyre som bl.a. omtaler bakgrunnen for år 2000-problematikken, og hvor problemene kan finnes. Brosjyren gir også eksempler på datoer der slike problemer kan oppstå.

Statistisk sett er de fleste datofeil som er funnet, knyttet til overgangen fra 1999 til 2000. Men en slik feil kan materialisere seg på et annet tidspunkt, for eksempel første gang et system slås av og på etter 1.1.2000, eller første gang systemet kjøres i en spesiell kombinasjon etter 1.1.2000. I enkelte systemer som er knyttet til datoer fremover i tid, for eksempel utløpsdatoer for kredittkort, har feilen allerede vist seg ved at enkelte bankkort ikke aksepteres.

Regjeringen har også innhentet informasjon om enkelte andre datoer som er antatt å kunne være kritiske.

Tilbakemeldingene fra både nasjonale og internasjonale dataeksperter hittil er at 9.9.1999 synes betydelig overdrevet som mulig kritisk dato. Ingen kan imidlertid utelukke at det ikke vil oppstå enkelte feil denne dato. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at 9.9.1999 er en dato det kan oppstå enkelte uforutsette begivenheter.

Dette er også spesielt nevnt i Aksjon 2000s brosjyre der det heter at "datoen 9/9-99 kan tolkes som en kode og føre til at elektronikken utfører uønskede operasjoner".

Også skuddårsdagen 29.2.2000 er omtalt i Aksjon 2000s brosjyre som en dato som kan forårsake problemer. Det er derfor mange som planlegger ekstra beredskap skuddårsdagen 29.2.2000.

Jeg kan for øvrig opplyse at det i tillegg til ovennevnte datoer også finnes flere andre datoer, som kan være kritiske.

Det knyttet seg bl.a. en viss interesse til den 9.4.1999 som er dag nummer 99 i år. Jeg har imidlertid ikke mottatt rapporter om at datoproblemer har forårsaket noe uvanlig denne dagen.

Etter det jeg kjenner til har fiskeflåten grepet fatt i problemer knyttet til dato 21.8.99, som er et problem innenfor eldre GPS navigasjonssystemer.

Hvor store år 2000 problemene faktisk blir, avhenger i stor grad av hvor langt vi kommer i det forebyggende arbeidet, et arbeid som pågår kontinuerlig. Å forsøke å tallfeste størrelsen på problemene som vil oppstå ved bestemte datoer, er derfor svært komplisert og resultatene vil uansett bli meget usikre.

Regjeringen prioriterer derfor fortsatt det skadeforebyggende arbeidet, slik jeg redegjorde for i Stortinget 26. april i år.

Spørsmål nr. 303.

Innlevert 27. mai 1999 av stortingsrepresentant Bent Hegna.

Besvart 1. juni 1999 av fungerende olje- og energiminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Hva har departementet konkret foretatt seg for å følge opp Stortingets ønske om en forbedret og mer effektiv nettstruktur?»

Begrunnelse:

I innstilling fra energi- og miljøkomiteen -S nr. 9 (1998/99) viste komiteen til at "organiseringen av nettet er viktig for effektiviteten og en bedre regional utjevning av tariffene. Komiteen ber derfor Regjeringen aktivt følge opp arbeidet med etablering av regionale fellesnett, slik at flere nettselskap blir stimulert til å samarbeide om tariffing og den daglige driften av nettvirksomheten. Det kan i denne sammenheng være hensiktsmessig å vurdere en endring av dagens praksis med regulering av netteiere til regulering av sammenhengende regionale fellesnett."

Svar:

Når det gjelder arbeidet for å oppnå en forbedret og mer effektiv nettstruktur, har det etter fastsettingen av sentralnettets utstrekning i hovedsak vært fokus rettet mot etablering av regionale fellesnett. I praksis innebærer et regionalt fellesnett at flere eiere av tilgrensende regionalnett samarbeider om tariffing og den daglige nettvirksomheten. Samarbeidet kan være mer eller mindre omfattende.

Etablering av regionale fellesnett avhenger av et konstruktivt samarbeid mellom regionalnettseiere som har tilgrensende nett. Departementet mener det er best at nettselskapene selv finner ut hvordan de vil organisere seg, innenfor det generelle regelverket. Behovet, muligheten og viljen varierer trolig, og nettselskapene må selv finne den mest hensiktsmessige organiseringen. Det er de som sitter med best kunnskap om de lokale forhold hvor de opererer. Departementet ser positivt på etableringen av regionale fellesnett, men ser ikke behov for å benytte spesielle virkemidler for å presse på etableringen. For øvrig vil etablering av større tariffingsområder ha en positiv utjevnende virkning på overføringstariffene i de enkelte regionene.

Det generelle regelverket kan stimulere netteiere til å danne regionale fellesnett. NVEs inntektsregulering ble innført i 1997 og består blant annet i å sette en ramme for inntekten til nettselskapene. Dersom selskapene ønsker en høyere avkastning må de redusere kostnader og effektivisere. Inntektsrammereguleringen sier ikke noe konkret om hvordan det enkelte nettselskap skal gå fram for å effektivisere. Det avgjøres av det enkelte selskap. Etablering av fellesnett kan være et gunstig tiltak i et arbeid for å redusere kostnadene.

Det pågår et samarbeid mellom bransjen og NVE når det gjelder regelverket rundt etablering og drift av regionale fellesnett. Myndighetene har stilt seg positive til å vurdere endringer av gjeldene regelverk dersom bransjen ser behov for det.

Spørsmål nr. 304.

Innlevert 27. mai 1999 av stortingsrepresentant Sverre Myrli.

Besvart 3. juni 1999 av samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Hvor langt er arbeidet med planleggingen av Eidangertunnelen kommet og hvordan er samarbeidet mellom Jernbaneverket og lokale myndigheter om de ulike finansieringsoppleggene for planleggingsarbeidet som er skissert fra lokalt hold?»

Begrunnelse:

Ved behandlingen av Statsbudsjettet for inneværende år (jf. Budsjett-innst. S. nr. 13 (1998-99)) sa en enstemmig samferdselskomité:

"Komiteen forutsetter at det for 1999 er satt av tilstrekkelig med midler til planlegging av Eidangertunnelen".

Fra lokalt hold er det vist vilje til å delta økonomisk i planleggingen av Eidangertunnelen. Det er viktig at Staten nå viser vilje til å finne løsninger slik at planleggen av dette viktige jernbaneprosjektet videreføres så raskt som mulig.

Svar:

Det foreligger godkjent hovedplan for strekningen Farriseidet-Porsgrunn (Eidangertunnelen). Jernbaneverket skal etter planen starte detaljplanleggingen medio 1999. Grenlandskommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan har i brev av 08.10.1998 fra ordføreren i Porsgrunn kommune tilbudt seg å bidra med 10 mill kr til planleggingen av prosjektet. Samferdselsdepartementet har i brev av 25.05.1999 til Porsgrunn kommune, jf vedlagte kopi, åpnet for at Jernbaneverket i samråd med de lokale myndigheter kan søke å finne fram til en avtale for håndteringen av kommunenes økonomiske bidrag til den videre planleggingen av prosjektet.

Vedlegg til svar:

Samferdselsdepartementets brev av 25. mai 1999 til Porsgrunn kommune v/ordføreren. Saksbehandler: Bjørn H. Kavli.

Vedrørende: Spleiselag på planmidler til Vestfoldbanen parsell 12, Farriseidet-Porsgrunn.

Samferdselsdepartementets

referanse: 98/2264.

Spørsmål nr. 305.

Innlevert 27. mai 1999 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 2. juni 1999 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Reindriftsstyret har vedtatt ny inndeling for Hellemo reinbeitedistrikt som er lokalisert til kjerneområde for lulesamisk bosetting. Beitene er fordelt til nabodistriktene. På denne måten er reinbeiteressurser i det lulesamiske området fordelt til andre formål enn til støtte for den lokale samiske kulturen. Vil statsråden ta initiativ til en ny vurdering av saken, hvor beiteressursene i det lulesamiske område forvaltes slik at reindrift materielt inngår som en del av den lulesamisk kultur?»

Svar:

Det er Reindriftsstyret som etter reindriftsloven er tillagt myndighet til å dele inn reinbeiteområdene i reinbeitedistrikter, jf. § 2 annet ledd første punktum. Reindriftsstyret er et kollegialt organ som i henhold til reindriftsloven § 6 er oppnevnt av Sametinget og Landbruksdepartementet, og er sammensatt etter en vektlegging av blant annet geografisk fordeling, allsidige faglige forutsetninger og samfunns erfaring. Blant medlemmene skal det være aktive utøvere av reindrift i reinbeiteområde.

Spørsmålet om ny distriktsinndeling for Nordland reinbeiteområde har vært gjenstand for utredning. Et forslag har vært på høring og områdestyret for Nordland reinbeiteområde har avgitt innstilling. Reindriftsstyret har, etter det jeg har fått opplyst, vedtatt

ny distriktsinndeling for Nordland reinbeiteområde 27. april 1999. Møtebok er foreløpig ikke endelig godkjent, men jeg vil sørge for at utskrift av godkjent møtebok sendes stortingsrepresentant Ivar Kristiansen så snart den foreligger.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke riktig med konkrete initiativ fra min side med sikte på nye vurderinger av de spørsmål som denne saken har reist og som Reindriftsstyret har tatt stilling til.

Gjenpart av dette brev er sammen med kopi av brev fra stortingsrepresentant Ivar Kristiansen av 27. mai 1999 sendt Reindriftsstyrets leder og Reindriftsforvaltningen til orientering.

Spørsmål nr. 306.

Innlevert 28. mai 1999 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 3. juni 1999 av arbeids- og administrasjonsminister Laila Dåvøy.

Spørsmål:

«Økonomiske ytelser knyttet til A-etatens tiltak er ulike. Overgang fra en tiltakstype til en annen kan derfor gi utslag både på ytelsenes størrelse og utbetalingsform. Tiltakene skal bidra til å få personer over fra en stønads- til en lønnsinntakerrolle. Å få lønn og betale skatt gir signal om å bli tatt på alvor.

Vil statsråden vurdere å foreslå endringer slik at ytelser i alle tiltak i prinsippet skal betales med lønn?»

Svar:

Arbeidsmarkedstiltakene har ulike formål og ulikt innhold. Noen tiltak sikter mot å gi utprøving og avklaring, eksempelvis Arbeidsforberedende trening. Andre tiltak gir opplæring og kvalifisering som arbeidsmarkedskurs (AMO) og praksisplasser. Praksisplasser er særlig rettet mot ungdom, innvandrere og andre nykommere på arbeidsmarkedet. Den primære målsettingen med tiltaket er å motivere for videre utdanning, gi kunnskap om norsk arbeidsliv og trening i norsk i forbindelse med språkopplæring. Yrkeshemmede arbeidssøkere kan dessuten, på nærmere bestemte vilkår, delta i ordinære utdanningstilbud. En del tiltak sikter mot å opprettholde arbeidsevnen og gi arbeidstrening, eksempelvis KAJA og sysselsettingstiltak for yrkeshemmede i offentlig sektor.

Støtte til livsopphold varierer for de ulike tiltakene blant annet etter hvilket formål og innhold tiltaket har. På tiltak som sikter mot å gi avklaring, opplæring og kvalifisering, har deltakerne kursstønning, individuelle dagpenger eller atferdspenger. Personer som deltar på slike tiltak er i en form for opplæring og således ikke i arbeid. Jeg finner det ikke rimelig å gi dem godtgjøring i form av lønn.

På tiltak som gir arbeidstrening og innholdsmessig ligger nært opp til arbeid, ytes det lønn.

Generelt er målsettingen med arbeidsmarkedstiltakene å bedre arbeidsledige og yrkeshemmede arbeidssøkeres muligheter på arbeidsmarkedet, ev motivere for videre utdanning. For å oppnå best mulig effekt av tiltakene, foretar arbeidsmarkedsstaten ofte kjeding av tiltak. Deltakerne kan da gå fra tiltak med kursstønning/trygdeytelser til mer arbeidsrettede tiltak hvor de mottar lønn. Å avansere fra tiltak med stønning til tiltak med lønn, er i seg selv motiverende for deltakerne og bidrar til å øke effekten av tiltakene samlet sett.

Som jeg også nevnte i mitt brev av 27. mai 1999 i forbindelse med tiltak for sosialt yrkeshemmet ungdom, foretar Arbeidsdirektoratet for tiden en gjennomgang av tiltaksstrukturen med sikte på forenkling.

Jeg vil imidlertid føye til at etter min mening er dagens system med ulike ytelser etter hvilket formål og innhold tiltakene har, hensiktsmessig med sikte på å motivere arbeidsledige og yrkeshemmede til oppkvalifisering som vil gi dem større muligheter til å få ordinært arbeid. Jeg er ikke innstilt på å endre dette prinsippet.

Spørsmål nr. 307.

Innlevert 28. mai 1999 av stortingsrepresentant Signe Øye.

Besvart 3. juni 1999 av justisminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Flyktninger og asylsøkere som kommer til Norge ønsker å komme i arbeid snarest mulig. Også de som bor i asylmottak. Det meldes stadig om problemer med å få arbeidstillatelse og at det tar veldig lang tid.

Hva mange måneder tar det gjennomsnittlig før arbeidstillatelse er i orden, og hvor ligger problemene med å gi både asylsøkere og innvandrere raskere tilgang til arbeid?»

Svar:

Asylsøkere kan i dag etter anmodning gis midlertidig arbeidstillatelse når de har oppholdt seg her i mer enn fire måneder etter at søknad om asyl ble fremsatt, forutsatt at de har et konkret arbeidstilbud og at det ikke er tvil om identiteten. Utlendingsdirektoratet har vedtaksmyndighet.

Departementet har foreslått en regelendring på dette området. Forslaget har vært ute på høring, og en forskriftsendring vil bli gjennomført i løpet av kort tid.

Endringen går ut på at midlertidig arbeidstillatelse skal gis med det samme det er tatt asylovhør av søker. Det vil ikke lenger være nødvendig med et konkret arbeidstilbud. Vilåret om at det ikke må være tvil om søkerens identitet videreføres. Det er foreslått at også politiet kan gi tillatelse. Dette krever imidlertid en lovendring som vil bli lagt fram for Stortinget senere, sammen med andre endringer i utlendingsloven. Hovedbegrunnelsen for forslagene er at det vil bedre livssituasjonen for beboere i mottak.

For de tilfellene hvor asyl er avslått, men vedtaket for tiden ikke effektueres kan asylsøkeren få midlertidig arbeidstillatelse etter anmodning inntil vedtaket iverksettes. Dette er en bestemmelse som videreføres i henhold til tidligere regelverk.

Hvis en asylsøker innvilges asyl eller opphold på humanitært grunnlag innvilges vedkommende automatisk en generell arbeidstillatelse. Det er således ikke nødvendig med et konkret arbeidstilbud eller egen søknad.

Saksbehandlingstiden for søknad om midlertidig arbeidstillatelse er for tiden tre til fire uker fra søknad er mottatt i Utlendingsdirektoratet til vedtak er fattet.

Spørsmål nr. 308.

Innlevert 28. mai 1999 av stortingsrepresentant Morten Olsen.

Besvart 3. juni 1999 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Halden kommune er avhengig av at statsrådets løfter om å samle HiØs aktiviteter på Remmen, gjennomføres raskt. Vil statsråden, i tråd med det som tidligere er lovet, sørge for at startbevilgning til prosjektet legges inn i budsjett 2000?»

Svar:

Byggeprosjektet for Høgskolen i Østfold på Remmen i Halden omfatter nybygg på 12 300 m² og ombygging av 13 700 m².

I løpet av 2. halvår 1998 gjennomførte Statsbygg en begrenset arkitektkonkurranse for en samlokalisering av høgskolen på Remmen. Juryen besluttet å legge utkastet "Rygg på land, 4 i spann" til grunn for videre planlegging og gjennomføring av prosjektet. Prosjektets kostnadsramme, som var på 272 mill kroner, revideres nå på grunnlag av vinnerutkastet.

Jeg er klar over at byggeprosjektet på Remmen vil ha betydning for arealdisponeringen for Halden kommune og Østfold fylkeskommune. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om eventuell bevilgning i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for år 2000.

Dokument nr. 15:3

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 21.

Innlevert 14. oktober 1998 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 21. oktober 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«I en interpellasjon debattert i Stortinget 25.11.1997 ba Stortinget om at Regjeringen utarbeidet en handlingsplan mot tvangsekteskap. I denne debatten skilte barne- og familieministeren klart mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap. Nyere kunnskap viser at dette skille kan være noe kunstig. Når vil handlingsplanen mot tvangsekteskap være ferdig og hvilken holdning har statsråden til arrangerte ekteskap?»

Begrunnelse:

På bakgrunn av Hege Storhaugs bok «Hellig Tvang» og en sak i mediene hvor det ble hevdet at såkalt arrangert ekteskap hadde ført til drap, er det viktig å diskutere gråsone-problematikken mellom tvangsekteskap og graden av tvang i arrangerte ekteskap.

Ser vi tilbake på vår egen kvinnehistories kamp for retten til å være noe mer enn husmor og mor, ser vi fellestrekk med den tradisjon som videreføres av en rekke av våre nye landsmenn. Arrangerte ekteskap kan være et praktisk utslag av et kvinne- og mannsundertrykkende og diskriminerende menneskesyn, og som ofte kan gjennomføres med indirekte eller direkte psykisk og sosial tvang. Ved å si nei til et arrangert ekteskap vet de unge at sjansene er store for dramatiske konflikter og utstøting fra familien. Det er derfor viktig å signalisere hvilke holdninger en har til arrangerte ekteskap kontra kjærlighetsekteskap.

Svar:

På bakgrunn av at Stortinget ba om en handlingsplan mot tvangsekteskap er det etablert en interdepartemental arbeidsgruppe, ledet av Barne- og familiedepartementet. Som første ledd i arbeidet med handlingsplan mot tvangsekteskap ble det i april i år avholdt et seminar med grupper og personer som møter problemet på ulike måter enten som ungdom, offentlig ansatt eller som en del av det frivillige organisasjonsliv. Rapporten om arrangerte ekteskap og tvangsekteskap som Kompetansesenter for likestilling har utført på oppdrag fra departementet ble presentert her. (Anja Bredal, april 1998.)

Seminaret ga oss bedre kunnskap om faktiske forhold knyttet til religion og kultur, og ikke minst fikk vi gjennom dette arbeidet kontakt med personer og miljøer som arbeider med dette problemområdet. I den videre prosessen med handlingsplanen har vi fulgt opp kontakten med disse miljøene for utdyping av hvordan de oppfatter problemene og hva som bør gjøres på kort og lengre sikt.

Stortingets debatt med bakgrunn i interpellasjonen på dette temaet valgte å skille mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap. Min innfallsvinkel til spørsmålet er at arrangerte ekteskap har vært og er en vanlig måte å inngå ekteskap i store deler av verden, mens tvangsekteskap er forbudt i de fleste land. I stortingsdebatten ble det også lagt vekt på at dette er et problemområde som krever dialog og samarbeid med ulike innvandrergupper gjennom informasjon og samarbeidstiltak. Dette er et problem hverken storsamfunnet eller innvandrergupper kan løse alene, det krever dialog og samarbeid.

Under arbeidet med handlingsplanen har møtet med ulike innvandermiljøer vist at for å få en reell dialog om temaet er det viktig å skille mellom begrepene tvangsekteskap og arrangerte ekteskap. I debatten som har vært ført i media har disse begrepene tidvis blitt benyttet som synonymer.

I handlingsplanen vil arrangert ekteskap bli definert som ekteskap inngått på bakgrunn av at foreldre/familie har funnet en ekteskapskandidat som sønn/datter har stått fritt til å akseptere eller ikke. Begrepet henspiller på hvem om utpeker ektefelle, hvordan denne utpekingen skjer og på hvilket grunnlag.

Med tvangsekteskap menes ekteskap inngått ved at foreldre/familie finner en ekteskapskandidat som sønn/datter tvinges til å inngå ekteskap med, enten ved vold, direkte eller indirekte trusler om vold eller andre alvorlige konsekvenser. Handlingsplanen vil opprettholde dette skillet, samtidig er jeg klar over at det finnes en gråsonerom som vi må forholde oss til.

Ifølge Anja Bredals forskningsrapport om arrangerte ekteskap og tvangsekteskap synes mange ungdommer med innvandrerbakgrunn at arrangerte ekteskap er en god ordning gjennom at foreldre finner ekteskapskandidater til dem forutsatt at de selv føler de kan ha det avgjørende ordet.

Det kan synes som om mange ungdommer med innvandrerbakgrunn har en slik betinget positiv holdning til arrangerte ekteskap. De ser for seg et ekteskap der de får foreldrenes hjelp til å finne en ektefelle - at de voksne bruker sine kontakter og innsikt til å finne kandidater de unge kan velge mellom. Den endelige avgjørelsen skal ligge til de unge ved at de kan si nei. Dette innebærer ikke et individuelt valg, men det handler om å ha mest mulig kontroll over beslutningen.

I den nylig publiserte boka «Hellig tvang» hører vi historier fra ungdom som opplever arrangerte ekteskap under tvang. Denne boka framstiller ikke et representativt utvalg av muslimsk ungdom i Norge, men med rette problematiserer skillet mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap.

Jeg er klar over gråsoneproblemene her, og at det som fra familiens side oppleves som valgfritt, fra ungdommens side kan oppleves som tvang. Samtidig har vi erfart gjennom arbeidet med handlingsplanen og fra Bredals forskningsrapport at mange ungdommer med innvandrerbakgrunn ser behovet og nytten av et slikt skille.

Inngåelse av ekteskap anses i de fleste kulturer å være en privat sak enten mellom de to parter eller mellom to familier. Ekteskap ligger innenfor en privat sfære der storsamfunnet vegrer seg for å bry seg.

Nettopp i det private rundt inngåelse av ekteskap og spesielt rundt tvangsekteskap ligger en stor utfordring både for storsamfunnet, men også for enkeltindivider.

Utfordringene er mange for å få utryddet tvangsekteskap, men det norske samfunn alene vil ikke kunne klare det. Kanskje den største og viktigste utfordringen ligger i å skape en konstruktiv dialog mellom det norske samfunn og innvandrere.

Uten å gå inn på handlingsplanen innhold, vil jeg peke på at dette problemfeltet er kjent i andre europeiske land uten at andre land har utarbeidet handlingsplaner eller tilsvarende strategier for å påvirke en utvikling. Stortinget har her tatt et viktig initiativ gjennom å be om en handlingsplan. Regjeringen vil presentere planen før jul, i samsvar med forutsetningen.

Spørsmål nr. 22.

Innlevert 16. oktober 1998 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 23. oktober 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Viser til statsrådets svar på mitt spørsmål den 3.6.då. I etterkant er det fremkommet sterke signaler om at personellmangel ikke er årsaken til beredskapskuttet ved 333 SKV på Andøya. Statsråden svarte at situasjon kan avklares innen rimelig tid, og at beredskapen vil være på plass «også innen rimelig tid». Når tar statsråden sikte på å få beredskapen på plass, og har departementet planer som kan true Orion-skvadronens fremtid eller planer om reduksjon i antall Orionfly?»

Svar:

Da beslutningen om å frafalle beredskapskravet ble tatt, sto 333 skvadronen på Andøya foran en omfattende oppgradering av P-3C Orionflyene. Samtidig var det planlagt at mannskapene skulle starte påkrevet etterutdanning på de oppgraderte flyene. Opprettholdelse av beredskapen ville ha ført til at denne spesielle arbeidsbelastningen hadde blitt fordelt på en sterkt redusert bemanning, samt færre fly. Beredskap medfører at berørt personell tilkommer økonomisk kompensasjon samtidig som også arbeidstidsregnskapet belastes. Med redusert bemanning ville det ikke vært mulig å innrømme kompensasjon i form av fritid og samtidig opprettholde ordinær tjeneste på et forsvarlig nivå. Tatt i betraktning operative forhold og behovet for oppdatering og egentrening av personellet, ble gjenkjøp av arbeidstid vurdert som lite kostnadseffektiv utnyttelse av Forsvarets ressurser.

Situasjonen ved 333 skvadronen er nå noe forandret i forhold til hva den var da forsvarssjefen fant det nødvendig å frafalle beredskapskravet. Skvadronen har fortsatt to P-3C i USA for teknisk oppgradering, men på grunn av forsinkelser i programmet er etterutdanningen utsatt. Mannskapssituasjonen ved skvadronen er noe forbedret, men det er fortsatt mangel på enkelte kategorier personell. Etter bortfallet av kravet til beredskap benytter 333 skvadronen nå anledningen til generell kompetanseheving innen skvadronen. Personellsituasjonen vil igjen bli anstrengt neste år, når etterutdanningen på de oppgraderte Orionflyene etter de foreliggende planer skal starte i februar.

Slik jeg redegjorde for i den ordinære spørretimen 3. juni 1998, gjennomføres det nå en vurdering i Forsvaret av beredskapen på Andøya med tanke på 1999. Behov for hurtig utrykning og hensynet til sikkerhet for Forsvarets personell, vil stå sentralt i vurderingene, sammen med Hovedredningssentralenes vurdering av redningsberedskapens verdi. Personellsituasjonen ved 333 skvadronen på kort og på midlere sikt vil bli utredet. Disse vurderingene forventes avsluttet i løpet av november 1998 og vil legges til grunn for en beslutning om beredskapskravet ved 333 skvadronen skal gjeninnføres på samme måte som tidligere. Jeg vil igjen understreke at jeg er opptatt av sikkerheten i havområdene utenfor Nord-Norge. Konsekvensene av at det formelle beredskapskravet har falt bort er ikke at 333 skvadronen ikke kan bistå en redningsaksjon, men at reaksjonstiden kan bli forlenget.

Det foregår i dag ingen utredninger, verken i departementet eller i Forsvarets militære organisasjon med sikte på å vurdere flytting av 333 skvadronen fra Andøya flystasjon til annen flystasjon i Norge. Som omtalt i St prp nr 45 (1997-98), Om visse organisasjonsendringer mv i Forsvaret, vil flystasjonenes fredsdrift konsentreres til Rygge, Ørland, Bodø og Bardufoss hovedflystasjoner, samt til flystasjonene Gardermoen og Andøya. Andøya flystasjon har ansvar for understøttelse av maritime overvåkningsfly; 333 skvadronen. I Forsvarets krigsstruktur vil Andøya flystasjon etableres som en deployeringsbase med ansvar for å ivareta vertslandsstøtte til forsterkningsstyrker i henhold til inngåtte avtaler.

333 skvadronen disponerer i dag to P-3N Orion i tillegg til fire P-3C Orion overvåkningsfly. Slik det er redegjort for i St prp nr 1 (1998-99), vil det bli vurdert å fase ut de to førstnevnte flyene. Vurderingene vil bli gjennomført i sammenheng med pågående oppdatering og vedlikeholdsprogram for P-3C i perioden 2000-2003. I forbindelse med den generelle omstillingen i Forsvaret er jeg videre kjent med at det pågår utredninger vedrørende organiseringen av Andøya flystasjon. Utredningene skal omfatte både intern organisasjonsutvikling med sikte på kostnadseffektiv og rasjonell drift av flystasjonen, samt eventuell flytting av de støttefunksjonene som i dag er lokalisert til Skarsteinsdalen, inn på selve flystasjonen. Disse fagmilitære utredningene er forutsatt å munne ut i anbefalinger til Forsvarsdepartementet. Eventuelle organisasjonsmessige endringer vil bli lagt frem for Stortinget på ordinær måte.

Spørsmål nr. 23.

Innlevert 16. oktober 1998 av stortingsrepresentant Rita Tveiten.

Besvart 23. oktober 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«I FN sin barnekonvensjon (art 12) er det vektlagt at barn skal få seia si meining og at det skal takast tilbørleg omsyn til den. I saka om «Knut» som me kjenner frå media, er det ikkje oppnemnd eigen talsperson for barnet. Vedtak er fatta stikk mot barnet sitt ønske. Knut sin nærmaste omsorgsperson er ikkje rekna som part i saka, trass i mange år omsorgsansvar. Korleis kan barne- og familieministeren sikra at barnet sin rett og rettstryggleik går føre dei vaksne sine rettar?»

Svar:

Med utgangspunkt i den mykje omtala «Knut-saka» stiller Rita Tveiten spørsmål om korleis eg som barne- og familieminister kan sikra at barnet sin rett og rettstryggleik går føre dei vaksne sine rettar. Det er mellom anna vist til at «Knut» ikkje har fått oppnemnd talsperson og at hans nærmaste omsorgsperson ikkje er rekna som part i saka.

Eg vil først gjera merksam på at eg som barne- og familieminister ikkje kan gripa inn i enkeltsaker. Eg vil difor drøfta spørsmålet frå representanten Tveiten på generelt grunnlag. Etter barnevernlova av 1992 blir avgjerder om mellom anna omsorgsovertaking tatt av fylkesnemndene for sosiale saker. Fylkesnemndene sine avgjersler kan berre overprøvast og eventuelt gjerast om av domstolane.

Eitt av føremåla med barnevernlova frå 1992 var nettopp å styrka rettstryggleiken både for born og foreldre i barnevernsaker. For å sikra rettstryggleik i sakshandsaminga blei det oppretta fylkesnemnder. Fylkesnemndene er statlege, uavhengige organ som i hovudsak følgjer dei same sakshandsamingsreglar og prinsipp som gjeld for domstolane. Vedtak i fylkesnemnda vert fatta etter eit forhandlingsmøte der saka vert grundig klargjort over gjennom mellom anna parts-, vitne og sakkunnige forklaringar. I den einskilde sak er fylkesnemnda samansett av 5 medlemmer; ein jurist, to sakkunnige og to lege medlemmer.

Etter lova er utgangspunktet at born skal veksa opp hos dei biologiske foreldra sine. Derfor er vilkåra for å treffa vedtak om omsorgsovertaking strenge. At vilkåra er strenge er like mykje av omsyn til barnet som til foreldra. Eg trur ikkje det er usemje om at det er best for born å vekse opp ljà foreldra sine når desse kan gi barnet ein forsvarleg omsorgssituasjon.

Ved vurderinga av tiltak etter lova, skal det leggjast «avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet». Prinsippet om omsynet til barnet sitt beste er nedfelt i barnevernlova § 4-1 og inneber mellom anna at ved motstrid mellom barnet og foreldra sine behov skal omsynet til barnet være overordna omsynet til foreldra.

Etter lova skal born som har fylt 12 år alltid få seia meininga si før det blir tatt avgjerd om mellom anna flytting og omsorgsovertaking. Born under 12 år skal informerast og takast med på råd når barnet si utvikling, modning og sakas art tilseier det. Når lova ikkje stiller absolutte krav om at born uansett alder skal seia meininga si i barnevernsaker, har dette mellom anna samanheng med at born i slike saker ofte vert utsett for eit stort press frå ulike vaksenpersonar som alle ønskjer det beste for barnet. Det kan vera ei stor påkjenning for born å måtte ha ei meining i så tilspissa situasjonar som det her ofte er tale om.

Ein måte å la barnet få seia meininga si på er å oppnemna talsperson for barnet. Etter lova er det opp til fylkesnemnda si leiar i den einskilde sak å avgjera om det skal oppnemnast talsperson for barnet. Talspersonen skal ikkje vera ein sakkunnig, men ein person som har erfaring frå arbeid med born. Talspersonen skal etter samtale med barnet, framstilla saka frå barnet sin synsvinkel og gje sin sjølvstendige vurdering av saka overfor fylkesnemnda. Det er også andre måtar å få fram barnet si meining i ei slik sak, mellom anna ved at det var oppnemnd sakkunnige eller at barneverntenesta sakshandsamar eller eit eller fleire av fylkesnemnda sine medlemmer snakkar med barnet. Barnet sin alder, modning og tilhøva i saka elles vil ofte vera avgjerande for kva løysing som vert valgt i den einskilde saka. Etter lova skal det leggjast vekt på barnet si meining. At barnet si meining skal tilleggjast vekt, tyder likevel ikkje at ho alltid skal tilleggjast avgjerande vekt. Som nemnt ovafor skal det leggjast avgjerande vekt på kva som etter ei totalvurdering er til barnet sitt beste. Det er ikkje alltid slik at born er i stand til å vite sitt eige beste. Det er heller ikkje alltid slik at det barnet seier i ein pressa situasjon er uttrykk for det barnet faktisk ønskjer. Det barnet seier er ofte prega av det som er meininga til dei dei lever saman med.

Partar i barnevernsaker er foreldra til barnet og barneverntenesta. Born kan utøve sjølvstendige partsretter når dei er over 15 år. Fosterforeldre eller andre slektningar har i hovudsak ikkje partsrettar. Dette inneber likevel ikkje at ikkje andre enn foreldra og barneverntenesta får uttale seg i saka. Fosterforeldre, nære slektningar og andre som kjenner tilhøva for barnet får ofte uttale seg som vitner før det blir tatt avgjerd. I

saker som gjeld oppheving av vedtak om omsorgsovertaking har fosterforeldre etter lova ein rett til å uttale seg.

Etter mi meining er barn sin rettstryggleik godt ivaretatt i barnevernlova. Det betyr ikkje at det ikkje er rom for forbetringar. Eg trur likevel at ein bør vera varsom med å trekka generelle konklusjonar på grunnlag av enkeltsaker. Ei slik sak har dessutan som regel fleire sider enn dei som kjem til uttrykk gjennom media. Store delar av barnevernlova, herunder talspersonordninga, er for tida gjenstand for ei omfattanda evaluering. Om evalueringa syner at det er behov for endringar, vil eg sjølvsagt ta initiativ til dette.

Spørsmål nr. 24.

Innlevert 16. oktober 1998 av stortingsrepresentant Ola Røtvei.

Besvart 22. oktober 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«I St. prp. nr. 1 98-99 budsjettet for samferdselsdepartementet blir det vist til at investeringer i utstyr tilrettelagt for å evakuere fartøy uten at personer havner i sjøen, kan være et tiltak som vil øke sikkerheten i ferjeflåten. Det blir videre vist til at dette også vil gi reduserte driftskostnader. Hvilke driftskostnader er dette og hvor store er de beregnede innsparingene?»

Svar:

I kjølvannet av de større oversjøiske skipsulykkene har det i regi av Sjøfartsdirektoratet og Vegdirektoratet vært arbeidet med å legge grunnlaget for en oppgradering av sikkerheten på den innenriks ferjeflåten. Det vises her bl.a. til Redningsmiddelutvalgets sluttrapport fra årsskiftet 95/96 og den pågående Risikoanalysen hvor resultatet forutsettes framlagt innen utgangen av inneværende år.

Avhengig av oppgraderingen som måtte bli gjennomført, kan kostnadene for ferjeflåten bli høye. Det vil derfor være et mål å realisere effektiviseringsgevinster som følger av oppgraderingene.

Som det fremgår av St.prp. nr. 1 er det lagt til grunn en prioritering av investeringsmidler til ferjeflåten slik at utstyr som hindrer passasjerer i å havne i sjøen kan være montert innen utgangen av 2001. Vegdirektoratet anslår kostnader for utstyret til tørrskodd evakuering for riksvegferjene totalt sett til ca. 300 mill. kr.

Besetningens størrelse på riksvegferjene bestemmes ut fra sikkerhetsmessige vurderinger. I den sammenhengen er evalueringstida for fartøyene sentral.

Ved en tilrettelagt sikkerhetsmessig oppgradering av ferjeflåten vil arbeidskraftsbehovet for evakuering av fartøyene kunne bli redusert. Dette gjør at antallet besetningsmedlemmer på den enkelte ferje vil kunne revurderes. Arbeidet med vurdering av sikkerhetsbemanningen er igangsatt uten at en i dag kan si noe konkret til beløpsstørrelsen av reduserte driftskostnader. Basert på forslag gitt i Redningsmiddelutvalgets innstilling kan jeg opplyse at det der er anslått en årlig reduksjon av driftskostnader i størrelsesorden 40 mill. kr. Dette svarer til knapt 3% av riksvegferjedriftens totale driftskostnader (eks. kapitalkostnader). Driftskostnader for riksvegferjedriften 1998 er budsjettet til 1 400 mill. kr.

Spørsmål nr. 25.

Innlevert 16. oktober 1998 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 26. oktober 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Hvilke planer og tidsperspektiver har kulturministeren for å øke andelen tekstede programmer i NRK og i de kommersielle fjernsynskanalerne slik at hørselshemmede bedre får delta i den samfunnsdebatten som fjernsynet formidler?»

Begrunnelse:

Det er lenge blitt arbeidet med å utvikle et system for automatisk teksting av direktesendte programmer. Det er usikkerhet knyttet til muligheten og framdriften for dette prosjektet. I England har BBC utviklet et effektivt system som sørger for ca. 80% teksting, samt et lovpålagt minstekrav til de kommersielle kanalene om teksting av programmer. Når dette berører omtrent 400 000 mennesker, og fjernsynet er en viktig formidler av den løpende samfunnsdebatten, er det en demokratisk utfordring å la alle ta del i det som formidles av våre fjernsynskanaler. På denne bakgrunn er det viktig og mulig å etablere rutiner for teksting i våre fjernsynskanaler i løpet av kort tid, uavhengig av teknologisk utvikling.

Svar:

I Voksenåsen-erklæringen ble det bl.a. uttalt at:

«En sentrumsregjering vil arbeide for å styrke de funksjonshemmedes kår og rettigheter. Funksjonshemmede må få mulighet til deltakelse i samfunnet på linje med andre, basert på den enkeltes forutsetninger.»

Jeg mener det er behov for mer teksting av programmer for hørselshemmede i NRK og TV 2 enn det er i dag. Dette gjelder først og fremst i direktesendte nyhets- og aktualitetsprogrammer. I NRKs sendinger er i dag ca 80 pst. av sendingene tekstet. Teksting av slike programmer i fjernsyn er viktig for at hørselshemmede skal kunne ta del i aktuelle begivenheter og den løpende samfunnsdebatten på like vilkår med den øvrige del av befolkningen. Selskaper som har allmennkringkastingsforpliktelser har et særskilt ansvar for å tilby teksting av program for hørselshemmede.

NRK og SINTEF har under utvikling et system for teksting av direktesendte programmer. Når dette systemet er operativt, vil de fleste program kunne bli tekstet. Dette vil gi et vesentlig bedre tekstetilbud til hørselshemmede enn i dag. I tråd med intensjonene i Voksenåsen-erklæringen vil Regjeringen legge fram forslag om at det stilles midler til rådighet gjennom Handlingsplanen for funksjonshemmede slik at det nye tekstesystemet kan gjøres operativt så snart som mulig. Jeg viser i den forbindelse til St meld nr 8 (1998-99), Om handlingsplan for funksjonshemmede 1998-2001, der det bl.a. heter at:

«Fjernsynet si rolle som informasjonskanal, kanal for offentlig debatt, opplæring og underholdning, blir stadig viktigere. Mangel på teksting av nyhets-, aktualitets- og debattprogram og andre norske program fører til at mange hørselshemmede har store vansker med å fange opp det som blir formidlet i slike program.

Som allmennkringkastere har NRK og TV 2 et ansvar for å ha et tilfredsstillende teksttilbud for hørselshemmede. Innføring av digital fjernsynsteknologi gir nye muligheter for å utvikle bedre og mer omfattende tilbud til funksjonshemmede. I samarbeid med de hørselshemmede sine organisasjoner har NRK sett i gang to utviklingsprogram med sikte på å utvikle tekste- og tolketjenester for tunghørte og døve.»

Vedrørende teksteprosjektet i NRK uttaler Regjeringen i punkt 3.3.2.2:

«Dette er et samarbeidsprosjekt mellom hørselshemmede sine organisasjoner, NRK og SINTEF. Prosjektet, som skal avsluttast i løpet av år 2000, vil kunne gjøre det mulig for døve og tunghørte å få teksting av direktesendte program via Tekst-TV. Fjernsynsprogramma blir teksta direkte ved hjelp av taleregistrator.»

Når det gjelder teksting i TV 2, viser jeg til mitt svar i spørretimen 18. februar i år der jeg bl.a. uttalte at:

«TV 2 opplyser på forespørsel at de tekster 50 % av samlet sendetid pr. år. Alle utenlandske produksjoner er tekstet. Egne produksjoner og annet innkjøpt norsk materiale er ikke blitt tekstet til nå. Det pågår imidlertid et utredningsarbeid om teksting i TV 2. TV 2 opplyser at en del nyhetssendinger og aktualitetsprogrammer kan bli tekstet i løpet av første halvdel av 1999.

Jeg er ikke fornøyd med den lave andelen av tekstede programmer i TV 2 som vi har sett til nå, men jeg tolker TV 2 slik at dette nå vil bli prioritert. Jeg forutsetter derfor at kanalen tekster flere programmer for hørselshemmede i resten av konsesjonsperioden.»

Teksting for hørselshemmede er ett av flere forhold som departementet har tatt opp med TV 2 i forbindelse med gjennomgangen av TV 2s programpolitikk. Med henvisning til Innst. S. nr. 103 (1997-98) uttalte departementet at Stortingskomiteens merknader

«innebar en klar henstilling fra Stortinget til TV 2 om å ... tekste program for hørselshemmede ...»

Som det fremgår, legger jeg til grunn at også TV2 må forbedre sitt tekstede tilbud til hørselshemmede.

Dersom det skulle vise seg at prosjektet for direkte teksting ikke lar seg realisere innen år 2000, og blir vesentlig forsinket, vil jeg vurdere andre løsninger, bl.a. å gjøre teksting til en lovpålagt oppgave for norske allmennkringkastere.

Spørsmål nr. 26.

Innlevert 19. oktober 1998 av stortingsrepresentant Mimmi Bæivi.

Besvart 27. oktober 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Kan jeg i forbindelse med avviklingen av den malmbaserte virksomheten i Syd-Varanger be om å få opplyst om hvem som er medlem i styret for Syd- Varanger ASA, samt en aksjonærliste for selskapet?»

Svar:

Styret i Sydvaranger ASA består av følgende personer:

1. H.r. advokat Helge B. Andresen, Hamar, styreformann
2. Adm. direktør Atle Fornes, Longyearbyen, varaformann
3. Daglig leder Aud Sund Olsen, Bardufoss
4. Statsautorisert revisor Tor Hjelmaas Larsen, Asker

Valgt av og blant de ansatte:

5. Eiendomssjef Kaj Bakke, Kirkenes
6. Driftingeniør Jann Stig Hansen, Bjørnevatn

I henhold til selskapets årsoppgjør for 1997 er det totalt 2 303 aksjonærer i Sydvaranger ASA. Selskapet har opplyst at pr. 11. september 1998 er dette de 10 største aksjonærene i Sydvaranger ASA:

Staten v/Nærings- og handels departementet	(1585526 aksjer)
--	------------------

Hannibal AS	(27500 aksjer)
-------------	----------------

Verdipapirfondet Skagen	(21012 aksjer)
-------------------------	----------------

Vekst

Arild Nilsen	(20000 aksjer)
--------------	----------------

Stenconsult AS	(12853 aksjer)
----------------	----------------

Maria Hovden	(12000 aksjer)
--------------	----------------

Sydvaranger Fond AS	(9735 aksjer)
---------------------	---------------

Nils Petter Heieholt	(7400 aksjer)
----------------------	---------------

Lifra Ltd.	(6600 aksjer)
------------	---------------

Frian AS	(5 100 aksjer)
----------	----------------

Hvis ønskelig kan man ved forespørsel til Sydvaranger ASA få ytterligere informasjon om aksjonærer i selskapet.

Spørsmål nr. 27.

Innlevert 22. oktober 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 29. oktober 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Pivco har startet opp produksjon av elektriske biler i Norge, særlig rettet inn mot bedriftsmarkedet i byene. Statlige innkjøp kan være avgjørende for elbilene i den første vanskelige fasen.

Hva vil samferdselsministeren gjøre for å sikre at statlige etater kjøper elbiler til eget bruk og hvordan vil han oppmuntre virksomheter som Postverket, Telenor osv til å skifte til elbil?»

Svar:

Samferdselsdepartementet bidrar gjennom forsøksordningen for alternative drivstoff mv (kap 1301, post 70) til å høste erfaringer i form av testing og faktisk bruk av elbilene, og til at resultater fra slike forsøk blir gjort tilgjengelige. Denne oppbyggingen av kunnskap på området vil blant annet bidra til et bedre og mer oversiktlig beslutningsgrunnlag for eiere av større bilparker, deriblant Samferdselsdepartementets underliggende etater og virksomheter, i deres valg av kjøretøy.

Flere av Samferdselsdepartementets underliggende etater og virksomheter har allerede vært involvert i utprøvingen av PIVCOs elbiler. Etatene og virksomhetene må imidlertid gjøre sine egne erfaringer, og vurdere videre planer om anskaffelse av elbiler blant annet på bakgrunn av dette.

Spørsmål nr. 28.

Innlevert 26. oktober 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 30. oktober 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Vil statsråden ta et initiativ for å iverksette en granskning av sabotasjeteorien i forbindelse med Alexander Kielland-ulykken?»

Begrunnelse:

Den tragiske katastrofen med Alexander L. Kielland 27. mars 1980 med tap av 123 menneskeliv som følge, derav 27 briter og 2 amerikanere, har ført til spekulasjoner om årsaken. Det er også skrevet bok om mulig sabotasje som årsak til katastrofen.

Det ble ved Kongelig resolusjon 28. mars 1980 oppnevnt et utvalg for å granske ulykken. Granskingskommisjonen framla sin rapport i NOU 1981:11. I rapportens sammendrag side 11 står det å lese: «Rapporten beskjeftiger seg således ikke med andre ulykkessituasjoner, for eksempel eksplosjonsulykker. Enhver rimelig tidsramme for arbeidet ville i så fall ha blitt overskredet.»

Påstanden om at det var en eksplosjon som forårsaket at D leggen ble revet av har versert i mange år og det er til og med skrevet en bok om ulykken som fokuserer på dette. Boka heter «Sabotasjen mot Kielland», utgitt på Falk Forlag, Trondheim ISBN 82- 992476-0-8, i 1992. I tillegg ligger det en mengde informasjon på internett om dette temaet på adressen <http://www.multinet.no/~falk/>

For å få gransket disse påstandene og eventuelt satt et punktum for denne saken er det nødvendig å også granske sabotasjeteorien og om en eventuell eksplosjon i stag D4 som resulterte i brudd i stag D6. Med bakgrunn i sakens internasjonale karakter bør det anmodes om at opplysninger som FBI og Scotland Yard sitter inne med blir innhentet og at de trekkes med i granskningen.

Svar:

Torsdag 27. mars 1980 ca kl 18.30 veltet boligplattformen «Alexander L. Kielland» rundt, og 123 av de 212 personene ombord omkom som følge av forliset. Med hjemmel i sjøfartsloven § 314 ble det neste dag ved kongelig resolusjon besluttet at det skulle oppnevnes en undersøkelseskommisjon i anledning av ulykken. Justisdepartementet ble gitt fullmakt til å utpeke kommisjonens medlemmer og utforme kommisjonens mandat. I henhold til denne fullmakten oppnevnte Justisdepartementet samme dag en granskningskommisjon. Kommisjonens mandat ble av Justisdepartementet angitt slik:

«Kommisjonen får som mandat å undersøke forholdene omkring ulykken og om mulig bringe ulykkens årsak på det rene. Videre skal kommisjonen vurdere hvordan redningsutstyret har virket og hvordan evakueringen og redningsaksjonen forøvrig foregikk og komme med eventuelle tilrådinger i denne forbindelse.»

Kommisjonen påbegynte sitt arbeid 30. mars 1980. Dagen etter ble den avbrukne plattformsøyle - søyle D - brakt inn til Linesund ved Stavanger hvor den ble oppankret. Kommisjonen foretok umiddelbart etter oppankringen befarings og granskning av plattformleggen. Etter at kommisjonen hadde avsluttet sin granskning, ble representanter fra Stavanger Drilling, Phillips Petroleum Company Norway Ltd. og Det Norske Veritas gitt anledning til å besiktige plattformleggen.

Kommisjonen redegjør i sin rapport, NOU 1981: 11 «Alexander L. Kielland»-ulykken, for den omfattende granskning som ble gjennomført. En rekke undersøkelser ble utført, herunder kjemiske undersøkelser, bruddflateundersøkelser samt mekaniske og metallografiske undersøkelser. Til støtte for sine undersøkelser engasjerte kommisjonen dessuten eksperthjelp til å foreta en rekke beregninger. Kommisjonen avhørte til sammen 116 vitner i forbindelse med sitt arbeide.

I begrunnelsen for spørsmålet fremheves bl a: «I rapportens sammendrag side 11 står det å lese: «Rapporten beskjeftiger seg således ikke med andre ulykkessituasjoner, for eksempel eksplosjonsulykker. Enhver rimelig tidsramme for arbeidet ville i så fall ha blitt overskredet.»»

I den forbindelse gjøres oppmerksom på den setningen som står før de siterte setningene. Avsnittet innledes med: «Rapporten og dens vurderinger er begrenset til den type ulykke man her har stått overfor». Dette gir uttrykk for at kommisjonen begrenset sin rapport til å omtale det aktuelle hendelsesforløp for Alexander Kielland-ulykken slik kommisjonen fant det sannsynliggjort etter sin granskning. Det var da etter mandatet ikke noen foranledning til å vurdere andre situasjoner som kunne tenkes å inntreffe på en plattform.

I begrunnelsen for spørsmålet fremheves videre at påstanden om at det var en eksplosjon som forårsaket at D leggen ble revet av har versert i mange år. Det vises til at FALK forlag har gitt ut en bok om sabotasjeteorien, og at det finnes en mengde informasjon om temaet på FALK sine sider på internett.

Etter det Justisdepartementet har brakt i erfaring har organisasjonen FALK (Organisasjon til fremme av etterforskning av Alexander L. Kielland-katastrofen og økt rettssikkerhet) i en årrekke arbeidet for ytterligere granskning av Kielland-ulykken. FALK hevder at organisasjonen sitter inne med tekniske beviser som tyder på at årsaken til Kielland-ulykken var en «eksplosjon ved sprengning som følge av en målrettet aksjon, terroraksjon, mot plattformen, dens eiere, operatøren på feltet og Norge». Organisasjonen FALK har i sakens anledning blant annet kontaktet H.M. Kong Olav V, H.M. Kong Harald V, Statsministerens kontor, Justisdepartementet, påtalemyndigheten og Forsvarets Overkommando/ Sikkerhetsstaben.

Granskningskommisjonen mente å ha funnet årsakene til ulykken, og også å ha dokumentert disse med tilstrekkelig grad av sikkerhet. Kommisjonen skriver i sin første rapport NOU 1981: 11, side 12-16 at årsaken til forliset var et utmatningsbrudd i plattformens stag D-6. Dette hadde sammenheng med noen uheldige sveiser og høyt belastningsnivå i disse sveisene, noe som førte til brudd i noen av sveiseforbindelsene. Kommisjonen konkluderte med at en del av bruddene måtte ha oppstått før plattformen ble montert. Bruddene resulterte i høyere spenningsomlagring, som sammen med de ujevne bruddflater førte til initiering av utmattingssprekker på to punkter. Sprekkene forplantet seg ved utmatting til stagets omkrets. Veksten av utmattingssprekkene førte til at staget ble så svekket at det ikke lenger var i stand til å motstå de belastninger det var utsatt for. Da restbruddet skjedde, omfattet sprekkene ca 2/3 av stagets omkrets.

På bakgrunn av granskningskommisjonens rapport og en bred høringsrunde, utarbeidet Kommunal- og arbeidsdepartementet St meld nr 67 (1981-82) Ulykken med plattformen «Alexander L. Kielland». Fra de 102 interessenter som fikk tilsendt rapporten innkom i alt 40 høringsuttalelser.

Etter at «Alexander L. Kielland» ble snudd i september 1983 foretok granskningskommisjonen en ny inspeksjon av plattformen og gjennomgang av nye opplysninger. Kommisjonen utarbeidet deretter en

tilleggsuttalelse til sin første rapport, og denne ble trykket som NOU 1983: 53 «Alexander L. Kielland»-ulykken. Tilleggsuttalelse. På side 7 i tilleggsuttalelsen går det frem at kommisjonen temmelig fort fant det klart at videre undersøkelser ikke ville frembringe nye opplysninger om konstruksjonssvikten som hadde ført til bortfall av søyle D.

I NOU 1983: 53 side 8 er det nevnt at bl a Kiellandfondet mener det skal ha skjedd en eksplosjon i stag D 4. Dette hevdes underbygget ved at det ble påvist markerte bøyninger på langsgående stivere i nedre dekk samt huller i dekket i boreområdet. Det norske Veritas undersøkte disse forholdene, og konkluderte med at årsaken til skadene på langsgående bjelker på nedre dekk var luftsekkene som ble benyttet ved den mislykkede snuoperasjonen i 1980. Veritasrapporten ble forelagt det sakkyndige utvalg for vurdering av snuingen av «Alexander L. Kielland» (Professorutvalget). Professorutvalget bemerket at skadene åpenbart skyldtes overanstrengelse på grunn av oppdriftskrefter fra luftsekkene under snuforsøket. Hva angår hullene i dekket i boreområdet, antok Veritas at de kunne skyldes fall av løse gjenstander under kantringen, noe professorutvalget sluttet seg til. Etter snuingen av plattformen var det ifølge kommisjonen tydelig å se at hullene må ha vært forårsaket av fall av tunge gjenstander inne i plattformen.

Kommunal- og arbeidsdepartementet sendte NOU 1983: 53 på høring til 35 interessenter, hvorav 18 avga høringsuttalelse. På bakgrunn av dette utarbeidet departementet St meld nr 41 (1983-84) Tillegg til St meld nr 67 (1981-82) ulykken med plattformen «Alexander L. Kielland». Det fremgår av St meld nr 41 (1983-84) at Kielland-fondet, som den eneste av høringsinstansene til kommisjonens tilleggsrapport, fremholder at den utløsende årsak til ulykken kan ha vært en eksplosjon i stag D 4. Kommentaren hviler på analyser fra fondets tekniske sakkyndige. Fondet står fast på at deformasjonene under dekk ikke sannsynliggjøres av såkalte «airbags», luftsekker. Som det fremgår av redegjørelsen ovenfor står fondets oppfatning på dette punktet i kontrast til konklusjonene fra granskningskommisjonen, Veritas og professorutvalget.

Det kan ikke ses at det har fremkommet noen nye opplysninger i saken som gjør det aktuelt å opprette noen ny granskningskommisjon eller å be kommisjonen gjenoppta sitt arbeid for å undersøke sabotasjeteorien. Det er heller ikke aktuelt å kontakte FBI eller Scotland Yard i sakens anledning, da dette spørsmålet har vært vurdert av påtalemyndigheten, senest ved Riksadvokatens brev til organisasjonen FALK datert 06.01.1997.

Spørsmål nr. 29.

Innlevert 26. oktober 1998 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 29. oktober 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Ei funksjonshemma kvinne, som bodde på hotell for å delta på likemannskurs, fikk kurshelga ødelagt fordi personheisen til bruk for toalettbesøk, ikke virket. Etter 11 timers venting fikk hun hjelp på Haukeland Sykehus. Hjelpemiddelsentralen i Hordaland definerte ikke situasjonen som kritisk og kunne dermed ikke reparere utenom kontortid. Mener Statsråden at regelverket må tolkes slik Hjelpemiddelsentralen gjorde, eller må regelverket endres for at nødvendig hjelp skal kunne gis?»

Begrunnelse:

Både Dagsavisen og Bergensavisen skriver søndag 25/10 om muskelsyke Siri Fransson fra Ølen som denne helga deltok på likemannskurs for å kunne hjelpe andre muskelsyke. På grunn av at personheisen hennes, til bruk for både toalettbesøk og til å komme opp i senga, viste seg ikke å virke, ble kurshelga fullstendig ødelagt, og Siri Fransson måtte til slutt få hjelp på Haukeland Sykehus. Da Hjelpemiddelsentralen ble kontaktet for at Siri Fransson skulle få hjelp til å reparere personheisen, ble det svart at bare når hjelpemidler i ustand skaper en kritisk eller livsfarlig situasjon, kan Hjelpemiddelsentralen hjelpe utenom kontortid. Videre at elektriske rullestoler faller inn under definisjonen, mens personheiser gjør ikke det. På bakgrunn av målsettingen om at funksjonshemma mennesker skal ha rett til både nødvendig hjelp, til et liv

med verdigheten i behold, og til deltakelse i samfunnet, er det grunn til å spørre om at dette eksempelet viser at enten er ikke regelverket godt nok, eller så blir regelverket av noen hjelpemiddelsentraler tolket på en unødvendig «firkantet» måte.

Svar:

En beredskapsordning for reparasjon/service på hjelpemidler utenom vanlig arbeidstid har det siste året blitt etterlyst av brukerorganisasjoner og andre. Sosial- og helsedepartementet har med bakgrunn i dette bedt Rikstrygdeverket utarbeide en ordning, der brukere ved akutte behov utenom vanlig arbeidstid kan få utført service/reparasjon på tekniske hjelpemidler. En beredskapsordning vil nødvendigvis måtte avgrensnes med hensyn til hvilke hjelpemidler den skal skal omfatte, samt i hvilke situasjoner akuttreparasjoner skal kunne kreves.

Som ledd i utredningen av en slik ordning har Rikstrygdeverket foretatt en kartlegging av behov. Kartleggingen viser at behovet for en beredskapsordning gjelder en liten gruppe brukere. For disse brukere er imidlertid en ordning svært påkrevet, da de er helt avhengig av hjelpemidlene, og de vil ikke kunne fungere dersom de går i stykker. Dette gjelder bl.a. brukere av elektriske rullestoler, personløftere, elektriske senger, behandlingshjelpemidler, heiser (trappeheiser, sjaktheiser og løfteplattformer) og omgivelseskontroll.

Flere av hjelpemiddelsentralene har inngått avtale med leverandører, servicepartnere og sykehus om at de skal utføre akuttreparasjon på slikt utstyr. Hjelpemiddelsentralen i Hordaland er et eksempel på en sentral som har slike avtaler. Sentralen har avtaler med syv firmaer, som kan kontaktes ved behov for teknisk assistanse i kritiske situasjoner. Disse firmaene, som kjenner hjelpemidlene og hjelpemiddelsentralens rutiner, har EMU-godkjenning og kan reparere alle typer hjelpemidler. Hjelpemiddelsentralen i Hordaland har også avtale med Haukeland sykehus når det ved feil på behandlingstekniske hjelpemidler er behov for akutt assistanse.

Personheisen til den funksjonshemmede kvinnen som var på kurs i helgen, er av den type utstyr som det etter leverandøravtale skal kunne ytes akutt hjelp for å få reparert. En representant for brukeren kontaktet ifølge Fylkestyregkontoret Hjelpemiddelsentralen fredag kveld og fikk da oppgitt hvilket firma som kunne kontaktes for å få reparert personløfteren. Brukeren ble også bedt om å ta kontakt med kommunehelsetjenesten for å få nødvendig hjelp. En hjelpemiddelleverandør tilbød lørdag morgen at brukeren midlertidig kunne få låne en personløfter, mens hennes egen var på reparasjon. Brukerens personløfter ble reparert innen planlagt hjemreisetid.

Hjelpemiddelsentralen har håndtert denne situasjonen i samsvar med regelverket, men kommunikasjonen ser ikke ut til å ha vært god nok, noe som er svært viktig for at man skal oppnå en god løsning. I dette tilfelle ble løsninger og avgjørelser formidlet via mellommenn. Dersom hjelpemiddelsentralens anvisninger om å kontakte kommunehelsetjenesten var blitt fulgt, ville brukeren kunnet få hjelp umiddelbart. Likeledes ville helgen kunne bli noe enklere, dersom brukeren hadde akseptert tilbudet om midlertidig lån av personløfter.

I denne konkrete saken er det avtalt et møte med brukeren for å gjennomgå det som skjedde og ta lærdom av hva som kan gjøres annerledes. På dette møte blir det også med representanter fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og kommunen.

For de brukere, som er helt avhengig av sine hjelpemidler og som ikke kan fungere dersom disse går i stykker, må vi ha en god beredskapsordning. Et godt og sikkert system hva gjelder akuttreparasjoner utenom arbeidstid fordrer at alle berørte parter enes om hva ordningen skal omfatte, samt de ulike instansers ansvar og oppgaver. Sosial- og helsedepartementet har således bedt Rikstrygdeverket involvere Kommunenes Sentralforbund og brukerorganisasjonene i utarbeidelsen av en beredskapsordning for reparasjon/service på hjelpemidler utenom vanlig arbeidstid.

Dokument nr. 15:4.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 30.

Innlevert 27. oktober 1998 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 2. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«For å spare vikarmidler har ein skule i Giske kommune sendt skriftleg melding til foreldra om at «kommunen har pålagt oss å redusere bruk av vikarar til eit absolutt minimum. Dette er grunnen til at klasse 5a er permittert frå kl 13.05 i dag, 22.10.98»

Er permittering i slike tilfelle eit lovleg verkemiddel, eller er skulen pliktig til å finne andre arbeidsmåtar for elevane i skuletida?»

Svar:

Departementet legg til grunn at det vil vere lovstridig å permittere grunnskoleelevar frå den elles obligatoriske undervisninga med tilvising til at det ikkje er sett av tilstrekkelege midlar på vikarbudsjetten. Eg meiner såleis at permittering av elevar ikkje er tillate av økonomiske grunnar.

Spørsmål nr. 31.

Innlevert 27. oktober 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 3. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«I Dagsrevyen 26.10.1998 kom det fram at mannlige studenter ved Menighetsfakultetet kan nekte å ta deler av undervisningen sammen med kvinnelige studenter, med begrunnelse i at de er imot kvinnelige prester. Dette er et klart eksempel på kjønnsdiskriminering og strider imot likestillingsloven.

Hva vil statsråden foreta seg i denne saken for å hindre den uheldige praksis som har fått utvikle seg på Menighetsfakultetet?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Øystein Djupedal oversendt 27. oktober 1998.

Saken er at ved Menighetsfakultetet kan mannlige studenter reservere seg fra å ha deler av undervisningen sammen med kvinnelige medstudenter dersom de er motstandere av kvinnelige prester. Ved begynnelsen av studiet, blir studentene gjort oppmerksomme på at de har en slik rett, men de blir ikke oppfordret til å benytte denne retten. Denne praksisen ved Menighetsfakultetet bygger på de kjørereglene

som blir benyttet i kirken, der mannlige prester kan reservere seg fra å delta i gudstjeneste sammen med kvinnelige prester.

Privathøgskoleloven sier ikke noe om slike forhold. I likestillingsloven er det derimot slått fast i §1 at «Kvinner og menn skal gis like muligheter til utdanning, arbeid og kulturell og faglig utvikling.» I §2 står det følgende: «Loven gjelder på alle områder, med unntak av indre forhold i trossamfunn.»

Menighetsfakultetet kan ikke regnes som et trossamfunn, og blir derfor omfattet av likestillingsloven. Det spørsmålet som departementet har måttet vurdere, er derfor om jenter får samme reelle rett til utdanning som gutter med denne ordningen.

På spørsmål om hvordan denne ordningen blir utøvd i praksis, svarer rektor Halvor Nordhaug at denne reservasjonsretten kun gjelder for øvinger i gudstjeneste. På disse øvingene blir studentene delt inn i grupper på 6 studenter. De 3 guttene som ikke vil øve sammen med jenter, blir satt i en ren guttegruppe. De andre gruppene er kjønnsdelte. Alle studentene får på denne måten like muligheter til både undervisning og øving. Ifølge Nordhaug er det de 3 guttene som blir «isolerte» og behandlet spesielt i denne saken, mens jentene blir behandlet som ordinære studenter. Vi kan derfor ikke si at den måten denne ordningen praktiseres på i dag formelt går ut over jentenes like muligheter til utdanning, eller at de får en dårligere eller manglende undervisning. Denne praksisen er derfor ikke i strid med likestillingsloven.

Departementet er av den oppfatning at Menighetsfakultetet til enhver tid må vurdere hvilke signaler slike ordninger kan gi til de kvinnelige studentene. De har et ansvar for å påse at de kvinnelige studentene ikke skal føle seg mindre verdt enn sine mannlige studentkolleger, og at slike ordninger ikke skal få konsekvenser for jentenes studier. Dette er spesielt viktig hvis denne reservasjonen får et betydelig større omfang enn i dag.

Spørsmål nr. 32.

Innlevert 28. oktober 1998 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 4. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Hvilke muligheter har voksne som ønsker å ta eksamen som privatist til å ta dette i løpet av høstsemesteret, og ser statsråden muligheter for å utvide de muligheter privatister har til å ta sin eksamen i løpet av høstsemesteret i den videregående skole?»

Begrunnelse:

Det vises til brev av 06.10.98 til statsråden fra Monica Johannessen, Eydehavn.

Det vises også til at man i forbindelse med etter- og videreutdanningsreformen er opptatt av å legge forholdene til rette for voksne som ønsker å ta videreutdanning.

Fra brevet fra Johannessen siteres:

«Vedrørende privatister i videregående skole. Jeg prøver å få meg en bra utdannelse i voksen alder, og for å få det til må jeg gjøre det som privatist. I år håpet jeg å kunne ta privatisteksamen i samfunnsfag, men det kunne jeg bare glemme. Ifølge de rette instanser kan ikke privatister ta en eksamen rett før jul, hvis ikke du har strøket eller må ha en bedre karakter. Dette synes jeg og andre er ganske grusomt, i grunnen. Kanskje dere i departementet kan forklare hvorfor det er sånn.»

Etter hva undertegnede forstår er det slik at det de fleste steder arrangeres eksamener i fag ved videregående skole i løpet av høstsemesteret for personer som har strøket. Det vil være å anta at det med enkelhet kunne åpnes for at privatister som ønsker å ta eksamen i løpet av høstsemesteret burde kunne gjøre dette sammen med den nevnte gruppe, uten at dette vil føre til vesentlige kostnadsøkninger eller organisatoriske problemer.

Svar:

Privatister innen videregående opplæring som ikke deltar i organiserte opplæringsløp har til nå bare hatt rett til å framstille seg i den ordinære eksamensperioden i mai - juni hvert år. Privatister som deltar i organiserte opplæringsløp har i tillegg også hatt rett til å melde seg til eksamen før jul. Nylig er jeg gjort kjent med at i enkelte fylker har også privatister som ikke deltar i organiserte opplæringsløp etter søknad blitt innvilget høsteksamensmulighet.

Jeg ser at nåværende regler, og den praksis som har utviklet seg, kan virke urettferdig. Jeg har derfor tatt initiativ til å endre reglene på dette området.

Dessverre er vi nå så nær årets høsteksamensperiode at nye regler ikke kan settes i verk inneværende år. Dersom det derimot er praktisk mulig for fylkeskommunene har departementet ikke noe i mot at fylkeskommunene etter søknad innvilger adgang til å ta eksamen i høst.

Fra og med 1999 vil reglene bli slik at i eksamener der oppgavene utarbeides sentralt, vil alle typer privatister få rett til å melde seg opp ved den av de to årlige eksamensperiodene som måtte passe den enkelte best. I eksamensfag der oppgavene utarbeides regionalt/lokalt er det rimelig at fylkeskommunene selv avgjør i hvilken grad de er i stand til å åpne høsteksamensperioden for alle typer privatister.

Spørsmål nr. 33.

Innlevert 28. oktober 1998 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen.

Besvart 3. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«I brev av 06.02.98, slik departementet forstår, søker Otto Treiders Handelsskole A/S om statstilskudd til profesjonsutdanning for perioden 1999- 2001 bl.a. i datanettverksadministrasjon i Skien.

Så langt jeg kjenner til har skolen pr.d.d. ikke mottatt svar på sin søknad.

Jeg tillater meg derfor å be om statsrådens redigjøreelse for hvor saken nå står?»

Svar:

I brev av 06.02.98 søkte Otto Treiders Handelsskole AS om godkjenning med rett til statstilskudd etter privatskoleloven for ettårig sekretærutdanning og ettårig reiselivsutdanning i Oslo i perioden 1999- 2001 og ettårig datanettverksadministrasjon i Skien.

Som ledd i departementets saksbehandling er det i henhold til privatskoleloven § 25 nr 2 innhentet uttalelse fra Telemark fylkeskommune i brev av 08.05.98 og fra Oslo kommune i brev av 09.09.98. Søknaden er nå til sluttbehandling i departementet.

Spørsmål nr. 34.

Innlevert 30. oktober 1998 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 6. november 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Hvordan stiller barne- og familieministeren seg til problemene som f.eks. arrangerte ekteskap hvor religion og kultur ofte brukes som unnskyldning for undertrykking og diskriminering av kvinner og menn?»

Svar:

På bakgrunn av at Stortinget ba om ein handlingsplan mot tvangsekteskap, er det oppretta ei interdepartemental arbeidsgruppe leia av Barne- og familiedepartementet. Som fyrste ledd i arbeidet med handlingsplanen, vart det arrangert eit seminar om temaet der m.a. ein rapport om arrangerte ekteskap og tvangsekteskap vart lagt fram. Rapporten er laga av «Kompetansesenteret for likestilling» på oppdrag frå Barne- og familiedepartementet (Anja Bredal, april 1998).

I denne rapporten gir mange ungdomar med innvandrarakgrunn uttrykk for at dei tykkjer det er ei god ordning at foreldra finn ekteskapskandidatar for dei så lenge dei har kjensla av at dei sjølve tek den endelege avgjerda.

Ungdomane er sterkt i mot einsidige avgjerder frå foreldra si side. Dei vil ha rett til å seia ja eller nei. Dette er ikkje det same som heilt individuelle val, men handlar om å ha mest mogleg kontroll over avgjerda.

Ingen av ungdomane som vart intervjuet seier dei har eigne røynsler med tvangsgifte, men rapporten syner at fleire opplever ein konflikt mellom foreldra sine behov og eigne behov.

I debatten om arrangerte ekteskap og tvangsekteskap er det viktig å skilja mellom desse to kategoriane. Utan denne nyansen er det fare for både å overdramatisere og å undervurdere problema. Vi må ikkje kome i ein situasjon der dei unge må ropa «tvang» for at vi skal ta problema deira på alvor. Vi må heller ikkje kome dit at ungdom ikkje vågar å kritisere foreldra sin måte å arrangere ekteskap på fordi dei er redde for at dette skal verte oppfatta som skuldingar om bruk av tvang. Fleire ungdomar som har konfliktar med foreldra kring ekteskap, kategoriserar i rapporten problema meir som giftepress enn som tvang. Det vil være ønskjeleg å setja dette giftepresset i fokus når ein diskuterer minoritetsungdom sine problem knyta til å gå inn i ekteskap.

Med arrangerte ekteskap meiner eg ekteskap som vert inngått på bakgrunn av at foreldre eller familie har funne ein ekteskapskandidat som sonen eller dottera står fritt til å akseptera eller ikkje. Omgrepet syner til kven som finn ein mogleg ektefelle, korleis dette skjer og på kva type grunnlag.

Innfallsvinkelen min til spørsmålet er at arrangerte ekteskap er og har vore eit vanleg vis å gå inn i ekteskap på i store delar av verda. Tvangsekteskap er ulovleg og er heller ikkje akseptert innanfor dei fleste store religionar. I stortingsdebatten kring interpellasjonen om temaet vart det streka under at dette er eit problem som krev dialog og samarbeid mellom ulike grupper innvandrarakgrunn gjennom informasjon og samarbeidstiltak.

Under arbeidet med handlingsplanen har møtet med ulike innvandrarmiljø synt kor viktig det er å skilja mellom omgrepa for å skapa ein open og fruktbar dialog. I debatten om temaet i media har omgrepa (arrangerte og tvangsekteskap) ofte vorte nytta synonymt.

Ved dei høve der ekteskap vert arrangert og der ein eller begge av partane vert sterkt pressa eller trua, gjeld dette ikkje arrangerte ekteskap slik eg har vald å definere omgrepet. Då gjeld det tvangsekteskap, og dette er i strid med lovverket. I slike saker kan ein ikkje rettferdiggjere dette gjennom å nytta kultur eller religion som orsakingar. Vi må ikkje akseptere slike forsøk på å legitimera overgrep mot menneske.

Spørsmål nr. 35.

Innlevert 30. oktober 1998 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 6. november 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Jeg vil understreke at det er nødvendig at vi har en fast og forutsigbar flyktninge/innvandringspolitikk. Samtidig må vi i det praktiske politiske arbeid sikre at folk forstår politikernes handlemåte.

Familien Kahn har vært i Norge i mange år - og deres barn er født her. Far (Juma) er i fast arbeid, familien er integrert i bymiljøet.

Vil statsråden nytte de åpninger som lovverket gir for å sikre familien oppholdstillatelse?»

Svar:

Juma Khans rette navn er Nawazish Ali. Han er pakistansk borger. Dette er i strid med opplysningene som ble gitt da han kom til Norge, idet han den gangen opplyste at han het Juma Khan og var afghansk borger. På dette grunnlag fikk han oppholdstillatelse som beskyttelse mot forholdene i Afghanistan.

Ifølge utlendingsloven er utlendinger forpliktet til å oppgi riktig identitet og nasjonalitet, og for øvrig gi korrekte opplysninger av betydning for vedtaket, når man søker om opphold i Norge. Unnlattelse av å gi slike opplysninger danner grunnlag både for tilbakekall av tillatelser og utvisning. Det er også belagt med straffeansvar. Det er nødvendig for norske myndigheter å vite hvem som får opphold her.

Saken er grundig behandlet flere ganger. De hensyn som tilsier tilbakekall og utvisning, er vurdert opp mot familiens tilknytning, bl.a. gjennom botid. Justisdepartementets vedtak om å utvise Nawazish Ali på grunn av grovt brudd på utlendingsloven er også behandlet av Oslo byrett. Det foreligger en rettskraftig dom hvor staten ble frifunnet. Nawazish Alis ektefelle er også pakistansk borger fra Quetta i Pakistan.

Familien har på nytt begjært omgjøring. Denne har Justisdepartementet fortsatt til vurdering og regner med en avklaring i løpet av kort tid.

Spørsmål nr. 36.

Innlevert 30. oktober 1998 av stortingsrepresentant Ane Sofie Tømmerås.

Besvart 11. november 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Når vil Forsvarsministeren komme tilbake til Stortinget med resultatene fra gjennomgangen av Forsvarets oppbevaring av våpen i private hjem?»

Begrunnelse:

Stortinget vedtok ny Våpenlov i mars 1998 som bl.a. inneholdt skjerping i regelverket for sikrere oppbevaring av sivile våpen, og bedre kontroll med oppbevaringen. I den forbindelse ble det reist spørsmål og debatt rundt Forsvarets oppbevaring av militære våpen i private hjem.

I spørretimen 25. mars 1998 uttalte Forsvarsministeren bl.a.: «Jeg vil imidlertid vise til at justiskomiteen kommer til å avgi innstilling til ny Våpenlov i morgen. I den forbindelse vil Forsvarsdepartementet følge nøye med i utviklingen av det sivile regelverket for oppbevaring av våpen og vurdere om dette tilsier en justering av Forsvarets egne regler.» Videre uttalte Forsvarsministeren: «...vil jeg gjerne si at Forsvarsministeren på et gitt og ønsket tidspunkt er innstilt på å komme tilbake til Stortinget med denne saken.»

I den muntlige spørretimen sa Forsvarsministeren om den samme saken bl.a.: «I tillegg vil jeg se det slik at når den sivile våpenloven nå blir behandlet av Stortinget i løpet av kort tid, er det naturlig for Forsvarsdepartementet også å gå gjennom regelverket på militær side og se om det er noe å hente og lære av det regelverket som måtte bli vedtatt.»

Det er nå sju måneder siden Forsvarsministeren lovte denne gjennomgangen. Det haster å få resultatet presentert. Siden mars har det oppstått flere tragiske episoder hvor militært skytevåpen oppbevart i private hjem har vært involvert. I media har det kommet meldinger om forlegning innenfor Forsvaret som selv har strammet inn sitt regelverk rundt oppbevaring av våpen. Flere Heimevernsfolk og politifolk har uttrykt sterkt ønske om strengere regler.

Svar:

For å svare direkte på spørsmålet først; jeg ser for meg at det gis en redegjørelse om oppbevaring av våpen som en informasjonssak i St prp nr 1 (1999- 2000).

Jeg vil understreke at det både i Forsvaret og i departementet arbeides grundig med denne saken. Føringene fra Stortinget er klare med hensyn til at befal og heimevernssoldater fortsatt skal kunne oppbevare

sitt personlige våpen, beredskapsammunisjon og personlig utrustning i hjemmet. De konsekvensutredninger vi har foretatt, bekrefter at dette er riktig også i dagens situasjon.

Vi har besluttet å endre på regelverket slik at områdesjefene i Heimevernet ikke bare *kan*, men *skal* inndra våpen og ammunisjon i de tilfeller hvor HV- personell viser slik opptreden eller sinnstilstand at det kan være tvil om vedkommendes skikkethet.

Videre har vi etablert et pilotprosjekt med kammerlåser ved Stor-Oslo heimevernsdistrikt 02 og Forsvarets forskningsinstitutt er satt til å vurdere andre sikringsalternativer som supplement til eller i stedet for kammerlåsene.

For de tilfeller hvor personellet også har sivile våpen, vil vi gi ut retningslinjer for hvordan Forsvarets våpen kan oppbevares i de sikringsenhetene som blir påbudt i det sivile bestemmelsesverket. Vi følger nøye med i arbeidet med å utforme nye forskrifter.

Vi gjennomgår rutinene i forbindelse med politiets plikt til å informere Forsvaret om personer som er rulleført og oppbevarer tjenestevåpen hjemme. Samtidig vil vi videreutvikle ordningen med at politiet får innsyn i hvilket personell som er mobdisponert i HV og derfor har tjenestevåpen og ammunisjon i sin private bolig.

I samarbeid med Justisdepartementet vurderes mulighetene for å klargjøre Helsevesenets opplysningsplikt angående personer med psykiske lidelser som oppbevarer våpen og ammunisjon i hjemmet.

Avslutningsvis vil jeg poengtere at dersom Forsvaret generelt, og Heimevernet spesielt, skal kunne ivareta sine operative forpliktelser, er det av vital betydning at tjenestevåpnene fortsatt oppbevares av reservebefalet og den enkelte heimevernssoldat. De tiltak jeg har skissert her vil bidra til å redusere misbruk og tap av Forsvarets våpen. Det er i alles interesse at det arbeides kontinuerlig for å oppnå best mulig våpensikring.

Spørsmål nr. 37.

Innlevert 3. november 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 9. november 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«ESAs representant, Almestad, hevder at Norske myndigheter ikke har svart på ESAs invitasjon til en dialog om refinansieringsforsøket i Rena Kartong, og at dette medførte at ikke alle muligheter ble prøvd.

Kan Statsråden redegjøre for Regjeringens dialog og kontakt med ESA i arbeidet for å redde Rena kartongfabrikk fra konkurs og for de rutiner som Regjeringen bruker i slike saker?»

Svar:

Til første del av spørsmålet vil jeg bemerke at Nærings- og handelsdepartementet hadde daglig kontakt med EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om Rena Karton fra tirsdag til fredag i uke 44.

Departementet ble meddelt SNDs styrevedtak om lån på 6 millioner til Rena Karton og innfrielse av garanti på 9 millioner for lån i Sparebanken Hedmark mandag 26. oktober.

Tirsdag formiddag presenterte NHDs representanter saken for ESAs statsstøtteenhet i et uformelt møte. Det ble i møtet opplyst om hovedtrekkene i finansieringspakken for Rena Karton. ESA sa at de var villige til å prioritere saken. De kunne imidlertid ikke love en rask avgjørelse hvis det ble nødvendig med en grundig undersøkelse av saken. (Normalt skal ESA ha to måneder på å behandle en eventuell melding om offentlig støtte).

Onsdag ettermiddag mottok departementet formell melding om finansieringsbidraget fra SND. NHD skaffet til veie nødvendig tilleggsinformasjon og sendte en uformell kopi av meldingen til Norges EU-delegasjon i Brussel og til ESA.

Norges EU-ambassadør Bull og næringsråden ved delegasjonen var i møte med ESA ved President Knut Almestad samme ettermiddag. Her ble saken og støttemeldingen presentert. Det ble i løpet av møtet klart at

ESA neppe ville kunne godkjenne SNDs engasjement i den foreslåtte finansieringsplanen. Formell melding om SNDs finansieringsbidrag ble derfor ikke oversendt ESA.

ESAs president inviterte imidlertid til en dialog om ulike omstillingsplaner og vilkår. ESA utelukket ikke at de kunne godkjenne noe støtte til omstrukturering av Rena Karton. En omstruktureringsplan burde være på plass i løpet av en uke. ESA anslo så at de hadde behov for tre ukers behandlingstid etter mottak av en slik omstrukturingsplan. Dette forutsatte således at man fikk på plass en likviditetstilførsel til driften i en periode på 4 uker (mellomfinansiering). Dette burde komme fortrinnsvis fra de private eierne eller gjennom lån til markedsvilkår. En medvirkning fra SND ble ikke utelukket fra ESAs side.

Resultatet av møtet ble meddelt SND og Rena Karton samme ettermiddag (onsdag). SND ble også bedt om å videreformidle ESAs syn til Sparebanken Hedmark. ESA sendte samtidig ut pressemelding om saken.

Det var videre direkte kontakt mellom NHD og ESA samme kveld, hvor NHD fikk bekreftet korrekt forståelse av ESAs holdning. SNDs styreformann ble etter denne samtalen kontaktet av NHD og bedt om å ta stilling til om de kunne delta i en mellomfinansiering. På møte mellom SND og NHD torsdag ble det klart at SND ikke ønsket å delta i mellomfinansieringsfasen. SND fikk i oppdrag å meddele Rena Karton konklusjonene fra møtet, samt at Rena Karton fikk frist til fredag kl. 12 om å melde tilbake om vilkårene i ESAs skisse aksepteres.

NHD kontaktet ESA umiddelbart etter møtet og meddelte at vi foreløpig ikke hadde grunnlag for å gå inn i dialog, ettersom det ikke syntes å foreligge noen nødvendig mellomfinansiering. Samtidig ble det antydning at et svar på om det kunne bli grunnlag for en nærmere dialog kunne foreligge fredag formiddag.

På torsdag sendte NHD også informasjon til Rena Karton med kopi av de retningslinjene ESA følger ved bedømmelsen av krisestøtte og støtte til omstrukturering og kort omtale av visse hovedkrav til innholdet i en slik omstrukturingsplan.

Fredag formiddag hadde NHD samtaler med både styreleder og administrerende direktør i Rena Karton. Her ble ESAs signaler gjentatt, herunder ESAs åpenhet for å drøfte alternative løsninger for videre drift.

Etter styremøtet i Rena Karton, ca. kl. 1300 samme dag, ble NHD meddelt fra styreformann i Rena Karton at styret hadde meldt oppbud. NHD videreformidlet deretter dette til ESA. For ordens skyld ble også næringsråden ved EU-delegasjonen senere på dagen gitt i oppdrag å meddele ESA at det nå var offentlig kjent at styret hadde meldt oppbud.

Til den andre delen av spørsmålet vil jeg bemerke at prosedyrene ved melding av offentlige støttetiltak til ESA er nedfelt i Lov om offentlig støtte med tilhørende forskrift. I tillegg har ESA gitt retningslinjer om sin saksbehandling. Ansvarlig støtteyder skal melde støtten til departementet. Departementet gjennomgår meldingen, etterspør eventuelt nødvendig tilleggsinformasjon, og videresender så meldingen til ESA via Utenriksdepartementet og Norges delegasjon til EU. I hastesaker bruker vi også i stor grad muntlig kontakt med ESA for å legge til rette for at ESAs saksbehandling kan gå raskest mulig.

Departementet søker etter beste evne i tillegg å informere om EØS-regelverket og de prosedyrene som skal følges. Dette skjer dels ved utgivelsen av et eget veiledningshefte, og dels ved deltakelse i seminarer/konferanser, samt i direkte møter med berørte parter. Departementet gir også i betydelig utstrekning råd på direkte forespørsel.

Spørsmål nr. 38.

Innlevert 3. november 1998 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 10. november 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Hun er ca. 50 år, rullestolbruker med MS dvs. stadige nedturer rent fysisk og psykisk, ustabil situasjon med stadig større hjelpebehov. Samboeren har hatt lange perioder med sykmelding for å kunne gi henne trygghet og assistanse. Han er utslitt bl.a. med lite nattesøvn og mye omsorg. Begge føler at den kommunal

omsorgen svikter. F.t. har han lønn fra VGS. Han har søkt om omsorgslønn, men fått avslag. Hvordan mener sosialministeren vi kan avhjelpe pårørende i slike tilfeller?»

Begrunnelse:

Jeg sender med noe mer bakgrunnsmateriell slik at det er mulig å se hva saken konkret dreier seg om. I tillegg har den jo en mer generell problemstilling.

Navnet hennes er Ragnhild Musum og han heter Roar Aspås. Han er f.t. sykmeldt fra Verdal Videregående skole. Han har gitt tillatelse til at de som «har noe å bidra med» bare kan kontakte dem for å få flere detaljer. Tlf. 74079633.

Jeg legger også ved en kopi ang. Verdal kommunes situasjon slik den kom fram i Trønder-Avisa når det gjelder levekårsundersøkelsen i kommunene i Nord-Trøndelag. Offentliggjort i høst. Likeså ett noe mere utførlig notat på den konkrete saken.

Håper dette gir deg litt mere bakgrunn for å gi svar.

Vedlegg 1 til spørsmål:

Verdal Kommune.

Hun ca. 50 år, rullestolbruker med MS dvs. stadige nedturer rent fysisk og psykisk, ustabil situasjon med stadig større hjelpebehov. Avhengig av kompliserte tekniske hjelpemidler, takmontert heis på soverom og bad, elektriske rullestoler, hels inn til hus, teknisk avansert bil. Etter som sykdommen har fremskredet har det stadig vært en kamp med det kommunale hjelpeapparatet for å få mere tjenester.

Samboer, ansatt på Verdal VGS i 100 % stilling, har hatt lange perioder med sykemelding for å kunne gi henne trygghet og assistanse. Han sier selv at han er utslitt både fysisk og psykisk, lite nattesøvn, stadig nye omsorgsoppgaver, ustabil livssituasjon, sviktende kommunal omsorg. Har søkt kommunen om omsorgslønn men fått avslag i 1998 men kan søke igjen i 1999. F.t. har han fri fra arbeidet med 100 % lønn, dette fordi arbeidsgiver forstår hans vanskelige situasjon. Videre har han fått søknadsskjema fra Statens Pensjonskasse med tanke på førtidspensjonering/ uføretrygd men kommunelege vil ikke skrive under/ nekter å fremme en slik søknad. Har videre kontaktet m.a. fylkeslegen og er blitt gjort oppmerksom på at avslaget om omsorgslønn kan klages inn for fylkesmannen. Beløpet som Verdal kommune har avsatt til omsorgslønn er så lite at det er ikke noe å leve av, skulle han si opp sin lærerstilling og gå på omsorgslønn er han avhengig av sosiale ydelser.

Det er her en helt fastlåst situasjon pleie og omsorgsmessig og han sier at hun er redd for å måtte på institusjon. Hun forstår at de oppgavene som faller på ham i tillegg til arbeide er for mye for ham. Begge er nedkjørt psykisk og ser ingen løsning på problemet.

Vedlegg 2 til spørsmål:

Trønder-Avisa den 15. oktober 1998

Svar:

Jeg viser til spørsmål av 3 november 1998.

Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan behandle enkeltsaker som hører under helse- og sosialtjenesten i kommunene. Jeg skal likevel gi noen kommentarer på generelt grunnlag på bakgrunn av spørsmålet.

Folketrygdloven kapittel 8 gir rett til sykepenger til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade.

Fravær fra arbeidet på grunn av pleie av syke familiemedlemmer gir i utgangspunktet ikke rett til sykepenger. Situasjonen kan imidlertid bli så fysisk eller psykisk belastende at den medfører arbeidsuførhet på grunn av sykdom hos omsorgspersonen.

Folketrygdloven § 6-4 gir rett til hjelpestønad til et medlem som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte har behov for særskilt tilsyn og pleie. Hjelpestønad gis bare dersom det foreligger et privat pleieforhold. Det er et vilkår for rett til hjelpestønad at hjelpebehovet har et omfang som kan svare til et vederlag på minst samme nivå som den fastsatte satsen for hjelpestønad. Stortinget fastsetter satsene for hjelpestønad. For 1998 utgjør satsen for hjelpestønad etter § 6-4 (ordinær hjelpestønad) 10 536 kroner.

Når vilkårene foreligger skal hjelpestønad ytes uavhengig av om kommunen yter omsorgslønn. Men ved avgjørelsen av om omsorgslønn skal ytes, kan det tas hensyn til hjelpestønaden.

Kommunens plikter ved pleiebehov er regulert gjennom kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. Etter lov om helsetjenesten i kommunene § 2-1 har kommunen plikt til å gi nødvendig helse-

hjelp. Den som ikke kan dra omsorg for seg selv, har krav på hjelp etter lov om sosiale tjenester § 4-3. Kommunen skal med andre ord gi et tilstrekkelig helse- og omsorgstilbud i forhold til tjenestemottakerens behov.

Omsorgslønn etter lov om sosiale tjenester § 4-2 bokstav e kan gis til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid. Loven gir kommunen rom for skjønn ved utmåling av størrelsen på omsorgslønnen. Blant annet kan kommunen ta hensyn til sin økonomi.

Ordningen med omsorgslønn tar ikke sikte på å dekke opp for inntektsbortfall, men skal avhjelpe situasjonen for omsorgspersoner med et særlig tyngende omsorgsarbeid.

Etter sosialtjenesteloven har kommunen i en viss grad anledning til å velge hvilke tjenester hjelpetilbudet skal omfatte. Det samlede hjelpetilbudet til brukeren må likevel være på et forsvarlig nivå i forhold til behovet. Det må vurderes konkret om kommunens tilbud til den enkelte bruker oppfyller dette kravet.

Dersom brukeren ikke er fornøyd med kommunens tjenestetilbud, kan han eller hun klage vedtak etter lov om sosiale tjenester inn for fylkesmannen. Fylkesmannen vurderer saken konkret, og kan pålegge kommunen å endre vedtaket dersom tjenestene ikke er tilfredsstillende.

Jeg har nevnt flere ordninger som kan avhjelpe den situasjonen som er bakgrunn for spørsmålet. Likevel erkjenner jeg at det ikke finnes en velferdsordning som fullt ut sikrer en privat omsorgsyter vanlig inntektserstatning når han eller hun ønsker å yte omsorg og pleie på full tid.

Spørsmål nr. 39.

Innlevert 3. november 1998 av stortingsrepresentant Eirin Faldet.

Besvart 9. november 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Hva vil Statsråden gjøre for at passasjerer ved Oslo lufthavn skal slippe å stå i kø i timesvis foran sikkerhetskontrollen ved kontrollskrankene?»

Begrunnelse:

Da Oslo lufthavn Gardermoen åpnet 8. oktober 1998 var det mange som var fornøyd. I en innkjøringsperiode var vi selvsagt forberedt på at det kunne oppstå enkelte uheldige episoder som skyldes mangel på realistisk innkjøring med hensyn til økte flyavganger. Enkelte problemer som har oppstått skyldes ting som ligger utenfor Oslo lufthavns ansvarsområde, men andre saker som har forårsaket irritasjon blant passasjerene er helt og holdent Oslo lufthavns ansvar. Dette dreier seg bl.a. om sikkerhetskontrollen av de reisende. Det er kapasitet til 5 - 6 kontrollskranker. Søndag 2. november 1998 kl. 14.00 registrerte jeg personlig at kun 2 skranker var åpnet. Køene foran de 2 skrankene var lange og publikum var synlig og hørbart irriterte.

Svar:

Ved Oslo lufthavn, Gardermoen er det installert seks sikkerhetssluser for kontroll av alle avreisende passasjerer, innenlands og utenlands. Til forskjell fra andre norske lufthavner kontrolleres altså alle innenlandspassasjerene i tillegg til utenlandspassasjerene. Dette skjer i henhold til planforutsetning gitt av Luftfartverket til Oslo Lufthavn AS.

Kapasiteten ved sikkerhetsslusene på lufthavnen er i normalsituasjonen 2800 passasjerer pr time. I kortere perioder kan kapasiteten økes til 3200 passasjerer pr time. Normalt vil dette være tilstrekkelig til en god trafikkavvikling med nødvendige marginer. Oslo Lufthavn AS er enig i at køene i sikkerhetsslusene i kortere perioder har vært for lange, selv om det ikke har vært registrert ventetider over 16 minutter.

Ventetidene skyldes flere forhold, men den viktigste årsaken er en undervurdering av bemanningsbehovet. Som en konsekvens av dette er det ansatt flere vektore som nå er i ferd med å avslutte sin opp-

læring. Fra uke 46/1998 vil lufthavnen være i stand til å betjene seks sluser i alle aktuelle tidsrom. Med dette regner ledelsen ved lufthavnen med å kunne redusere ventetiden til et akseptabelt nivå. Oslo Lufthavn AS vurderer også planer for en økning av antall sluser dersom det skulle vise seg nødvendig.

Spørsmål nr. 40.

Innlevert 3. november 1998 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 9. november 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Trondheim Trafikkselskap (TT) mottar i dag et miljøtilskudd på netto ca. 20 øre pr. liter diesel ved bruk av diesel med svovelinnhold 0,03% (mot 0,13% i ordinær diesel). Det er imidlertid slik at TT ikke mottar et tilsvarende miljøtilskudd ved bruk av naturgass selv om dette ikke medfører svovelutslipp. Vil miljøvernministeren ta et initiativ slik at også naturgass får et tilsvarende miljøtilskudd?»

Begrunnelse:

Begrunnelsen for forslaget er åpenbar: Det er viktig at staten gjennom avgiftspolitikken bidrar til at brukerne skifter til mer miljøvennlige drivstoff. Busstransport utgjør en relativt stor del av trafikken i storbyene, og en økt bruk av gassbusser vil derfor være et viktig bidrag for å bedre den lokale luftforurensning.

Svar:

Regjeringen legger stor vekt på at det oppnås forbedringer i luftkvaliteten i de store byene, og har bl.a. derfor presentert nye nasjonale mål for luftkvalitet i statsbudsjettet for 1999. Økt bruk av gass som drivstoff i busser er et aktuelt tiltak for å nå disse målene i de største byområdene våre. Jeg er derfor i likhet med representanten Børge Brende opptatt av at slikt drivstoff tas i bruk.

Imidlertid er det allerede satt inn betydelige virkemidler for å legge til rette for økt bruk av gass. Naturgass brukt som drivstoff i kjøretøy er i dag helt fritatt for særavgifter, og belastes verken med avgift for vegbruk, CO₂ eller andre avgiftselementer. Dette er i seg selv en sterk prioritering av gass i forhold til andre drivstoffer, og innebærer en indirekte støtte som er vesentlig større enn de omlag 20 øre pr liter diesel som representanten Børge Brende nevner i spørsmålet.

Videre finnes det en egen tilskuddsordning for forsøk med alternative drivstoff mm. over Samferdselsdepartementets budsjett. Det er gitt støtte til flere prosjekter med bruk av gass over denne ordningen.

«Miljøtilskuddet» som Trondheim Trafikkselskap mottar ved bruk av diesel med lavt svovelinnhold er ikke en tilskuddsordning, men en delvis refusjon for innbetalt mineraloljeavgift som ytes til prioriterte deler av busstransporten for diesel som oppfyller visse miljøkrav. Det synes ikke naturlig å yte slik refusjon til drivstoffer som ikke er ilagt avgift i utgangspunktet. Ordningen med refusjon av merkostnader knyttet til bruk av mineralolje med særlige miljømessige egenskaper i busser ligger under finansministerens ansvarsområde.

Jeg vil avslutningsvis understreke at både miljøvern- og samferdselsmyndighetene har nær kontakt med bykommunene om luftforurensning og samferdsel, bl.a. gjennom prosjektet «Bedre byluft» hvor kommunene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen deltar. Regjeringen legger stor vekt på å utvikle og styrke virkemiddelbruken på dette området med sikte på å nå de nye luftkvalitetsmålene på en effektiv måte.

Spørsmål nr. 41.

Innlevert 4. november 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Halvorsen.

Besvart 11. november 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Ifølge Fædrelandsvennen, hadde Regjeringen den 14.10. sitt utkast til Stortingsproposisjon om omorganisering av Sjøforsvaret (Poseidon) ferdig trykt. Fem dager senere inviterte Forsvarsdep. embedsmenn, fylkesordførere og lokalpolitikere fra Sør- Norge til møte der synspunkter og meninger skulle utveksles. Dersom dette er riktig føler mange seg ført bak lyset, og at dette heller ikke er i samsvar med god moral. Kan forsvarsministeren bekrefte at han ikke har underskrevet og godkjent Stortingsprp. den 14.10.?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Gunnar Halvorsen vedrørende prosessen rundt den forestående omorganiseringen i Sjøforsvaret.

Jeg vil innledningsvis bekrefte at Regjeringen på nåværende tidspunkt hverken har behandlet eller trukket noen konklusjoner i sakens anledning. Jeg har følgelig heller ikke underskrevet og godkjent det aktuelle utkastet til stortingsproposisjon. Regjeringen arbeider etter en plan som innebærer fremleggelse av saken for Stortinget primo desember 1998.

I lys av den omtalen saken har fått i media, finner jeg det hensiktsmessig å gi en nærmere orientering om prosessen for departementets behandling av denne type saker.

Forsvarsdepartementet legger stor vekt på at omstillingen i Forsvaret skal skje i åpenhet og i et nært samarbeide med lokale og regionale sivile myndigheter. En viktig del av omstillingsarbeidet er således informasjon til berørte kommuner og fylkeskommuner om forestående endringer i lokal forsvarsvirksomhet.

Som det også ble redegjort for på det aktuelle møtet i Kristiansand 19 oktober 1998 inngår de synspunkter og merknader som fremkommer på informasjonsmøter med regionale og lokale myndigheter som en viktig del av det fundamentet den politiske ledelsen i departementet legger til grunn i vurderingen av de aktuelle forslagene til organisatoriske endringer.

I tillegg til informasjonsmøter med regionale og lokale myndigheter og høringsrunden mot andre departementer, legges det også vekt på å innhente synspunkter og merknader fra Forsvarets ansatte representert ved tjenestemannsorganisasjonene i Forsvaret. Som i tilsvarende tidligere prosesser har et foreløpig utkast til stortingsproposisjon vært grunnlaget for å innhente synspunkter fra tjenestemannsorganisasjonene i Forsvaret og berørte departementer. Det er et slikt foreløpig utkast på avveie og uten departementets endelige konklusjoner, som tydeligvis har vært grunnlaget for medias omtale av saken.

Sammen med anbefalingen fra Forsvarssjefen utgjør de synspunkter og kommentarer som fremkommer gjennom de prosesser som er beskrevet over, hovedelementene i det grunnlagsmaterialet som ligger til grunn for departementets endelige vurdering og senere tilråding til Regjeringen.

Som det fremgår av redegjørelsen over legger den politiske ledelsen i departementet betydelig vekt på å få et bredest mulig grunnlag før de politiske konklusjonene trekkes for de aktuelle forslagene som er til vurdering.

Jeg vil imidlertid understreke at Regjeringens tilråding hva gjelder den forestående omorganiseringen i Sjøforsvaret først vil bli gjort etter at alle høringsrunder er over og deretter oversendt Stortinget primo desember 1998.

Spørsmål nr. 42.

Innlevert 4. november 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Halvorsen.

Besvart 6. november 1998 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«En bonde i Arendal ble nylig pålagt å montere skillevegg i hønebur, slik at hvert bur ville huse 3 høner, mot de 6 som nå går sammen. Bonden mener imidlertid at skilleveggen vil redusere dyrenes bevegelsesfrihet betraktelig, foruten at nyere forskning viser at høner naturlig søker sammen i flokker av 6 dyr. Av hensyn til dyrenes velferd mener derfor bonden at forskriftene er forkastelige.

Vil statsråden vurdere å endre forskriftene?»

Svar:

Den 15. 10. 1982 fastsatte Landbruksdepartementet nye Forskrifter om hold av verpehøner i bur. Forskriftene trådte i kraft 01.01.1983. Forskriftene ble gitt med hjemmel i dyrevernloven, og har som primær målsetting å styrke velferden for hønene. Av forhold som ble innskjerpet i de nye forskriftene, kan nevnes: Det er ikke tillatt å holde dyr i burrekker på mer enn tre etasjer. Det er forbudt å ha mer enn tre høner i hvert bur. Det er påbudt med en troplass på minst 15 cm pr høne, slik at alle kan spise samtidig. Det skal være adgang til minst to drikkenipler i hvert bur.

Hensikten med å tillate kun 3 høner i hvert bur er å redusere forekomsten av hakking og kanibalisme som kan være et stort problem i eggproduksjonen og medføre store lidelser for dyrene.

De norske burhønsforskriftene var den gang og er fortsatt, blant de strengeste i verden. (Det er bare Sveits av landene i Europa, som har innført forbud mot å holde verpehøner i bur.) Da forskriftene ble vedtatt, ble det gitt en overgangstid på 15 år fram til 01.01.1998, for å oppfylle kravet om bare å kunne ha tre høner i hvert bur. Overgangstiden ble gitt for å gi næringen tid til å tilpasse driften til de nye kravene ved ombygning og utskiftning av burmaterieell. Fjørfe næringen har nå tilpasset seg forskriftenes krav.

Landbruksdepartementet har under kontinuerlig vurdering de forskrifter som er gitt for hold av de forskjellige dyrearter, for å kunne tilpasse disse til endrede og økede krav til et etisk og dyrevernmessig akseptabelt dyrehold. Dette gjelder også Forskrifter om hold av verpehøner i bur. Departementet har imidlertid ingen umiddelbare planer om å endre disse forskriftene, men foretar en løpende vurdering av saken blant annet ut fra den forskning som pågår om nye driftsformer.

Dokument nr. 15:5.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 43.

Innlevert 4. november 1998 av stortingsrepresentant Bjørn Tore Godal.

Besvart 11. november 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Vurderer Forsvarsministeren å endre prosedyrene for anbud på nye fregatter, og

Om prosedyrene er planlagt endret; har departementet vurdert virkningene av dette for konkurranseforholdet mellom henholdsvis nye - og mer etablerte leverandører med lang erfaring når det gjelder standardleveranser?»

Begrunnelse:

Jeg viser til at Sjøforsvaret i juli 1997 presenterte sin planlagte tilbudsprosess for anskaffelse av nye fregatter. Prosessen bygger på at valg av hovedleverandør baseres på tilbud for konseptløsninger og utarbeidelse av tekniske spesifikasjoner innen 1.3.99. Deretter skal kontrakt forhandles endelig i år 2000, basert på felles valg av løsninger og presise tekniske definisjoner. Målet er sikre løsninger og kalkyler før endelig pris fastsettes som grunnlag for godkjenning i Stortinget.

En eventuell endret prosedyre knyttet til fast pris f.eks pr 1.3.99 vil være i strid med etablert praksis i forsvaret om at endelig hovedkontrakt først etableres etter at tilstrekkelige og omforente tekniske spesifikasjoner foreligger. I offshoreindustrien er det forøvrig økende anvendelse av den praksis som har vært vanlig i Forsvaret.

Svar:

Anskaffelsen av nye fregatter er Forsvarets største investeringsprosjekt noensinne, med en stipulert kostnadsramme på 12 mrd kroner.

Prosjektet kom for alvor i gang i februar 1997, i forbindelse med oppstarten av den integrerte prosjektorganisasjonen (IPORG). Dette var et samarbeid mellom Forsvaret representert ved Sjøforsvarets forsyningskommando, relevant norsk industri og forskningsmiljøene for å bygge opp kompetanse og utvikle fartøyenes funksjonelle krav. Samarbeidet mellom norsk industri og Forsvaret er forankret i den næringspolitiske strategien for forsvarsanskaffelser som Stortinget har gitt sin tilslutning til. Dette innebærer bl a at norsk industri er blitt holdt løpende informert om Forsvarets planer for gjennomføringen av prosjektet. Som følge av at anskaffelsen av nye fregatter er besluttet gjennomført i internasjonal konkurranse ble samarbeidet med norsk industri avsluttet 1 aug 1998. Dette var også forutsatt da IPORG ble etablert i februar 1997. Det er gjennom arbeidet brukt et betydelig beløp på å bedre norsk industris konkurransedyktighet i dette prosjektet.

Hovedforespørselen har blitt utviklet parallelt gjennom arbeidet med IPORG. Regjeringsadvokaten har vært en aktiv bidragsyter, rådgiver og støttespiller i dette arbeidet siden august 1997 og har også anbefalt kontraheringsstrategien slik denne nå foreligger. Denne strategien ble fastlagt i februar 1998, hvorpå den ved forespørselen på forrige fase av prosjektet som ble offentliggjort den 6 mars 1998, ble gjort kjent for samtlige kandidater gjennom følgende tekst;

"It is NAVMATCOMNOR's intentions to enter into the Main Contract for the development of C-level specifications and delivery of six New Frigates (NFs) with a Prime Contractor which will have the total system responsibility for the NF as an integrated combat system. NAVMATCOMNOR is aiming for a fixed price contract comprising both the development of C-level specifications and the delivery of the NF's."

Med bakgrunn i det grundige arbeidet som har vært gjennomført, og de anbefalinger som er gitt, ligger dagens kontraheringsstrategi fast.

Sjøforsvarets forsyningskommando vil i nær fremtid sende ut hovedforespørsel til de to utenlandske hovedleverandørene og det norske alternativet.

Spørsmål nr. 44.

4Innlevert 5. november 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Kvassheim.

Besvart 12. november 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«NSB ser ikke lenger grunnlag for å ha bemanning i stasjonsbygningen på Moi, men er positive til at Posten får leie lokalene og foreta funksjoner knyttet til togtrafikken. Både NSB og Posten så seg lenge tjent med et samarbeid. Nå vurderer Posten å leie lokaler utenfor Moi sentrum, fordi man der muligens kan få noe lavere omkostninger. Det arbeides med et opplegg for offentlige servicekontor.

Kan det i den forbindelsen være av interesse å få til et samarbeid mellom Posten og NSB på Moi, som et forsøksprosjekt?»

Begrunnelse:

Stasjonsbygningen på Moi i Lund kommune er en gammel ærverdig bygning. Den brukes i dag av NSB i forbindelse med betjening av togtrafikken. NSB mener nå det ikke lenger er grunnlag for å ha stasjonen bemannet.

Det har vært arbeidet med å få til et opplegg hvor Posten, som har behov for nye lokaler på Moi, leier stasjonsbygningen. Tanken er at Posten da også kan betjene togpassasjerene ved salg av billetter.

Lenge har det virket som om dette opplegget ville få tilslutning både fra NSB og Posten sin side. Nå synes det imidlertid som om Posten er innstilt på å leie lokaler i et varehus utenfor Moi sentrum. Begrunnelsen er at dette muligens kan bli noe rimeligere.

Fra det offentliges side arbeides det nå for å legge forholdene til rette for servicekontor hvor ulike tjenester på tvers av etatsgrenser er representert. Dette vil være viktig for å få bedre brukerorientering og det er også et spennende opplegg i et distriktperspektiv.

NSB og Posten har ansvar for egne beslutninger. Likevel kan det være av interesse å høste erfaringer med den type samarbeid som var planlagt på Moi med utgangspunkt i stasjonsbygningen. Et slikt samarbeid vil også bidra til å opprettholde funksjonene i Moi sentrum, noe som nå er en viktig oppgave lokalt. Det vil også bidra til at den verdifulle stasjonsbygningen brukes og tas vare på.

Svar:

På bakgrunn av de økonomiske resultatene ved Moi stasjon finner ikke NSB BA grunnlag for å opprettholde driften.

NSB har gjennom flere år forsøkt å skape grunnlag for drift av stasjonen sammen med lokale interesser bl a med Posten. Det har imidlertid ikke vært mulig å få dette til. NSB BA starter nå, i h t Samferdselsdepartementets rundskriv N-6/97 om retningslinjer for behandling av saker vedrørende betjening på jernbanestasjoner, en prosess som innebærer at NSB BA skal forelegge saken for den fylkeskommune hvor det aktuelle ekspedisjonssted ligger. Fylkeskommunene innhenter nødvendige uttalelser bl a fra berørte kommuner, og returnerer saken til NSB BA med sin tilråding.

I tilfelle fylkeskommunen i sin tilråding går imot å sløyfe betjeningen på stasjonen skal NSB BA i samråd med den berørte fylkeskommunen/kommunen, søke å finne frem til alternative løsninger hvor lokale aktører eventuelt trekkes inn for å se på alternative muligheter for å opprettholde servicen overfor de reisende. En mulighet kan være å få til en samordning av ulike servicetiltak, for eksempel ved opprettelse av kommunale servicekontor hvor også andre offentlige eller private serviceinstitusjoner deltar.

NSB BA vil kunne bidra med at for eksempel lokale næringsinteresser som ønsker å selge billetter for NSB BA, kan få en agentavtale på linje med andre eksterne agenter. Provisjonsinntektene fra billettsalget kan være med å sikre inntektsgrunnlaget for en ny virksomhet.

Spørsmål nr. 45.

4Innlevert 5. november 1998 av stortingsrepresentant Sigrun Eng.

Besvart 12. november 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Kan samferdselsdepartementet bidra med midlar for å halde togtilbodet Vøgne igang, frå 1. juni 1999 til 30. juni 2000?»

Grunngjeving:

I Hallingdal har vi eit regiontog kalla Vøgne, der fylkeskommunen og staten er med i eit spleiselag av drifta. Fylkeskommunen bruker idag 1,6 mill inkl. tilbringertenesten til dette «laget». Bergensbanen vil i år 2000 få krengetog og togavgangar får nye tider. Mellom 1. juni 1999 og innføringa av krengetog vil det bli ei periode utan morgontogtilbod. Fyrste tog vil vera i Oslo kl. 14.00. Fylkeskommunen har signalisert reduksjon av sitt tilskot ved budsjettforslag 1999. Tronge budsjetttrammer og ulik praksis på andre regiontog er deira argument.

Så vidt eg er kjend med er Vøgne det einaste regiontoget i landet der ein fylkeskommune bidrar økonomisk.

Trafikktalet er omlag 20 000 årleg, på eit tog så «mett av dage» at ein må vera idealist for å køyre det! Toget går måndag til fredag.

Håpet om nyare togmateriell, behovet for regionen å ha eit kollektivt tilbod der vi kan vera i Oslo/Drammen for t.d. møteverksemd om morgonen er til stades.

Faren for at bilen vil ta over om Vøgne blir borte er stor.

Svar:

Lokaltoget "Vøgne", som gjekk i lokaltrafikk mellom Geilo og Drammen, blei nedlagt på slutten av 80-tallet. Som eit prøveprosjekt mellom Buskerud fylkeskommune og NSB blei lokaltoget "Vøgne" på nytt starta opp 23.05.93 med støtte frå statens forsøksmidlar for rasjonell og miljøvennleg transport. Frå 01.08.95 blei lokaltoget ført vidare som eit ordinært tilbod, med årlege løyvingar frå Buskerud fylkeskommune til NSB utan økonomisk støtte frå staten. På slutten av 1996 ba fylkeskommunen om at ansvaret for "Vøgne" på nytt blei overteke av staten og inkludert i statens kjøp av persontransporttenester frå NSB, då fylkeskommunen fant at nye kostnadstall frå NSB gjorde det vanskeleg å finansiere tilbodet åleine.

Etter møter mellom den dåværande politiske leiinga i Samferdselsdepartementet og fylkeskommunen, blei det i februar 1997 oppnådd semje om vidare drift av "Vøgne", kor Buskerud fylkeskommune og staten ved Samferdselsdepartementet/NSB tok på seg kvar sin del av kostnadene. Løyvingane om vidare drift innebar at "Vøgne" skulle oppretthaldast fram til og med 1999, uten forpliktelsar for partane utover denne perioden. Det blei frå Samferdselsdepartementets side føreset at fylkeskommunen framleis skulle stå som hovedansvarleg for drifta.

Departementet finn på bakgrunn av forhistoria ikkje grunn til å ta over ansvaret for "Vøgne" på nytt. Togtilbudet med "Vøgne" blei gjenoppretta etter ei avtale mellom NSB og Buskerud fylkeskommune. Toget er eit lokaltilbod innom Buskerud fylkeskommune og har dermed karakter av ein lokal buss, noko som primært er ansvaret til fylkeskommunane. Det er og andre eksempel på at ein fylkeskommune kjøper persontransporttenester frå NSB utan statleg bidrag. Dette gjeld til dømes nattoget på Arendalsbanen som trafikkerer strekninga Arendal-Nelaug i Aust-Agder fylkeskommune.

Departementet for sin del vil halde fast på den avtala som er inngått og som gjeld fram til utgangen av 1999.

Spørsmål nr. 46.

Innlevert 5. november 1998 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 11. november 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Flere tamilske asylsøkere skal gjennom de siste par ukene ha blitt hentet fra asylmottak i Oslo, Trondheim og Florø. I henhold til et oppslag i avisa Nordlys den 30/10 d.å. er det nå igangsatt en større uttransportering av tamiler fra Norge. Kan statsråden bekrefte at man nå i økende grad sender tamiler fra Norge tilbake til hjemlandet, og hvordan vurderer statsråden forholdene i Sri Lanka med tanke på tamilenes sikkerhet i hjemlandet dersom de nå hjemsendes?»

Begrunnelse:

Undertegnede har tidligere i brev til justisministeren tatt opp tamilenes forhold i Norge, og da med konkret henvisning til en sak i Alta, der en familie satt i kirkeasyl ved Pinsemenighetens forsamlingslokale i kommunen. Hun var på det tidspunkt gravid, og torde ikke å bevege seg ut av frykt for hjemsendelse. Hun har nå nedkommet, og utfra oppslaget i Nordlys den 30/10-98 har hun amnesti de første 6 ukene etter nedkomsten. Familien opplever imidlertid så stor utrygghet for situasjonen i hjemlandet, at de frykter for egen sikkerhet dersom de drar tilbake. Jeg har forståelse for at statsråden ikke kan kommentere enkeltsaker, men et helt sentralt punkt knyttet til hjemsendelsen av tamiler blir hvor grundig forholdene i hjemlandet er vurdert før hjemsendelse finner sted, idet en vurdering av sikkerheten for den enkelte som i ettertid viser seg å være feilaktig, jo vil kunne ha fatale følger for den som hjemsendes, og også sette rammer for norsk flyktninge- og asylpolitikk som Norge som nasjon ikke kan være bekjent av overfor verdenssamfunnet. Justisdepartementets vurderingsgrunnlag før hjemsendelse blir dermed et sentralt spørsmål her, som altså ønskes besvart.

Svar:

Søknader om asyl fra srilankiske tamiler undergis en konkret og individuell vurdering. Alle tamiler som på individuelt grunnlag har behov for beskyttelse, vil få opphold i Norge. Ingen vil bli returnert til Sri Lanka dersom det er grunn til å anta at de vil ha behov for sikkerhetsmessig oppfølging. For dersom man etter grundig vurdering mener at de kan bli utsatt for forfølgelse, blir de ikke sendt tilbake.

Tamilske asylsøkere som imidlertid ikke innvilges flyktningstatus eller fyller øvrige vilkår for opphold må returnere til hjemlandet.

Asylsøkere med endelig avslag på søknad om asyl, plikter i utgangspunktet å forlate riket frivillig. Dersom asylsøkerne ikke retter seg etter vedtakene, vil de oppholdsnektede bli uttransportert.

Det er politiets oppgave å treffe tiltak med sikte på iverksettelse av vedtaket, dersom utreisefristen ikke overholdes. Tamilske asylsøkere blir behandlet i tråd med ordinære prosedyrer og retningslinjer på dette området. Det er ikke aktuelt å uttransportere et større antall tamiler som er nektet opphold samtidig.

Ca. 15 oppholdsnektede asylsøkere er uttransportert i løpet av de siste to ukene. Det befinner seg imidlertid omkring 330 oppholdsnektede asylsøkere fra Sri Lanka i Norge.

Norske myndigheter vurderer situasjonen på Sri Lanka fortløpende. Det er jevnlig kontakt med enkeltpersoner, lokale og internasjonale bistands- og menneskerettighetsorganisasjoner, samt andre vestlige lands representasjoner, som med ulike innfallsvinkler og vurderinger gir et informasjonstilfang som danner et forsvarlig grunnlag for norske myndigheters vurdering av den generelle sikkerhets- og menneskerettighetssituasjon på Sri Lanka.

Mange av de problemstillinger norske myndigheter må ta stilling til når det gjelder asylsøkere fra et slikt område er vanskelige og krever både inngående kjennskap til lokale forhold og kontinuerlig informasjon om utviklingen. Det ble derfor utstasjonert en nordisk utlendingsattaché ved den norske ambassaden i Colombo våren 1998. Utplasseringen er et klart uttrykk for ønsket om løpende å ha oppdatert informasjon om utviklingen på Sri Lanka, og derved et best mulig faglig grunnlag for vår praksis.

Norsk praksis er således basert på en bred vurdering av situasjonen på Sri Lanka, spesielt de forhold som har betydning for sivile tamilers generelle sikkerhets- og menneskerettighetssituasjon. Praksisen er i samsvar med praksis i de øvrige nordiske og andre europeiske land. FNs høykommissær for flyktninger har gitt uttrykk for at situasjonen på Sri Lanka ikke er til hinder for tilbakesendelse til hjemlandet av asylsøkere som har fått avslag på sine søknader etter en grundig og individuell vurdering, herunder at tamiler fra nord og øst kan returneres til Colombo.

Spørsmål nr. 47.

Innlevert 6. november 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 12. november 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Bergens Tidende skriver 05.11.98 at regjeringen holder hemmelig 20 av 22 dokumenter om veterinæravtalen. De to dokumentene som er offentliggjort, har stått på trykk i EF-Tidene. Dette er klanderverdig, ikke minst på bakgrunn av regjeringens tiltredelseserklæring, hvor den lovet mer offentlighet i forvaltningen.

Kan statsråden sørge for at det blir full offentlighet om alle forhold og dokumenter knyttet til veterinæravtalen, slik at alle får det beste grunnlag for å kunne fatte sine beslutninger ?»

Svar:

Det er riktig at journalist Tron Strand i Bergens Tidende 19.10. d.å. ba om å få utlevert en rekke dokumenter vedrørende nevnte sak. Noen av dokumentene berørte spørsmål som på det aktuelle tidspunkt var uavklart i forholdet mellom EU og EFTA-landene. Flere av dokumentene dreide seg om departementets interne arbeid med St prp nr 6 (1998-99) "Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr 69/98 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (Veterinære og plantesanitære forhold)". Denne ble fremlagt 5. november d.å.

Anmodningen fra journalist Tron Strand omfattet imidlertid også flere dokumenter som burde vært utlevert på forespørselstidspunktet. At det ikke ble gjort beklager jeg meget. Dette er også meddelt Tron Strand.

Etter fornyet vurdering er alle dokumentene som Tron Strand ba om innsyn i blitt utlevert. For to av dokumentenes vedkommende er det foretatt begrenset sladding med henvisning til Offentlighetslovens § 6.1.1.

Spørsmål nr. 48.

Innlevert 6. november 1998 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker.

Besvart 13. november 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Av et autorisert firma kjøpes en Mercedes for kr. 260 000 med diesel-motor. Bygges om med bensin-motor, 300E 24v. Erklæring leveres biltilsynet, og ombyggingen blir godkjent. Eier blir senere innkalt til tollvesenet for avhør og kontroll av bilen blir foretatt av merkeverksted i Trondheim. Bilen tilbakeholdes i 1 mnd. Deretter følger brev fra tollvesenet med krav på kr. 411 866 innen 3 uker uten klageadgang. Kan statsråden redegjøre for hvordan denne form for behandling kan forekomme?»

Begrunnelse:

Brev fra Arild Helbæk, Orkanger av 30.10.98:

«For ca. 1 år siden kjøpte vi en Mercedes for kr. 260.000,- av Aarviks biloppretting. Dette er et autorisert firma, som har drevet i bransjen i mange år. Bilen var egentlig en 1986 modell, med dieselmotor. Den ble ombygd til nyere type bil med bensinmotor, en 300E 24v. Firmaet leverte en erklæring om hva som var gjort til biltilsynet, og fikk så bilen kontrollert og godkjent med påskrift i vognkortet om at ombyggingen var godkjent.

Tidligere i år ble jeg innkalt til tollvesenet for avhør og kontroll av bilen. Bilen ble kontrollert av et merkeverksted i Trondheim. Etter kontrollen ble bilen tilbakeholdt i 1 måned.

I går fikk jeg et brev fra tollvesenet med et krav på kr. 411.866,- som må betales innen 3 uker, uavhengig av klageadgang. Kravet blir sendt til meg for at jeg er første registrerte eier.

Jeg føler meg helt overkjørt av tollvesenet. Vi kjøpte en bil av et autorisert verksted til en pris som er helt normal etter markedet. Bilen ble godkjent av biltilsynet med påskrift i vognkortet om godkjent ombygging. Og så skal vi få et slikt krav! Vi har kontakt med advokat, men vil også søke hjelp på det politiske plan, for her må det være noe feil en eller annen plass.

Håper dere vil svare meg raskt, da det er kort tid igjen til betalingsfristen løper ut. Dette har også tæret på det psykiske både for meg og kona den senere tid. Da kravet går til meg som bileier, går de inn og utpanter det vi eier for å få kravet sitt dekt.»

Svar:

Det skal innledningsvis bemerkes at saken spørsmålet gjelder, er under behandling ved Trondheim distriktstollsted, og er videre påklaget til Toll- og avgiftsdirektoratet. Saken gjelder et kjøretøy som det har vært gjort så store endringer med at det har vært ansett som oppbygget. Det dreier seg således om krav på oppbyggingsavgift.

Oppbyggingsavgift skal etter Stortingets avgiftsvedtak betales ved registrering av oppbygging vedrørende motorvogn som tidligere har vært registrert her i landet, når nytt registreringsdokument må opprettes som følge av oppbyggingen. I henhold til lov om avgifter vedrørende kjøretøy og båter § 6, er eieren av kjøretøyet ansvarlig for avgiften. Med eier forstås den som er registrert som eier i motorvognregisteret.

Det faktum at kjøretøyet har skiftet fra diesel- til bensinmotor medfører ikke alene at kjøretøyet anses oppbygget. I denne saken er det antakelig også gjort andre og større endringer, som for eksempel skjøting av karosseri. Dette er imidlertid en konkret vurdering som må avgjøres i det enkelte tilfellet.

Som nevnt er saken under behandling ved Trondheim distriktstollsted. Istedenfor å gripe inn i den ordinære klagebehandlingen finner jeg det mer naturlig å vente til et eventuelt avslag klages inn for departementet.

Jeg vil videre bemerke at det er anledning til å søke om betalingsutsettelse til avgiftskravet er endelig avgjort.

Spørsmål nr. 49.

Innlevert 6. november 1998 av stortingsrepresentant Kjell Opseth.

Besvart 13. november 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Syner til mitt svar, som Kommunal og Arbeidsminister, i spørjetimen 12. februar 1997. Spørsmålet gjaldt feriepenger for støttekontaktar, tilsynsfører og fosterforeldre.

Eg ber om å få opplyst kva som har skjedd i denne saka?»

Svar:

Dykk viser til svaret på eit spørsmål i spørjetimen 12. februar 1997 frå representant Erling Folkvord, og ber om å få opplyst kva som vidare har skjedd med saka.

Som det fremgjekk av svaret i spørjetimen 12. februar 1997, er det avgjerande for å få rett til feriepenger, om vedkomande kan vurderast som arbeidstakar. Det er berre domstolane som med bindande verkning kan avgjere dette spørsmålet. Departementet og Arbeidstilsynet kan berre gje rettleiing om korleis lova bør forstås.

Kommunenes Sentralforbund sitt rundskriv nr 30/95, som det var vist til i representanten Folkvord sitt spørsmål i spørjetimen i februar i fjor, vart trekt tilbake i KS sitt reviderte rundskriv nr 9/97 når det gjeld omtalen av støttekontaktar sine kontraktsforhold. Det kan sjå ut til at det reviderte rundskrivet frå KS har vore avklarande. Departementet har i mi tid som statsråd ikkje motteke førespurnader fra publikum om dette spørsmålet.

Departementet hadde 17. oktober 1997 et møte med Kommunenes Sentralforbund der støttekontaktar og avlastarar sine retter vart diskutert. Det var i møtet semje om at Kommunenes Sentralforbund skulle kontakte kommunane for å få ein oversikt over dei grupper av lønnsinntakarar der den arbeidsrettslege situasjonen framstår som uklar. Departementet har nyleg vore i kontakt med KS som opplyskar at dei så langt ikkje har gjort noko vidare med saka. KS opplyskar elles at de har hatt svært få førespurnader om dette spørsmålet i det siste året.

Spørsmål nr. 50.

Innlevert 9. november 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 16. november 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«I spørjetimen onsdag 28.10.98 ville ikke helseministeren svare på spørsmål om det har forekommet transport av radioaktivt materiale til Sellafield fra Norge. Bakgrunn for spørsmålet var at det har vært en økning av radioaktivt forurensning ved den norske kysten, som synes å stamme fra dette anlegget, og at Norge slik kan ha bidratt til å forurense egen kyst. Kan statsråden bekrefte at det har foregått transport av radioaktivt materiale til Sellafield-anlegget, evt kan det skje igjen?»

Svar:

Det har tidvis blitt hevdet at brensel fra Haldenreaktoren skal være sendt til gjenvinningsanlegget i Sellafield og at Norge i 1991 skal ha inngått en samarbeidsavtale om dette. I henhold til en avisartikkel i Aftenposten den 4. april i år hevdes dette blant annet av Bellona.

Som opplyst i mitt hovedsvar i spørretimen den 28. oktober, innfører Institutt for energiteknikk, som del av det eksperimentelle programmet ved OECD Halden Reactor Project, tidvis mindre mengder brukt brensel fra utlandet. Slikt forsøksbrensel er ikke norsk eiendom og returneres eier etter at eksperimentet er utført. Dette skjer også overfor britiske oppdragsgivere.

I forbindelse med spørsmålet har departementet kontaktet Statens strålevern som på basis av informasjon fra Institutt for energiteknikk har opplyst følgende når det gjelder reeksport til Storbritannia:

I løpet av den siste tiårsperioden har det vært 17 reeksporter til Storbritannia. Disse har samlet utgjort 66 kg uran og ca 250 g plutonium. Alt dette er prøver av brensel som er sendt fra Storbritannia til eksperimentell bestråling i Haldenreaktoren for så å bli returnert oppdragsgiver.

Det er altså ikke snakk om brensel til drift av Haldenreaktoren, men brensel som er britisk eiendom. Intet av forsøksbrenselet er sendt fra Institutt for energiteknikk til Sellafield, men er returnert til oppdragsgiver i Storbritannia. Oppdragsgivers videre bruk og håndtering er et anliggende mellom eier og britiske myndigheter og er ikke kjent. Forøvrig kan Institutt for energiteknikk bistå med ytterligere opplysninger vedrørende Haldenprosjektet og den oppdragsforskning som er utført. Dette gjelder også utfyllende opplysninger om de enkelte transporter av forsøksbrensel som er mottatt og returnert Storbritannia i forbindelse med forskningsprosjekter.

Hva angår den formelle samarbeidsavtale fra 1991 som hevdes å være inngått mellom norske og britiske myndigheter kan det opplyses følgende:

De dokumenter som det har blitt vist til som grunnlag for at det foreligger en samarbeidsavtale er kun en noteveksling fra 1991 som bekrefter at Norge vil behandle det spaltbare materialet, som ble mottatt fra Storbritannia, i henhold til det internasjonale atomenergibyråets, IAEA, ikke-spredningsavtale. Slike erklæringer utveksles rutinemessig ved overføring av spaltbart materiale fra ett land til ett annet for å sørge for at ikke-spredningsavtalens bestemmelser blir overholdt. Det var en slik erklæring som i 1991 ble avgitt av Norge i forbindelse med overføringen av spaltbart materiale fra Storbritannia til Halden i forskningsøyemed. Dette ble da også klargjort i en pressemelding fra Utenriksdepartementet i juli 1992.

2. Et annet forhold som ble tatt opp i tilleggsspørsmålet fra representanten H. Langeland i spørretimen 28. oktober, og som jeg ønsker å benytte denne anledningen til å besvare, var hvor mange av vedleggene til søknad om konsesjon for drift av Institutt for energiteknikk's atomanlegg etter 1999 som er offentliggjort.

Departementet har mottatt en rekke ulike henvendelser om innsyn i konsesjonssøknaden og vedleggene. Et overveiende antall av vedleggene inneholder opplysninger som er undergitt taushetsplikt. På grunn av vedleggenes omfang og deres tekniske natur har Statens strålevern forestått en gjennomgang med sikte på å skille ut taushetsbelagte opplysninger slik at det kunne gis innsyn i den øvrige delen av materialet. Da vedleggene er svært omfangsrike har det vært et omfattende arbeid å gå igjennom dem. Det har vært gitt innsyn i vedleggene etter hvert som utdragene har foreligget. Statens stråleverns gjennomgang av den siste del av vedleggene ble sluttført i oktober. Departementet har ikke avsluttet sin behandling av innsynssakene.

Nedenfor følger en oversikt over de vedlegg til konsesjonssøknaden som det er gitt innsyn i. For å forenkle fremstillingen følger vedlagt kopi av de to siste sidene i søknaden fra Institutt for energiteknikk som er en liste med oversikt over innholdet i de 31 vedleggene til søknaden. Det er gitt innsyn i følgende vedlegg.

- Det er fullt innsyn i selve søknaden om konsesjon for drift av IFE's atomanlegg etter 1999 samt i 9 av vedleggene. Dette er vedlegg 1, 2, 3, 6, 21, 22, 27, 29 og 30. Et øvrig vedlegg, nr 28, er kun utskrift av St.prp. nr. 1 (1987-88).
- Det er gitt innsyn i utdrag av tilsammen 19 av de øvrige vedleggene. Dette gjelder utdrag av vedleggene 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 26 og 31. I disse vedleggene er taushetsbelagte opplysninger tatt ut før innsyn er gitt.
- To vedlegg, vedlegg 19 og 20, er unntatt offentlighet i sin helhet.

Jeg håper opplysningene ovenfor har gitt tilfredsstillende svar på de forhold som ble tatt opp i tilleggsspørsmålet den 28. oktober d.å.

Spørsmål nr. 51.

Innlevert 9. november 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 20. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Svar fra Kommunal- og regionalminister Ragnhild Q. Haarstad til Hedmark Fylkeskommune av 06.08.98 ang. oppfylling av omfangsforskriften og voksne elever i videregående skole, kan tolkes slik at Regjeringens bidrag til oppfylling av klassene bla. er å skjære ned på arbeidsmarkedstiltakene. Kan statsråden bekrefte en slik sammenheng og i så fall klargjøre den utdanningspolitiske strategien som ligger bak?»

Begrunnelse:

Jeg viser til korrespondanse mellom Hedmark Fylkeskommune, Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Fylkesarbeidskontoret i Hedmark om saken.

Saken tar utgangspunkt i et samarbeid som har vært etablert mellom arbeids-, trygde- og sosialkontor for å gi voksne elever optimalt undervisningstilbud som skulle føre frem til studiekompetanse. Dette var et tilbud som passet for disse elevene og som vanskelig kan innpasses i ordinære klasser og løp i videregående skole. At en finner fram til de beste løsningene for elevene, må være hovedsiktemålet og den eneste farbare veg hvis en vil øke kompetansen og gi et reelt tilbud til disse elevene.

Arbeidsmarkedsetaten har trukket seg ut av samarbeidet ved å påpeke at de ikke kan gi stønad til personer under attføring til dekning av drift for disse klassene under henvisning til folketrygdlovens kapittel 11.

I brevet fra Kommunal- og regionalministeren står det (sitat):

Fylkesarbeidskontoret i Hedmark har for øvrig opplyst at Arbeids- og administrasjonsdepartementet det tar sikte på å oppfylle intensjonsavtalen med fylkeskommunen med kjøp av AMO-kursplasser ved det tidligere AMO-sentret, også ved en betydelig reduksjon av tiltaksnivået, og vil legge vekt på å vurdere aktuelle opplæringstilbud i forhold til yrkeshemmede arbeidssøkeres behov. (sitat slutt)

Dette kan tolkes slik at kuttet i tiltaksplasser skal bidra til å få oppfylt ordinære klasser i videregående skoler og at dette skjer uten at en har vurdert om dette bidrar til å gi et tilbud som passer for de elevene det gjelder.

Svar:

Jeg viser til brev av 06.11.1998 vedrørende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Karin Andersen om oppfylling av omfangsforskriften og voksne elever i videregående skole, kan tolkes slik at Regjeringens bidrag til oppfylling av klassene bla er å skjære ned på arbeidsmarkedstiltakene.

Omfang av videregående opplæring – Hedmark fylkeskommune

I forskrift 20.04.1994 nr 467 om omfang og beregningsgrunnlag for fylkeskommunenes videregående opplæring og om overgangsbestemmelser for perioden 1994-98 (omfangsforskriften), har departementet fastsatt minimumskrav for omfanget av videregående opplæring. Fylkeskommunene er pålagt å gi videregående opplæring til et antall elever og lærlinger som tilsvarer 375 prosent av et gjennomsnittlig årskull, dvs at fylkeskommunen skal også gi et tilbud til 75 prosent av et årskull i tillegg til dem som har rett til videregående opplæring.

I skoleåret 1995-96 hadde Hedmark fylkeskommune et omfang av videregående opplæring på 379 prosent. De siste par skoleårene har fylkeskommunen derimot ikke oppfylt kravet fastsatt i omfangsforskriften. I skoleåret 1996-97 var omfanget 358 prosent og ved forrige skoleår var omfanget i Hedmark fylkeskommune 353 prosent. De opplysninger departementet har innhentet, viser at Hedmark fylkeskommune i budsjettet for 1998 har økt bevilgningene til videregående opplæring, sammenlignet med året før.

Etter departementets vurdering viser dokumentasjon fra Hedmark fylkeskommune at fylkeskommunen har jobbet aktivt for å gi et tilbud av videregående opplæring som dekker befolkningens behov. Omfanget av videregående opplæring i fylkeskommunen kan imidlertid økes ytterligere gjennom å dekke utgiftene til opplæring for alle voksne som får videregående opplæring i studieforbundene, jf voksenopplæringsloven § 8. Videre kan fylkeskommunen øke omfanget gjennom å ta økonomisk ansvar for lærlinger som tegner lærekontrakt etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 1b, femte ledd.

I brev av 13.10.1998 fra departementet gis Hedmark fylkeskommune dispensasjon fra forskriften om omfang for skoleåret 1998-99 under forutsetning av at fylkeskommunen dekker utgiftene til opplæring for

alle voksne som får videregående opplæring i studieforbundene, samt tar økonomisk ansvar for alle lærlinger som tegner lærekontrakt etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 1b, femte ledd.

I samme brev presiseres det at en innvilget dispensasjon ikke vil medføre redusert rammeoverføring fra staten, og at det ikke vil bli gitt økonomisk kompensasjon ved en eventuell økt etterspørsel etter videregående opplæring.

Arbeidsmarkedstiltak

Arbeidsmarkedsetatens muligheter for å heve arbeidslediges kompetanse skjer ved bruk av aktive arbeidsmarkedstiltak. Det viktigste kompetansehevende tiltaket er arbeidsmarkedsopplæringen (AMO). Formålet med AMO er å øke deltakernes mulighet for overgang til arbeid, redusere kompetansemessige ubalanser i arbeidsmarkedet samt motivere arbeidsledige til videre utdanning. Dette skjer ved hjelp av opplæring gjennom yrkesrettede kurs, eventuelt opplæring av mer allmenn karakter på grunnskole eller videregående nivå.

Siden 1993 har det vært en nedtrapping av nivået på de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. Dette har sammenheng med den sterke bedringen i arbeidsmarkedet og reduksjonen i Stortingets bevilgning til arbeidsmarkedstiltak. Antall plasser innenfor AMO som andel av alle ordinære arbeidsmarkedstiltak har de senere år økt for å øke de lediges kompetanse. Nivået på AMO fastsettes etter arbeidsmarkedsfaglige vurderinger. Arbeidsmarkedsmyndighetene vurderer ikke spørsmålet om oppfylling av omfangsforskriften.

Når det gjelder ytelser til personer under attføring så gir folketrygdloven kapittel 11 bare hjemmel for individbaserte ytelser. Lovverket gir i dag ikke anledning til finansiering av selve opplæringstiltaket for personer under yrkesrettet attføring. Jeg vil imidlertid ta kontakt med andre departementer for å få vurdert eventuelle nye løsninger, der en samordner ulike midler for å få en god tilrettelegging for denne gruppen.

Spørsmål nr. 52.

Innlevert 9. november 1998 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim.

Besvart 13. november 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Vurderer Regjeringen det som aktuell politikk å kreve inn ekstraordinært utbytte fra våre statlige bedrifter, eksempelvis Olivin AS, hvor stor andel vil det kunne være aktuelt å kreve ut av Olivins totale frie kapital, og hvilke næringspolitiske strategiske vurderinger for framtida legger Regjeringa til grunn for våre statlige bedrifter?»

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet har nylig informert styret i A/S Olivin om at det i regjeringens forslag til statsbudsjett for 1999 er lagt inn som en forutsetning under kap. 5656 at staten i 1999 mottar et aksjeutbytte fra selskapet på 116,5 mill. kroner. Utbyttebeløpet består av 16,5 mill. kroner tilsvarende hva som ble utdelt i inneværende år, samt et tillegg på 100 mill. kroner. Med forbehold om at Stortinget slutter seg til bevilgningsforslaget legges det til grunn at nevnte utbytteforslag fremlegges av selskapets styre på den ordinære generalforsamlingen våren 1999.

I forbindelse med ovennevnte kan nevnes at A/S Olivin's frie egenkapital ved forrige årsskifte oversteg 200 mill. kroner og at selskapets finansielle og likviditetsmessige stilling var meget sterk. Dette er forhold som også Riksrevisjonen har interessert seg for og bedt departementet om å vurdere.

Hva angår strategiske vurderinger for de statlige bedriftene vil vi vise til St.prp. nr. 1 for 1998-99 hvor det bl.a. fremgår at det legges til grunn at selskapene skal drives best mulig vurdert etter bedriftsøkonomiske kriterier. Samtidig skal selskapene ivareta de samfunnsmessige hensyn som ligger til grunn for virksomheten. Staten vurderer fortløpende sin rolle som langsiktig og profesjonell eier av industriselskaper

og legger vekt på å møte utfordringer og endringer i drifts- og markedsforhold offensivt. Dette er noe bredere omtalt i St.meld. nr. 40 for 1997-98 Eierskap i næringslivet. Regjeringen tar videre sikte på i høst å legge fram en egen melding til Stortinget om bedrifter hvor staten v/Nærings- og handelsdepartementet har eierinteresser. I denne meldingen vil problemstillingen bli ytterligere utdypet.

Spørsmål nr. 53.

Innlevert 9. november 1998 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen.

Besvart 16. november 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Hva vil kirke-, utdannings og forskningsdepartementet foreta seg for å hindre nedleggelse av Tekniske Fagskoler i forbindelse med fylkenes budsjettbehandling for 1999?»

Begrunnelse:

De Tekniske Fagskolenes plass i utdanningssystemet er behandlet av Stortinget senest i forbindelse med Opplæringsloven (Innst. O. Nr. 70 1997-98). Jeg viser i denne sammenheng spesielt til side 6 og 7 i innstillinga og til følgende vedtak som ble gjort i Stortinget:

Stortinget ber Regjeringen fremlegge forslag til midlertidig lov om teknisk fagskole med sikte på å bevare kontinuitet og kvalitet i den praktisk-tekniske mellomutdanning i påvente av den klargjøring av dette skoleslagets status og økonomiske grunnlag.

Jeg er gjort kjent med at Telemark Tekniske Fagskole og Teknisk Fagskole ved Kristiansund vg skole er truet av nedleggelse i forbindelse med behandlingen av de respektive fylkeskommunenes budsjett. Meget stram økonomi for svært mange fylkeskommuner kan bety at dette er situasjonen for flere Tekniske Fagskoler. Resultatet kan være at Tekniske Fagskoler nedlegges før departementet har avklart det økonomiske ansvaret og mens Kompetansereformen er til behandling i Stortinget. De Tekniske Fagskolene er et viktig etter- og videreutdannings tilbud for voksne elever og også et viktig tilbud knyttet til attføring

Svar:

I forbindelse med Stortingets behandling av opplæringslova fattet Stortinget 15.juni 1998 følgende vedtak: "Stortinget ber Regjeringen fremlegge forslag til midlertidig lov om teknisk fagskole med sikte på å bevare kontinuitet og kvalitet i den praktisk-tekniske mellomutdanning i påvente av en avklaring av dette skoleslags status og økonomiske grunnlag."

Teknisk fagskole er etter gjeldende regler ikke et lovfestet opplæringstilbud. Alle fylkeskommunene har i dag tilbud om teknisk fagskole. Teknisk fagskole inngår i beregningen av fylkeskommunens opplæringsomfang, (jf forskrift 20.04.94 om omfang og beregningsgrunnlag for fylkeskommunens videregående opplæring § 4).

Bestemmelsene i lov om videregående opplæring er gitt anvendelse så langt de passer.

I brev 30.10.98 har departementet sendt høringsbrev om ny lov om teknisk fagskole.

Lovforslaget fastsetter fylkeskommunens plikt til å planlegge og gi tilbud om teknisk fagskole innenfor den rammen fylkeskommunen er forpliktet til i medhold av forskrift gitt av departementet (omfangsforskriften). De bestemmelser i lov om videregående opplæring som har vært anvendt i forhold til skoleslaget er foreslått tatt inn i loven. Den systematiske oppbygging som er vedtatt i den nye opplæringslova er lagt til grunn for lovutkastet. Høringsfrist er 1. februar 1999.

I tråd med Stortingets vedtatte ønske, tar departementet sikte på at loven vil ha begrenset varighet. Bestemmelsene vil bli sett i sammenheng med oppfølging av St meld nr 42 (1997-98) Kompetansereformen. Meldingen er nå til behandling i Stortinget. Med bakgrunn i Stortingets behandling vil departementet vurdere

om regelverket om teknisk fagskole eventuelt senere skal innarbeides i opplæringslova eller voksenopplæringsloven.

Meldingen berører voksnes rett til opplæring ved å foreslå en plikt for fylkeskommunen til å gi voksne tilbud om opplæring. Hvordan Stortinget velger å formulere denne plikten, vil ha betydning for omfangsforkriften. Etter at meldingen er behandlet, må det derfor vurderes om det er nødvendig med andre tiltak for å opprettholde tilbudet om teknisk fagskole.

Spørsmål nr. 54.

5Innlevert 11. november 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 17. november 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Under behandlingen av Innst. S. nr. 71 (1997- 98), likestilling mellom turnus og skift, ble det i brev fra Regjeringen sagt at det er satt i gang et arbeid for å utrede slik likestilling. Det ble antydnet at dette arbeidet kunne være ferdig i vårsesjonen 1998.

Kan statsråden redegjøre for framdriften i dette arbeidet og om Regjeringen fremdeles har som mål å komme til Stortinget med et slikt forslag?»

Svar:

I samsvar med omtalen av saken i Voksenåsdokumentet, besluttet Regjeringen i vår å foreta en utredning av konsekvensene ved en likestilling av tredelt turnus i helsesektoren med helkontinuerlig skiftarbeid. Bakgrunnen for en slik vurdering er at Regjeringen skal ha et best mulig grunnlag for å ta en endelig beslutning om dette spørsmålet.

Regjeringen henvendte seg til en del uavhengige forskningsinstitusjoner for å få deres vurdering av saken. Ingen av disse ønsket å påta seg å utføre en slik konsekvensvurdering, blant annet begrunnet med manglende kapasitet og/eller manglende kompetanse på området, samt med at en ny konsekvensvurdering ikke antas å kunne bidra med noe særlig utover tidligere rapporter på grunn av dårlig datagrunnlag. På denne bakgrunn er det satt ned en interdepartemental arbeidsgruppe som arbeider med saken.

Så snart den interdepartementale arbeidsgruppen har avsluttet sitt arbeid, vil Regjeringen ta stilling til spørsmålet om en likestilling mellom disse to arbeidsordningene. Regjeringen vil så raskt som mulig orientere Stortinget om den videre oppfølging av saken.

Spørsmål nr. 55.

Innlevert 12. november 1998 av stortingsrepresentant Liv Marit Moland.

Besvart 18. november 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Statsråden har signalisert at hun ønsker å utrede ulike gruppers pensjonsrettigheter, bl.a. innvandreres rett til pensjon. Jeg har fått en henvendelse fra en person som ønsker å fokusere på en spesiell gruppe som pr. i dag ikke har krav på minstepensjon. Uføretrygdete med en utbetaling som er lavere enn minstepensjon, som ikke har 40 års opphold i Norge, vil ikke få minstepensjon når de blir alderspensjonister. Hva vil statsråden gjøre for at alle pensjonister minimum får minstepensjon?»

Svar:

Ytelser fra folketrygden fastsettes på grunnlag av botid og opptjening av pensjonspoeng. Til dem som har mindre enn 40 års botid eller poengopptjening, gis det bare en delpensjon.

Personer som får status som flyktninger etter FN-konvensjonene, er likevel sikret full minstepensjon uten hensyn til faktisk botid og opptjening av pensjonspoeng.

Botids- og opptjeningsprinsippet i folketrygden betyr nettopp at personer som har liten eller ingen tid i Norge i yrkesaktiv alder, får liten/ingen pensjon fra folketrygden. Et flertall av personer med lang tid i utlandet får ytelser derfra. Trygdeavtaler med andre land bidrar til å sikre dette. Slike ytelser kommer da inn som et naturlig supplement til folketrygdens ytelser. Vedkommende kan klare seg godt selv om det gis liten eller ingen pensjon fra Norge.

Både ved etableringa av folketrygden i 1967 og ved senere lovendringer er det lagt til grunn at stønadsbehov som skyldes at en person har liten tid i Norge i voksen alder skal dekkes av sosialomsorgen. Dette kan imidlertid oppleves som vanskelig av dem det gjelder. Det kan også oppleves som urimelig for kommunene at de må gi sosialhjelp i saker der folketrygden normalt kommer inn. Dette gjelder spesielt fordi det dreier seg om varige stønadsbehov.

Folketrygden gir den samme ytelse til alle som er i samme situasjon når det gjelder botid i Norge og opptjening av pensjonspoeng. Det eneste unntaket er flyktningene. I tillegg kommer at folketrygden inngår i de internasjonale koordineringsreglene for trygd, med krav om likebehandling og utbetaling utenlands. Dette gjør det vanskelig å finne løsninger innenfor folketrygdens rammer. (Uten samtidig å gi økte ytelser også til dem som egentlig ikke trenger det og til personer som har flyttet fra Norge.)

Jeg er likevel innstilt på å vurdere supplerende ytelser til personer som får liten eller ingen pensjon fra folketrygden. Personer som fyller vilkårene for uførepensjon, er klart nok en av de aktuelle målgruppene for en eventuell nyordning. Jeg har tatt sikte på at saken skal drøftes i stortingsmeldinga om utjevning av levekår. Meldinga skal legges fram for Stortinget til våren.

Dokument nr. 15:6.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 56.

Innlevert 13. november 1998 av stortingsrepresentant Petter Løvik.

Besvart 20. november 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Natur og ungdom avd. Volda har fått løyve til å selje vafler og kakao frå den faste «tombolaplassen» i Volda - Cubushjørnet. Løyvet er gitt «på vilkår av at tilbereding av vaffelrøre og koking av kakao blir utført på eit kjøken som er godkjent av næringsmiddeltilsynet.

Meiner sosialministeren at dette er ei rett tolking av lova, og kva vil konsekvensane vere for frivillig lagsverksemd dersom denne tolkinga vert lagt til grunn?»

Grunngjeving:

Tusenvis av lag og organisasjonar har sal av heimelaga kaker, vafler, kaffi, kakao m.m. som ein viktig del av inntektsverksemda. Dette er samtidig eit betydeleg trivselstiltak i mange samfunn. Med visning til § 13 i Generell forskrift for produksjon og frambud m.v. av næringsmidler har Næringsmiddeltilsynet for Søre Sunnmøre gitt løyve med dei atterhald som er nemnde ovanfor og som er utheva med feit skrift av næringsmiddeltilsynet. Eg vil finne det hårreisande byråkratisk dersom alle foreldre må leige seg plass i «kjøken som er godkjende av næringsmiddeltilsynet» når det skal lagast ei kake eller kokast ein kaffikopp til eit lokalt arrangement.

Svar:

Hovedregelen om godkjenning av næringsmiddelvirksomhet er § 13 nr. 1 i generell forskrift av 8. juli 1983, nr. 1252 om næringsmidler. Paragrafen fastsetter at «enhver som vil drive næringsmiddelvirksomhet skal på forhånd ha virksomheten godkjent». Ved godkjenning kan det stilles krav til den samlede virksomheten, herunder lokaler, innredning, utstyr, vareutvalg, emballering m.v. som er nødvendig for en tilfredsstillende behandling av næringsmidlene.

Generell forskrift om næringsmidler § 13 nr. 5 åpner for at det kan gjøres unntak fra kravet om godkjenning. Generell forskrift § 13 nr. 5 fastsetter at ved frambud av næringsmidler ved stevner, markeder, idrettsarrangementer, lotterier og møter m.v., plikter arrangøren å ta kontakt med det lokale næringsmiddeltilsynet for å få veiledning om hvilke regler som gjelder for deres tilstelning. Det lokale næringsmiddeltilsynet avgjør i hvert enkelt tilfelle om arrangementets karakter er slik at det skal kreves godkjenning ved dette og lignende fremtidige arrangementer.

Her gis det mulighet for det lokale næringsmiddeltilsynet til å vurdere om virksomheten er av en slik art og omfang at det krever godkjenning. En slik vurdering må ta hensyn til forholdene i det enkelte tilfelle - hvor omfattende frambudet er. Er det tale om daglig salg fra bod anses nok virksomheten for å være en næringsmiddelvirksomhet, og det vil i slike tilfeller være naturlig å kreve godkjenning. Videre er det av betydning om det er stor helserisiko knyttet til den aktuelle virksomheten; f.eks. hva slags matvarer som skal frambyes (lett bederfelige eller ikke lett bederfelige), hva slags fasiliteter som finnes (kjøling, vannforsyning,

toaletter eller håndvaskmuligheter), årstid og værforhold m.v. Det er for tilfeller med sporadisk salg av vaffler, kaker, kaffe med mer ikke noe absolutt krav om godkjenning.

Hva som ligger til grunn for at Natur og ungdom avd. Volda omfattes av godkjenningskravet fremkommer ikke av oversendelsen, og er således ikke kjent for meg. Det vises for øvrig til den ovenfornevnte beskrivelse av godkjenningsreglenes innhold.

Det primære ved næringsmiddelreguleringen er å sikre forbrukerne helsemessig trygg mat - derfor vil alle typer frambud uansett være underlagt bestemmelsene om hygiene og trygghet - uavhengig av om det kreves godkjenning eller ikke.

Dersom en part ikke er enig i utfallet av en godkjennings sak, foreligger det adgang til å klage. Ifht lov om tilsyn av næringsmidler av 19. mai 1933 nr. 3 § 4, 10. ledd er kommunestyret klageinstans for vedtak fattet av de kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsyn. Fylkesmannen er klageinstans for vedtak truffet av kommunestyret.

Dersom det angjeldende tilfellet fremstår åpenbart urimelig håndtert i lys av de regler jeg her har redegjort for, vil jeg anbefale at klagemuligheten blir benyttet.

Spørsmål nr. 57.

Innlevert 13. november 1998 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl.

Besvart 24. november 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Ved behandling av opptrappingsplan for psykisk helse, var det enighet i Stortinget om at Regjeringen skulle arbeide for å få til mere samordning mellom A-etat, trygdekontor og utdanningsetat for å tilrettelegge bedre og derved få mennesker med psykiske lidelser tilbake til et normalt liv, og med egen forsørgelsesmulighet. Hvordan og når har Helseministeren tenkt å gjøre noe med dette?»

Begrunnelse:

Det sies i St.prp. nr. I at flere undersøkelser tyder på at mennesker med psykiske lidelser er de som har dårligst tilbud og dårligste levekår, men at den tilgjengelige statistikken tyder på at tjenestetilbudene har økt i takt med de øremerkede midlene. Det er imidlertid vanskelig å se i statistikkene fra arbeidsmarkedsetaten at andelen funksjonshemmede i arbeid har økt.

Å ha et meningsfylt arbeid er et av de mest nødvendige elementer for en god livskvalitet.

For å få til dette må tiltak iverksettes så fort som mulig, derfor er det nødvendig å starte opp et arbeid mot bedre samordning mellom ovennevnte etater.

Svar:

Representanten tar her opp et meget viktig spørsmål, og jeg vil vise til Stortingets enstemmige romertallsvedtak IV (Jf Innst. S nr. 222 (1197-98)) ved behandlingen av opptrappingsplanen for psykisk helse der Regjeringen ble bedt om å fremme konkrete tiltak for å sikre forpliktende samarbeid mellom arbeidsmarkedsetaten, trygdekontor, sosialkontor og helsevesenet, samt mellom kommuner og fylkeskommuner. Regjeringen vil fremme forslag til slike tiltak i den bebudede stortingsmeldingen om rehabilitering som vil bli lagt fram i løpet av desember d.å.

Videre peker representanten i sin begrunnelse på betydningen av et meningsfylt arbeid for en god livskvalitet. Jeg vil si meg enig i dette, og vil vise til at av de 335 mill. kroner som er foreslått til opptrappingsplanen i 1999 er 9 mill. kroner foreslått på Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett til

arbeidstiltak for mennesker med psykiske lidelser og til styrking av Arbeidsmarkedsetatens arbeid med tiltak for denne gruppen.

Spørsmål nr. 58.

Innlevert 16. november 1998 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 25. november 1998 av utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

Spørsmål:

«Mange oppfatter at vi i strid med menneskerettighetene har tvangsmedlemskap i norske studentorganisasjoner. Når disse i tillegg har en betydelig politisk slagside får medlemskapet karakter av tvangsmedlemskap i en politisk organisasjon. Hva mener Statsråden om dette forhold, og hvilke initiativ vil hun ta i saken?»

Begrunnelse:

Fra en student ved NTNU i Trondheim har jeg mottatt en henvendelse angående det som oppfattes som tvangsmedlemskap i Norsk Student Union (NSU) og om hvordan dette forholder seg til menneskerettighetene.

Studenten opplyser at NSU siden før sommeren har anlagt en ny politikk for å hindre medlemsflukt. De har innført det studenten oppfatter som tvungen innmelding. Det vil si, de sier at enten alle eller ingen studenter ved en høyskole eller et universitet skal være medlemmer av NSU. Det betyr at man som enkeltperson bare kan tre ut av organisasjonen dersom en uravstemming holdes og flertallet sier nei.

Enkelte studenter oppfatter NSU som en klart politisk organisasjon (med bl.a. nei til gasskraftverk og «frihet for Vest Sahara» som kampsaker), og man reagerer på den tvungne sponning av dette. Ifølge det jeg har fått opplyst går det fra studentene ved NTNU 1,4 millioner kroner årlig, på landsbasis nærmere 7 millioner kroner til det som kan oppfattes som sponning av sosialistisk politikk.

I tillegg til pengene tas enkeltpersonene (ca 90.000 studenter) til inntekt for NSUs syn, uten at man i realiteten er blitt spurt.

I henvendelsen til meg vises det til FNs Artikkel 20 i Menneskerettighetskonvensjonen av 1948, del 2, som sier «No one may be compelled to belong to an association.» Fritt oversatt; «Ingen kan tvinges til å være medlem i en organisasjon.»

Studenten skriver: «Det er altså flott å kjempe for menneskerettigheter i Øst-Timor, men prøv for Guds skyld ikke å rette opp noen feil her hjemme for Norge er jo perfekt, så brudd på menneskerettighetene forekommer ikke her. Selv om man kan lese det sort på hvitt.»

Studenten viser også til en uttalelse fra Sivilombudsmannen som sier at: «Likevel har jeg vanskelig for å se at den ordningen departementet har godkjent for innkreving av kontingent til disse organisasjonene er i samsvar med de prinsipper som følger av Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) eller FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter som Norge har forpliktet seg til å følge.» Ombudsmannen referer i sin uttalelse fra Rehof og Triers bok «Menneskerett»: «Det sondres (...) mellom positiv og negativ foreningsfrihet, hvor den positive foreningsfrihet er en sikring af den enkeltes ret til at tilslutte sig eller danne foreninger, og den negative foreningsfrihet er retten til uhindret at stå udenfor foreninger og til uhindret at melde sig ud af en forening.»

Svar:

Jeg vil først benytte anledningen til å si at de lokale og nasjonale studentorganisasjonene gjør en stor og viktig innsats for å ivareta studentenes interesser.

Jeg er kjent med at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har åpnet for at samskipnadene kan stille deler av sine inntekter, herunder inntekter fra semesteravgiften, til disposisjon for fordeling i

studentdemokratiske organ til tiltak i studentenes regi. Noen av disse midlene kan gis som tilskudd til nasjonale studentorganisasjoner.

Jeg finner det ikke riktig å se det slik at denne ordningen med finansiering av studentorganisasjoner via semesteravgiften innebærer noe tvangsmedlemsskap for studentene i disse organisasjonene. Det dreier seg slik jeg ser det kun om en økonomisk støtte til organisasjonene fra studentsamskipnadene. Jeg har forøvrig forstått det slik at Norsk Studentunion er en organisasjon hvor medlemmene er de øverste studentorganene ved lærestedene. Det dreier seg altså ikke om individuelle studentmedlemskap. Jeg mener derfor at ordningen ikke strider mot foreningsfriheten, som bl.a. er nedfelt i artikkel 11 i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK).

Det bør også nevnes at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet før etableringen av den eksisterende finansieringsordning foretok en grundig vurdering av forholdet til Norges menneskerettsforpliktelser, herunder EMK artikkel 11. Departementet kom til at ordningen er i samsvar med disse forpliktelsene.

De viser i Deres brev til en uttalelse fra Sivilombudsmannen. Jeg vil understreke at denne uttalelsen gjaldt en ordning som nå er avskaffet. Den tidligere ordningen gikk ut på at studenter ved innbetaling av semesteravgift også måtte innbetale medlemsavgift til en bestemt studentorganisasjon. De studenter som ikke ønsket et slikt medlemsskap kunne, innen en frist på to måneder, melde seg ut av organisasjonen og få refundert medlemsavgiften.

Sivilombudsmannen mente at ordningen var i strid med organisasjonsfriheten som er nedfelt i EMK art. 11. Det någjeldende system, som De omtaler i Deres brev, er som kjent et helt annet, og ble bl.a. etablert for å imøtekomme Sivilombudsmannens kritikk. Jeg kan derfor ikke se at Sivilombudsmannens uttalelser har relevans i forhold til den nåværende ordning.

Spørsmål nr. 59.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Ivar Østberg.

Besvart 24. november 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Allerede før Blaalidutvalget leverte sin innstilling har Arbeidsdirektøren ifølge media foreslått å starte et eget utleiebyrå. På denne bakgrunn ber jeg om et svar på hvordan statsråden vil følge opp Blaalidutvalgets innstilling NOU 1998:15 Arbeidsformidling og arbeidsledere.

I Nasjonalbudsjettet for 1999 vises det til utvalget (Blaalid-utvalget) som hadde som oppgave å vurdere dagens regelverk for arbeidsformidling og utleie/innleie av arbeidskraft. Hva er departementets plan for oppfølging av Blaalidutvalget?»

Svar:

Blaalid-utvalget foreslår å oppheve dagens offentlige monopol på formidling av arbeidskraft. Når det gjelder arbeidsutleie, foreslår utvalget å flytte begrensningene over på innleie av arbeidskraft og i prinsippet åpne for utleie i alle deler av arbeidslivet. Utvalget forslår imidlertid at myndighetene får fullmakt til å unnta deler av arbeidslivet for innleie av arbeidskraft, bl a vil dette kunne være aktuelt i helsesektoren.

Utvalget forslår at innleie av arbeidskraft reguleres i hht dagens regler for midlertidig tilsetning (arbeidsmiljølovens § 58A). Utvalget foreslår allikevel at det gis anledning til å leie inn arbeidstakere ut over de begrensninger som følger av arbeidsmiljøloven dersom arbeidsgiveren og tillitsvalgte blir enige om dette.

Utvalget har vært bredt sammensatt, bl a med representanter fra alle større arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Utvalget er enstemmig i sine anbefalinger om de viktigste konklusjonene.

Utvalget har i sin rapport påvist at dagens regler når det gjelder formidling og utleie har en rekke svakheter. Både den teknologiske utviklingen og forandringene i arbeidslivet de siste tiår gjør det nødvendig

med endringer i de offentlige reguleringene på disse områdene. Det er også reist tvil om det norske formidlingsmonopolet er forenlig med EØS-retten.

En eventuell opphevelse av dagens formidlingsmonopol og liberalisering av rammebetingelsene rundt utleie-/innleie vil gjøre arbeidsmarkedsetatens situasjon annerledes enn den er i dag. Det vil imidlertid være et klart utgangspunkt for denne regjeringen at vi fortsatt skal ha en sterk offentlig arbeidsmarkedsetat.

Utvalgets rapport er nå sendt på høring med høringsfrist 14. desember då.

Synspunktene i utredningen vil sammen med høringsuttalelsene danne grunnlaget for Regjeringens videre arbeid med disse viktige spørsmålene.

Etter at høringen er avsluttet, vil Regjeringen ta stilling til når og på hvilken måte denne saken skal forelegges Stortinget.

Norge er i dag bundet av ILO-konvensjon nr. 96 som legger sterke bindinger på muligheten for privat kommersiell formidling. En eventuell oppfølging av utvalgte anbefalinger krever at Norge løses fra forpliktelsene i ILO-konvensjon nr. 96. Dette kan gjøres ved at Norge ratifiserer ILO-konvensjon nr. 181, som innebærer at privat formidling og utleie av arbeidskraft skal være tillatt forutsatt at minst ett annet land også ratifiserer, eller ved at Norge sier opp konvensjon nr. 96.

I brevet vises det til at Arbeidsdirektoratet har foreslått å opprette et offentlig eid utleiebyrå nært knyttet til arbeidsmarkedsetaten. Arbeidsdirektoratet vil at utleiebyrået skal tilby utleie av arbeidskraft i konkurranse med de private utleiebyråene. Arbeidsdirektoratet ønsker å stå fritt mht hvilke grupper som skal leies ut. Utleiebyrået foreslås organisert som et aksjeselskap, men være en integrert del av arbeidsmarkedsetaten. Arbeidsdirektoratet ønsker at utleiebyrået skal være en liten administrativ enhet som kjøper flest mulig tjenester, slik som utvelgelse og avklaring av arbeidssøkere, fra arbeidsmarkedsetaten. Utleiebyrået vil i så fall ha arbeidsgiveransvaret for vikarene (i hht bestemmelsene i arbeidsmiljøloven) og inngå de formelle avtalene med de som leier inn vikarer samt betale til arbeidsmarkedsetaten for de nevnte tjenester. Arbeidsdirektoratet ønsker at arbeidskontorene bare skal kunne levere disse tjenes-

tene til sitt eget vikarbyrå. Arbeidsdirektoratet foreslår at arbeidsdirektoratets styre velges til styre i utleiebyrået og at arbeidsdirektøren blir administrerende direktør.

Forslaget om et offentlig utleiebyrå reiser flere problemstillinger som må vurderes nærmere. Vi må først og fremst vurdere hvorvidt et offentlig utleiebyrå bidrar til å fremme målsettingene som er satt for arbeidsmarkedspolitikken. Videre må vi vurdere nærmere organiseringen av et slikt utleiebyrå. Det forhold at utleiebyrået skal benytte arbeidsmarkedsetatens personalressurser for utførelse av visse tjenester vil fort kunne reise spørsmål om krysssubsidiering, selv om utleiebyrået skal betale arbeidsmarkedsetaten for disse tjenestene. Den tette organiseringen som er foreslått mellom det offentlige utleiebyrået og arbeidsmarkedsetaten vil kunne forsterke dette. Forholdet til konkurransereguleringen vil derfor måtte vurderes når en tar stilling til et eventuelt offentlig eid utleiebyrå.

Arbeidsdirektoratet ønsker en snarlig oppstart av et utleiebyrå. Jeg legger til grunn at dagens hovedregel i loven er at det er forbudt å drive utleie. Jeg finner det derfor naturlig å avvente oppfølgingen av Blaaidutvalgets innstilling før jeg tar stilling til dette forslaget. Jeg legger imidlertid opp til at det gis en vurdering av forslaget om et utleiebyrå i arbeidsmarkedsetatens regi når Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med vurderingene av forslagene fra Blaaidutvalget.

Spørsmål nr. 60.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 25. november 1998 av forsvarsminister Dag Jostein Fjærvoll.

Spørsmål:

«Forsvarsministeren opplyste i Stortinget 27/5- 98 at han ville ta kontakt med våre allierte for å få deres erfaringer med bruk av utarmet uran i våpen. Han sa også at han ville gjøre dette materialet offentlig tilgjengelig.

Når og på hvilken måte vil Stortinget eller offentligheten bli orientert om Forsvarsministerens undersøkelser overfor våre allierte?»

Begrunnelse:

I den internasjonale debatten kommer det fram stadig mer alarmerende meldinger om skadevirkningene ved bruk av utarmet uran i våpen. Mye tyder på at dette ligger bak det såkalte «gulfsyndromet» hos amerikanske soldater. WHO vil også undersøke om utarmet uran er en hovedårsak til de store helseskadene i Irak på 90-tallet.

Samtidig tyder mye på at utarmet uran blir et stadig vanligere materiale i våpen, også hos flere av våre allierte.

Det er derfor av interesse å kjenne resultatene av Forsvarsministerens undersøkelser, omfanget av bruken av utarmet uran internasjonalt, vurdering av mulige skadevirkninger og ikke minst om slike våpen finnes i forhåndslagre i Norge.

Svar:

Regjeringen har tatt kontakt med allierte samarbeidspartnere slik som uttalt i Spørretimen 27 mai 1998, og er lovet endelig tilbakemelding innen rimlig kort tid. Vi har grunn til å tro at vi kan orientere Stortinget i løpet av noen få uker.

Tillegg til svar 9. mars 1999:

Jeg viser til spørsmål nr. 60 datert 18. november 1998 fra stortingsrepresentant Erik Solheim, og det svar jeg gav ved den anledning. I mitt brev av 23. november 1998 til Stortingets President informerte jeg om at vi forventet en tilbakemelding fra allierte samarbeidspartnere vedrørende denne ammunisjonstypen.

Vi har nå mottatt informasjon fra amerikanske myndigheter om bruk av utarmet uran i ammunisjon. Informasjonen som følger vedlagt er offentlig tilgjengelig i USA.

Utarmet uran er et biprodukt fra anrikelsesprosessen ved produksjon av kjernebrensel. Materialet har stor tetthet, høy egenvekt og pyrofyre egenskaper, og egner seg derfor godt til bruk som hardmetallkjerne i panserbrytende ammunisjon. Utarmet uran har meget lav radioaktivitet, men for personer som eksponeres for store mengder har det i likhet med andre tungmetaller giftige egenskaper. På testområder der ammunisjonen har blitt avfyrt har de miljømessige virkningene vist seg å være minimale. Utarmet uran benyttes ikke bare til ammunisjon. Amerikanske styrker bruker også utarmet uran for å bedre pansrede kjøretøyers beskyttelse mot panserbrytende våpen. Dette har vist seg, blant annet i Golf-krigen, å være svært effektivt, og bidro til å begrense skadene på amerikansk personell. Det kan også nevnes at på det

sivile området benyttes utarmet uran blant annet som ballast i fly.

Ut fra de opplysninger vi har om ammunisjonstypen, anser jeg det på nåværende tidspunkt ikke som særlig aktuelt å ta initiativ, innenfor NATO eller på annen måte, til at slik ammunisjon skal forbys.

Vedlegg til svar:

- Health and Environmental Effects of Depleted Uranium (DU). Office of the Assistant Deputy Under Secretary of Defense for Force Protection -- ADUSD(FP), December 4, 1998.

Spørsmål nr. 61.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 26. november 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Nesten alle land har i dag normale diplomatiske forbindelser med Iran. Dette er blant annet viktig for å unngå å isolere landet. Åpen dialog, også om spørsmål der det hersker uenighet, kan bidra til å styrke de moderate kreftene.

Når vil Norge gjenoppta fulle diplomatiske forbindelser bl.a. ved å utnevne en ambassadør til Iran?»

Svar:

Jeg er enig med Erik Solheim i at hovedlinjen i vår politikk overfor Iran må være å støtte opp om de kreftene i det iranske samfunn som ønsker forandring, og som arbeider for å bringe landet ut av den isolasjonen det har befunnet seg i. Samtidig må vi holde fast ved at fatwaen mot Salman Rushdie og de som er assosiert med hans arbeid, er og forblir uakseptabel. Derfor legger vi til grunn for den videre utviklingen av det bilaterale forholdet at den iranske regjeringen holder fast ved de ulike elementene i New York-erklæringen av 24. september i år.

I denne erklæringen forsikrer den iranske utenriksministeren at den iranske regjeringen ikke vil ta noen skritt for å gjennomføre fatwaen mot Salman Rushdie. I tillegg til dette kommer andre positive utviklingstrekk i Iran. På denne bakgrunn har Regjeringen drøftet de tosidige forbindelsene.

Norge og Iran har i dag, 26. november, ført samtaler på embetsnivå i Oslo om en rekke bilaterale og internasjonale spørsmål. Under samtalene ble også nivået på de diplomatiske forbindelsene mellom Norge og Iran diskutert. Fra norsk side er vi innstilt på å utnevne en ny ambassadør til Teheran. Fra iransk side ble det opplyst at man vurderer en tilsvarende oppgradering.

I nært samarbeid med andre land vil vi fra norsk side videreføre kontakt med og støtte til krefter i Iran som arbeider for reformer. Vekten vil bli lagt på menneskerettigheter og religionsfrihet. Disse temaene stod også sentralt i samtalene med den iranske embetsmannsdelegasjonen.

Dersom den positive utviklingen i Iran fortsetter, tar Regjeringen sikte på å gjennomgå begrensningene som gjelder for norsk næringslivs engasjement i Iran på et senere tidspunkt.

Spørsmål nr. 62.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 24. november 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Er finansministeren og Regjeringen nå rede for å ferdigbehandle søknaden fra Eksportfinans om konsesjon på erverv av Kommunekreditt, samt søknaden om fortsatt dispensasjon fra lovens eierbegrensningsregel, og på den måten følge opp Regjeringens og Stortingets målsetting om å styrke konkurransen i finansmarkedet, styrke norsk bankvesen samt utvikle et alternativt finansmiljø i Midt-Norge?»

Begrunnelse:

Finansministeren og Regjeringen har lenge gitt uttrykk for et ønske om å legge vilkårene til rette for et konkurransedyktig norsk bankvesen samt for utvikling av minst ett finansstygdepunkt utenfor Oslo.

Likevel har Eksportfinans ASA ventet i snart fire måneder på at Finansdepartementet skal behandle en søknad om fortsatt dispensasjon fra eierbegrensningsregelen kombinert med konsesjon på overtagelse av Kommunekreditt Norge A/S. Kommunekreditt eies i dag av Kreditkassen.

Eksportfinans eies av i hovedsak norske forretnings- og sparebanker i fellesskap. Kommunekreditt kan ved å bli et datterselskap av Eksportfinans nyte godt av denne institusjonens spesielt gode rating i det internasjonale innlånsmarkedet. Den løsning det her legges opp til vil styrke konkurransen når det gjelder langsiktige kreditter til kommunene. Det vil være særlig positivt for små og mellomstore kommuner som ikke har samme mulighet som de største kommunene til å ta opp lån over obligasjonsmarkedet. Samtidig vil

denne løsning gjøre det mulig for norske forretnings- og sparebanker gjennom samarbeidet i Eksportfinans å øke sin konkurransekraft i forhold til store utenlandske finansinstitusjoner, samt i forhold til den statlige Kommunalbanken.

Det dreier seg med andre ord om en fremtidsrettet løsning hvor en serie av Regjeringens og Stortingets mål for finansnæringene og strukturen på finansmarkedet blir ivaretatt:

- Økt konkurranse når det gjelder langsiktige lån til kommunene.
- Økt konkurransekraft for norsk bankvesen.

· Mulighet for norske banker til å delta i konkurransen om kommunekreditter på linje med statens kommunalbank og store utenlandske finansinstitusjoner.'

- Etablering av enda et finansielt kompetansemiljø i Midt-Norge, nemlig innenfor kommunefinansiering.
- Utvikling av et distriktsbasert alternativ til det sentraliserte finansmiljø.

De reelle hensyn i denne sak taler med andre ord entydig og klart i retning av å gi Eksportfinans fortsatt dispensasjon fra eierbegrensningsregelen ved overtagelse av Kommunekreditt. Finansieringsvirksomhetsloven gir også klar hjemmel for en slik dispensasjon, bl.a. hvor det foreligger «særlige hensyn», jfr. finansieringsvirksomhetslovens § 2-2, 2. ledd nr. 9. Stortinget har forutsatt at det skal kunne gis dispensasjon i spesielle tilfeller som dette. Det fremkommer bl.a. av Stortingets vedtak under behandlingen av Innst. S. nr. 287 (1996-97), hvor Stortinget la til grunn følgende retningslinjer for praktiseringen av unntaksbestemmelsene:

«Flertallet vil bemerke at de premisser for lovforståelsen som er gitt foran ikke forhindrer muligheten til unntaksvis å bruke lovens dispensasjonshjemmel for eksempel når det gjelder spesielle, begrensede samarbeidskonstellasjoner som kan styrke de eier- og maktspredningshensynene som loven skal fremme».

Daværende stortingsrepresentant Gudmund Restad stemte for disse formuleringene. Det samme gjorde, foruten Høyre, samtlige representanter for de nåværende regjeringspartiene. Formuleringene ble tatt inn i innstillingene og vedtaket nettopp med sikte på den type avgrensede samarbeidskonstellasjoner som Eksportfinans/Kommunekreditt innebærer. Eksportfinans har da også fra før dispensasjon fra eierbegrensningsregelen. Finansdepartementet bebudet sist sommer at det kunne antas å ta ca. 8 uker fra Kredittilsynet avga sin innstilling i saken, til departementets avgjørelse forelå. Nå er vi inne i den åttende uken uten at det foreligger noe vedtak fra finansministerens side.

I den forholdsvis lange tid som er gått siden Regjeringen bebudet at den skulle satse på å flytte statlige finansinstitusjoner til Trondheim, er ikke en eneste institusjon flyttet. På den annen side er Kommunekreditt en viktig finansinstitusjon som har et sterkt ønske om å få flytte til Trondheim, men ikke trenger annen «oppmuntring» enn at Regjeringen gir de nødvendige tillatelser, bl.a. dispensasjon fra eierbegrensningsregelen. Det er ingen grunn til å forhale eller trenere denne saken lenger.

Svar:

Saken er nå til avsluttende behandling i departementet.

Spørsmål nr. 63.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Tor Nymo.

Besvart 25. november 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Vil inndelingen av landet i forhold til prioritet ved tildeling av distriktpolitiske virkemidler bli endret slik at utkantene til geografisk stor byer i distriktene som Tromsø og Bodø kommer rimeligere ut enn i dag?»

Begrunnelse:

I Nordland, Troms og Finnmark er det pr. i dag bare to kommuner som har prioritet C i forhold til tildeling av distriktpolitiske virkemidler. Som kjent så ligger hele Finnmark og fire kommuner i Nord- Troms

i virkeområde A, mens resten av Nord-Norge, samt store deler av Trøndelag, Hedmark, Oppland og Telemark ligger i virkeområde B.

Både Tromsø og Bodø er byer med meget stor geografisk utstrekning, og Tromsø er på størrelse med Vestfold fylke.

Mange av bygdene og fiskeværerne rundt i Tromsø ligger svært langt fra sentrum, hvorav noen er småsteder med tildels stor avhengighet av jordbruk og fiske. Vengsøy, Sommarøy/Brensholmen, Sjørsnes, Lakselvbukt og Jøvik er småsteder som ligger i Tromsø kommune, men langt utenfor Tromsø by. I mange tilfeller må man kjøre gjennom nabokommuner som ligger i virkeområde B for å komme fram til disse småstedene.

Mange av disse småstedene sliter med klassiske problemer som forgubbing og fraflytting, samtidig som muligheten til å hjelpe er begrenset pga. regelverket som plasserer disse stedene i samme kategori som Tromsø sentrum. Dette bør endres for å kunne være bedre i stand til å snu den uheldige utviklingen i disse områdene. En løsning er å endre statusen til utkantsområdene i Tromsø kommune fra C til B.

Svar:

De siste forskriftene om avgrensning av det geografiske virkeområdet for distriktpolitiske virkemidler ble fastsatt 30. april 1998. Den enkelte kommune er den minste enhet i denne oppdelingen. I kongelig resolusjon av 10. februar 1988 ble det vedtatt at en ikke lenger skulle dele opp enkeltkommuner i ulike soner. Vedtaket ble fattet på basis av en vurdering foretatt av en arbeidsgruppe med representanter for Kommunaldepartementet, Miljøverndepartementet, daværende Distriktenes utbyggingsfond og Statistisk sentralbyrå.

Avgrensningen av virkeområdet gjøres spesielt i forhold til næringsmessige forutsetninger. Vi ønsker å prioritere de svakeste distriktene, og da må nødvendigvis de best stilte delene av området nedprioriteres. Bykommuner som Tromsø og Bodø vurderes som meget sterke, men er ikke tatt ut av virkeområdet på grunn av deres sentrale betydning for omliggende områder og Nord-Norge som helhet. På den annen side er det slik at maksimalsatsene for støtte sjelden tas i bruk, og at det parallelt med avtakende sentralitet, også innenfor en bestemt sone, kan vises økende åpenhet for støtte til mer lokalbaserte tiltak som er av betydning for bosetting og sysselsetting på stedet.

Jeg vil også nevne problemene med å skaffe til veie statistisk godt nok datamateriale hvis en går under kommunenivå. En slik løsning vil medføre svært vanskelige avveininger i fastleggningen av virkeområdet. Mange kommuner i Norge, også utenfor dagens virkeområde, er i en situasjon hvor deler av kommunen har langt svakere utvikling enn kommunen som helhet eller mer fremgangsrrike områder i kommunen. I tillegg er det i mange tilfeller vanskelig å trekke klare grenser mellom de ulike områdene i kommunen, og vi vil få et meget komplisert kart å måtte forholde oss til, både politisk og administrativt. Som kjent er det også ESA som skal godkjenne det distriktpolitiske virkeområdet.

Etter pålegg fra ESA vil vi allerede til neste år foreta en ny revisjon av det distriktpolitiske virkeområdet med virkning fra 1. januar 2000. Slik det nå ser ut vil det her kun bli foretatt mindre justeringer. Det er ikke lagt opp til at enkeltkommuner vil bli oppdelt i ulike virkeområder i den kommende revisjonen. Jeg vil likevel understreke at jeg har forståelse for at enkelte kan oppfatte dagens inndeling som urettferdig, og at dette opptar innbyggere i utkanten i bykommuner.

Spørsmål nr. 64.

Innlevert 17. november 1998 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 25. november 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Senkningen av «Blücher» 9. april 1940 ga Kongen, Regjering og Storting tid til å flykte fra Oslo til Elverum. Dagen etter stanset en norsk styrke tyskerne på Midtskogen. Norsk ære og selvfølelse var dermed

reddet. Kongen kunne forberede sitt nei og Hambro sikre «Elverumsfullmakten». I dag er minnesteinen og museet på Midtskogen i fullstendig forfall p.g.a. uavklarte ansvarsforhold mellom grunneier og kommunen. Hvordan vil statsråden rette opp denne uverdige tilstanden?»

Svar:

Vedrørende minnesteinen synes det ikke å foreligge uavklarte ansvarsforhold mellom grunneier og kommunen. Det foreligger en tinglyst festekontrakt fra 1989 for et fem dekar stort område rundt minnesteinen. Etter pkt 3 i nevnte kontrakt har festeren, Elverum kommune, rett til opparbeidelse av veier, parkeringsplasser og parkmessige arbeider på arealet. Etter kontraktens pkt 4 skal imidlertid anlegget ikke være til hinder for bortfesters rett til utkjøring av tømmer m.m. Dette skal skje på en slik måte at anlegget ikke skades.

Fra Elverum kommune har Kulturdepartementet i telefaks 20. november 1998 fått opplyst at minnesteinen og området rundt er opparbeidet og i god stand. Kommunens parkvesen har driften av dette. Grunneiers tømmerdrift er i henhold til kontrakt og har denne gang tatt ut hogstmodent tømmer for kanskje de nærmeste to tiår.

Midtskogen Minnemuseum er en samling krigsminnegjenstander bygd opp av en lokal forsvarsforening, og som etter avtale med den tidligere eieren av Midtskogen gård var plassert i et stabbur på bruket. Den nye eieren har imidlertid ikke villet fornye denne avtalen. Materialet er derfor midlertidig oppbevart annet steds. Det blir arbeidet med å finne fram til ny lokalisering.

I denne sammenhengen kan også opplyses at Glomdalsmuseet arbeider med å etablere en permanent militærhistorisk utstilling med tittelen Fra Christian IVs krigsordonnans til Rena leir. Halvparten av utstillingsarealet er tenkt viet kamphandlingene i 1940 og okkupasjonstida 1940-45 i Hedmark. Glomdalsmuseet har tilbudt Midtskogen Minnemuseum å plassere relevante deler av samlingen i denne utstillingen, men det er ikke oppnådd enighet om dette. Departementet har fått opplyst fra Hedmark fylkeskommune v/Kulturseksjonen at den er innstilt på å ta kontakt med de involverte parter vedrørende det uløste spørsmålet om framtidig plassering av samlingen Midtskogen Minnemuseum.

Spørsmål nr. 65.

Innlevert 19. november 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 27. november 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I Voksenåsen erklæringen skriver Regjeringen at de i større grad vil styre etableringen av nye større kjøpesentra og eventuelt legge ned forbud mot etablering eller utvidelse av slike. Dette skal også nedfelles i en forskrift som skal godkjennes i Kong.res.før jul. Kan Statsråden gjøre rede for om denne forskriften vil få betydning for IKEAs planer om å etablere et møbelvarehus på Leangen i Trondheim?»

Svar:

Forslag til rikspolitisk bestemmelse om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder har vært på bred høring våren 1998. Dette er en oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av St meld nr. 29 (1996-97) Regional planlegging og arealpolitikk og Regjeringens Voksenåsen erklæring.

Miljøverndepartementet forbereder nå vedtak av den rikspolitiske bestemmelsen som må skje ved kgl. resolusjon i medhold av plan- og bygningslovens § 17-1, 2.ledd.

Før vedtak er fattet, har departementet ikke grunnlag for å uttale seg om hvorvidt etableringen av IKEA i Trondheim vil kunne berøres av den rikspolitiske bestemmelsen. Det vil for øvrig være de lokale og regionale myndigheter i fylket som skal håndtere saken så lenge den ikke blir brakt inn for departementet for avgjørelse.

Spørsmål nr. 66.

Innlevert 19. november 1998 av stortingsrepresentant Siri Frost Sterri.

Besvart 26. november 1998 av utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

Spørsmål:

«Medfører det riktighet at World Food Programme har bedt Norge bidra med 3.600 tonn fiskehermetikk som del av et større nødhjelpsprosjekt, men at norske myndigheter har avslått pga. budsjettmessige forhold?»

Svar:

World Food Programme sendte en søknad til Utenriksdepartementet via den norske ambassaden i Roma 24. september d.å. om leveranse av 300 tonn fiskehermetikk til Cuba til en verdi av 4,2 millioner kroner. Ifølge søknaden rettet til departementet var Cubas totalbehov for fiskehermetikk 3.600 tonn. Behovet for matvarehjelp hadde oppstått som følge av svikt i avlingene. Departementet avslo søknaden av budsjettmessige grunner.

Forbruket pr. september på naturkatastrofebevilgningen (130 millioner kroner) var 110 millioner kroner. Det gjensto følgelig kun 20 millioner kroner for resten av året. Videre var det pr. september innkommet søknader, anmodninger og appeller om støtte for mer enn 50 millioner kroner utover det det var budsjettmessig dekning for. En streng prioritering var derfor nødvendig. Siden september har bidrag i hovedsak således vært gitt til Sudan, flomkatastrofene i Asia, Karibien, og Mellom-Amerika.

Stortinget er forøvrig anmodet om ytterligere bidrag til naturkatastrofekapitlet.

Spørsmål nr. 67.

Innlevert 19. november 1998 av stortingsrepresentant Siri Frost Sterri.

Besvart 26. november 1998 av utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

Spørsmål:

«Hva er bistandsministerens begrunnelse for å endre norsk nødhjelpsholdning gjennom en sterk reduksjon av norske vareleveranser til fordel for kontantbidrag for vareinnkjøp i andre land, mens andre land som har forsøkt dette, har gått tilbake til å prioritere vareleveranser fra egen industri?»

Svar:

Et viktig kjennetegn ved norsk nødhjelp er at denne i hovedtrekk alltid har vært ubunden. Nødhjelpen har således ikke vært knyttet til bruk av norske varer og tjenester. Dette har kun skjedd når norske varer og tjenester har vært etterspurt direkte, f.eks. ved at en FN-organisasjon har etterspurt spesifikke norske produkter.

Det er således ingen endring i norsk nødhjelpsholdning på dette punkt. Der norske leveranser er konkurransedyktige på pris og kvalitet, og således etterspørres, blir disse benyttet. Det overordnede mål må være å drive effektiv nødhjelp slik at vi får størst mulig effekt av de midlene Stortinget bevilger til dette formål. I Innst. S. nr. 229 for 1995-96 la Stortinget vekt på at en, i den grad det er mulig, skulle bruke lokale og regionale varer og tjenester i bistanden. Bakgrunnen var at en kunne få mer bistand pr. krone, samtidig

som en stimulerer til økt produksjon i utviklingslandene. På denne måten kan norske bistandsmidler få en mer langsiktig utviklingsfremmende effekt og også bidra til økt regional handel.

Når det gjelder andre lands politikk har det de seneste år vært en klar tendens i retning av redusert binding av matvareleveranser fra egen industri. Det kan opplyses at land som Sverige, Nederland, Tyskland og Storbritannia i tilknytning til leveranser f.eks. til Verdens Matvareprogram (WFP) har avbundet, eller er i ferd med å avbinde sin bistand. Når det gjelder leveranser til Matvareprogrammets langsiktige utviklingsprosjekter tar Regjeringen sikte på gradvis å avbinde bistanden i tråd med likesinnede lands politikk på dette området og Stortingets klare signaler (jf. Innst. S. nr. 229 1995-96).

Spørsmål nr. 68.

Innlevert 19. november 1998 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim.

Besvart 27. november 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Enkelte redere i havfiskeflåten på Vestlandet opplever for tiden frustrasjon p. g. a. den praksis som føres ved behandling av kontraheringstilskott ved fornying av fiskeflåten.

Mener fiskeriministeren at de retningslinjer som idag er gitt for tildeling av kontraheringstilskudd er rettferdig?»

Svar:

Retningslinjer for ordningen med tilskudd til kontraheringstilskudd til innenlandske fiskefartøy fastsettes årlig av Fiskeridepartementet. Dette i henhold til Stortingets vedtak av 8.12.97.

I 1998 er det avsatt en ramme på 75 mill. kroner til kontrahering av fiskefartøy, som skal gå til støtte til nybygg og ombygging av innenlandske fiskefartøy. Dette innebærer at alle innenlandske fiskefartøy som er merkepliktige iht. lov om registrering av fiskefartøyer kan søke om kontraheringstilskudd.

Ordningen administreres av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Ved tildeling av tilskudd skal SND legge til grunn ovenfor nevnte retningslinjer samt Fiskeridepartementets overordnede fiskeripolitiske retningslinjer om virkemiddelbruken overfor fiskeri- og havbruksnæringen. I sist nevnte retningslinjer fremgår det hvilke prioriteringer SND skal foreta ved tildeling av kontraheringstilskudd:

- kyst- og banklinefartøy mellom 15 og 34 meter
- reketrålere og kombinerte reke- og torsketrålere som kan fiske i isfylte farvann
- prosjekt som sikrer råstoff til industrien i prioriterte områder
- utskiftning av eldre fartøy
- 50% av tilskuddsrammen skal gå til prosjekter i de tre nordligste fylkene

Det er lagt opp til varsomhet i bruk av statlige midler til fornying innenfor flåtegrupper der økonomien ligger til rette for fornying uten statlig stimulering. Jeg viser i denne sammenheng til enhetskvoteordningen innenfor ringnotflåten som gir insentiver til å fornye denne flåtegruppen. Ringnotflåten er imidlertid ikke utelukket fra ordningen.

Det er heller ikke lagt opp til at det skal gis tilskudd til ombygging eller nybygging av fartøy som driver, eller planlegger å drive ombordproduksjon, eller til investeringer for større grad av ombordproduksjon.

I de siste årene har det vært en stor økning i etterspørselen etter kontraheringstilskudd. Hittil i 1998 har SND mottatt en søknadsmasse tilsvarende en utbetaling av kontraheringstilskudd på omlag 200 mill. kroner. Bare innenfor ringnotflåten er det søknader tilsvarende en utbetaling av hele årets bevilgning på 76 mill. kroner. I denne sammenheng vil jeg vise til at lønnsomhetstallene for ringnotflåten viser gjennomgående god lønnsomhet. Årsaken til dette er en kombinasjon av gode markeds- og bestandsforhold, og næringens egen evne til å drive effektivt. I en situasjon med begrensede midler er det behov for stramme politiske prioriteringer. Det er da naturlig at flåtefornyelsen for de flåtegrupper der en har andre virkemidler sees i forhold til andre grupper som har større behov for statlig tilskudd for å få til fornyelse.

På denne bakgrunn mener jeg at retningslinjene som SND skal legge til grunn ved tildeling av tilskudd til fiskeflåten er rettferdig, ut fra de rammer som er satt til disposisjon og de politiske føringer som er gitt.

Spørsmål nr. 69.

Innlevert 19. november 1998 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker.

Besvart 26. november 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Trondheim har i dag et godt utbygd kloakkrenseanlegg på Høvringen. Nå planlegges det et anlegg til 400 millioner for kjemisk rensing som eksperter sier er bortkastede penger. Driftskostnadene ved et nytt anlegg på Høvringen vil øke fra 2,6 til 21 millioner kroner i året. Anlegget i dag produserer 5000 tonn slam. Med det nye anlegget i drift må det finnes løsning for nærmere 20 000 tonn og kloakkavgiften for bedrifter og private vil øke med mellom 60 og 70%. Hva vil miljøvernministeren gjøre med dette?»

Svar:

Trondheim kommune fikk i 1989 pålegg fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag om å redusere suspendert stoff med 85 % ved Ladehamneren og Høvringen renseanlegg. Dette kravet var begrunnet ut fra forholdene i resipientene. Høvringen renseanlegg har i dag kun mekanisk rensing i form av et silanlegg. Dette innebærer at kloakken går tilnærmet urensert ut i Trondheimsfjorden, da det kun er de største partiklene som blir fjernet.

OCEANOR utførte i 1987-1988 en resipientundersøkelse utenfor Trondheimsområdet. Denne slo fast at det i lange perioder var dårlig hygienisk vannkvalitet på strekningen fra Høvringen til grensen mot Malvik kommune, at utslippene av kloakk førte til lokale overgjødningseffekter på flere strekninger langs strandsonen og at det var en viss påvirkning av bløtbunnsfaunaen. Sterkest påvirkning var det like utenfor utslippet ved Høvringen.

Kravet fra Fylkesmannen er i første rekke begrunnet ut fra hygieniske og estetiske forhold. Man ønsker å unngå nedslamming av bunnområder og hindre tilgrising av strandsonene. Bakteriekoncentrasjonen på badeplasser i området ligger ofte over det helsemyndighetene anser som akseptabelt. Ved innføring av bredspektret rensing vil utslippene av bakterier, virus, miljøgifter og tungmetaller bli vesentlig redusert, ved siden av at det vil bli en reduksjon av organisk stoff. Tiltaket vil føre til lokale vannforbedringer, noe som vil komme innbyggerne i kommunen til gode.

Kravet er også i tråd med EUs avløpsdirektiv, som Norge er forpliktet til å følge gjennom EØS-avtalen.

Representanten Stensaker viser i sitt spørsmål til tallmateriale vedrørende kostnadene ved bygging av anlegget, og konsekvensene dette fører med seg i form av høye avgifter for innbyggerne i kommunen, samt mengde slam som vil produseres. Jeg ønsker ikke å gå i detalj om disse tallene, men vil gjøre oppmerksom på at Trondheim kommune har svært lave avløpsgebyrer sett i forhold til landsgjennomsnittet. Når det gjelder bruk av slam fra renseanleggene i Trondheim går det, etter hva jeg har fått opplyst, til parkanlegg. Det har pr i dag ikke vært noe problem å få omsatt det produserte slammet.

Det er gjort mye på avløpssektoren de siste årene, noe som har ført til at vi nå nærmer oss det nasjonale målet om at det skal være ryddet opp på avløpssektoren innen år 2000. Høvringen renseanlegg er dermed et av få anlegg som gjenstår å bygge for å nå dette målet.

Jeg vil ellers tilføye at fristen Fylkesmannen har satt for ferdigstilling av anlegget ble påklaget til Statens forurensningstilsyn, som har truffet endelig vedtak i saken og opprettholdt fristen.

Spørsmål nr. 70.

Innlevert 20. november 1998 av stortingsrepresentant Marit Nybakk.

Besvart 30. november 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«I en interpellasjonsdebatt 30.3.1998 stilte statsråden seg positiv til å etablere et medisinsk museum i Oslo. Han opplyste at det var nedsatt en gruppe i departementet for å arbeide videre med alternative løsninger til finansiering og organisering. Hvordan er framdriften i dette arbeidet, og hvordan kan de verdien - i form av gjenstander og dokumenter, gammelt medisinsk utstyr, bøker og historisk materiale, som finnes ved Rikshospitalet - registreres og oppbevares ved flytting?»

Begrunnelse:

Norge er i dag blant de få land i verden som ikke har et eget medisinsk fagmuseum. Det har gjennom flere år vært arbeidet med å få etablert et nasjonalt medisinsk museum knyttet til Rikshospitalet i Oslo.

Saken er blitt svært aktuell på grunn av at Rikshospitalet skal flytte ut av sine opprinnelige lokaler i Pilestredet. I det gamle Rikshospitalet ligger et betydelig historisk materiale som viser helseutviklingen i Norge, viser utviklingen fra nød og trange kår til dagens velferdssamfunn.

For den faglige og politiske arbeiderbevegelsen, som grodde fram for 100 år siden, ikke minst gjennom de første arbeiderforeningene i Oslo, var det å skape et helsevesen for alle, ett av de aller fremste kravene. Arbeiderlagene kjempet for en framtid der arbeiderkvinnene ikke skulle bukke under av tæring eller for mange barnefødsler, og for en arbeidervern- lovgivning som sikret vanlige arbeidsfolk mot forgiftning eller tidlig uførhet. Arbeiderkvinnenes kamp for retten til selvbestemt abort, er også en viktig del av vår helsehistorie. Helsevesenet er videre vår aller viktigste kvinnearbeidsplass gjennom et helt århundre.

Det er viktig å få en framdriftsplan for etablering av et medisinsk museum. Det er videre viktig at det ved flyttingen av Rikshospitalet - så raskt som mulig

- blir laget en plan over hvordan det materialet, som er lagret ved sykehuset, skal bevares - slik at det ikke blir borte i prosessen.

Svar:

Som utgangspunkt for videre planer for organisering og finansiering av et nasjonalt medisinsk historisk museum, er det avgjørende at vi i første omgang finner egnede lokaler. Et alternativ knyttet til Rikshospitalets bygninger (Pilestredet Park) anses som den beste løsningen. Vi er derfor i samtaler med Statsbygg for å få i stand en avtale for rehabilitering av den gamle Administrasjonsbygningen til dette formålet. Statsministerens kontor redegjorde i brev av 16. september d å til Stortinget om dette arbeidet.

Departementet har drøftet fremdriften i museumssaken med representanter for arbeidsgruppa som utredet spørsmål knyttet til norsk medisinsk historisk museum, jfr utredning levert Sosial- og helsedepartementet april 1997. Det var her enighet om at departementet skulle avklare lokaliseringsspørsmålet før en gikk inn i den konkrete planleggingen av organisering og finansiering av et fremtidig museumsbygg. Departementet vil søke å få en avklaring med Statsbygg så snart som mulig, slik at det konkrete planarbeid kan videreføres sammen med berørte parter ut fra en konkret lokaliseringsløsning. I denne fasen vil det være tjenlig å arbeide gjennom en felles arbeidsgruppe.

Stortinget vil bli forelagt de økonomiske kostnadene knyttet til museumsdriften når en leieavtale foreligger. Vi vil da også komme tilbake til mer konkrete forhold knyttet til museumsdrift, som hvilke aspekter som skal ivaretas ved virksomheten, hvilke interessenter som må trekkes inn i det konkrete arbeidet, og ulike forhold som vedrører finansieringen av den fremtidige museumsdrift.

Når Rikshospitalet flytter høsten 1999, vil det være behov for å sikre lagerplass for museumsgjenstander som hittil er ivaretatt av Rikshospitalet. Sosial- og helsedepartementet arbeider med å finne lokaler som kan sikre ivaretagelse av samtlige museumsgjenstander ved Rikshospitalet inntil det foreligger en varig løsning knyttet til et museum.

Spørsmål nr. 71.

Innlevert 20. november 1998 av stortingsrepresentant Marit Nybakk.

Besvart 26. november 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Hvilken juridisk hjemmel har flyselskapene for å holde flypassasjerer innesperret i en maskin på flyplassen i timevis ved forsinkelser for å hindre dem i å gå over til et konkurrerende selskap?»

Begrunnelse:

Dereguleringen av flytrafikken har i de senere år ført til skjerpet konkurranse mellom flyselskapene. I enkelte tilfeller kan utviklingen ha en gunstig effekt på passasjerene i form av lavere priser. For service og punktlighet har dereguleringen betydd en kraftig forverring. Selskapene samarbeider ikke lenger, og de kriger om kundene. Konkurransen fører bl.a. til at passasjerene tas ombord selv om selskapet vet fligten blir forsinket. Dette for å hindre at passasjerene går over til et konkurrerende selskap.

Jeg har de siste to ukene mottatt en rekke henvendelser fra flypassasjerer som har opplevd å miste fligheter fordi de ble holdt innesperret i et fly på bakken i lengre tid. Særlig for passasjerer uten innsjekket bagasje må det være en rett å få skifte flyselskap hvis muligheten er der til å ta av før den maskinen de sitter fast i.

NSB, Oslo Sporveier og andre offentlige kollektivmidler har måttet tåle mye kritikk når de har en forsinkelse. Det er kanskje på tide at samme søkelys settes på flyselskapene.

Svar:

Luftfartsloven regulerer ikke den aktuelle problemstilling. En flybillett innebærer en privatrettslig kontrakt om transport mellom angitte punkter mellom flyselskapet og passasjerene. For kontrakten gjelder visse vilkår som fremgår av selskapenes befordringsvedtekter. I befordringsvedtektene er det normalt tatt forbehold om forsinkelser og lignende forhold.

Når passasjerene tas om bord i flyet før det er helt klart til å takse ut og ta av fra flyplassen, har dette som regel sin bakgrunn i flyselskapenes tildelte tidsluke for avgang (luftromslots). Ved at passasjerene sitter om bord i fartøyet, vil det aktuelle fartøy raskt kunne nytte eventuelle slots som blir ledig på kort varsel. På denne måte vil flyet kunne gå tidligere enn det ellers ville dersom flyet først tok passasjerene om bord når alt var klart. Ved dette begrenses forsinkelsene. På samme måte vil det være aktuelt å ta

passasjerer om bord under de siste forberedelsene til flyvningen.

Det er således alltid en mulighet for at omstendigheter kan oppstå som forsinker flyvningen etter at passasjerene er tatt om bord. Disse omstendigheter vil oftest utbedres raskere enn det vil ta for passasjerene å gå ut av flyet for så igjen å gå om bord når alt er klart. Det kan imidlertid inntreffe uforutsette omstendigheter som skaper ytterligere forsinkelser og som vanskelig kunne forutses da

ombordstigning ble igangsatt, eksempelvis at flyet må av-ises.

Flyselskapene er normalt interessert i å hjelpe passasjerene over på alternative fly når forsinkelser oppstår. Dette gjelder spesielt for passasjerer som har videreforbindelser. Ved at passasjerene når sine fly på andre flyplassknutepunkt, vil flyselskapene spare utgifter med overnatting for passasjerene samt unngå den negative følelsen slike opplevelser skaper for den reisende. I en konkurransesituasjon er det viktig med fornøyde kunder.

Jeg er selvfølgelig enig i at å holde passasjerer om bord på flyet med den hensikt å forhindre de reisende i å nytte andre flyselskap ikke vil være akseptabelt. Luftfartsverket har imidlertid ikke registrert det som noe problem at selskap tar passasjerer om bord for tidlig i den hensikt å forhindre de reisende i å nytte andre flyselskaper. Jeg forstår at det kan fremstå som urimelig og frustrerende for passasjerene at de må sitte om bord og vente på avgang. På dette området har flyselskapene en viktig oppgave hva angår informasjon. Mitt generelle inntrykk er imidlertid at flyselskapene gjør sitt for å bidra til at situasjoner med forsinkelser håndteres på best mulig måte for de reisende.

Spørsmål nr. 72.

Innlevert 20. november 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 27. november 1998 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«EU -domstolen har slått fast at det svenske forbudet mot monster-rasen Belgisk Blå er ulovlig. Ifølge dommen kan ikke Sverige forby avl fordi rasen allerede er godkjent i andre EU-land.

Kan Landbruksministeren redegjøre rettstilstanden i Norge på dette området før og etter Veterinæravtalen og hvilken etiske regler vi kan hevde innenfor området import og avl på grunnlag av gjeldende og ny rettstilstand?»

Svar:

Eksisterende EØS-avtale omfatter EUs rettsakter innenfor avlsområdet. EF-domstolen fastslår at det innenfor fellesskapet er en full harmonisering av de avlstekniske vilkårene for handel med storfesæd gjennom direktiv 87/328. Dommen sier at det følger av denne harmoniseringen at en medlemsstat ikke kan hindre anvendelsen av sæd fra renrasede okser innenfor sitt territorium, når disse er godkjent for inseminasjon i en annen medlemsstat etter granskninger som er utført i henhold til beslutning 86/130. Dette begrunnes med at alle nødvendige hensyn til dyrs helse og velferd er det tatt hensyn til når dyr blir godkjent i henhold til disse bestemmelsene.

Etter som domstolen har begrunnet sin avgjørelse på disse avlsdirektivene som allerede er en del av EØS-avtalen vil dommen kunne få direkte betydning for Norge innenfor eksisterende avtale. Ifølge domstolen kan et medlemsland ikke påberope seg nasjonale bestemmelser om dyrevern og dyrehelse for å hindre avl på en rase som er godkjent i henhold til avlsbestemmelsene.

Den omtalte dommen berører imidlertid dyrevernbestemmelsene meget kort. Den viser til at EU- direktivet om beskyttelse av produksjonsdyr som bygger på Europarådskonvensjonen ikke har trådt i kraft og derfor ikke kan påberopes. Men domstolen reiser likevel tvil om konvensjonen og derved direktivet kan tolkes i en retning der avl på rasen belgisk blå vil være i strid med bestemmelsene.

Hvorvidt det vil få betydning for rettstilstanden om dyrevern blir en del av EØS-avtalen eller ikke er derfor fortsatt uavklart, i og med at domstolen ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til direktivet om beskyttelse av produksjonsdyr som nå er vedtatt (dir 98/58, vedlagt).

Etter min oppfatning er det grunnlag for å hevde at det i dir 98/58 ligger et meget klart forbud mot avl som kan føre til lidelse eller skade hos dyrene involvert, selv om det er gjort unntak for inngrep som fører til minimale eller forbigående lidelser eller skader når disse er tillatt i henhold til nasjonale bestemmelser. Direktivet åpner også opp for at det enkelte medlemsland kan innføre strengere bestemmelser for beskyttelse av produksjonsdyr enn de som er nedfelt i direktivet (etter 31.12.99).

Jeg mener at begge disse forhold gir en åpning for Norge til å kunne forby slik avl gjennom nasjonale bestemmelser.

Det kan derfor ikke utelukkes at dersom bestemmelsene i dir 98/58 blir reist overfor domstolene som egen sak, så vil dette kunne endre den argumentasjonen som domstolen har anført når det gjelder avlsdirektivene. Etter min vurdering burde det være gode argumenter i en slik sak, der det kan fokuseres på en rekke egenskaper ved denne rasen som i tillegg til vanskelige kalvinger reduserer dyrenes livskvalitet.

Dyrevernloven av 20.12.1974 § 5 1. og 2. ledd sier at: «Det er forbode å endra dyra sine arveanlegg ved bruk av genteknologiske metodar eller ved tradisjonelt avlsarbeid dersom

1. dette gjer dyret uskikka til å utøve normal åtferd eller påverkar fysiologiske funksjonar i uheldig lei
2. dyret blir påført unødig lidning
3. endringa vekkjer ålmenne etiske reaksjonar

Det er forbode å avle dyr som har vorte slik som nevnt i fyrste ledd

I eksisterende lovverk er det denne bestemmelsen som legges til grunn for å forby uønsket avl i Norge. I Europarådskonvensjonen om beskyttelse av produksjonsdyr som Norge har ratifisert er det også tatt inn bestemmelser om forbud mot avl som er til skade for dyrene.

Spørsmål nr. 73.

Innlevert 23. november 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 30. november 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Norsk næringsliv skal intensivere jakten på nye kunder ved å gå løs på foreldre og barn, blant annet ved å bruke barselsavdelinger og helsestasjoner. Dette ble slått fast av leketøysgiganten Ringo på konferansen: «Kids har du råd til å overse dem ?»

Hvilken oppfatning har helseministeren av denne kampanjen fra næringslivet, eventuelt hva vil han gjøre for å hindre at helsestasjoner og barselsavdelinger blir tumleplasser for slike kampanjer ?»

Svar:

Barselavdeling og helsestasjonen er arenaer der samhandlingen mellom bruker og hjelpepersonell er avhengig av tillit og trygghet for å kunne fungere til brukernes beste. Dette er fagpersonene på disse arenaer seg svært bevisste da tjenesten ikke er obligatorisk på samme måte som skolen eksempelvis er.

Det ville være å gå på tvers av disse tjenesters grunntanke, funksjon og arbeidsmetoder dersom en gir adgang for kommersielle interesser på disse arenaene. Helsepersonellets funksjon som hjelper kan bli svekket ved at personellets rolle blir utydelig for brukeren. (Vil helsesøster egentlig hjelpe eller vil hun skaffe kunder?) Det er viktig å bevare tjenestens hjelperolle i dens opprinnelige hensikt for å sikre tillit og troverdighet blant brukerne.

Det har til ulike tider vært reist spørsmål om slike forhold, bl.a. ble det i 1968 skrevet et rundskriv fra Helsedirektoratet med følgende tittel: «Reklamevirksomhet på sykehus og andre helseinstitusjoner». Dette bør fornyes og tilpasses dagens realiteter. Initiativ vil bli tatt til dette.

Jeg synes også det er viktig å understreke den økende bevisstheten blant foreldre og barn og unge selv når det gjelder dette reklame og medietrykket. Det blir også viktig å støtte opp under denne bevisstgjøringen og motivere til medvirkning til at både foreldre og barn kan velge produkter ut fra egne behov og ikke ut fra reklamens og kommersielle virksomheters behov for inntjening og ekspansjon.

Dokument nr. 15:7.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 74.

Innlevert 24. november 1998 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 2. desember 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«En mann fra Tunis har tatt IT-utdanning ved ingeniørhøgskole i Norge. Han har deltatt i prosjekt for ingeniører med utenlandsk bakgrunn ved Siemens, tar nå kveldskurs om nettverksadministrasjon og snakker svært godt norsk. Han har bodd i Norge i 10 år. Han har nå fått avslag på søknad om arbeids- og oppholdstillatelse. Norge trenger ingeniører med IT- kompetanse. Mener Statsråden der er riktig å utvise personer med denne kompetansen, samtidig som Norge etterspør personer med IT-kompetanse fra EØS-området?»

Svar:

Søknader fra personer som ikke omfattes av EØS-avtalen skal behandles etter de generelle reglene om arbeids- og oppholdstillatelse i utlendingsloven og utlendingsforskriften. Borgere av Tunis omfattes ikke av EØS-avtalen.

Det er bred politisk enighet om at vi skal ha en begrenset og kontrollert innvandring, og det har ikke vært ønskelig at innvandring skal skje gjennom utdanning.

I utlendingsforskriften er det bestemt at personer som har tatt utdannelsen sin i Norge som hovedregel ikke får arbeidstillatelse før etter fem års opphold utenfor riket. Et hensyn bak denne bestemmelsen er å hindre at studentens hjemland tappes for ressurspersoner, og istedet legge til rette for at det får tilbakeført høy faglig kompetanse.

Utlending som har fullført høyere utdanning i Norge kan imidlertid i henhold til praksis få første gangs arbeidstillatelse uten opphold utenfor landet forutsatt at personen kom til Norge som student før 1994 og fyller vilkårene for å få arbeidstillatelse som spesialist. For å få arbeidstillatelse som spesialist stilles det bl.a. vilkår om at det foreligger et konkret arbeidstilbud, at søkeren har en kompetanse som er absolutt nødvendig for virksomheten, og at stillingen ikke kan besettes med innenlandsk arbeidskraft.

Fordi det stadig skjer endringer i behovet for arbeidskraft i Norge har utlendingsmyndighetene en løpende vurdering av om de innvandringsregulerende vilkårene i utlendingsforskriften er hensiktsmessige. Dette gjelder også reglene om «karantene» etter studier i Norge. Regjeringen har i sin næringsrettede IT-plan av februar i år bebudet en vurdering av eventuelle endringer for å forenkle rekrutteringen av IT- fagfolk utenfor EØS-området. Spørsmålet om vi i større grad enn i dag skal dekke noe av dette behovet ved å la utlenlandske studenter som har tatt sin utdanning i Norge, få bli, reiser flere vanskelige spørsmål. Regjeringen vurderer disse spørsmålene med sikte på å komme frem til en akseptabel løsning.

Spørsmål nr. 75.

Innlevert 25. november 1998 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 1. desember 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Ifølge forskrift om skolefritidsordningen, gjeldende fra 1.1.1999, skal foreldrebetalingen i SFO ikke overstige selvkost fratrasket statstilskudd. Selvkost beregnes i denne forskriften eksklusive kostnader til lokaler og administrative kostnader.

Mener statsråden at de samme regler for maksimal foreldrebetaling bør gjelde også i barnehager?»

Svar:

I Stortingsmelding nr. 8 (1987/88) legges det opp til en utgiftsfordeling i barnehagesektoren mellom stat, kommune og foreldre. Den ønskede fordeling av utgiftene er at staten skal dekke 40 prosent, mens kommune og foreldre skal dekke halvparten hver av de resterende 60 prosent. Det betyr at kommunene ikke er forpliktet til medfinansiering, men at det er ønskelig at de bidrar økonomisk til drift av barnehager.

Barnehageloven regulerer med andre ord ikke kommunenes adgang til å ta brukerbetaling. Ut fra dagens barnehagelov kan dermed kommunene bestemme foreldrebetaling ut fra rene økonomiske hensyn. Når det gjelder selvkostprinsippet som tilsier at kommunene ikke kan forlange høyere betaling fra brukerne enn de kostnader de har ved å tilby tjenesten, kommer dette kun til anvendelse om kommunene er i en monopolsituasjon med hensyn til tilbud av tjenesten. Slik som situasjonen er i dag, med en stor andel av private tilbydere av barnehagetjenester, er det vanskelig å se at kommunene befinner seg i en monopolsituasjon på barnehagesektoren. Selv om de enkelte kommuner kan være eneste tilbyder, står andre aktører fritt til å tilby tjenesten.

Konklusjonen er dermed at fordi kommunene ikke er i en monopolsituasjon som tilbydere av barnehagetjenester, er de ikke pålagt å følge selvkostprinsippet regler om maksimal foreldrebetaling i barnehager ved fastsetting av oppholdsbetalingen.

For øvrig vil jeg vise til at spørsmålet om foreldrebetaling vil være et av temaene som skal drøftes i den planlagte stortingsmeldingen om barnehager, jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) Barne- og familiedepartementet.

Spørsmål nr. 76.

Innlevert 25. november 1998 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl.

Besvart 2. desember 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Kvinneuniversitetet Nord har gjennomført et utredningsprosjekt i Nord-Norge om seksuelle overgrep mot kvinner og barn. Det framkommer at svært mange saker henlegges, og at henleggelsesgrunn domineres med «bevisets stilling». På bakgrunn av dette, vil jeg gjerne få avklart hvordan den medisinske kompetansen er til å gjennomføre bevisholdbare undersøkelser, og om det er mange nok voldtektsmottak rundt om i hele Norge til å dekke behovet?»

Svar:

Representanten henviser i sitt spørsmål til en undersøkelse fra kvinneuniversitet Nord om seksuelle overgrep mot kvinner og barn. Den nevnte rapporten er ikke en forskningsrapport, men en kvalifisert meningsytring fra rapportens to forfattere. Hovedkonklusjonen i nevnte rapport er en anbefaling til Justisdepartementet om å nedsette et utvalg for å arbeide videre med forslaget om en prøveordning for en regional

enhet for etterforskning og påtale av saker som gjelder seksuelle overgrep og familievold i de tre nordligste fylkene. Dette forslaget er under vurdering i Justisdepartementet.

Medisinsk sett er diagnostisering og behandling av barn, som har vært utsatt for seksuelle overgrep, et «ungt fagområde» i stadig utvikling og det er behov for metodeutvikling samt systematisering og evaluering av erfaringer og ny kunnskap. Som ett av de viktigste leddene i oppfølgingen av St.meld. nr. 53 (1992-93) Om seksuelle overgrep mot barn, opprettet Sosial- og helsedepartementet Nasjonalt ressurscenter for seksuelt misbrukte barn, i første omgang som et tidsavgrenset prosjekt. Ressurssenter for seksuelt misbrukte barn er et nasjonalt senter med hovedmålsetting via kompetanseoppbygging å forbedre tilbudet om utredning, diagnostisering, behandling og støtte til seksuelt misbrukte barn og deres pårørende.

Foreløpig skal senterets virksomhet vare ut 1999. Når det gjelder viktigheten av å sikre dagens kompetanse innenfor dette fagfeltet samt videreutvikle denne, vil Sosial- og helsedepartementet i samarbeid med bl.a. Barne- og familiedepartementet og Statens helsetilsyn, på grunnlag av to evalueringsrapporter, vurdere senterets videre drift og videre arbeid med feltet.

I forbindelse med arbeidet må det avklares hvordan behovet for økt medisinsk kompetanse kan ivaretas på en tilfredsstillende måte. For å få et erfaringsgrunnlag som kan virke kompetansegivende, synes det imidlertid rimelig å anta at de regionale miljøer må videreutvikles innenfor dette saksfeltet.

Fylkeskommunale konsultasjonsteam har til dels ivaretatt hjelpeapparatets behov for veiledning/konsultasjon i seksuelle overgrepssaker i regionene. Elleve fylker har fylkesteam som gir konsultasjon til involverte instanser.

Kvinnebevegelsen og krisesentrene har hatt en stor betydning når det gjelder påvirkningsarbeid, utvikling av kunnskap, endring av holdninger og utvikling av hjelpetiltak. Det første voldtekstmottaket, ved Oslo legevakt, ble åpnet i 1986. Siden har det blitt etablert lignende tilbud i nesten alle fylker. Departementet kjenner til at det er variasjon mellom tiltakene m.h.t. omfang og organisering, og at det derfor også eksisterer geografiske forskjeller i hjelpetilbudene. I tillegg til de voldtekstmottak som eksisterer, så kan leger og annet helsepersonell gi hjelp til personer som er rammet av overgrep.

Det medisinske fagmiljøet er opptatt av kvalitetssikring av arbeidet med medisinske undersøkelser av voldsoffere. Det er behov for å sikre at undersøkelser blir utført etter spesielle prosedyrer, og at de skal fylle kravene til rettsmedisinske erklæringer. Fagmiljøene mener derfor at disse undersøkelsene til en viss grad bør sentraliseres slik at de som utfører dem får tilstrekkelig erfaring med metodikk og utferdigelse av erklæringer.

I tillegg til de rent medisinske undersøkelsene er det viktig at det finnes tilstrekkelig lavterskeltilbud, slik at flere henvender seg og får hjelp til videre undersøkelse og behandling.

For å bidra til kunnskapsinnhenting om vold som fenomen og utvikling av hjelpe-tilbudene til ofre for vold så har Sosial- og helsedepartementet, sammen med andre departementer, i tre år gitt støtte til Kompetansesenteret for voldsofferarbeid. Senteret har bl.a. som oppgave å bidra til å hjelpe aktuelle miljøer i førstelinjen med kompetanse på volds- og voldsofferproblematikk. Senteret vil bli evaluert i 1999 og evalueringen vil danne grunnlag for en eventuell beslutning om å opprette et Kompetansesenter for voldsofferarbeid på permanent basis. Evalueringen vil også kunne bidra til å avdekke hvilke områder som ikke i tilstrekkelig grad blir ivaretatt av senteret i dag.

Jeg vil også nevne at det kommer en NOU om kvinners helse, ved utgangen av 1998. NOUen vil omtale vold mot kvinner og eventuelt fremme forslag til tiltak på dette området.

I juni 1998 ble det i regi av Justisdepartementet etablert et statssekretærutvalg bestående av representanter fra Barne- og familiedepartementet, Sosial- og helsedepartementet og Justisdepartementet. Målgruppen for arbeidet er kvinner og barn. Utvalgets arbeid skal resultere i en handlingsplan mot vold og overgrep.

Spørsmålene som reises her når det gjelder den medisinske kompetanse og hvorvidt det er mange nok voldtekstmottak kan besvares mer fyldegjørende etter at de ovenfor nevnte vurderinger og utredninger er gjennomført.

Spørsmål nr. 77.

Innlevert 25. november 1998 av stortingsrepresentant Signe Øye.

Besvart 2. desember 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Sosialministeren vil ha en egen pensjonsordning for innvandrere og andre som har bodd deler av livet i utlandet. På mitt spørsmål i spørretimen 16.12.97 var ikke ministeren villig til å gi norske statsborgere som har bodd deler av livet i utlandet rett til minstepensjon, fordi det ville flytte sosialhjelp over til folketrygda.

Betyr NTB-meldingen at sosialministeren har endret mening i denne saken og vil gå inn for at også norske statsborgere, som ikke har bodd 40 år i Norge, rett til minstepensjon?»

Svar:

I mitt svar i spørretimen 16.12.97, varslet jeg at jeg ville se nærmere på en løsning av problemet med til dels sterkt reduserte pensjoner for personer som har store deler av sitt liv i yrkesaktiv alder i utlandet. Jeg tok også opp en del forhold som kan tale mot særløsninger for denne gruppen.

Når det gjelder en løsning begrenset til norske statsborgere, ble det imidlertid avvist fra min side. Årsaken til dette er at man da ville holde utenfor hoveddelen av tilfellene der det kan være behov for supplerende ytelser. Jeg er innstilt på at en løsning bør omfatte alle som står i fare for å bli langvarige sosialklienter som pensjonister på grunn av kort bo- og opptjeningstid i Norge.

Slik jeg ser det, er det ingen motstrid mellom mitt svar i Spørretimen 16.12.97 og det jeg senere har gitt uttrykk for. Det dreier seg fortsatt om en vurdering av mulighetene for en løsning, og eventuelle motargumenter hører med til vurderingen. Jeg har tatt sikte på at saken skal drøftes i stortingsmeldinga om utjevning av levekår. Meldinga skal legges fram for Stortinget til våren.

Spørsmål nr. 78.

Innlevert 25. november 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 3. desember 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Den tyske regjering med utenriksminister Joschka Fischer i spissen har nå tatt initiativ til å endre NATOs strategi i forhold til atomvåpen. Tyskland ønsker ikke at forsvarsalliansen lenger skal basere seg på førstebruk av atomvåpen. SV ser på dette som et meget positivt initiativ. Vil regjeringen støtte dette initiativet fra Tyskland, og jobbe for en slik utvikling av NATO?»

Svar:

Jeg er kjent med at det i koalisjonserklæringen mellom de to tyske regjeringspartiene SPD og De grønne er tatt inn formuleringer om kjernevåpen. Her heter det at den nye forbundsregjeringen holder fast ved målet om full avskaffelse av alle masseødeleggelsesvåpen og vil i samarbeid med landets partnere og allierte delta i initiativ for å nå dette mål, at forbundsregjeringen vil arbeide for å senke beredskapsnivået for atomvåpen, og at den vil gå inn for at det gis avkall på førstebruk av atomvåpen.

I den tyske regjeringens tiltredelseserklæring, som bygger på koalisjonserklæringen, er imidlertid ikke kjernevåpenspørsmålene berørt. Utenriksminister Fischer har gjennom uttalelser reist en debatt, men jeg er ikke kjent med at den tyske regjeringen har tatt initiativ til å endre NATOs atomstrategi. Slike initiativ er heller ikke varslet. Min forståelse er at det hovedbudskapet man fra den nye regjeringens side har ønsket å formidle til sine allierte og partnere, er kontinuitet i sikkerhets- og forsvarspolitikken. Dette var også hovedinntrykket under mine samtaler med utenriksminister Fischer i Bonn 16. november i år.

Regjeringen er enig i det langsiktige målet om full avskaffelse av kjernevåpen, som kommer til uttrykk i SPDs og De grønnes koalisjonserklæring. Vi vil arbeide konstruktivt i aktuelle fora for en slik målsetting og for videre reduksjoner i våpenarsenalene.

I NATO har det etter den kalde krigen allerede skjedd store endringer når det gjelder kjernevåpen-spørsmålene som trekker i den retning både vi og den tyske regjering ønsker. NATOs kjernefysiske styrker er blitt dramatisk redusert i løpet av 80- og 90- årene. Våpensystemer som skapte særlig press for tidlig bruk, er borte. Beredskapsnivået for gjenværende våpen er betydelig senket, og dette er reflektert i NATOs planlegging. I dag fremstår muligheten for at NATO skal være nødt til å vurdere bruk av kjernevåpen som ytterst fjern. Gjennom sin erklæring i desember 1996 slo NATO-landene fast at Alliansen ikke har noen intensjon om, plan for eller grunn til å utplassere kjernevåpen i de nye medlemslandene.

Den gjennomgangen og oppdateringen av NATOs strategiske konsept som nå er innledet, skal etter planen være ferdig til NATO-toppmøtet i april neste år. Det strategiske konsept er et bredt anlagt dokument som formulerer de overordnede målsettingene for NATO-samarbeidet. Det vil etter Regjeringens syn være viktig at et oppdatert konsept målbærer Alliansens hovedoppgaver og rolle i det nye Europa, samt de store mulighetene den nye situasjonen gir til å oppnå sikkerhet i fellesskap. Konseptet bør bekrefte NATOs kjernefunksjoner knyttet til kollektivt forsvar og til det transatlantiske samarbeidet.

Vi legger vekt på at også de kjernevåpenrelaterte avsnittene omfattes av det pågående arbeidet med det strategiske konsept. På dette punktet bør det oppdaterte konseptet bekrefte og videreføre den positive utviklingen vi har sett når det gjelder Alliansens kjernevåpenpolitikk. Regjeringen har forventninger om ytterligere reduksjoner av våpenbeholdningene og tiltak for å motvirke spredning av masseødeleggelssvåpen, inkludert kjernevåpen.

Når det gjelder spørsmålet om den såkalte «førstebruksopsjonen», vil jeg understreke at kjernevåpenenes funksjon i NATOs strategi er grunnleggende politisk. De skal bevare freden og hindre angrep og krig. De skal skape usikkerhet hos en angriper om NATOs svar på et eventuelt anslag med masseødeleggelssvåpen. I en slik situasjon, hvor en nasjons vitale interesser eller eksistens er truet, er det Regjeringens syn at Alliansen og dens medlemsland vil måtte forbeholde seg retten til å svare med alle tilgjengelige midler.

Hovedoppgavene på kjernevåpenområdet i dag er ikke NATOs strategiske konsept, men ytterligere kjernefysisk rustningskontroll og tiltak for å hindre spredning av masseødeleggelssvåpen. De viktigste hindringene for å komme videre i dette arbeidet ligger i manglende ratifisering av START II-avtalen fra russisk side og det presset mot ikke-spredningsregimet som de indiske og pakistanske prøvesprengningene har skapt. I foredraget mitt i Nobelinstituttet 24. oktober i år skisserte jeg Regjeringens syn på veien videre når det gjelder atomnedrustning. Jeg mener at en debatt om oppgivelse av NATOs førstebruksopsjon vil være et sidespor i forhold til de to nevnte hovedoppgavene. Regjeringen er også opptatt av at en debatt om dette spørsmålet vil kunne virke splittende i Alliansen og ha små muligheter for å oppnå konsensus. Oppmerksomheten vil bli ledet vekk fra andre og mer avgjørende spørsmål når det gjelder atomnedrustning.

Jeg vedlegger en kopi av det nevnte foredraget til orientering.

Tillegg til svar:

Utenriksminister Knut Vollebæk:

«Hvordan sikre videre atomnedrustning»

Nei til atomvåpen, 24. oktober 1998

(1. Innledning)

Vi markerer FN-dagen i dag. Helt fra sin aller første resolusjon i januar 1946 har FN oppfordret medlemsstatene til å vedta tiltak for å redusere risikoen for atomkrig. Mer enn 50 år senere stiller kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning oss fortsatt overfor store oppgaver som vi bare kan løse gjennom felles innsats.

«Nei til atomvåpen» tok i sommer initiativ til en spørreundersøkelse om det norske folks syn på atomvåpen og nedrustning. Undersøkelsen ga oss et klart svar. Hele 92% av de spurte var motstandere av kjernevåpen. Jeg er svært glad for den fortsatte oppmerksomheten og engasjementet som her kom til syne.

Regjeringens målsetting om avskaffelse av atomvåpnene er uendret. Vi mener det fremste ansvaret for atomnedrustning ligger hos kjernevåpenmaktene. Men alle land har et ansvar for å bidra til fremgang. Vi tar

for vår del dette ansvaret på alvor gjennom arbeidet langs tre hovedspor - ved bilaterale samarbeidsprogrammer, i multilaterale fora og i alliansesammenheng - noe jeg kommer tilbake til.

Det er ingen grunn til at det internasjonale samfunnet skal gå i det neste årtusen med forestillingen om at atomvåpnene skal finnes for all fremtid.

Samtidig må vi imidlertid erkjenne at veien mot målet er de små skritts vei. Vi må bidra til å eliminere årsakene til at land har, eller vil skaffe seg, atomvåpen. Vi må også sørge for omfattende verifikasjons- og kontrollordninger, både for nedrustning og ikke- spredning, men vi kommer ikke videre uten at de rette rammebetingelsene er til stede.

Jeg mener den beste strategien for Norge er å velge seg ut politiske prosesser hvor vi kan gi realistiske, konkrete og konstruktive bidrag til arbeidet for nedrustning og ikke-spredning. Vi kommer lenger med en pragmatisk handlingsstrategi på områder hvor vi kan utrette noe, enn ved å snakke i store bokstaver, selv om dette også er nødvendig fra tid til amen.

I det siste har vi opplevd både tunge skuffelser og gledelige gjennombrudd i dette arbeidet. Møtet i dag er en god anledning til å foreta en oppsummering.

Det har for det første funnet sted en betydelig reell nedbygging av kjernevåpnenes rolle og antall i Europa de siste årene. Alle kjernefysiske mellomdistanse-raketter er trukket tilbake og eliminert. Russland og USA forpliktet seg gjennom ensidige erklæringer i 1991/92 til omfattende reduksjoner av taktiske kjernevåpen. Gjennom START I og START II- avtalene vil beholdningen av amerikanske og russiske strategiske kjernefysiske stridskoder bli redusert fra over 10.000 hver i 1990 til 3.500 i 2007. I fremtidige forhandlinger om en START III-avtale er tanken å redusere beholdningen av strategiske våpen med ytterligere en tredel.

Vi ønsker fra norsk side forpliktende avtaler om nye reduksjoner, og at alle kjernevåpenmaktene etter hvert deltar.

Det må også nevnes at Hviterussland, Kasakhstan og Ukraina i dag er kjernevåpenfrie stater. Frankrike og Storbritannia har foretatt omfattende reduksjoner av sine beholdninger. Den britiske regjeringen har i forbindelse med gjennomgangen av forsvaret nylig (i den såkalte «Strategic Defence Review») også foretatt reduksjoner i det britiske atomprogrammet og oppgitt lagerbeholdning for spaltbart materiale for kjernevåpenformål.

(2. det bilaterale sporet)

La meg så gå over til de tre hovedsporene i norsk kjernevåpen-politikk, og jeg vil begynne med nær-områdene våre.

26. mai i år undertegnet vi en rammeavtale om atomsikkerhets-samarbeid med Russland. Det betyr at handlingsplanen for atomsaker nå går over i en langt mer tiltaksrettet fase. Rammeavtalen er et viktig skritt i det norsk-russiske samarbeidet fordi den bl.a. fastslår Russlands eget ansvar i tilfelle av en atomulykke. Russerne har tidligere ment at dette er samarbeidspartnersnes ansvar. Den norsk-russiske avtalen åpner nå opp for tilsvarende avtaler med andre land, noe som er svært viktig for å kunne få til et bredt internasjonalt samarbeid om atomsikkerhet på Kola.

Siden 1992 har Norge finansiert en rekke sikkerhetstiltak ved Kola kjernekraftverk. Nå innleder vi en fase i samarbeidsprosjektet som inneholder planer for dekommisjonering av anlegget, for sikkerhetstiltak og for bistand til det russiske strålevernet.

Medieoppslag denne uken kunne tyde på at rammeavtalen ikke fungerer, fordi et finsk firma mener den ikke gir tilstrekkelig dekning for deres leveranser.

Firmaet har bl.a. stilt spørsmål om Russland kan oppfylle sine økonomiske forpliktelser i forbindelse med erstatninger for atomuhell. Firmaet er imidlertid innstilt på å fortsette forhandlingene om leveranser med russerne. Hensikten med rammeavtalen er å avhjelpe mangler i det russiske lovverket. Avtalen ble utformet i samarbeid med europeiske firmaer som leverer utstyr til atomindustrien. De mener at den er god nok.

Også etter vår mening gir avtalen leverandører en så god sikkerhet mot erstatningssøksmål som det er mulig å oppnå. Det er snarere den ene avtalepartens evne til å oppfylle avtalen, ikke avtalen i seg selv, som er det sentrale punktet i denne saken.

Avviklingen av «den kalde krigen» medfører at Russland skal kvitte seg med et stort antall atomdrevne ubåter. En forutsetning for at et slikt stortstilt opphuggingsprogram skal kunne gjennomføres, er tilgjengelig infrastruktur som kan ta hånd om det brukte kjernebrenselet og det radioaktive avfallet man sitter igjen med etter opphuggingen. 125 utrangerte atomubåter skal etter planen hugges opp innen år 2010. Sammen med

Russland og USA finansierer Norge modernisering og utvidelse av et renseanlegg i Murmansk for flytende radioaktivt avfall som dannes ved opphugging av atomubåter. Anlegget er noe forsinket, men vi forventer at det blir ferdig i løpet av 1999.

Det er viktig for Norge at opphuggingen skjer på en miljøsikker måte og at det blir funnet gode, langsiktige løsninger for håndtering av radioaktivt avfall og brukt kjernebrensel.

Norge er forpliktet til å støtte opp om kjernevåpenmaktenes nedrustningstiltak.

Fra norsk side har vi vært særlig opptatt av hvordan gjennomføring av nedrustningsavtaler kan virke inn på nærområdene våre. En sikker og miljøforsvarlig håndtering av den kjernefysiske destruksjonsprosessen er svært kostnadskrevende og teknologisk komplisert. Disse utfordringene må møtes på en tilfredsstillende måte. Hvis ikke, kan fremdriften i det videre nedrustningsarbeidet stoppe opp. Det er et faktum at Russland alene ikke kan make å ta hånd om dette i den omstillingfasen landet er inne i. Norge har vært og vil fortsatt være en pådriver internasjonalt for økt samarbeid med Russland om disse spørsmålene. Vårt engasjement tar sikte på både å sikre internasjonal medvirkning og å øke åpenheten på russisk side.

Vi har hele tiden fremholdt at europeisk sikkerhet bare kan bygges med aktiv russisk deltakelse. Innen rammen av det faste NATO-Russland-rådet (PJC) er det etablert en dialog om kjernefysiske spørsmål. Fra norsk side legger vi vekt på at denne dialogen skal være åpen og bidra til økt tillit. Vi håper også at dette kan bidra til at Russland gjør en større innsats når det gjelder kjernefysisk nedrustning. Dessverre er utviklingen i Russland så langt ikke sammenlignbar med den utviklingen som har foregått i NATO, verken når det gjelder reduksjoner i antall kjernevåpen eller den reduserte vekten på våpenenes betydning. Dette beklager vi sterkt.

Utviklingen i Russland vil være en meget viktig faktor i arbeidet for videre kjernefysisk nedrustning. Hvis ikke de rette politiske og økonomiske forholdene er til stede, kan fremdriften i det videre nedrustningsarbeidet stoppe opp. START II-avtalen er ennå ikke ratifisert av Dumaen, og det er foreløpig uklart når det vil skje. Den særdeles vanskelige situasjonen i Russland understreker behovet for brede politiske, økonomiske og sikkerhetspolitiske kontakter med Moskva. Et demokratisk Russland vil være i stand til å inngå og gjennomføre avtaler om ytterligere reduksjoner i beholdningene av atomvåpen, og se at de selv har fordeler av en slik utvikling.

Det siste toppmøtet mellom USA og Russland i begynnelsen av september i år ga to konkrete resultater som jeg vil trekke frem. For det første enigheten mellom de to om tidlig varsling av rakettutskytninger. Hensikten med en slik avtale er å hindre at manglende informasjon eller feiltolkning leder til alvorlige situasjoner. De to landene har uttalt at det kan bli aktuelt å åpne for at andre land kan delta i et slikt varslingssamarbeid på frivillig basis. Andøya-episoden i januar 1995 er et eksempel på at dette er viktig. Da ble en varslet oppskytning av en forskningsrakettk fra Andøya rakettkasjonn innledningsvis misoppfattet. Episoden viste at også ikke-truende sivil aktivitet har potensial i seg til å utløse reaksjoner som kan bli farlige i en situasjon med et høyt beredskapsnivå.

Det andre viktige resultatet fra toppmøtet mellom USA og Russland er at det ble oppnådd enighet om prinsippene for håndtering og reduksjon av lagret militært plutonium underlagt landenes respektive militære sikkerhetsprogrammer. USA og Russland skal begge redusere sine beholdninger med 50 tonn gjennom en flertrinnsprosess innenfor en klar tidsramme. Samtidig forplikter de seg til å utvikle metoder for økt innsyn, slik som materialregnskap og internasjonale verifikasjonsordninger.

USA og Russland har begge uttalt at andre land med tilsvarende lagre etterhvert skal kunne slutte seg til. Dette initiativet er meget gledelig. Som nevnt har Storbritannia annonsert sin totale beholdning av plutonium og høyanriket uran. Begge disse tiltakene er i tråd med det norske ønsket om økt åpenhet rundt lagre av spaltbart materiale og viser hva som kan oppnås gjennom ensidige eller bilaterale ordninger.

Statssekretær Åslaug Haga i Utenriksdepartementet har denne uken besøkt USA og bl.a. tatt opp vår interesse for å kunne delta i et system for tidlig varsling av rakettutskytninger. Hun uttrykte også vår tilfredshet med de planene USA og Russland nå har for reduksjon og åpenhet om plutoniumslagrene. Hun orienterte dessuten om hvordan vi fra norsk side vil følge opp vårt forslag om større åpenhet om lagrene for spaltbart materiale.

(3. FN-sporet)

Dette leder meg over til det andre hovedsporet for norsk kjernevåpenpolitikk, nemlig arbeidet vårt i multilaterale fora, i første rekke i FN og på Nedrustningskonferansen i Genève (CD).

India og Pakistan har brutt den internasjonale normen som ble etablert da man vedtok Prøvestansavtalen i 1996. De sterke internasjonale reaksjonene viser hvor forkastelig store deler av verdenssamfunnet finner slike handlinger. Fra norsk side har vi på det sterkeste tatt avstand fra Indias og Pakistans handlemåte. Et våpenkappløp kan bare øke spenningen i regionen og sette freden i fare. Vi har oppfordret begge land til snarest og uten betingelser å slutte seg til både Prøvestans- og Ikke-spredningsavtalen. Det er ingen tvil om at de indiske og pakistanske testene har satt ikke-spredningsregimet under press.

Samtidig viser testene ikke-spredningsregimets logikk og nødvendighet. Det er ikke mer enn en generasjon siden man spådde at verden ville få mellom tyve og tredve kjernevåpenstater. I dag har vi fortsatt bare en håndfull slike land. Ikkespredningsavtalen har derfor vært av større betydning enn noe annet tiltak for å hindre en slik utvikling.

I tillegg til å legge press på India og Pakistan, både bilateralt og internasjonalt, har vi fra norsk side bidratt til et seminar i regi av FNs institutt for nedrustningsstudier (UNIDIR). Seminaret, som fant sted i september, fokuserte på virkningene av prøvesprengningene i Sør-Asia, både for ikkespredningsregimet og for nedrustningsbestrebelsene generelt. Seminaret samlet myndighetsrepresentanter, akademikere og representanter for frivillige organisasjoner fra en rekke land. Norge deltok aktivt under seminaret, som ga verdifulle innspill og impulser til det videre arbeidet.

Jeg er glad for de signalene som er kommet fra India og Pakistan om en mulig tilslutning til Prøvestansavtalen. Vi vil presse på for at en slik tilslutning blir en realitet snarest mulig. Vi vil legge vekt på å overbevise India og Pakistan om at det er i deres egen interesse å gi avkall på kjernevåpenprogrammene og handle i samsvar med de normene som er etablert av det gjeldende nedrustningsregimet. Dette betyr også tilslutning til Ikke-spredningsavtalen.

En politisk hovedutfordring for Norge er å utnytte den brede internasjonale fordømmelsen av de siste testene til å skape større bevegelse i den multilaterale dialogen om nedrustning og rustningskontroll. Denne utfordringen kan vi best møte ved å se på hva vi kan bidra med helt konkret. Det betyr forslag og initiativ som er realistisk utformet, og som kan samle støtte fra de landene som er helt avgjørende for at vi skal kunne oppnå resultater. Dette vil jeg komme tilbake til senere i foredraget.

Hovedansvaret for atomnedrustning hviler på atommaktene. Likevel har det internasjonale samfunnet en legitim interesse i å få informasjon om utviklingen i bilaterale forhandlinger om kjernevåpen, samt om kjernevåpenmaktenes politikk på dette området. Norge har som kjent ikke støttet den såkalte Malaysia-resolusjonen om multilaterale forhandlinger innen rammen av Nedrustningskonferansen i Genève. Etter vår mening er dette et urealistisk spor.

En slik fremgangsmåte vil kunne svekke kjernevåpenmaktenes direkte ansvar for å videreføre arbeidet med å fjerne disse våpnene.

Vi mener imidlertid at det er behov for en mekanisme knyttet til Nedrustningskonferansen som innebærer at kjernevåpenmaktene rapporterer om bilaterale kontakter, om forhandlingsresultater og gjeldende politikk på området. Dette vil kunne gjøre CD til et forum for utveksling av informasjon og diskusjon og gi oss rammen for en dialog om disse viktige spørsmålene. Vi har tatt til orde for dette i FN.

Regjeringen vil støtte opp om alle politiske initiativ som har til formål å redusere kjernevåpenenes rolle i internasjonal politikk, og som er av en slik karakter at de kan samle støtte. Det initiativet som er kommet, fra Sverige, Brasil, Egypt, Irland, Mexico, New Zealand, Slovenia og Sør-Afrika (den såkalte «New Agenda Coalition»), blir vurdert på samme måte.

Fra norsk side deler vi resolusjonsutkastets hovedmålsetning om en kjernevåpenfri verden. Vi finner det også helt på sin plass at utkastet uttrykker en generell utilfredshet med NPT-prosessen manglende fremgang. Vi er enige i betydningen av å legge til rette for en mer konstruktiv og effektiv ivaretagelse av det umiddelbare behovet for å styrke ikke-spredningsregimet og den langsiktige målsetningen om kjernefysisk nedrustning.

Når det er sagt, vil jeg legge til at resolusjonsutkastet så langt inneholder en rekke elementer som det er urealistisk å få gjennomslag for. Vi oppnår ikke fremgang ved å trekke kjernevåpenmaktenes nedrustningsvilje i tvil, ved ubalansert omtale eller ved å ta til orde for en rekke forslag som vi vet er uakseptable for de viktigste landene i prosessen.

Jeg er redd dette vil kunne bidra til å fryse frontene, snarere enn å utvikle den multilaterale dialogen om kjernefysisk ikke-spredning og nedrustning. Å legge til rette for en mer konstruktiv dialog på dette feltet er den politiske utfordringen vi alle står overfor. Utkastet til 8-landsgruppens resolusjonstekst, slik det nå er formulert, må derfor endres ganske betydelig for å kunne skape grunnlag for videre dialog.

I Canberra-kommisjonens rapport fra 1996 fremmes det en rekke forslag og anbefalinger når det gjelder kjernefysisk nedrustning. Jeg betrakter denne rapporten som et viktig bidrag til debatten om veien videre, og Utenriksdepartementet har gitt økonomisk støtte til en norsk utgave av et sammendrag av rapporten. Jeg sa med glede ja til å skrive forordet til den norske oversettelsen. Det betyr ikke at vi stiller oss bak samtlige av kommisjonens konklusjoner, men rapportens steg-for-steg-tilnærming til problematikken er et utgangspunkt vi deler.

Ett av forslagene er et senket beredskapsnivå for kjernevåpen (såkalt «dealtering»), for å trygge sikkerheten rundt de våpnene som man tross alt vil sitte igjen med i overskuelig fremtid. Dette er et interessant forslag som det er verdt å vurdere nærmere. Jeg minner her om at NATO uavhengig av denne rapporten har senket sitt generelle beredskapsnivå betraktelig og har dermed imøtekommet denne oppfordringen et stykke på vei.

Andre anbefaler i Canberra-kommisjonens rapport som vi mener man kan vurdere nærmere, er å fjerne stridshoder fra leveringsmidler, å stanse utplassering av ikke-strategiske kjernevåpen og få slutt på subkritisk testing av kjernevåpenrelatert utstyr.

Når det gjelder subkritiske tester, tror jeg synet vårt er kjent. Slike tester er ikke i strid med Prøvestansavtalen. De er imidlertid blitt gjenstand for økende internasjonal oppmerksomhet og kan bidra til å undergrave internasjonale bestrebelser for kjernefysisk rustningskontroll og nedrustning. Vi kan ikke utelukke at slike tester kan minske presset for økt oppslutning og snarlig ratifikasjon av Prøvestansavtalen. Vi har derfor både overfor USA og Russland gjort det klart at vi ønsker at slike tester opphører.

Traktaten om et totalforbud mot kjernefysiske prøvesprengninger ble vedtatt og åpnet for undertegning på FNs generalforsamling i 1996. Traktaten var resultat av et hardt arbeid over flere tiår for å bygge ned atomvåpenenes rolle i internasjonal politikk. Avtalen etablerer et forbud mot alle typer kjernefysiske prøvesprengninger og representerer en milepæl i arbeidet for å stanse det kjernefysiske våpenkappløpet. Nå bygges det opp en organisasjon som skal ivareta gjennomføringen og kontrollen med avtalen.

Prøvestansavtalen er ikke blitt mindre viktig som følge av de indiske og pakistanske prøvesprengningene. Tvertimot, det er avgjørende at arbeidet med å bygge opp avtalens verifikasjonsapparat følger fremdriftsplanen og legger grunnlaget for effektiv overvåkning og kontroll i tråd med avtalens bestemmelser. Dette vil skje uten hensyn til usikkerheten omkring når avtalen faktisk vil tre i kraft.

Departementet arbeider nå med en stortingsproposisjon om samtykke til ratifikasjon av Prøvestansavtalen, som vil bli fremmet i innværende stortingssesjon. Norge spilte en aktiv rolle under forhandlingene og vil ha en betydelig rolle i det overvåkningssystemet som nå bygges opp for å sikre effektiv gjennomføring av avtalen. Vi vil gjøre kontinuerlige registreringer av hendelser som kan indikere brudd på bestemmelsene. Seks målestasjoner, blant dem noen av de største og mest avanserte, vil bli lokalisert på norsk territorium og drevet av NORSAR på Kjeller. Det apparatet og den ekspertisen vi allerede har i Norge på dette feltet, viste sin nytte senest ved de indiske og pakistanske sprengningene.

Ikke-spredningsavtalen vil fortsatt spille en nøkkelrolle i arbeidet for kjernefysisk nedrustning. Avtalen ble i 1995 forlenget på ubestemt tid. Et viktig element i beslutningen var å styrke samarbeidet om å gjennomføre avtalen i perioden mellom de foreskrevne tilsynskonferansene. Regjeringen ønsker i forbindelse med den nye tilsynsprosessen å etablere nærmere kontakt med andre land for å drøfte det videre ikke-sprednings- og nedrustningsarbeidet. Vi har tatt konkrete steg i denne retningen, noe jeg håper å kunne redegjøre mer inngående for ved en senere anledning.

Prinsippdokumentet som ble vedtatt under Tilsynskonferansen i 1995, hadde viktige intensjoner. I samsvar med disse bør neste skritt være å vurdere tiltak som ytterligere vil forplikte kjernevåpenmaktene til ikke å bruke eller true med bruk av kjernevåpen mot stater som selv ikke har slike våpen, og som har sluttet seg til Ikke-spredningsavtalen. Såkalte negative sikkerhetsgarantier, dvs. garantiforpliktelser overfor ikke-kjernevåpenland om ikke-bruk og ikke-trussel, kan få form av et internasjonalt, folkerettslig bindende instrument.

Tilsynsprosessen gir oss en mulighet til å stille kjernevåpenmaktene til ansvar overfor løftene de ga på ikke-spredningskonferansen i 1995 om å redusere kjernevåpenenes rolle i internasjonal politikk. For at dette løftet skal være troverdig, må det følges opp. Vi må ha full stopp i kvalitativ oppgradering av atomvåpenbeholdningene, og økt åpenhet om våpenarsenalene og beholdningene av spaltbart materiale. Ikke minst må vi ha fortsatte våpenreduksjoner.

Som jeg har nevnt ovenfor, vil vi i samarbeid med nærstående og likesinnede land søke å finne metoder for å drøfte og utveksle informasjon om kjernefysisk nedrustning. Dette vil vi gjøre innenfor rammen av Nedrustningskonferansen i Genève.

Det ble tatt et meget viktig og gledelig skritt i riktig retning gjennom vedtaket på Nedrustningskonferansen i august i år. Da ble det vedtatt å sette igang forhandlinger om et forbud mot produksjon av spaltbart materiale til våpenformål. Slike forhandlinger var et sentralt element i vedtaket fra den siste tilsynskonferansen for Ikke-spredningsavtalen i 1995, og Norge har lenge arbeidet aktivt for en snarlig forhandlingsstart. Det har imidlertid først nå vært mulig å komme til enighet blant Nedrustningskonferansens medlemmer, som også inkluderer India og Pakistan.

Vi vil hele tiden ha for øye at Nedrustningskonferansens troverdighet avhenger av evnen til å produsere konkrete resultater. Det er vårt sterke håp at forhandlingene om et produksjonsforbud vil komme i gang tidlig neste år og etterhvert resultere i en avtale som vil stoppe videre oppbygging av spaltbart materiale. Dette vil i neste omgang kunne lede til en mer omfattende ordning for kontroll med slikt materiale til våpenbruk. En avtale vil ikke bare være viktig i ikke-spredningsammenheng, men vil også representere et betydelig skritt i riktig retning for arbeidet for reduksjon og endelig avskaffelse av kjernevåpnene. Fra norsk side vil vi legge stor vekt på å delta aktivt i dette arbeidet i CD.

I denne forbindelse ser vi bl.a. økt åpenhet om eksisterende beholdninger av spaltbart materiale som viktig. Ideelt sett bør arbeidet for økt innsyn skje parallelt med fremdrift i forhandlingene om et avtalefestet forbud mot produksjon av nytt materiale. Et første tiltak for økt åpenhet kan være at kjernevåpenmaktene på frivillig basis informerer om sine beholdninger. Et neste skritt kan være at de også åpner opp for inspeksjoner av lagrene for å forsikre om at lagret spaltbart materiale ikke benyttes til våpenformål. Balanserte reduksjoner av eksisterende lagre under internasjonal kontroll kan være et tredje skritt.

CD har vedtatt å starte forhandlinger om forbud mot produksjon av spaltbart materiale. Derfor mener vi tidspunktet nå er det rette til å videreutvikle forslaget om innsyn. Samtidig vil vi se nærmere på andre aspekter knyttet til ikke-spredning og håndtering av slikt spaltbart materiale. Vi inviterte derfor tidligere denne måneden et utvalg norske forskningsinstitusjoner og berørte departementer og etater til et rådslag for å styrke dialogen med norske fagmiljøer i dette spørsmålet. Hensikten med rådslaget var å trekke inn norsk teknisk ekspertise på dette viktige og kompliserte feltet. Vi ønsker å legge et best mulig grunnlag for at Norge kan spille en aktiv rolle når forhandlingene kommer i gang.

Skal vi kunne ta vårt forslag om åpenhet videre, er det ytterst viktig at vi har gjort «hjemmelekse» og kan presentere vel gjennomarbeidede synspunkter og ideer. Vi mener at forhandlingsmandatet bør begrenses til produksjon av spaltbart materiale. Men samtidig er det grunn til å ta tak i hvordan tidligere produksjon og eksisterende lagre skal håndteres. Vi ser for oss at denne siste delen kan behandles i en separat og frivillig prosess, parallelt med forhandlingene. Hensikten med et parallelt spor vil være å sikre åpenhet og skape tillit mellom de ulike aktørene.

Teknologien knyttet til Militær utnyttelse av spaltbart materiale er på mange måter «gammel» teknologi i dag og dessverre relativt lett tilgjengelig. I vårt moderne informasjonssamfunn kan internasjonale eksportkontrollregimer ikke helt demme opp for dette. Kontroll med selve materialet blir dermed en nøkkelfaktor i arbeidet med å hindre spredning.

I dag mangler vi et internasjonalt organisasjonsapparat. Vi har svake kontrollrutiner, og dessuten kan enkeltindivider lett handle på egen hånd. Dette betyr paradoksalt nok at raketthoder kan være det minst farlige stedet for oppbevaring av plutonium.

(4. NATO-sporet)

I kjølvannet av den kalde krigen har det skjedd store endringer i NATOs kjernevåpenstrategi og -politikk, det tredje hovedsporet vårt. Det er ingen overdrivelse å si at NATOs kjernefysiske styrker er blitt dramatisk redusert i løpet av de siste årene. Våpensystemene som skapte særlig press for tidlig bruk, er borte. Beredskapsnivået for gjenværende våpen er betydelig senket, og disse forholdene er reflektert i NATOs planlegging. I dag fremstår muligheten for at NATO skal være nødt til å vurdere bruk av kjernevåpen som ytterst fjern.

Gjennom sin erklæring i desember 1996 slo NATO-landene fast at Alliansen ikke har noen intensjon om, ikke noen plan for eller noen grunn til å utplassere kjernevåpen i de nye medlemslandene. NATO ser heller ikke noe fremtidig behov for dette.

Toppmøtet i Madrid i juli i fjor vedtok å gjennomgå og oppdatere NATOs strategiske konsept. Arbeidet skal etter planen være ferdig til NATO-toppmøtet i april 1999. Toppmøtet i Washington vil samtidig stadfeste at Polen, Tsjekkia og Ungarn blir nye medlemmer av Atlanterhavspakten, og dessuten markere Alliansens 50-års jubileum.

Det strategiske konsept er et bredt anlagt, offentlig dokument som formulerer de overordnede målsettingene for NATO-samarbeidet. Konseptet kan på mange måter anses som NATOs «prinsippprogram». Det vil etter vårt syn være viktig at et revidert konsept målbærer Alliansens hovedoppgaver og rolle i det nye Europa, og de store mulighetene den nye situasjonen gir til å oppnå sikkerhet i fellesskap. Konseptet bør bekrefte NATOs kjernefunksjoner knyttet til kollektivt forsvar og til det transatlantiske samarbeidet.

Regjeringen legger vekt på at også de kjernevåpenrelaterte avsnittene av det strategiske konsept er en del av denne gjennomgangen. Omtalen av kjernevåpen i det reviderte konseptet bør bekrefte og videreføre den nevnte positive utviklingen når det gjelder Alliansens kjernevåpenpolitikk. Norge vil ta aktivt del i disse drøftelsene.

La meg også si noen ord om førstebruk. Jeg vet at mange i denne forsamlingen er opptatte av dette. Kjernevåpenenes funksjon er primært politisk. De skal bevare freden og hindre angrep. De skal skape usikkerhet hos en angriper om NATOs svar på et eventuelt anslag med masseødeleggelsesvåpen. Alliansen vil derfor fortsatt måtte forbeholde seg retten til å svare med alle tilgjengelige midler.

I 1996 diskuterte Den internasjonale domstolen i Haag kjernevåpenenes forhold til folkeretten. I en rådgivende uttalelse konstaterte domstolen at det ikke foreligger et folkerettslig grunnlag for å avklare spørsmålet om kjernevåpenenes rettmessighet i selvforsvarssituasjoner der selve overlevelsen av en stat står på spill. Samtidig fastslo Domstolen at det foreligger en folkerettslig forpliktelse til å fullføre forhandlinger om kjernefysisk nedrustning. Problemstillingen ble dermed henvist til politiske fora.

Regjeringens arbeid for nedrustning og ikke-spredning er basert på et utvidet sikkerhetsbegrep. Kjernevåpenpolitikken kan ikke isoleres fra andre internasjonale spørsmål. Tiltak for å etablere internasjonale sikkerhets- og samarbeidsordninger på et bredt felt må gå hånd i hånd med tiltak innenfor rustningskontroll, nedrustning og ikke-spredning.

Verdenssamfunnet må være villig til å håndtere underliggende politiske, sosiale og økonomiske problemer i konfliktområder. En viktig forutsetning for ikke-spredning er erkjennelsen av at kjernevåpen verken tjener en stats sikkerhetspolitiske interesser eller nasjonale ambisjoner. Internasjonalt samarbeid og innsats for å løse lokale og regionale konflikter er vesentlige bidrag til ikke-spredning. Norsk utenrikspolitikk legger vekt på at konfliktforebygging og fredsbevaring gjennom tillitsskapende tiltak kan bidra til å fjerne usikkerhet og mistillit.

(5. Avslutning)

Som dere forstår, har jeg i dag valgt å vektlegge de områdene hvor Regjeringen mener Norge kan gi konkrete bidrag til det internasjonale arbeidet for videre kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning. Alle sider ved kjernevåpenproblematikken er på langt nær berørt.

Vi er opptatt av å ha en pramatisk og resultatorientert tilnærming. Franskmennene har et uttrykk som lyder «douceur, douceur, on est pressé» -«langsomt, langsomt, vi har det travelt.» Begrunnelsen for denne holdningen er at vi på den måten tar vårt eget ansvar på alvor. På en dag som denne tror jeg det er en god måte å hedre verdensorganisasjonen på.

Spørsmål nr. 79.

Innlevert 26. november 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 2. desember 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Økokrim har muntlig bedt lensmannskontoret i Aurskog og Høland om å stoppe etterforskningen av påstanden om ulovlig utsetting av ulv. Etterforskningen burde intensiveres med også gentesting av disse dyrene i regi av politiet, men man er kanskje redde for at en annen sannhet enn den offisielle skal komme fram.

Hvorfor er etterforskningen stanset og vil Justisministeren ta initiativ til at etterforskningen gjenopptas slik at en endelig kan komme til bunns i denne saken?»

Begrunnelse:

Bestandstallene for ulv i grensetraktene Norge- Sverige, fylkene Akershus, Hedmark, Østfold, Värmland og deler av Dalarna, ble i 1996 fastslått til å være 40 dyr, ifølge rapport fra Direktoratet for Naturforvaltning, utgitt i 1997. Sporregistrering fra vinteren 1998 viser 80-90 dyr.

Hvor kommer disse ekstra 40-50 dyrene fra? Dette er en økning på over 100 % i forhold til 1996-tall. Selv om bestanden øker med 30 % per år kan ikke dette være hele forklaringen. Det er meget sannsynlig at tallene fra 1996 er feil.

Ved kjøp av skogeiendom blir det ved taksering av eiendommen lagt til grunn verdien av fremtidig jakt av hjortevilt. Det som skjer i dag er at det blir vanskeligere og vanskeligere for grunneierne å få leid ut eiendommen til jakt, da viltet i stor grad er tatt av rovdyr. Samtidig er det stor fare for at hundene som jegerne bruker blir drept av ulv. I Rømskog er det i år funnet 22 elger som er revet i hjel av ulv. Det har også vært flere tilfeller der jakthunder er blitt drept av dette rovdiret.

I Aurskog-Høland Rømskog-traktene er det nå blitt vanlig å følge barna til skolebussen, selv om det er bare 200 meter til bussholdeplassen. Foreldrene er redde for at barna skal bli angrepet av ulv. Ei mor opplevde i vinter da hun fulgte ungene til bussen at 2 ulver løp foran henne i veien, de forsvant etter hvert. Folk i disse traktene er redde.

Dersom dette ikke nå blir tatt alvorlig kan det hende at flere blir redde, også i Oslo-området. Traktene vi her snakker om ligger i en avstand av 4 mil til Oslo sentrum, i luftlinje.

Lensmannskontoret i Aurskog og Høland har i en tid etterforsket påstander om ulovlig utsetting av ulv i området. Den som har drevet etterforskningen er lensmannsbetjent Torbjørn Ellefsen. Økokrim, ved førstestatsadvokat Jørn Holme har muntlig anmodet lensmannskontoret om å avslutte denne etterforskningen, dette ifølge Indre Akershus Blad 23. november 1998.

Svar:

Jeg har forelagt den første delen av stortingsrepresentantens spørsmål for ØKOKRIM, som har besvart dette via riksadvokaten.

Riksadvokaten opplyser i brev av 30. november 1998 at lensmannen i Aurskog Høland sommeren 1997 - på eget tiltak - igangsatte etterforskning på bakgrunn av rykter om utsetting av ulv eller ulvehybrider i Norge og Sverige. Det viste seg raskt at dette var dårlig dokumentert, som rykter og uverifiserte opplysninger. Det opplyses at etterforskningen på denne bakgrunn ble innstilt og henlagt.

Videre opplyses det fra påtalemyndighetens side at samme lensmannskontor startet etterforskning - igjen på eget tiltak - i forbindelse med rømming av et antall hunder (i oktober 1998), visstnok med innblanding av ulv (ulvehybrider) fra en kennel i Hagfors, Sverige. Hagfors ligger ca to mil fra riksgrensen mot Akershus/Østfold. En lensmannsbetjent i Aurskog Høland mente det kunne være sammenheng med disse hundene og noen observasjoner av ulv i Østfold, ikke Akershus hvor han er lensmannsbetjent. Han tok i den forbindelse kontakt med svenske myndigheter. De rømte hundene ble imidlertid kort tid etterpå fanget inn eller skutt i Sverige. Det er, etter det jeg har fått opplyst, ikke holdepunkter for at hundene i det hele tatt kom over på norsk side.

Politimesteren i Romerike har, etter det opplyste, gitt lensmannen i Aurskog Høland instruks om å innstille all etterforskning, da det ikke er grunnlag for mistanke om noe straffbart forhold i Norge. I denne forbindelse har ØKOKRIM gitt politimesteren sin tilrådning. Det er således ikke riktig, opplyser riksadvokaten, at ØKOKRIM har bedt lensmannen innstille etterforskningen. Politimesteren har stoppet etterforskning av noe som ikke er en sak for Romerike politidistrikt.

Riksadvokaten opplyser dessuten at ØKOKRIM etterforsker en generell påstand om ulveutsetting i Norge - bl a på bakgrunn av uttalelser fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen. Etterforskningen i denne sak er ikke avsluttet.

Når det gjelder den konkrete saken for Aurskog/ Høland, som har vært etterforsket ved Romerike politidistrikt, var Riksadvokaten kun kjent med denne fra media før spørsmålet fra Bastesen kom opp. Det foreligger ingen klage til riksadvokaten over påtalemessige beslutninger. Riksadvokaten opplyser avslutningsvis at han ikke finner grunn til å iverksette nærmere undersøkelser i denne saken av eget tiltak.

Stortingsrepresentant Bastesen ber også opplyst om justisministeren har tenkt å ta initiativ til at etterforskningen gjenopptas. Til dette er følgende å bemerke:

Som stortingsrepresentanten kjenner til har justisministeren ikke anledning til å beordre etterforskning eller på annen måte gripe inn i behandlingen av straffesaker, da dette er saker som hører til påtalemyndighetens ansvarsområde, under riksadvokatens overordnede ledelse. Påtalemyndigheten er uavhengig av Justisdepartementet i disse sakene, det vil bl.a. si at jeg ikke har instruksjons- eller omgjøringsrett overfor påtalemyndigheten. Jeg er således avskåret fra å engasjere meg i denne saken.

Spørsmål nr. 80.

Innlevert 27. november 1998 av stortingsrepresentant Tomas Norvoll.

Besvart 1. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«11. april 1996 sendte Høgskolen i Bodø brev til departementet om bruk av gradsbetegnelsen cand.oecon. 11.mars 1998 hadde jeg et spørretimespørsmål om samme sak, og fikk et positivt svar, hvor det blant annet ble sagt fra Statsråden at han skulle ha et møte med høgskolen 19.mars, og at han var prinsipielt enig i saken. Enda har ingenting skjedd. Har statsråden endret oppfatning, og når vil det bli tatt en avgjørelse?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Tomas Norvoll oversendt 27. november 1998.

Det vises i brevet til Stortingets spørretime 11. mars 1998, der jeg ble spurt om når jeg ville la Høgskolen i Bodø få bruke gradsbetegnelsen cand. merc. eller cand. oecon. I tråd med det prinsipielle syn jeg ga uttrykk for i nevnte spørretime, er det ved kongelig resolusjon 27. november 1998 bestemt at Høgskolen i Bodø kan tildele graden cand. merc. til kandidater som avlegger hovedfagseksamen i bedriftøkonomi.

Dokument nr. 15:8.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 81.

Innlevert 30. november 1998 av stortingsrepresentant Inge Lønning.

Besvart 7. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«I en tragisk kanoulykke i Buskerud i oktober 1997 mistet en elev i videregående skole livet. Ulykken skjedde under gjennomføring av et prosjekt hvor skolen hadde overført ansvaret til en utenforstående.

Departementet har nøytt seg med en generell uttalelse til skoleeier. Hva er årsaken til at Departementet ikke har gått ut med en generell innskjerping av den enkelte skoles ansvar for elevenes sikkerhet?»

Begrunnelse:

Den konkrete saken det henvises til i spørsmålet er tatt opp etter henvendelse fra de pårørende, som fortsatt føler at hverken skolen, fylkeskommunen (skoleeier) eller politiet har vist særlig interesse for å få de faktiske ansvarsforhold klarlagt.

De pårørendes advokat tok kontakt med KUF for å få klarlagt ansvarsforholdene i forbindelse med oppfyllelse av læreplanene i videregående skole. Departementets svar er naturlig nok generelt, og er også oversendt Buskerud fylkeskommune og Statens utdanningskontor i Buskerud til orientering. Noe mer er imidlertid ikke skjedd i saken. Etter min mening hadde det vært naturlig at Departementet - med utgangspunkt i de uklare ansvarsforhold som er avdekket i denne saken - hadde benyttet anledningen til å sende ut et rundskriv for å innskjerpe det ansvar den enkelte skole og skoleeier har for all opplæring - spesielt når det gjelder at elevenes sikkerhet blir ivaretatt til enhver tid. Denne konkrete saken synes å vise til overmål at en slik understrekning og innskjerping er nødvendig.

Svar:

Saken vedrørende kanoulykken i Buskerud i oktober 1997 ble, etter henvendelse fra de pårørendes advokat, behandlet av departementet i april i år. I denne forbindelse ble også den generelle siden av saken og eventuelle initiativ fra departementets side vurdert, for å klargjøre ansvarsforholdene i forbindelse med opplæringen i videregående skole. Resultatet ble at departementet så det som naturlig å avvente Stortingets behandling av opplæringsloven, av hensyn til en eventuell endring av rettstilstanden.

Opplæringsloven er nå vedtatt, og inneholder blant annet en hjemmel til å gi forskrifter om elevenes sikkerhet i § 9-3. I forbindelse med forskriftsarbeidet tilknyttet opplæringsloven, vurderer departementet for tiden hvordan hjemmelen skal anvendes.

Spørsmål nr. 82.

Innlevert 30. november 1998 av stortingsrepresentant Liv Marit Moland.

Besvart 10. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«I et møte mellom NHO Aust- og Vest-Agder og stortingspolitikerne på Agderbenken ble det hevdet at det var svært viktig med et universitet i landsdelen. Det er en utvikling i Sverige hvor faglig sterke høyskoler oppgraderes til universitet.

Hvilke konkrete planer har statsråden på dette området?»

Svar:

I lov av 12. mai 1995 nr 22 om universiteter og høyskoler er som kjent de institusjonene loven gjelder inndelt i fire grupper:

- universiteter
- vitenskapelige høyskoler
- statlige høyskoler
- kunsthøyskoler

Hvilke institusjoner som inngår i hver enkelt gruppe framgår dermed av loven, uten at det i loven eller forarbeidene er gitt definisjoner for de ulike institusjonstypene. I loven er likevel universitetene og de vitenskapelige høyskolene gitt et særlig nasjonalt ansvar, om ikke eneansvar, for bestemte oppgaver som tradisjonelt karakteriserer disse institusjonene. Det framgår av dette at oppretting av nytt universitet må formaliseres ved lovendring. Jeg legger videre til grunn at spørsmålet om å opprette flere universiteter må sees i en bredere sammenheng, der både faglige, utdanningspolitiske og økonomiske vurderinger er sentrale.

I lov av 11. juli 1986 nr 53 om eksamensrett for og statstilskudd til private høyskoler er det bare betegnelsen 'høyskole' som er brukt. Stortinget har 10. juni 1997 bedt regjeringen fremme forslag om tillegg til lov om private høyskoler "hvor det fremgår at adgang til bruk av betegnelsene universitet og vitenskapelig høyskole reguleres som for statlige institusjoner under lov om universiteter og høyskoler."

Før det fremmes lovforslag for Stortinget om regulering av bruken av betegnelsene universitet og vitenskapelig høyskole i privat høyskolesektor, har departementet funnet det ønskelig at Norgesnettrådet drøfter saken. Norgesnettrådet er derfor bedt om en vurdering av hvilke krav som bør settes til bredde og nivå på den faglige virksomheten, krav til infrastruktur og til, for at en høyere utdanningsinstitusjon skal kunne betegnes universitet eller vitenskapelig høyskole. Selv om det også i framtiden blir ulike lovbestemmelser og godkjenningsordninger for statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner, er det ønskelig å ha et enhetlig sett av kriterier for de ulike institusjonsbetegnelsene.

Spørsmål nr. 83.

Innlevert 30. november 1998 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 4. desember 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Finnes det særregler for utenlandske statsborgere/utlendinger som blir norske statsborgere med hensyn til optjening til trygdeytelser i Norge, og i så tilfelle hvordan slår disse ut sett i forhold til de som er norske fra fødselen av?»

Begrunnelse:

Det vises til den såkalte "Nadia-saken" som nylig satte sitt preg på norske media. I forbindelse med saken fremkom det i media at Nadias far kom hit til landet i 1970. I 1985 fikk han norsk statsborgerskap. Uken

etter ble han trygdet, og har vært det helt siden den gang. Han har i følge media en årlig trygdeinntekt på kr. 168.000,-, og bor delvis i Norge, delvis i Marokko.

Jeg har mottatt henvendelser fra enkelte norske uføretrygdete som etter en relativt betydelig opptjeningstid i det norske trygdesystem sier de kun har mellom 120.000 og 130.000 kroner i året. Disse ser forskjellen i forhold til Nadias far som sterkt urimelig, og dette er jo et syn man kan forstå.

Svar:

Det gjelder de samme regler for pensjon fra folketrygden for alle som bor og/eller arbeider her i landet. Ytelsene fastsettes på grunnlag av botid/trygdetid og opptjening av pensjonspoeng. For å få full pensjon kreves det 40 års botid og/eller poengår.

Den eneste gruppen som særbehandles, er de forholdsvis få personer som får status som flyktninger etter FN-konvensjonene. Disse er sikret full minstepensjon uten hensyn til faktisk botid og opptjening av pensjonspoeng.

Innvandrere for øvrig kommer vanligvis dårligere ut enn nordmenn fordi mange ikke har full botid eller yrkesaktivitet med poengopptjening.

Jeg kan ellers ikke gå nærmere inn på enkeltsaker som er omtalt i media, og hvor saken ofte kan være noe mangelfullt belyst.

Når det gjelder størrelsen på uførepensjon, så kan den variere fra minstepensjon på 81.360 kroner til vel 200 000 kroner. Størrelsen vil bero på tidligere inntekt og antall poengår før uførheten.

Uførepensjonister får som hovedregel fastsatt såkalte "framtidige poengår" fra og med uføreåret til og med det året de fyller 66 år.

I tillegg til selve uførepensjonen kan det ytes forsørgingstillegg for ektefelle og for hvert barn under 18 år. Ektefelletillegget utgjør 50 prosent av grunnpensjonen.

Barnetillegget utgjør 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Forsørgingstilleggene reduseres i samme utstrekning som pensjonen er redusert på grunn av manglende trygdetid. Videre blir tilleggene avkortet mot inntekt over et visst fribeløp.

En familieforsørger med flere barn kan følgelig oppnå en betydelig pensjonsutbetaling selv med en lav uførepensjon. Videre ytes barnetrygd.

Spørsmål nr. 84.

Innlevert 1. desember 1998 av stortingsrepresentant Tor Nymo.

Besvart 9. desember 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Vil justisministeren bidra til at det blir etablert et lensmannskontor, evt. et avdelingskontor eller en politipost i Kvalsund Kommune, slik at befolkningen i kommunen får den samme service og trygghet som andre steder i landet?»

Begrunnelse:

Omorganiseringen av politi- og lensmannsetaten (fase II) er nå inne i den avsluttende fasen. Etter sammenslåingen av Hammerfest og Sørøysund kommuner og omorganiseringen innenfor politi- og lensmannsetaten foreligger det et sterkt ønske i Kvalsund kommune at det nå blir opprettet et lensmannskontor i kommunen. Kvalsund kommune har tidligere tatt opp denne problemstillingen med tidligere justisministre uten å ha fått gjennomslag for sitt syn.

Svar:

Siden 1. desember 1996 har politi- og lensmannstjenesten for Kvalsund og Hammerfest kommuner vært midlertidig samordnet som en driftsenhet.

Det har tidligere vært reist spørsmål om å opprette et nytt lensmannskontor med plassering i Kvalsund. Departementet kan ha forståelse for et slikt ønske, men det vil være svært vanskelig å bemanne et lensmannskontor i Kvalsund kommune på en slik måte at publikum gis den nødvendige politiberedskap. Departementet er kjent med at politimesteren i Vestfinnmark er positiv til å opprette en ordning med faste kontordager i Kvalsund. Det gjenstår imidlertid å finne praktiske ordninger med hensyn til lokaliteter, bemanning mv. For ordens skyld vil jeg gjøre oppmerksom på at det ikke er fattet beslutning i saken om eventuell sammenslåing av Sørøysund og Kvalsund lensmannskontor med Hammerfest politistasjon. Jeg tar sikte på en snarlig avgjørelse i denne saken.

Spørsmål nr. 85.

Innlevert 1. desember 1998 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 9. desember 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I Dagsnytt 18 fredag 27.11.98 uttaler statssekretær Per Kr. Skulberg følgende: "Progr.leder: Men dere kuttet 15 mill kr i pressestøtten i fjor?"

Skulberg:-Det var det AP og H som tvang igjennom, derfor synes jeg det er ganske urimelig når AP's Grethe Fossum går hardt ut i dag om ytringsfriheten, når det vitterligen var AP som startet disse kutta i fjor."

Kan kulturministeren bekrefte det statssekretæren påstår? Hvis ikke, ber undertegnede om en redegjørelse om de faktiske forhold.»

Svar:

Uttalelsen fra statssekretær Skulberg beror på en misforståelse. Det medfører ikke riktighet at Arbeiderpartiet tok initiativet til å redusere bevilgningen til pressestøtte i 1998.

Spørsmål nr. 86.

Innlevert 2. desember 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 11. desember 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«I Glåmdalen 3.11.98 vises til nedleggingen av arbeidskontoret på Skarnes og at etaten er bundet av husleiekontrakter fram til henholdsvis 2004 og 2002 som medfører utgifter på 3,8 mill. kr. I tillegg må etaten betale husleie til nye lokaler som kan huse de ansatte etter flytting.

Kan statsråden gjøre rede for økonomiske og faglige begrunnelser for flyttingen og de politiske vurderingene som forsvaret slik bruk av penger?»

Svar:

Med bakgrunn i den positive utviklingen på arbeidsmarkedet de siste år, har de administrative ressurser til arbeidsmarkedsetaten blitt redusert. Arbeidsmarkedsetaten er derfor i gang med en tildels omfattende omorganisering, som bl.a. omfatter endringer i kontorstrukturen.

Reduksjonen de siste år ved arbeidskontorene har vært tatt ut ved en generell reduksjon i antall tilsatte ved arbeidskontorene. Situasjonen er således at enkelte kontor har blitt så små at de ikke lenger fungerer som full-service arbeidskontor, og flere er blitt svært sårbare ved sykdom eller annet fravær. På denne bakgrunn har en funnet det nødvendig å legge ned enkelte arbeidskontor, samt omgjøre mange arbeidskontor til avdelingskontor. Formålet med disse endringene er i første rekke å redusere antall ledere og internt administrasjonsarbeid for å få mer tid til kundebehandling. Disse endringene er nødvendige for å utnytte ressursene i etaten effektivt slik at målene i arbeidsmarkedspolitikken kan oppnås.

Denne omorganiseringen medfører en rekke personalmessige og praktiske konsekvenser. Spesielt store er konsekvensene der kontorenheter nedlegges eller slås sammen med andre enheter.

I samband med reduksjonen i antall ansatte og omorganiseringen vurderer Arbeidsdirektoratet kontorlokalsituasjonen. I de tilfeller det er tale om overflødige lokaler hvor det foreligger langsiktige leiekontrakter, er det aktuelt å vurdere annen utnyttelse av lokalene, reforhandling av leiekontraktene, framleie av lokalene m.v. I forbindelse med sammenslåing av kontorer vil også noen av de eksisterende lokalene kunne bli for små, og må eventuelt suppleres med ytterligere kontorleie.

Når det gjelder situasjonen på Skarnes, kan jeg opplyse om følgende:

Det er vedtatt at arbeidskontoret på Skarnes skal nedlegges og de ansatte overføres til arbeidskontoret på Kongsvinger. Arbeidskontoret på Skarnes ble åpnet i 1994 og det ble inngått en ordinær 10-års leiekontrakt med utleier. Når de ansatte flytter over til Kongsvinger, vil dette medføre plassproblemer der. Arbeidskontoret på Kongsvinger har en leiekontrakt til og med 2002. Det forhandles for tiden i forhold til begge kontraktene, for å finne en best mulig løsning. Det er derfor for tiden tett kontakt med utleiere for å finne gode løsninger. Arbeidsdirektoratet har opplyst om at en må påregne ekstra utgifter til leie av lokaler en tid framover som følge av omorganiseringen.

Spørsmål nr. 87.

Innlevert 3. desember 1998 av stortingsrepresentant Marit Nybakk.

Besvart 11. desember 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Det har i flere år vært uenighet mellom Staten og Oslo kommune om Oslos egenbidrag til igangsettelse av Oslo Middelaldermuseum. I høst bevilget Oslo Bystyre 100 millioner til prosjektet. Vil Kulturministeren ta initiativ til i samarbeid med Oslo kommune få utarbeidet en tidsplan, framdriftsplan og finansieringsplan for prosjektet Oslo Middelaldermuseum?»

Begrunnelse:

Kulturdepartementet og Oslo kommune har i flere år kranglet om ansvaret for å få igang arbeidet med å ta vare på de verdifulle arkeologiske skattene som finnes i middelalderbyen i Gamle Oslo. Problemet har nok langt på veg vært Oslo kommune, som ikke har vært villig til å gå inn med egenandel. Nå bevilger Oslo bystyre 100 mill. kroner for 1999. Grunnlaget er dermed lagt for å få utarbeidet en framdriftsplan og en tidsplan for prosjektet Oslo Middelaldermuseum og få utredet alternative finansieringsmåter og -kilder. Dette må Kulturdepartementet ta hovedansvaret for i samarbeid med Miljøverndepartementet og Oslo kommune. Det er viktig at Staten og Oslo kommune snarest setter seg sammen for å drøfte middelaldermuseet.

I dette området finnes Nordens største sammenhengende bevarte kulturminneområde fra middelalderen. Oslo Middelalderby var et område som lå mellom Alna, Oslofjorden og Hovinbekken. Det dreier seg bl.a. om den søndre delen, med restene etter Kongsgården og deler av den såkalte almuens område med ruiner

etter Clemetskirken og rester etter Nicolaikirken. Dette området avgrenses i dag i vest av veien som delvis går i bro fra Mosseveien, i nord av Bispegata, i øst av traseen for Vestre strete og dagens bebyggelse, og i sør av det tidligere utløpet av Alna. Men også den nordre del av middelalderområdet, med ruinene etter bispens domene - Bispeborgen, Halvardkirken, Olavsklostret og Korskirken.

Det dreier seg ikke bare om Oslo Bys opprinnelse. Her ligger mye av Norgeshistorien begravet.

Svar:

NOU 1991: 31 Oslo Middelaldermuseum inneholder et forslag om å etablere et museum innenfor en investeringsramme på 85 mill kroner. Byrådet i Oslo initierte i 1997 utarbeidelsen av en mer vidtgående handlingsplan - OSLO MIDDELALDERBY - park og museum - avgitt 15. mai 1998. Denne planen omfatter etablering av park kostnadsregnet til 132 mill kroner, etablering av museum til 245 mill kroner, samt ikke estimerte kostnader som kompensasjon til nåværende leietaker og arealerverv, der eier (NSB) har antydnet en verdi for sine arealer og det tidligere lokomotivverkstedet på 50-100 mill kroner. Dvs. at kommunens prosjektplan forutsetter en samlet investeringsramme av en helt annen størrelsesorden enn det som var lagt til grunn i den statlige utredningen. Prosjektet, slik det er presentert i kommunens handlingsplan, er dessuten noe langt mer enn et rent museumsprosjekt.

Jeg er enig med spørsmålsstilleren som i begrunnelsen understreker de historiske verdiene knyttet til middelalderruinene på Sørenga. Det er åpenbart viktig både å sikre og legge bedre til rette for formidling av den historiske grunnen der. Dette vil ikke minst representere et viktig byutviklingstiltak for Oslo indre øst. Men selv denne delen av planen, som i kommunens handlingsplan er forutsatt gjennomført før et eventuelt museumsprosjekt, vil alene fordre betydelige investeringer utover de ressurser kommunen til nå har avsatt til formålet.

Departementet oppfatter saken slik at selv om kommunen har bevilget 100 mill. kroner til tiltaket, må det investeres betydelig mer før man kommer til de faser av prosjektet der museet forutsettes realisert.

Statlig engasjement i dette prosjekt må med hensyn til omfang og innpassing i tid vurderes i en budsjettmessig sammenheng. Dette innebærer at det på nåværende tidspunkt vil være vanskelig å gi forpliktende uttalelser om statlig engasjement når det gjelder denne sak.

Spørsmål nr. 88.

Innlevert 3. desember 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 11. desember 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«I Journalisten 6/11 98 kan vi lese om den dødsdømte amerikanske journalisten Mumia Abu-Jamal. Han er dømt for angivelig å ha drept en politimann, men dokumentasjonen på saken "stinker" ifølge USAs tidligere riksadvokat Ramsey Clark. Anken i saken ble avvist av Philadelphias høyesterett 30.10 d.å. Den norske regjering har gode forbindelser med USA og må protestere og prøve å stanse henrettelsen. Hva vil Statsråden gjøre?»

Begrunnelse:

Dersom denne dommen blir fullbyrdet, virker dette som et rent justismord. Mumia Abu-Jamal er en prisbelønnet amerikansk journalist og fagforeningsleder, som avslørte korrupsjon og rasistisk vold fra politiet i hjembyen sin, og er nå dømt til døden på grunnlag av en rettsprosess som altså Ramsey Clark mener stinker. Til The New York Times sier han videre at saken "gjør narr av prinsippet om presse- og ytringsfrihet." Saken har vakt stor oppmerksomhet og protester i USA og over hele verden, også i Norge. Jeg ser med stor forventning fram til Utenriksministeren svar, og viser for øvrig til artikkelen i Journalisten 6. November 1998.

Svar:

Som jeg sa i Stortinget i februar i år, er Norge imot alle former for dødsstraff. Fra norsk side markerer vi jevnlig vår motstand mot bruken av slike straffemetoder. Dette bygger på en oppfatning om at retten til liv er den mest grunnleggende av alle menneskerettigheter. Spørsmålet tas opp både bilateralt overfor stater som benytter dødsstraff, og i multilaterale fora som FN, OSSE og Europarådet. Vi oppfordrer stater som ikke har gjort det, til å ratifisere andre tilleggsprotokoll til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter og sjette protokoll til Den europeiske menneskerettighetskonvensjon om avskaffelse av dødsstraff.

Norge protesterte også da USA tok forbehold om å ilegge dødsstraff i samsvar med sin egen konstitusjon da USA ratifiserte FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Under det årlige OSSE-møtet om den menneskelige dimensjon i Warszawa i oktober/november i år, kritiserte Norge i sitt innlegg fortsatt bruk av dødsstraff i flere land, herunder i USA.

Norge vil også i fremtiden ta opp bruken av dødsstraff med USA og andre land på prinsipielt grunnlag. For meg er dette et verdispørsmål av stor betydning. Men samtidig kan jeg ikke se bort fra at denne konkrete saken er det opp til USAs myndigheter å ta stilling til.

Spørsmål nr. 89.

Innlevert 4. desember 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 11. desember 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Arbeidskontoret i Brennåsen og Søgne Kommune har hatt et godt samarbeid for å få arbeidsledig i jobb gjennom Søgne Jobbsenter. Det har vært ønske om å videreføre dette arbeidet som ledd i attføringsarbeidet. Fylkesarbeidskontoret i Vest-Agder har avslått søknaden med henvisning til både brudd på lovhjemler, regelverk og at det er ikke ønskelig av arbeidsmarkedsfaglige/-politiske grunner.

Er statsråden enig i at et slikt samarbeid med en kommune ikke er ønskelig av faglige/og politiske årsaker?»

Begrunnelse:

Arbeidskontoret i Vest-Agder gir i brev til Arbeidskontoret i Brennåsen vedrørende kurs ved Søgne Jobbsenter uttrykk for en del holdninger knyttet til bruk av samarbeidspartnere som i dette tilfellet primært er et senter knyttet til Søgne Kommune, men også mer generelle holdninger til bruk av andres kompetanse enn sin egen som det er grunn til å spørre om er i tråd med regjeringens syn. Jeg tillater meg derfor å sitere fra brevet som er datert 10/11 - 98 og undertegnet av fylkesarbeidssjef Hilde Høynes.

"Det er heller ikke ønskelig å gjennomføre grunnet arbeidsmarkedsfaglige/-politiske årsaker. Informasjon, avklaring, veiledning og oppfølging overfor arbeidssøkere er arbeidsmarkedsstatens oppgave.

Sitat fra P-99 "Målrettet arbeidsmarkeds- og veiledningsbistand er en forutsetning for at etaten skal lykkes med et aktivt formidlingsarbeid. Gruppebasert og individuell informasjon og veiledning, både overfor yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere, understøtter egenaktiviteter ved at den enkelte tilegner seg nødvendig kunnskap om mulighetene på arbeidsmarkedet og etatens tjenester og tiltak".

Dette står i avsnitt 3.1. "Bistå arbeidssøkere med å få arbeid", og er etatens hovedmål 1.

Det skulle være unødvendig å understreke at overstående er en av etatens kjerneoppgaver, og naturligvis ikke skal være gjenstand for "outsourcing".

Videre skrives det lengre nede i brevet.;

"Fylkesarbeidskontoret mener at det i en større sammenheng og lengre perspektiv ikke vil tjene etatens politiske legitimitet, eksistensgrunnlag eller ressurstilgang å bruke tiltaksmidler (kap. 1591) eller ytelser

forbeholdt dekning av arbeidssøkeres individuelle rettigheter (Kap. 2543) til å kjøpe tjenester som det tilligger arbeidsmarkedsetaten ved arbeidskontorene å produsere."

På bakgrunn av de hensyn som her er lagt vekt på av fylkesarbeidssjefen er det grunnlag for å spørre om det er den enkelte arbeidsledige og attføringstrengende som er fokuset for arbeidsmarkedsetaten eller om det er egen etats arbeid og eksistens. Derfor ber jeg om å få vite om statsråden er enig i de politiske føringer som her fremføres.

Svar:

Det overordnede målet for arbeidsmarkedspolitikken er å legge til rette for et effektivt fungerende arbeidsmarked. Et slikt arbeidsmarked kjennetegnes ved at arbeidssøkere kan besette ledige jobber raskt uten at lønns- og kostnadspress oppstår. Samtidig skal et effektivt fungerende arbeidsmarked bidra til høy yrkesdeltakelse og gi innpass også for grupper som har problemer med å komme inn eller står i fare for å falle ut av arbeidsmarkedet.

De mer konkrete utfordringene dette stiller arbeidsmarkedspolitikken overfor i 1999, er knyttet til å mobilisere arbeidskraft, samt å utnytte den gode utviklingen på arbeidsmarkedet til å få formidlet grupper som har problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet. For å møte disse utfordringene vil etaten samarbeide nært med statlige etater, kommuner, fylkeskommuner og partene i arbeidslivet. Samarbeidet vil omfatte både samordning av tilbudet til ordinære og yrkeshemmede arbeidssøkere og planlegging og gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak.

Arbidsmarkedspolitikken er nærmere beskrevet i Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjettproposisjon som har vært til behandling i Stortinget. Budsjettet ble i store trekk vedtatt i tråd med regjeringens forslag. Tiltakene for ordinære arbeidssøkere ble imidlertid redusert med 100 millioner kroner.

Det er opp til etaten selv å fordele ressurser og foreta lokale tilpasninger innenfor sentrale retningslinjer i St prp nr 1 og tildelingsbrev for 1999.

Arbeidsdirektoratet bekrefter at det lokale arbeidskontoret har informert Søgne kommune om at arbeidskontoret innenfor tildelt planramme, ikke kan finansiere etatseksterne jobbklubber i 1999. Arbeidskontoret legger til grunn at det planlagte nivået på ordinære arbeidsmarkedstiltak i 1999 ikke gir grunnlag for en videreføring av eksternt kjøpte tjenester. Eksterne jobbklubber er ett av de tiltak hvor det ikke planlegges aktivitet i 1999 ut over eventuelle avtaler fra inneværende år.

Jeg er av den oppfatning at det må være opp til arbeidskontorene å bruke ressursene innenfor de gitte overordnede retningslinjene, slik de finner best ut fra lokale arbeidssøkere og arbeidsgiveres behov.

Spørsmål nr. 90.

Innlevert 4. desember 1998 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 9. desember 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Det vises til oppslag i Dagbladet torsdag 3. desember 1998 hvor det framgår at beboerne i Haakon Tveters vei 8 på Oppsal i Oslo vil oppleve en formidabel husleieøkning etter nyttår. Det er den nye eieren av blokka som har øket husleia med opp mot 150 prosent. Dette vil skape store økonomiske problemer for beboerne.

Hva mener statsråden om en slik husleiepraksis ved eiendomsovertakelser, og vil statsråden foreta seg noe i sakens anledning?»

Svar:

Avisartikkelen reiser to problemstillinger - 1: Hvor stor husleieøkning må man godta, og 2: Fare for tap ved overdragelse av obligasjonsboliger.

1. Hvor store husleieøkning må man godta?

Ved inngåelse av en leieavtale har partene i utgangspunktet avtalefrihet ved fastsettelse av leien. Etter at avtalen er inngått kan leien bare endres dersom det finnes hjemmel for dette i leieavtalen. Uten slik hjemmel, kan leien bare endres etter forutgående oppsigelse, med tilbud om ny leieavtale til høyere pris. Dette forutsetter imidlertid at leieavtalen er oppsigelig. I motsatt fall vil leien være den samme i hele leieperioden.

Krever utleieren en urimelig høy husleie, kan både domstolene og husleienemnda sette leien ned til et rimelig nivå. Ved fastsetting av leien, skal det tas utgangspunkt i det alminnelige leienivået for tilsvarende boliger på stedet. Det skal bl.a. tas hensyn til standard, beliggenhet, størrelse og andre ytelser som leieren har ytet, for eksempel obligasjonsinnskudd. Etter dagens lovgivning tas det derimot ikke hensyn til at leieøkningen kan bli stor, dersom leien i utgangspunktet har ligget lavt. Dette kan også innebære leieøkninger på 150 prosent, dersom utgangspunktet har vært svært lavt. Det avgjørende er at ny leie ikke er urimelig høy sammenlignet med det alminnelige leienivået for tilsvarende boliger. I Ot prp nr 82 (1997-98) om lov om husleieavtaler (husleieloven), som for tiden er til behandling i Stortinget, er det i lovutkastet § 4-2 foreslått at leien i tre påfølgende år bare kan endres i samsvar med endringene i konsumprisindeksen siste 12 mnd. Formålet med bestemmelsen er å sikre forutsigbarhet med hensyn til leieøkninger og motvirke store leieøkninger.

Departementet har ikke hjemmel til å gripe inn i forhold til enkeltsaker på dette området. Vi har allikevel tatt kontakt med Oslo Husleienemnd i dette tilfellet. Nemnda opplyste at beboerne allerede har vært i kontakt med dem, og fått informasjon om sine rettigheter. Ifølge nemnda er også Leieboerforeningen i Oslo koblet inn i saken.

2. Omsetning av obligasjonsboliger

En obligasjonsbolig er en variant av leiebolig, der leieavtalen er betinget av at leieren har gitt utleieren et lån (obligasjon). Ifølge dagens husleielov gir dette leieren enkelte særfordeler (lovens kapittel 9), bl.a. rett til å overdra leieavtalen de fem første årene etter at avtalen ble inngått og deretter inntil lånet er tilbakebetalt. Dersom leieavtalen gir leieren rettigheter ut over lovens krav, har domstolene godtatt at gammel leier kan kreve vederlag for å overdra ("selge") leieavtalen til ny leier. Når utleieren innfrir lånet skjer det til pari kurs. I den grad dagens leier har betalt tidligere leier mer enn obligasjonens pålydende, risikerer leieren derfor å tape denne merprisen. Uvitenhet og stor boligetterterspørsel har av denne grunn påført flere leiere tap. Med sikte på å redusere omfanget av slike tap for fremtiden, har departementet i Ot prp nr 82 (1997-98) om lov om husleieavtaler (husleieloven) foreslått som hovedregel å forby inngåelse av nye kombinerte leie- og låneavtaler, jf. lovutkastet § 3-7.

Når det i artikkelen vises til at en obligasjon er pålydende kr 40 000,-, og at en leier har betalt ca. kr 400 000,- for denne, innebærer det et mulig tap på kr 360 000,-. Som det fremgår over, har ikke departementet myndighet til å gripe inn i saken. Jeg vet derfor ikke om pengene vil gå tapt i dette tilfellet. Saken illustrerer imidlertid behovet for å hindre etablering av nye obligasjonsboliger for fremtiden.

Spørsmål nr. 91.

Innlevert 4. desember 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 10. desember 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Ifølge lov om skatt på honorarer til utenlandske artister skal innbetales 7 dager etter at utbetaling til artist. Skatt beregnes både av honorar og naturalytelser. For kulturarrangement med et stort antall utenlandske artister som opptrer i et kort tidsrom skaper tidsfristene store administrative merkostnader, og blir svært vanskelig å holde. Festspillene i Bergen er et eksempel. Kan finansministeren tenke seg en lengre tidsfrist eller dispensasjonsadgang for slike store arrangement?»

Svar:

Reglene om plikten til å trekke skatt i honorar til utenlandsk artist og til å innbetale den trukne skatten framgår av lov av 13. desember 1996 nr 87 om skatt på honorar til utenlandske artister mv (artistskatteloven) og forskrift av 17. desember 1997 til utfylling og gjennomføring av reglene i lov om skatt på utenlandske artister mv (forskriften).

Fristen til å innbetale skatten er satt til 7 dager etter at skattetrekket er foretatt, jf artistskatteloven § 9. Skattetrekket skal gjøres ved utbetaling av honoraret, jf forskriften § 4-3.

Utgangspunktet for fristen er altså det tidspunktet da honoraret utbetales. En må i utgangspunktet kunne anta at de forhold som er avgjørende for skattens størrelse, er på det rene på det tidspunkt utbetalingen av honoraret skjer.

Artistskatteloven tar over for lov av 5. april 1963 nr 10 om avgift på honorar til utenlandske kunstnere mv (honoraravgiftsloven). Etter honoraravgiftsloven gjaldt det ulike frister etter hvordan artistopptreden var organisert. Hovedregelen, som gjaldt der det var en norsk arrangør, var at avgiften skulle betales innen betalingsfristen som var avtalt for vederlaget. Dersom utlending stod for arrangementet, skulle avgiften betales innen 3 dager etter at forestillingen var holdt.

Etter dette er det på det rene at fristen i artistskatteloven innebærer en lempning i forhold til de frister som gjaldt før.

Inneværende inntektsår, 1998, er det første året artistskatteloven er i kraft. Det vil si at erfaringene med praktiseringen av loven er små. Grunnlaget for å revurdere lovens regler på grunnlag av eventuelle praktiske problemer med dem er derfor foreløpig noe spinkelt.

På bakgrunn av at de forhold som er avgjørende for skattens størrelse, i utgangspunktet må antas å være på det rene på utbetalingstidspunktet og at 7-dagersfristen fra dette tidspunktet innebærer en lempning i forhold til tidligere regler, bør en vente til en har mer erfaringer med praktiseringen av regelverket før det vurderes endringer i loven med hensyn til fristen for innbetaling av trukket skatt.

Dokument nr. 15:9.

(1998-99)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 92.

Innlevert 7. desember 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 15. desember 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Er det regimet vi har i dag med EU om grensepassering og godstransport en overgangsordning som utløper i nær fremtid og vil da frihandel med fisk i henhold til EFTA og GATT-avtalen tre i kraft slik den gjaldt før EØS-avtalen trådte i kraft?»

Begrunnelse:

I forbindelse med den forestående behandling i Stortinget av veterinæravtalen med EU og enkel grensepassering for fisk vil jeg bemerke følgende:

Artikkel 11 i EØS-avtalens "Protokoll 10 om forenkling av kontroll og formaliteter i forbindelse med godstransport" lyder slik:

"Når en avtalepart har til hensikt å innføre en ny kontroll eller formalitet, skal den underrette de andre avtalepartene om dette. Den berørte avtalepart skal sikre at tiltak truffet for å forenkle grensepasseringene ikke blir gjort virkningsløse gjennom anvendelsen av slike nye kontroller eller formaliteter."

EU er part i WTO-avtalen og EØS-avtalen, og er følgelig bundet til ikke å skjerpe sine kontrollrutiner sett i forhold til dem som gjaldt iht den opprinnelige EØS-avtale av 2. mai 1992. Norge har følgelig rettslige garantier for at EU ikke kan innføre nye kontrollrutiner eller formalia som forverrer situasjonen for norsk fiskeeksport. Protokollen er omforent. Den er et rettslig bindende dokument. Dens målsetting er forenkling av kontrollrutiner, dokumenter og formalia i forbindelse med godstransport. Dersom nye kontroller eller formaliteter innføres (noe EU etter sigende truer med) gjelder Protokoll 10 artikkel 11 om at slike nye tiltak ikke kan gjøre tidligere forenklinger virkningsløse. Uansett hvilket "kontrollnivå" en befinner seg på, er det kun én vei å gå, dvs i retning av en videre forenkling. Skjerping skal ikke finne sted.

Situasjonen i Norge er imidlertid bedre enn som så: Ikke bare har vi rettsvernet etter artikkel 11 å holde oss til: Ifølge EØS-avtalen Protokoll 10 artikkel 2 gjelder avtalen for "kontroller og formaliteter i forbindelse med transport av varer som skal passere en grense mellom en EFTA-stat og Fellesskapet." Veterinære bestemmelser som gjelder helsesertifikater i varens opprinnelses- eller avsenderland er dog unntatt. Det vil si at Norge uhindret av EØS-avtalen kan opprettholde egne sunnhets- og helsesertifikatsordninger (dvs har lovgivningskompetansen i behold). Kontrollen av slike sertifikater i forbindelse med grensepassering faller imidlertid ikke utenfor protokollen. I artikkel 3 nr 1 sies det eksplisitt at avtalepartene skal treffe nødvendige tiltak, for å sikre at de ulike former for kontroll og formaliteter som gjelder grensepassering skal "gjennomføres med minst mulig ventetid og, i størst mulig utstrekning, på ett sted". Kontroller skal "gjennomføres på stikkprøvebasis, unntatt når spesielle omstendigheter tilsier noe annet".

Men situasjonen er ytterligere forbedret: I henhold til artikkel 7 har EU forpliktet seg til å anerkjenne den kontroll som er foretatt i Norge, f eks i sunnhets- eller helseattester, og som bekrefter at varene oppfyller EU-lovgivningens eller tilsvarende norske krav. Og i artikkel 12 har partene forpliktet seg til å gjennomføre den

nødvendige flyt i trafikkavdelingen. Det finnes følgelig ingen holdepunkter for at den nåværende regularitet i grensepasseringene ikke kan fortsette i fremtiden.

GATT/WTO

Ytterligere støtte for standpunktet finner vi i GATT-avtalen (1947) - som er en del av GATT-avtalen (1994) - i artikkel XXIV (5) (a): "Når det gjelder en tollunion [...], skal de tollsatser og andre reguleringer av handelen som pålegges ved opprettelsen av en slik tollunion [...], i det store og hele ikke være høyere eller mer tyngende for handelen med kontraherende parter som ikke er parter i en slik union [...] enn de gjennomsnittlig var i de deltakende territorier før [...] opprettelsen av tollunionen [...]."

Svar:

EU har gjennomført en harmonisering av sitt felles regelverk på veterinærområdet, og den interne grensekontrollen er dermed opphevet. Overfor tredjeland har man gjennomført hyppigere veterinærkontroll ved grensepassering inn i EU. Norge og Island har hittil vært unntatt fra dette p.g.a. forhandlingene om revisjon av vedlegg I til EØS-avtalen.

Veterinær grensekontroll (hyppighet m.v.) er ikke regulert av EØS-avtalen i dag, og faller ikke inn under avtalens Protokoll 10. Denne protokollen regulerer selve gjennomføringen av grensekontrollen ved transport av varer mellom EU og EFTA/EØS-stater, dvs. tollklarering m.v.. Det er derfor ingenting som hindrer EU i å skjerpe veterinærkontrollen overfor Norge. Ved ikrafttredelse av revidert vedlegg I til EØS-avtalen vil imidlertid Norge ikke lenger bli behandlet som et tredjeland.

Innen GATT/WTO er det ikke noe generelt frihandelsregime for fisk. De enkelte medlemslandene har derfor - i varierende grad - opprettholdt tollbeskyttelse av sine respektive markeder mot import av fisk og fiskevarer. Til sammenligning er det i dag frihandel og dermed tollfrihet for handel med fisk innen EFTA.

Alle land har rett til å definere sine egne veterinære sikkerhetsbehov, forutsatt at tiltakene ikke diskriminerer mellom tredjeland og ikke er mer handelshindrende enn nødvendig for å sikre det ønskete beskyttelsesnivået. Dette prinsippet er nedfelt i WTOs avtale om Sanitære og plantesanitære forhold (SPS-avtalen).

Spørsmål nr. 93.

Innlevert 7. desember 1998 av stortingsrepresentant Morten Olsen.

Besvart 14. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at Statsbygg gjennomfører inngått avtale med Østfold Fylkeskommune, slik at samlokalisering av høyskoles virksomhet på Remmen, kan finne sted?»

Begrunnelse:

Jeg viser til spørsmål i Stortingets spørretime 17/ 12-97 der statsråden svarer "...derfor vil det innan kort tid verte gjeve klarsignal frå departementet i saka, og då vil prosjektet kunne vidareførast".

Statsbygg og Østfold Fylkeskommune har, etter det jeg erfarer, kommet til en avtale, men allikevel står saken i stampe. Jeg viser til mitt tilleggsspørsmål, (17/12) der arealbåndleggingen og tidsperspektivet i saken fremheves som kritiske faktorer. Leiekontraktene i Os allé, der deler av virksomheten i dag er lokalisert, går ut i 2000 og 2001. Det er derfor viktig at det blir tatt et initiativ i saken, som statsråden ga løfte om 17/12-97.

Svar:

Samlokalisering av Høgskolen i Østfold på Remmen i Halden omfatter et nybygg på 12 300 m2 og ombygging av 11 500 m2. Kostnadsrammen for prosjektet på 272 mill kroner er godkjent av Finansdepartementet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet uttalte i brev av 2. april 1998 til Statsbygg at resultatet av forhandlingene mellom Østfold fylkeskommune, Halden kommune og Statsbygg kunne godtas. Departementet ba derfor Statsbygg om å kjøpe tomtearealer og de nødvendige deler av eksisterende bygningsmasse i Remmenanlegget for å føre opp et nybygg og bygge om eksisterende lokaler til bruk for Høgskolen i Østfold.

Statsbygg har på dette grunnlag innledet forhandlinger med Halden kommune og Østfold fylkeskommune. Det foreligger nå forslag til avtaler som innebærer at Halden kommune og Østfold fylkeskommune selger tomt og eierandeler i Remmenanlegget og leier lokalene av Statsbygg fram til fylkeskommunen har bygd nye lokaler til Christian August videregående skole. For at Statsbygg skal undertegne avtalen, opplyses det at de trenger en bindende avtale med KUF om husleiebetaling fra det tidspunkt fylkeskommunen flytter fra lokalene.

På grunn av den generelle økonomiske situasjonen har Regjeringen foreslått at det ikke skal settes i gang nye statlige byggeprosjekter i 1999. Prosjektet på Remmen har et omfang som gjør at det ikke kan realiseres ved omdisponering innenfor departementets budsjetttrammer. Prosjektet må derfor innpasses på prioritetslisten for nye byggeprosjekter i universitets- og høgskolesektoren. Jeg vil likevel legge vekt på å videreføre planleggingsarbeidet, slik at igangsetting av prosjektet kan skje raskt etter at startbevilgning er gitt.

På denne bakgrunn må jeg komme tilbake til en nærmere vurdering av dette prosjektet i forbindelse med neste års forslag til statsbudsjett.

Spørsmål nr. 94.

Innlevert 7. desember 1998 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 11. desember 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Vi statsråden arbeide for at Infinitiv Televisions prosjekt "Undervisningsvideo om lese- og skrivevansker i grunnskolen" kan realiseres med hjelp av midler fra departementet - alternativt vil Statsråden sørge for at prosjektets søknad besvares så raskt som mulig?»

Begrunnelse:

Prosjektet har tidligere søkt støtte av departementet, men fått avslag. I etterkant er det fremmet en fornyet søknad som er anbefalt av stortingsrepresentanter fra Høyre, SV, KrF og Frp (anbefalingsbrev av 22. mai 1998 fulgte søknaden).

Den fornyede søknaden er ikke besvart.

Prosjektet har fått tilsagn om støtte blant annet fra NHO, Norsk Filminstitutt, Dysleksiforbundet og Stiftelsen Helse og Rehabilitering (REHAB). Til sammen er det gitt støtte på 255.000 kr. - 100.000 kr gjenstår som udekket.

Både prosjektbeskrivelse, de nevnte organisasjoners støtte og beløpsstørrelsene indikerer at svært mye tyder på at dette er et seriøst prosjekt som bør støttes.

Svar:

Infinitiv Television sier i sin søknad til departementet at henvendelsen har to siktemål:

1. Faglig støtte til videofilmen.
2. Økonomisk støtte til prosjektet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil gi Infinitiv Television kr 65 000 som økonomisk støtte til prosjektet. I tillegg vil vi be Senter for leseforskning om å påta seg ansvaret for å kvalitetssikre det faglige innholdet i videofilmen. Vi vil gi Senter for leseforskning et tilskudd på kr 35 000 for dette oppdraget.

Spørsmål nr. 95.

Innlevert 8. desember 1998 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 14. desember 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«I et tidligere spørsmål har jeg vist til at en tidligere prosjektleder i Partnair ble tilsatt i Havarikommisjonen for sivil luftfart, og deltok i arbeidet med denne ulykka. Samferdselsminister Dørum viste til at han ikke hadde anledning til å svare da det ikke forelå rettskraftig dom. Det foreligger nå. Mener samferdselsministeren at dette kan være i strid med habilitetshensyn og hvilke konsekvenser har det for kommisjonens rapport?»

Begrunnelse:

Et medlem av havarikommisjonen var ansatt i Partnair fra 1979 til 1987, først som teknisk sjef, deretter som prosjektleder. Han var prosjektleder for den gruppen fra Fred Olsen Flyselskap og Partnair, som hentet flyet i Canada i 1986. Flyet hadde en meget omstridt historie, bl.a. var det tidligere havarert og gjenoppbygd. Deler av den historiske dokumentasjon manglet. Det ble påvist manglende eller avvikende dokumentasjon sett i forhold til flyets faktiske konfigurasjon ved innførselen til Norge. Prosjektlederen hadde ansvaret for denne dokumentasjon og han deltok også i forbindelse med ombyggingen av flyet i møter med kanadiske godkjenningsmyndigheter.

Han ble ansatt i havarikommisjonen for sivil luftfart, mens de arbeidet med Partnairulykka, tok del i dette arbeidet og representerte bl.a. kommisjonen i møter med ansatte i Luftfartsverket.

Jeg forutsetter at i den typen arbeid som havarikommisjonen driver, vil spørsmålet om habilitet bli behandlet på strengeste måte slik at det ikke kan være tvil om medlemmenes upartiskhet.

Svar:

Jeg besvarte den 1. desember 1997 ditt spørsmål ved å opplyse hvilken tilknytning den tidligere prosjektlederen i Partnair hadde til Havarikommisjonen for sivil luftfart fra 1991.

Jeg kunne den gang ikke uttale meg nærmere i saken.

Nå er som kjent Oslo Byretts dom av 9. januar 1998 i Partnair-saken rettskraftig.

Når det gjelder vedkommende arbeidstakers tilknytning til Partnair-saken, vil jeg vise til det som er anført i domspremissene i avsnittet om Havarikommisjonens rolle, s. 37: ".....Også ved kommisjonens forståelse av og vurdering av regelverket og betydningen av formelle forhold forøvrig, er kommisjonens perspektiv et annet enn rettens. Og i motsetning til på det tekniske området, har ikke retten noen dårligere forutsetninger for å vurdere disse forhold enn kommisjonen. På disse områdene vil det derfor ikke være riktig av retten å tillegge kommisjonens rapport noe sterkere betydning enn mange av de andre vitneutsagn.

Retten tilføyer at den på denne bakgrunn ikke trenger å gå nærmere inn på betydningen av ".....s" dobbeltrolle ved først å være ansatt i Partnair, og deretter å delta i deler av Havarikommisjonens arbeid.

Det må anses bevist (uthevet her) at ".....s " aktivitet gjaldt spørsmål i tilknytning til forståelse av regelverket, og at han ikke hadde noen befatning med de mer teknisk rettede undersøkelser. Hans deltagelse berører derfor de områder hvor Havarikommisjonens funn og konklusjoner har liten betydning sammenholdt med de øvrige bevis i saken."

Under henvisning til dette, ser jeg ikke noen grunn til å gå videre med den konkrete sak.

Spørsmål nr. 96.

Innlevert 8. desember 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 17. desember 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Hvilke tiltak har departementet tenkt iverksatt for å bedre sikkerheten ved seilas av utenlandske skip med utenlandsk mannskap innenskjærs i norske farvann?»

Begrunnelse:

Jeg viser til mitt spørsmål til Fiskeriministeren av 11. september 1998, besvart 21. september 1998. Jeg er klar over at det er bevilget økte midler til losing, men pålegget om innsparing og stopp i overtidslosing er ikke trukket tilbake og står fortsatt ved lag.

Den 3. desember 1998 grunnstøtte det utenlandseide og norskdrevne fartøyet M/S "Rafnes" på vei fra Lerpollen i Tana med skifer til Sauda ved Innmyken på Helgeland. Fartøyet kvittet los ved Lødingen losstasjon kl 20.00 2. desember 1998 og hadde på forhånd bedt om ny los. Det kunne de ikke få før på morgenen 3. desember. Hovedårsaken til at de ikke fikk los var, iflg. Losoldermannen i Lødingen, pålegget om innsparinger. Skipperen ville ikke vente og fortsatte seilasen.

Da grunnstøtingen ved Innmyken var et faktum, ba skipperen på nytt om los, noe som var i seneste laget. Han var da ikke engang klar over hvor han befant seg.

Dette fartøyet hadde på grunnstøtingstidspunktet, i tillegg til full last med skifer, 130 m³ tungolje og 14 m³ diesololje om bord. Altså en vesentlig forurensingskilde som ville gjort stor skade i et meget sårbart område hvis det hadde gått galt. Skipet ble forlatt av mannskapet ved hjelp av redningshelikopter, kun skipperen var om bord da skipet kom av grunn ved egen hjelp. Årsaken til at det gikk så bra får være ta æren for.

Svar:

Som bakgrunn for spørsmålet viser stortingsrepresentant Steinar Bastesen til sitt tidligere spørsmål i brev av 11. september 1998, og til at pålegg om innsparing i lostjenesten ikke er trukket tilbake selv om det er bevilget økte midler til losing. Stortingsrepresentant Steinar Bastesen viser også til grunnstøtingen den 3. desember 1998 av fartøyet M/S "Rafnes".

Jeg vil i det følgende nærmere redegjøre for stortingsrepresentant Steinar Basteses spørsmål som også er en kommentar til mitt svar på spørsmål i brev av 11. september 1998.

Lostjenesten skal bidra til å ivareta sikkerheten hva gjelder skipstrafikken i norske farvann. Det er lospliktreglene og praktiseringen av disse som regulerer bruken av los, også ved seilas av utenlandsk mannskap innenskjærs i norske farvann. I tillegg er det fartøy som etterspør lostjenester selv om de ikke er pliktet til å bruke los. Forut for innføringen av det nye losplikt- og losgebyrsystemet i 1995 ble det utført grundige sikkerhetsvurderinger av bl a Kystdirektoratet og Sjøfartsdirektoratet.

Jeg tar sikte på å legge fram en Stortingsmelding om evaluering av det nye losplikt- og losgebyrsystemet våren 1999, hvor det bl a vil bli redegjort for erfaringene med farledsbevis og dispensasjonsordning.

Utgiftsrammen på kap 1066 Lostjenesten er i 1998 gitt en nettoutgiftsøkning på 27 mill kroner. Rammeøkningen er knyttet til de overskridelsene som antas å bli resultatet i 1998. Økningen i etterspørselen etter lostjenester har medført økt bruk av overtidslosing, da lostjenesten opererer på kapasitetsgrensen. Dette har medført at kostnadene pr losoppdrag har økt, med den konsekvens at de samlede kostnadene for lostjenesten overstiger gebyrinntektene.

Lostjenesten skal være 100 pst gebyrfinansiert. På denne bakgrunn har Kystverket blitt bedt om, i den grad det er mulig, å begrense overtidsbruken. De foreslåtte bevilgningsrammene i St prp nr 5 (1998- 99) Forslag om tilleggsbevilgning på kap 1066 Lostjenesten og inndekking av inntektsbortfall på kap 4067 Trafikkssentraler i statsbudsjettet for 1998 baserer seg på prognoser som forutsetter at Kystverket viderefører en stram budsjettstyring av Lostjenesten. Flertallet i Stortinget har gitt sitt samtykke til denne tilleggsbevilgningen i forbindelse med budsjettbehandlingen.

En slik stram budsjettstyring kan medføre at fartøy i større grad enn tidligere må vente for å få los, eller at fartøy gis dispensasjon fra losplikten dersom forholdene tilsier at dette er forsvarlig. Ovennevnte forhold endrer imidlertid ikke målsetningen om at flest mulig losoppdrag som er etterspurt innenfor de fastlagte bestillingsfrister, skal gjennomføres uten ventetid av betydning.

Når det gjelder grunnstøtingen den 3. desember 1998 av fartøyet M/S "Rafnes" kan jeg opplyse følgende:

Fartøyet avgikk Leirpollen i Tana lastet med kis. Fartøyet hadde los til Honningsvåg, og fortsatte deretter uten los utenfor lospliktig farvann til Fugløy i Troms, der los fra Lødingen ble satt om bord 2. desember 1998. Losen gikk i land i Lødingen kl 2000 samme dag. Kl 1300 samme dag hadde losoldermannen mottatt forespørsel fra skipet om å få los videre fra Lødingen til Vestlandet. Det var ikke ledig loskapasitet i øyeblikket, slik at fartøyet fikk beskjed om at det måtte vente for å få los videre. Losbestillingsfristen er 24 timer. I dette tilfellet kom forespørselen kun 7 timer før los var ønsket. Fartøyet opplyste at det ville fortsette utenfor grunnlinjen uten los. Da værforholdene var gode, så Kystverket ingen betenkeligheter i dette.

Fartøyet fulgte imidlertid en annen rute enn opplyst og seilte inn i lospliktig farvann. Kl 0630 3. desember 1998 gikk fartøyet på grunn sørøst av Myken fyr. Kystverket anmeldte skipet samme dag til politiet for brudd på lospliktbestemmelsene.

Spørsmål nr. 97.

Innlevert 8. desember 1998 av stortingsrepresentant Kjell Opseth.

Besvart 16. desember 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Kan næringsministeren redegjøre for de omstillingstiltak som har vært iverksatt i forbindelse med nedleggelse av Sulitjelma Gruber?»

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet vil vise til at Sulitjelma Bergverk AS i årene 1988 og 1989 deltok aktivt i omstillingsprosessen i Sulitjelma. I oktober 1989 ble det blant annet inngått en avtale mellom selskapet og Fauske kommune der bygningsmassen i Sulitjelma, som selskapet den gang eide, vederlagsfritt ble overdratt til Fauske kommune. I den forbindelse fikk kommunen overført 11 mill. kroner fra selskapet, samt at det ble ettergitt lån for 5,5 mill. kroner. Det het følgende i avtalen mellom partene:

"Med dette er partene enige om at Sulitjelma Bergverk AS er fritatt for ethvert videre engasjement eller forventning om bidrag i de fortsatte omstillingstiltak i Sulitjelma".

I tillegg fikk Fauske Utviklings- og Investeringselskap (FUI) overført hjemfalt maskinutstyr til en verdi av ca 1,9 mill. kroner. Det vises ellers til omtalen i St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 13 for 1989-90, St. prp. nr. 1, Næringsdepartementet, for 1990-91 kap. 972, for 1992-93 kap. 972, for 1995-96 kap. 954 og 1996- 97 kap. 954 Sulitjelma Bergverk AS.

Dette departement avsluttet i tråd med forutsetningene sitt engasjement vedrørende omstilling i Sulitjelma i 1989. Det daværende Kommunal- og arbeidsdepartementet har i tillegg innvilget tilskudd via omstillingsbevilgningen. Ved deres tilsagn 10/95 fikk kommunene Fauske, Saltdal og Sørfold innvilget et tilskudd på 3 mill. kroner. Midlene var forutsatt å skulle disponeres av Indre Salten Vekst AS.

Siden gruvedriften i Sulitjelma ble avsluttet i 1991 har statsaksjeselskapet Sulitjelma Bergverk AS utført lovpålagte oppgaver knyttet til stengning og sikring av gruveåpninger, forskjellige miljøtiltak samt støping av propper og demninger med sikte på vannfylling i gruvegangene. I denne 7-års perioden har staten bevilget ca. 50 mill. kroner til selskapet slik at det har kunnet gjennomføre disse arbeidene. Bergvesenet har konkludert med at sluttarbeidene i selskapets regi er tilfredsstillende utført.

Etter avtale med departementet vil Bergvesenet stå for fremtidige miljøovervåknings- og stengningsarbeider.

Fauske kommune lagde i 1996 på eget initiativ en plan kalt "prosjekt opprydding etter 100-års gruvedrift i Sulitjelma." Planen innbefatter blant annet rivnings- og oppryddingsarbeider, beplantning samt tilsåing og massetilførselsarbeider. I henhold til planen er gjennomføringen av alle de forskjellige tiltakene kostnadsberegnet til 12 mill. kroner. Verken staten eller Sulitjelma Bergverk AS er forpliktet til å betale for

alle slike tiltak som er tatt med i Fauske kommunes oppryddingsplan. Skulle Fauske kommune ønske å utføre noen av disse tiltakene, må de som andre kommuner selv bære de kostnader som måtte påløpe.

Selv om Sulitjelma Bergverk, som nå er oppløst, ikke har ytterligere forpliktelser i Sulitjelma, vedtok Stortinget etter forslag fra Nærings- og handelsdepartementet 2 mill. kroner som en statlig engangsbevilling til Fauske kommunes tiltaksplan for ytterligere opprydding i Sulitjelma, jf. Stortingets vedtak av 20. juni 1997 og St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 295 for 1996-97. Fauske kommune har til nå ikke bedt om å få de bevilgede midler utbetalt. Departementet anser det ikke aktuelt å foreslå ytterligere bevilgninger til dette formålet. Det vises ellers til omtalen gitt i St.prp. nr. 1, Nærings- og handelsdepartementet, for 1997-98 og 1998-99 kap. 954 Sulitjelma Bergverk AS.

Til orientering kan det nevnes at siden opprettelsen av Sulitjelma Bergverk AS ved kgl. res. av 6. juli 1983, har staten ved Nærings- og handelsdepartementet utbetalt 356 mill. kroner til selskapet. Ifølge Kommunal- og regionaldepartementet har man der utbetalt omlag 30 mill. kroner til omstillingsformål i området.

Det er gitt en omtale av Sulitjelma Bergverk AS i St. meld. nr. 18 for 1998-99.

Spørsmål nr. 98.

Innlevert 10. desember 1998 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

Besvart 17. desember 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Folketrygden yter bidrag til sko på visse vilkår, men vilkårene kan bidra til at folketrygden selv påføres helt unødige utgifter. Et eksempel: Et barn med forskjellig størrelse på føttene, må til ortoped for å få rekvisisjon til nye sko, og utgiftene dekkes da av folketrygden. Dersom mor kjøper eksakt like sko (to par)i butikken, dekkes utgiftene ikke, på tross av at kostnaden for skoene her er den halve i forhold til ved utlevering fra ortopedisk verksted. Bør ikke reglene endres?»

Begrunnelse:

En mor kontaktet meg, og fortalte at hennes sønn hadde vært gjennom flere operasjoner for en medfødt feilstilling av den ene foten. Han er nå 7 år. Tilstanden medfører at det ene fotbladet er mindre utviklet enn det andre. Han kan bruke normale sko, men må ha sko av forskjellig størrelse, slik at det i vanlig forretning må kjøpes to par.

Han har vært regelmessig hos ortoped, og som ledd i å få merutgiftene til sko dekket, må han også til ortoped, selv om den rent medisinske behandlingen er avsluttet. Han får så sko fra et ortopedisk verksted. Dette er ikke spesialtilpassede sko, men sko som kan kjøpes i vanlig forretning. Prisen i vanlig forretning er imidlertid langt lavere enn ved det ortopediske verkstedet, men folketrygden dekker ikke merkostnadene (for det ene paret) dersom skoene kjøpes i vanlig forretning, bare dersom disse er utlevert via spesialavdeling/ortopedisk verksted. Moren reagerer, etter mitt syn med rette, på det hun oppfatter som et ufornuftig og utilsiktet utslag av regelverket. Folketrygden må refundere et langt høyere beløp på denne måten, enn dersom familien hadde kunnet oppvise en legeerklæring, og så få utgiftene dekket etter kjøp av skoene i en vanlig forretning. I tillegg nødvendiggjør ordningen en spesialistkonsultasjon som ellers ville vært helt unødvendig, innenfor et medisinsk fagområde der det er ventelister for behandling. Jeg håper at sosialministeren kan se på denne ordningen, og vurdere om man via en omlegging kan åpne for kjøp i vanlig butikk, der dette gir refusjonsrett som ved utlevering av sko fra ortopedisk verksted.

Svar:

Ved vesentlige og varige funksjonsforstyrrelser i føttene kan det ytes stønad fra folketrygden til anskaffelse og tilpassing av nødvendig ortopedisk skotøy. Nærmere bestemmelser om stønad til ortopedisk skotøy er gitt i forskrift om stønad til ortopediske hjelpemidler mv.

Ortopedisk skotøy kan deles i to grupper: Skotøy som er håndsydd til den enkelte bruker og ortopediske spesialsko som er serieprodusert over standard lester, og som har spesielle egenskaper og kvaliteter.

For at det skal ytes stønad til ortopedisk skotøy, må det foreligge rekvisisjon fra spesialist i ortopedisk kirurgi eller annen legespesialist med rekvisisjonsrett. Legen angir hvor lenge rekvisisjonen gjelder, som hovedregel inntil fem år.

Formidling av ortopedisk skotøy gjøres ved ortopediske verksteder. Ifølge forskriften har verkstedene ikke anledning til å utlevere vanlige sko som kan kjøpes i vanlige forretninger (konfeksjonssko) for folketrygdens regning.

Ifølge forskriften ytes det heller ikke stønad til ortopedisk skotøy til personer som kan anvende konfeksjonssko. I Rikstrygdeverkets siste rundskriv er det presisert at stønadsordningen ikke omfatter konfeksjonssko. Det har likevel vært langvarig praksis for å yte stønad til sko til personer som har minst to skonummer i størrelsesforskjell på føttene. I slike tilfeller har det også vært gitt stønad til to par konfeksjonssko, når slike kan anvendes av brukeren som erstatning for ortopediske sko.

Ortopediske spesialsko er dyrere enn de fleste konfeksjonssko. Erfaringen viser også at personer med ulik fotstørrelse foretrekker konfeksjonssko, når slike sko er anvendelige for dem.

På denne bakgrunn er jeg enig i at reglene bør endres, slik at det ved størrelsesforskjell på føttene kan anskaffes to par konfeksjonssko i stedet for ortopediske sko. Konfeksjonssko skal, som nevnt, ikke utleveres av de ortopediske verkstedene.

Jeg kan opplyse at en regelendring i samsvar med dette er under forberedelse i departementet.